

BEGROTING 2015 GEMEENTE GRONINGEN

stad.

INHOUDSOPGAVE

Aanbiedingsbrief	5
KERNGEGEVENS EN SAMENSTELLING BESTUUR/RAAD EN LEESWIJZER.....	14
Kerngegevens	15
Samenstelling bestuur	16
Samenstelling raad.....	18
Leeswijzer	20
PROGRAMMAPLAN	22
PROGRAMMA 1 WERK EN INKOMEN	24
PROGRAMMA 2 ECONOMIE EN WERKGELEGENHEID	50
PROGRAMMA 3 JEUGD EN ONDERWIJS	84
PROGRAMMA 4 WELZIJN GEZONDHEID EN ZORG	100
PROGRAMMA 5 SPORT EN BEWEGEN	124
PROGRAMMA 6 CULTUUR.....	138
PROGRAMMA 7 VERKEER	162
PROGRAMMA 8 WONEN	192
PROGRAMMA 9 ONDERHOUD EN BEHEER OPENBARE RUIMTE.....	222
PROGRAMMA 10 VEILIGHEID	244
PROGRAMMA 11 STADHUIS EN STADJER.....	268
PROGRAMMA 12 COLLEGE EN RAAD.....	284
PROGRAMMA 13 ALGEMENE INKOMSTEN EN POST ONVOORZIEN	292
PROGRAMMA 14 ALGEMENE ONDERSTEUNING	298
PARAGRAFEN.....	303
PARAGRAAF 1 INTEGRAAL GEBIEDSGERICHT WERKEN.....	305
PARAGRAAF 2 DUURZAAMHEID	314
PARAGRAAF 3 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING.....	321
PARAGRAAF 4 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN.....	344
PARAGRAAF 5 INVESTERING & FINANCIERING	347
PARAGRAAF 6 VERBONDEN PARTIJEN	351
PARAGRAAF 7 GRONDBELEID	358
PARAGRAAF 8 LOKALE HEFFINGEN.....	364
PARAGRAAF 9 VERNIEUWING SOCIAAL DOMEIN	374
PARAGRAAF 10 BEDRIJFSVOERING	376
FINANCIËEL PERSPECTIEF.....	390
Hoofdstuk 1 Toelichting financieel meerjarenbeeld.....	392
Hoofdstuk 2 Financiële knelpunten	394
Hoofdstuk 3 Bezuinigingen (dekkingsbronnen).....	400
Hoofdstuk 4 Investerings en financiering	405
Hoofdstuk 5 Arbeidskosten en gerelateerde verplichtingen	408

BIJLAGEN 410

Bijlage 1	Totaaloverzicht extra beleidsmiddelen	412
Bijlage 2	Extra beleidsmiddelen peildatum 30 juni 2014	415
Bijlage 3	Totaaloverzicht deelprogramma's bestaand beleid	419
Bijlage 4	Exploitatiebegroting 2015.....	422
Bijlage 5a	Overzicht Formatie primitief. actueel en de bezetting.....	425
Bijlage 5b	Personeel van derden.....	426
Bijlage 6	Overzicht geactiveerde kapitaaluitgaven.....	427
Bijlage 7	Overzicht uitgeleende langlopende leningen	428
Bijlage 8.a	Overzicht reserves en voorzieningen	429
Bijlage 8.b	Toelichting reserves en voorzieningen	432
Bijlage 9	Overzicht opgenomen (en op te nemen) langlopende geldleningen	440
Bijlage 10	Overzicht Subsidies en inkomensoverdrachte	441
Bijlage 11	Onderhoudsgegevens gemeentelijke gebouwen	442
Bijlage 12.a	Incidentele baten en lasten > 250 duizend euro	443
Bijlage 12.b	Structurele toevoegingen & onttrekkingen aan reserves	445
Bijlage 13	Inter bestuurlijk toezicht.....	447
Bijlage 14	Berekening emu-saldo	453
Bijlage 15	Financiële begrippen en afkortingen bij de begroting	455

AANBIEDINGSBRIEF

BEGROTING 2015

AANBIEDINGSBRIEF

Hierbij ontvangt u de gemeentebegroting 2015, met onze beleidsmatige en financiële voorstellen voor 2015 en volgende jaren. De eerste begroting sinds het sluiten van ons coalitieakkoord 'Voor de Verandering' en de eerste in een langzaam verbeterend economisch getij.

Ook de eerste die, met een bedrag van 999,2 miljoen, de grens van 1 miljard nadert. Daar zorgt de overheveling van taken in het sociale domein van het Rijk naar gemeenten voor. Die 'decentralisaties' stellen ons voor belangrijke uitdagingen, maar bieden net zo goed kansen. Zeker in het licht van ons streven naar de 'integrale samenleving'; de ambitie die wij koesteren om alle Stadjes te laten delen in de vitaliteit van Stad.

We voelen nog, net als burgers en bedrijven in Stad, de naweeën van de economische crisis. De financiële opgave voor 2015 bedraagt 48,8 miljoen euro. Dit is onder andere het gevolg van afwaarderingen in de grondexploitaties en het op orde brengen van ons weerstandsvermogen. Met de dekking die we voorstellen in deze begroting houden we de balans tussen intensiveren en besparen. Als ambities en realiteitszin gelijke tred houden, kunnen we vooruit. Wat wij daarbij in het vizier hebben, las u in de voorjaarsbrief van juni jongstleden, de opmaat naar deze begroting. Nu concretiseren wij die ambities. Wat willen we veranderen? En welke pijlen hebben wij op de boog om ons doel te treffen? U leest het samengevat hieronder Thema-gewijs, volgens dezelfde rubricering als bij de voorjaarsbrief.

1. Samenwerken

In het coalitieakkoord is aangegeven dat samenwerken het sleutelwoord is voor deze collegeperiode. Samen werken aan de ontwikkeling van de stad én de regio, waarvoor we ons medeverantwoordelijk voelen. Dat doen we met Stadjes, ondernemers, bedrijven, instellingen, regionale partners, gemeenten, provincie, de gemeenteraad en de ambtelijke organisatie. Dit betekent een ingrijpende gedragsverandering: beleidsontwikkeling en uitvoering zijn niet langer het exclusieve domein van de ambtelijke organisatie, maar een gezamenlijke verantwoordelijkheid van Stadjes, college en raad. Het motto is "denken door te doen".

Dit motto passen we ook toe op het integrale gebiedsgerichte werken, waar we in 2015 mee gaan beginnen. Ons doel daarbij is een laagdrempelige overheid, die luistert en die in samenspraak met burgers en partners tot activiteiten komt. Daartoe geven we ook alle ruimte aan initiatieven uit de samenleving. Op die manier denken we goed te kunnen bijdragen aan de door ons nagestreefde inclusieve samenleving, waarin niemand tussen wal en schip raakt.

De decentralisaties op het gebied van zorg en ondersteuning vormen een opgave, maar tegelijkertijd bieden ze mogelijkheden om de sociale infrastructuur in de stad effectiever te organiseren. Naast het uitwerken en implementeren van de Wmo 2015 en de nieuwe Jeugdwet, willen we de manier van ondersteunen transformeren tot een integraal en ontkokerd ondersteuningsaanbod op de gebieden werk, jeugd en WMO, onder andere via sociale wijkteams.

Het opheffen van de scheidslijn tussen sociaal, economisch en fysiek is noodzakelijk om in de wijken de gewenste aansluiting te vinden bij (de initiatieven van) bewoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en andere belanghebbenden en partijen. Opgaven, vraag en initiatief worden waar mogelijk aan elkaar gekoppeld, ook om het basisvoorzieningen-niveau in de wijken in stand te kunnen houden en de decentralisaties in het sociale domein tot een succes te kunnen maken.

We borgen deze ambitie met een substantieel budget voor gebiedsgericht werken en door invoering van het wijkwethouderschap. De wijkwethouders zijn onze oren en ogen in de wijk, waar mogelijk en nodig zullen zij (nieuwe) opgaven agenderen. We doen ook boter bij de vis: we reserveren in 2015 in totaal 2,2 miljoen euro voor de wijkwethouders. Daarbij betrekken we de afloop van de discussie over de inzet van maatschappelijke banen.

We zien 2015 als een overgangsjaar waarin we gaan experimenteren met een aantal specifieke opgaven. We leggen ons daarbij nog niet teveel vast op structuren vooraf, maar willen eerst ervaren en inventariseren wat we tegenkomen in de wijk. Nog voor de begrotingsbehandeling informeren wij u per brief over de werkwijze en organisatie, de (mate van) sturing, de opstelling van wijkagenda en wijkprogramma, het proces met de wijk daarbij, de dekking van het wenselijke budget en de verdeling van de wijkwethouders.

Parallel initieert de gemeentesecretaris een intern organisatieontwikkelingsprogramma, dat aansluit op het gebiedsgericht werken en dat qua timing is afgestemd op de wijzigingen in de

organisatiestructuur die komend jaar worden doorgevoerd bij diverse organisatie-eenheden (zoals de beleidsunit maatschappelijke ontwikkeling, Stadsontwikkeling, Werk, Inkomen, Participatie).

We gaan graag in gesprek met uw raad over uw rol. Aandachtspunten zijn in ieder geval de kaderstellende rol, de mogelijke participatie van raadsleden bij het gebiedsgerichte werken, de betrokkenheid van de raad bij de invulling van het wijkwethouderschap en, conform de door uw raad aangenomen motie, de wijze waarop we omgaan met vragen, initiatieven, ideeën uit de samenleving.

We gaan het Klant Contact Center verder professionaliseren en uitbreiden tot een breed multichannel KCC. Op de gemeentelijke website kan de burger in de loop van komend jaar de meest gezochte informatie direct raadplegen. Via monitoring en webcare halen we de buitenwereld naar binnen en bereiken we de digitaal vaardige burger steeds beter. Via track & trace kunnen we de burger in staat stellen zijn eigen aanvraag te doen én te volgen via internet. Ook gaan we in 2015 gebruik maken van de landelijke Berichtenbox van de website MijnOverheid.nl. Een deel van de belastingaanslagen wordt dan digitaal verstuurd. Het subsidieregister op onze site is begin 2015 uitgebouwd naar een aantrekkelijk vormgegeven register dat alle subsidieverstrekingen van de gemeente Groningen bevat en dat aansluit bij de gemeentelijke begroting en jaarrekening.

2. Werken

Behoud en ontwikkeling van werkgelegenheid is één van de belangrijkste opgaven voor de komende jaren. De Economische Agenda 2015-2019 is in nauw overleg met het bedrijfsleven tot stand is gekomen en in september vastgesteld door uw raad. De ontwikkeling van werkgelegenheid willen we bereiken door te focussen op de thema's samenwerken, innoveren en profileren. Hierbij zetten we in op Groningen als internationale kennisstad, aantrekkelijke stad en bedrijvige stad. Als gemeente hebben we daarbij een open, faciliterende houding richting het bedrijfsleven. Onderdeel van de Economische Agenda is het ondernemersconvenant waarin we onze krachten en middelen bundelen om nieuwe economische ontwikkelingen echt mogelijk te maken. Ook de uitvoering van het herijkte Akkoord van Groningen en het nieuwe economische programma G-kwadraat gaan komend jaar van start. Uw raad ontvangt daarvan nog een uitvoeringsagenda.

In 2015 ontvangt u de nieuwe visie en het uitvoeringsprogramma voor de binnenstad. Ook stellen we een nieuw (internationaal) marketing- en promotieplan op voor onder meer onze werklocaties en gaan we experimenten aan met het verlevendigen van de openbare ruimte. We zetten in op het aantrekken van een beperkt aantal innovatieve kennisthema's. We gaan de structuurvisie detailhandel op onderdelen actualiseren, ons eigen leegstaande vastgoed inzetten voor startende initiatieven en we werken aan een verdere uitwerking van het thema bedrijvigheid op het water.

Op 1 januari 2015 treedt de Participatiewet in werking. We worden daarmee als gemeente verantwoordelijk voor de ondersteuning van een nieuwe groep mensen met een beperking richting de arbeidsmarkt, namelijk mensen die niet meer kunnen instromen in de WSW en de Wajong. Hiervoor komen nieuwe instrumenten beschikbaar.

Zo kunnen we als gemeente een werkgever subsidiëren als hij iemand met een arbeidsbeperking in dienst neemt. In de arbeidsmarktregio Groningen werken we samen met andere gemeenten, vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers en het UWV om straks mensen met een arbeidsbeperking te begeleiden naar de door werkgevers in het Sociaal Akkoord beloofde garantiebanen. Deze afspraken maken we in het nog op te richten regionale Werkbedrijf. Via onze gezamenlijke werkgeversbenadering met UWV en gemeenten in de regio willen we werkgevers sneller helpen aan geschikt personeel.

Het komend jaar vinden er veranderingen plaats in de rechten en plichten die aan een bijstandsuitkering verbonden zijn. Zo worden de arbeidsverplichtingen aangescherpt; er komen bijvoorbeeld regels over passende kleding en de reisduur die iemand moet accepteren voor het verkrijgen van een baan. Bij de inkomensondersteuning moeten gemeenten zorgen voor meer maatwerk, zodat de ondersteuning alleen terecht komt bij mensen die het echt nodig hebben. We besteden extra aandacht aan duidelijke en heldere communicatie over de veranderingen naar de mensen die het aangaat.

In 2015 beslissen we hoe we werk, inkomen en participatie verbinden aan de gebiedsgerichte aanpak. We gaan ook in 2015 onze uitkeringsgerechtigden beter leren kennen. We gaan door met het verder doorlichten van ons bestand en bieden kansen voor participatie in welke vorm dan ook. Iedereen, die wil, kan mee doen! We gaan door met de intensieve aanpak aan de poort, zodat er echt mensen instromen die daar horen.

3. Zorgen

Met de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is de gemeente verantwoordelijk voor een fors aantal (extra) taken, zoals dagbesteding, individuele begeleiding, onafhankelijke cliëntondersteuning en de inkomensondersteuning chronisch zieken en gehandicapten. Wij pakken

oude en nieuwe WMO-taken gebundeld, binnen de daarvoor beschikbare budgetten op. Daarnaast krijgen we in het kader van de decentralisatie AWBZ als centrumgemeente nog extra verantwoordelijkheden, zoals beschermd wonen en de begeleiding Maatschappelijke opvang/Vrouwenopvang. Om de doelmatigheid en doeltreffendheid te optimaliseren toetsen we in 2015 de uitvoering van het beleid op maatschappelijke effecten en financiële aspecten.

We gaan burgers die dat nodig hebben, zo goed mogelijk ondersteunen. Dat doen we per gebied en integraal via 'sociale wijkteams', waarin de CJG's, Stips en zorg- en hulpverleners opgaan. Eind 2014 zijn zes sociale teams operationeel, in 2015 is er een stadsbrede dekking gerealiseerd, waarmee iedere burger toegang heeft tot een sociaal team.

De sociale teams ontwikkelen we door tot sociale wijkteams. Die zijn breder en richten zich op alle inwoners, die ondersteuning nodig hebben. Beijum heeft de primeur, daar start het sociale wijkteam op 1 januari. Eind 2015 is een tweede sociaal wijkteam operationeel.

We werken ook aan een cultuurverandering bij alle betrokkenen, waarbij eigen kracht, inzet van het informeel netwerk, wederkerigheid, zelfredzaamheid en participatie leidend zijn en er minder gebruik wordt gemaakt van (langdurige) zorgtrajecten. Door minder regels te stellen en meer ruimte te bieden voor initiatieven vanuit de samenleving willen we die cultuurverandering bewerkstelligen.

Op het gebied van jeugd werken we veel met en voor de regio. We hebben regionaal afspraken gemaakt om beschikbare zwaardere zorg vanuit de gemeente Groningen te garanderen. In 2015 hebben we de zorg gecontinueerd. We gaan in 2015 al wel in de sociale teams werken met jeugdzorgmedewerkers. We gaan in 2015 samen met de professionals, verenigingen en vrijwilligers kijken hoe het met de jeugd in onze stad gaat. We willen het preventieve veld waar nodig versterken. Zo helpen we jeugdigen sneller en voorkomen we zo veel mogelijk dat een beroep moet worden gedaan op de duurdere tweedelijnszorg. Bij onze gebiedsgerichte aanpak zal ook bijzondere aandacht gaan naar het signaleren van armoede onder kinderen. Dit om ook zorgproblemen te voorkomen. Waar knelpunten ontstaan omdat de pedagogische "civil society" in wijken los van de sociale (wijk)teams (nog) niet sterk genoeg is, lossen we die op met middelen voor preventie. We gaan intern een jeugdconferentie houden met als doel de kennis in onze organisatie te bundelen, verbindingen te leggen en problemen te signaleren en concrete oplossingen te vinden. Het bestrijden van armoede onder kinderen, ook in relatie tot de decentralisatie van jeugdzorg en de opgave om zorgproblemen te voorkomen, is een belangrijk speerpunt.

Het Uitvoeringsplan Vernieuwing Sociaal Domein 2015 beschrijft wat u verder van ons mag verwachten op het gebied van zorg. We hebben in deze begroting voor 2015 2,75 miljoen euro en voor 2016 1,55 miljoen euro extra gereserveerd voor de noodzakelijke investering in de vernieuwing van het Sociaal Domein. De bedragen komen bovenop de intensivering vanuit het coalitieakkoord. We beseffen dat niet alles in één keer goed zal gaan en dat we samen met betrokken instanties moeten leren en werken aan versterking van de zorg in het bijzonder voor de jeugd. Daarom gaan we op structurele basis in gesprek met de professionals in de sociale teams. We willen weten wat er op de werkvloer gebeurt; daar moet de verandering gemaakt worden.

Wat huishoudelijke hulp betreft kiezen we voor een geleidelijke en zorgvuldige overgang naar een algemene voorziening in 2016. Op deze wijze hebben degenen die erop aangewezen zijn de mogelijkheid zich goed voor te bereiden op de veranderingen. Hiervoor stellen we in 2015 extra geld beschikbaar.

Het nieuwe armoedebelief is een goed voorbeeld van hoe we willen werken met de doelgroep zelf, direct en persoonlijk, resultaatgericht en creatief.

4. Wonen

De komende maanden actualiseren we onze woonvisie, die dateert uit 2010. Daar is aanleiding toe. Zo hebben we in regionaal verband onze kwantitatieve doelstellingen naar beneden bijgesteld, is de (financiële) speelruimte van de woningcorporaties de afgelopen jaren drastisch beperkt en hebben we diverse onderzoeken uitgevoerd (bijvoorbeeld op het gebied van ouderen- en zorghuisvesting) waarvan we de resultaten in de woonvisie willen verwerken. Ook willen we nieuwe prestatieafspraken maken met de corporaties, omdat het huidige NLA eind dit jaar afloopt. In het bijzonder afspraken over betaalbaarheid, beschikbaarheid en verduurzaming van de huurwoningvoorraad.

Belangrijke thema's in de woonvisie zijn verder: ouderen- en zorghuisvesting, jongerenhuisvesting inclusief het kamerverhuurbeleid en wonen op het water. Maar vooral ook de vraag hoe en met wie we onze doelstellingen in het woonbeleid willen bereiken is van belang.

Eind 2014 willen we de uitgangspunten met uw raad bespreken. En uiteraard betrekken we de stad bij het opstellen ervan. Het streven is om in het voorjaar van 2015 de woonvisie door uw gemeenteraad vast te laten stellen.

We brengen de welstandstoetsing in de organisatie onder verantwoordelijkheid van de Stadsbouwmeester. De nieuwe organisatie zorgt voor een helder aanspreekpunt voor welstand. We begeleiden aanvragers van een bouwvergunning vanaf de start van het proces in plaats van ons te beperken tot een toets achteraf op welstandsaspecten. Daarmee verbeteren we de dienstverlening.

Onze nieuwe werkwijze maken we onderwerp van gesprek met burgers en professionals. In 2015 actualiseren we de Welstandsnota en maken deze meer wijk-specifiek.

We richten ons met Meerstad op het afronden van het landschappelijk raamwerk en het toevoegen van opnieuw een grote diversiteit aan woonproducten. Hiermee zetten we de lijn voort die de afgelopen jaren is ingezet en zijn vruchten al heeft afgeworpen: het aantal woningverkopten in (de loop van) 2014 is sterk gestegen ten opzichte van 2013 en we halen onze doelstellingen qua aantallen ruimschoots. Omdat we meer relatief goedkope woningen verkopen is de opbrengst lager dan voorzien en stellen we onze grondexploitatie naar beneden bij.

Op het gebied van (jongeren-)huisvesting richten we ons nadrukkelijk ook op hergebruik van de bestaande voorraad, zoals leegstaande kantoorgebouwen en scholen en dergelijke. We geven daarbij zelf het goede voorbeeld door ons eigen bezit in te zetten, waarbij we niet alleen letten op de hoogste opbrengst.

Door actief op zoek te gaan naar nieuwe opdrachtgevers spelen we in op de terughoudendheid van de grotere beleggers en corporaties. Belangrijk uitgangspunt is dat we meer dan voorheen inspelen op de woonwensen van (toekomstige) inwoners van de stad. We bouwen niet voor mensen, maar door en samen met hen. Dat doen we onder meer door het woningbouwbeleid af te stemmen op de economische ambities van de stad. Kansrijke projecten versnellen we met zogenaamde projectfinanciering.

Niet alles moet anders. Er is in de afgelopen decennia vooral met de corporaties een goede woningvoorraad opgebouwd die we moeten koesteren. Wel zetten we in op verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en de openbare ruimte. Zo willen we meer groen in de stad om opwarming tegen te gaan en minder verharding om regenwater beter te laten infiltreren. Door deze uitgangspunten te hanteren bij herinrichting van de woonomgeving, maken we de stad aantrekkelijker voor alle bewoners en vooral voor kinderen om te spelen, te fietsen en naar school te gaan.

5. Verduurzamen

Duurzame principes leven volop bij de inwoners van onze stad: energie, groen, voedsel, mobiliteit: de vernieuwing ligt op straat. Daar hoort een bottom-up werkwijze van de gemeente bij. Een organisatie die denkt in kansen en niet in beperkingen. Hier gaan we vanaf 2015 mee aan de slag.

Duurzaamheid is een uitgangspunt in alles wat we doen en daarmee is het een terugkerend thema in deze begroting.

Tegelijk voeren we een discussie over hoe we verder willen met het thema duurzaamheid, zodanig dat we op termijn echt een energie-neutrale stad kunnen worden. We gaan de vastgestelde sporen van zon, wind, warmte, groen gas en energiebesparing samen met u herijken. Samenwerking met andere overheden kan de energietransitie versnellen, bijvoorbeeld via het Noordelijk Energieakkoord (SWITCH) of in het aardbevingsgebied waar duurzame economische ontwikkeling noodzakelijkerwijs hoog op de agenda staat.

Het samenwerken met inwoners, bedrijven en instellingen van onze stad gaan we ook in de fysieke leefomgeving van de stad verder vormgeven. We staan open voor experimenten met nieuwe vormen van zeggenschap over de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. De begroting is daarbij vertrekpunt.

Onlangs zijn we samen met een vertegenwoordiging van bewonersorganisatie Beijum op bezoek geweest bij een succesvol zelfbeheerproject in Almere. De bewonersorganisatie heeft aangegeven aanleiding te zien voor vervolgesprekken over een eventuele uitwerking van een Groninger variant. Nieuw aan deze benadering is dat de gemeente hierin niet leidend is: initiatieven op dit gebied moeten immers van de Stad zelf komen. Onze rol is vooral stimuleren en faciliteren. In de Badstratenbuurt denken bewoners erover om alle voorbereidingen voor het verwijderen van onkruid op verharding op zich te gaan nemen. Wij hoeven dan alleen nog een borstelmachine door de straat te sturen.

Op het gebied van dierenwelzijn voeren we onze wettelijke taak uit in samenwerking met de Dierenbescherming, de Dierenambulance en hun vrijwilligers. Door de samenwerking tussen deze

instellingen te stimuleren willen we een efficiënte en doelmatige werkwijze bereiken in de opvang van dieren.

6. Verplaatsen

Een goede bereikbaarheid is essentieel voor de economie, leefbaarheid en toegankelijkheid van onze stad. De Gemeente Groningen staat voor drie belangrijke ontwikkelingen die de bereikbaarheid van de stad toekomstbestendig moeten maken.

1. Zuidelijke Ringweg
2. Stationsgebied
3. Nieuwe Fietsstrategie

Na de publicatie van het Tracébesluit en de ondertekening van de realisatieovereenkomst, starten we zo snel mogelijk met de aanbesteding van de Aanpak Ring Zuid. Passend bij de contractvorm van 'Design en Construct' worden volgend jaar in een 'concurrentiegericht dialoog' inschrijvende partijen gevraagd de beste oplossingen voor vraagstukken te leveren, bijvoorbeeld op het gebied van vormgeving, bereikbaarheid tijdens de bouw of risicomanagement. In 2016 kan de gegunde partij het ontwerp maken en de voorbereidende werkzaamheden uitvoeren, waarna het echte werk in 2017 begint.

De uitvoering van het project Aanpak Ring Zuid zal komend jaar al zichtbaar worden door het verleggen van kabels en leidingen, wat onder de verantwoordelijkheid van de opdrachtnemer valt.

Het jaar 2015 zal in het teken staan van de voorbereiding van de aanbesteding voor de eerste delen van Groningen Spoorzone.

Daarnaast wordt definitieve besluitvorming beoogd aangaande de spoorkruisende bustunnel, de spoorkruisende fietstunnel en de aan te leggen ondergrondse fietsenstalling bij het Hoofdstation.

We zetten de komende jaren vol in op de Fiets! Met als hoogtepunt 2017 als 'jaar van de fiets'. In januari zal duidelijk worden of Groningen in 2017 gaststad mag zijn van het wereldwijde fietscongres Velo-city. Onze kandidatuur daarvoor sluit volledig aan op onze ambities op het gebied van fietsbeleid. We werken aan een nieuwe strategie om de fiets in Groningen de komende jaren letterlijk en figuurlijk meer ruimte te geven. Daarbij kijken we nadrukkelijk veel verder dan alleen naar de fiets en de fietser zelf. De fiets is namelijk veel meer geworden dan alleen een vervoermiddel of een verkeerskundig fenomeen. Fietsbeleid gaat ook over duurzaamheid, innovatie, lifestyle, ruimtelijke ordening, stedenbouw, economie, gezondheid en leefbaarheid. Met andere woorden: de fiets is geen doel op zich, maar veel meer een middel voor het creëren van een leefbare, aantrekkelijke en gezonde stad.

Samen met allerlei instellingen en bedrijven kijken we waar we ons fietsnetwerk kunnen verbeteren en hoe we gedrag mogelijk kunnen beïnvloeden. Tijdens Let's gro willen we de eerste aanzetten hiervan voorleggen.

7. Leren

Groningen is nationale onderwijsstad voor het schooljaar 2014-2015. In de eerste helft van 2015 organiseren we in dat kader ook verschillende activiteiten met onze partners in het Onderwijspace. Concreet voorbeeld daarvan is dat we een congres rondom de nieuwe impuls Vensterschool gaan organiseren.

Via ons kansenbeleid gaan we samen met het onderwijs extra inzetten op het voorkomen en zo vroeg mogelijk aanpakken van taal- en ontwikkelingsachterstanden van jonge kinderen. We denken daarbij aan het inzetten van verschillende instrumenten zoals voor- en vroegschoolse educatie, logopedische screening en ontwikkelingsstimuleringsprogramma's.

Op 1 augustus 2014 is de Wet Passend Onderwijs in werking getreden. Dat betekent dat scholen een passende plek moeten zoeken voor elke leerling.

De scholen (intern begeleiders en zorg coördinatoren) zijn verantwoordelijk voor het zorgbeleid in de school. Het sociale wijkteam is, in samenwerking met de school, verantwoordelijk voor het zorgbeleid in het gezin en de wijk. In 2015 starten we een pilot voor de verbinding van de gebiedsgerichte aanpak met de vensterscholen.

Met het onderwijsveld werken we samen om uitval uit het onderwijs te voorkomen en zo min mogelijk jongeren thuis te laten zitten. Het bestaande convenant voortijdig schoolverlaten dat we met de onderwijsinstellingen en gemeenten in de regio hebben afgesloten, loopt eind 2015 af. Tegelijkertijd worden onder de noemer 'Focus op vakmanschap' verschillende wijzigingen doorgevoerd in het MBO-onderwijs, zoals de invoering van het Entree-onderwijs. Komend jaar gaan wij daarom nieuwe afspraken maken over de gezamenlijke inzet om voortijdig schoolverlaten te voorkomen en te zorgen dat jongeren goed voorbereid de arbeidsmarkt betreden.

Betrokkenheid van ouders bij het onderwijs van hun kinderen stimuleren we onder meer via de nieuwe impuls Vensterschool en via het Kansenbeleid.

Een grotere zeggenschap van ouders binnen het onderwijs juichen wij toe, maar we zien dit primair als een zaak tussen ouders en scholen. Wij gaan met de schoolbesturen in gesprek om te kijken naar vormen om de invloed van ouders te vergroten. Onze rol vatten wij daarbij op als agenderen, stimuleren en faciliteren binnen daarvoor beschikbare middelen.

8. Bewegen

Het gemeentelijke subsidie- en accommodatiebeleid is aan hervorming toe. In 2015 werken wij samen met sportverenigingen aan een stelsel dat eenvoudig, effectief en betaalbaar is en past bij onze maatschappelijke ambities.

In toenemende mate wordt er ook buiten verenigingsverband gesport. De buitenruimte wordt steeds meer als een openbare sportvoorziening benut. Of het nu gaat over kinderen die een balletje trappen op een veldje of hardlopers en wielrenners die er alleen of samen op uit trekken; de openbare ruimte biedt een fantastische kans voor het sporten en bewegen. Komend jaar zetten wij in op het beter benutten van deze kansen. Niet alleen door daar vanuit het domein 'Bewegen' in te investeren, maar ook door bijvoorbeeld in bestemmingsplannen en bij beheer en onderhoud oog te hebben voor sport, spel en bewegen in de openbare ruimte.

In 2015 blijven wij ook via ons programma Bslim onverminderd inzetten op het stimuleren van bewegen door jonge kinderen, in het bijzonder de kinderen die van huis uit, dan wel door hun 'cultuur', dan wel door hun financiële situatie, tot een risicogroep behoren.

9. Beschermen

Veiligheid is een belangrijke voorwaarde voor de aantrekkelijkheid en gezelligheid van de stad. De basisveiligheid moet op orde zijn. Dat is een kwestie van helpen waar nodig, maar hard aanpakken waar dat moet. We zijn streng voor degenen die zich niet aan de regels (willen) houden, maar bieden hulp aan degenen die op het juiste spoor willen komen. We staan voor een evenwichtige aanpak, een combinatie van repressie en preventie en zorg. Deze daadkracht heeft Groningen, als zevende stad van Nederland, in de AD misdaadmonitor op plaats 17 gebracht (plek 1 is voor de onveiligste stad).

Groningen is dus een relatief veilige stad, maar dat is absoluut geen reden om achterover te leunen. We hebben een reputatie als gezellige stad hoog te houden. Wij willen daarom stevig in blijven zetten op veiligheid. In der Beschränkung zeigt sich erst der Meister. Daarom focussen we op een beperkt aantal thema's: geweld, woning inbraken, jeugd, ondermijnende criminaliteit, overlast en evenementen. Van deze zes is het tegengaan en aanpakken van geweld het allerbelangrijkst. Overige veiligheidsthema's laten we niet liggen, maar hebben minder prioriteit.

Veiligheid betekent samenwerkingsverbanden smeden en versterken, gezamenlijk veiligheidszaken aanpakken, ongeacht of het om preventie, repressie of zorg gaat. Dat doen we samen met de Veiligheidsregio. De verwevenheid van veiligheid met zorg en opvang en onderhoud en beheer is hierin een gegeven.

Samenwerken moeten we verbreden naar burgers en ondernemers, dat is een zoektocht naar betrokkenheid en het delen van verantwoordelijkheid. We denken hierbij o.a. aan buurtschouwen, preventiecampagnes en het inzetten van sociale media.

Veiligheid is vooral een kwestie van (samen) doen. Van weinig papier, van daden, van handen uit de mouwen, voorbeelden stellen en dingen proberen. Zo staat 'de maand van de veiligheid' bol van activiteiten over een breed scala aan onderwerpen: veilig wonen, veilig vrijen, veilig drinken, veilig ondernemen.

Veiligheid vraagt om globale monitoring. Trends en benchmarks schetsen een aardig beeld van wat ons handelen oplevert en bieden de mogelijkheid een gevoel te krijgen over de effectiviteit van onze inspanningen.

De afgelopen periode is duidelijk geworden dat ook voor de gemeente Groningen gevolgen zijn verbonden aan de aardbevingen. Vanuit onze zorg voor de veiligheid en leefbaarheid zullen we de komende periode de uitkomsten van de nog uit te voeren onderzoeken zeer kritisch en nauwlettend volgen. De Veiligheidsregio Groningen is voorbereid op aardbevingen in een nauwe samenwerkingsrelatie met bestuur en burgers. Scenario's van (zwaardere) aardbevingen, de wijze waarop de hulpverlening wordt georganiseerd en de voorbereiding van inwoners hierop, zijn beschreven en worden continue door nieuwe inzichten geactualiseerd. De mogelijke gevolgen voor het gaswinningsbesluit op zowel bestaande bouw als op de nieuwbouw, zullen we goed monitoren en beoordelen. We gaan onze betrokkenheid bij de regio, en onze bijzondere positie als

dichtstbevolkte gebied hierin, blijvend onder de aandacht brengen bij alle daarvoor aangemerkte instanties.

10. Bezoeken

We werken aan een levendige binnenstad met een prettig verblijfsklimaat. Daarbij besteden we extra aandacht aan een goede samenhang tussen verkeersstromen, waarbij de voetganger het primaat heeft. Meer specifiek kijken we naar de inrichting van de openbare ruimte, creatie van ontmoetingsplekken bij bijvoorbeeld een fontein, voetgangersgebieden, fietsenstallingen en -vakken, fietsstromen en auto- en bus routes (over Grote Markt of Diepenring).

We faciliteren organisatoren en andere initiatiefnemers. Om het verblijfsklimaat in de binnenstad te bevorderen, investeren we in de eerste plaats in de interne organisatie van evenementen. Verder voeren we het evenementenprogramma 2015 uit en werken we samen met de GCC en Marketing Groningen aan een aantrekkelijke binnenstad via het jaarprogramma BIMA. We willen de uitkomsten van diverse onderzoeken samenbrengen in een visie. Deze willen we in het voorjaar van 2015 met uw raad bespreken.

11. Verrijken

In 2015 stellen wij onze kadernota op voor de cultuurnota 2017-2020. Wij zijn ons ervan bewust dat deze kadernota al een duidelijke richtinggevende uitspraak van ons college vraagt. Daarom willen wij snel in gesprek met de sector en de stad om gezamenlijk tot een toekomstperspectief voor Groningen cultuurstad te komen.

Ondertussen constateert de Kunstraad dat de sector financieel kwetsbaar is en de samenwerking tussen verschillende instellingen nog onvoldoende is. Daarom lossen wij in 2015 een aantal belangrijke knelpunten in de culturele sector op en verzekeren we zo de continuïteit van de huidige cultuurnota en de daarin verwoorde ambities voor de stad. Zo geven wij bijvoorbeeld het Grand Theatre de mogelijkheid om zijn positie in het Groningse Cultuurveld verder op te bouwen, houden we ruimte voor kunst in de openbare ruimte en continueren we De Steeg.

Om samenwerking tussen instellingen te bevorderen investeren wij in 2015 niet alleen in instellingen maar vooral in ‘bewegingen’ in de Cultuursector. Door in onze financiering te sturen op samenwerkingsprojecten die wij van strategisch belang achten willen wij partijen prikkelen om samen met ons en elkaar concrete plannen te maken gericht op het versterken van de samenwerking op 5 thema’s.

1. Samenwerking Jongerentheater
2. Totstandkoming Interdisciplinair Stadsgezelschap
3. Programma Talentontwikkeling Beeldende Kunst
4. Samenwerking Popsector
5. Huis van de Groningse Geschiedenis.

De beëindiging van het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) door het Rijk, compenseren wij voor zover mogelijk met een gemeentelijk budget voor archeologie en monumenten. Hiermee voldoen wij aan onze wettelijke taken en kunnen we bovendien blijven investeren in onder meer ontsluiting van informatie over monumenten en archeologie op de Cultuurhistorische Waardenkaart (CWK). Ook proberen we zo de publiekscant van de cultuurhistorie zo goed mogelijk overeind te houden door bijvoorbeeld het continueren van de jaarlijkse Open Monumentendag.

12. Betalen

De financiële opgave voor 2015 bedraagt 48,8 miljoen euro. Deze opgave wordt voor een groot deel bepaald door de actualisatie van de grondexploitaties. De verkoopopbrengst van Meerstad is verlaagd (we verkopen relatief meer goedkopere woningen) en de passieve voorraad aan bedrijfsterreinen is verder naar beneden bijgesteld. Beide aanpassingen hebben een effect op het financieel perspectief van 19,9 miljoen euro incidenteel in 2015 en 14,4 miljoen euro in 2016. Daartegenover staat een belangrijke meevaller in het budget voor de uitvoering van de Wet BUIG. Het Rijk hanteert met ingang van 2015 een nieuw verdeelmodel en dit leidt tot een groter budgetaandeel voor Groningen. In het financieel perspectief zijn ook de intensiveringen, ombuigingen en besparingen uit het coalitieakkoord verwerkt.

In hoofdstuk 4 van de begroting (Financieel perspectief) geven wij u een nadere toelichting op de financiële opgave, de bezuinigingsmaatregelen en de afwijkingen ten opzichte van het in de voorjaarsbrief beschreven perspectief.

Financieel perspectief	2015	2016	2017	2018
Financieel meerjarenbeeld	-658	-137	2.887	2.383
Financiële knelpunten	-48.845	-43.218	-26.978	-25.345
Dekkingsbronnen	50.158	38.370	28.170	23.615
Totaal	654	-4.986	4.078	653
Inzet voor wijkwethouders	654			
Totaal	0	-4.986	4.078	653

De ambities uit het coalitieakkoord worden gedekt door de besparingen en ombuigingen die we daarin hebben genoemd. De dekking voor de incidentele opgave in 2015 en 2016 wordt gevonden door incidentele middelen te ruilen tegen structurele middelen. Deze uitruil leidt tot een opgave van 1,1 miljoen euro in 2015 en een structurele opgave van 1,9 miljoen euro. De opgave dekken we uit de ruimte in het financieel perspectief.

In deze begroting stellen we voor om het weerstandsvermogen aan te vullen met 21,8 miljoen euro. Hiermee komen we uit op een ratio van 0,80 in 2015. In 2016 komt de ratio voor het weerstandsvermogen uit op 0,78. Dit als gevolg van het opvangen van het begrote tekort in 2016 van bijna 5 miljoen euro. Voor de aanvulling van het weerstandsvermogen in 2016 naar 0,8, conform de afspraken in het coalitieakkoord, is 4,5 miljoen euro nodig. Deze opgave betrekken we bij het opstellen van de begroting voor 2016.

Weerstandsvermogen	2015	2016	2017	2018
Benodigde weerstandscapaciteit (A)	200.302	212.890	212.231	207.652
Beschikbare weerstandscapaciteit (B)	160.242	165.775	169.135	167.788
Ratio weerstandsvermogen	80%	78%	80%	81%

Tot slot

De sterkste troef die wij het komend jaar kunnen uitspelen is de samenwerking met partijen in Stad. Die samenwerking voortzetten en uitbreiden is van alle genoemde doelstellingen wat ons betreft de meest doorslaggevende. Zo scheppen we optimaal ruimte voor creativiteit en vernieuwing en verschaffen we Stad's slagkracht om kansen te benutten. Wij gaan hierover graag de dialoog aan met uw raad.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen.

de burgemeester,
dr. R.L. (Ruud) Vreeman

de secretaris,
drs. P.J.L.M. (Peter) Teesink

**KERNGEGEVENS EN
SAMENSTELLING BESTUUR/RAAD
EN LEESWIJZER**

KERNGEGEVENS

Bedragen in euro's	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
A. Sociaal			
Aantal inwoners			
Jongeren (0 t/m 19 jaar)	36.387	37.883	38.785
Middengroep (20 t/m 64 jaar)	136.756	135.330	138.147
Ouderen (65 jaar en ouder)	23.252	23.166	23.503
Totaal	196.395	196.379	200.435 *
Aantal bijstandsgerechtigden (ultimo jaar)	9.897	10.020	10.150
Aantal gesubsidieerde banen	593	400	114
Aantal WSW-ers iederz	1.230	1.149	1.099
B. Fysiek			
Oppervlakte gemeente (in ha.)	8.369	8.369	8.369
Waarvan binnewater	458	458	458
Historisch stads- of dorpskern	112	112	112
Lengte van de wegen (in km.) binnen de gemeentegrens	597	587	598
Woonruimten	93.652	113.185	97.552 **
C. Financieel			
Totaal lasten	769.433.000	817.868.000	999.241.000
Totaal lasten per inwoner	3.918	4.165	4.985
Investeringen (excl. grondexploitatie)	72.615.000	62.963.000	38.417.000
Investeringen per inwoner	370	321	192
Opbrengst belastingen	66.954.000	69.805.000	71.582.000
Opbrengst belastingen per inwoner	341	355	357
Algemene Uitkering Gemeentefonds	275.432.000	281.078.000	440.521.000
Algemene Uitkering Gemeentefonds per inwoner	1.402	1.431	2.198
D. Personeel			
Totaal aantal FTE	2.945	2.885	2.821

*) In januari 2015 zal de gemeente Groningen naar verwachting meer dan 200.000 inwoners hebben (bron: Vlugschrift Bevolkingsprognose gemeente Groningen 2014-2029, Onderzoek en Statistiek Groningen, september 2014). We hebben daarom voor deze begroting het aantal inwoners volgens de meest recente telling opgenomen. Dit in afwijking tot voorgaande jaren waarin het inwoneraantal op 1 januari (van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) werd opgenomen.

**) De afname van het aantal woonruimten wordt veroorzaakt door een gewijzigde registratie van de kamerverhuurpanden. Voorheen werden de kamers in deze panden apart geregistreerd. Nu worden alleen de panden als woonruimte geregistreerd.

BURGEMEESTER & WETHOUDERS

Burgemeester Ruud Vreeman

Algemeen Bestuurlijke Zaken, Openbare Orde en Veiligheid, Externe betrekkingen & Stedenbanden, Regionale Samenwerking, Gemeentearchief, Aardbevingen, Coördinatie Akkoord van Groningen, Stadstoezicht

Ton Schroor (D66)

Onderwijs (inclusief passend onderwijs), Zorg, Welzijn, Financiën, Publieke dienstverlening & ICT

Roeland van der Schaaf (PvdA)

Arbeidsmarkt & Aanpak Jeugd en volksgezondheid, Gebiedsgericht werken (sociaal & fysiek), Maatschappelijk vastgoed, Stadsontwikkeling, Wonen, Monumenten, Grondzaken, Ouderen

Mattias Gijbartsen

Sociale Zaken & Jeugdzorg, Duurzaamheid, Groen Participatie & Ecologie, Integratie & Emancipatie, Dierenwelzijn

Joost van Keulen (VVD)

Economie & Innovatie, Internationale handel & Samenwerking, Personeel & Organisatie, Stadsbeheer & Reiniging, Toerisme & Recreatie, Evenementen, Marktwezen, Coördinatie Binnenstad

Paul de Rook

Verkeer & Vervoer, Cultuur, Grote Markt Oostzijde & Groninger Forum, Sport

Peter Teesink

Gemeentesecretaris

**dr. R.L. Vreeman
(Ruud)**

Burgemeester

**P.J.L.M.
Teesink
(Peter)**

Gemeente-
secretaris

**T. Schroor
(Ton)**

Wethouder
D66

**R. van der Schaaf
(Roeland)**

Wethouder
PvdA

**M. Gijbertsen
(Mattias)**

Wethouder
GroenLinks

**J.M. van
Keulen
(Joost)**

Wethouder
VVD

**P.S. de
Rook
(Paul)**

Wethouder
D66

GEMEENTERAAD

J.R. Honkoop (Jasper)
VVD

S.A. Koebrugge (Sabine)
VVD
Fractievoorzitter

M.D. Blom (Max)
VVD

H.P. Ubbens (Herman Pieter)
CDA

M. Bolle (René)
CDA
Fractievoorzitter

A. Kuik (Anne)
CDA

E.B. Koopmans (Edward)
Christen Unie

F. Woudstra (Fleur)
D66

A.J. Wonink (Arend Jan)
D66

E. Zirkzee (Emile)
D66

K.W. v. Doesen-Dijkstra (Koojsje)
D66

K.D.J. Castelein (Koen)
D66

M.E. Woldhuis (Marjet)
Stadspartij

A. Sijbolts (Amrut)
Stadspartij
Fractievoorzitter

B.N. Benjamins (Berndt)
D66

W. Paulusma (Wieke)
D66

J.H. Luhoff (Jetze)
D66
Fractievoorzitter

C. Schimmel (Carlo)
D66

G.J. Kelder (Gerjan)
Partij vd Dieren
Fractievoorzitter

W.H. Koks (Wim)
SP

dr.R.L. Vreeman (Ruud)
Burgemeester

I.M. Jongma-Mollema (Inge)

Christen Unie
Fractievoorzitter

S.T. Klein Schaarsberg (Suzanne)

Student & Stad
Fractievoorzitter

M.M. van den Anker (Mark)

Student & Stad

K.S.N. v.d. Veen (Kris)

GroenLinks

G. Chakor (Glimina)

GroenLinks

W.B. Leemhuis (Benni)

GroenLinks

Fractievoorzitter

M. van der Glas (Martijn)

GroenLinks

A.M.J. Riemersma (Anna)

Stadspartij

B. Enting (Bea)

PvdA

E. van Lente (Erica)

PvdA

M. van der Laan (Maarten)

PvdA

C.E. Bloemhof (Carine)

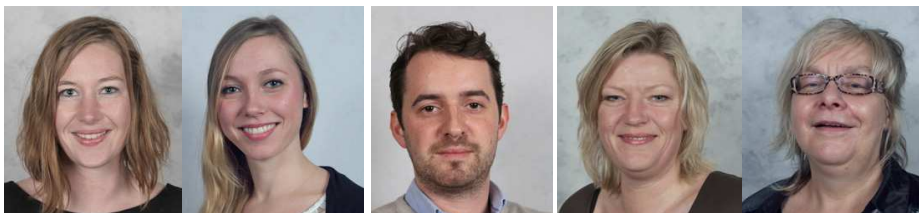
PvdA

D.S. Ruidijs (Sebastiaan)

PvdA

J.P. Loopstra (Jan Pieter)

PvdA

N.G.J. Temmink (Nicole)

SP

M. van Duin (Mechteld)

SP

J.P. Dijk (Jimmy)

SP

Fractievoorzitter

L.R. van Gijlswijk (Rosita)

SP

C.M. van Dijk (Christine)

SP

A.G.M. Dashorst (Toon)
Griffier

LEESWIJZER

Deze ontwerpbegroting bestaat uit vier delen:

- Programmaplan
- Paragrafen
- Financieel perspectief
- Bijlagen

Programmaplan

In deze begroting treft u 14 programma's aan met daaronder verschillende deelprogramma's. Een programma, dat bestaat uit een samenhangend geheel aan activiteiten, is opgedeeld in prioriteiten, de deelprogramma's. De derde en vierde laag in de begroting zijn de beleidsvelden met de daarbij behorende activiteiten. De middelen zijn gekoppeld aan het deelprogramma. Dit is het niveau waarop u autoriseert.

Het programmaplan vormt het inhoudelijke deel van deze begroting. In het programmaplan staat wat we willen bereiken en wat we daarvoor het komend jaar gaan doen. Projecten die worden gefinancierd uit extra beleidsmiddelen vormen daar een onderdeel van. Daarnaast richten de programma's zich ook op projecten uit subsidies en reguliere middelen.

In het programma 12 (College en raad) staan de deelprogramma's die niet direct onder de programma's kunnen worden ondergebracht. Daarnaast wordt in het programma 13 (Algemene Inkomsten en Post Onvoorzien) een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen gegeven. Programma 14 (Algemene Ondersteuning) laat de omvang zien van de indirecte algemene overhead, die niet meer wordt toegewezen aan de programma's. Directe lasten vindt u terug in de inhoudelijke programma's.

Paragrafen

Paragrafen vormen een dwarsdoorsnede van de begroting en maken door bundeling van onderwerpen thema's (met beheersmatige aspecten) inzichtelijker. Een aantal daarvan is volgens het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording; verslagleggingsvoorschriften gemeenten en provincies) verplicht, zoals Lokale heffingen, Onderhoud kapitaalgoederen, Weerstandsvermogen en Bedrijfsvoering. Andere paragrafen zijn optioneel: bijvoorbeeld Gebiedsgericht werken, Duurzaamheid, Vernieuwing Sociaal Domein. Laatstgenoemde paragraaf is -net als vorig jaar- tijdelijk toegevoegd.

Overzicht programma's

1. Werk en inkomen
2. Economie en werkgelegenheid
3. Jeugd en onderwijs
4. Welzijn, gezondheid en zorg
5. Sport en bewegen
6. Cultuur
7. Verkeer
8. Wonen
9. Onderhoud en beheer van de openbare ruimte
10. Veiligheid
11. Stadhuis en stadje
12. College en Raad
13. Algemene inkomsten en post onvoorzien
14. Algemene ondersteuning

Overzicht Paragrafen

1. Integraal gebiedsgericht werken
2. Duurzaamheid
3. Weerstandsvermogen
4. Onderhoud kapitaalgoederen
5. Investing & Financiering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid
8. Lokale heffingen
9. Vernieuwing sociaal domein
10. Bedrijfsvoering

Financieel perspectief

In het financieel perspectief worden de nieuwe financiële ontwikkelingen sinds het voorjaar 2014 toegelicht. Daar geven we ook een overzicht van de belangrijkste financiële knelpunten. Tevens wordt hier op de investeringen voor 2015 ingegaan.

Bijlagen

In de bijlagen treft u een aantal volgens het BBV verplichte bijlagen aan. Tot slot is een overzicht van de financiële begrippen en afkortingen opgenomen.

Wijzigingen programma-indeling ten opzichte van gemeentebegroting 2014

Ten opzichte van de begroting 2014 is de indeling slechts op enkele punten gewijzigd. De omvang van de indirecte algemene overhead is samengevat in het programma Algemene Ondersteuning. In samenhang daarmee zijn de onderwerpen met betrekking tot bedrijfsvoering in plaats van in een programma gebundeld in een paragraaf Bedrijfsvoering. In het programma Algemene Ondersteuning geven we een nadere toelichting en specificatie van de financiële omvang van de concernoverhead. De beleidsmatige aspecten vindt u in de paragraaf Bedrijfsvoering. We maken hiermee de omvang van de concernoverhead zichtbaar en daarmee transparanter.

Verder is in lijn met ons coalitieakkoord 'Voor de Verandering' paragraaf 1 gewijzigd:

'Stadsdelen' is nu 'Integraal gebiedsgericht werken'. In de 'aanbiedingsbrief' bij de begroting, die integraal in dit boekwerk is opgenomen, gaan wij hier nader op in.

De eerder met de audit-committee van uw raad besproken indelingswijziging van het Programma Werk en Inkomen (in een deelprogramma Werk en een deelprogramma Participatie) is vooralsnog om praktische redenen niet doorgevoerd en zal in samenhang met een eventuele meer ingrijpende herinrichting van de begroting in het komend jaar meegeenomen worden.

Herinrichting begroting komend jaar

In de financiële verordening heeft uw raad bepaald dat bij aanvang van een raadsperiode de programma indeling voor de begroting wordt vastgesteld. U heeft op ons verzoek er echter mee ingestemd de indeling in 2015 nagenoeg ongemoeid te laten. De reden daarvoor is de reorganisatie van de gemeentelijke organisatie en de consequenties daarvan voor de totstandkoming van de begroting: in plaats vanuit acht diensten wordt de begroting nu opgebouwd vanuit de directies. Nadat deze nieuwe werkwijze zijn beslag heeft gekregen, zal de indeling van de begroting voor 2016 opnieuw bekeken worden en kan desgewenst een meer ingrijpende herinrichting plaatsvinden.

Extra beleidsmiddelen

De in voorgaande begrotingen gereserveerde extra beleidsmiddelen 2015 zijn al in de lasten en/of baten van de begroting 2015 -2018 opgenomen

PROGRAMMAPLAN

PROGRAMMA'S

1. Werk en inkomen
2. Economie en werkgelegenheid
3. Jeugd en onderwijs
4. Welzijn, gezondheid en zorg
5. Sport en bewegen
6. Cultuur
7. Verkeer
8. Wonen
9. Onderhoud en beheer van de openbare ruimte
10. Veiligheid
11. Stadhuis en stadjer
12. College en Raad
13. Algemene inkomsten en post onvoorzien
14. Algemene ondersteuning

PROGRAMMA 1

Werk en inkomen

Met het programma Werk en inkomen werken we gezamenlijk zoveel mogelijk aan een stad waar niemand aan de kant hoeft te staan, waar niemand onder het bestaansminimum hoeft te komen en waar sociale uitsluiting niet voorkomt.

Veel mensen doen dat op eigen kracht: ze hebben een baan, gaan naar school, doen vrijwilligerswerk of zijn lid van een sportclub. Maar soms lukt dat niet. Door ziekte, handicap, achterstand of persoonlijke omstandigheden doen mensen noodgedwongen een beroep op onze dienstverlening. Door de crisis is dit aantal de afgelopen jaren gestegen.

Het centrale doel van ons re-integratie en activeringsbeleid is ook in 2015 om aan zoveel mogelijk mensen kansen te bieden om actief deel te nemen aan de Groninger samenleving. Het liefst via regulier werk al dan niet gedetacheerd bij een werkgever. Mensen die niet in staat zijn om zelfstandig regulier te werken begeleiden we naar vrijwilligerswerk of maatschappelijke participatie. Daarnaast ondersteunen we mensen bij het op orde krijgen van hun financiële basis.

De middelen om mensen te begeleiden richting de arbeidsmarkt of maatschappelijke participatie nemen de komende jaren fors af. Om optimale ondersteuning te kunnen bieden aan mensen die het echt nodig hebben, hebben we onze dienstverlening op het gebied van re-integratie en activering anders ingericht. Het geheel is er op gericht de dienstverlening effectiever en efficiënter te maken waarbij de kracht van het individu (zelfredzaamheid) en de samenleving (o.a. maatschappelijke organisaties) een belangrijke rol spelen. Alleen zó kunnen we burgers die het echt nodig hebben blijven ondersteunen.

Met de komst van de Participatiewet willen we nagaan hoe we de uitvoering van onze lokale zekerheid op een vernieuwende manier met de wijkaanpak en de twee andere decentralisaties kunnen verbinden.

Relevante beleidsnota's

Invoering Participatiewet in de gemeente Groningen (2014)
Nota maatschappelijke participatie 'Meedoen maakt het verschil' (2014)
Dienstverlening Werk & Participatie (2013)
Beleidsregels terug- en invordering WWB, IOAW en IOAZ (2013)
Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive (2013)
(Re)-visie zicht op werk & participatie in Stad (2012)
Samen Sterk in Stad, meerjarenkader WMO 2012 - 2015 (2012)
Groningen voor elkaar (2012)
Samen actief tegen armoede, visienota voor het nieuwe armoedebelief (2012)
Beleidsplan Schuldhulpverlening Gemeente Groningen 2012 - 2015 (2012)
Grensverleggend aan het werk! Met een blik op de regio, kadernota arbeidsmarktbeleid (2011)
Actief in Goede Banen, kadernota re-integratie/ participatie 2012 - 2015 (2011)

Ontwikkelingen

Participatiewet

Vanaf 1 januari 2015 treedt de Participatiewet in werking. Het doel van de wet is om meer mensen, ook mensen met een arbeidsbeperking, aan de slag te krijgen. De gemeente wordt vanaf die datum verantwoordelijk voor mensen met arbeidsvermogen die ondersteuning nodig hebben. Deze mensen zitten nu in de WWB, Wsw en Wajong. De gemeente heeft voor de nieuwe doelgroep dezelfde taken als voor mensen met een bijstandsuitkering, namelijk bieden van ondersteuning gericht op arbeidsinschakeling en waar nodig, inkomensondersteuning. Voor de re-integratieondersteuning krijgt de gemeente een gebundeld re-integratiebudget en meer instrumenten tot haar beschikking. Gemeenten bepalen op basis van maatwerk wie voor welke vorm van ondersteuning in aanmerking komt. Gemeenten werken op regionaal niveau samen met UWV, werkgevers en werknemers in regionale Werkbedrijven om mensen die niet het wettelijk minimumloon kunnen verdienen te plaatsen op de banen die werkgevers beschikbaar stellen.

Ook de invoering van de Wet maatregelen Wet werk en bijstand, eveneens per 1 januari 2015, vindt zijn weerslag in de Participatiewet. De Wet maatregelen Wet werk en bijstand zal door de invoering van de kostendelersnorm voor mensen die met één of meerdere volwassenen een woning bewonen, tot gevolg hebben dat ze een lagere uitkering zullen ontvangen.

De decentralisaties in het sociale domein geven ons de kans om kwetsbare burgers in deze stad op een andere en betere manier te ondersteunen. De sociale teams die vanuit de wijk opereren spelen hierin een belangrijke rol. Met de komst van de Participatiewet willen we nagaan hoe we de uitvoering van onze lokale zekerheid op een vernieuwende manier met de wijkaanpak en de twee andere decentralisaties kunnen verbinden. Het gaat daarbij niet om werk alleen, maar om alles wat nodig is om er voor te zorgen dat iedereen op een volwaardige wijze kan meedoen aan de Groningse samenleving. We denken daarbij dus ook aan inkomensondersteuning en schuldhulpverlening en het leveren van een bijdrage aan zinvolle activiteiten aan de wijk.

Nieuwe verdeelmodellen

Tevens is er vanaf 1 januari 2015 sprake van een nieuw verdeelmodel voor zowel het participatiebudget als voor de gebundelde inkomensvoorzieningen (Wet BUIG). Voor de gebundelde inkomensvoorzieningen heeft de staatssecretaris van SZW gekozen voor het zogenaamde multiniveau-model, ontwikkeld door het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP). Het SCP heeft onderzocht welke factoren bepalend zijn voor de kans dat een huishouden een bijstandsuitkering ontvangt en hoe sterk de invloed van de verschillende factoren is. Hierbij is rekening gehouden met de kenmerken van het huishouden, maar ook met de kenmerken van de wijk, de gemeente en de regio. Het aantal huishoudens van de verschillende typen in een gemeente bepalen de omvang van het budget. In overleg met de VNG is gekozen voor een overgangsregime voor de komende 3 jaar naar het nieuwe model toe.

Het nieuwe model voor de Wet BUIG pakt voor Groningen gunstig uit. Het aandeel dat de Groningen heeft in het macrobudget is aanzienlijk toegenomen ten opzichte van de oude situatie. Voor 2015 wordt een positief resultaat verwacht van 7,7 miljoen euro

Met de Participatiewet worden de middelen voor de Wsw (zittend bestand) en de re-integratiemiddelen voor de doelgroep van de Participatiewet gebundeld in het participatiebudget. Een nieuw verdeelmodel is noodzakelijk. Een belangrijke overweging bij de keuze van het verdeelmodel zijn de herverdeeleffecten bij de verdeling van de middelen en de uitkomsten voor gemeenten in zwakke regio's. Het toekomstige verdeelmodel voor het participatiebudget zal bestaan uit drie onderdelen en een ingroeiperiode van drie jaar om een zo goed mogelijke aansluiting te realiseren bij de opgave waar gemeenten voor staan. Dit wordt mede bereikt door te kiezen voor afzonderlijke verdeelfactoren voor de middelen Wsw, voor de middelen nieuwe doelgroep en voor de middelen voor de klassieke doelgroep. De uitkomsten hiervan worden per gemeente samengevoegd tot één budget en toegevoegd aan het sociaal deelfonds.

DEELPROGRAMMA'S

1. Werk
2. Inkomen

WERK

Mensen kansen bieden mee te doen in de samenleving betekent dat we eerst kijken of iemand aan het werk kan. Bestaanszekerheid, maatschappelijke participatie en persoonlijk welbevinden worden het beste bereikt via (betaald) werk. Dit uitgangspunt betekent dat we ervoor willen zorgen dat alle klanten die kunnen werken - al is dat parttime - aan het werk gaan.

Wij hebben belang bij een goed werkende arbeidsmarkt waarbij vraag en aanbod met elkaar in balans zijn, nu en in de toekomst. Een goed functionerende arbeidsmarkt is primair de verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers. De overheden hebben een beperkte invloed op de werking van de arbeidsmarkt. Vanuit de regierol op het gebied van regionale samenwerking, onze investeerdersrol en onze faciliterende rol willen we wel een bijdrage leveren aan een stijging van werkgelegenheid, een daling van de werkloosheid en het op peil houden van de werkende beroepsbevolking. Wij richten ons arbeidsmarktbeleid zowel op de stad als op de regio.

Als mensen niet op eigen kracht een plek op de arbeidsmarkt vinden kan dat allerlei oorzaken hebben. Van belang is te weten of die oorzaak tijdelijk is of permanent, dan wel (zeer) langdurig. Is het eerste het geval, dan dient onze ondersteuning erop gericht te zijn de arbeidsbelemmeringen zo snel mogelijk weg te nemen. In het tweede geval is de opgave voor betrokkenen passend (vrijwilligers)werk te vinden, eventueel met de noodzakelijke begeleiding, zodat hij of zij wel zinvol maatschappelijk actief kan zijn.

Wij willen zoveel mogelijk klanten in het kader van de Participatiewet en in het kader van de Wet Sociale werkvoorziening (Wsw) aan werk helpen. We kiezen voor verschillende benaderingen voor verschillende groepen klanten, afhankelijk van hun arbeidsvermogen.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Werk en Participatie is 70,9 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit de algemene middelen (waarin opgenomen het Participatiebudget) en uit omzet via detachering en werken voor derden.

Beleidsvelden

- Arbeidsmarktbeleid
- Werk en activering
- Maatschappelijke participatie

Arbeidsmarktbeleid

De ontwikkeling van de werkgelegenheid is één van onze belangrijkste opgaven voor de komende jaren. Om een stad te kunnen zijn waar iedereen meedoet en waar iedereen tot zijn recht komt is het belangrijk dat we zo veel mogelijk mensen het perspectief bieden op regulier werk. Om hieraan uitvoering te geven in een economisch moeilijke tijd, is samenwerking meer dan eens noodzakelijk. Voor de ontwikkeling van mensen verwijzen we naar de doelen in het beleidsveld 1.2 Werk en activering. In dit beleidsveld staan de activiteiten in regionaal verband centraal. Naast G-kracht (zie programma 2 Economie en Werkgelegenheid) stimuleren we als gemeente ook zelf als opdrachtgever de werkgelegenheid. De komende jaren zal een aantal grote projecten als het Forum en de zuidelijke ringweg zorgen voor werk in de bouwsector. Behalve het stimuleren van de vraag willen we ook dat het beschikbare arbeidspotentieel voldoet aan wat werkgevers zoeken. Dit doen we in samenwerking met andere partners in het veld om zoveel mogelijk stages/ werkplekken en uiteindelijk ook vacatures op te halen. Ons streven is om samen met de onderwijsinstellingen het beschikbare arbeidspotentieel via scholing en training zo veel mogelijk geschikt te maken voor wat de arbeidsmarkt vraagt.

Hoe staan we ervoor?

De economische krimp in de eerste helft van 2013 heeft inmiddels plaatsgemaakt voor een voorzichtige groei. Het Centraal Planbureau verwacht in de arbeidsmarktprognose een economische groei van 0,75% in 2014 en 1,25% in 2015. De economische groei leidt in 2014 nog niet tot groei van de werkgelegenheid. Dit heeft volgens de UWV arbeidsmarktprognose 2014-2015 te maken met het feit dat de arbeidsproductiviteit groeit en werkgevers eerst de kat uit de boom kijken en niet zonder meer extra personeel aannemen. Daar is bovendien geen reden voor omdat werkgevers momenteel nog ruim in hun personeel zitten, zodat het aannemen van nieuwe mensen niet aan de orde is. Voor 2015 wordt weer een groeiend aantal banen verwacht. Deze groei zal met name plaatsvinden in het bedrijfsleven terwijl de collectieve sector rekening moet houden met een krimp. Dat een economisch herstel vertraagd tot extra banen leidt zien we ook terug in de ontwikkeling van ons bijstandsvolume. Ook begin 2014 is er maandelijks nog sprake van een lichte groei. Op dit moment (juni 2014) bedraagt het aantal bijstandsuitkeringen 10.000.

Ontwikkelingen**Regionale Werkbedrijven**

Op 1 januari 2015 treedt de Participatiewet in werking. Doel van deze wet is om zoveel mogelijk mensen, waaronder mensen met een arbeidsbeperking, aan een reguliere baan te helpen. In het Sociaal akkoord dat de sociale partners en het kabinet in het voorjaar van 2013 hebben gesloten, hebben werkgevers toegezegd landelijk 125.000 extra banen (garantiebanen) beschikbaar te stellen voor mensen met een arbeidsbeperking. Om tot succesvolle plaatsingen te komen worden per arbeidsmarktregio regionale Werkbedrijven vormgegeven. Een Werkbedrijf is een samenwerkingsverband tussen gemeenten, vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers en het UWV. Als centrumgemeente hebben wij een voortrekkersrol bij de vormgeving van het Werkbedrijf in onze arbeidsmarktregio. Wij zijn momenteel in gesprek met alle partijen die in het Werkbedrijf een rol gaan krijgen. Onze inzet is er op gericht om dit Werkbedrijf op 1 januari 2015 te hebben georganiseerd.

Programma Economie en Werk

De ontwikkeling van de werkgelegenheid is een van de belangrijkste opgaven voor de komende jaren. Om hierin succesvol te zijn is het van belang dat we binnen onze eigen organisatie focus aanbrengen, prioriteren, sturen en waar nodig faciliteren. Wij hebben er daarom voor gekozen om in onze organisatie een tijdelijk programma Economie en Werk in te richten met een verbindende en sturende rol gericht op het versterken van de werkgelegenheid.

Wat willen we bereiken?

De doelen die we willen realiseren drukken we zoveel mogelijk uit in indicatoren die zijn gericht op het te behalen resultaat.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Beoogd 2016
▪ Aantal plaatsingen door brancheteams	▪ -	▪ 550	▪ 600	▪ n.n.b.
▪ Aantal gerealiseerde plekken BBL en BOL	▪ 55 en 30	▪ 50 en 30	▪ 50 en 30	▪ n.n.b.
▪ Aantal plaatsingen of plekken gerealiseerd door SROI in arbeidsmarktregio	▪ 880	▪ 450	▪ 450	▪ n.n.b.
▪ Aantal gerealiseerde garantiebanen in arbeidsmarktregio	▪ -	▪ -	▪ -	▪ 935

De arbeidsmarkt verandert. Vaste banen voor lange tijd maken steeds meer plaats voor flexibele vormen van arbeid. Met 'plaatsingen' bedoelen we dat iemand regulier en loonvormend werk verricht. Dat kan ook voor de duur van enkele weken of maanden zijn in een parttime dienstverband. Een plaatsing leidt daarmee per definitie tot uitstroom uit de bijstand. Meerdere 'plaatsingen' achter elkaar geven de werkzoekende meer arbeidsritme en werkervaring, maken hem/haar aantrekkelijker op de arbeidsmarkt en vergroten daarmee de kansen op langduriger werk zonder uitkering.

De landelijke Werkkamer heeft een indicatieve verdeling gemaakt over de arbeidsmarktregio's van de door de werkgevers in het Sociaal Akkoord beloofde garantiebanen. Voor de arbeidsmarktregio

Groningen komt deze verdeling neer op 935 garantiebanen tot en met 2016. In het nog op te richten regionale Werkbedrijf zullen over het realiseren van deze banen voor 2015 en 2016 afspraken worden gemaakt. Ook als werkgever zullen we het goede voorbeeld geven door in 2015 werkplekken te creëren voor mensen met een arbeidsbeperking. In het hoofdstuk bedrijfsvoering gaan we hier verder op in.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Doorontwikkeling werkgeversbenadering

We gaan door met de gezamenlijke werkgeverbenadering in onze arbeidsmarktregio. We treden naar werkgevers met één gezicht naar buiten en ontwikkelen in het regionale Werkbedrijf een gezamenlijk aanbod aan ondersteunende instrumenten. De markt benaderen we branchegericht en we stimuleren Maatschappelijk Betrokken Ondernemen.

Social Return On Investment (SROI)

SROI blijft een belangrijk instrument. We ondersteunen grotere instellingen, zoals (hoge)scholen, universiteit, ziekenhuizen en provincie etc. met de toepassing van SROI op hun inkoopbeleid. Plaatsingen of gerealiseerde plekken (bijvoorbeeld stage- en werkervaringsplekken) hieruit komen ten goede aan de doelgroep waar wij als gemeente of het UWV verantwoordelijk voor zijn.

Kansrijke sectoren en de vraaggerichte werkgeversbenadering

Sectoren die ook de komende jaren kansrijk zijn en blijven zijn vooral de innovatieve bedrijven, ICT, zorg, de techniek (vooral metaal), de callcenterbranche en de topsectoren Energie, Healthy Ageing en de creatieve sector. Volgens de arbeidsmarktschets Groningen Regio in beeld 2013 zorgen vergrijzing - vooral in de collectieve sector, maar ook in de industrie, bouw en vervoer - en toenemende dynamiek de komende jaren voor een vervangingsvraag die niet volledig door de instroom van jongeren kan worden opgevangen.

Het Techniekpact voor Noord Nederland houdt onze aandacht. In samenspraak met onderwijs en werkgevers willen we bevorderen dat meer leerlingen gericht kiezen voor een opleiding in de techniek en dat meer mensen gaan of blijven werken in de techniek. Samen willen we ervoor zorgen dat voldaan kan worden aan de vraag naar goed geschoold technisch personeel.

Arbeidsmarktregio Groningen - Werk in Zicht!

In 2015 zal met de inwerkingtreding van de Participatiewet de samenwerking in de arbeidsmarktregio worden versterkt. Het in te richten Werkbedrijf zal vorm krijgen in de structuur van de arbeidsmarktregio en vraagt om een versteviging van de banden met werkgevers en werknemers.

Voor de doelgroep van de Werkschool (aansluiting van jongeren op de arbeidsmarkt) zal eind 2014 een plan worden gemaakt. Dit plan is gericht op de uitbreiding van de doelgroep in verband met de invoering van het entree onderwijs. En daarnaast op de verschuiving van taken van het UWV naar gemeenten als het gaat om jongeren met een arbeidsbeperking die uitstromen uit het praktijkonderwijs en het VSO.

De nieuwe wettelijke taken en gewenste regionale samenwerking vragen om versterking van de huidige structuur en werkwijze en om professionalisering van het huidige programmabureau.

- Met de gemeenten in de arbeidsmarktregio en het UWV zullen we de regelgeving en onderlinge werkwijze op elkaar afstemmen zodat we werkgevers beter en sneller aan geschikt personeel kunnen helpen. In de arbeidsmarktregio zorgen we voor: verbetering van de aansluiting van vraag en aanbod door een gezamenlijke werkgeversbenadering;
- verbetering van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt met name voor de onderkant van de arbeidsmarkt;
- het uitvoeren van actieplannen zoals het regionaal Actieplan jeugdwerkloosheid, het Banenplan en faciliteren we de uitvoering van sectorplannen;
- het binnenhalen van subsidies (bv. ESF jeugd en ESF 2014-2020 en rijkssubsidies).

De uitvoering van het regionaal Actieplan jeugdwerkloosheid 2.0 'In Beweging - aan de bak!' zal in 2015 worden afgerond. De rijksbijdrage van 1,6 miljoen euro die we daarvoor hebben ontvangen loopt formeel tot begin 2015, maar diverse acties en maatregelen zullen langer doorlopen in dat jaar. De doelen die we eind 2015 hopen te hebben bereikt zijn:

- 1000 jongeren interesseren en informeren over kans sectoren
- 200 jongeren extra hebben een BBL-plek
- 200 jongeren extra hebben een betaalde baan

-
- 200 jongeren extra hebben een werkervarings- of stageplek
 - 200 kwetsbare jongeren zijn teruggegaan naar school
 - 100 kwetsbare jongeren zijn aan het werk of hebben stappen gemaakt richting de arbeidsmarkt.
 - 100 hoog opgeleide jongeren zijn via een werkervaringsplek aan de slag

De gemeente Groningen zal een groot aandeel leveren.

Samenwerking op het gebied van werkgelegenheid/arbeidsmarkt geven we waar nuttig en nodig ook in Noord Nederland vorm. Naast het hiervoor genoemde Techniekpact is het Banenplan voor Noord Nederland daar een voorbeeld van.

Efficiency UWV [Extra beleidsmiddelen]

De efficiency taakstelling op de ketensamenwerking met het UWV WERK bedrijf bedraagt voor 2015 en verder structureel 500 duizend euro. We willen de dienstverlening aan onze klanten ook in 2015 en verder op peil houden. Daarom stellen wij uw raad voor om vanaf 2015 structureel 500 duizend euro beschikbaar te stellen.

Beleidsveld

Werk en activering

Wij willen zoveel mogelijk mensen in het kader van de Participatiewet en de Wet Sociale werkvoorziening (Wsw) aan werk helpen en hen daarbij begeleiden. We kiezen voor verschillende benaderingen voor verschillende groepen. Jongeren zonder startkwalificatie leiden we indien mogelijk terug naar school.

Onze ondersteuning aan burgers op het gebied van werk en participatie hebben we ingericht langs drie verschillende dienstverleningslijnen: Zelfdoeners, Klantondersteuning en Maatschappelijke participatie. De eerste groep heeft een korte afstand tot de arbeidsmarkt en ondersteunen we op afstand en collectief. De tweede groep bestaat uit mensen die beschikken over arbeidsvermogen, maar (nog) niet zelfstandig in staat zijn om dat te benutten. Het gaat dan bijvoorbeeld om mensen die nu gebruik maken van de Wsw en die niet zijn aangewezen op beschut werk (begeleid werken, detacheringen), om mensen binnen de Wwb met een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt en mensen met een arbeidsbeperking. Voor de derde groep concentreren we ons op maatschappelijke participatie, te organiseren via de maatschappelijke organisaties in de stad. Zij zijn op een andere manier actief dan via (betaald) werk. In het beleidsveld maatschappelijke participatie bespreken we de activiteiten en doelstellingen voor deze groep. Om mensen toe te leiden naar de juiste dienstverleningslijn maken we gebruik van een entree vragenlijst. Mensen kunnen zich altijd ontwikkelen waardoor ze in de loop van de tijd van de ene groep overgaan naar de andere.

Werk en activering [Extra beleid coalitie akkoord]

Voor 2015 voorzien we een tekort (subsidietekort en uitvoeringstekort) op de SW van in totaal 8,7 miljoen euro. We stellen uw raad voor dit tekort in 2015 te dekken door 2,3 miljoen euro in te zetten vanuit gemeentelijke middelen en 6,4 miljoen euro vanuit het Participatie budget. Daartegenover staat een intensivering van 3,2 miljoen euro voor activering. Ook stellen we uw raad voor om de bezuinigingstaakstelling ,om 1 miljoen euro aan uitvoeringskosten uit het Participatiebudget te dekken, met 1 miljoen euro te corrigeren.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In 2013 zijn er 953 WWB-ers uitgestroomd naar regulier werk. In 2014 zijn er tot en met mei 383 WWB-ers uitgestroomd naar regulier werk. In 2013 waren 969 Sw-ers gedetacheerd (intern en extern) dan wel onder begeleiding aan het werk. Op 1 juni 2014 zijn 850 SW-ers gedetacheerd dan wel ondersteunend werkzaam binnen de directies Werk en Maatschappelijke Participatie. Daarnaast zijn er 185 mensen werkzaam op een begeleid werken plek.

MEETBAAR RESULTAAT

Indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Beoogd 2016
▪ uitstroom naar regulier werk	▪ 953	▪ 800	▪ 900	▪ N.n.b.
▪ Gedetacheerd (intern, extern en ondersteunend personeel)	▪ 787	▪ 850	▪ 805	▪ N.n.b.
▪ werkzaam op een begeleid werken plek	▪ 182	▪ 185	▪ 170	▪ N.n.b.
▪ Totaal	▪ 1.922	▪ 1.835	▪ 1.875	▪ N.n.b.

Doelen

Wat willen we bereiken?

In 2015 willen we de volgende doelstellingen bereiken. Ten eerste willen we in 2015 minimaal 900 bijstandsgerechtigden laten uitstromen naar regulier werk. Daarnaast verwachten we 795 SW-medewerkers te detacheren dan wel ondersteunend werkzaam te laten zijn. Het aantal mensen dat in 2015 werkzaam is op een begeleid werken plek bedraagt naar verwachting 170. Aangezien er vanaf 1 januari 2015 geen instroom in de SW mogelijk is, zal het aantal SW-ers de komende jaren geleidelijk afnemen.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

e-dienstverlening

Voor klanten met een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt, de zelfdoeners, zetten we collectieve voorzieningen zoals e-dienstverlening in. Deze vorm van dienstverlening bieden we bijvoorbeeld aan hoogopgeleide jongeren en aan klanten die na een (korte) periode van WW in de bijstand komen. Het contact verloopt via internet en e-mail. Hiermee verwachten we het merendeel van de vragen af te vangen die door klanten met een korte afstand tot de arbeidsmarkt worden gesteld. Mocht dit in de praktijk niet blijken, dan is er telefonisch contact mogelijk en eventueel een gesprek op het Werkplein. Zelfdoeners kunnen niet alleen digitaal communiceren met e-coaches, maar krijgen ook een digitaal aanbod dat hen moet helpen actief te blijven en een baan te bemachtigen. Daarnaast biedt e-dienstverlening ons de mogelijkheid om de naleving van de arbeidsverplichtingen door klanten te handhaven. Wij gebruiken hiervoor de systemen van het UWV Werkbedrijf. We kijken of deze manier van dienstverlening geschikt is voor de Wwb doelgroep en of de systemen van het UWV Werkbedrijf onze processen voldoende ondersteunen. We verwachten in 2015 met e-dienstverlening ongeveer 1.300 klanten te bedienen.

Centrum naar werk

Als blijkt dat de werkzoekende tot de groep Klantondersteuning behoort, gaat hij 16 uur aan de slag in het Centrum naar werk. Dit is een fysieke locatie van waaruit we de werkzoekende de eerste weken begeleiden. Klanten krijgen bijvoorbeeld individuele gesprekken en collectieve workshops. Daarnaast gaat de klant een aantal dagdelen aan het werk. Deze werkcomponent functioneert als diagnose instrument. De periode in het centrum naar werk duurt maximaal 6 weken. Aan het einde van deze periode is het duidelijk wat de klant nog moet leren voordat hij/zij aan het werk kan.

Werkervaringsplaatsen

Werkervaringsplaatsen zijn bedoeld om klanten na deelname aan de activiteiten in het Centrum naar werk, verder te begeleiden naar een reguliere baan. Dat doen we door de klant in eerste instantie voor een halfjaar te plaatsen op een werkervaringsplaats, waar de klant werkt aan persoonlijke leerdoelen (werknemersvaardigheden, vakvaardigheden) en waarbij er al dan niet aanvullende training wordt ingezet. Ook neemt de klant deel aan workshops in het centrum naar Werk. (De terugkomdagen.) Gedurende de deelname aan een werkervaringsplaats vinden tussen de klant en zijn/haar re-integratiecoach regelmatig gesprekken plaats. Zodra de leerdoelen zijn gehaald wordt de klant bemiddeld naar een baan. Dat kan na een halfjaar zijn of eerder. Er zijn echter ook situaties denkbaar waarin het nodig is de duur van de werkplek te verlengen om tot een succesvolle plaatsing op de arbeidsmarkt te komen. Als maximale periode om gebruik te kunnen maken van een werkervaringsplaats hanteren we de grens van een jaar. Daarnaast kunnen werkervaringsplaatsen gebruikt worden om mensen arbeidsfit te houden (bijvoorbeeld SW-ers die tussen twee detacheringen inzitten). Net als in het Centrum werken we in deze fase van

klantondersteuning in branches. In iedere branche gaan we op zoek naar zoveel mogelijk werkervaringsplaatsen. Deze werkervaringsplaatsen realiseren we zowel bij maatschappelijke organisaties als in het reguliere bedrijfsleven. Hierin werken we bijvoorbeeld samen met WerkPro.

Samenwerking met uitzendbureaus

Medio juni 2013 zijn we een pilot gestart met Randstad Nederland volgens het concept Baanbrekend. Deze pilot loopt door tot 1 januari 2015. Het primaire doel van deze pilot was om ervaring op doen in de publiek-private samenwerking. Op basis hiervan wilden we komen tot een structureel model van samenwerking met uitzendbureaus voor de komende jaren. Uit de pilot kunnen we constateren dat een publiek-private samenwerking een toegevoegde waarde heeft voor de arbeidsbemiddeling van de WWB-doelgroep. Het biedt aanvullende plaatsingsmogelijkheden (breder ontsluiting arbeidsmarkt), geeft extra slagkracht en houdt onze eigen interne organisatie scherp. Bovendien biedt het ons de mogelijkheid om flexibiliteit in te bouwen in onze organisatie. In 2015 continueren we de samenwerking met uitzendbureaus. Dit doen we via een aanbesteding.

Screening

In de pilot screening hebben we in 2014 500 Wwb klanten geselecteerd voor een screeningsgesprek. In dit gesprek is ingegaan op drie vragen: wat doet u nu? wat zou u nog meer kunnen doen? en wat zou u willen doen? Het doel is om van deze klanten een geactualiseerd beeld te krijgen over hun arbeidspotentieel. Het resultaat was dat ongeveer 16% (80 klanten) van de uitgenodigde klanten beschikte over arbeids- dan wel participatie potentieel.

In 2015 gaan we door met een vervolg op de pilot screening. Uitgangspunt van ons re-integratie/activeringsbeleid is een zinvolle aanpak voor iedereen. Hierbij staat een positieve prikkel centraal.

Afbouw gesubsidieerd werk

In de tweede helft van 2012 zijn we begonnen met de afbouw van de gesubsidieerde arbeid ('Actief in goede banen'). De loonkostensubsidie op de voormalige ID-banen hebben we in jaarlijkse stappen verlaagd met 25% in 2012, 20% in 2013 en 15% in 2014. De afbouw gesubsidieerde arbeid, inclusief het 200 banenplan, eindigt op 1 januari 2015. Vanaf dat moment is de subsidiëring op genoemde banen nihil.

De seniorenbanen (85) en de ex-banenpoolers, in dienst van de gemeente (29), vallen buiten de afbouw. De loonkosten voor deze groepen werknemers willen we betalen uit het Participatiebudget. Het gaat daarbij om een bedrag van 2,3 miljoen euro. De komende jaren zal dit bedrag door natuurlijk verloop verder afnemen.

Afwikkeling 200 banenplan [Extra beleidsmiddelen]

Er is een aantal instellingen dat niet in staat is de gesubsidieerde baan regulier te maken. De uitvoering van maatschappelijk relevante activiteiten komt hierdoor onder druk te staan. De medefinanciering van 8 banen kost structureel 132 duizend euro. We stellen uw raad voor vanaf 2015 structureel 132 duizend euro uit de extra beleidsmiddelen hiervoor beschikbaar te stellen.

Onderzoek terugkeerklanten en duurzame uitstroom

In augustus 2014 zien we dat 15% van de totale gerealiseerde uitstroom in 2013 is teruggekeerd in de uitkering. Dit aantal zal in de loop van het jaar nog wel iets toenemen. In 2013 hebben we onderzoek gedaan naar redenen waarom sommige klanten binnen een jaar weer terugkeren in de uitkering. In de rekening 2013 hebben we aangegeven dat de volgende oorzaken het risico op een snelle terugkeer in de uitkering vergroten:

- Het ontbreken van sociaal kapitaal
- Het ontbreken van nazorg
- Uitstroom van klanten naar werk onder hun niveau

We nemen de ervaringen uit het onderzoek mee in de verdere inrichting van de dienstverlening aan onze klanten. Hierbij sluiten we aan bij het reeds ontwikkelde dienstverleningsconcept 2014. Zo gaan in het Centrum voor Werk medewerkers zich ook richten op nazorg. Om te kijken of deze maatregelen effect hebben op duurzame uitstroom, blijven we in de PenC cyclus rapporteren over het percentage uitgestroomde klanten dat binnen een jaar weer terug is in de uitkering.

Detacheringen

Vanaf 2015 wordt de Wsw afgesloten voor nieuwe instroom. Wsw-werknemers met een dienstbetrekking houden hun wettelijke rechten en plichten. Gedurende de komende decennia neemt het bestand van Wsw-werknemers door natuurlijk verloop geleidelijk af. In het geval van een detachering is een Sw-medewerker in dienst van iederz maar wordt gedetacheerd bij een reguliere werkgever. De externe partij betaalt aan iederz een detacheringvergoeding.

Begeleid werken

Begeleid werken is er voor werknemers met een Sw-indicatie en arbeidsvermogen die (nog) niet in staat zijn om zelfstandig een taak en/of functie uit te voeren. De werknemer werkt op een werkplek bij een reguliere werkgever. De werkgever ontvangt een subsidie bedrag voor het bieden van een werkplek en de juiste begeleiding op de werkvloer. Naast de begeleiding op de werkplek, krijgt de werknemer ook begeleiding door de job coaches van iederz. Aangezien het vanaf 1 januari 2015 niet meer mogelijk is om in te stromen in de SW, zal het aantal mensen dat op grond van de SW bij een reguliere werkgever werkt op een begeleid werken plek de komende jaren afnemen tot 0.

Beleidsveld

Maatschappelijke participatie

Groningen wil een stad zijn waarin alle Stadgers actief deelnemen aan de samenleving. Dat gaat niet voor iedereen vanzelf. Omdat we willen dat iedereen écht meedoet, zetten we niet alleen stevig in op werk, maar we willen ook dat zoveel mogelijk mensen naar vermogen maatschappelijk actief zijn in onze Stad. Het mes snijdt hierbij aan twee kanten. Actief bezig zijn is nuttig, leidt tot hogere betrokkenheid bij wat er leeft in de stad en kan daarnaast bijdragen aan een goede gezondheid en ontwikkeling. Bovendien kan vrijwilligerswerk of deelname aan maatschappelijke activiteiten in wijk of buurt een eerste stap zijn om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. Ten tweede hebben we, gelet op de financiële en economische situatie, alle Stadgers hard nodig om bij te dragen aan het sociale en maatschappelijke leven in onze stad. Vanuit ons vrijwilligerswerkbeleid ondersteunen we alle burgers in onze stad die vrijwilligerswerk doen of gaan doen. Bijstandsgerechtigden ondersteunen en faciliteren we extra. Uiteraard kunnen mensen zich ontwikkelen. Wanneer de afstand tot de arbeidsmarkt overbrugbaar wordt kunnen ze begeleid worden binnen de dienstverleningslijn klantondersteuning.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In juni 2014 waren er ruim 430 klanten actief in een participatiebaan. Het aantal mensen dat in deze maand werkzaam was via Beschut Werken bedraagt ongeveer 450. In februari 2014 heeft de raad de nota 'Meedoen maakt het verschil' vastgesteld. In deze nota hebben we beschreven hoe we maatschappelijke participatie in onze stad willen gaan stimuleren. Deze nota wordt in 2014 verder vertaald en uitgewerkt voor de uitvoering.

MEETBAAR RESULTAAT

Indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ Activering van klanten	▪ 330	▪ 300	▪ n.n.b.	▪ n.n.b.
▪ Aantal beschutte werkplekken (inclusief Werken op locatie)	▪ 552	▪ 500	▪ 420	▪ n.n.b.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We blijven in 2015 beschutte werkplekken bieden aan mensen die door hun lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking een zodanige mate van begeleiding en aanpassingen van de werkplek nodig hebben, dat niet van een reguliere werkgever mag worden verwacht dat hij deze mensen in dienst neemt. Naast beschut werk op grond van de SW hebben we vanaf 2015 ook de mogelijkheid om de doelgroep van de Participatiewet een beschutte werkplek aan te bieden. Deze nieuwe beschutte werkplekken en de participatiebanen nemen we mee in een brede visie op hoe we in onze gemeente de maatschappelijke participatie van verschillende groepen burgers willen stimuleren en welke instrumenten we daarvoor inzetten.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Actief zijn in een Participatiebaan

Participatiebanen zijn voor bijstandsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, mensen die om wat voor reden dan ook voorlopig nog niet toe zijn aan regulier werk. Voor deze

.....

mensen is het belangrijk dat ze actief worden en blijven om zo uiteindelijk (parttime) aan het werk te gaan. De activiteiten die deze mensen verrichten zijn maatschappelijk nuttig. Het gaat dan bijvoorbeeld om groenbeheer, assistent in de zorg en onderhoud van en toezicht op accommodaties.

Activering van klanten

In 2015 gaan we meer bijstandsgerechtigden dan nu stimuleren om maatschappelijk actief te worden. Voor bijstandsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt is sociale activering in de vorm van vrijwilligerswerk of deelname aan activiteiten in buurt of wijk een eerste stap om deze afstand te verkleinen. We kennen een stevige infrastructuur aan organisaties in de stad. Daarom vragen we van hen om deze activiteiten te organiseren en de begeleiding te bieden. Hiermee leggen we een verbinding met het beleidskader van de Wmo (zie programma Sociale Samenhang en leefbaarheid). In het voorjaar van 2015 volgt hiervoor een voorstel.

Actief zijn in de wijk

We verlangen van mensen dat ze hun talenten en capaciteiten benutten. Mensen hebben soms beperkingen, maar altijd talenten en mogelijkheden om op één of andere manier maatschappelijk actief te zijn in onze stad. We ondersteunen mensen hierbij, door het scheppen van goede randvoorwaarden en faciliteiten. Hoe we dit willen gaan doen, hebben we beschreven in de nota 'Meedoen maakt het verschil' (februari 2014). Eén van de uitgangspunten in deze nota is, dat we vormen van maatschappelijke participatie dicht bij de burger willen organiseren en laten aansluiten bij de behoefte en wensen van de wijk. Hierbij kijken we welk schaalniveau (wijk, gebied) het beste past bij onze opgave om zoveel mogelijk mensen te laten participeren.

Beschut werken

Beschut werken is er voor werknemers met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking. Zij kunnen met diverse werkzaamheden onder begeleiding aan de slag. Bij voorkeur op een locatie dichtbij een reguliere werkgever. Om voor een beschutte werkplek in aanmerking te komen is een Sw-indicatie van het UWV WERK bedrijf noodzakelijk. Vanaf 1 januari 2015 is het niet meer mogelijk om in de SW in te stromen.

Naast beschut werk op grond van de SW hebben we vanaf 2015 ook de mogelijkheid om de doelgroep van de Participatiewet een beschutte werkplek aan te bieden. Dit zullen we betrekken bij de bredere visie op maatschappelijke participatie.

INKOMEN

In het deelprogramma Inkomen gaat het primair om de verstrekking van uitkeringen op basis van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en de Bbz. Sinds 1 januari 2010 zijn de middelen voor deze inkomensvoorzieningen gebundeld in de Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorzieningen (BUIG). Van belang bij de uitvoering is dat we tijdig en correct de juiste uitkering verstrekken aan die burgers die er recht op hebben.

Behalve de verstrekking van de uitkering voeren we binnen het beleidsveld armoede en minimabeleid diverse inkomensondersteunende maatregelen uit zoals de bijzondere bijstand en de individuele inkomensvoorslag. Armoede is in onze visie méér dan een tekort aan geld alleen. Het gaat om een combinatie van problemen (langdurig laag inkomen, niet of onvoldoende kunnen meekomen in de samenleving, slechte gezondheid, enzovoort) dat leidt tot een gebrek aan perspectief. Niet iedereen kan deelnemen aan maatschappelijke activiteiten. Een gebrek aan financiële middelen en de aanwezigheid van schulden spelen daarbij vaak een rol.

We willen dat inwoners die een uitkering ontvangen de regels die daarbij horen naleven. We willen uitkeringsfraude zoveel mogelijk voorkomen. We bevorderen dat door burgers bij de uitkeringsaanvraag voor te lichten over rechten, plichten en de regels die bij de uitkering horen. We informeren ze ook over de gevolgen van het plegen van fraude en hoe ze dit kunnen voorkomen. Verder voeren we thema-controles uit en maken we gebruik van signalen van het inlichtingenbureau, burgers en instellingen om fraude zo snel mogelijk te detecteren en te beëindigen. Als we fraude hebben aangetoond vorderen we de ten onrechte verstrekte bijstand zo spoedig en volledig mogelijk terug.

Daarnaast bieden we burgers in financiële problemen schuldhulpverlening. Uitgangspunt hierbij is dat burgers, die in een (problematische) schuldsituatie terechtkomen, hiervoor primair zelf verantwoordelijk zijn. In Groningen pakken we (problematische) schuldproblematiek aan door een laagdrempelige, integrale schuldhulpverlening. Dit betekent dat we burgers actief ondersteunen bij het vinden van een oplossing voor hun financiële problemen, maar ook bij het vinden van een oplossing voor de eventuele oorzaken hiervan. Daarnaast proberen we te voorkomen dat (problematische) schulden ontstaan (preventie) en terugkeren (nazorg). De Groningse Kredietbank (GKB) functioneert binnen de gemeente als centraal meldpunt en biedt diverse producten van schuldhulpverlening. In de integrale aanpak van schuldenproblematiek werken we in onze dienstverlening aan de klant nauw samen met onze ketenpartners, in het bijzonder met het maatschappelijk werk en de hulp- en vrijwilligersinstellingen. Bij klanten die een Wwb-uitkering aanvragen, onderzoeken we of er mogelijk schulden zijn. We zetten schuldhulpverlening in ter ondersteuning van re-integratie.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Inkomen is 191,6 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit de Rijkssubsidie voor de verstrekking van uitkeringen, terugvordering van klanten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsvelden

- Uitkeringen
- Armoede- en minimabeleid
- Handhaving
- Schuldhulpverlening

Beleidsveld

Uitkeringen

We verstrekken uitkeringen op grond van de Participatiewet, de IOAW, de IOAZ, en de Bbz. Het geld waarmee wij deze uitkeringen verstrekken, krijgen wij via de Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorzieningen (BUIG).

Doorlichting bestand [Extra beleid coalitieakkoord]

Ons college verwacht voor 2015 een fors overschot op de BUIG. Dit heeft te maken met de nieuwe verdeelsystematiek van het rijk die voor 2015 wordt toegepast. Daarnaast nemen we in 2015 ook zelf aanvullende maatregelen voor verlaging van het aantal bijstandsgerechtigden. We stellen uw raad voor in 2015 incidenteel 800 duizend euro extra beleidsmiddelen beschikbaar te stellen voor het doorlichten van het bestand op voorliggende voorzieningen.

Bijstandsvolume

Op basis van de meerjarenprognose gaan we ervan uit dat het aantal bijstandsgerechtigden in 2015 met 250 zal stijgen. Op basis van het verwachte gemiddelde aantal klanten in 2014 van 10.020 klanten, verwachten we in 2015 op gemiddeld 10.150 klanten uit te komen. Hiermee neemt het volume in 2015 nog toe. We verwachten voor 2015 een voortzetting van een licht economisch herstel dat in 2014 al zichtbaar is. Dit zal echter, zo is onze inschatting, nog niet direct van invloed zijn op het aantal klanten in de uitkering. De gevolgen van een verbetering van de economie zullen zo is de verwachting pas later leiden tot een daling van het aantal Wwb-klanten.

In 2015 verwachten we dat het aantal jongeren dat een beroep doet op een uitkering nog licht toeneemt ten opzichte van 2014. We gaan er vanuit dat in 2015 het gemiddelde aantal jongeren met een uitkering circa 1.290 jongeren bedraagt.

MEETBAAR RESULTAAT

Indicator	2013	Verwacht 2014	Verwacht 2015	Verwacht 2017
▪ Aantal Wwb klanten t/m 26 jaar	▪ 1.137	▪ 1.232	▪ 1.290	▪ N.n.b
▪ Aantal Wwb klanten vanaf 27 jaar	▪ 8.760	▪ 8.918	▪ 9.210	▪ N.n.b
▪ Totaal aantal klanten Wwb < 65 jaar	▪ 9.897	▪ 10.020	▪ 10.150	▪ N.n.b.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Aanvankelijk zijn we op basis van aannamen van het Rijk voor 2014 uitgegaan van een stijging met 850 klanten in 2014. Zoals het er nu naar uitziet blijft dat in 2014 beperkt tot een stijging met 250 klanten.

En dat is een beperkte stijging. Het is goed om te beseffen dat het bijstandsvolume, en de stijging en daling daarvan, een resultante is van instroom en uitstroom. We kunnen concluderen dat instroom en uitstroom elkaar aardig in evenwicht houden, waarbij de instroom net iets hoger is dan de uitstroom.

Over de eerste helft van 2014 hebben we gemiddeld 94% van de aanvragen binnen 8 weken afgehandeld.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Wij willen de mensen die zijn aangewezen op een uitkering, op tijd de juiste uitkering verstrekken. Klanten moeten zo snel mogelijk duidelijkheid hebben over het recht op een uitkering. Hiervoor geldt een wettelijke termijn van 8 weken. Ons streven is om 100 procent binnen 8 weken af te handelen. Als norm voor rechtmatigheid wordt landelijk een foutpercentage van maximaal 1 procent aangehouden. Overschrijding van deze norm leidt tot financiële risico's voor de gemeente.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Beoogd 2017
▪ Het aantal aanvragen dat binnen 8 weken is afgehandeld	▪ 94%	▪ 100%	▪ 100%	▪ 100%
▪ Foutpercentage BUIG	▪ 1.02%	▪ <1%	▪ <1%	▪ <1%

Wat gaan we hiervoor doen?**Uitkeringen tijdig en rechtmatig verstrekken**

Met betrekking tot de verstrekking van uitkeringen voeren we regelmatig controles uit op kwaliteit en rechtmatigheid. Daarnaast voeren we diverse activiteiten uit om het onrechtmatig gebruik van sociale voorzieningen tegen te gaan (fraudeonderzoeken, themacontroles en bestandsvergelijkingen). Als we hebben vastgesteld dat een uitkering onrechtmatig is verstrekt zullen we overgaan tot terugvordering.

De werkprocessen zijn zodanig ingericht dat aanvragen zo snel mogelijk worden afgehandeld en de klant de uitkering ontvangt waarop hij recht heeft. Er zullen altijd situaties blijven waarbij het niet lukt om het recht op een uitkering binnen 8 weken vast te stellen. Dat betreft situaties waarbij de termijn door de aanvrager zelf wordt overschreden, doordat hij niet op tijd gevraagde aanvullende informatie om het recht op uitkering te kunnen vaststellen, aanlevert. Het streven blijft om 100% van de aanvragen binnen 8 weken af te handelen.

Incasso en verhaal

Door invoering van de Wet aanscherping handhaving zal het debiteurensaldo de komende jaren enigszins stijgen. De Wet brengt namelijk met zich mee dat bij schending van de inlichtingenplicht naast de terugvordering ook een boete ter hoogte van deze terugvordering moet worden opgelegd. Omdat we ervan uitgaan dat we per debiteur niet meer kunnen terugvorderen, ligt het in de rede dat in dat geval de invorderingsquote een daling laat zien. De invorderingsquote is namelijk het totale bedrag aan ontvangen terugvorderingen gedeeld door het debiteurensaldo.

Bij *verhaal* wordt de uitkering die aan klanten wordt verstrekt teruggevorderd van ex-partners van deze klanten. Dit wordt de verhaalsbijdrage genoemd.

In 2015 willen we bij ongewijzigde wet- en regelgeving door verhaal minimaal 375 duizend euro terugontvangen.

Zowel bij Incasso als bij verhaal is een daling van inkomsten merkbaar. Dit is een landelijk beeld dat voornamelijk wordt veroorzaakt door de recessie en de toepassing van de beslagvrije voet bij schuldenaren.

In 2015 willen we minimaal 1,5 miljoen euro terughalen door incasso en verhaal. We onderzoeken de mogelijkheden om het terug te halen bedrag in 2015 en de jaren daarna hoger te laten uitkomen.

MEETBAAR RESULTAAT (x 1.000)

Indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Beoogd 2017
Debiteuren saldo incasso	▪ 10.500	▪ stijging	▪ stijging	▪ n.n.b.
Terugvorderingen incasso	▪ 1.600	▪ 1.500	▪ 1.200	▪ n.n.b.
Invorderingsquote	▪ 20%	▪ Daling	▪ daling	▪ n.n.b.

MEETBAAR RESULTAAT (x 1.000)

Indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Beoogd 2017
▪ Saldo Verhaal	▪ 1.302	▪ Stabiel	▪ stabiel	▪ n.n.b.
▪ Ontvangsten	▪ 414	▪ 500	▪ 375	▪ n.n.b.

Financiering Besluit bijstand zelfstandigen (Bbz) [Extra beleidsmiddelen]

Per 1 januari 2013 is de financieringssysteem van de Bbz gewijzigd. Het gaat om een wijziging waardoor gemeenten worden gestimuleerd om beter debiteurenbeheer op verstrekt bedrijfskapitaal te voeren en de selectiviteit te vergroten. De baten van gemeenten worden genormeerd op basis van een landelijk gemiddeld percentage (de zogenaamde macronorm). Gemeenten die individueel in staat zijn meer baten te genereren dan dit landelijke gemiddelde percentage mogen de baten die uitstijgen boven het gemiddelde behouden. Omgekeerd is het zo, dat als een gemeente er niet in slaagt om de norm te halen, het verschil tussen de

norminkomsten en de werkelijke baten voor eigen rekening komen. Wij verwachten de komende jaren niet te kunnen voldoen aan de genormeerde baten. Hierdoor ontstaat een nadeel van 327 duizend euro vanaf 2015. In 2016 wordt de norm opnieuw bepaald met dit verwachte nadeel in 2015. De afdeling Zelfstandigen richt zich op het genereren van extra baten door uitbreiding van de dienstverlening in de regio. Wij stellen voor dat uw raad voor 2015 327 duizend euro beschikbaar stelt uit de extra beleidsmiddelen.

Vergoeding eigen bijdrage Wet kinderopvang Wwb deelnemers re-integratie

Ouders die meedoen aan een re-integratietraject Wwb of ouders die naast de Wwb-uitkering gedeeltelijk werken kunnen in aanmerking komen voor een vergoeding van kinderopvangkosten op basis van de Wet Kinderopvang (WKO, 2005). De vaststelling en uitbetaling van de reguliere kinderopvangtoeslag is per 1 januari 2013 volledig bij de Belastingdienst/Toeslagen komen te liggen. Deze wijziging heeft geen gevolgen voor de bevoegdheid die gemeenten hebben om de eigen bijdrage voor kinderopvang te vergoeden. De geraamde kosten voor vergoeding van de eigen bijdrage bedragen inclusief uitvoeringskosten 100 duizend euro. Dit bedrag is in de begroting opgenomen.

De uitvoering van de regeling tegemoetkoming kosten kinderopvang op basis van sociaal-medische indicatie ligt volledig bij de gemeente. Het gaat hier om tijdelijke en noodzakelijke kinderopvang in verband met sociaal-medische (gezins)problematiek en waarvoor geen voorliggende voorziening beschikbaar is. Voor de uitvoering van deze open-einde regeling is een bedrag beschikbaar van 521 duizend euro. In 2015 willen we onderzoeken of de uitvoering van deze regeling binnen het domein jeugdzorg kan worden opgepakt (met preventieve wijkgerichte benadering en 1 gezin-1 plan-1 regisseur).

Lokaal inkomensbeleid [Extra beleid]

Vanaf 2012 vindt er een structurele uitname uit het gemeentefonds plaats van 40 miljoen euro. Dit in verband met de normering van het gemeentelijk inkomensbeleid. Voor Groningen betekent dit een structurele korting van 1 miljoen euro sinds 2012. Deze korting dekken wij gedeeltelijk uit de armoede-minima middelen. Daarnaast stellen wij uw raad voor om vanaf 2015 333 duizend euro structureel ter beschikking te stellen.

Beleidsveld

Armoede- en minimabeleid

In ons armoede- en minimabeleid geven wij aan hoe wij in Groningen armoede willen bestrijden. Wij willen dat de 17.000 huishoudens in Groningen die onder de doelgroep minima vallen mee kunnen doen in onze samenleving ondanks hun financiële situatie en daarnaast dat zij ondersteund worden om zelf iets aan hun situatie te veranderen. Het armoedebeleid is tegelijkertijd het vangnet en de trampoline voor de Groninger minima. Het armoedebeleid is daarom gebaseerd op 2 belangrijke pijlers: financiële rust in de basis brengen en daarnaast inzetten op eigen kracht en activering. In de werkwijze van ons armoedebeleid lopen wij vooruit op de vernieuwingen in het sociale domein.

Armoedebeleid [Extra beleid]

Voor 2015 is in totaal 14,1 miljoen euro beschikbaar voor armoede- en minimabeleid en schuldhulpverlening. Dit bestaat uit 10,5 miljoen euro aan gemeentelijke middelen, 1,1 miljoen aan extra beleidsmiddelen en 2,5 miljoen euro aan rijksmiddelen. Wij stellen uw raad voor om deze 1,1 miljoen euro vanaf 2015 structureel ter beschikking te stellen.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Nieuwe armoedebeleid

Het nieuwe armoedebeleid ging van start in 2013. Dit was het jaar waarin het merendeel van de beoogde projecten uit de kadernota Samen actief tegen armoede van start gingen. In de tussenrapportage over het armoedebeleid concludeerden wij dat het merendeel van de projecten een goede start heeft gemaakt. Wij baseren dit op het feit dat de belangstelling vanuit de doelgroep en het maatschappelijk veld voor de projecten groter is dan verwacht. Daarnaast hebben wij een groot overkoepelend project aan het armoedebeleid toegevoegd, namelijk het Kindpakket. Hiermee hebben wij gehoor gegeven aan de oproep van de Kinderombudsman en staatssecretaris Klijnsma om als gemeente meer specifiek aandacht te besteden aan armoedebestrijding onder kinderen. Ook zijn de extra rijksmiddelen voor armoede- en schuldenbeleid bestemd voor de intensivering van ons gemeentelijk armoedebeleid.

De kadernota Samen actief tegen armoede is vastgesteld voor de jaren 2013 en 2014. Dat betekent dat voor 2015 en verder nieuw armoedebeleid moet worden vastgesteld. In dit nieuwe beleid zullen wie specifieke aandacht hebben voor de GGA gebieden waar veel minima wonen.

Bijzondere bijstand

In de eerste 5 maanden van 2014 is 1,66 miljoen uitgegeven aan individuele bijzondere bijstand. De vergoedingen voor maaltijden zijn hierbij inbegrepen. Daarmee is 35% van het beschikbare budget uitgegeven. Wanneer het beroep op de regeling zich op dezelfde manier voortzet, zal dat leiden tot een voordeel van 1,1 miljoen. Echter op dit moment kunnen we hier nog niet teveel van uitgaan. Het zal niet voor het eerst zijn dat aan het eind van het jaar er sprake is van een toename van de uitgaven individuele bijzondere bijstand.

Het aantal aanvragen bedraagt in de eerste 5 maanden van 2014 3.140. In dezelfde periode in 2013 is een bedrag van 1,68 miljoen aan individuele bijzondere bijstand uitgegeven, en bedroeg het aantal aanvragen 2.782.

Langdurigheidstoeslag wordt individuele inkomenstoeslag

Als gevolg van de invoering van de Participatiewet met ingang van 1 januari 2015 wordt de langdurigheidstoeslag vervangen door de individuele inkomenstoeslag. Deze toeslag is eveneens bedoeld voor mensen die langdurig een laag inkomen hebben. Bedoeling van de wetgever is dat per persoon bekeken wordt wat iemand echt nodig heeft. De gemeente moet aan de hand van de omstandigheden van de persoon beoordelen of er recht bestaat op de individuele inkomenstoeslag. Tot de te beoordelen omstandigheden behoren in ieder geval de krachten en bekwaamheden van de aanvrager en de inspanningen die hij/zij heeft verricht om tot inkomensverbetering te komen. Verder legt de gemeente in een verordening vast wat zij verstaat onder langdurig en een laag inkomen, en de hoogte van de te verstrekken individuele inkomenstoeslag.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ Aantal toegekende aanvragen bijzondere bijstand	▪ 6.702	▪ Stijging	▪ Stabiel	▪ Stabiel
▪ Waarvan in het kader van de witgoedregeling	▪ 1.065	▪ Stabiel	▪ Stabiel	▪ Stabiel
▪ Aantal verstrekte individuele inkomenstoelagen (LDT's)	▪ 4.198	▪ N.n.b.*	▪ N.n.b.	▪ N.n.b.
▪ Aantal gehonoreerde TOS	▪ 2.110	▪ Stabiel	▪ Stabiel	▪ Stabiel
▪ Aantal deelnemers collectieve zorgverzekering	▪ 12.523	▪ Stabiel	▪ Stabiel	▪ Stabiel

* over de manier waarop de gemeente Groningen uitvoering gaat geven aan de individuele inkomenstoeslag dient eerst politieke besluitvorming plaats te vinden in het kader van de Participatiewet /Wet maatregelen Wwb. Vandaar dat hier geen aantal te verstrekken toeslagen genoemd staat.

Doelen

Wat willen we bereiken?

In 2015 blijven wij inzetten op de tweeledige ondersteuning aan minima. Op deze manier willen wij de situatie van de Groninger minima verbeteren. Enerzijds door het minimale beleid en de schuldhulpverlening steeds beter toegankelijk te maken in samenwerking met de doelgroep, het maatschappelijk veld en onze gemeentelijke professionals. En anderzijds door het activerende karakter van het armoedebeleid verder te versterken. Dit willen wij bereiken door nog meer integrale verbindingen aan te gaan en de samenwerking te zoeken met partijen in onze samenleving die een bijdrage kunnen leveren aan onze strijd tegen armoede. Daarnaast willen wij onze ondersteuning aan kinderen in armoede intensiveren.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

De kadernota 'Samen actief tegen armoede' is gebaseerd op de samenwerking met de Groninger minima, ervaringsdeskundigen, en de professionals en vrijwilligers uit het maatschappelijk veld. Zij hebben de basis gelegd voor het huidige armoedebeleid. Ook in 2015 blijven wij op basis van deze samenwerking ons armoedebeleid vormgeven. Een belangrijke toevoeging is het Kindpakket, waarin wij alle voorzieningen voor kinderen in armoede bundelen, de webshop Stadjespas voor kinderen

hebben ondergebracht en op indicatie maatwerk kunnen leveren om de meer basale vormen van armoede onder kinderen beter te kunnen bestrijden.

Belangrijke speerpunten binnen het armoedebeleid zijn:

- Inzetten van ervaringsdeskundigen;
- Anders communiceren met de Groninger minima;
- Stimuleren van initiatieven uit de samenleving;
- Blijven inzetten op een goede dienstverlening van de GKB (curatief en preventief);
- Blijven inzetten op goed toegankelijke inkomensondersteunende maatregelen.

Inzetten van ervaringsdeskundigen

Ervaringsdeskundigen kunnen bij uitstek een inspiratiebron zijn voor mensen die iets willen veranderen aan hun armoedesituatie. Bovendien kunnen zij als geen ander minima ondersteunen en coachen. Wij zetten ervaringsdeskundigen zoveel mogelijk in binnen het gehele armoedebeleid. Ook draaien enkele projecten specifiek om ervaringsdeskundigheid: de inspiratiegroepen, de Kunst van het Rondkomen.

Inzetten van ervaringsdeskundigen

Ervaringsdeskundigen kunnen bij uitstek een inspiratiebron zijn voor mensen die iets willen veranderen aan hun armoedesituatie. Bovendien kunnen zij als geen ander minima ondersteunen en coachen. Wij zetten ervaringsdeskundigen zoveel mogelijk in binnen het gehele armoedebeleid. Ook draaien enkele projecten specifiek om ervaringsdeskundigheid: de inspiratiegroepen, de Kunst van het Rondkomen.

Anders communiceren met de Groninger minima

Wij willen de Groninger minima beter ondersteunen. Het is daarbij belangrijk dat onze informatie over deze ondersteuning de minima bereikt. Maar wij vinden het ook belangrijk dat minima ons goed kunnen bereiken met hun ondersteuningsvraag. Ten slotte willen wij een goed toegankelijke partner te zijn voor individuen of partijen die een bijdrage kunnen/willen leveren aan onze strijd tegen armoede.

Vergroten van de ouderbetrokkenheid bij armoedebestrijding van kinderen

Wij vinden armoedebestrijding onder kinderen zeer belangrijk. Maar wij denken ook dat je het kind niet los kunt zien van het gezin waar hij/zij in opgroeit. Om een structurele en duurzame verandering in hun leven te bewerkstelligen, willen wij ook problematiek binnen het gezin aanpakken. Bij het aanbieden van maatwerk vanuit het Kindpakket, zoals de lunches op scholen, het vergoeden van Tussenschoolse opvang en dergelijke betrekken wij zoveel mogelijk de ouders, zodat zij uiteindelijk zelf de armoedesituatie van hun gezin kunnen veranderen.

Inzetten van activering ter ondersteuning van re-integratie

Werk is de beste manier om uit de armoede te komen. Het re-integratiebeleid is erop gericht om mensen weer aan het werk te krijgen. Omdat beide doelgroepen elkaar deels overlappen, willen wij ook vanuit het armoedebeleid bijdragen aan re-integratie. Wij zetten in op activering van minima, ondersteunend aan het re-integratiebeleid. Hierbij valt te denken aan screening en een vervolg daarop.

Organiseren van een betere integrale ondersteuning van minima

Armoede is een complexe problematiek die veel leefgebieden raakt. Zo is gezondheid de belangrijkste indicator voor armoede, hebben veel minima geen werk, en heeft een laag inkomen gevolgen voor de culturele, sportieve en maatschappelijke participatie van mensen. Wij vinden het daarom belangrijk om de ondersteuning aan minima ook zoveel mogelijk in verbinding met deze andere beleidsterreinen aan te bieden. Een goed voorbeeld hiervan is het Kindpakket. Binnen het Kindpakket bieden wij ondersteuning aan minimakinderen vanuit het armoedebeleid, jeugdbeleid, gezondheidsbeleid, sportbeleid, cultuurbeleid en onderwijs

Stimuleren van initiatieven uit de samenleving

Ook binnen het armoedebeleid verandert onze rol als overheid zichtbaar: van hulpverlener naar ondersteuner. Wij willen minima stimuleren om zelf hun levens te veranderen. Wij investeren daarom via verschillende projecten in de eigen kracht van

minima. Daarnaast willen we zoveel mogelijk partijen betrekken bij het bestrijden van armoede. Het is dan vervolgens ook belangrijk om ruimte te bieden aan initiatieven voor en door minima zelf of vanuit andere partijen uit de samenleving. Voorbeelden hiervan is de Oude Bieb in Lewenborg.

Beleidsveld

Handhaving

Wij verstaan onder handhaving: alle activiteiten die wij ondernemen om de naleving van wetten en regels door burgers te bevorderen. We willen dat burgers de wetten en regels op het gebied van de sociale zekerheid zoveel mogelijk naleven. Wij vinden naleving belangrijk omdat dit bijdraagt aan het maatschappelijke draagvlak voor en de betaalbaarheid van het stelsel van de sociale zekerheid. Een effectief handhavingsbeleid zorgt ervoor dat overheidsgeld alleen wordt verstrekt aan die genen die daar recht op hebben. Daarnaast draagt een effectief handhavingsbeleid bij aan het beperken van de gemeentelijke bijstands-uitgaven. Wij willen het zo vaak mogelijk detecteren als klanten een uitkering aanvragen waarbij ze onjuiste of onvolledige informatie verstrekken. Dit houdt in dat wij alleen een uitkering toekennen als de klant hierop recht heeft. Wij willen in een zo vroeg mogelijk stadium detecteren dat klanten, die al een uitkering hebben, beginnen met frauderen. Dit houdt in dat wij fraude zo vroeg en zo vaak mogelijk beëindigen.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Op 1 januari 2013 de wet aanscherping handhaving- en sanctiebeleid SZW -wetgeving in werking getreden. Het Rijk heeft hieraan een taakstelling verbonden. Gemeenten krijgen hierdoor voortaan minder geld van het Rijk voor de uitbetaling van uitkeringen. Het Rijk verwacht namelijk dat er een afschrikwekkend effect uit zal gaan van de sancties die zijn opgenomen in de nieuwe wet, waardoor burgers minder snel en vaak zullen frauderen. Hierdoor zouden gemeenten minder vaak ten onrechte uitkeringen verstrekken en zou er dus minder geld van het Rijk nodig zijn voor de uitbetaling van uitkeringen. Wij hebben in 2013 andere accenten in ons handhavingsbeleid aangebracht. Hierdoor zijn we er in geslaagd om de korting van het Rijk op het saldo Buig op te vangen. Wij hebben meer onterecht verstrekte uitkeringen beëindigd en we hebben vaker uitkeringsaanvragen afgewezen waarbij onjuiste of onvolledige informatie werd verstrekt. Wij zijn hierin geslaagd door:

- meer nadruk te leggen op het uitvoeren van kortdurende bestuursrechtelijke fraudeonderzoeken en minder nadruk te leggen op het uitvoeren van langdurige strafrechtelijke onderzoeken;
- bij het uitvoeren van fraudeonderzoeken meer de nadruk te leggen op het snel beëindigen van de fraude en minder de nadruk te leggen op het blootleggen van de fraude in het verleden en het terugvorderen van onterecht verstrekte bijstand;
- het aanvraagproces en de daarbij te gebruiken rapportages zodanig aan te passen dat de controle aan de poort effectiever wordt;
- medewerkers die uitkeringsaanvragen beoordelen extra scholing te bieden op het gebied van voorliggende voorzieningen en fraudealertheid.
- handhavingsspecialisten in te zetten voor de ondersteuning en coaching van medewerkers die de uitkeringsaanvragen beoordelen.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
Beëindigde uitkeringen	140	140	Stijging	▪ -
Opgelegde boetes	146	Stijging	Stijging	▪ -
Afgewezen uitkeringsaanvragen	70%	63%	Daling	

Doelen

Wat willen we bereiken?

Wij willen met ons handhavingsbeleid de volgende maatschappelijke effecten en operationele doelen bereiken:

- maximale naleving van wet en regelgeving door klanten van de dienst SOZAWE;
- minimale onrechtmatige bijstandsverstrekking door de gemeente Groningen;
- een zo snel mogelijke detectie en beëindiging van gepleegde fraude, en;
- maximaal rendement uit fraudeonderzoeken en andere handhavingsactiviteiten.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Communicatie met burgers

We willen klanten met een Wwb uitkering goed op de hoogte houden van de rechten en plichten die horen bij een uitkering. Dit doen we op verschillende manieren. We informeren zowel klanten die een uitkering aanvragen als bestaande klanten over rechten, plichten, regels, pakkans, controles en andere handhavingsacties. We ondersteunen de klantmanagers bij het uitdragen van de handhavingsboodschap tijdens gesprekken met klanten. Door gebruik te maken van mondelinge handhavingscommunicatie bereiken we ook de laaggeletterden met deze boodschap. We vinden het belangrijk dat klanten zich ervan bewust zijn dat een wijziging in hun persoonlijke situatie (erfenis, samenwonen en bijverdiensten) gevolgen heeft voor het recht op een uitkering. Wij communiceren via de media over de resultaten van ons handhavingsbeleid en incidenteel over individuele fraudezaken. Wij bieden burgers en instellingen de mogelijkheid om een melding bij ons te doen als iemand kennis heeft van een situatie waarin wordt gefraudeerd.

Bevordering fraudealertheid

Hoogwaardig handhaven betekent onder andere dat er op verschillende niveaus en op verschillende onderdelen van de organisatie inhoud wordt gegeven aan handhaving. Daarom brengen wij dit onderwerp steeds onder de aandacht van medewerkers die werkzaam zijn in het proces van uitkeringsverstrekking en re-integratie/participatie. Wij hebben een deel van onze handhavingsspecialisten zelfs fysiek ingezet aan de poort. Zij ondersteunen bij het tegengaan van onrechtmatige bijstandsverstrekking en bevorderen de alertheid van medewerkers aan de poort. Hiermee verankeren we deze vorm van handhaving aan de poort stevig in de primaire processen.

Optimaliseren fraudeonderzoeken

Om fraude met uitkeringen zo snel mogelijk op te sporen maken we gebruik van signalen. Deze signalen kunnen we opvragen bij het Inlichtingenbureau of door gebruik te maken van Suwinet. Door onze gegevens te vergelijken met gegevens die bekend zijn bij het Inlichtingenbureau en/of Suwinet krijgen wij zicht op inkomsten (uit loon, studiefinanciering of uitkering) die mogelijk niet bij ons zijn opgegeven. Ten slotte kunnen er ook signalen langs andere wegen binnenkomen, bijvoorbeeld tips van burgers en/of instanties. Als het vermoeden van fraude met administratief vooronderzoek niet kan worden weggenomen, stellen wij een vervolgonderzoek in. Controlemiddelen die wij bij een dergelijk vervolgonderzoek kunnen inzetten zijn onder andere huisbezoeken en heimelijke waarnemingen. Bij zwaardere fraudezaken starten wij een strafrechtelijk onderzoek en doen wij aangifte bij het Openbaar Ministerie. Dit kan (uitzonderingen daargelaten) alleen als het fraudebedrag hoger is dan 50 duizend euro. Wij zetten geen zwaardere opsporingsmiddelen in zonder toestemming van de Officier van Justitie. Wij streven ernaar de efficiëntie en effectiviteit van onze onderzoeken continu te verbeteren. In 2014 ligt de nadruk opnieuw op het verhogen van de snelheid en het rendement van de bestuursrechtelijke fraudeonderzoeken.

Strengere controle aan de poort

In 2014 intensiveren we de controle aan de poort verder. Wij schakelen een extern bureau in om het proces aan de poort te analyseren en te adviseren over verdere verbeteringen. Daarnaast gaan we meer steekproeven verrichten, ontwikkelen we checklists en maken we bindende afspraken over welke controle-instrumenten we in welke situaties opvragen. Tenslotte investeren we nog meer in de ontwikkeling van de medewerkers die de uitkeringsaanvragen beoordelen. We zetten hiervoor een combinatie in van scholing, coaching en sturing.

In 2013 leidde 70% van alle aanvragen tot de toekenning van de uitkering. Uit steekproeven en fraudeonderzoeken blijkt echter dat wij er nog niet in alle gevallen in slagen om te signaleren dat een aanvrager onjuiste informatie verstrekt.

Wij stellen ons ten doel om in 2014 niet 70% maar 63% van de aanvragen toe te kennen. Alleen aanvragers die recht hebben op een uitkering mogen een uitkering toegekend krijgen.

Themacontrole

Wij controleren niet alle klanten op dezelfde manier. Hoe hoger het risico op fraude, hoe intenser de controle. Wij zullen in 2014 doorlopend een aantal risicoselecties op het lopende klantenbestand aanmaken en op basis hiervan controleonderzoeken verrichten naar de rechtmatigheid. Een indicator voor een verhoogd risico op fraude is een erg laag of erg hoog waterverbruik. Als er op een bepaald adres sprake is van een erg laag waterverbruik kan dit er op wijzen dat er minder (of geen) mensen wonen dan is opgegeven bij de gemeente. Wij voeren in 2014 een themacontrole uit naar klanten met een laag of hoog waterverbruik.

Beleidsveld

Schuldhelpverlening

In Groningen pakken we (problematische) schuldproblematiek bij burgers aan door een laagdrempelige, integrale schuldhelpverlening. Uitgangspunt hierbij is dat burgers, die in een (problematische) schuldsituatie terechtkomen, hiervoor primair zelf verantwoordelijk zijn. De Groningse kredietbank (GKB) functioneert binnen de gemeente als centraal meldpunt en biedt diverse producten van schuldhelpverlening. In de integrale aanpak van schuldproblematiek werken we in onze dienstverlening aan de klant nauw samen met onze keten-partners, in het bijzonder met het maatschappelijk werk, de hulpinstellingen en vrijwilligersorganisaties.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De vraag naar schuldhelpverlening is in 2013 toegenomen ten opzichte van 2012. Het aantal meldingen voor schuldhelp in de frontoffice van de GKB is met bijna 5% gestegen. Er stroomden meer klanten door van de frontoffice naar de backoffice van de GKB, met name in de schuldregeling. Door extra inzet op screening en uitstroom is het aantal klanten in budgetbeheer beperkt gebleven. Het aantal klanten in beschermingsbewind is toegenomen met meer dan 15%. We hebben de toeloop op de frontoffice kunnen verwerken en de wacht- en doorlooptijden in de backoffice kunnen beperken. We hebben onze dienstverlening uitgevoerd binnen de kaders van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening en het op basis daarvan vastgestelde Plan Schuldhelpverlening 2012-2015. Door een preventieve en op vroegsignalering gerichte samenwerking met de woningcorporaties, energiebedrijven en het waterbedrijf in de stad hebben we het aantal crisisinterventies kunnen beperken. We hebben in 2013 de verschillende schuldpreventieactiviteiten volgens onze jaarplanning kunnen uitvoeren. De GKB heeft in december 2013 de audit van de koepelorganisatie NVVK met goed gevolg doorlopen. Begin 2014 lijkt het aantal meldingen voor schuldhelpverlening en het aantal ingezette backofficetrajecten zich te stabiliseren. Wel is sprake van een toename van verschillende (nieuwe) doelgroepen (zoals burgers met een eigen woning) en van complexe problematiek (zoals in geval van multiprobleem-gezinnen). We verwachten dat de vraag naar beschermingsbewind blijft groeien.

MEETBAAR RESULTAAT

Indicator	2013	Verwacht 2014	Verwacht 2015	Verwacht 2017
▪ Aanvragen binnen de normtijden afgehandeld	▪ 100%	▪ 100%	▪ 100%	▪ 100%
▪ Aantal meldingen schuldhelpverlening	▪ 2.597	▪ 2.500	▪ 2.500	▪ 2.500
▪ Aantal crisisinterventies	▪ 190	▪ 220	▪ 200	▪ 200
▪ Aantal inschrijvingen schuldregeling	▪ 512	▪ 425	▪ 425	▪ 400
▪ Aantal klanten in budgetbeheer	▪ 2.632	▪ 2.600	▪ 2.600	▪ 2.600
▪ Aantal klanten in beschermingsbewind	▪ 662	▪ 700	▪ 750	▪ 800
▪ Aantal aanvragen sociale kredieten	▪ 1.280	▪ 1.250	▪ 1.250	▪ 1.250
▪ Aantal WSNP-zaken	▪ 118	▪ N.v.t.*	▪ N.v.t.	▪ N.v.t.

*In 2013 was in verband met het vertrek van een van de bewindvoerders WSNP het aantal klanten met de helft afgenomen. Begin 2014 is de andere WSNP-bewindvoerder vertrokken. In 2014 wordt de uitvoering van de bewindvoering WSNP in het kader van de kerntakendiscussie opnieuw bekeken.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen schuldhulpverlening bieden aan burgers die dat nodig hebben. In 2015 willen we (problematische) schuldsituaties van burgers stabiliseren en zo veel mogelijk oplossen. Daarnaast richten we ons op preventie: voorkomen van schulden bij burgers.

Schuldhulpverlening stemmen we af op de mogelijkheden (waaronder de financiële zelfredzaamheid) van de burger.

kwaliteit van onze dienstverlening borgen door te voldoen aan de door de koepelorganisatie NVVK gestelde eisen. We willen blijven handelen binnen de door de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening gestelde normtijden en geen wachttijden laten ontstaan.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Reguliere dienstverlening

In de frontoffice van de GKB helpen we burgers met financiële problemen zo goed mogelijk met gerichte informatie, advies, bemiddeling, cursus of crisisinterventie. Burgers met achterliggende (psychosociale) problematiek worden voor zover nodig doorverwezen naar de hulpverlening. Indien burgers worden geïndiceerd voor een schuldregeling (schuldbemiddeling of saneringskrediet), budgetbeheer, duurzame financiële dienstverlening, budget-coaching of beschermingsbewind dan worden ze doorgeleid naar de backoffice van de GKB.

Toegang en uitstroom schuldhulpverlening

De druk op de schuldhulpverlening is groot. We denken dat we door strenger te zijn de instroom kunnen beperken en de uitstroom kunnen bevorderen. Hierdoor blijven de caseloads beheersbaar en worden wachttijden voorkomen.

Screeningsinstrument schuldhulpverlening

We gaan in de frontoffice van de GKB een screeningsinstrument inzetten en onderzoeken of het werken hiermee meerwaarde heeft voor de intake en de in te zetten backofficetrajecten. We werken hierbij samen met het maatschappelijk werk en vrijwilligersorganisaties.

Gebied gebonden aanpak

We gaan onderzoeken op welke manier producten als informatie en advies en preventie-activiteiten onderdeel kunnen uitmaken van de gebied-gebonden aanpak. De frontoffice van de GKB werkt samen met én in de sociale teams, onder andere door middel van vaste contactpersonen.

Communicatie

Om de klanten en samenwerkingspartners sneller en beter te bedienen zetten we in op ICT-programma's als digitale communicatie met schuldeisers en een webportaal voor klanten die hierdoor beter inzicht krijgen in hun bankrekening. De telefonische bereikbaarheid gaan we verder verbeteren.

Preventie

Preventie is een belangrijk onderdeel van de integrale schuldhulpverlening. We pogen schulden bij burgers te voorkomen en hun financiële vaardigheid te bevorderen. We zoeken daarbij de samenwerking met scholen, vrijwilligers, maatschappelijke en hulpinstellingen, maar ook met schuldeisers zoals deurwaarders en woningcorporaties. We kiezen nadrukkelijk voor de speerpunten: wijkgericht werken en kinderen/jongeren en hun ouders. Daarnaast richten we ons op specifieke doelgroepen als ouderen, nieuwe (werkende) armen en werkgevers. Na 10 jaar ontwikkeling en uitvoering van preventie zijn veel activiteiten structureel ingebed in ons preventieprogramma. In 2015 en volgende jaren beogen we financiële educatie structureel in te bedden in het onderwijs (in brede zin: van basis- tot universitair onderwijs). Op basis van ontwikkelingen en behoeften ontplooiën we nieuwe activiteiten en methodieken of sluiten we aan op lokale programma's.

Koppeling van re-integratie en schuldhulpverlening

Schulden vormen een belemmering voor re-integratie en participatie van burgers. In 2015 gaan we door met het zoveel mogelijk combineren van re-integratie en schuldhulpverlening. Een tijdige gerichte verwijzing van klanten met schuldproblemen door de klantondersteuners naar de schuldhulpverlening is daarom een belangrijk aandachtspunt.

Schuldhelpverlening [Extra beleid]

Het Rijk verwacht sinds 2012 een meer gerichte inzet van de schuldhelpverlening waardoor er fors bespaard kan worden. Voor Groningen betekent dit sinds 2012 een korting van 500 duizend euro. Hiervan hebben wij al 430 duizend euro structureel opgelost. Wij stellen uw raad voor om voor het resterende tekort 70 duizend euro structureel beschikbaar te stellen.

WAT GAAT HET KOSTEN?

Programma 1. Werk en Inkomen						
Bestaand beleid	Rekening	Actuele begroting	Primitieve begroting			
Dp nr. Deelprogramma	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lasten						
1.1 Werk	90.131	80.946	70.856	66.664	63.277	60.893
1.2 Inkomen	187.980	192.590	191.592	192.344	193.807	194.838
Totaal lasten	278.111	273.536	262.448	259.008	257.084	255.731
Baten						
1.1 Werk	73.894	65.371	21.927	21.927	21.927	21.927
1.2 Inkomen	152.287	150.915	165.190	165.190	165.190	165.190
Totaal baten	226.181	216.286	187.117	187.117	187.117	187.117
Geraamd resultaat voor bestemming	-51.930	-57.250	-75.331	-71.891	-69.967	-68.614
Reserve mutaties						
Totaal toevoegingen	184	24	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen	712	20	20	20	20	20
Geraamd resultaat na bestemming	-51.402	-57.254	-75.311	-71.871	-69.947	-68.594

Continuering extra beleid voorgaande jaren				
Dp nr. Deelprogramma	2015	2016	2017	2018
1.1 Efficiency UWV	500	500	500	500
1.2 Financiering BBZ	327			
1.2 Schuldhulpverlening	70	70	70	70
1.2 Lokaal inkomensbeleid	333	333	333	333
1.2 Armoedebeleid	1.100	1.100	110	1.100

Aanvullende beleidsmiddelen 2015				
Dp nr. Deelprogramma	2015	2016	2017	2018
1.1 Activering	3.200	3.600	4.600	5.100
1.1 Correctie bezuinigingstaakstelling p-budget	1.000			
1.1 Afw ikkeling 200 banenplan	132			
1.2 Doorlichting bestand bijstandsklanten uit intensivering :	800			

Toelichting van het verschil tussen de begroting van 2015 en de actuele begroting van 2014 (alleen bij verschillen in baten of lasten > 250 duizend euro)

1.1 Werk **N 33,3 miljoen euro**

Participatiebudget (N 48,9 miljoen euro)

Tot en met 2014 werd het Participatiebudget als een aparte geldstroom aan gemeenten beschikbaar gesteld. In het kader van de drie decentralisaties worden de middelen vanaf 2015

via het gemeentefonds verrekend. Dit levert in de presentatie een afwijking op ten opzichte van het voorgaande jaar. De inkomsten zijn nu zichtbaar op programma 14.

Doorberekening overhead (V 13,5 miljoen euro)

De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

Terugloop wsw-dienstverbanden (V 1,4 miljoen euro)

De loonkosten dalen als gevolg van de vermindering van het aantal wsw-ers. We gaan van de veronderstelling uit dat de formatie met 5,5 % zal dalen als gevolg van uitstroom. De loonkosten nemen daardoor met 1,4 miljoen euro af.

Inkomsten ESF (V 0,7 miljoen euro)

Voor de periode 2014-2016 wordt een ESF aanvraag ingediend voor de hele regio. Voor Groningen is in principe 3 miljoen euro beschikbaar. Om deze inkomsten te genereren kunnen onder andere de kosten van klantbegeleiding onder de ESF vlag worden gebracht. De subsidie bedraagt vanaf 2015 50%. Om de volledige 3 miljoen euro binnen te halen moeten de declarabele kosten 6 miljoen euro bedragen. Rekening houdend met een score van 50% en de mogelijkheid dat het geld ook voor specifieke projecten kan worden ingezet is een behoudende raming van de inkomsten opgenomen.

1.2 Inkomen

V 7,1 miljoen euro

Inkomensvoorzieningen BUIG (V 14,8 miljoen euro)

Het uitgangspunt bij de financiering van de bijstand is dat het Rijk landelijk een toereikend macrobudget beschikbaar stelt. Dit houdt in dat een landelijke stijging van het bijstandsvolume in het macrobudget wordt gecompenseerd. Als gevolg van een verdeelstoornis in de tot en met 2014 gehanteerde verdeelsystematiek, is het budget voor onze gemeente in de afgelopen jaren steeds ontoereikend geweest.

Met ingang van 2015 wordt een nieuw verdeelmodel toegepast. Dit nieuwe model pakt goed uit voor de gemeente Groningen. Op basis van het oude model werd in de begroting 2014 uitgegaan van een tekort van 7,1 miljoen euro. Doordat het aandeel van de gemeente Groningen in het macrobudget is toegenomen, verwachten we voor 2015 een overschot van 7,7 miljoen euro. Dit is opgenomen op programma 12.

Armoedebeleid (V 0,9 miljoen euro)

In de primitieve begroting 2014 was 2 miljoen euro beschikbaar voor uitvoering van het nieuwe armoedebeleid. In 2015 is 1,1 miljoen euro structureel beschikbaar. Van de in 2014 beschikbare 2 miljoen euro is 0,9 miljoen euro afgeroomd en aan de concernmiddelen toegevoegd. In 2015 wordt daar vanuit de extra rijksmiddelen nog 1,8 miljoen euro aan toegevoegd. In totaal is dan voor uitvoering van het armoedebeleid in 2015 2,9 miljoen euro structureel beschikbaar. Voor een groot deel van dit bedrag is al een bestemming bepaald. Er resteert een nog te besteden bedrag van 1 miljoen euro. In het najaar van 2014 kunt u hiervoor een raadsvoorstel tegemoet zien.

Bijzondere Bijstand (V 0,3 miljoen euro)

Vanuit het gemeentefonds vindt een verlaging plaats van het budget voor de bijzondere bijstand van afgerond 0,3 miljoen euro.

Bijstandsbesluit zelfstandigen (V 0,1 miljoen euro)

Op 1 januari 2013 is de financieringsystematiek van de Bbz gewijzigd. Het gaat om een wijziging waardoor gemeenten worden gestimuleerd om beter debiteurenbeheer op verstrekt bedrijfskapitaal te voeren en de selectiviteit bij de verstrekking te vergroten.

De baten van gemeenten in de vorm van aflossingen en rente op verstrekt bedrijfskapitaal worden genormeerd op basis van een landelijk gemiddeld percentage (de zogenaamde macronorm).

Gemeenten die individueel in staat zijn meer baten te genereren dan dit landelijke gemiddelde percentage mogen de baten die uitstijgen boven het gemiddelde behouden. Omgekeerd is het zo, dat als een gemeente er niet in slaagt om de norm te halen, het verschil tussen de norminkomsten en de werkelijke baten voor eigen rekening komt. Wij verwachten in 2015 nog niet te kunnen voldoen aan de genormeerde baten. Wij verwachten dat het nadeel in 2015 met ongeveer 25% zal afnemen.

Voor 2016 wordt de landelijke norm opnieuw bepaald.

Doorberekening overhead (V 8,7 miljoen euro)

De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

Bedrijfsvoeringkosten (N 1,7 miljoen euro)

De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

Daarnaast zijn, vooruitlopend op de reorganisatie, functies waarvan de inhoud meer betrekking hebben op de verstrekking van uitkeringen dan op de begeleiding naar werk overgeheveld van deelprogramma Werk naar Inkomen. Hiermee is 1,2 miljoen euro gemoeid.

Daarnaast is via het gemeentefonds als gevolg van een toename van het aantal bijstandsklanten ruim 0,5 duizend euro beschikbaar gesteld voor een verwachte toename van uitvoeringskosten.

PROGRAMMA 2

Economie en werkgelegenheid

Het bedrijfsleven en de gemeente gaan op een andere manier met elkaar samenwerken. Wij geven onze samenwerking vorm vanuit het gedeelde besef dat wij gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor het stimuleren van onze economie en onze werkgelegenheid.

In het coalitieakkoord 2014-2018 hebben wij het bevorderen van de werkgelegenheid als één van de belangrijkste opgaven voor de komende jaren benoemd. Banen worden vooral door bedrijven gecreëerd. Het bedrijfsleven weet het beste zelf wat het nodig heeft om te kunnen groeien. Daarom gaan wij werken met een open agenda die volop ruimte biedt voor ideeën en initiatieven vanuit het bedrijfsleven. Intussen werken wij aan een dienstbare gemeente die uitnodigend te werk gaat. Een gemeente die ruimte geeft, stimuleert, uitnodigt, verbindt en die ook slimmer organiseert.

Via de Economische Agenda voor de stad zetten we in gezamenlijkheid stappen, zodat krachten en middelen worden gebundeld en ontwikkelingen van de grond kunnen komen die bijdragen aan de werkgelegenheid. De Economische Agenda voor de stad bestaat uit drie onderdelen: het Convenant Ondernemend Groningen, Het Akkoord van Groningen 3.0 en het nieuwe economische programma G-kwadraat.

Relevante beleidsnota's

Economische Agenda 2015-2019:

- Convenant Ondernemend Groningen
- Akkoord van Groningen 3.0
- G-Kwadraat; economisch meerjarenprogramma

De Rode Loper: Visie Werklocaties (2014)

Innovatienota (2013)

Contourennota Internationalisering (2013-2016)

Kadernota arbeidsmarktbeleid 'Grensverleggend aan het werk! Met een blik op de regio' (2012-2015)

Marktanalyse bedrijventerreinen (2012)

Oog voor nieuwe detailhandel (2012)

Fonds Ondernemend Groningen (2011)

Terreinwinst (2011)

Masterplan Groningen Energieneutraal (2011-2015)

Structuurvisie detailhandel (2011-2020)

Structuurvisie Kantoren (2010-2020)

Marktreglement (2010)

Binnenstad.nu (2009-2015)

Structuurvisie Stad op Scherp (2009)

Ontwikkelingen

Anders samenwerken aan werk

Ondernemers en werkgevers zijn bepalend voor economische groei en ontwikkeling en ook voor de werkgelegenheid, één van de belangrijkste opgaven voor de komende jaren. Het bedrijfsleven kan het beste zelf bepalen wat het nodig heeft om te groeien. Het ligt dus voor de hand dat het bedrijfsleven meer de koppositie gaat pakken en dat de gemeente daarbij ruimte geeft, verbindingen legt en actief faciliteert. We gaan dus op een andere manier met elkaar samenwerken. Daarbij geven we onze samenwerking vorm vanuit het gedeelde besef dat wij gezamenlijk verantwoordelijk dragen voor het stimuleren van onze economie en onze werkgelegenheid.

Open agenda

In onze gezamenlijke aanpak werken wij met een open agenda die volop ruimte biedt voor ideeën en initiatieven uit het bedrijfsleven en waarbij wij ook nadrukkelijk ook de samenwerking opzoeken met kennis- en onderwijsinstellingen. Samen met het bedrijfsleven wordt nog een uitvoeringsagenda met concrete projecten en activiteiten opgesteld. Daardoor zijn niet alle onderdelen van dit Begrotingshoofdstuk volledig uitgewerkt. De elementen in dit hoofdstuk waar de gemeente nog wel nadrukkelijk aan het stuur zit, zoals bij gemeentelijke projecten, zijn vollediger uitgewerkt.

Thema's

Het is denkbaar dat wij de komende jaren gezamenlijk gaan werken aan de volgende thema's ter versterking van de economie en de werkgelegenheid:

1. Ondernemers- en vestigingsklimaat;
2. samenwerking onderwijs en bedrijfsleven;
3. innovatie en kennisvalorisatie;
4. regionale samenwerking;
5. sociaal ondernemerschap;
6. profilering en acquisitie;
7. internationale kennisstad.

Middelen

Bij een aanpak waarbij we in gezamenlijkheid projecten initiëren en/of ondersteunen die voortkomen uit de Economische Agenda, hoort ook (gedeeltelijke) gezamenlijke financiering door de samenwerkingspartijen. Voor het bedrijfsleven en de kennisinstellingen kan Het Fonds Ondernemend Groningen daarbij een voedingsbron zijn.

Thema werken en economie [Extra beleid coalitieakkoord]

Ons college heeft in het coalitieakkoord 2014-2018 middelen gereserveerd voor het thema Werken/Economie. Het bedrag van 1,955 miljoen euro is bestemd voor het nieuwe economische programma G-kwadraat, waarbij wij deze middelen willen inzetten om initiatieven uit de markt te ondersteunen en te cofinancieren die bijdragen aan het versterken van de economie en de werkgelegenheid.

DEELPROGRAMMA'S

- 1. Ruimte en bedrijvigheid**
- 2. Binnenstad en toerisme**
- 3. Groningen Kennisstad**
- 4. Overige acquisitie**
- 5. Overig economie en werkgelegenheid**

RUIMTE VOOR BEDRIJVIGHEID

Met dit deelprogramma zorgen we voor een goed ondernemersklimaat in onze gemeente. Want als we willen dat er in onze gemeente meer banen komen, dan moeten we er ook voor zorgen dat bedrijven en instellingen hier een goede plek hebben of krijgen en goed worden geholpen door de gemeente. Zo kunnen bedrijven zich richten op ondernemen en groei realiseren. Dat is weer goed voor de werkgelegenheid.

GELD

Het lastentotaal van deelprogramma Ruimte voor bedrijvigheid bedraagt 2,8 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt door overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsvelden

- Werklocaties
- Bevorderen ondernemerschap
- Bedrijvigheid in de wijken
- Creatief ondernemerschap
- Duurzaam ondernemen en innoveren
- Vergunning verlening en handhaving
- Detailhandel/markt

Beleidsveld

Werklocaties

Met werklocaties bedoelen we plekken in de stad waar werkgevers geconcentreerd zijn: bedrijventerreinen, kantorenparken en locaties voor (grootschalige) detailhandel. Op die plaatsen bevindt zich meer dan de helft van onze werkgelegenheid. In nauwe afstemming met de ondernemers en de regio werken we aan de juiste hoeveelheid duurzame werklocaties en aan het beheer ervan.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Het actieve aanbod van en de te verwachten vraag naar werklocaties is voor de komende 15 jaar grotendeels in balans. Na enkele jaren waarin nauwelijks nieuwe locaties zijn afgenomen zien we in 2014 de interesse groeien. Dit heeft inmiddels geresulteerd in enkele transacties, mede door gerichte acquisitieactiviteiten in specifieke sectoren. Met name in de moderne kantoor- en kennislocaties (Europapark en Zernike Campus) zien we veel dynamiek. Om ook in de toekomst bedrijven te verleiden zich in Groningen te vestigen dienen we ons maximaal in te spannen, via de Rode Loper benadering. Een groot deel van de bestaande terreinen ligt er door de inspanningen binnen het programma Terreinwinst inmiddels keurig bij, alhoewel leegstand in bedrijfsruimten een groeiend probleem is. De komende jaren vormt het terugschroeven van het BORG-niveau een zorg voor zittende ondernemers. Met ondernemers en eigenaren maken wij op dit moment afspraken over de gezamenlijke inspanningen die leiden tot verbeteringen op bedrijventerreinen en kantorenlocaties. Via het Fonds Ondernemend Groningen hebben eigenaren en ondernemers serieuze financiële slagkracht en kan de gemeente de rol van co-financier op zich nemen. Een aanwezigheid van overvloedige braakliggende grond en leegstaand vastgoed is nog steeds aan de orde. Tegelijkertijd zien we wel degelijk diverse initiatieven met economische of maatschappelijke meerwaarde, tijdelijk of permanent, die met enige extra inspanning aan overheidszijde zich kunnen ontplooiën op dergelijke plekken.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Met het aanbieden van nieuwe locaties en het samen met ondernemers en eigenaren herstructureren en revitaliseren van oudere locaties willen we het voor ondernemers mogelijk maken zich in Groningen te vestigen en hier gevestigd te blijven. Samen met ondernemers(verenigingen) willen we het vestigingsklimaat verbeteren, dan wel zo optimaal mogelijk maken. Daarin speelt ook zinvol gebruik van braakliggend terrein en leegstaande panden een belangrijke rol.

Wat gaan we hiervoor doen?

Gezamenlijke projecten met het bedrijfsleven

In gezamenlijkheid met het bedrijfsleven zullen wij projecten initiëren of ondersteunen die voortkomen uit de Economische Agenda voor de stad. Mogelijke voorbeelden zijn de aanpak van het groen op bedrijventerreinen, het upgraden van rotondes, cameratoezicht op bedrijventerreinen en ondersteuning van onderzoekstrajecten.

Verwacht/beoogd resultaat

Uitvoering gezamenlijke projecten.

Aanbod werklocaties

Op basis van de, in 2014 geactualiseerde, marktanalyse bedrijventerreinen kiezen we ervoor de komende jaren geen nieuwe bedrijventerreinen te ontwikkelen. Bij de herziening van de GREX-en eind 2014 nemen we de conclusies van deze analyse mee en houden daarbij vooral ons aanbod na 2030 kritisch tegen het licht. Aangezien de vestiging van bedrijventerreinen een stadsbrede opgave is, onderzoeken we in 2015 de voor en tegens van één GREX op bedrijventerreinen.

Verwacht/beoogd resultaat

Aanbod aan werklocaties dat aan ondernemers optimale vestigingsmogelijkheden biedt en ook kwantitatief aansluit bij de marktvraag.

Revitaliseren bedrijventerreinen

In 2015 sluiten we het programma Terreinwinst formeel af. Dit betekent niet dat we geen of minder aandacht hebben voor de kwaliteit van onze werklocaties, de opknopbeurt op de Hoogte is hiervan een goed voorbeeld. Bij zittende ondernemers leeft de zorg dat het terugschroeven van het BORG-niveau de komende jaren zal leiden tot een verslechterde situatie op bedrijventerreinen.

Verwacht/beoogd resultaat

- Afsluiting programma Terreinwinst.
- Uitvoering opknopbeurt bedrijventerrein De Hoogte.
- Cofinanciering van 10 Fonds-projecten op werklocaties.

Terreinwinst: Rode Loper op werklocaties

Sinds 2014 werken wij vanuit een nieuwe visie op werklocaties; de Rode Loper. Dit met het oog om onze werkwijze op werklocaties zó in te richten, dat wij ondernemerschap maximaal kunnen faciliteren en daarmee kunnen bijdragen aan de werkgelegenheid.

De visie leidt in 2015 tot een aantal concrete acties:

- Wij werken aan een nieuw marketing- en positioneringsplan, ook voor de werklocaties.
- We onderzoeken of we het vergunningverleningsproces klantgericht kunnen maken.
- We willen een aantal economische sectoren beter in beeld brengen, om hier eventueel gerichte acquisitieactiviteiten toe te kunnen passen.
- We onderzoeken in hoeverre (bestaand) wonen op bedrijventerreinen al dan niet wenselijk is en formuleren hier beleid op.

Verwacht/beoogd resultaat

- Uitvoering concrete acties Rode looper aanpak op werklocaties.
- Stijging aantal vestigingen op bedrijventerreinen.

Aandacht voor kennis- en kantoorlocaties

In gezamenlijkheid met het bedrijfsleven willen we projecten initiëren en ondersteunen voor de aanpak van verouderde kantorenlocaties. Hierbij kan worden gedacht aan:

- Het project Groene Laan Corpus den Hoorn en Corpus den Hoorn energieneutraal.
- Ruimte bieden aan transformaties op Corpus den Hoorn.
- Verbetering parkeersituatie Martini Trade Park.

Wat de nieuwe kantorenlocaties betreft, werken wij in 2015 verder aan de ontwikkeling van het Europapark dat groeit richting een multifunctioneel gebied met kantoren, sportvoorzieningen, scholen en wonen nabij het station. Voor de Zernike Campus Groningen wordt eind 2014 een stedenbouwkundig plan en bijbehorende grondexploitatie opgeleverd. Aandacht in het stedenbouwkundig plan ligt op het verder inrichten van de campus als verblijfsgebied, de infrastructuur en een betere samenhang tussen het zuidelijke campusgedeelte en de noordelijke bedrijfskavels. Dit draagt naar verwachting ook bij aan de kaveluitgifte.

Tot slot komen we onze toezegging na om de ontwikkelingen op de bedrijfsruimte- en kantorenmarkt te monitoren en voegen hier net als vorig jaar ook detailhandelsmarkt aan toe. De resultaten worden in conceptvorm aan vastgoedpartijen in de stad voorgelegd, met hen interactief behandeld en uiteindelijk definitief aan uw raad aangeboden.

Verwacht/beoogd resultaat

- Bevorderen vestigingsklimaat bestaande kantoorlocaties.
- Uitvoering ambities uit visie en stedenbouwkundig plan Zernike.
- Uitvoering Vastgoedmonitor inclusief detailhandelsmarkt.

Tijdelijk gebruik en transformatie

Met de creatie van de website Ruimte in Stad hebben we een platform gecreëerd voor tijdelijk gebruik en transformatie van leegstaand vastgoed. In 2015 zetten we dit initiatief door. Ook ontwikkelen we een kader, om te bepalen of en op welke wijze we ons eigen leegstaand zo goed mogelijk kunnen inzetten voor (met name startende) initiatieven. Dit conform de ambities uit het collegeprogramma. Hierbij bekijken we ook mogelijkheden voor zinvol gebruik van braakliggende grond en voor het pro-actiever benaderen van eigenaren van leegstaand vastgoed. Waar mogelijk springen we direct in op kansen.

Verwacht/beoogd resultaat:

- Ontwikkeling kader tijdelijk gebruik en transformatie.
- Betere koppeling van leegstaand vastgoed en initiatieven.

Actualisering detailhandel

In toenemende mate zien wij conflicten ontstaan tussen de Structuurvisie Detailhandel en de situatie in de markt, vooral op het gebied van perifere detailhandel. Hierbij valt te denken aan nieuwe vormen van detailhandel, zoals afhaalpunten en webwinkels met showroom, maar bijvoorbeeld ook aan de toekomst van het Hoendiep, dat het als pure meubelboulevard lastig heeft en lastig zal houden. Ook de toenemende schaalvergroting van supermarkten is een fenomeen dat beleidsmatige aandacht verdient. Gezien de huidige werkwijze binnen de Rode Loper en de wens van dit college om initiatieven waar mogelijk te faciliteren, werken wij aan een actualisatie op onderdelen van het detailhandelsbeleid. In een later stadium bepalen wij of dit zou moeten leiden tot een nieuwe Structuurvisie.

De ontwikkeling van het perifere detailhandelscluster Sontplein heeft vanwege ontwikkelingen bij de marktpartijen in het gebied flinke vertraging opgelopen. Wij streven ernaar zo vroeg mogelijk in 2015 alsnog een stedenbouwkundige visie voor het gebied op te leveren. Dit met het besef dat we hiervoor afhankelijk zijn van de marktpartijen (eigenaren) in het gebied.

Verwacht/beoogd resultaat:

- Actualisering (op onderdelen) van de Structuurvisie Detailhandel.
- Ontwikkelvisie Sontweggebied.

Bevorderen ondernemerschap

We werken aan het creëren van een gunstig klimaat voor ondernemende mensen die een bedrijf hebben of die een bedrijf willen oprichten.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Een eigen bedrijf starten is voor veel mensen een alternatief voor loondienst of werkloosheid. Het aantal starters is vorig jaar wederom toegenomen en wel met bijna 14 procent. Tegelijkertijd daalde het aantal bedrijfsvestigingen met ruim 4 procent. De jaren daarvoor nam het aantal vestigingen steeds toe.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015
▪ Aantal bedrijfsvestigingen	▪ 15.094	▪ >15.094	▪ Meer dan in 2014
▪ Aantal startende ondernemers	▪ 2.161	▪ >2.161	▪ Meer dan in 2014

Doelen

Wat willen we bereiken?

Het aantal startende ondernemers en het aantal bedrijfsvestigingen laten stijgen ten opzichte van 2014.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Gezamenlijke projecten met het bedrijfsleven

In gezamenlijkheid met het bedrijfsleven zullen wij projecten initiëren of ondersteunen die voortkomen uit de Economische Agenda.

Verwacht/beoogd resultaat:

Uitvoering gezamenlijke projecten voor bevorderen ondernemerschap.

Accountmanagement

Ook in 2015 gaan we in gesprek met bedrijven en inventariseren waar hun behoeften liggen op het gebied van strategische vraagstukken op het gebied van bedrijfsvoering, huisvesting, personeel, subsidies, netwerkvorming en vergunningaanvragen, het bundelen van krachten en het delen van kennis. In navolging van het advies van de SER nemen wij het stimuleren van innovatie in het MKB daarbij nadrukkelijk mee. Ook dragen we bij aan het verbeteren van de aansluiting tussen vraag en aanbod van arbeid. Zie ook Programma 1, deelprogramma Arbeidsmarktbeleid/ jeugdwerkloosheid.

Verwacht/beoogd resultaat:

700 bedrijfsbezoeken afleggen of meer.

Startende ondernemers stimuleren

In 2015 zetten wij onze inzet voort om startende ondernemers te ondersteunen. We voeren individuele adviesgesprekken, organiseren bijeenkomsten voor (startende) ondernemers en faciliteren andere netwerkbijeenkomsten.

Verwacht/beoogd resultaat:

Meer startende ondernemers dan in 2014.

Bedrijvigheid in de wijken

Het bevorderen van werkgelegenheid en bedrijvigheid in de wijken noemen we ook wel 'wijkeconomie'.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De meeste wijkwinkelcentra in de stad functioneren naar tevredenheid, zowel voor de ondernemers als voor de bewoners. Regelmatig dienen zich specifieke behoeften aan, zoals uitbreiding van een

winkelcentrum, upgradering van de openbare ruimte of verbetering van de parkeersituatie. Hierin proberen wij waar mogelijk te faciliteren. Vooral in de supermarktbranche zien we nog een behoorlijke dynamiek die zich uit in een zoektocht naar nieuwe vestigingsmogelijkheden of schaalvergroting. Deze schaalvergroting is vooral problematisch bij kleine verouderde winkelstrips. Supermarkten in deze gebieden zullen ofwel verdwijnen ofwel worden overgenomen door formules met een hogere prijssetting.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen het voorzieningenniveau en de bedrijvigheid in de wijken behouden en stimuleren. De wijkwinkelcentra, bedrijven/winkels in de wijken en ondernemers die vanuit huis werken, bieden immers werkgelegenheid aan duizenden mensen in onze gemeente.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Gezamenlijke projecten met het bedrijfsleven

In gezamenlijkheid met het bedrijfsleven zullen wij projecten initiëren of ondersteunen die voortkomen uit de Economische Agenda. Het is denkbaar dat deze projecten een of meer van de volgende terreinen beslaan: Publieksevenementen, voorlichtingsbijeenkomsten en workshops over actuele thema's, best practices, regeldrukvermindering.

Verwacht/beoogd resultaat:

Uitvoering gezamenlijke projecten.

Wijkwinkelcentra ondersteunen

Waar gewenst en waar mogelijk willen we meewerken aan initiatieven om winkelcentra fysiek verder te verbeteren. Het kan bijvoorbeeld gaan om uitbreiding, maar ook aanpassing van de openbare ruimte of meer parkeerplaatsen. We continueren onze projectmatige begeleiding van herstructureringsinitiatieven in Paddepoel, aan het Overwinningsplein en in Oosterhoogebrug. Wanneer zich marktinitiatieven aandienen voor een wijkwinkelpunt in het zuidwesten van de stad (Hoorse Meer, Hoorse Park, Piccardthof, Ter Borch), dan willen we deze faciliteren. In Meerstad werken we de visie op commerciële (winkel-)voorzieningen verder uit, om geïnteresseerde marktpartijen adequaat te kunnen faciliteren.

Verwacht/beoogd resultaat:

Goed functionerende wijkwinkelcentra die bijdragen aan werkgelegenheid en leefklimaat.

Marktinitiatieven ondersteunen

We zullen verschillende marktinitiatieven ondersteunen ter stimulering van de wijk economie. Een voorbeeld daarvan is *Onderneem 't*. Na verzelfstandiging van de projectorganisatie voert *Onderneem 't* nu diverse projecten voor ons uit in de ondersteuning en begeleiding van kleine zelfstandigen en zzp'ers. Meer en meer zien we in netwerken van zzp'ers nieuwe werkgelegenheid ontstaan en zien daarmee nadrukkelijk kansen in de verbinding met de begrotingsthema's Werk en Armoedebeleid.

Verwacht/beoogd resultaat:

Meer zelfstandige ondernemers in de wijken.

Beleidsveld

Creatief ondernemerschap

De creatieve sectoren zoals media en entertainment, gaming en architectuur zijn een aanjager voor innovatie in andere sectoren. De creatieve industrie wordt dan ook erkend als economisch vliegwiel, vooral als er sprake is van innovatie-nieuwe-stijl: daar waar creatieve en technische bedrijven nauw samenwerken en vanaf het begin samen nieuwe producten, diensten, concepten en processen ontwikkelen. Zie ook Programma 6 Cultuur, beleidsveld Kunst en economie.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De werkgelegenheid in de creatieve sector schommelt al jaren rond ruim zesduizend werkzame personen. Het is de afgelopen twee jaar niet gelukt groei te realiseren in het aantal personen dat werkzaam is in de creatieve sector. Het aantal vestigingen daalde vorig jaar ook.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015
▪ Aantal werkzame personen	▪ 5.632	▪ >5.632	▪ >5.632
▪ Aantal vestigingen	▪ 2.684	▪ >2.684	▪ >2.684

Doelen

Wat willen we bereiken?

Een aantrekkelijk klimaat voor de creatieve industrie om zo het aantal vestigingen en het aantal werkzame personen te laten groeien.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Faciliteren creatieve sector

De creatieve industrie is een van de negen topsectoren van de Nederlandse economie waarin het kabinet wil investeren en internationaal wil uitblinken. In 2015 willen we aansluiting zoeken bij de landelijke aanpak voor de creatieve industrie, bijvoorbeeld met onze muziekindustrie. Afgestemd op de wensen van de creatieve sector gaan wij de verdere ontwikkeling van de sector faciliteren. De sector staat voor de uitdaging een agenda te ontwikkelen, zich te profileren en zich verder te professionaliseren. In 2015 doet zich daarvoor een goede gelegenheid voor tijdens een groots netwerk event in Hamburg in het kader van de Hafengeburtstag.

Verwacht/beoogd resultaat:

Aansluiting realiseren bij het topsectorenbeleid Creatieve Industrie.

Beleidsveld

Duurzaam ondernemen en innoveren

Als onderdeel van het Masterplan Groningen Energieneutraal richten we ons op energiebesparing bij bedrijven, het zuinig omgaan met grondstoffen en het sluiten van kringlopen. Dat doen we via de Wet milieubeheer en door samenwerking met diverse partijen in het netwerk 'Noorden Duurzaam' (voormalig CODIN). Daarnaast stimuleren we Fairtrade in samenwerking met diverse partners in het van kader 'Groningen Fairtrade stad'.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Energiebesparing en duurzame energieopwekking zijn voor ons belangrijke thema's. Bedrijven zien in toenemende mate zowel de financiële als maatschappelijke meerwaarde van duurzaam ondernemen. Als gemeente proberen we vooral stimulerend en faciliterend op te treden, bijvoorbeeld door campagnes op te zetten en ketenoverleggen te organiseren.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We stimuleren bedrijven om duurzamer te gaan ondernemen. Dit is niet alleen goed voor het milieu maar het levert ook geld op voor de ondernemer. Op grond van de Wet milieubeheer kunnen we bedrijven verplichten tot het overgaan van energiebesparende maatregelen op basis van het energieverbruik. We proberen een goede balans te vinden tussen verplichten en stimuleren. In het stimulerende spoor staat de samenwerking met het bedrijfsleven centraal bij het opzetten en uitvoeren van projecten. Voorbeelden hiervan zijn de 'Clean'-campagne, energiebesparing in de horeca, Green Key bij hotels en de ketenprojecten. Ook op de bedrijventerreinen willen we duurzame projecten stimuleren op het gebied van energiebesparing, duurzame energie en mobiliteit.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Energiebesparing bij bedrijven

Het samenwerkingsproject 'Clean Groningen', tussen de Energy Valley Topclub, MKB-NL, Natuur en Milieufederatie Groningen en de provincie en gemeente Groningen is afgerond en wordt in aangepaste vorm voortgezet. Hierbij wordt meer de nadruk gelegd op de verduurzaming van de bedrijven en in mindere mate op de extra exposure. Bedrijven worden uitgenodigd mee te doen aan deze campagne. Voor de inspanningen op het gebied van duurzaamheid, in het bijzonder duurzame energie en energiebesparing, worden bedrijven beloond met exposure. De inspanningen zijn onder te verdelen in SCAN (CO2-footprint), DOEN (actieplan en eerste uitvoering) en GROEN (actieplan uitgevoerd).

Verwacht/beoogd resultaat

De campagne beoogt om de bedrijven die in 2013 en 2014 al zijn aangesloten bij 'Clean Groningen' verder te ondersteunen bij energiebesparende maatregelen. Daarnaast wordt beoogd om 50 nieuwe bedrijven te werven voor deelname in 2015.

Verduurzamen van horecabedrijven

Samen met de Koninklijke Horeca Nederland (KHN), de Klimaatroute en de gemeente Groningen is het project gestart om horecaondernemers te ondersteunen bij duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Met als doel de bedrijfsvoering van middelgrote en kleinere horecabedrijven te verduurzamen en besparingen te realiseren.

KHN heeft de samenwerking met Klimaatroute gezocht, een overzichtelijke checklist opgesteld, een app ontwikkeld die per direct inzicht biedt aan de ondernemer in de (kosten en opbrengsten van) besparingsmogelijkheden op het gebied van gas, water, elektriciteit, afval en voeding.

Voldoet een ondernemer aan meestal haalbare duurzaamheidseisen, dan verdient hij een duurzaamheidslabel. De gemeente Groningen vergoedt de scan voor 100 bedrijven.

Verwacht/beoogd resultaat

Met deze campagne willen we 100 horecabedrijven in Groningen verduurzamen.

Uitvoeren van ketenoverleggen en andere samenwerkingsverbanden onder 'Noorden Duurzaam'-vlag

In 2014 is CODIN samen met enkele andere partijen opgegaan in Noorden Duurzaam om gezamenlijk een platform te vormen voor transitieversnelling in de noordelijke provincies. We ondersteunen bedrijven bij de ontwikkeling van een product volgens het principe 'cradle-to-cradle'. De ervaringen worden gedeeld met andere bedrijven in de vorm van ketenoverleggen. Het ketenoverleg verf is opgezet in 2013 en wordt ook in 2015 gecontinueerd om gezamenlijk met ketenpartners te zoeken naar verduurzaming. Binnen de ketenoverleggen willen we de successen herhalen van bijvoorbeeld het ketenoverleg beton uit 2013. Zo wordt er al een deel van het sloopbeton in de gemeente gerecycled. Het ketenoverleg bitumen, opgestart in 2012, is inmiddels uitgegroeid tot een zelfstandige stichting. De gemeente Groningen ondersteunt 'Noorden Duurzaam' door deel te nemen aan ketenoverleggen waar logischerwijs een rol voor de gemeente weggelegd is.

Verwacht/beoogd resultaat

Meer aandacht voor het 'cradle-to-cradle'-principe in productieprocessen.

'Noorden Duurzaam' als versneller van de transitieversnelling in de drie noordelijke provincies.

In 2015 leidt het verketenoverleg tot succesvolle verfreycling.

Nieuwe initiatieven op gebied van ketenoverleggen worden omarmd.

Stimuleren duurzame inrichting van bedrijventerreinen

Met het beëindigen van het programma Terreinwinst eind 2014 (zie beleidsveld Werklocaties) is er vanuit dat programma geen specifieke aandacht meer voor duurzame inrichting van bedrijventerreinen. Wel heeft de gemeente in 2014 bijgedragen aan een onderzoek van ondernemersvereniging VBZO naar de kwaliteit van het bedrijventerrein Zuidoost. Hierin heeft ook duurzaamheid een belangrijke plaats. Naar verwachting wordt, op basis van dit onderzoek, door VBZO een verbeterprogramma opgezet met middelen uit het Fonds Ondernemend Groningen. Daarbij is cofinanciering vanuit de gemeente naar alle waarschijnlijkheid essentieel. Eind 2014 zal ook bepaald worden of een dergelijk onderzoek, gevolgd door een verbeterprogramma, ingezet zal worden door de andere bedrijvenverenigingen (VBNO en VBGW).

Verwacht/beoogd resultaat

Verduurzaming bedrijventerreinen door verbeterprogramma's bedrijvenverenigingen, ondersteund door gemeente Groningen.

Fairtrade

We continueren onze inzet voor het stimuleren van Fairtrade. Met diverse publieksactiviteiten en social media wordt de titel 'Fairtrade Gemeente' breed onder de publieke aandacht gebracht en gehouden.

Verwacht/beoogd resultaat

In 2015 de titel voor het 7e jaar prolongeren. We willen het aantal deelnemers in de campagne met 20 ondernemers, maatschappelijke instellingen, winkels en horecabedrijven vergroten. Met

extra aandacht voor de doelgroepen scholen en kerken, wat blijkt uit het behaalde aantal titels Fairtrade School en Fairtrade Kerk. Het project 'Fair Business Street' krijgt een vervolg.

Beleidsveld

Vergunningverlening en handhaving

De gemeente is bevoegd gezag voor bedrijven op grond van de Wet milieubeheer en de Wabo (milieu). Voor veel Groningse bedrijven is het Activiteitenbesluit van toepassing. We werken aan integrale vergunningverlening, toezicht en handhaving, op een manier die bijdraagt aan lastenverlichting voor bedrijven. We besteden extra aandacht aan energiebesparing en duurzaam ondernemen, zowel via het reguliere toezicht als het stimulerende spoor.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Het naleefgedrag van de gecontroleerde bedrijven met een aanmerkelijke milieubelasting, waar we jaarlijks komen, is op orde. Bij de overige bedrijven waar we minder frequent komen, is het naleefgedrag redelijk op orde.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ Wettelijke termijnen vergunningverlening en meldingen halen	▪ 100%	▪ 100%	▪ 100%	▪ 100%
▪ Klachten afhandelen binnen 6 weken	▪ 100%	▪ 100%	▪ 100%	▪ 100%
▪ Volledigheid uitvoering handhavingsprogramma	▪ 90%	▪ 100%	▪ 100%	▪ 100%
▪ Handhavingsprogramma 1 januari en handhavingsverslag 1 april aangeboden aan de raad	▪ deels	▪ ja	▪ ja	▪ ja

Doelen

Wat willen we bereiken?

- Het verlenen van vergunningen en het afhandelen van meldingen binnen de wettelijke termijnen;
- Het behouden van de kwaliteit van dienstverlening aan burgers door klachten adequaat af te handelen;
- Het behouden van en zo nodig verbeteren van de leefomgevingskwaliteit door het reguleren van en toezicht houden op de milieubelasting door bedrijven. Dit doen we volgens het handhavingsprogramma;
- Het tijdig inzichtelijk maken van en verantwoording geven over de activiteiten van de handhaving.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Diverse activiteiten:

- Vergunningverlening, toezicht en handhaving;
- Het verlenen van vergunningen en afhandelen van meldingen van bedrijven conform de Wabo;
- Adequate afhandeling van klachten;
- Het uitvoeren van controles en toezicht vanuit het integrale handhavingsprogramma;
- Het opstellen van een integraal handhavingsprogramma en handhavingsverslag. In het programma staan onze prioriteiten en de inzet van capaciteit.

Verwacht/beoogd resultaat

- Positieve waardering van burgers, bedrijven en instellingen voor de dienstverlening.
- Efficiënte inzet van inspectiecapaciteit met betrekking tot regelingen die onder de Wabo vallen.

-
- Transparantie met betrekking tot het handhavingprogramma.

Beleidsveld

Detailhandel / Markt

De warenmarkt vormt een wezenlijk onderdeel van de binnenstad. Een goed functionerende warenmarkt speelt een belangrijke rol in de aantrekkingskracht van onze binnenstad. En vooral wanneer er hier geen evenementen plaatsvinden, zorgt de warenmarkt voor levendigheid. Daarnaast zorgen de wijkmarkten voor een gevarieerd aanbod van levensmiddelen in de buurt. Diversiteit, kwaliteit en continuïteit zijn hierbij de sleutelbegrippen. De markt moet kostendekkend zijn. Mede door de teruglopende economie lopen de inkomsten uit de markt echter terug. Ook de bouw van het Forum heeft impact op de Grote Markt en de beschikbare ruimte voor de markt.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In het kader van het Verbeterplan Stadstoezicht 2014-2016 is het begrotingstekort voor de warenmarkt aangevuld. Desondanks staat vanwege het economisch tij, het aantal verhuurde vierkante meters op de markt onder druk. Onzekerheden rondom het toekomstig gebruik van de Grote Markt leiden tot minder investeringen en stagnatie in de kwaliteitsontwikkeling. Wij hebben een eenduidige aansturing en positionering van de markt gerealiseerd. Daarnaast is de relatie en samenwerking met de Centrale Vereniging voor Ambulante Handel (CVAH) én de marktadviescommissie verbeterd. Gezamenlijk met deze partijen werken wij aan de verhoging van de kwaliteit van de warenmarkt. Hiertoe onderzoeken wij of een aanpassing van de branchering hieraan bijdraagt en werken wij aan duidelijke communicatie met en over de warenmarkt. Tot slot hebben de landelijke intocht van Sinterklaas en The Passion ertoe geleid dat wij in nauwe samenwerking met de CVAH een Draaiboek Markt en Evenementen uitwerken, waarin de samenwerkingsafspraken rondom evenementen en de warenmarkt worden vastgelegd. Dit draaiboek is eind 2014 gereed.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Een toekomstbestendige warenmarkt voor Stadgers, regionale bezoekers en toeristen. Een markt die een bijdrage levert aan de aantrekkelijkheid en levendigheid van de binnenstad. De warenmarkt is actief betrokken bij de totstandkoming van de toekomstvisie voor de Binnenstad. Op basis van deze visie ontwikkelen wij de warenmarkt verder op kwaliteit. Wij streven naar kostendekkendheid van de warenmarkt.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Een aantrekkelijke, kwalitatief hoogwaardige en toekomstbestendige warenmarkt
Wij blijven investeren in een goede relatie tussen de Centrale Vereniging voor de Ambulante Handel (CVAH), de marktadviescommissie en de gemeente. Er wordt met de CVAH een convenant afgesloten, waarin onder meer is opgenomen dat de teamleider markt en kermis van Stadstoezicht het centrale aanspreekpunt is voor marktondernemers. Deze treedt in nauw overleg met de stadsdeelcoördinator binnenstad en de accountmanager markt van Economische Zaken. Daarnaast continueren wij onze inzet op een duidelijke communicatie met en over de warenmarkt, onder andere bij evenementen. Tot slot werken wij aan een beter toezicht en handhaving voor de warenmarkt, zowel inhoudelijk als qua ureninzet. Aan de hand van de toekomstvisie voor de binnenstad zullen wij de warenmarkt blijven ontwikkelen op kwaliteit.

Tekort Stadstoezicht [Extra beleidsmiddelen]

Zie programma 9, deelprogramma 9.1, beleidsveld Toezicht en Handhaving openbare ruimte.

BINNENSTAD EN TOERISME

Met dit deelprogramma zorgen we voor een binnenstad waar mensen graag naartoe komen. Een binnenstad die gastvrijheid uitstraalt, goed bereikbaar is en waar wat te beleven valt. Dat is wel zo plezierig voor de Stadgers. Met een levendige, aantrekkelijke stad trekken we ook bezoekers, toeristen, studenten, kenniswerkers en binden wij het bedrijfsleven aan ons. Dit vertaalt zich in meer bestedingen, maar ook in nieuwe kennis en nieuwe bedrijvigheid. Dat is noodzakelijk voor meer economische groei en meer werkgelegenheid.

GELD

Het lastentotaal op deelprogramma Binnenstad en toerisme bedraagt 1,2 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Verblijfsklimaat binnenstad [Extra beleid coalitieakkoord]

In het coalitieakkoord 2014-2018 hebben wij voor het thema Bezoeken 300 duizend euro gereserveerd voor het onderdeel Verblijfsklimaat binnenstad. Wij stellen uw raad voor vanaf 2015 structureel 300 duizend euro beschikbaar te stellen uit de extra beleidsmiddelen voor het verblijfsklimaat binnenstad.

Meerkosten koopzondagen [Extra beleid coalitieakkoord]

Wij hebben voor dekking van de extra kosten van de koopzondagen in 2015 incidenteel 45 duizend euro gereserveerd. Dit bedrag komt ten laste van het intensiveringsbudget economie dat gereserveerd is bij het thema Werken/Economie. In 2015 resteert 1,955 miljoen euro (zie pagina 51).

Wij stellen uw raad voor in 2015 incidenteel 45 duizend euro beschikbaar te stellen uit de extra beleidsmiddelen voor de extra kosten voor toezicht en handhaving van de koopzondagen.

Beleidsvelden

- Binnenstadontwikkeling
- Bevorderen toerisme
- Versterken bedrijfsleven binnenstad
- Talent en kenniswerkers

Beleidsveld

Binnenstadontwikkeling

De binnenstad van Groningen is aantrekkelijk door een goede mix van winkels, horeca, cultuur, evenementen en wonen. Dit zorgt ervoor dat jaarlijks een groot aantal bezoekers naar de binnenstad komen. Dit willen we zo houden en daarin investeren we, bijvoorbeeld met de ontwikkeling van het Forum en de nieuwe Oostwand, maar ook op het gebied van veiligheid en infrastructuur. Tegelijk denken we na over hoe we de binnenstad ook de komende decennia aantrekkelijk kunnen houden. Dit doen we samen met betrokkenen in de binnenstad.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Hoewel de binnenstad een economische motor van formaat blijft, zorgen ontwikkelingen in de economie, detailhandel en demografie dat bezoekersaantallen en omzet in de binnenstad onder druk staan:

- Het aantal geschatte binnenstadbezoekers is in 2013 verder gedaald, naar 22 miljoen. Deze neergang is in lijn met cijfers uit vergelijkbare steden. De trend dat een groter gedeelte van de binnenstadbezoekers uit de stad zelf komt, zet door;
- De gemiddelde bestedingen van binnenstadbezoekers lagen in 2013 hoger dan in 2012, waardoor de totale omzet minder sterk gedaald is;
- De gemiddelde bezoeker waardeert de binnenstad nog steeds goed, met vooral hoge rapportcijfers voor de sfeer (8,0) en het winkelaanbod (7,5) maar de waardering daalt al enkele jaren heel licht. Dit kan er mee te maken te hebben dat een groter aandeel van de bezoekers uit de eigen stad komt. Wanneer we bijvoorbeeld de Duitse bezoeker bevragen,

waardeert hij de stad op nagenoeg alle punten meer dan een rapportpunt hoger (gemiddeld 8,2);

- De winkelleegstand in de binnenstad was medio 2014 circa 12,5%. Hoewel dit cijfer boven het landelijk gemiddelde ligt, is het wel een procent lager dan medio 2013. Daarnaast zien we dat een groot deel van de leegstaande panden met tijdelijke initiatieven worden opgevuld.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ Aantal binnenstadbezoekers	▪ 22 miljoen	▪ Stabiel 22-25 miljoen	▪ Stabiel 22-25 miljoen	▪ Stabiel 22-25 miljoen
▪ Gerealiseerde omzet	▪ 740 miljoen	▪ Stabiel 750-850 miljoen	▪ Stabiel 750-850 miljoen	▪ Stabiel 750-850 miljoen
▪ Bezoekerswaardering binnenstad	▪ 6,7	▪ 6,7 of hoger	▪ 6,8 of hoger	▪ 7,0 of hoger

Doelen

Wat willen we bereiken?

- Een levendige binnenstad met een prettig verblijfsklimaat.
- Een bruisende en bereikbare binnenstad voor diverse gebruikers.
- Goed wonen in een leefbare binnenstad.
- De binnenstad als motor van de economische en culturele ontwikkeling van stad en regio waarin ruimte is voor ondernemerschap en omzet en werkgelegenheid op peil blijven.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Visie Binnenstad

De Visie Binnenstad is een gezamenlijke productie van gemeente en stakeholders, zoals de Groningen City Club, Koninklijke Horeca Nederland en de warenmarkt. Uitvoeringsmaatregelen of projecten die voortkomen uit de gezamenlijke visie, proberen we te initiëren of te ondersteunen. Zoals in het coalitieakkoord is aangegeven, werken we aan een levendige binnenstad met een prettig verblijfsklimaat. Dit om het samenhangende multifunctionele concept 'binnenstad' een gunstige uitgangspunt te blijven geven in het huidige economische klimaat. Trends als internetwinkelen, krimp, vergrijzing, veranderende woonbehoeften, digitalisering, een grotere focus op recreatie, veranderende mobiliteit en veranderend ruimtegebruik geven aanleiding om onze visie op het gebruik en de inrichting van de binnenstad te herzien. Het is noodzakelijk een kwaliteitssprong te maken, zowel qua structuur als qua programmering. Structuur is een eerste verantwoordelijkheid van de gemeente. Daarbij gaat het ons om een goede samenhang tussen verkeersstromen, waarbij de voetganger het primaat heeft. Meer specifiek kijken we naar de inrichting van de openbare ruimte, creatie van ontmoetingsplekken, voetgangersgebieden, fietsenstallingen en -vakken, fietsstromen en auto- en busroutes. Omdat dit mogelijk consequenties heeft voor de inrichting van de Diepenring, reserveren we hiervoor middelen in het meerjarenbeeld vanaf 2017.

Wat betreft programmering treden we vooral faciliterend op voor ondernemers en andere initiatiefnemers. Tot de visie is vastgesteld voeren we een aantal experimenten in de binnenstad uit, bijvoorbeeld op het gebied van uitstallingen en reclame.

Verwacht/beoogd resultaat:

Visie en uitvoeringsprogramma voor de binnenstad, die in het voorjaar van 2015 wordt aangeboden aan uw raad.

Strategisch Evenementenbeleid en Vergunningenkader Evenementen

Zie Programma 6, paragraaf 6.3.

Bruisende binnenstad en jaarprogramma Binnenstadmanagement (BIMA)

Om het verblijfsklimaat in de binnenstad te bevorderen, voeren we het evenementenprogramma 2015 uit en werken samen met de GCC en Marketing Groningen aan een aantrekkelijke binnenstad via het jaarprogramma BIMA.

Verwacht/beoogd resultaat:

We willen inwoners uit de stad en van buiten de stad naar de binnenstad trekken via een aantrekkelijk evenementenprogramma. Met het jaarprogramma BIMA willen we structureel bijdragen aan het economisch klimaat van de binnenstad en onze activiteiten goed afstemmen met onze partners.

Informatievoorziening

We continueren de informatieverschaffing aan bewoners en bezoekers van Groningen, via het informatiecentrum op de Grote Markt, via digitale informatie, nieuwsbrieven, rondleidingen en klankbordgroepen. Het informatiecentrum biedt, naast info over het Forum en de Oostwand, sinds 2014 ook informatie over Meerstad en de bereikbaarheid van Groningen.

Verwacht/beoogd resultaat:

We willen de informatie aan bewoners en bezoekers van Groningen op peil houden en daarmee het draagvlak voor de bouwwerkzaamheden en de ontwikkeling van Oostwand en Forum versterken.

Stadsdistributie

Conform het coalitieakkoord onderzoeken we in 2014 en 2015 hoe we concrete projecten kunnen lanceren of faciliteren om distributie in de (binnen)stad schoner en efficiënter te maken. Hierbij kan het gaan om bijvoorbeeld schonere vervoersmiddelen, maar ook om gebundelde vervoersstromen en overslagpunten buiten de binnenstad. Hierbij sluiten we zoveel mogelijk aan bij het landelijke initiatief van 'Green Deals', tussen overheid en bedrijfsleven, om te profiteren van landelijk netwerk, kennis en kunde. Het handhaven van gemeentelijke regelgeving is een voorwaarde, om zo initiatiefnemers te kunnen belonen.

Verwacht/beoogd resultaat:

Enkele succesvolle stadsdistributieprojecten.

Beheer en onderhoud

We blijven extra aandacht geven aan beheer en onderhoud in de binnenstad, ook vanwege de bouwwerkzaamheden. We houden het BORG-niveau in de binnenstad op hetzelfde niveau als in 2014. Ook het huiskamerteam blijft in stand.

Verwacht/beoogd resultaat:

Een verzorgde en nette binnenstad die aantrekkelijk is voor bewoner en bezoeker.

Veiligheidsplannen uitvoeren

De overlast in het A-kwartier blijft een probleem. In 2014 is uitvoering van het 10-puntenplan ingezet en is het A-kwartier tijdelijk aangewezen als veiligheidsrisicogebied. Daarmee is preventief fouilleren toegestaan. In 2015 bekijken we of dit middel opnieuw moet worden ingezet. Vanaf 1 januari 2016 zal er geen prostitutie meer zijn toegestaan in dit gebied. Op deze wijze willen we de leefbaarheid structureel verbeteren. De aanpak van de overlast kan alleen worden opgelost door inzet in meerdere programmaonderdelen (veiligheid, welzijn, integratie en emancipatie, gezondheid, zorg, werk en inkomen). Ook in 2015 blijven we het Veiligheidshuis inzetten bij het oplossen van veiligheidsproblemen. We blijven ons inzetten voor Veilig Uitgaan, Veilig Ondernemen en Veilige Evenementen binnen het programma Veiligheid.

Verwacht/beoogd resultaat:

Een veilige binnenstad om in te wonen, in te ondernemen en te bezoeken.

Grote Markt oostzijde/ Forum

Het afgelopen jaar is een start gemaakt met de bouw van de ondergrondse parkeergarage. De nieuwbouw Vindicat is begin 2014 overgedragen aan de studentenvereniging. Het gaat om een ruil; het oude pand kwam op naam van de gemeente Groningen. Inmiddels is het oude pand van Vindicat gesloopt en het nieuwe pand ceremonieel geopend. Het afgelopen jaar is voor de

.....

nieuwe Oostwand het bestemmingsplan partieel herzien en het beeldkwaliteitsplan aangepast. De wijzigingen in bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan waren nodig om tegemoet te komen aan de wens van de markt: maak de indeling van de nieuwe oostwand flexibeler zodat ook grotere winkelvolumes daar een plek kunnen krijgen. In het najaar van 2013 zijn de architecten voor Nieuwe Markt zuidzijde gestart met het ontwerpproces voor de resterende panden aan NMZZ. Ook hier is de procedure opgestart om het bestemmingsplan partieel te herzien om een grotere ontwikkeling mogelijk te maken. De ontwerpwerkzaamheden voor de Nieuwe Markt, het nieuwe stadsplein, zijn dit jaar weer opgestart. Voor de invulling van en activiteiten binnen het Groninger Forum verwijzen wij naar programma 6 (Cultuur), deelprogramma 1, beleidsveld Groninger Forum.

Verwacht/beoogd resultaat

Naar verwachting is begin 2015 de ruwbouw van de ondergrondse parkeergarage onder het Forum gereed. Nadat naar verwachting medio 2016 de garage gereed is, start de aannemer met de bouw van het Forumgebouw. Het Groninger Forum wordt in het najaar van 2016 opgeleverd, waarna de inrichting kan plaatsvinden en de Forumgarage in gebruik genomen wordt. De komende maanden spant VolkerWessels Vastgoed zich in om eindgebruikers en beleggers te binden aan de nieuwe Oostwand, zodat dit najaar de ontwerpwerkzaamheden en in de eerste helft van 2015 de uitvoeringswerkzaamheden kunnen starten. Ook de bouw van deelproject Nieuwe Markt zuidzijde start naar verwachting in het tweede kwartaal van 2015.

.....

Actualisering reclamebeleid

Al in 2013 en 2014 is gewerkt aan het actualiseren van het reclamebeleid. We streven ernaar dit proces in 2015 af te ronden, door relevante beleidsnota's en verordeningen te actualiseren. Doel is om het beleidskader rondom reclame aan te laten sluiten bij de nota Ruimtelijke Kwaliteit, bij de huidige tijd en de huidige realiteit. Ook streven we ernaar het reclamebeleid eenvoudiger, beter handhaafbaar en met meer oog voor specifieke situaties te maken. Experimenten, zoals momenteel bijvoorbeeld in de Zwanestraat lopen, vormen daarbij belangrijke input. Het reclamebeleid is het meest relevant in de binnenstad, maar geldt stadsbreed (ook in bijvoorbeeld wijkwinkelcentra of op bedrijventerreinen).

Verwacht/beoogd resultaat

Geactualiseerd reclamebeleid en actualisatie van bijbehorende nota's en verordeningen.

.....

Bedrijvigheid op het water

De Diepenring rondom de binnenstad is steeds vaker een bron van vermaak en ook economisch interessant: borrelboten, drijvende terrassen, aanbieders van recreatie zijn slechts enkele voorbeelden. Dit levert een toeristisch aantrekkelijke binnenstad op, maar zorgt ook in toenemende mate voor spanning met een andere belangrijke activiteit op de Diepenring, namelijk het wonen in woonboten. Op dit moment ontbreken visie en kader over bedrijvigheid op het water en de samenhang met het wonen op het water. Vanaf eind 2014 willen we kansen en spanningen op dit thema nader onderzoeken en met een beleidsvoorstel komen. Daarbij is de Diepenring een focus, maar we zullen ons ook richten op economische activiteit op het water buiten de binnenstad.

Verwacht/beoogd resultaat

Afwegingskader rondom (recreatief-)economische activiteiten op het water van de Diepenring en daarbuiten.

Beleidsveld

Bevorderen toerisme

Groningen is een levendige stad met een levendig profiel en veel aantrekkingskracht. Een gevarieerd aanbod aan evenementen draagt daaraan bij en werkt versterkend voor de economie en de werkgelegenheid. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het aantal overnachtingen in onze toeristische accommodaties. Daarom werken wij samen met onze partners aan een gevarieerd evenementenaanbod.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In 2013 werden ruim 3,3 miljoen bezoeken aan Groningen gebracht gericht op ontspanning en plezier. In 2012 was nog sprake van 4 miljoen toeristische bezoeken. De meeste steden zagen het aantal toeristisch-recreatieve bezoeken dalen als gevolg van de crisis. Elk jaar scoort Groningen hoger op het aspect gastvrijheid. In oktober 2013 behaalde Groningen de tweede plaats in het jaarlijkse onderzoek 'Meest Gastvrije Stad'. Vooral de buitenlandse bezoeker blijft Groningen ongekend goed waarderen. Die waardering heeft zich vorig jaar echter niet vertaald in een toename van de werkgelegenheid en het aantal vestigingen. Er was zelfs sprake van afname, die vooral werd veroorzaakt door de horeca.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015
▪ Aantal werkzame personen in de sector leisure	▪ 8.517	▪ >8.517	▪ Meer dan in 2014
▪ Aantal vestigingen leisure	▪ 1.097	▪ >1.097	▪ Meer dan in 2014
▪ Aantal toeristische overnachtingen	▪ 397.359	▪ >397.359	▪ Meer dan in 2014

Doelen

Wat willen we bereiken?

De aantrekkingskracht van onze stad op bezoekers en toeristen vergroten. Dat moet leiden tot toename van de werkgelegenheid en het aantal bedrijfsvestigingen in de vrijetijdsector en tot meer toeristische overnachtingen.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Gezamenlijke projecten met het bedrijfsleven

In gezamenlijkheid met het bedrijfsleven zullen wij initiatieven ondersteunen die voortkomen uit de Economische Agenda. Ondernemers en andere initiatiefnemers zijn van harte uitgenodigd ideeën en initiatieven in te dienen voor stadsbrede evenementen. Zo zetten we Groningen samen op de kaart.

Verwacht/beoogd resultaat:

Meer stadsbrede activiteiten en evenementen.

Publiektrekkende initiatieven ondersteunen

Ook in 2015 zorgen wij voor financiële ondersteuning van evenementen die veel publiek trekken, zoals Eurosonic/Noorderslag en Noorderzon, en ondersteunen we verschillende evenementen uit het Evenementenprogramma binnenstad. Voor Eurosonic zie ook Programma 6 Cultuur, beleidsveld Kunst en economie.

Verwacht/beoogd resultaat:

Bijdragen aan de continuering van grote, publiektrekkende evenementen.

Beleidsveld

Versterken bedrijfsleven binnenstad

De binnenstad is een belangrijke dynamo voor de werkgelegenheid van de stad en de regio. Het bezoek aan onze stad ontwikkelt zich geleidelijk aan naar meer recreatief bezoek, waarbij een combinatie van verblijf, vermaak, cultuur en werk een grotere rol spelen.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In 2013 en 2014 hebben we ons zeer actief ingezet om de initiatieven van binnenstadondernemers te faciliteren en de binnenstad te promoten als aantrekkelijke vestigingsplaats. Dat is niet voor niets. De detailhandel en de horeca in de binnenstad lieten een duidelijke afname van de werkgelegenheid zien in 2013. De winkelleegstand in de binnenstad was afgelopen jaar nog iets hoger dan het landelijk gemiddelde, maar er zijn positieve ontwikkelingen te zien. We noemen hier de groei van het aantal tijdelijke winkels die nieuw elan geven aan winkelstraten en de komst van 'fysieke webshops' naar de binnenstad.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015
▪ Aantal werkzame personen in binnenstad (binnen diepen)	▪ 16.788	▪ >16.788	▪ Meer dan in 2014
▪ Aantal bedrijfsvestigingen in binnenstad (binnen diepen)	▪ 2.024	▪ >2.024	▪ Meer dan in 2014

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen het binnenstadbezoek stimuleren. Een goed functionerende horeca en detailhandel moeten leiden tot extra banen die vooral geschikt zijn voor het onderste en middensegment van de arbeidsmarkt.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Gezamenlijke projecten met het bedrijfsleven

In gezamenlijkheid met het bedrijfsleven zullen wij projecten initiëren of ondersteunen die voortkomen uit de Economische Agenda. Het is denkbaar dat deze projecten een of meer van de volgende terreinen beslaan: Gezamenlijke promotie, marketing en activiteiten; acquisitie van nieuwe winkels, winkelketens, nieuwe concepten of onderscheidende evenementen; verdergaande leegstandsvermindering; meer winkelstraten georganiseerd en actief; een warmer welkom voor de Duitse consument.

Verwacht/beoogd resultaat:

Uitvoering gezamenlijke projecten.

Aanvalsplan detailhandel uitvoeren

Ook in 2015 geven we uitvoering aan het acquisitieplan 'Oog voor nieuwe detailhandel'. In samenwerking met het bedrijfsleven willen we daarmee de leegstand verder omlaag brengen en nieuwe winkel(keten)s naar de stad halen. We moedigen de vestiging aan van nieuwe concepten op het snijvlak van cultuur, vermaak, evenementen, gezondheid en horeca. Verder gaan we de experimenten met het verlevendigen van de openbare ruimte en winkelgebieden evalueren in 2015.

Verwacht/beoogd resultaat:

Drie nieuwe winkels of winkelketens naar de stad halen.

Groningen City Club ondersteunen

Ook in 2015 zullen we de GCC ondersteunen als platform voor en spreekbuis van de binnenstadondernemers. Ook ten aanzien van initiatieven uit het Fonds Ondernemend Groningen is de GCC een waardevolle gesprekspartner van de gemeente.

Verwacht/beoogd resultaat:

Bijdragen aan continuering Groningen City Club.

Beleidsveld

Talent en kenniswerkers

De ontwikkeling naar een kenniseconomie leidt tot een steeds grotere behoefte aan hoogopgeleide talenten en kenniswerkers die kunnen bijdragen aan de economische groei bij instellingen en bedrijven in de kennissectoren. Ook het MKB zou meer kunnen profiteren van ons kennispotentieel. Zie ook Programma 1, deelprogramma Arbeidsmarktbeleid.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Groningen beschikt over een groot potentieel aan hoogopgeleiden. Met bijna 56 duizend studenten aan een HBO- of WO-instelling is Groningen de vierde stad qua aantal studerende in Nederland. Als kennisstad heeft Groningen een goede basis om het innovatieve vermogen van bedrijven te vergroten.

Doelen

Wat willen we bereiken?

- Als stad met vooraanstaande kennisinstellingen en veel jonge hoogopgeleide mensen willen we nieuwe kennisintensieve, creatieve en innovatieve bedrijven een interessante plek bieden.
- Betere samenwerking tussen het onderwijs en het bedrijfsleven.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Gezamenlijke projecten met het bedrijfsleven

In gezamenlijkheid met het bedrijfsleven zullen wij projecten initiëren of ondersteunen die voortkomen uit de Economische Agenda. Het is denkbaar dat deze projecten een of meer van de volgende terreinen beslaan: Innovatie in het MKB bevorderen, betere aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, ondernemerschap in het onderwijs bevorderen, ontmoetingen bedrijfsleven en kennisinstellingen.

Verwacht/beoogd resultaat:

Uitvoering gezamenlijke projecten.

Stichting OTP ondersteunen

Ook in 2015 willen we deze zelfstandige stichting ondersteunen met als doelstelling: het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven. Stichting OTP bemiddelt in stageplaatsen en de plaatsing van stagiairs, en organiseert activiteiten zoals Check the Bizz, docentstages en themabijeenkomsten.

Verwacht/beoogd resultaat:

Via de Stichting OTP bijdragen aan een betere samenwerking tussen de onderwijsinstellingen en ons bedrijfsleven.

GRONINGEN KENNISSTAD

Met dit deelprogramma stimuleren we de kenniseconomie. De gemeente Groningen wil een levendige, innovatieve en internationale kenniseconomie stimuleren en huisvesten. Door de aanwezigheid van vooraanstaande kennisinstellingen, de vele studenten en de vele innovatieve bedrijven hebben we een veelbelovende uitgangspositie. We zetten in op het verder ontwikkelen en krachtig profileren van onze innovatieve, kennisintensieve sectoren. Daarmee willen we aantrekkingskracht uitoefenen op onderzoeksinstituten, bedrijven en talentvolle kenniswerkers. Dat moet leiden tot meer bedrijvigheid en meer werkgelegenheid.

GELD

Het lastentotaal op deelprogramma Groningen kennisstad bedraagt 50 duizend euro. Deze lasten worden gedekt door overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsvelden

- Akkoord van Groningen
- Energie
- Healthy ageing (gezond ouder worden)
- Innovatieve ondersteunende technologie

Beleidsveld

Het Akkoord van Groningen

Kennisprojecten [Extra beleid coalitieakkoord]

In het coalitieakkoord 2014-2018 hebben wij 500 duizend euro gereserveerd voor kennisprojecten en de uitvoering van Het Akkoord van Groningen in 2015 (thema Werken/Economie). Ook de andere Akkoordpartners zullen een financiële bijdrage leveren aan het budget voor de uitvoering van het "Akkoord van Groningen". Wij stellen uw raad voor vanaf 2015 structureel 500 duizend euro beschikbaar te stellen uit de extra beleidsmiddelen voor kennisprojecten.

Wij hebben in het coalitieakkoord vastgelegd dat wij met kracht willen doorgaan met Het Akkoord van Groningen. Door als gelijkwaardige partners op te trekken en te investeren in innovatie en kennisinfrastructuur, willen wij uitgroeien tot een stad met een sterk kennis-, innovatie- en ondernemersklimaat. Kortom: tot een City of Talent. Om Groningen als kennisstad te profileren hebben de Akkoordpartners twee speerpunten benoemd: energie en healthy ageing.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Groningen heeft zich de afgelopen jaren steeds verder ontwikkeld als kennisstad. Het opleidingsniveau in de stad Groningen behoort tot de hoogste van Nederland. Kennis- en cultuursteden hebben lagere werkloosheidscijfers dan steden zonder hoger onderwijs en culturele infrastructuur. De komst van bedrijven als IBM en Siemens naar Groningen bewijst de aanzuigende werking van kennissteden op het bedrijfsleven (directe toegang tot talentvolle afgestudeerden). Dit levert banen op zodat een deel van het talent dat hier wordt opgeleid langer aan de stad kan worden verbonden. Wij hebben als kennisstad alles in huis om verder te kunnen groeien maar we kunnen ons innovatiepotentieel nog beter te benutten. Hiervoor is een verhoging van het aantal kenniswerkers nodig, net als uitbreiding van het aantal bedrijven met banen op HBO- en wetenschappelijk niveau.

Doelen

Wat willen we bereiken?

In 2013 hebben de Akkoordpartners de resultaten van de afgelopen vier jaar geëvalueerd en besloten de samenwerking de komende jaren voort te zetten onder de noemer *Akkoord 3.0: Groningen, City of Talent 2020*. De uitgangspunten van de Akkoordsamenwerking blijven hetzelfde: gezamenlijke profilering (door Akkoordpartners én zo mogelijk door bedrijfsleven) van Groningen als kennis- en innovatiestad, zowel nationaal als internationaal. Om een bijdrage te leveren aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken op het terrein van energie en healthy ageing en een toename te realiseren van het aantal hoogwaardige arbeidsplaatsen, is het van belang de kennis binnen deze speerpunten te ontwikkelen, zichtbaar en toepasbaar te maken.

Nieuw accent in *Akkoord 3.0* is dat we het (innovatieve) bedrijfsleven actiever bij de Akkoordsamenwerking willen betrekken. We kunnen de innovatieve kracht van stad en regio beter benutten door de verbindingen tussen overheid, kennisinstellingen én bedrijfsleven te intensiveren. Het delen van kennis, het stimuleren van kansrijke sectoren en innovatieve ontwikkelingen, het gezamenlijk participeren in Europese projecten en het verbinden van elkaars netwerken zijn hierin de rode draden. Zo kunnen we beter zichtbaar maken wat kennisstad Groningen te bieden heeft. Door de sterke kwaliteiten van de stad (inter)nationaal te presenteren, willen we Groningen profileren als aantrekkelijke stad om te wonen en te werken en zo meer kenniswerkers en bedrijven aantrekken.

De in *Akkoord 3.0* geformuleerde doelen moeten tot de volgende resultaten leiden:

- Meer studenten en toponderzoekers aantrekken en behouden voor Groningen, het boeien en binden van talent.
- Stijging van het studentenaantal ten opzichte van 2014, inclusief verhoging van het aantal internationale studenten ten opzichte van 2014.
- Verhoging van het aantal bezoekers en het aantal bezoeken van de website City of Talent ten opzichte van 2014.
- Verhoging van het aantal bedrijfsvestigingen op het gebied van energie, healthy ageing en ICT in de stad ten opzichte van 2014 (zie de beleidsvelden energie, healthy ageing en innovatieve ondersteunende technologie verderop in het programma).
- Beter benutten van de kennissectoren energie en healthy ageing met een grotere betrokkenheid van de grote werkgevers en het MBO en VMBO.
- groei van het aantal hoogwaardige kennisbanen stimuleren.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Akkoord van Groningen

We willen de samenwerking binnen het Akkoord voortzetten en blijven investeren in de sterke kennissectoren van onze stad: energie en healthy ageing. Een intensieve samenwerking met het bedrijfsleven en het maken van slimme combinaties en verbindingen (vooral ook met de cultuurwereld en creatieve industrie) achten wij van belang voor de ontwikkeling van de stad. Wij willen de relaties tussen onderwijs, onderzoek, overheid en ondernemers versterken om onze ambities op het terrein van healthy ageing (duurzame) energie, werkgelegenheid en de profilering van Groningen als internationale kennisstad optimaal te realiseren. Gemeente, onderwijsinstellingen en bedrijfsleven kunnen de innovatieve ontwikkelingen in stad en regio gezamenlijk nog beter uitdragen en zichtbaar maken. Hierbij zullen de Akkoordpartners nadrukkelijk de relatie met de kunsten en de creatieve industrie leggen vanwege de innovatiekracht binnen deze sector.

Campagne City of Talent

Conform het coalitieakkoord zullen wij de campagne City of Talent, het gezamenlijke promotie-instrument van de Akkoordpartners, blijven ondersteunen om de innovatieve kracht van Groningen als dé kennis- en innovatiestad van Noord-Nederland breder bekend te maken. Wij concentreren ons daarbij op het zichtbaar maken van de innovatieve ontwikkelingen in stad en regio op het gebied van onderwijs, wetenschap, cultuur, sport en ondernemerschap.

De volgende onderdelen zullen terugkomen in het (zoals gebruikelijk) nog door de Akkoordpartners vast te stellen jaarplan 2015 voor de campagne City of Talent:

- Continuering van de landelijke arbeidsmarktcommunicatie (landelijke profilering van het aantrekkelijke vestigingsklimaat van stad en regio);
- Continuering van de website City of Talent;
- Bredere verankering van de campagne in de Akkoordorganisaties (door presentaties aan de medewerkers) zodat de partners het merk City of Talent consequenter en breder kunnen uitdragen;
- Betrekken van innovatieve, aan de Akkoordspeerpunten gerelateerde bedrijven bij de campagne';
- Promotie van Groningen onderwijsstad 2014-2015 (mede) onder de vlag van Groningen, City of Talent;
- Organisatie van thematische netwerkbijeenkomsten voor gemeente, kennisinstellingen, bedrijfsleven en creatieve industrie;
- Een nieuwe vorm voor de Nacht van Kunst & Wetenschap ontwikkelen;
- Profilering van Groningen als kennisstad in Den Haag en Brussel en binnen de rest van Europa door optredens en presentaties onder de vlag van de campagne City of Talent;
- Ontwikkeling van digitaal publiciteitsmateriaal, zodat alle partners het merk City of Talent en de onderliggende samenwerking consequent kunnen uitdragen;
- Het merk City of Talent en de onderliggende samenwerking consequent uitdragen bij

-
- deze optredens. Hiervoor zullen we digitaal publiciteitsmateriaal ontwikkelen; STER-Cultuurspots op de landelijke televisie opnieuw introduceren.

Groningen Talent Group

De Groningen Talent Group, bestaand uit talentvolle (young) professionals uit de stad Groningen verbonden aan de Akkoordorganisaties, is het visitekaartje van de campagne City of Talent. De multidisciplinaire groep van jonge, slimme, ondernemende mensen functioneert als hoogwaardige denktank voor de Akkoordpartners en andere organisaties in de stad, ontwikkelt projecten en werkt mee aan evenementen. Wij willen de (steeds wisselende) groep in 2015 een actievere rol geven in de profilering van Groningen als City of Talent en hen actiever betrekken bij het realiseren van de strategische doelen van het Akkoordprogramma voor de periode 2015-2019, en een belangrijke rol laten spelen bij het leggen van dwarsverbanden tussen verschillende netwerken en sectoren.

Verwacht/beoogd resultaat

Met de campagne City of Talent willen we de bekendheid van Groningen als kennisstad vergroten om zo (nieuwe) talenten aan te trekken.

Energie

(Zie ook beleidsveld Energie).

Binnen de Akkoordsamenwerking ligt de nadruk het toepassen kennis en op het realiseren van onze maatschappelijke ambities op het terrein van duurzaamheid en energie. In dit kader is de profilering van energie op de Zernike Campus Groningen een belangrijk thema: de ontwikkeling van de Energy Academy Europe inclusief de proeftuin EnTranCe waar innovaties op het gebied van energie worden getest.

De Akkoordpartners willen:

- Innovatieve ontwikkelingen op het terrein van groene en duurzame energie zichtbaar maken en laten landen in de stad;
- Landelijk en internationaal als ambassadeurs fungeren die Groningen als slimme energiestad en regio profileren. In 2014 leverde dat de stad een finaleplaats op bij de Europese;
- I-Capitalverkiezingen;
- De innovatieve ontwikkelingen promoten binnen de campagne City of Talent.

Verwacht/beoogd resultaat

Versterken van de relatie tussen gemeente, kennisinstellingen en bedrijfsleven, de bekendheid van Groningen als groene energiehoofdstad van Nederland nationaal en internationaal vergroten.

Healthy Ageing

(Zie ook beleidsveld Healthy ageing).

De samenwerking binnen het Akkoord concentreert zich in 2015 op de deelname aan de Europese netwerken en uitvoering van de door de Akkoordpartners vastgestelde projectplan *Healthy Cities; de leefomgeving als medicijn*. De invloed van de leefomgeving op gezondheid is een belangrijk thema in Europa. Het plan bevat een reeks activiteiten die Groningen als *Healthy City* op de kaart moet zetten, waaronder de organisatie van een proeftuin in Selwerd en de organisatie van een internationaal congres in 2016. Hierbij gaat het om het leveren van een innovatieve bijdrage aan het stimuleren van een gezondheid-bevorderende leefomgeving.

Wij zullen in 2015:

- Experimenten en onderzoeken in de openbare ruimte stimuleren waardoor wijkbewoners worden uitgedaagd meer te bewegen en bewuster gebruik te maken van hun dagelijkse leefomgeving, voortvloeiend uit een pilotproject dat in het najaar 2014 in Selwerd van start gaat;
- Samen met het UMCG gastheer zijn voor een Europese workshop op het gebied van Age Friendly Environments, voortvloeiend uit onze deelname aan het gelijknamige thematische Europese netwerk. Dit congres zal de opmaat zijn naar het in door de Akkoordpartners in juni 2016 te organiseren internationale congres *Building the Future of Health* over de invloed van de ruimtelijke context op gezondheid (initiatiefnemer en trekkers zijn UMCG en HANNN);
- Onze deelname aan Europese netwerken continueren; hiervoor periodiek vergaderingen in Brussel bijwonen en presentaties voorbereiden. Samen met het Healthy Ageing Network Noord Nederland en TNO willen we de Noord-Nederlandse deelname binnen de diverse deelgebieden en actielijnen van de Europese programma's als één pakket in

Brussel voor het voetlicht brengen zodat de samenhang tussen de onderdelen beter wordt belicht. De City of Talentcampagne is een instrument om de actielijnen, programma's en successen te presenteren.

Verwacht/beoogd resultaat

Versterken van de relaties tussen gemeente en kennisinstellingen, behoud van banen op het gebied van zorg en welzijn, betere afstemming tussen activiteiten op de Europese agenda (voorsorteren op Europese subsidies), bekendheid van Groningen als Healthy Ageing-stad vergroten.

Zernike Campus Groningen

De samenwerkende partijen op de Zernike Campus werken aan de uitvoering van het masterplan, dat in 2014 is ontwikkeld. De partners hebben daarbij de intentie om de samenwerking de komende jaren te intensiveren, als het gaat om de verdere ontwikkeling, marketing en beheer van één van de belangrijkste kennisdynamo's van onze stad en regio. Belangrijk daarbij is ook het gezamenlijke parkmanagement, waarbij gewerkt wordt aan het verbeteren van de levendigheid, herkenbaarheid en zichtbaarheid van de Campus en het versterken van netwerkvorming en kennisdeling. Energie blijft een belangrijk speerpunt voor de ontwikkeling van de Zernike Campus en we zien uit naar de verdere ontwikkeling van de Energy Academy (nieuwbouw in 2015) en de verdere groei van EnTranCe. Daarnaast staan ook diverse andere trajecten voor verbouwing en nieuwbouw van de RUG en HG op stapel. Tot slot wordt verder gewerkt aan de business case rond Geothermie, waarvoor we nog steeds goede mogelijkheden zien.

Verwacht/beoogd resultaat

Uitbreiding van het aantal bedrijfsvestigingen op Zernike dat in samenwerking met de kennisinstellingen innovatieve producten en diensten ontwikkelt, de verdere ontwikkeling van de Energy Academy Europe, uitbreiding van EnTranCe en planuitwerking voor Geothermie.

Jongerenhuisvesting

(Zie ook beleidsveld Jongerenhuisvesting).

Dit blijft ook in 2015 een belangrijk thema binnen het Akkoord van Groningen. Voor de activiteiten in 2015 verwijzen wij naar het beleidsveld Jongerenhuisvesting.

Stimuleren van innovatie en ondernemerschap samen met de creatieve industrie

Het stimuleren van ondernemerschap is één van de doelstellingen van het Akkoord van Groningen. Akkoordpartners, Stichting Business Generator en andere partners werken samen in het Centrum voor Ondernemerschap en Valorisatie (CVO). Groningen heeft alles in huis om als innovatiestad verder te groeien en meer innovatieve bedrijven aan te trekken. Wij kunnen samen met de kennisinstellingen én het bedrijfsleven beter zichtbaar maken wat Groningen aan innovatieve ontwikkelingen in huis heeft: inspirerende ondernemers, interessante uitvindingen, kruisbestuivingen tussen sectoren. Hierbij willen wij nadrukkelijk de relatie met de kunsten en de creatieve industrie leggen vanwege de stuwende invloed van de creatieve industrie op het innovatieklimaat.

Wij willen in 2015:

- Door het organiseren van netwerkbijeenkomsten een betere aansluiting realiseren tussen de netwerken van gemeente, bedrijven (inclusief creatieve industrie en kennisinstellingen);
- Samen met de andere Akkoordpartners en ondernemers kansrijke projecten op het gebied van de Akkoordspeerpunten cofinancieren;
- Gezamenlijk meer kenniswerkers en nieuwe bedrijven aantrekken en een betere match tussen vacatures en werkzoekenden in het segment voor hoger opgeleiden realiseren (met IBM als voorbeeld);
- Met de Akkoordpartners actief aansluiten bij het convenant tussen gemeente Groningen en de bedrijvenverenigingen;
- In Akkoordverband de innovatieve en creatieve kracht versterken en een vruchtbare samenwerking tot stand brengen tussen wetenschap, kunst en maatschappij: stimuleren van cross overs tussen makers en doeners uit de wereld van de wetenschap, kunst, techniek en samenleving.

Internationalisering

(Zie ook deelprogramma 4, beleidsveld Internationalisering).

Voor de verdere ontwikkeling van Groningen als kennisstad is de Europese context van groot belang, aldus het Coalitieakkoord. We willen onze internationale contacten in Europa en daarbuiten versterken.

Buitenlandse handel

Zoals in Hoofdstuk 1 van het Coalitieakkoord staat, werken we ook in het kader van internationale contacten samen met onze partners. In 2015 bestaat de stedenband met Tianjin 30 jaar. Dit wordt gevierd met uitwisselingen met Tianjin op het gebied van cultuur, sport en vooral handel. Wij werken hierin nauw samen met de partners van het Akkoord van Groningen. Met onze Duitse partnersteden Oldenburg, Bremen en Hamburg blijven we inzetten op Europese projecten op het gebied van energie en *healthy ageing*, stimuleren we toerisme, handelscontacten en het aantrekken van studenten. De relatie van de Akkoordpartners met China wordt onder meer zichtbaar in de samenwerking van gemeente, RUG en Hanzehogeschool binnen het Groningen Confucius Institute (GCI).

Internationalisering in de stad

De toename van internationale studenten en buitenlandse kenniswerkers biedt Groningen veel kansen. Ze dragen bij aan de dynamische sfeer van Groningen als City of Talent. Ook heeft het CPB aangetoond dat de economische effecten van hun verblijf aanzienlijk zijn. Met andere woorden: internationale studenten en kenniswerkers leveren geld op. Tegelijkertijd vraagt deze doelgroep om extra aandacht. Vooral op het gebied van facilitering in praktische zaken, integratie en meertaligheid. In 2015 is het International Welcome Center North operationeel, is er een eerste Open Dag voor internationale studenten georganiseerd en zijn de eerste stappen gezet richting een Masterplan Meertaligheid.

Europa

We zetten in op een systematische benadering van Europese fondsenwerving, samen met de Akkoordpartners, SNN en de NG4-steden (Assen, Leeuwarden) door in meer Europese netwerken actief te zijn. We profileren ons in Brussel gezamenlijk op de thema's energie en healthy ageing. Het EU-voorzitterschap van Nederland in 2016 zal gebruikt worden om extra aandacht voor de Noord-Nederlandse innovatie agenda te genereren. Ook zal in juni 2015 de gemeente Groningen samen met de provincies Drenthe, Groningen en de gemeente Assen gastheer zijn voor de jaarlijkse Europese Interreg North Sea Conference. In dezelfde maand is de stad gastheer voor een internationale workshop voortvloeiend uit onze deelname aan het EU-netwerk Age Friendly Environments, gericht op het bevorderen van een gezonde leefomgeving voor jong en oud. Wij zijn tot slot deelnemer in het *nieuwe European Innovation Partnership ('EIP') Smart Cities and Communities* om Groningen te profileren als slimme, duurzame energiestad en slimme, gezonde fietsstad.

Verwacht/beoogd resultaat

Versterken van de internationale samenwerking op het gebied van energie en healthy ageing, versterking van de relaties in Den Haag, Brussel, Noord-Duitsland en China.

Stad & Toga

Sinds 2011 wordt de Stad & Togalezing onder de vlag van het Akkoord van Groningen georganiseerd maar de lezing bestaat al veel langer. Jaarlijks vinden er twee lezingen plaats, de Akkoordpartners organiseren beurtelings een editie. Vanaf 2015 zullen wij stoppen met de huidige formule van Stad & Toga en in plaats daarvan (in de geest van het nieuwe Akkoord, onder een nieuwe titel) thematische netwerkbijeenkomsten in een nieuwe vorm gaan organiseren, voor een breder samengesteld publiek. Wij zullen in Akkoordverband een besluit nemen over de nieuwe opzet voor 2015 en verder.

In het coalitieakkoord hebben wij vastgelegd dat duurzaamheid het uitgangspunt is bij alles wat we doen. Groningen wil groene energiehoofdstad van Nederland zijn en wij willen proeftuin worden voor duurzame innovatie. Groningen heeft een stevige positie op het gebied van energiekennis. We willen die kennis en de energiebedrijvigheid verder ontwikkelen. Zo kan Groningen uitgroeien tot dé duurzame energiestad van Europa. Daarmee dragen we bij aan het oplossen van

duurzaamheidsvraagstukken en kunnen we ons bovendien internationaal onderscheiden als concurrerende regio. Zie ook beleidsveld 'Het Akkoord van Groningen'.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In de afgelopen periode hebben we effectief gewerkt aan versterking van onze kennissector Energie. Via bijdragen aan kennisvalorisatieprojecten en marktinitiatieven is de kennisinfrastructuur verder verbeterd. Ondersteuning vanuit o.a. het Centrum voor Valorisatie en Ondernemerschap, de Energy Academy Europe en EnTranCe heeft al geleid tot verscheidene kleine, jonge, onconventionele start-ups en demonstratieprojecten. We werden tweede bij de verkiezing tot innovatiehoofdstad van Europa. Ondanks deze mooie resultaten daalden de werkgelegenheid en het aantal bedrijfsvestigingen in de sector.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015
▪ Aantal bedrijfsvestigingen	▪ 344	▪ >344	▪ Meer dan in 2014
▪ Aantal werkzame personen	▪ 4.782	▪ >4.782	▪ Meer dan in 2014

Doelen

Wat willen we bereiken?

- Vergroten van de samenwerking, de bedrijvigheid en de werkgelegenheid in de kennisintensieve bedrijfssectoren van Groningen.
- Grotere zichtbaarheid van onze kennissectoren in Den Haag en Brussel.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Gezamenlijke kennisprojecten faciliteren

De komende jaren willen we initiatiefnemers faciliteren bij het vormgeven van regionale, nationale en internationale kennisprojecten waarin wordt samengewerkt door ons bedrijfsleven en onze kennisinstellingen. Het cofinancieren van deze samenwerkingsprojecten kan daar zo nodig onderdeel van zijn.

Verwacht/beoogd resultaat:

- Voor alle innovatieve kennissectoren samen: het starten van 10 samenwerkingsprojecten.
- Bij eventuele cofinanciering een zo hoog mogelijke multiplier realiseren.

Regionale acquisitieaanpak opzetten en uitvoeren

Zie deelprogramma 4 Overige acquisitie, beleidsveld Actief netwerken.

Internationaal promoten kennissectoren

Zie deelprogramma 4 Overige acquisitie, beleidsveld Internationalisering.

Beleidsveld

Healthy ageing (gezond ouder worden)

In het coalitieakkoord hebben wij vastgelegd dat wij het verschil in gezondheid tussen verschillende groepen in onze stad willen verkleinen door in te zetten op preventie. Dat vraagt om slimme, nieuwe oplossingen om de kwaliteit van het leven te vergroten en de maatschappelijke lasten voor de gezondheidszorg te verkleinen. We willen het kenniscluster healthy ageing verder versterken om zo bij te dragen aan die maatschappelijke oplossingen en tegelijkertijd bij te dragen aan de economische ontwikkeling van Noord-Nederland. Met meer dan 20 duizend werkzame personen vormt deze sector de grootste bedrijfssector van Groningen.

Zie ook beleidsveld 'Het Akkoord van Groningen' en programma 4: Welzijn, gezondheid en zorg.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De afgelopen periode is het gelukt het healthy ageing-cluster verder te versterken en beter zichtbaar te maken. Noord-Nederland is in juli 2013 door de Europese Commissie uitgeroepen tot Europese voorbeeldregio op het gebied van active en healthy ageing. Via het 'oude' cofinancieringsfonds voor kennisprojecten hebben we healthy ageing-projecten mede mogelijk gemaakt. Door die projecten wordt Groningse kennis omgezet in maatschappelijke en economische waarde. Door het goede imago dat Groningen de afgelopen jaren als Healthy Ageing City heeft weten op te bouwen, wordt de stad steeds vaker gevraagd om deel te nemen aan Europese calls en

aan te sluiten bij Europese netwerken. Een lichtpunt in deze tijden van afnemende werkgelegenheid was een toename van het aantal werkzame personen in deze sector. De groei kwam vooral voor rekening van de ziekenhuizen.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015
▪ Aantal bedrijfsvestigingen	▪ 338	▪ >338	▪ Meer dan in 2104
▪ Aantal werkzame personen	▪ 22.182	▪ >22.182	▪ Meer dan in 2014

Doelen

Wat willen we bereiken?

- Vergroten van de samenwerking, de bedrijvigheid en de werkgelegenheid in de kennisintensieve bedrijfssectoren van Groningen.
- Grotere zichtbaarheid van onze kennissectoren in Den Haag en Brussel.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Gezamenlijke kennisprojecten faciliteren

De komende jaren willen we initiatiefnemers faciliteren bij het vormgeven van regionale, nationale en internationale kennisprojecten waarin wordt samengewerkt door ons bedrijfsleven en onze kennisinstellingen. Het cofinancieren van deze samenwerkingsprojecten kan daar zo nodig onderdeel van zijn.

Verwacht/beoogd resultaat:

- Voor alle innovatieve kennissectoren samen: het starten van 10 samenwerkingsprojecten.
- Bij eventuele cofinanciering een zo hoog mogelijke multiplier realiseren.

Healthy Ageing Campus ondersteunen

We hebben een aanvraag ontvangen voor financiële ondersteuning voor de periode 2015 tot en met 2018. In die periode wordt de Healthy Ageing MKB Coöperatie opgericht. Een sterk onderling verband wordt gezien als een betere basis voor de beoogde meer evenwichtige samenwerking met kennisinstellingen en overheden. De bedrijven die zich in de coöperatie verenigen, zetten gezamenlijk in op het ontwikkelen van projecten, het aantrekken van opdrachten, het efficiënter opbouwen en onderhouden van (internationale) samenwerkingsrelaties en effectiever subsidiemanagement.

Verwacht/beoogd resultaat:

Bijdragen aan de verdere ontwikkeling van de Healthy Ageing Campus.

Nieuwe kansen creëren op de zorg-arbeidsmarkt

Uw raad heeft bij de behandeling van de Voorjaarsbrief 2014 de motie 'Decentralisaties en Healthy Ageing' aangenomen waarbij u ons college verzoekt samen met ROC-instellingen, MBO opleidingen in de zorg, de partners in Het Akkoord van Groningen, de zorginstellingen e.d. aandacht te besteden aan het dreigende verlies aan banen in de sectoren zorg en welzijn als gevolg van de decentralisaties. We zullen in gezamenlijkheid met onze samenwerkingspartijen plannen maken voor het creëren van nieuwe kansen op de arbeidsmarkt.

Verwacht/beoogd resultaat:

- Zorgen dat vooral werknemers met een MBO opleiding in zorg en welzijn andere kansen kunnen krijgen op de arbeidsmarkt.

Regionale acquisitieaanpak opzetten en uitvoeren

Zie deelprogramma 4 Overige acquisitie, beleidsveld Actief netwerken.

Internationaal promoten kennissectoren

Zie deelprogramma 4 Overige acquisitie, beleidsveld Internationalisering.

Innovatieve ondersteunende technologie

Hoogwaardige ICT-voorzieningen en -infrastructuur vormen een belangrijke voorwaarde voor economische groei. Daarnaast beschikt Groningen over IT-bedrijven van internationale allure en een sterke kennispositie op het gebied van ICT, waardoor nieuwe ontwikkelingen makkelijker toegankelijk zijn. Deze positie willen we behouden en versterken.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De werkgelegenheid in de ICT-sector in Groningen groeit nog steeds. Ook vorig jaar nam het aantal werkzame personen toe. Dat is opmerkelijk gezien de dalende werkgelegenheid in de stad. Vooral de callcenters groeiden. Vorig jaar sloegen vele organisaties in Noord-Nederland de handen ineen om gezamenlijk een oplossing te vinden voor de dreigende tekorten aan ICT-personeel. Naar aanleiding daarvan is de IT Academy Noord-Nederland opgericht.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015
▪ Aantal bedrijfsvestigingen	▪ 1.197	▪ >1.197	▪ Meer dan in 2014
▪ Aantal werkzame personen	▪ 9.276	▪ >9.276	▪ Meer dan in 2014

Doelen

Wat willen we bereiken?

Vergroten van de samenwerking, de bedrijvigheid en werkgelegenheid in de kennisintensieve bedrijfssectoren van Groningen.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Gezamenlijke kennisprojecten faciliteren

De komende jaren willen we initiatiefnemers faciliteren bij het vormgeven van regionale, nationale en internationale kennisprojecten waarin wordt samengewerkt door ons bedrijfsleven en onze kennisinstellingen. Het cofinancieren van deze samenwerkingsprojecten kan daar zo nodig onderdeel van zijn.

Verwacht/beoogd resultaat:

- Voor alle innovatieve kennissectoren samen: het starten van 10 samenwerkingsprojecten.
- Bij eventuele cofinanciering een zo hoog mogelijke multiplier realiseren.

Regionale acquisitieaanpak opzetten en uitvoeren

Zie deelprogramma 4 Overige acquisitie, beleidsveld Actief netwerken.

Internationaal promoten kennissectoren

Zie deelprogramma 4 Overige acquisitie, beleidsveld Internationalisering.

OVERIG ACQUISITIE

Met dit deelprogramma onderhouden we stelselmatig contacten op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau. Die contacten zijn nodig om te kunnen anticiperen op relevante beleidsvoornemens van het Rijk en Europa, om onze kennissectoren onder de aandacht te brengen, om de kansen op externe subsidies en investeringen te vergroten en om ons regionale bedrijfsleven en onze kennisinstellingen te kunnen versterken. Met dit deelprogramma investeren we dus in samenwerken.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Overige acquisitie bedraagt 308 duizend euro. Deze lasten worden gedekt uit overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen

Beleidsvelden

- Actief netwerken
- Internationalisering

Beleidsveld

Actief netwerken

Het regionale schaalniveau vormt steeds meer de basis voor het economische beleid. Het gaat daarbij om het verbinden van mensen en bedrijven uit de stad en de regio waarbij kennis en innovatievermogen de verbindende factoren zijn. Ook over de grens neemt het belang toe van samenwerking met onze Duitse partnersteden. Zie ook beleidsveld 'Het Akkoord van Groningen'.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

We hebben de afgelopen periode intensief samengewerkt met het regionale bedrijfsleven en onze kennispartners bij de totstandkoming van de Economische Agenda voor de stad: Convenant Ondernemend Groningen, Akkoord van Groningen 3.0 en G-kwadraat. Die samenwerking wordt nu geconcretiseerd en de komende jaren verder uitgebouwd. Ook in regionaal verband werken we intensiever samen: ten aanzien van het SNN, het Economisch Platform van de Regio Groningen-Assen, de regio Eemsdelta en de drie andere grote steden in Noord-Nederland.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Meer aansluiting zoeken bij grotere regionale economische kernen om de regionale economie te versterken.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Gezamenlijke projecten met het bedrijfsleven

In gezamenlijkheid met het regionale bedrijfsleven zullen wij projecten initiëren of ondersteunen die voortkomen uit de Economische Agenda. Het is denkbaar dat deze projecten een of meer van de volgende terreinen beslaan: Samenwerkingsprojecten voortvloeiend uit de Regionale Innovatie Strategie (RIS); economische projecten in regionaal verband, bijvoorbeeld qua arbeidsmarkt; gezamenlijk optrekken richting Duitsland.

Verwacht/beoogd resultaat:

Uitvoering gezamenlijke projecten.

Regionale acquisitieaanpak opzetten en uitvoeren

In samenwerking met onze partners in stad en regio werken wij proactief aan het aantrekken van buitenlandse investeringen op een selectief aantal thema's (te noemen Healthy Ageing, Energie en ICT). Het acquireren van deze nieuwe bedrijvigheid vindt plaats op basis van gedegen marktonderzoek naar de behoefte van investeerders, een uitgewerkte propositie en een (internationale) marketingstrategie.

Verwacht/beoogd resultaat:

Vestiging van 1 à 2 bovenregionale of internationale bedrijven in Groningen.

Bijdrage Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN)

Sinds 2007 zijn de vier grootste steden in Noord-Nederland (Emmen, Leeuwarden, Assen en Groningen) adviserend lid van het Dagelijks Bestuur van het SNN. Daarnaast is de stad vertegenwoordigd in de verschillende bestuurscommissies van het SNN. Vanaf 2008 dragen de steden daarom ook financieel bij aan de organisatiekosten. Het betreft de kosten voor bestuurssecretariaten en uitvoeringskosten. Dit bedrag is vanaf 2014 structureel begroot op 112 duizend euro.

Beleidsveld

Internationalisering

De aanwezigheid van vooraanstaande kennisinstellingen en de vele kennisintensieve, innovatieve bedrijven kan Groningen een voorsprong geven in het Europa van nu en straks. Dat vraagt om meer internationaal georiënteerde activiteit en scherpe profilering. Zie ook beleidsveld 'Het Akkoord van Groningen'.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Het versterken van onze internationale handelscontacten is al enige jaren gefocust geweest op drie gebieden: Duitsland, Rusland en China. We nemen deel aan internationale activiteiten, handelsmissies en grensoverschrijdende projecten. Steeds staat de samenwerking met onze kennisinstellingen en ons bedrijfsleven daarbij centraal. Sinds vorig jaar richten we ons op het bevorderen van investeringen door derden en op internationale versterking van onze kennissectoren.

Doelen

Wat willen we bereiken?

- Verder versterken en actief uitdragen van Groningen als internationale kennisstad.
- Externe investeringen in het Noorden bevorderen.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Gezamenlijke projecten met het bedrijfsleven

In gezamenlijkheid met het bedrijfsleven zullen wij projecten initiëren of ondersteunen die voortkomen vanuit de Economische Agenda. Het is denkbaar dat deze projecten een of meer van de volgende terreinen beslaan: opstarten internationale kennisprojecten waarin wordt samengewerkt door ons bedrijfsleven en onze kennisinstellingen; gezamenlijk deelnemen aan handelsmissies, bedrijvenbeurzen; samenstellen scherp internationaal profiel van Groningen die de regionale partners kunnen gebruiken bij internationale gelegenheden; opzetten programma voor exportstimulering; Groningse bedrijven als ambassadeurs in het buitenland.

Verwacht/beoogd resultaat:

Uitvoering gezamenlijke projecten.

Internationaal promoten kennissectoren

In 2015 zetten we onze activiteiten voort om Groningen internationaal te profileren als Europese top regio op het gebied van energie, healthy ageing en andere innovatieve en kennisintensieve sectoren. We zetten onze handelscontacten ook voort.

Verwacht/beoogd resultaat:

- Deelname aan ten minste vijf internationale evenementen om Groningen Kennisstad te profileren.
-

Internationale focusgebieden

Naast internationale activiteiten gericht op versterking van onze kennissectoren, besteden we in 2015 weer aandacht aan China en Duitsland. We zullen hier een vervolg geven aan onze zorgvuldig opgebouwde contacten.

Rusland

Met het oog op de handelsboycot nemen wij tot nader orde voorlopig even geen initiatieven tot handelscontacten en missies richting Rusland.

China

We zetten de ingezette lijn voort: We organiseren en/of nemen deel aan handelsmissies gericht op het stimuleren van bedrijvigheid, we gaan actief Chinese investeringen acquireren voor de Groningse regio en ondernemen diverse activiteiten in het kader van de viering van de 30-jarige zusterstadrelatie met Tianjin.

Duitsland

We organiseren werkbezoeken met bedrijven uit onze kennissectoren, we organiseren en ontvangen handelsmissies, we gaan een Hamburgse game-vestiging opzetten in Groningen, we ondersteunen kansrijke projecten onder andere ter versterking van de Smart Region North, we nemen met onze partners deel aan een internationaal evenement/seminar ten behoeve van grensoverschrijdende samenwerking en we organiseren een vervolg op de 'Duitse ambassade' met Oldenburg en Bremen.

International Welcome Center North (IWCN) ondersteunen

We dragen bij aan de oprichting van het IWCN om internationale kenniswerkers en hun werkgevers een versnelde dienstverlening te bieden. In het IWCN wordt de dienstverlening van de Immigratie- en Naturalisatiedienst en van de gemeente Groningen ondergebracht. Verder biedt het IWCN huisvesting aan de stichting Connect International.

Verwacht/beoogd resultaat:

Versnelde dienstverlening aan internationale kenniswerkers en hun werkgevers.

OVERIGE ECONOMIE EN WERKGELEGENHEID

Het deelprogramma Overige Economie en Werkgelegenheid bestaat uit deelbudgetten die gelieerd zijn aan het economisch programma en aan ruimtelijk-economische projecten. Zo wordt de urencapaciteit die ingezet wordt binnen de afdeling EZ uit dit deelprogramma gefinancierd en wordt de bijdrage aan het Regiofonds van de Regio Groningen Assen hieruit betaald. Daarnaast worden ook de kapitaallasten en resultaten van diverse investeringen, zoals grondaankopen bij projecten en de resultaten van de reserve Grondzaken uit dit deelprogramma gefinancierd.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Overig economie en werkgelegenheid bedraagt 17,8 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt door opbrengsten uit verhuurde kavels en binnenbezittingen, overige inkomsten, een onttrekking uit de reserve en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsvelden

- Overige economie en werkgelegenheid

Beleidsveld

Overig economie en werkgelegenheid

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Herinrichting Boterdiep

In 2014 heeft uw raad 500 duizend euro beschikbaar gesteld voor herinrichting van het Boterdiep (nieuwe verlichting, straatmeubilair, nieuwe bomen en klinkerbestrating en het grotendeels laten verdwijnen van het straatparkeren). Via een gezamenlijk proces met de betrokkenen in de wijk is inmiddels een ontwerp tot stand gekomen dat in 2015 zal worden uitgevoerd.

WAT GAAT HET KOSTEN?

Programma 2. Economie en Werkgelegenheid							
Bestaand beleid		Rekening	Actuele begroting	Primitieve begroting	2016	2017	2018
Dp nr.		2013	2014	2015			
Lasten							
2.1	Ruimte voor bedrijvigheid	8.561	3.689	2.775	2.495	2.495	2.495
2.2	Binnenstad en toerisme	1.864	1.353	1.164	1.164	1.164	1.164
2.3	Groningen kennisstad	878	607	50	50	50	50
2.4	Overige acquisitie	429	541	308	308	308	308
2.5	Overig economie en werkgelegenheid	21.013	21.101	17.765	18.615	18.533	18.422
Totaal lasten		32.745	27.291	22.062	22.632	22.550	22.439
Baten							
2.1	Ruimte voor bedrijvigheid	1.049	1.281	1.348	1.348	1.348	1.348
2.2	Binnenstad en toerisme	-62	185	25	25	25	25
2.3	Groningen kennisstad	239	265	0	0	0	0
2.4	Overige acquisitie	15	103	7	7	7	7
2.5	Overig economie en werkgelegenheid	1.391	4.123	4.124	4.124	4.124	4.124
Totaal baten		2.632	5.957	5.504	5.504	5.504	5.504
Geraamd resultaat voor bestemming		-30.113	-21.334	-16.558	-17.128	-17.046	-16.935
Reserve mutaties							
Totaal toevoegingen		743	492	573	573	573	573
Totaal onttrekkingen		4.214	3.200	2.500	2.500	2.500	2.500
Geraamd resultaat na bestemming		-26.642	-18.626	-14.631	-15.201	-15.119	-15.008
Aanvullende beleidsmiddelen 2015							
Dp nr.				2015	2016	2017	2018
2.2	Dekken meerkosten koopzondagen uit intensivering Econom			45			
2.2	Verblijfsklimaat binnenstad			300	300	300	300
2.3	Kennisprojecten			500	500	500	500

Toelichting van het verschil tussen de begroting van 2015 en de actuele begroting van 2014 (alleen bij verschillen in baten of lasten > 250 duizend euro)

2.1 Ruimte voor bedrijvigheid

V 1,0 miljoen euro

Doorberekening overhead (V 906 duizend euro)

De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

Extra beleid (V 190 duizend euro)

Terug ramen extra beleid. In de begroting 2014 is 190 duizend euro voor G-kracht opgenomen die uit incidenteel Extra Beleidsgeld wordt gefinancierd. In 2015 is dit bedrag terug geraamd.

Omgevingsdienst (N 263 duizend euro)

Diverse medewerkers van de Gemeente Groningen zijn overgegaan naar de omgevingsdienst. Voor de dienstverlening ontvangt de gemeente Groningen nu een factuur. Voor de Gemeentebegroting heeft dit geen effect, aangezien ook de loonkosten dalen.

Capaciteitsplanning ureninzet (N 90 duizend euro)

Het extra beleid voor het tekort bedrijfsvoering RO/EZ is terug geraamd. Op basis van de capaciteitsplanning 2015 is de begroting voor ureninzet aangepast (baten in verband met werken derden en lasten)

Diverse afwijkingen (N 30 duizend euro)

Binnen het deelprogramma ruimte voor bedrijvigheid zijn ten opzichte van de begroting 2014 diverse afwijkingen in de begroting uitvoeringskosten 2015 ontstaan van 30 duizend euro nadelig.

Taakstelling bezuinigingen (V 367 duizend euro)

In het kader van de bezuinigingen en de kosten van overbezetting is begrotingstechnisch een stelpost opgenomen van 367 duizend euro.

Stroomkosten markt (N 5 duizend euro)

Een investering in stroomkosten op de markt leidt tot aanvullende kapitaallasten van 12 duizend euro. Echter de aanvullende kapitaallasten kunnen niet volledig binnen de begroting van de markt worden opgevangen. Het gaat om 7 duizend euro. Hiervoor is in de begroting 2015 een stelpost opgenomen.

ISV (N 104 duizend euro)

Terug ramen van een incidentele begrotingswijziging 2014 met betrekking tot ISV Montessorischool.

Indexatie tarieven lokale heffingen (V 10 duizend euro)

De begroting van de inkomsten leges van de markt- en standgelden zijn geïndexeerd. Dit leidt tot meer inkomsten uit leges van 10 duizend euro.

2.2 Binnenstad en toerisme**V 29 duizend euro****Extra beleid (V 255 duizend euro)**

Terug ramen extra beleid. In de begroting 2014 is 130 duizend euro voor G-kracht opgenomen en 125 duizend euro voor het evenementenprogramma die uit incidenteel Extra Beleidsgeld worden gefinancierd. In 2015 zijn genoemde bedragen terug geraamd.

Capaciteitsplanning ureninzet (N 90 duizend euro)

Het extra beleid voor het tekort bedrijfsvoering RO/EZ is terug geraamd. Op basis van de capaciteitsplanning 2015 is de begroting voor ureninzet aangepast.

Bezuinigingen en The Passion (N 170 duizend euro)

Terug ramen van incidentele bezuinigingen en gelden voor The Passion die in de begroting 2014 zijn opgenomen.

Doorberekening overhead (V 9 duizend euro)

De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

Bezuinigingen (V 25 duizend euro)

In het kader van de bezuinigingen (organisatieontwikkeling RO) en de kosten van overbezetting is begrotingstechnisch een stelpost opgenomen van 25 duizend euro.

2.3 Groningen kennisstad**V 292 duizend euro****Akkoord van Groningen (V 300 duizend euro)**

Terug ramen van gelden voor Akkoord van Groningen. Het gaat om een bedrag van 300 duizend euro.

Doorberekening overhead (N 8 duizend euro)

De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

2.4 Overige acquisitie V 137 duizend euro
Extra beleid (V 105 duizend euro)

Terug ramen extra beleid. In de begroting 2014 is 105 duizend euro voor G-kracht opgenomen die uit incidenteel Extra Beleidsgeld wordt gefinancierd. In 2015 is dit bedrag terug geraamd.

Doorberekening overhead (V 32 duizend euro)

De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

2.5 Overige economie en werkgelegenheid V 3,3 miljoen euro
Regiovisie (N 159 duizend euro)

De extra vrijval in relatie tot de bezuinigingen op de bijdrage Regio Groningen-Assen uit voorgaande jaren vervalt vanaf 2015. Binnen de Regio Groningen Assen is in 2013 een (structureel) lagere bijdrage afgesproken. De jaarlijkse bijdrage van de gemeente Groningen bedraagt nu bijna 1,5 miljoen euro. De besparing ten opzichte van de oorspronkelijke bijdrage van ruim 0,6 miljoen euro is structureel verwerkt in de begroting als bezuiniging.

Terug ramen incidentele wijzigingen (N 284 duizend euro)

De incidentele begrotingswijzigingen uit 2014 zijn terug geraamd. Het gaat om incidentele bezuinigingen (N 125 duizend euro) en subsidieverlening Fonds Ondernemend Groningen (N 159 duizend euro).

Doorberekening overhead (V 1,7 miljoen euro)

De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

Capaciteitsplanning ureninzet (V 413 duizend euro)

Het extra beleid voor het tekort bedrijfsvoering RO/EZ is terug geraamd. Op basis van de capaciteitsplanning 2015 is de begroting voor ureninzet aangepast (baten in verband met werken derden en lasten).

Suikerunie (V 400 duizend euro)

In de begroting 2014 is vanuit Extra Beleidsgeld 400 duizend euro beschikbaar gesteld voor de ontsluiting van het Suikerunieterrein. Deze gelden vervallen in de begroting 2015.

Kapitaallasten investeringen (V 65 duizend euro)

Er heeft een budgettair neutrale verschuiving plaats gevonden van de begrote bedragen voor de kapitaallasten voor concerninvesteringen bij de deelprogramma's 2.5, 7.6 en 8.5. Hierdoor sluit de begroting beter aan bij de werkelijkheid. Dit betekent een verhoging van de begroting bij deelprogramma 2.5 van 1,308 miljoen euro (nadeel)

Daarnaast is de begroting met 1,373 miljoen euro verlaagd ten opzichte van 2014 in verband met vrijval kapitaallasten (voordeel). Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

-	Vrijval kapitaallasten Grote Markt 2015:	950 duizend euro (voordeel)
-	Vrijval kapitaallasten regulier 2015:	560 duizend euro (voordeel)
-	Terug ramen vrijval kapitaallasten 2014:	137 duizend euro (nadeel)

Per saldo leidt dit tot een voordeel van 65 duizend euro.

Diverse afwijkingen (V 66 duizend euro)

Binnen het deelprogramma overig economie en werkgelegenheid zijn ten opzichte van de begroting 2014 diverse afwijkingen in de begroting uitvoeringskosten 2015 ontstaan van 66 duizend euro voordelig.

Bezuinigingen (V 262 duizend euro)

In het kader van de bezuinigingen (organisatieontwikkeling RO) en de kosten van overbezetting is begrotingstechnisch een stelpost opgenomen van 262 duizend euro.

Grondzaken (V 885 duizend euro)

Terug ramen van incidentele resultaten grondzaken die in de begroting 2014 zijn opgenomen met betrekking tot de rente reserve grondbank, rente en exploitatie NIEGG Gronden, overige exploitatie in exploitatie te nemen gronden.

PROGRAMMA 3

Jeugd en onderwijs

Gezond en veilig opgroeien en je talenten ontwikkelen.

Het programma Jeugd en onderwijs bundelt al ons beleid gericht op kinderen/jongeren van 0 tot 23 jaar en hun ouders. Het heeft verbinding met de vernieuwing van het sociaal domein en verschillende andere programma's: werk en inkomen, economie en werkgelegenheid, welzijn gezondheid en zorg, sport en bewegen, cultuur en veiligheid.

Wij willen dat kinderen in Groningen gezond en veilig opgroeien en, ongeacht hun sociaaleconomische of etnische achtergrond, allemaal voldoende kansen krijgen hun talenten te ontwikkelen en hun plek vinden in onze samenleving als vrije en verantwoordelijke burgers.

We zijn uitgeroepen tot dé onderwijsstad van Nederland door de Stichting Nationale Onderwijsweek. Deze titel heeft de stad te danken aan de goede samenwerking tussen de kennis- en onderwijsinstellingen onderling én met de gemeente.

Relevante beleidsnota's

Kadernota 'Kansen voor jonge kinderen' (2010)

Kadernota 'Op naar schoolgebouwen van de toekomst!' (2012)

'Groningen voor elkaar' - visie en uitgangspunten voor de uitvoering van de decentralisaties (2012)

'Jeugd: ieders zorg' - Kadernota decentralisatie jeugdzorg Groningen (2012)

'Samen werken aan goed onderwijs in de stad'- Lokale educatieve agenda Groningen 2013-2016

Ambitiedocument nieuwe impuls vensterscholen (2013)

De Venstersamenwerking - op weg naar een gezamenlijke aanpak van de vensterscholen door onderwijs, opvang en de gemeente (2013)

Regionaal Transitie Arrangement Groningen (2013)

'Met elkaar voor elkaar - naar een gebiedsgebonden aanpak van het sociaal domein' (2013)

Beleidsplan Vernieuwing Sociaal Domein 2014-2015 (2014)

Uitvoeringsplan Vernieuwing Sociaal Domein 2014-2015 (2014)

Contouren Jeugdinstelling Groningen 2015-2018 (2014)

Inrichting en inkoop jeugdinstelling Groningen (2014)

Integraal huisvestingsplan Onderwijs 2012-2015

Ontwikkelingen

Thema leren [Extra beleid Coalitie akkoord]

In het coalitieakkoord 2014-2018 hebben wij 1 miljoen euro gereserveerd om taalachterstanden te voorkomen en schooluitval tegen te gaan (thema Leren).

Een nadere verdeling over de betreffende deelprogramma's volgt.

DEELPROGRAMMA'S

1. Integraal jeugdbeleid

INTEGRAAL JEUGDBELEID

Wij willen dat Groningen één van de aantrekkelijkste steden van Nederland is om in op te groeien. In Groningen staat talent centraal. Wij sluiten aan bij de kracht van elk kind en hebben een breed en aansprekend aanbod dat ieder kind prikkelt en verder laat ontwikkelen.

Wij geloven dat ieder Gronings kind recht heeft op kwalitatief goed onderwijs.

Wij herkennen dat opvoeding lastig kan zijn en geloven in de kracht van positief opvoeden.

Daarom zetten we in op versterking van de opvoedkracht van ouders en hun sociale omgeving.

Helaas blijven er kinderen die het moeilijk hebben. Deze kinderen geven we de ondersteuning die ze nodig hebben. Dat betekent dat we extra aandacht besteden aan kinderen en gezinnen in achterstands- en/of risicosituaties. Als kinderen of ouders in de knel komen, willen we zo vroeg mogelijk een helpende hand bieden. Als ze dreigen te ontsporen worden ze snel opgenomen in ons vangnet zodat ze weer in staat worden gesteld positief deel te nemen en bij te dragen aan de Groningse maatschappij.

We willen dat de Groningse jeugd optimale kansen heeft op de arbeidsmarkt en uiteindelijk een goede levensstandaard kan hebben.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma integraal jeugd beleid bedraagt 101,2 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit bijdragen PG&Z (gemeenschappelijke regeling publieke gezondheid & zorg), specifieke rijksbijdragen, decentralisatie-uitkeringen via het gemeentefonds, bezoekers/huuropbrengsten, overige inkomsten euro en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsvelden

- Talent ontwikkeling
- Opvoedkracht
- Actieve gezonde leefstijl
- Maatschappelijke participatie
- Veilig opgroeien
- Jeugd nieuwe taken

Beleidsveld

Talent ontwikkeling

In dit beleidsveld staat het ontwikkelen van talent centraal. We willen dat iedere jongere in Groningen uiteindelijk - passend bij zijn of haar eigen niveau - optimaal voorbereid op de arbeidsmarkt komt. Het beleidsveld Talentontwikkeling heeft een relatie met de programma's Sport en bewegen, Cultuur, Werk en inkomen en Economie en werkgelegenheid.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Groningen is door de Stichting Nationale Onderwijsweek uitgeroepen tot dé onderwijsstad van Nederland van het jaar 2014-2015. Deze titel heeft de stad te danken aan de goede samenwerking tussen de kennis -en onderwijsinstellingen onderling én met de gemeente. Deze samenwerking vanuit gedeelde belangen willen we doorzetten. Onder andere via het Akkoord van Groningen. De gemeente coördineert, verbindt en maakt afspraken. Deze zijn onder andere vastgelegd in een Onderwijspact dat we in 2013 met het brede onderwijsveld, van voorschoolse instellingen tot universiteit, hebben afgesloten. Vanuit dit pact hebben we het Gronings College van Onderwijs opgericht. Dit College van Onderwijs fungeert als een gezamenlijke denktank waarin elkaar inspireren, van elkaar leren, versterken van verbindingen en ontwikkelen van nieuwe initiatieven centraal staan.

In 2013 hebben we het vensterschool concept vernieuwd met het Ambitiedocument nieuwe impuls vensterscholen. Vanaf 2014 wordt daar uitvoering aan gegeven via plannen die de scholen voor de jaren 2014 en 2015 hebben ingediend. De inhoudelijke focus richt zich op:

- Ouderbetrokkenheid;
- doorgaande ontwikkelingslijn 0 tot 13 jaar;
- ondersteuning en zorg.

In 2015 zitten we in de tweede helft van de vijfjarige periode waarin we 38 basisscholen fris en duurzaam maken. Op ruim de helft van de scholen (20) zijn al forse investeringen gepleegd in de isolatie, ventilatie en verwarming van de gebouwen.

We hebben stevig geïnvesteerd in het voorkomen van onderwijsachterstanden. Uit de cijfers van de kinderen in de onderbouw van het basisonderwijs blijkt dat dit zijn vruchten afwerpt. De cijfers zijn al jaren positief en pakken voor 2013 nog gunstiger uit. De cijfers van de leerlingen in de bovenbouw laten een ander beeld zien. De Cito-toetscore voor 2013 is lager dan die van 2012 en blijft nog steeds onder het landelijke gemiddelde zitten. Desondanks is, ondanks de daling ten opzichte van 2012, de score iets dichterbij het landelijk gemiddelde gekomen doordat de landelijke score in 2013 ook is gedaald.

Wat betreft het voortijdig schoolverlaten zijn we blij dat het aantal voortijdige schoolverlaters ten opzichte van 2012 is gedaald. Opgave is om deze daling vast te houden en door te trekken, samen met het onderwijs.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015*	Middellangtermijndoel (bijv. 2016)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ gemiddelde Cito-toets score: 				
Groningen	▪ 534,4	▪ *	▪ *	▪ *
Landelijk	▪ 535,0			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ % kinderen 2 t/m 4 jaar dat gebruik maakt van het basisontwikkelingsprogramma 	▪ 14%	▪ -	▪ -*	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ % doelgroepkinderen dat gebruik maakt van het vve-aanbod 	▪ 57,9%	▪ -	▪ 85%	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Taalprestaties leerlingen groep 2 basisscholen 				
Niveau I-II: Groningen	▪ 49,9%	▪ -		
landelijk	▪ 40%		▪ minimaal landelijk gemiddelde	▪
Niveau III: Groningen	▪ 21,1%			
landelijk	▪ 20%			
Niveau IV-V: Groningen	▪ 29,1%			
landelijk	▪ 40%			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Leerwinst leerlingen groepen 1 en 2 die deelnemen aan schakelklas en/of vve 				
Gemiddelde groei 2013		▪ -	▪ minimaal 80% landelijk gemiddelde	▪
Groningen	▪ 18,4			
Landelijk	▪ 16,5			
% landelijke groei behaald	▪ 64,6%			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aantal voortijdig schoolverlaters 12 tot 23 jaar per convenantsjaar (okt-okt) 	▪ 395	▪ -	▪ 20% (van 395 naar 260)	
Reductie 20% in 2015-2016 t.o.v. 2012-2013				

▪ Deelname kinderen 4 tot 12 jaar aan buitenschoolse kinderactiviteiten	▪ 48%	▪ 30%	▪ 30%	
▪ Binnenklimaat klaslokalen aangepaste basisscholen	▪ Allen minder dan 1200 ppm***	▪ Allen minder dan 1200 ppm	▪ Allen minder dan 1200 ppm	▪ Allen minder dan 1200 ppm

*Er is geen streefcijfer met het onderwijs afgesproken.

Niveau I: 20% hoogst scorende leerlingen

- Niveau II: 20% leerlingen die boven het landelijk gemiddelde scoren
- Niveau III: 20% leerlingen die op het landelijk gemiddelde scoren
- Niveau IV: 20% leerlingen die onder het landelijk gemiddelde scoren
- Niveau V: 20% laagst scorende leerlingen

*** Parts per million; maat voor de concentratie van koolstofdioxide.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen dat jongeren in Groningen opgroeien tot zelfredzame burgers die een positieve bijdrage leveren aan onze samenleving. In 'Groningen City of Talent' staat het ontwikkelen van talent centraal. Daarbij gaat het om de talenten van alle kinderen. We willen dat iedere jongere de ruimte krijgt om zijn of haar talenten te ontdekken en zo goed mogelijk te ontwikkelen. Op school, bij de sportclub, op de muziekschool of elders. We willen dat iedere jongere in Groningen - passend bij zijn of haar eigen niveau - goed voorbereid de arbeidsmarkt betreedt.

In 2015 willen we:

- de gemiddelde Cito-toetscore op het niveau van het landelijke gemiddelde brengen;
- het percentage doelgroepkinderen dat gebruik maakt van het vve-aanbod verhogen van 57,9% in 2013 naar 85% in 2015;
- dat het percentage leerlingen in groep 2 dat niveau IV en V haalt (onder het landelijk gemiddelde) op lager dan het landelijke gemiddelde is;
- dat het binnenklimaat in de klaslokalen van de aangepaste schoolgebouwen voor basis- en speciaal onderwijs minder dan 1200 parts per million (ppm) bedraagt (norm 'Frisse Scholen' van Agentschap.nl).

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Samen met schoolbesturen uitvoeren Groninger Onderwijspact [Gewijzigd]

In 2013 hebben we een onderwijspact gesloten met het brede onderwijsveld in Groningen van voorschoolse instellingen tot universiteit. Daarin hebben we onze gezamenlijke ambitie vastgelegd om het onderwijs in Groningen op een hoger plan te brengen en een uitstekend leerklimaat te realiseren. Vanuit de gezamenlijke ambitie hebben we via het pact het Gronings College van Onderwijs opgericht. Dit College van Onderwijs fungeert als een gezamenlijke denktank waarin elkaar inspireren, van elkaar leren, versterken van verbindingen en ontwikkelen van nieuwe initiatieven centraal staan.

Met name vanwege de samenwerking tussen overheid en onderwijs is Groningen voor het schooljaar 2014-2015 verkozen tot Onderwijsstad van Nederland. In dat kader organiseren we als gemeente samen met het onderwijsveld gedurende dit schooljaar verschillende activiteiten, bijeenkomsten en debatten, waarin we het onderwijs in de stad een podium bieden en we aandacht vestigen op nieuwe ontwikkelingen binnen het onderwijs.

Stimuleren ouderbetrokkenheid [Gewijzigd]

Wij vinden de betrokkenheid van ouders bij het onderwijs erg belangrijk, evenals de invloed van ouders op het onderwijs. Betrokkenheid van ouders bij het onderwijs stimuleren we onder meer via de nieuwe impuls Vensterschool.

Een grotere zeggenschap van ouders binnen het onderwijs juichen wij toe, maar is primair een zaak tussen ouders en scholen. Wij gaan met de schoolbesturen in gesprek om te kijken naar vormen om de invloed van ouders te vergroten. Onze rol vatten wij daarbij op als agenderen, stimuleren en faciliteren binnen daarvoor beschikbare middelen.

Ondersteunen en subsidiëren uitvoering Ambitiedocument Nieuwe Impuls Vensterscholen **[Gewijzigd]**

In 2015 geven we samen met organisaties voor onderwijs en opvang uitvoering aan het Ambitiedocument Nieuwe Impuls Vensterscholen. Onze drijfveer is dat alle kinderen in de stad maximale kansen in hun ontwikkeling krijgen.

Voor de jaren 2014 en 2015 hebben de volgende veertien (groepen van) scholen plannen ingediend: Lewenborg, Beijumkorf, De Tamarisk, Brederoschool, De Borgmanschool, Koorenspeer (inclusief locatie De Kleine Wereld in Indische Buurt), Siebe Jan Bouma, De Kleine Wereld, Anne Frank school, De Pendinge, De Wegwijzer, Bisschop Bekkerschool, Boerhaaveschool en De Starter.

De inhoudelijke focus richt zich op:

- ouderbetrokkenheid;
- doorgaande ontwikkelingslijn 0 tot 13 jaar;
- ondersteuning en zorg.

De plannen zijn besproken en goedgekeurd door een stuurgroep bestaande uit schoolbesturen voor basisonderwijs (O2G2, VCOG, KOC), voorschoolse instellingen (SKSG, COP0), gemeente en de lector integraal jeugdbeleid.

Uitvoeren onderwijshuisvestingsprogramma 2014 **[Gewijzigd]**

In overeenstemming met ons Integraal Huisvestingsplan 2012-2015 investeren we in 2015 in de kwaliteit van de schoolgebouwen door het binnenklimaat en de duurzaamheid te verbeteren van de schoolgebouwen voor basis- en speciaal onderwijs. In vijf jaar maken we 38 basisscholen 'fris en duurzaam' (periode 2012-2016) door forse aanpassingen van de ventilatie, isolatie en verwarming van de gebouwen. In 2015 komen de volgende negen scholen aan bod: Pendinghe, De Ploeg, Joseph Haydn, Oosterhogebrugschool, Wilgenlaan, De Vuurtoren, Borgmanschool, Karrepad, Kleine Wereld.

De rijksvergoedingen voor het groot onderhoud en aanpassing van de gebouwen van het primair onderwijs gaan vanaf 2015 rechtstreeks naar de schoolbesturen. De besturen worden verantwoordelijk voor alle onderhoud en aanpassing van de gebouwen. Voor de schoolbesturen voor voortgezet onderwijs was dit al het geval. Als gemeente blijven we verantwoordelijk voor nieuwbouw en verbouw van de huisvesting voor het basis-, speciaal- en voortgezet onderwijs.

Inkopen, financieren en toetsen leerlingenvervoer **[Lopend beleid]**

Voor de periode augustus 2014 tot augustus 2017 hebben we het leerlingenvervoer aanbesteed bij Connexxion. Vanaf augustus 2014 hebben we een aantal maatregelen doorgevoerd om de jaarlijkse overschrijdingen van het budget voor het leerlingenvervoer een halt toe te roepen. Deze behelzen een verhoging van de kilometergrens om in aanmerking te komen voor het leerlingenvervoer, het heffen van een bijdrage van ouders met kinderen in het speciaal basisonderwijs in de kosten van het vervoer en het, minimaal één keer per week, zelf halen of brengen van kinderen door hun ouders.

Subsidiëren aanpak achterstanden in het onderwijs **[Gewijzigd]**

We willen inzetten in het vroeg wegwerken van (taal) achterstanden bij kinderen. Daarvoor zetten we middelen in voor het schakelonderwijs (groepen met leerlingen met taalachterstand die extra begeleiding krijgen) en de verlengde schooldag. In totaal gaat het om 37 groepen;

- 22 voor kinderen uit groep 1 en 2
- 6 voor leerlingen uit groep 3 en 4
- 9 voor leerlingen uit groep 5, 6 en 7. De kinderen die in deze negen groepen zitten nemen ook deel aan de verlengde schooldag. Hiermee willen we de leerprestaties van de leerlingen in de hogere groepen verbeteren. Vanaf 2014 subsidiëren we twee zomerscholen in Beijum en Paddepoel. De zomerscholen zijn bedoeld voor kinderen uit groep 6 en 7 uit de buurten Selwerd, Paddepoel, Tuinwijk, Indische buurt, De Hoogte, Korrewegwijk, de Hunze, van Starkenborgh en de Oosterpark. In 2015 breiden we het aantal zomerscholen uitgebreid met een locatie in Vinkhuizen voor de kinderen uit deze buurt. De scholen vinden plaats in de tweede week van de zomervakantie. Ze richten zich op kinderen die niet op vakantie gaan en ook niet naar de buitenschoolse opvang. De kinderen krijgen vijf dagen, de hele dag, activiteiten aangeboden. Het programma is ontwikkeld rond twee thema's; 'Duik in de geschiedenis van Groningen' en 'Groningen wordt onderzoekstad'. De kinderen vergroten bij het doorlopen van het programma op een speelse manier hun taal-, reken- en hun sociaal-emotionele vaardigheden. Doel is het niveau dat kinderen hebben bereikt door extra inzet in de schakelgroep en de verlengde schooldag te behouden zodat ze na de zomervakantie zonder achterstand aan de nieuwe groep beginnen. Voor leerlingen die de Nederlandse taal niet machtig zijn, subsidiëren we schakelklassen aanvullend op de rijksmiddelen die de schoolbesturen hiervoor ontvangen voor nieuwkomers (primair onderwijs).

Subsidiëren wijkgerichte aanpak taal- en ontwikkelingsachterstanden kinderen [Lopend beleid]

Taalachterstanden op jonge leeftijd zijn op latere leeftijd zeer moeilijk in te lopen. Hiervoor investeren we in de deelname aan voorschoolse voorzieningen, logopedische screening en ouderactiviteiten zoals hieronder beschreven. In aanvulling hierop onderzoeken we welke extra inzet mogelijk is in het wegwerken van taalachterstanden bij jonge kinderen.

Met het oog op het zo vroeg mogelijk wegwerken van (taal)achterstanden bij kinderen willen we bereiken dat zoveel mogelijk (doelgroep)kinderen deelnemen aan een voorschoolse voorziening. Daarvoor subsidiëren we in 2015 een passend aanbod per wijk.

Verder voeren we de logopedische screening uit. Deze voeren we uit in de voorschoolse periode en in de onderbouw van het basisonderwijs. Op grond van een indicatie van het consultatiebureau (CJG) worden kinderen verwezen naar een voorschoolse voorziening waar we vroeg en voorschoolse educatie (vve) aanbieden. Er wordt een indicatie gegeven bij een kans op (taal-)ontwikkelingsachterstanden.

Om de doorgaande lijn tussen school en gezin te bevorderen, subsidiëren we de uitvoering van ouderactiviteiten van ouders van vve-doelgroepkinderen. Dit omvat het programma vve-thuis met groepsbijeenkomsten op de vve-locatie. Aanvullend hierop subsidiëren we voor ouders die daar behoefte aan hebben de ontwikkelingsstimuleringsprogramma's Opstapje en Opstap (individuele aanpak).

Uitvoeren en subsidiëren taken voorkomen voortijdig schoolverlaten [Gewijzigd]

In het kader van Focus op vakmanschap is de entree opleiding in het MBO per schooljaar 2014-2015 ingevoerd. Dit is een drempelloze instroom voor jongeren zonder diploma uit het VO: het gaat dan om jongeren uit het Praktijkonderwijs, Speciaal Onderwijs en ongediplomeerde VMBO-leerlingen. Na toelating tot de entree geeft het MBO na 4 maanden een studieadvies. Bij een negatief studieadvies dient de jongere de opleiding te verlaten. Voor een leerplichtige leerling moet een alternatieve opleiding gezocht worden. Voor een jongere die niet meer leerplichtig is zal een passend alternatief gevonden moeten worden samen met het RMC. Daarnaast geldt dat binnen de entree en MBO niveau 2 verhoogde eisen zijn voor taal- en rekenonderwijs. De verwachting is dat niet iedere jongere dit niveau aan zal kunnen. Het risico is dat er een grotere groep jongeren bij de gemeente aanklopt en meer ondersteuning nodig is voor begeleiding naar onderwijs of werk. Met MBO-instellingen zullen we daarom een afspraken maken om schooluitval te voorkomen, een passende opleiding voor iedereen te garanderen en de onderlinge doorverwijzing te optimaliseren. Deze afspraken maken onderdeel uit van de nieuwe set aan afspraken die we maken met het onderwijs vanwege de afloop van het convenant VSV 2012-2015 eind 2015.

Daarnaast zien wij toe op de handhaving van de leerplicht en voeren de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie uit. Ook subsidiëren we het schoolmaatschappelijk werk op de scholen voor voortgezet onderwijs. Met het onderwijs werken we intensief samen waarbij we streven naar zo weinig mogelijk jongeren die thuiszitten, tijdige signalering en snelle interventie bij (dreigend) verzuim om schooluitval te voorkomen. Wanneer een jongere toch wordt uitgeschreven vindt dat plaats in afstemming met de RMC-medewerker en stellen we alles in het werk om een passend alternatief traject voor de jongere te vinden. Dit alles onder de noemer van "Traject van de toekomst". Vraagt een jongere toch een uitkering aan, dan wordt samen met het RMC bekeken of de jongere (als)nog in staat is om een startkwalificatie te halen alvorens een uitkering te verstrekken. In de huidige tijd blijft het lastig voor jongeren om duurzaam werk te vinden. We blijven ons inspannen om het onderwijs zo goed mogelijk op de arbeidsmarkt aan te laten sluiten en continueren succesvolle projecten als gildes met de ROC's en het bedrijfsleven. We werken daarbij samen met de regio via "Werk in Zicht". Ook participeren we in de ontwikkeling van de Werkschool, een aanpak voor jongeren voor wie een startkwalificatie niet haalbaar is en die ondersteuning nodig hebben bij het verwerven en behouden van een baan.

Subsidiëren binnen- en buitenschoolse activiteiten op de talentgebieden sport & bewegen, kunst & cultuur, wetenschap, natuur & techniek [Lopend beleid]

Om leerlingen uit het basis-, speciaal en voortgezet onderwijs kennis te laten maken met diverse talentgebieden subsidiëren we in 2015 het volgende binnen- en buitenschools aanbod:

- Bslim-2 voor leerlingen van het basisonderwijs en het VMBO (zie programma Sport en bewegen);
- kinderwerk in de wijken Hoogkerk e.o., Oosterparkwijk en de buurten Selwerd, Paddepoel, Vinkhuizen, De Wijert, Corpus den Hoorn, Beijum, Lewenborg, De Hoogte, Indische Buurt;
- een buitenschools aanbod techniek voor kinderen van 4 -12 jaar;
- sport- en spelcontainers voor kinderen van 4-12 jaar.

Opvoedkracht

Het belang van opvoeding kan niet snel overschat worden. Ouders voeden hun kinderen op om hen te helpen zelfstandige, sociaal voelende en betrokken volwassenen te worden. Opvoeding draagt ook bij aan de overdracht van gemeenschappelijke waarden van onze samenleving. Voor de opvoeding van kinderen zijn de ouders als eerste verantwoordelijk. Het belang van het kind staat hierbij voorop. Naast de ouders, zijn ook familieleden, leerkrachten, vrienden, buren en (bijvoorbeeld) sportbegeleiders voor opgroeiende kinderen belangrijk. In het beleidsveld opvoedkracht staan onze ambities en maatregelen om ouders zo goed mogelijk toe te rusten en te ondersteunen om zelf hun kinderen op te voeden. Het beleidsveld heeft een relatie met het programma Welzijn, Gezondheid en Zorg en de Vernieuwing van het Sociaal Domein.

Hoe staan we ervoor?

Algemeen

In de stad kennen we acht Centra voor Jeugd en Gezin (CJG's) in de buurten/wijken Paddepoel/Selwerd/Tuinwijk, Vinkhuizen, Hoogkerk, Beijum, Lewenborg, Zuid, Indische Buurt/De Hoogte en Oosterparkwijk. In de CJG's werken verschillende organisaties op het terrein van de jeugdzorg met elkaar samen. De kern wordt gevormd door de gemeente (jeugdgezondheidszorg), MJD, COP en Bureau Jeugdzorg. Deze CJG's voeren de volgende drie functies uit:

- inlooppunt voor informatie en advies;
- opvoed- en opgroeipraktijk;
- sluitende aanpak van zorg.

Decentralisatie jeugdzorg en Passend Onderwijs

Op 1 januari treedt de Jeugdwet in werking. Daarmee worden we verantwoordelijk voor de uitvoering van alle jeugdzorg. Tegelijkertijd wordt de nieuwe Wet maatschappelijke opvang (Wmo 2015) van kracht en de Participatiewet. Naast deze veranderingen is vanaf 1 augustus 2014 de Wet Passend Onderwijs in werking getreden.

Jeugdwet

De gemeenten zijn en blijven verantwoordelijk voor het preventief jeugdbeleid, de jeugdgezondheidszorg (JGZ), de licht ambulante hulpverlening en de coördinatie van de zorg die meestal binnen de Centra voor jeugd en Gezin (CJG) wordt uitgevoerd. Op 1 januari 2015 krijgen gemeenten daarnaast de regie over de jeugd-GGZ, de provinciale jeugdzorg (waaronder het meldpunt kindermishandeling, de kindertelefoon, de ambulante en residentiële jeugdzorg en pleegzorg), de gesloten jeugdzorg, de jeugdreclassering, de jeugdbescherming en de zorg voor de jeugd-LVG, de licht verstandelijk gehandicapten.

Bij de decentralisatie van de jeugdzorg werken we samen met de overige Groningse gemeenten. Daarvoor hebben we het Regionaal Transitiearrangement opgesteld. In dit arrangement staat beschreven hoe we met de overige Groningse gemeenten met de aanbieders en de gebruikers van de jeugdzorg in de periode 2015 tot 2018 naar een gemeentelijk aangestuurd 'nieuw jeugdstelsel' toewerken.

Passend onderwijs

Vanaf 1 augustus 2014 is de wet Passend onderwijs van kracht. Met de invoering van de wet wordt het onderwijs verplicht ieder kind een passende plek in het onderwijs te bieden, ongeacht de onderwijsondersteuning die het kind nodig heeft. Om dit te kunnen realiseren zijn regionale samenwerkingsverbanden gevormd (swv-en). Wanneer een school de ondersteuning niet kan bieden moet de school met de ouders zoeken naar een school binnen het samenwerkingsverband die de ondersteuning wel kan bieden.

Zowel gemeenten als schoolbesturen hebben op grond van de wetgeving de verantwoordelijkheid om de individuele ondersteuning aan een kind of gezin af te stemmen met andere voorzieningen op het gebied van gezondheidszorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning/jeugdhulp, werk en inkomen. De afstemming met de swv-en hebben wij samen met de overige Groninger gemeenten opgepakt. Gezamenlijk zijn ontwikkelopgaven afgesproken.

Wat willen we bereiken?

We willen dat kinderen zich ontwikkelen tot evenwichtige volwassenen die verantwoording kunnen dragen voor zichzelf en voor anderen.

We willen dat er in de directe leefwereld van het kind - in het gezin en in de sociale omgeving - voldoende 'opvoedkracht' is. We willen dat er goede interventies en oplossingen zijn wanneer het niet goed gaat.

In 2015 willen we:

- Het CJG Beijum samenvoegen met het sociale team Beijum, Stip, buurtwelzijn en meldpunt overlast tot een sociaal wijkteam;
- De toegang tot jeugdhulp uitvoeren (niet vrij toegankelijke individuele voorzieningen);
- Samen met andere Groningse gemeenten inkopen en organiseren van de van de expertpool en de niet vrij toegankelijke individuele voorzieningen (de Wmo 2015 gebruikt de term maatwerkvoorzieningen).

Wat gaan we hiervoor doen?

Passend onderwijs en decentralisatie jeugdzorg [Gewijzigd]

Voor een goede afstemming van de gemeentelijke verantwoordelijkheid op die van de schoolbesturen werken we in 2015 samen met het onderwijs aan ontwikkelopgaven m.b.t. de volgende thema's:

- samenhangende onderwijs, ondersteuning- en hulpstructuur voor jongeren. Bij dit thema werken we aan de afstemming van de ondersteuning binnen het onderwijs op de ondersteuning buiten het onderwijs;
- overgangen tussen de verschillende schoolsoorten. Bij dit thema werken we aan een zorgvuldige overdracht en doorgeleiding van leerlingen;
- leerlingenvervoer. Hierbij brengen we de veranderingen van het huidige leerlingenvervoer ten opzichte van het toekomstige leerlingenvervoer in beeld;
- voortijdig schoolverlaten en thuiszitters. Dit thema behelst de uitwerking van de rollen en taken van leerplicht en RMC in relatie tot de nieuwe taken van de gemeente en het onderwijs;
- aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt. Opgave bij dit thema is dat gemeente en onderwijs gezamenlijk de aanpak van het voortijdig schoolverlaten borgen na afloop van de convenantsperiode vsv 2012-2015. Ook wordt geïnventariseerd hoeveel thuiszitters er zijn in de regio en welk aanbod passend is voor hen.

Een aantal nieuwe taken waar we via de decentralisatie jeugdzorg verantwoordelijk voor worden voeren we uit via de gebiedsgerichte aanpak. Hiervoor verwijzen we naar de activiteit 'uitvoeren dienstenpakket Centra voor jeugd en gezin'.

Daarnaast voeren we een aantal taken gezamenlijk met andere gemeenten uit. Het gaat om de flexibele schil die bestaat uit aanvullende specialistische expertise, en de niet vrij toegankelijke individuele ondersteuning. Deze ondersteuning wordt regionaal of provinciaal ingekocht en georganiseerd.

Uitvoeren dienstenpakket Centra voor jeugd en gezin (CJG's) [Gewijzigd]

In 2015 gaan we de CJG's verder ontwikkelen, voortbouwend op bestaande uitgangspunten en in lijn met de ontwikkelingen in het sociaal domein. Concreet betekent dit dat het CJG Beijum vanaf 2015 wordt geïntegreerd met het sociale team, het Stip, buurtwelzijn en het meldpunt overlast tot een sociaal wijkteam. Daarbinnen worden onder andere de bestaande functies van het CJG voortgezet. Te weten:

- inlooppunt voorinformatie, advies en ontmoeting;
- de opvoed- en opgroei-praktijk (waaronder uitvoering Triple-P);
- een sluitende aanpak van ondersteuning.

Deze functies omvatten eveneens de uitvoering van het basistakenpakket van de jeugdgezondheidszorg (JGZ) uit de Wet publieke gezondheid.

In 2015 zullen we een tweede sociaal wijkteam vormen waarin een nader te bepalen CJG zal opgaan.

Scholen hebben een belangrijke rol bij het tijdig signaleren van problemen bij kinderen en jeugdigen. De medewerkers van het CJG/sociale wijkteam worden de verbindende schakels tussen school/opvang en CJG. Aan iedere school, zowel het basis als het voorgezet onderwijs, koppelen wij een vast gezicht vanuit het CJG/sociaal wijkteam. Samen met de interne begeleiders/zorgcoördinatoren ondersteunen zij de leerling, leerkracht en de ouders wanneer er naast leerproblemen ook psychosociale problemen spelen.

Met de overige Groninger gemeenten is er voor gekozen om vanaf 2015, voor de duur van drie jaar, de oude toegangstaken van Bureau jeugdzorg te beleggen bij de GGD. Vanuit onze keuze voor een gebiedsgerichte aanpak gaan we in aansluiting hierop met de GGD afspraken maken over een lokale invulling. Onze inzet is dat de toegang tot jeugdhulp via de gebiedsgerichte aanpak plaats vindt en deze medewerkers zoveel mogelijk in de CJG's/sociale wijkteams hun werkzaamheden uitvoeren. Daarbij sturen wij erop dat zoveel mogelijk ondersteuning en hulp aan jeugdigen en gezinnen via algemene voorzieningen zal plaats vindt (de Jeugdwet gebruikt de term overige voorzieningen).

Tot slot ontwikkelen we samen met de Hanzehogeschool in het tweejarige project 'Een Stap naar Voren' concrete instrumenten en handvatten voor de medewerkers van het CJG/sociale wijkteam met

als doel de opvoedkracht van ouders en de pedagogische kwaliteit van de sociale omgeving van gezinnen te versterken.

Beleidsveld

Actieve gezonde leefstijl

Als stad willen we kinderen en jongeren zoveel mogelijk stimuleren tot een actieve en gezonde leefstijl. Om de integraliteit van het jeugdbeleid tot uitdrukking te brengen is het beleidsveld Actieve Gezonde Leefstijl in dit programma opgenomen. Voor de beschrijving van de meeste activiteiten verwijzen we naar het programma Sport en Bewegen en het programma Welzijn, Gezondheid en Zorg. We beperken ons hier tot die activiteiten die we bekostigen uit het programma Jeugd & Onderwijs.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In 2013 is een overgang gemaakt naar een nieuwe opzet van het zwemonderwijs. Voor ouders met weinig financiële armslag hebben we een vangnet gecreëerd. Daarnaast voeren we met de jaarlijkse technische hygiëne inspecties onze wettelijke taak uit om toezicht te houden op de kwaliteit van de voorschoolse voorzieningen, buitenschoolse opvang, gastouderbureaus en gastouderopvang

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ Aantal kinderen dat gebruik maakt van het vangnet zwemonderwijs	▪ 163	▪ 225	▪ 225	▪ 225
Overgangs-jaar aug 2012 / dec 2013:				

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen dat de gezondheid van de Groningse jongeren verbetert. Ook willen we dat in Groningen onze kinderen actief en gezond opgroeien. En dat voor hen en hun ouders gezond eten en voldoende bewegen de norm is. Daarbij voldoen ze minimaal aan de Nederlandse norm voor beweging. Ongeacht hun sociale of etnische achtergrond. Groningen moet een aantrekkelijke stad zijn om te sporten en te bewegen.

In 2015 willen we:

- stimuleren dat ieder kind in de stad Groningen een zwemdiploma haalt;
- een gezond binnenmilieu bij alle voorschoolse voorzieningen en gastouderopvang stimuleren met jaarlijkse technische hygiëne inspecties.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Subsidiëren vangnet zwemonderwijs [Lopend beleid]

In 2015 verzorgen we het zwemonderwijs volgens de nieuwe opzet per schooljaar 2013/2014. Via een jaarlijkse voorlichtingscampagne stimuleren we ouders hun kinderen naar zwemles te laten gaan. En om ouders te wijzen op hun verantwoordelijkheid en het belang van leren zwemmen. Wanneer geld een belemmering is kan een beroep gedaan worden op de gemeente. Daarnaast zet de gemeente zich samen met het onderwijs in voor bewegingsonderwijs in het water. Dit draagt bij aan het op peil houden van de zwemvaardigheid van kinderen en aan de diversiteit van het beweegaanbod in de stad.

Uitvoering technische hygiëne inspecties voorschoolse voorzieningen en gastouderopvang en advisering over gezonder maken binnenklimaat [Lopend beleid]

Evenals in voorgaande jaren voeren we de technische hygiëne inspecties uit bij alle voorschoolse voorzieningen, buitenschoolse opvang en gastouderbureaus en (een steekproef van 15% van de) gastouders. Ook voeren we op verzoek van voorschoolse voorzieningen en scholen onderzoek uit bij klachten over het binnenmilieu en adviseren we bij (ver)nieuwbouw.

Maatschappelijke participatie

In dit beleidsveld staat de actieve deelname van de jeugd aan de maatschappij centraal. De ambities van dit beleidsveld hebben relatie met het programma Werk en Participatie en het programma Welzijn Gezondheid en Zorg.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Met de realisatie van de vierde kinderwerktuin medio 2013 hebben we een belangrijke stap gezet voor het behalen van onze ambitie betreffende het bereik van de kinderwerktuinen. Het bereik in 2013 is zelfs groter dan onze gestelde ambitie voor 2014. Dit geldt ook voor het percentage deelnemende basisscholen aan het scholennetwerk natuur- en duurzaamheidseducatie.

De uitleen van lesmateriaal ligt lager dan we willen. Mogelijk komt dit doordat er veel meer concurrerend aanbod was (van het Centrum voor Natuur- en Duurzaamheidseducatie).

Bijvoorbeeld de verstrekking van gratis lesmaterialen aan scholen die deelnemen aan de netwerkbijeenkomsten (4 keer per jaar).

Voor de oudere jeugd hebben we in de aandachtsgebieden van de stad er voor gezorgd dat jongeren in hun eigen omgeving konden deelnemen aan jongerenactiviteiten.

In 2015 willen we:

- 36.500 leerervaringen NDE;
- dat het percentage basisscholen dat gebruik maakt van NDE minstens 80% bedraagt;
- een klanttevredenheidscijfer van minstens 7,5.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ aantal leerervaringen NDE*	▪ 36.501	▪ 36.500	▪ 36.500	▪ -
▪ percentage basisscholen dat gebruik maakt van NDE	▪ 96%	▪ 80%	▪ 80%	▪ -
▪ klanttevredenheid	▪ 8,4	▪ Minstens 7,5	▪ Minstens 7,5	▪ -

* één uur les aan een schoolklas van 30 leerlingen rekenen wij als 30 leerervaringen. 36.500 is opgebouwd uit 2.500 lesmateriaal en 34.000 kinderwerktuin.

** De behaalde resultaten zijn hoger dan de gestelde ambitie.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen dat kinderen en jongeren zich ontwikkelen tot betrokken en verantwoordelijke burgers die een bijdrage leveren aan een duurzame en democratische samenleving.

Meedoen aan de samenleving begint dicht bij huis, in de eigen straat en buurt. Meedoen is ook lid worden van een sportvereniging en meedoen aan andere activiteiten. We willen dat ook kinderen die opgroeien in armoede volop mee kunnen doen. Armoede mag geen belemmering vormen voor maatschappelijke participatie. We willen kinderen en jongeren stimuleren deel te nemen aan maatschappelijke activiteiten, ze betrekken bij hun leefomgeving en ze leren welke invloed zij kunnen uitoefenen op hun leefomgeving.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Bekostigen en uitvoeren Centrum voor Natuur- en Duurzaamheidseducatie [Lopend beleid]

We bevorderen de kennis van de jeugd van de natuur en van mogelijke bijdragen aan een duurzame wereld via het Centrum voor Natuur- en Duurzaamheidseducatie (NDE). Het Centrum voor NDE zorgt voor:

- lessen basisonderwijs op kinderwerktuinen;
- uitleen lesmaterialen;
- advisering scholen over schoolnabije tuinen;
- excursies basisonderwijs;
- openstelling bezoekerscentrum;
- scholennetwerken basisonderwijs.

Bekostigen huisvesting voor initiatief 'Een plek voor jongeren' [Gewijzigd]

In 2014 hebben wij besloten het voormalige onderwijspand aan de Travertijnstraat 12 maximaal vijf jaren niet te verkopen om uw initiatief 'Een Plek voor Jongeren' te ondersteunen. Het

beheer van het pand hebben we aan Carex Groningen C.V. gegeven. Deze maakt een businessplan voor de ontwikkeling van een broedplaats voor jongerencultuur en sport in de Travertijnstraat 12 voor de jaren 2016 tot 2019 met een centrale positie voor de Stichting Backbone050. Bedoeling is dat met dit plan de jaarlijkse huisvestingskosten opgebracht kunnen worden door alle gebruikers samen. Tot die tijd bekostigen wij de huisvestingslasten. Wanneer in mei 2015 de exploitatie van de Travertijnstraat 12 voor de jaren 2016 tot 2019 financieel niet haalbaar blijkt te zijn, geven we het pand in 2016 een andere bestemming of verkopen we het. Ook zal de Stichting Backbone050 mei 2015 moeten aantonen dat ze de huurprijs op kunnen brengen voor de jaren 2016 tot 2019.

Beleidsveld

Veilig opgroeien

Het beleidsveld Veilig opgroeien, richt zich op de bevordering van een veilige omgeving voor kinderen/jongeren. Een ander aspect van dit beleidsveld is het voorkomen en bestrijden van overlast door jongeren. De ambities en maatregelen in dit beleidsveld hebben een relatie met het programma Veiligheid.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Met de vernieuwde aanpak voor problematische jeugdgroepen is veel vooruitgang geboekt. Het aantal hinderlijke jeugdgroepen is sindsdien verminderd van 14 in 2009 naar 7 in 2013. In 2013 waren er geen overlast gevende en criminele jeugdgroepen.

Naast deze curatieve aanpak investeren we nadrukkelijk in preventie door bijvoorbeeld het uitvoeren van preventielessen in het onderwijs en het straathoekwerk.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ Aantal hinderlijke jeugdgroepen	▪ 7	▪ 14	▪ -	▪ -
▪ Aantal overlast gevende jeugdgroepen	▪ 0	▪ 0	▪ -	▪ -
▪ Aantal criminele jeugdgroepen	▪ 0	▪ 0	▪ -	▪ -

*De behaalde resultaten zijn hoger dan de gestelde ambitie.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen dat onze kinderen en jongeren opgroeien in een veilige omgeving, thuis en daarbuiten. We willen kinderen en jongeren in Groningen in hun leefwerelden beschermen tegen negatieve invloeden. Jongeren die strafbare feiten hebben gepleegd, bieden we nieuw perspectief.

In 2015 willen we:

- geen overlast-gevende of criminele jeugdgroepen;
- een rustig verloop van de jaarwisseling.

Wat gaan we hiervoor doen?

Ondersteunen uitvoering handelingsprotocol huiselijk geweld en kindermishandeling [Lopend beleid]

We willen graag dat het protocol kindermishandeling en huiselijk geweld wordt toegepast door instellingen. Daarom ondersteunen we (advisering) instellingen die deelnemen aan de verwijzindex Zorg voor Jeugd bij de invoering van het handelingsprotocol huiselijk geweld en kindermishandeling. Voor de ontwikkelingen rond het Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK) verwijzen we naar het programma Welzijn, gezondheid en zorg.

Subsidiëren naschoolse opvang voor kinderen tot 12 jaar met risicovolle thuissituatie en intensief aanbod uithuisgeplaatste jeugdigen [Lopend beleid]

Voor kinderen tot 12 jaar met een risicovolle thuissituatie subsidiëren we naschoolse opvang in de wijken Oosterpark en Beijum. Voor jongeren tussen 18 en 27 jaar die al dan niet te vroeg van school zijn gegaan en te kampen hebben met een problematiek waar ze zelf niet meer uitkomen, subsidiëren we een intensief aanbod gericht op het brengen van structuur en toekomstperspectief in hun leven (Campus Diep). Het aanbod heeft aandacht voor wonen, werken en leren.

Subsidiëren hulpaanbod jeugd die in aanraking is geweest met de politie [Lopend beleid]

Om te voorkomen dat jongeren opnieuw in aanraking komen met de politie subsidiëren we een hulpaanbod dat gericht is op het voorkomen van herhaling.

Subsidiëren voorzieningen ter voorkoming risicogedrag jeugdigen [Lopend beleid]

We subsidiëren preventielessen (over waarden en normen, groepsinvloed, gevolgen van gedrag, veilig online, overlast en respect) in het basis, speciaal en voortgezet onderwijs. Hiermee beogen we risicogedrag door jeugdigen te voorkomen. Ook bekostigen we vuurwerkvoorlichting in het basis, speciaal en voortgezet onderwijs.

Subsidiëren straathoekwerk [Lopend beleid]

We subsidiëren de inzet van het straathoekwerk. Politie, straathoekwerk en jongerenwerk werken samen om het aantal problematische jeugdgroepen terug te dringen.

Subsidiëren project Oud en Nieuw [Lopend beleid]

Met het oog op een rustige jaarwisseling subsidiëren we een programma in de binnenstad en verschillende wijken van de stad. Hiermee dragen we ook (indirect) bij aan programma 10 Veiligheid.

WAT GAAT HET KOSTEN?

Programma 3. Jeugd en onderwijs						
Bestaand beleid	Rekening	Actuele begroting	Primitieve begroting			
Dp nr.	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lasten						
3.1 Integraal jeugdbeleid	61.177	57.594	101.193	100.397	100.401	100.407
3.2 Overig	221	0	0	0	0	0
Totaal lasten	61.398	57.594	101.193	100.397	100.401	100.407
Baten						
3.1 Integraal jeugdbeleid	25.241	22.313	22.950	22.094	22.094	22.094
3.2 Overig	34	0	0	0	0	0
Totaal baten	25.275	22.313	22.950	22.094	22.094	22.094
Geraamd resultaat voor bestemming	-36.123	-35.281	-78.243	-78.302	-78.306	-78.312
Reserve mutaties						
Totaal toevoegingen	385	50	40	40	40	40
Totaal onttrekkingen	13.924	582	285	285	285	285
Geraamd resultaat na bestemming	-22.584	-34.749	-77.998	-78.057	-78.061	-78.067

Toelichting van het verschil tussen de begroting van 2015 en de actuele begroting van 2014 (alleen bij verschillen in baten of lasten > 250 duizend euro)

3.1 Integraal jeugdbeleid N 43,0 miljoen euro

Nieuwe taken Jeugd (N 47,8 miljoen euro)

Voor de uitvoering van de nieuwe taken die vallen onder de Jeugdwet en waarvoor gemeenten vanaf 2015 verantwoordelijk zijn, ontvangen we van het Rijk als centrumgemeente 47,8 miljoen euro.

Doorberekening overhead (V 2,5 miljoen euro)

De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

Decentralisatie buitenonderhoud scholen (V 2,1 miljoen euro)

Gemeenten zijn vanaf 2015 niet meer verantwoordelijk voor het onderhoud van de schoolgebouwen. Wij ontvangen daarom 2,1 miljoen euro minder van het Rijk. De schoolbesturen ontvangen voortaan rechtstreeks van het Rijk de vergoeding voor buitenonderhoud en aanpassingen.

Bezuiniging onderwijshuisvesting (V 0,2 miljoen euro)

Dit betreft het effect van een door ons genomen besluit om 200 duizend euro op het budget onderwijshuisvesting te bezuinigen.

PROGRAMMA 4

Welzijn gezondheid en zorg

Zelfstandig actief zijn en blijven!

Met ons programma Welzijn Gezondheid en Zorg willen we er aan bijdragen dat mensen in onze gemeente actief- en zo lang mogelijk zelfstandig- aan de samenleving meedoen en blijven meedoen. Ook als lichamelijke of geestelijke beperkingen dat lastiger maken. Om actief en zelfstandig aan de samenleving mee te kunnen doen, is het van belang dat er voldoende voorzieningen in de directe omgeving zijn. In een veilige en levendige buurt. Met mensen die zo nodig een helpende hand toesteken, en - voor als dat nodig is - toegankelijke en toereikende professionele ondersteuning en zorg. Belangrijke steunpunten hierin zijn de Steun- en Informatiepunten (STIP's) en de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG's) in de wijken. In ons deelprogramma Integratie en Emancipatie richten we ons met dezelfde doelen op groepen Stadlers die om andere redenen minder gemakkelijk meedoen aan onze samenleving.

Gezondheidsproblemen willen we in een zo vroeg mogelijk stadium opsporen en waar mogelijk proberen te voorkomen. We investeren in factoren die van invloed zijn op gezondheid en scheppen voorwaarden die onze Stadlers uitnodigen tot gezond gedrag.

Voor een belangrijk deel geven we aan het programma Welzijn Gezondheid en Zorg uitvoering via het beleidskader Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo).

Intensivering coalitie akkoord Zorgen

Het college is voornemens om in 2015 voor in totaal 2,1 miljoen euro te besteden aan de volgende intensiveringen:

- Versterking voorkant zorg
- Maatwerk in het sociale domein
- Preventie jeugdproblematiek

Relevante beleidsnota's

Beleidsplan Vernieuwing Sociaal Domein 2015 (2014)
Uitvoeringsplan Vernieuwing Sociaal Domein 2015 (2014)
Regionaal Kompas "Actief onder dak" 2014-2017 (2014)
Met elkaar voor elkaar - naar een gebiedsgebonden aanpak voor het sociaal domein (2013)
Samen Sterk in Stad (2012-2015)
Uitvoeringsplan Wmo, bouwen aan Samen Sterk in Stad 2012-2013
Groningen voor elkaar, visie en uitgangspunten voor de uitvoering van de decentralisaties (2012)
Evaluatie accommodatiebeleid (2012)
Nota Maatschappelijke stages 2012-2015
Kadernota Actief in Goede Banen, re-integratie/participatie 2011
Van zorg naar participatie, VNG & G32 (2011)
Nieuw Lokaal Akkoord 2.0, Mensen Maken Stad!" (2011-2014)
Samen Gezond in Stad 2012-2015
Samen Gezond in Stad Uitvoeringsprogramma 2012-2015
Stad om te groeien, kadernota integraal jeugdbeleid Groningen 2011-2014
Uitvoeringsnota zelforganisaties 2011-2014
Beleidsprogramma (2006) en samenwerkingsovereenkomst Zorgen voor Morgen (2010)
Programma Regionaal Kompas "Onder Dak" (2009-2013)
Groninger aanpak multiprobleemgezinnen (2011)
De Groninger aanpak van (huiselijk) geweld in afhankelijkheidsrelaties (2010)
Versterking van de consulentenfunctie (2010)
Emancipatienota 2010-2013 Kansen bieden, kansen pakken (2010)
Uitvoeringsnota Antillianenbeleid 2010-2011 (2009)
Wmo in Vitale Buurten (2009)
Vrijwilligerswerk, VWS (2008-2011)

Ontwikkelingen

Extra beleid - Coalitie akkoord

Thema Zorgen [Extra beleid Coalitie akkoord]

In het coalitie akkoord 2014-2018 hebben we voor het thema Zorgen in totaal 2,1 miljoen euro aan middelen gereserveerd. We willen deze middelen inzetten voor de versterking van zorg aan de voorkant, het bieden van maatwerk in het sociaal domein en aan preventie van de jeugdproblematiek. Een nadere verdeling over de betreffende deelprogramma's volgt.

Vernieuwing Sociaal Domein Lopend beleid]

De nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning en de nieuwe Jeugdwet zijn vanaf 1 januari 2015 van kracht. De gemeente wordt dan verantwoordelijk voor meer taken op het gebied van zorg en ondersteuning die nu nog onder de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en de Wet op de jeugdzorg vallen. Waarom? De gemeente staat dichterbij haar inwoners dan het Rijk.

Gemeenten kunnen lokaal de taken op het gebied van jeugd, welzijn en zorg meer integraal en meer in samenhang uitvoeren. Samen met betrokken inwoners en organisaties bereiden we ons voor op deze nieuwe taken. Dit doen we binnen het programma Vernieuwing Sociaal Domein.

Gebiedsgerichte Aanpak Lopend beleid]

We willen dat onze burgers - wanneer nodig - gebruik kunnen maken van kwalitatief goede ondersteuning en zorg. Daarnaast willen we dat de kosten voor zorg en ondersteuning betaalbaar blijven. Om dit te bereiken geven we allereerst meer ruimte aan mensen zelf. Mensen zijn goed in staat om kansen te creëren, initiatieven te ontplooiën en al dan niet samen met het netwerk oplossingen te bedenken voor eventuele problemen. We houden ook vast. Wanneer burgers meer ondersteuning nodig hebben, moeten ze op ons kunnen rekenen. Daarom zijn we bezig een ondersteuningsstructuur te ontwikkelen die dicht bij de burger staat, het zogeheten gebiedsgericht werken. Deze aanpak is niet de gang van het ene loket naar het andere, maar een laagdrempelige plek in de eigen leefomgeving van waaruit verschillende disciplines in samenspraak met bewoners (en het netwerk) problemen aanpakken. Het leveren van maatwerk, integraal werken over meerdere leefgebieden en het focussen op resultaat staat in de Gebiedsgerichte Aanpak centraal. Deze aanpak zal komende jaren verder ontwikkeld worden.

Uitvoeringsprogramma WMO Lopend beleid]

Sinds 2007 zijn gemeenten al verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Vanaf 2015 komen er nieuwe taken bij. Gemeenten worden onder andere verantwoordelijk voor dagbesteding of - in de huidige AWBZ termen - begeleiding individueel. De opgave die voor ons ligt is om al deze nieuwe taken - binnen de daarvoor beschikbare budgetten - te verbinden met de taken waar we vanaf 2007 al verantwoordelijk voor zijn. Een andere opgave waar we voor staan is om de verschillende vormen van dagbesteding en/of begeleiding een plek te geven in of te verbinden met de Gebiedsgerichte Aanpak.

Regionale Transitie Arrangementen (RTA's) Lopend beleid]

Binnen het Regionaal Transitie Arrangement Groningen (RTA) maken 23 Groningse gemeenten in gezamenlijkheid op regionaal niveau afspraken met zorgaanbieders. Het gaat hier om jeugdhulp voor jongeren vanaf 0 tot 18 jaar. Voor de transformatie is het Gronings Functioneel Model ontwikkeld. Op dit moment werken we dit model verder uit met de jeugdzorgaanbieders. Beoogd wordt vanaf 2015 de transformatie volgens dit model in te voeren zodat het in 2017 volledig operationeel is. Voor 2015 is gekozen om in solidariteit een gezamenlijke inkoop te doen. Dit is bedoeld om de continuïteit van zorg voor 2015 te garanderen.

DEELPROGRAMMA'S

1. **Sociale samenhang en leefbaarheid**
2. **Preventie en zorg**
3. **Integratie en emancipatie**
4. **Overig welzijn en zorg**

Deelprogramma 1 **SOCIALE SAMENHANG EN PARTICIPATIE**

We willen dat Stadjsers mee kunnen doen in onze stad. In dit deelprogramma staat meedoen voor:

- Meedoen door de zelf- en samen-redzaamheid en het zelf-oplossend vermogen van mensen te vergroten, door voorzieningen toegankelijker te maken of door individuele voorzieningen te verstrekken;
- Meehelpen door vormen van respijtzorg verder te ontwikkelen met inzet van vrijwilligers en mantelzorgers;
- Meedenken door ook in beleid burgerparticipatie te stimuleren, bijvoorbeeld door Wmo adviesraden, bewonersorganisaties, klankbordgroepen en overige vormen van interactieve beleidsvorming te ontwikkelen.

De participerende burger is een terugkerend beleidsstreven, op het vlak van rehabilitatie, integratie en re-integratie. Om mensen die aan de kant (dreigen te komen) staan weer bij de samenleving te betrekken, is een krachtige sociale structuur nodig. Een sociale structuur, waarin zelforganisatie en maatschappelijke binding een belangrijke plaats innemen en met elkaar zijn verbonden.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma sociale samenhang en participatie bedraagt 127,9 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit de integratie-uitkering Wmo, specifieke rijksbijdragen, decentralisatie-uitkeringen via het gemeentefonds, bezoekers/huuropbrengsten, reserves, eigen bijdragen, overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsvelden

- Bevorderen sociale samenhang en leefbaarheid wijken
- Individuele voorzieningen (WMO)
- Laaggeletterdheid

Beleidsveld

Bevorderen sociale samenhang en leefbaarheid wijken

We willen dat de mensen in de Groninger wijken en dorpen met plezier wonen en dat ze zich opgenomen en geaccepteerd voelen. Dit geldt ook voor mensen met een hoge leeftijd, met een beperking of een niet-Nederlandse achtergrond. In de Groninger wijken en dorpen hebben bewoners aandacht voor elkaar en ze helpen naar vermogen mee aan de leefbaarheid van de wijk. Goede informatievoorziening en een ondersteuningsstructuur zijn belangrijk om preventief te werken en een beroep op langdurige en zware zorg te voorkomen. Het is daarom van belang dat er op wijk- en buurniveau laagdrempelige informatie en ondersteuning beschikbaar is. Burgers en organisaties kunnen hier terecht met hun vragen en aanbod. Ook kunnen we hier de vroeg signalering in buurten en wijken vormgeven en goed op elkaar afstemmen. Tevens kan via deze voorziening een 'match' plaatsvinden van de vraag naar lichte ondersteuning en begeleiding en het aanbod van vrijwillige inzet in buurten en wijken. De vrijwillige- en mantelzorginzet van Stadjsers levert een belangrijke bijdrage aan de maatschappelijke infrastructuur. Het bevordert de sociale samenhang en voorkomt uitsluiting van Stadjsers. Vrijwilligers en mantelzorgers dragen in belangrijke mate bij aan het beantwoorden van ondersteuningsvragen. In het beleidsveld 'sociale samenhang en leefbaarheid wijken' bundelen we onze activiteiten om te anticiperen op de Gebiedsgerichte Aanpak (GGA). Het gaat hierbij vooral om de vertaling en uitvoering van het WMO-beleid naar de wijk.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Met Buurtwelzijn hebben we vanaf 2010 een zogenaamde consortiumaanpak in de praktijk gebracht. Aan de hand van een Programma van Eisen hebben we aan de drie organisaties Humanitas, MJD en Stiel gevraagd een gezamenlijke subsidieaanvraag in te dienen. Dit heeft goed gewerkt. De samenwerking draagt bij aan vernieuwing in het welzijnswerk, tegengaan van fragmentering en vereenvoudiging van aansturing en bureaucratie. De gezamenlijke wijkanalyses en wijkuitvoeringsplannen dragen bij aan samenhang en samenwerking.

In 2014 zijn de organisaties Stiel en MHD gefuseerd. De tussenevaluatie gaf een positief beeld.

Met de aanwezigheid van Stip's, CJG's, een netwerkstructuur van meer dan 30 organisaties, buurtwelzijnsteams in de wijken van de stad, is er een basis aanwezig om verder te bouwen aan de uitvoering van functies en activiteiten die de laagdrempelige zorginfrastructuur in de wijk versterken (de zogenaamde 0e- en 1e lijn). Daarnaast loopt er een aantal experimenten, zoals de sociale teams, die bijdragen aan ontwikkeling en vernieuwing. Dit alles komt voort uit de gedachte dat de kosten voor de zorg in bedwang gehouden moeten worden, maar ook uit het groeiende besef dat mensen gelukkiger zijn als ze zelf hun problemen oplossen of zich nuttig maken voor anderen.

Doelen

Wat willen we bereiken?

In 2015 willen we:

- het gemiddelde cijfer voor de sociale samenhang handhaven op een 6,0;
- het percentage bewoners dat actief is in de buurt handhaven op 25 procent;
- het percentage bewoners dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de buurt handhaven op 80 procent;
- steun- en informatiepunten (Stip's en CJG's) handhaven en ontwikkelen volgens de uitvoeringsagenda GGA;
- verdere vernieuwing en innovatie van het welzijnswerk stimuleren;
- de basisfuncties van de WMO zoals informatie & advies, ontmoeting en participatie, activering en ondersteuning, signalering en de hulpverlening, begeleiding en coördinatie van zorg in de wijken faciliteren en verder ontwikkelen;
- samen met bewoners en netwerkpartners in de wijken Beijum en Lewenborg een Gebiedsgerichte Aanpak realiseren;
- "gezond" mantelzorgen stimuleren;
- ontmoeting en participatie van wijkbewoners stimuleren en versterken.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Subsidiëren buurtwelzijn [Lopend beleid]

In 2015 hebben we Buurtwelzijn opdracht gegeven om aan de Gebiedsgerichte Aanpak in de wijken een bijdrage te leveren. Buurtwelzijn gaat uit van burgerkracht en vraagt van mensen dat ze meedoen en meer zelf doen. Samenredzaamheid speelt een grote rol: de buurt, vrienden of de familie worden betrokken bij het vinden van oplossingen. Buurtwelzijn ondersteunt burgers bij het aanpakken van kansen, knelpunten en gemeenschappelijke vraagstukken binnen het speelveld van buurt en wijk. Buurtwelzijn draagt bij aan het duurzaam versterken van sociale verbanden, ondersteunt en initieert bewonersinitiatieven gericht op het verbeteren van de leefbaarheid van de eigen woonomgeving. Concentratie van problematiek in woonbuurten wordt vroegtijdig gesignaleerd en samen met bewoners en relevante partijen aangepakt. Buurtwelzijn werkt samen met bewoners, vrijwilligers, professionals en organisaties.

Ontwikkelen Gebiedsgerichte Aanpak [Nieuw]

Naar aanleiding van gedeelde analyses, vraagstukken en thema's voor de wijk willen we samen met netwerkpartners en burgers in Beijum en Lewenborg toewerken naar een gezamenlijk uitvoeringsplan. Vooral de inhoudelijke samenwerking tussen welzijn en zorgaanbieders in de wijk denken we hiermee te verbeteren. De ervaringen in Lewenborg en Beijum gebruiken we vervolgens voor het verder ontwikkelen van wijk- en gebiedsgerichte Programma's van Eisen waarin we thema's en vraagstukken van een wijk voorleggen aan de netwerkorganisaties in die wijk. Dit heeft als uiteindelijk resultaat dat er in alle wijken wijkgerichte uitvoeringsplannen voor het sociaal maatschappelijk domein worden uitgerold.

Subsidiëren onderhoud, verbouw, exploitatie en beheer accommodaties [Gewijzigd beleid]

Onze gesubsidieerde wijkorganisaties staan in dienst van ons Wmo beleid. Ze leveren een bijdrage om de doelstellingen op het gebied van leefbaarheid, sociale cohesie en participatie te realiseren. Buurt- en wijkcentra zijn bij uitstek een plek waar bewoners actief kunnen worden, door deel te nemen aan activiteiten, zelf iets te organiseren of meebesturen. In ons nieuwe beleid zijn de accommodatiebesturen zelf aan zet. In de komende jaren werken ze samen om activiteiten af te stemmen en het beheer te regelen. In het najaar van 2014 zijn deze gesprekken opgestart. WerkPro voert in 2015 alleen nog het reguliere beheer uit, nu per 1 januari de ID-banen zijn vervallen. Prioriteit voor de besturen is dan ook om dit wegvallend beheer op te vangen. In feite worden zij steeds meer de opdrachtgever voor het beheer. Ook hebben zij in 2015 de beschikking over een aantal uren voor programma-coördinatie, een nieuwe functie.

Instandhouden Meldpunten Overlast & Zorg in de vijf stadsdelen [Lopend beleid] [Extra beleidsmiddelen]

De meldpunten vervullen een belangrijke rol in de signaleringsstructuur voor de wijken van onze stad. Door burgers en medewerkers beter te informeren en toe te rusten op meldingen die zorgvragen betreffen investeren we in een preventieve aanpak en een signaleringsstructuur. Meerwaarde van de meldpunten is de directe verbinding met de politie. De afgelopen jaren hebben we hiervoor jaarlijks incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld. We stellen voor dat uw raad vanaf 2015 structureel 140 duizend euro beschikbaar stelt uit de extra beleidsmiddelen.

Subsidiëren steun- en informatiepunten (Stip's) in 14 wijken [Lopend beleid]

Stip biedt informatie en verwijzing op het snijvlak van wonen, welzijn, zorg, informele hulp- en steundiensten, culturele en recreatieve activiteiten. Ook is het een plek voor ontmoeting en contact. Achter Stip staat een samenwerkingsverband van meer dan dertig Groninger organisaties. We hebben MJD gevraagd uitvoering te geven aan de exploitatie en uitvoering van de Stip's. Ook hebben we ze de opdracht gegeven hun eigen dienstverlening te integreren in de front- en backoffice van Stip. Daarnaast vervullen de Stip's een belangrijke rol in de verdere ontwikkeling van de Gebiedsgerichte Aanpak. De verbinding met het uitvoeringsprogramma WMO wordt nadrukkelijk gezocht. Het is de bedoeling dat het STIP in de toekomst opgaat in het sociaal wijkteam, wanneer dit precies gebeurt, is nu nog niet te zeggen, vanwege allerlei ontwikkelingen rondom het sociaal wijkteam.

Subsidiëren makelaarsfunctie vrijwilligerswerk [Lopend beleid]

In 2014 hebben wij de MJD de opdracht gegeven om uitvoering te geven aan de makelaarsfunctie Vrijwilligerswerkbeleid. Vanaf 2015 maakt de makelaarsfunctie Vrijwilligerswerkbeleid deel uit van het brede participatiebeleid. Hiermee plaatsen wij het vrijwilligerswerkbeleid in het bredere perspectief van de maatschappelijke participatie. Een perspectief waarin Groningen een stad is waarin iedereen meedoet. Dit gebeurt ook op nadrukkelijk verzoek van de vrijwilligersorganisaties in de stad die, gezien de ontwikkelingen op het gebied van de vernieuwing in het sociaal domein, de drie decentralisaties en de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO), vragen om meer verbinding tussen deze verschillende terreinen.

De wettelijke verplichte maatschappelijke stages worden met ingang van het schooljaar 2015-2016 weer afgeschaft. In 2015 blijven wij tot en met juni via het subsidiëren van de makelaarsfunctie maatschappelijke stages invulling geven aan de wet. Hiervoor ontvangen wij een rijksbijdrage.

Versterken en verstevigen van de wijkgerichte uitvoering mantelzorgondersteuning [Lopend beleid en nieuw beleid]

We subsidiëren Humanitas voor de uitvoering van mantelzorgondersteuning in de stad. We versterken de positie van mantelzorgers door de ondersteuning van mantelzorgers in de wijken uit te breiden (meer ondersteuning door eigen netwerk, vrijwillige inzet en beroepskrachten). Daarnaast betrekken we mantelzorgers bij de aanvraag van een burger die ondersteuning wil (mantelzorger neemt deel aan het keukentafelgesprek). Ook ondersteunen we mantelzorgers bij het "gezond" en plezierig mantelzorgen en zorg te (leren) delen, om overbelasting te voorkomen. Daarnaast zetten we in op de verbinding van de informele zorg met formele zorg. We geven vorm aan de waardering van de mantelzorgers in het kader van de overheveling van de mantelzorgcomplimentgelden van het Rijk per 1-1-2015. Het blijft daarnaast van belang om contact te zoeken met meer en nieuwe mantelzorgers.

Subsidiëren wijkgerichte uitvoering maatschappelijk werk en sociaal raadsliedenwerk [Lopend beleid]

In 2015 hebben we aan de MJD opdracht gegeven uitvoering te geven aan het maatschappelijk werk en het sociaal raadsliedenwerk. Op basis van het uitvoeringsplan Gebiedsgerichte Aanpak vragen we specifieke aandacht voor de integratie van deze dienstverlening binnen Buurtwelzijn en in de front- en backoffice van de Stip's. Ook de samenwerking tussen vrijwilligersprojecten in de wijk en de dienstverlening van beroepskrachten vormt een aandachtspunt.

Individuele voorzieningen WMO

In de huidige Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) heeft de gemeente een wettelijke opdracht om bepaalde voorzieningen te treffen ter bevordering van de maatschappelijke participatie van haar inwoners. Voorzieningen zoals huishoudelijke hulp, een rolstoel, taxivervoer en woningaanpassingen vallen daaronder.

We creëren door adequate communicatie naar- en samenwerking met burgers, zorgorganisaties, zorgmedewerkers, ambtenaren en bedrijfsleven, bewustwording van de veranderende rol van de overheid. De overheid is niet langer continu dienstverlenend, in toenemende mate zal de Groningse samenleving zorgzaamheid en betrokkenheid voor elkaar moeten oppakken en oplossingen in de eigen omgeving moeten vinden. Er is een (financiële) noodzaak om te komen tot een zo groot mogelijke zelfredzaamheid en samen-redzaamheid.

In de (nieuwe) Wmo 2015 worden geen voorzieningen meer expliciet benoemd. Gesproken wordt nu van (noodzakelijke) ondersteuning van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking, chronisch psychisch en psychosociale problemen om zo lang mogelijk in de eigen omgeving te kunnen blijven wonen. Dit kan in de vorm van algemene en/of individuele voorzieningen. Als een voorziening individueel van aard is, dan wordt gesproken van een maatwerkvoorziening.

Er wordt bekeken wat redelijkerwijs verwacht mag worden van de cliënt en zijn sociaal netwerk, vervolgens zal waar nodig de gemeente in aanvulling hierop hem in staat stellen gebruik te maken van een algemene voorziening of - als dat niet volstaat - een maatwerkvoorziening waarmee een passende bijdrage wordt geleverd aan zijn mogelijkheden om deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer en zelfstandig te functioneren in de maatschappij.

De afgelopen jaren zijn in de wijken tal van (algemene) basisvoorzieningen georganiseerd, zoals klussendiensten, maaltijdvoorzieningen en vrijwillige vervoersvoorzieningen. We onderzoeken - te beginnen met huishoudelijke hulp - in hoeverre we de huidige individuele Wmo-voorzieningen kunnen omzetten in meer voorliggende basisvoorzieningen of algemene voorzieningen

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Er is een stedelijk zorgloket waar mensen een hulpvraag (melding) kunnen doen voor een individuele (maatwerk)voorziening.

De afgelopen jaren hebben wij een traject ingezet waarbij wij onze burgers in de eigen leefomgeving willen ondersteunen. Met de inrichting van de Stip's, Vensterscholen, CJG's en de opzet van de sociale teams zijn belangrijke stappen gezet richting een gebiedsgerichte aanpak. We willen voortbordurend hierop - stapsgewijs de ondersteuning voor onze inwoners gebiedsgericht en integraal organiseren. Per 1 januari 2015 valt extramuraal begeleiding (inclusief vervoer) onder verantwoordelijkheid van de gemeente. Extramuraal begeleiding gebeurt individueel en in groepsverband. De groepsbegeleiding heet kortweg dagbesteding. De huidige mensen die gebruik maken van deze voorziening en een doorlopende indicatie hebben komen in aanmerking voor het overgangsrecht waarbij de ondersteuning in 2015 wordt gecontinueerd.

Voor de huishoudelijk hulp geldt dat voor 2015 het rijk een budgetkorting heeft doorgevoerd die grote consequenties gaat hebben voor onze burgers en de uitvoering.

Doelen

Wat willen we bereiken?

- De gemeente staat een nieuwe benadering van huishoudelijke hulp (HH) voor ogen. Deze benadering is gebaseerd op de (nieuwe) Wmo 2015 en moet ervoor zorgen dat de uitgaven voor huishoudelijke hulp in 2015 en daarna binnen het beschikbare budget blijven.
- De inzet voor 2015 is gericht op het zetten van stappen om voor de lange termijn (2017), met in ieder geval de gemeenten in de provincie Groningen, te komen tot een vergaande integratie van het doelgroepenvervoer (leerlingen- en het Wmo-vervoer) en het openbaar vervoer (OV).

Wat gaan we hiervoor doen?**Ontwikkelen Huishoudelijke Hulp**

Vanaf 2015 gaat het erom dat we burgers in staat stellen om een gestructureerd huishouden te voeren, zodat participeren mogelijk is. Daartoe worden binnen de nieuwe Wmo twee typen voorzieningen genoemd: de algemene en de maatwerkvoorziening. Een algemene voorziening is een dienst of activiteit die toegankelijk is zonder uitgebreid voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers. Huishoudelijke hulp of schoonmaakhulp is zo'n algemene voorziening. Waarschijnlijk worden de lichte vormen van HH vanaf 1-1-2016 als algemene voorziening aangemerkt. Het jaar 2015 wordt een overgangsjaar om iedereen voor te bereiden op de grote veranderingen op het gebied van HH. Om de bezuinigingstaakstelling van 2015 te realiseren zetten we twee maatregelen in namelijk een was- en strijkservice en de herindicatie van HH2 naar HH1. In principe dragen burgers de kosten van een algemene voorziening zelf, tenzij zij een laag inkomen hebben. Dan zal de gemeente de kosten geheel of gedeeltelijk moeten vergoeden. We onderzoeken nog hoe we dit het best kunnen doen. Een mogelijkheid is de individuele bijzondere bijstand. Voor cliënten die meer ondersteuning nodig hebben blijft huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening mogelijk.

Uitvoeren doelgroepenvervoer

De gemeente kent op dit moment, naast het openbaar vervoer (OV), het Wmo-taxivervoer voor mensen die wegens fysieke- of psychische beperkingen niet in staat zijn om met het OV te reizen. Dit is een individuele voorziening die collectief wordt aangeboden. Het huidige Wmo-vervoercontract loopt tot 1 februari 2017. De gemeente heeft meer vormen van doelgroepenvervoer, zoals het leerlingenvervoer. Het AWBZ-vervoer brengen we voor 2015 onder in de continuïteitsarrangementen. Cliënten die hier buiten vallen worden ondergebracht bij het huidige Wmo-vervoer. Voor de lange termijn zetten we - provinciaal - stappen om te komen tot een vorm van zogenaamd integraal publiek vervoer (OV plus doelgroepenvervoer) ondersteuning nodig hebben blijft huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening mogelijk.

Extra beleidsmiddelen WMO [Extra beleidsmiddelen]

Ter compensatie van een niet-realiseerbare bezuinigingstaakstelling op WMO-individuele voorzieningen van 1,7 miljoen euro vanaf 2011 hebben wij in voorgaande begrotingen uw raad voorgesteld extra middelen daarvoor beschikbaar te stellen. De wijzigingen in de rijksbijdrage WMO van de afgelopen jaren en de bezuiniging ad 500 duizend euro uit het coalitieakkoord zijn meegenomen in de bepaling van de hoogte van de compensatie. Vanaf 2015 is 300 duizend euro compensatie voldoende.

We stellen uw raad daarom voor om structureel vanaf 2015 300 duizend euro aan extra beleidsmiddelen beschikbaar te stellen in het kader van de compensatie afromingstaakstelling WMO gelden.

Laaggeletterdheid

Laaggeletterdheid is een maatschappelijk probleem. Het leidt tot verminderde deelname aan de samenleving, verminderd welbevinden en tot onderbenutting van talent. De inschatting is dat 12% van de Stadgers laaggeletterd is. We willen dat iedereen kan deelnemen aan de samenleving. Via volwasseneneducatie willen we zoveel mogelijk volwassenen ondersteunen bij het ontwikkelen van taal- en rekenvaardigheden. Dit doen we door cursussen taal en rekenen in te kopen.

Invoering specifieke uitkering educatie en het vervallen van de verplichte besteding van educatiemiddelen bij regionale opleidingscentra

Het educatiebudget is op dit moment nog een onderdeel van het Participatiebudget. Het geld is bestemd voor opleidingen Nederlandse taal en rekenen dan wel Nederlands tweede taal voor volwassenen. In 2014 zijn gemeenten nog verplicht om deze opleidingen bij de ROC's in te kopen. Vanaf 2015 wordt deze verplichting losgelaten. In juli 2014 is een wetsvoorstel aangenomen waarin onder andere de overgang van gedwongen winkelnering (bij de ROC's) naar markwerking is opgenomen. Om deze overgang zorgvuldig te laten verlopen, komt er een afbouwregeling. Het geld voor volwassenen educatie wordt een specifieke uitkering aan de centrumgemeenten van de arbeidsmarktregio's. Dit houdt in dat de gemeente Groningen in overleg met de andere gemeenten in de arbeidsmarktregio een regionaal educatieplan opstelt, afspraken maakt over de inkoop en coördinerende taken uitvoert

Analyse	<p>Hoe staan we ervoor?</p> <p>In 2014 bedraagt het budget voor volwassenen educatie 765 duizend euro. Dit bedrag besteden we volledig bij de ROC's aan cursussen Nederlandse taal en rekenen, dan wel Nederlands als tweede taal. Daarnaast dragen we vanuit het armoedebeleid bij aan lichtere vormen van taalondersteuning zoals het Taalcoach project van Humanitas en het Taal-café.</p>
Doelen	<p>Wat willen we bereiken?</p> <p>We willen zo veel mogelijk volwassenen ondersteunen bij het ontwikkelen van taal- en rekenvaardigheden.</p>
Activiteiten	<p>Wat gaan we hiervoor doen?</p> <p>.....</p> <p>Voor 2015 stellen we in overleg met de andere gemeenten in de arbeidsmarktregio een regionaal educatieplan op. Op grond hiervan kopen we formele en non-formele cursussen taal en rekenen in. Daarnaast dragen we vanuit het armoedebeleid bij laagdrempelige vormen van taalondersteuning.</p>

PREVENTIE EN ZORG

Het deelprogramma Preventie en Zorg beslaat verschillende beleidsvelden. We willen preventief werken, oftewel problemen rondom gezondheid en welzijn zoveel mogelijk voorkomen. En dat is nodig, met de vergrijzing en veranderingen in de arbeidsmarkt waardoor mogelijke zorgtekorten ontstaan. Want gezond ouder worden wil iedereen, en daarbij zijn vele sectoren en deelnemers betrokken. Voor de gemeente Groningen is dat een belangrijk thema, en we hebben ons daarom dan ook aangesloten bij het netwerk Healthy Ageing Noord Nederland dat door het UMCG is gestart. Het netwerk met vele deelnemers is gericht op langdurig onderzoek en ontwikkeling van kennis en innovatie rondom dit onderwerp. Leefstijl is één van de kernonderwerpen. Het geeft ons onder andere de kans om het effect te laten onderzoeken van ons beleid op het gebied van beïnvloeden van leefstijl. Bij onze preventieaanpak richten wij ons op alle Stadjes, maar leggen wij de nadruk op risicogroepen. Juist bij mensen met een lage sociaaleconomische status is er sprake van stapeling van problemen. We willen ook problemen binnen de kwetsbare groepen in de stad en in de regio voorkomen en oplossen. Hiermee bedoelen we onder meer dak- en thuislozen, verslaafden en multi-probleemgezinnen. We willen voorkomen dat deze mensen aan de zijlijn staan. Met vroeg-signalering en herstelprogramma's willen we deze groepen in staat stellen de regie over hun eigen leven te voeren. Een ander beleidsveld betreft de terugdringing van relationeel geweld waarvoor onder andere de instrumenten Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld en de wet Tijdelijk Huisverbod worden ingezet.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma preventie en zorg bedraagt 39,1 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit decentralisatie-uitkeringen via het gemeentefonds, bijdragen gemeentelijke regeling PG&Z (Publieke Gezondheid & Zorg), overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsvelden

- Maatschappelijke opvang. Verslavingszorg en OGGz
- Vrouwenopvang/ geweld in afhankelijkheidsrelaties
- Infectieziektebestrijding
- Lokaal gezondheidsbeleid
- Openbare gezondheidszorg

Beleidsveld

Maatschappelijke opvang, verslavingszorg en OGGz

In de nota Regionaal Kompas “Actief onder Dak” 2014-2017 hebben we ons beleid, als onderdeel van de Wmo, vastgelegd ten aanzien van maatschappelijke opvang, de problematiek van dak- en thuisloosheid in de breedste zin, verslavingszorg en Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz). We willen dat ook kwetsbare groepen in de stad en in de regio zo gelijkwaardig mogelijk kunnen participeren in onze samenleving. Het gaat hier om mensen met ernstige beperkingen in hun zelfredzaamheid en in hun sociaal netwerk. Armoede, werkloosheid, detentie, verslaving, gedrag- en relatieproblemen zijn dominante kenmerken. Doelgroepen zijn onder meer dak- en thuislozen, verslaafden, ex-gedetineerden en multi-probleemgezinnen. We willen voorkomen dat deze mensen aan de zijlijn staan en verder afglijden. De mensen die toch dakloos raken proberen we zo snel mogelijk weer terug te brengen in de maatschappij. Met vroeg-signalering en herstelprogramma's stellen we deze groepen in staat de regie over hun eigen leven te voeren. Ook willen we ter bescherming van de bevolking overlast en criminaliteit voorkomen en bestrijden. We zetten ons in om zoveel mogelijk terugval te voorkomen. In het programma maken we een onderverdeling in preventie (en vroeg-signalering), curatie (en schadebeperking) en nazorg. De gemeente Groningen is voor dit programma centrumgemeente voor de gehele provincie. Dit houdt in dat Groningen middelen ontvangt voor de problematiek in de gehele provincie en deze middelen in overleg met de andere 22 regiogemeenten zo efficiënt en doelmatig mogelijk ten behoeve van de totale doelgroep inzet.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

We zien dat over de jaren heen het aantal residentieel daklozen nagenoeg gelijk blijft. Er is steeds nieuwe aanwas die we hopen te verkleinen door vroegtijdiger mensen op te pakken die afglijden. We willen nog voor deze groep mensen zijn huis uit moet of gaat, passende hulp bieden. De sociale teams in de wijken, zullen hiervoor ingezet worden. Komen mensen toch in de MO-voorzieningen dan willen

we ze zo snel mogelijk weer, zo zelfstandig mogelijk laten wonen. Voor re-integratie in de gewone samenleving is dagbesteding erg belangrijk. Mensen voelen zich gewaardeerd wanneer ze een taak hebben en bouwen weer een sociaal netwerk op. Dagbesteding en werken krijgt hiermee een belangrijkere plaats in de rehabilitatie van dak- en thuislozen en ex-gedetineerden.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ Aantal personen in de MO	▪ 800	▪ <800	▪ <800	▪ 750
▪ Uitstroom naar vervolgvoorzieningen	▪ >80	▪ >80	▪ >80	▪ >85

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen dat de kwetsbare groepen in Stad en regio zo snel mogelijk rehabiliteren en aansluitend op hun mogelijkheden, weer deel gaan nemen aan de reguliere maatschappij. Het gaat hierbij om mensen met ernstige beperkingen in hun zelfredzaamheid en ex-gedetineerden die vaak geen sociaal netwerk meer hebben. We willen door middel van sociale teams eerder vroeg-signaleren, zodat verder afglijden voorkomen kan worden. We gaan er vanuit dat meer mensen bij eerder contact en ondersteuning in hun eigen huis kunnen blijven. We zullen hiervoor ook (meer) woonbegeleiding in gaan zetten.

De tweede helft 2014 en eerste helft 2015 gebruiken we voor een doorlichting van de Maatschappelijke Opvang. We willen kijken of we (nog) efficiënter kunnen werken. Daarnaast willen we dat mensen sneller rehabiliteren. Hiervoor zetten we meer in op wonen en werken c.q. dagbesteding. We denken aan kleinere huisvestingsvormen. Ook proberen we de doorstroom in de verschillende opvanginstellingen te verhogen. De cliënt zal veel centraler komen te staan en we gaan ons richten op wat iemand wel of wel weer kan. We gaan de Maatschappelijke Opvang zo inrichten dat ze aansluit bij het gebiedsgerichte werken.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Subsidiëren van voorzieningen voor dak- en thuislozen [Lopend beleid]

We subsidiëren instellingen als Het Kopland, Zienn, Lentis, VNN en Werkpro voor de opvang en begeleiding van onze doelgroepen. Komend jaar willen we meer dan voorheen de nadruk leggen op maatwerk, wonen en dagbesteding. We zorgen voor meer samenhang passend in het gebiedsgericht werken.

Ontwikkelen nieuwe interventiemogelijkheden [Lopend beleid]

In 2014 hebben we nieuwe manieren van werken uitgetest rond huisvesting en cliëntbenadering. Ook in 2015 willen we diversiteit in producten vergroten zodat meer maatwerk geleverd kan worden. Diversiteit en maatwerk is nodig omdat de doelgroep zo divers is. We gaan verder met Housing First en onconventioneel wonen. Housing First is bedoeld voor dakloze mensen met meervoudige problemen, bijvoorbeeld psychiatrische stoornissen in combinatie met verslaving. Zij krijgen een woning aangeboden met intensieve begeleiding en ondersteuning op alle leefgebieden. Het gaat primair om mensen die al langer dakloos zijn en voor wie binnen het bestaande aanbod onvoldoende passende opvang beschikbaar is. Onconventioneel Wonen is bijvoorbeeld woonruimte in een container of blokhut. Hiervoor wordt intensief samengewerkt met maatschappelijke opvang-organisaties.

Stimuleren samenwerking instellingen [Lopend beleid]

Onze instellingen voeren elk een klein deel van de keten uit. We willen dat instellingen meer diversiteit in aanbod bieden waardoor er meer maatwerk geleverd kan worden. Niet elke organisatie in de MO moet het zelfde aanbod hebben. De organisatie van aanmelding zal niet automatisch meer de instelling van opvang of van hulpverlening zijn. In onderling overleg tussen de organisaties wordt bepaald waar een cliënt het best op zijn plek is, dat zal lang niet altijd de organisatie van aanmelding zijn.

Beleidsveld

Vrouwenopvang/ geweld in afhankelijkheidsrelaties

Wij hebben de ambitie om het geweld in afhankelijkheidsrelaties terug te dringen. Dit heeft niet alleen betrekking op (ex-) partnergeweld, maar ook op ouderenmishandeling en kindermishandeling. In 2009 is de Wet Tijdelijk Huisverbod van kracht geworden en in 2013 de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Voor de uitvoering van dit programma ontvangen we als Centrumgemeente rijksmiddelen, voor de bekostiging van de vrouwenopvang, de uitvoering van de Wet tijdelijk huisverbod en de instandhouding van een Steunpunt Huiselijk Geweld.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De gezamenlijke Groninger gemeenten hebben in 2014 een nieuwe regiovisie vastgesteld, waarin met alle ketenpartners is afgesproken welke activiteiten worden uitgevoerd ter bestrijding van huiselijk geweld. Hierin spelen verschillende organisaties een rol, waaronder Kopland, het Steunpunt Huiselijk Geweld, de politie, het maatschappelijk werk, de reclassering, het Veiligheidshuis en de Ambulante Forensische Psychiatrie Noord-Nederland (AFPN). Het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG) en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) worden samengevoegd tot een nieuw Advies- en Meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (AMHK).

Bij het Steunpunt Huiselijke Geweld is het aantal meldingen huiselijk geweld fors toegenomen sinds de afschaffing van het instemmingsformulier in 2013. Met behulp van dit formulier gaf het slachtoffer en/of dader aan dat zijn gegevens met derden gedeeld mochten worden. Nu dit niet meer hoeft, wordt iedere politiemelding huiselijk geweld doorgegeven aan het Steunpunt. Dit heeft (nog) niet geleid tot een stijging van het aantal huisverboden; de stijging van het aantal meldingen heeft vooral betrekking op de codes groen en oranje (iets minder gewelddadig en bedreigend dan rood). We hopen met deze nieuwe werkwijze verdere escalatie van huiselijk geweld te voorkomen.

De capaciteit van de vrouwenopvang wordt ten maximale benut. In 2014 is vanuit het Rijk een nieuw herverdelingsmodel voor de rijksmiddelen vrouwenopvang ontwikkeld en dit zal vanaf 2015 fasegewijs worden ingevoerd. Voor Groningen betekent dit een forse verlaging van de beschikbare middelen. Voor de Vrouwenopvang zijn plannen ontwikkeld om te verhuizen naar een nieuwe locatie en met de verlaging van de beschikbare middelen betekent dit minder opvangplekken. Dit wordt (deels) opgevangen door de hulpverlening meer ambulante vorm te gaan geven, met gebruikmaking van het eigen sociale netwerk. De kwaliteit van de opvang zal wel toenemen, omdat op de nieuwe locatie wonen en zorg meer gescheiden wordt en vrouwen (en hun kinderen) meer privacy geboden kan worden. Het is nog onduidelijk of dit tot problemen gaat leiden.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ Bezettingspercentage vrouwenopvang	▪ 107%	▪ > 90%	▪ > 90%	▪ > 90%
▪ Aantal opnames vrouwenopvang/vrouwen	▪ 177 ▪ 174	▪ > 150 ▪ > 150	▪ > 150 ▪ > 150	▪ > 150 ▪ > 150
▪ Aantal opnames kinderen	▪ 823	▪ > 800	▪ > 800	▪ > 800
▪ Aantal meldingen huiselijk geweld				
▪ huisverboden	▪ 107	▪ 120	▪ 120	▪ 120

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen:

- geweld in afhankelijkheidsrelaties duurzaam beëindigen;
- directe veiligheid bieden voor slachtoffers van huiselijk geweld.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Subsidiëren Vrouwenopvang en Steunpunt Huiselijk Geweld [Lopend beleid]

Deze voorziening is zowel voor Groningen als provinciaal/landelijk. De vrouwenopvang biedt 25 plaatsen voor crisisopvang. Daarnaast zijn 44 plaatsen beschikbaar voor vrouwen die binnen drie maanden tot een jaar begeleid worden naar zelfstandig wonen. Deze capaciteit staat voortdurend onder druk; met een bezettingspercentage van ruim 100% is de grens van de mogelijkheden bereikt. Landelijk is er sprake van herverdeling van middelen waardoor het aantal opvangplekken in Groningen verminderd zal worden. We proberen dit op te vangen door mee ambulante begeleiding te gaan bieden. Stichting Kopland houdt ons via een halfjaarlijkse rapportage op de hoogte van de bezetting en de ontwikkelingen.

Uitvoeren Wet tijdelijk huisverbod voor de stad en de provincie Groningen [Lopend beleid]
De wet huisverbod wordt in de hele provincie uitgevoerd en de verwachting is dat in 2015 ongeveer 120 huisverboden worden opgelegd.

Uitvoeren centrumgemeente taak [Lopend beleid]
Wij zijn centrumgemeente voor de aanpak vrouwenopvang/geweld in afhankelijkheidsrelaties. In 2014 zijn we samen met Drenthe en Friesland gestart met de pilot 'geplande screening: huisverbod bij kindermishandeling'. Deze pilot zal in 2015 worden geëvalueerd.

Beleidsveld

Infectieziektebestrijding

Op basis van de Wet publieke gezondheid hebben we een belangrijke rol in de bestrijding van infectieziekten. We zijn zowel verantwoordelijk voor preventieve maatregelen als voor bestrijding van (een epidemie van) infectieziekten, zoals tuberculose en seksueel overdraagbare aandoeningen (soa).

Analyse

Hoe staan we ervoor?

We zorgen ervoor dat we voortdurend op de hoogte zijn van de meest recente ontwikkelingen op het gebied van infectieziekte(bestrijding), en zijn - in samenwerking met het Centrum voor Infectieziektebestrijding (RIVM) en andere zorgverleners - continu alert op een mogelijke uitbraak van infectieziekten.

We hebben een adequate organisatie met een uitgebreid netwerk gericht op het voorkomen en terugdringen van soa voor risicogroepen en het verzorgen van laagdrempelige seksualiteits-hulpverlening voor jongeren.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen voorkomen dat infectieziekten zich verspreiden. We willen seksuele gezondheid behouden/beschermen en bevorderen en soa terugdringen.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Preventief handelen [lopnd beleid]

We continueren de volgende preventieactiviteiten in 2015:

- Risicogroepen (heteroseksuelen met wisselende onveilige sekscontacten, jongeren, Antillianen/Arubanen, asielzoekers, homoseksuele mannen, prostitue(e)s, HIV-positieven) gericht voorlichten;
- De Tour of Love-bus bezoekt scholen, jongerencentra en festivals om diverse thema's waaronder seksualiteit/soa, alcohol- & drugsverslaving en huiselijk geweld aan de orde te stellen;
- Lentekriebels (basisonderwijs);
- Project Liefde en Genot (voornamelijk VMBO- en leerwegondersteunende scholen), Actief betrokken bij ketenaanpak mensenhandel.

Spreekuren houden [lopnd beleid]

- We voeren geïntegreerde soa/seksualiteitshulpverlening spreekuren uit. Bijvoorbeeld een wekelijks jongerenspreekuur uitsluitend voor cliënten die jonger zijn dan 25 jaar;
- Om de diverse doelgroepen op de juiste spreekuren te kunnen plaatsen werken we met een duidelijke triage, waarmee we de wachttijden beperken;
- Wekelijks is er in de huiskamer op de tippelzone van het Straat Prostitutie Project een medisch spreekuur en een verpleegkundig spreekuur. Ook is er op de donderdagavond een inloopspreekuur voor de prostituees uit stad en provincie;
- Het landelijk hepatitis B vaccinatieprogramma voor homomannen en voor prostituees wordt gecontinueerd. We voeren (outreaching) preventieactiviteiten uit en passen in toenemende mate e-hulpverlening toe in combinatie met de spreekuren; via internet kunnen soa-testen worden aangevraagd, thuiswerkende prostituees worden per email uitgenodigd voor een consult bij GGD Groningen.

Samenwerking versterken

Er is contact met professionals (jongerenwerkers, medewerkers jeugdgezondheidszorg, leerkrachten, UMCG, huisartsen etc.) en er worden nieuwsbrieven uitgebracht. Er wordt professioneel samengewerkt met de polikliniek infectieziekten en polikliniek dermatologie van het UMCG.

Verwacht/beoogd resultaat:

Doelgroepen weten de GGD te vinden voor soa-onderzoek en vragen over seksualiteitsproblemen en risicogedrag, waardoor er afname is van soa en andere gezondheidsproblemen (bijv. abortus). Met de ingevoerde triage houden we wachttijden beperkt. Door nieuwe vormen van seksuele hulpverlening verwachten we een afname van de consulten op de spreekuren met een groter bereik van de doelgroep.

MEETBAAR RESULTAAT

Bij de prostituees die we zien op de consulten van het Straat Prostitutie Project en het inloopspreekuur verwachten we op basis van de trends van de afgelopen jaren zo'n 450 consulten in 2015 waarin ruim 10% positieve soa's worden geconstateerd.

Het aantal bezoekers aan de soa/sense-sprekuren van GGD Groningen en het UMCG stijgt jaarlijks licht. Uitgaande van deze stijgende lijn worden er in 2015 rond de 4.500 bezoekers verwacht, waarvan het grootste deel jonger zal zijn dan 25 jaar. Op basis van onze ervaringen zal tussen de 10% en 15% van de bezoekers daadwerkelijk een soa hebben.

Er zal in 2015 meer gebruik gemaakt worden van e-hulpverlening, ook omdat dit een vorm is die de doelgroep jongeren erg aanspreekt.

Beleidsveld

Lokaal gezondheidsbeleid

We willen een stad zijn waar onze kinderen opgroeien tot gezonde volwassenen en waarin volwassenen gelijke kansen hebben op gezondheid en een gezonde levensloop. Hoe we dit willen doen staat beschreven in het uitvoeringsprogramma Samen Gezond in Stad. Dit is opgebouwd uit drie programmasporen Gezonde Stad, Gezonde Wijk en Gezonde Jeugd. Het laatst genoemde spoor heeft een nauwe relatie met het integraal jeugdbeleid en is ook afgestemd op de activiteiten in het CJG. Op het niveau van Groningen stad streven wij - met voortdurende aandacht voor de parallelle van belangen- naar een stedelijke omgeving die positief is voor de gezondheid en die burgers uitnodigt tot gezonde keuzes. Tussen de Groninger wijken bestaan substantiële verschillen qua leefwijze en leefstijl, die mede samenhangen met de sociaaleconomische situatie van de bewoners. Om deze reden investeren wij ook het komende jaar extra in de Groninger wijken met de grootste gezondheidsachterstanden. In het kader van gezonde jeugd willen wij een actieve en gezonde leefstijl onder jongeren stimuleren.

Analyse

Hoe staan we ervoor? stedelijke analyse

Groningers van 19 tot en met 64 jaar hebben vergeleken met hun leeftijdsgenoten in andere studentensteden een goede zelf gerapporteerde gezondheid. Qua volwassenen die roken is Groningen een middenmoter. Stadgers bewegen vrij veel en vergeleken met de andere steden hebben Groningers minder overgewicht. Daarentegen wordt in de gemeente Groningen het vaakst overmatig en zwaar alcohol gedronken door 19- tot en met 64-jarigen.

wijkanalyse

Gezondheid en ziekte zijn voor een belangrijk deel afhankelijk van leeftijd. Het is dan ook niet verwonderlijk dat in de wijken waar veel ouderen wonen de gezondheid als minder goed wordt ervaren en dat er in deze wijken meer mensen wonen met chronische ziekten. De inwoners uit de wijk Zuidwest (zoals Corpus den Hoorn) hebben een relatief slechte zelf gerapporteerde gezondheid. Daarnaast wonen in deze wijk naar verhouding veel volwassenen met een chronische ziekte en/of beperkingen. Ook in de wijken Nieuw-West (Vinkhuizen) en Noordwest (Paddepoel en Selwerd) wonen relatief veel volwassenen met een minder goede zelf gerapporteerde gezondheid. Daarnaast hebben eveneens de bewoners van deze wijken naar verhouding vaker last van een chronische ziekte of een beperking. De volwassenen woonachtig in de 'studentenwijken' Oud-Zuid (de Herewegbuurt, Rivierenbuurt) en Centrum (Centrum en Noorderplantsoen) hebben gemiddeld een goede gezondheid en bovendien rapporteren de volwassenen uit deze wijken relatief weinig chronische ziekten of beperkingen. In de wijken Oud-West (Oranjobuurt en Schilderswijk) en Oud-Zuid wordt relatief veel gerookt en gedronken. In de wijk Noordoost (Beijum) komen vormen van psychische klachten relatief vaak voor.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Lokaal gezondheidsbeleid richt zich op het beïnvloeden van gedrag en het stimuleren van een gezonde leefstijl, dit doen wij door:

- gezondheid en gezondheidsaspecten vaste criteria laten vormen bij het ontwikkelen van beleid op het vlak van participatie, armoede, onderwijs, sport en ruimtelijke ordening;
- de verbinding tussen preventie, cure en care tot stand brengen/bevorderen;
- inzetten op het verkleinen van gezondheidsachterstanden op wijkniveau waarbij de bewoners worden betrokken bij de ontwikkeling van wijkvisies en andere projecten;
- voorwaarden creëren die jongeren stimuleren en uitdagen om een actieve en gezonde leefstijl aan te nemen;
- ouders stimuleren en ondersteunen om hun kinderen een gezond leefstijl aan te leren.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Investeren in een Gezonde Stad [Lopend beleid]

Leefstijlinterventies blijken onvoldoende effect te hebben op het aanleren van een gezonde levenswijze. Daarom investeren we structureel in factoren die op gezondheid en gezond gedrag van invloed zijn zoals werk, participatie, fysieke en sociale leefomgeving. In 2015 zetten we in op:

- Het betrekken van de individuele gezondheidssituatie bij het activeren van inwoners die onder de Participatiewet vallen. Zie verder hoofdstuk 1, deelprogramma werk en participatie;
- Bij de uitvoering van het WMO-meerjarenprogramma “Samen Sterk in Stad” en “Groningen voor elkaar” (3 D’s) wordt blijvend aandacht gevraagd voor gezondheid en gezond gedrag. Zie ook hoofdstuk vier, deelprogramma Sociale samenhang en participatie en de paragraaf Vernieuwing Sociaal Domein;
- Vergroten expertise op het gebied van gezond opgroeien, gezond oud worden en een gezonde levensloop. Dit door meer gebruik te maken van de expertise van kennisinstellingen (Healthy Ageing), het organiseren van kennisateliers en onderhouden van contact met onze partners van Healthy Ageing.

Investeren in een Gezonde Wijk [Lopend beleid]

In de wijken Paddepoel/Selwerd/Tuinwijk, Korrewegwijk/De Hoogte en Vinkhuizen nemen we extra maatregelen om de gezondheidsachterstanden tegen te gaan. Hierbij werken we samen met de bewoners en de beroepskrachten in de wijk. In 2015 ligt het accent op:

- Het uitvoeren van de wijkvisie Selwerd waarin ook aandacht is voor gezondheid en gezondheidsachterstanden. Selwerd is een proeftuin om te onderzoeken of deze aanpak succesvol kan zijn. In 2015 is het de bedoeling om de aanpak te kopiëren naar Vinkhuizen, met oog voor de specifieke kenmerken van Vinkhuizen;
- Uitvoering plan van aanpak JOGG in Selwerd (zie rapport “Wijkontwikkeling Selwerd, kennis en potentie verbinden”);
- In zeven Groninger wijken is een Nait Soezen-wijkverpleegkundige actief. De manier van werken van deze wijkverpleegkundige nieuwe stijl grijpt terug op die van de vroegere wijkzuster: doortastend en wars van bureaucratie, ‘nait soezen moar doun’. De Nait Soezen-verpleegkundige vormt de schakel naar de huisartsen met zijn of haar team. In de pilot sociaal team in de Korrewegwijk/De Hoogte neemt de wijkverpleegkundige ook deel aan het sociaal team.

Investeren in een Gezonde jeugd [Lopend beleid]

Ook in 2015 investeren we in de Groninger jeugd, omdat een gezonde jeugd zichzelf en de samenleving de beste toekomstperspectieven biedt. Aandacht gaat opnieuw uit naar de thema’s gezond gewicht, psychosociale problemen, overmatig alcoholgebruik en perinatale sterfte. Dit betekent dat de volgende maatregelen worden uitgevoerd:

- Aanpakken overgewicht op een integrale manier met behulp van de JOGG-methodiek. Selwerd is in 2015 pilotwijk voor JOGG. JOGG staat voor jongeren op gezond gewicht;
- Uitvoeren maatregelen uit het uitvoeringsprogramma “De maat is vol” (Alcohol en jongeren 2013-2016);
- Bevorderen psychosociale gezondheid van de jeugd. De aanknopingspunten uit het feitenblad “Psychosociale gezondheid van de jeugd in de Gemeente Groningen” zijn in 2013 omgezet in concrete maatregelen en worden in 2014 gecontinueerd. Samenwerkingspartners op dit gebied zijn de CJG’s, Cedin, het onderwijs, bureau Jeugdzorg en Lentis;
- Voortzetten samenwerking met betrokken partners (verloskundigen en kraamzorg) voortvloeiend uit het project Gezond Zwanger om de perinatale sterfte terug te dringen;

-
- Voortzetten uitvoering Healthy Pregnancy 4All samen met het ErasmusMC Rotterdam gericht op het terugdringen van de perinatale sterfte. Healthy Pregnancy 4 All krijgt in 2015 een vervolg als HP 4All 2. De focus komt bij HP 4All meer te liggen bij de kraamzorg en de jeugdgezondheidszorg.
-

Uitvoeren Stimuleringsprogramma Lokale Aanpak Gezondheidsachterstanden (Nieuw beleid)
Gezond in ... is het stimuleringsprogramma dat GIDS (Gezond In De Stad) gemeenten helpt bij het versterken van hun lokale aanpak van gezondheidsachterstanden en inpassing in het reguliere beleid. Het gaat daarbij niet om blauwdrukken maar om het aansluiten bij wat gemeenten al doen zoals JOGG en Healthy Pregnancy 4 All. Het doel van het programma is om gezondheidsachterstanden binnen wijken te verminderen. De opzet van het stimuleringsprogramma is om te ondersteunen bij een samenhangende integrale Gezonde Wijk aanpak van gezondheidsachterstanden op gemeentelijk niveau, die aansluit bij de behoefte binnen de gemeente. Bij een samenhangende integrale aanpak gaat het om het wijkgericht werken aan gezondheid, waarbij gezorgd wordt voor een goed toegankelijk (zorg)aanbod in de wijk, stimuleren van gezond gedrag om het aansluiten bij de leefwereld van bewoners, het zorgen voor een gezonde leefomgeving en het stimuleren dat mensen actief mee kunnen doen aan de maatschappij.

Beleidsveld

Openbare gezondheidszorg

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De Gemeente Groningen neemt samen met 22 gemeenten in de provincie deel aan de gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid en Zorg (PG&Z). We geven uitvoering aan taken die aan deze regeling in het kader van de publieke gezondheid zijn opgedragen.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen de publieke gezondheid effectief en efficiënt organiseren.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Uitvoering taken gemeenschappelijke regeling PG&Z

We hebben continue aandacht voor de cijfers en het verhaal achter de cijfers en bedienen ons daarbij waar mogelijk van nieuwe inzichten op de taakvelden:

- Jeugdgezondheidszorg;
- Forensische geneeskunde;
- Epidemiologie;
- Technische hygiënezorg (waaronder inspecties kinderopvang);
- Milieugezondheidszorg;
- Infectieziektebestrijding, tuberculosebestrijding, seksuele gezondheidszorg;
- Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio;
- Crisisdienst.

Taken die GGD Groningen alleen voor de gemeente Groningen uitvoert, worden in andere onderdelen van deze Begroting benoemd.

INTEGRATIE EN EMANCIPATIE

Het deelprogramma Integratie en Emancipatie bundelt ons beleid gericht op:

- Integratie van allochtone vrouwen, Antillianen & Arubanen en Somaliërs;
- Emancipatie van (allochtone) mannen en homoseksuele en biseksuele mannen en vrouwen en transgenders;
- De ondersteuning van vluchtelingen en uitgeprocedeerde asielzoekers.

We willen hun ontwikkelingskansen vergroten en verschillen in kansen en keuzemogelijkheden wegwerken.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma integratie en emancipatie bedraagt 1,9 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit specifieke rijksbijdragen en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsvelden

- Diversiteit en integratie
- Vluchtelingen en asielzoekers
- Emancipatie

Beleidsveld

Diversiteit en integratie

Wij houden vast aan de doelstelling van de integratie van etnische culturele groepen zoals neergelegd in de integratienota Nu Ritsen! uit 2007. Wij verbreden deze doelstelling echter naar andere bevolkingsgroepen in de stad en bedden deze in alle gemeentelijke beleidssectoren in. Deze benadering is, anders dan het integratiebeleid, veel meer gericht op alle stadgers. Jong en oud, homoseksueel en heteroseksueel, allochtoon en autochtoon, man en vrouw. En waarin het 'anders zijn' de norm is en niet de uitzondering. Deze andere, bredere manier van kijken naar de samenleving is het diversiteitsbeleid. Dat er vooral op gericht is om blijvend en positief aandacht te vragen voor de verschillende groepen stadgers en hun onderscheidende kenmerken.

Wij zien diversiteitsbeleid als een noodzakelijke en logische stap in het voltooien van de integratie van etnisch culturele groepen. Een stap voorwaarts zelfs, omdat wij in het diversiteitbeleid veel meer dan voorheen de nadruk leggen op het erkennen, waarderen en vieren van verschillen tussen stadgers. Wij zijn ervan overtuigd dat diversiteit onze stad sterker, creatiever en innovatiever maakt.

Binnen het integratie-inclusief beleid is en blijft ook ruimte voor kwetsbare etnisch culturele groepen. Wij proberen een eventuele aanpak van de vraagstukken rondom deze groepen echter bij voorkeur binnen het reguliere beleid op te pakken. Niet de afkomst van een stadger staat immers centraal, maar zijn of haar vraag of probleem. Mocht op basis van feiten, cijfers en een grondige motivatie blijken dat een vraagstuk alleen via een specifieke aanpak kan worden bediend, dan doen wij dat.

Wij blijven via de rapportage Antilliaanse Nederlanders in Groningen en de Integratiemonitor van het Sociaal Cultureel Planbureau gegevens verzamelen over de maatschappelijke positie van etnische culturele groepen.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Het integratiebeleid is de afgelopen jaren succesvol gebleken. Alle onderdelen van het integratiebeleid zijn of staan op het punt te worden ondergebracht bij bestaande beleidsterreinen. Dit betekent niet dat er geen aandacht meer is voor integratie, maar dat het integratiebeleid nu onderdeel uitmaakt van regulier beleid. Zo behoren de zelforganisaties van en voor minderheden, vanuit het integratie-inclusief denken, thuis bij het vrijwilligerswerkbeleid en de uitvoering van de Dag van de Dialoog bij het wijkwelzijnsbeleid.

Dit geldt ook voor de specifieke doelgroepen in de stad, waarvoor extra inzet en beleid noodzakelijk en wenselijk zijn. Onderdelen van het beleidsterrein Caribische Nederlanders zijn al ondergebracht bij het Integraal Jeugdbeleid en de ketenaanpak allochtone vrouwen bij het emancipatiebeleid.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Wij willen de kennis en ervaring die wij de afgelopen jaren hebben opgedaan met het integratiebeleid op een goede wijze overdragen en inbedden in regulier beleid. Hierbij spelen het Platform Zelforganisaties Groningen en het Platform Religie en Levensbeschouwing een belangrijke rol. Wij betrekken hen meer en eerder dan voorheen bij beleidsontwikkelingen die de achterban van beide organisaties raakt. Bij het nieuwe diversiteitsbeleid zijn naast de platforms, ook onze uitvoerende instellingen en sleutelfiguren betrokken.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Subsidiëren zelforganisaties van etnisch culturele groepen [Lopend beleid]

In 2015 komen wij in samenspraak met het Platform Zelforganisaties Groningen tot een nieuwe subsidieregeling voor de zelforganisaties van en voor etnisch culturele groepen in de stad. Dit betekent dat Groninger zelforganisaties op grond van een aantal nieuwe criteria aanspraak kunnen maken op een basis- en/of activiteitsubsidie.

Subsidiebijdrage leveren aan provinciale antidiscriminatie voorziening [Lopend beleid]

Wij continueren onze bijdrage aan het Discriminatie Meldpunt Groningen voor de niet-wettelijke taken voorlichting en advies. Voor de wettelijke taken registratie en afhandeling klachten ontvangen wij een rijksbijdrage op basis van het aantal inwoners van de stad. Het werkgebied van de antidiscriminatie-voorziening is de provincie Groningen. De generieke korting die wij het Meldpunt hebben opgelegd heeft tot gevolg dat er minder uren voor registratie, klachtenafhandeling en voorlichting beschikbaar zijn. Dit heeft gevolgen voor het niveau en de omvang van de geboden dienstverlening. De afgelopen jaren zijn zes Groninger gemeenten, mede vanuit het oogpunt van bezuinigingen, gestopt met het financieren van het meldpunt. De gevolgen hiervan voor het Discriminatie Meldpunt Groningen bespreken wij in VGG-verband.

Inburgering [Lopend beleid]

Vanaf 1 januari 2013 is de nieuwe Wet inburgering van kracht. Dat betekent dat inburgeringsplichtigen zelf verantwoordelijk zijn voor het volgen van een inburgeringstraject. Gemeenten hebben hierin geen taak meer. De gemeente heeft een taak ten aanzien van inburgeraars die voor 1 januari 2013 met hun inburgeringstraject zijn begonnen en/of inburgeringsplichtig zijn geworden. Op 1 januari 2014 waren 500 inburgeraars nog bezig met hun inburgeringstraject (inclusief de nieuwe instroom van 2012). Het aantal inburgeraars op een traject is halverwege 2014 met 185 afgenomen. Dit doordat zij geslaagd zijn voor hun inburgeringsexamen of ontheven zijn van de inburgeringsplicht.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (2017)
▪ Inburgeraars op nieuwe Inburgeringstrajecten	▪ 42	▪ 32*	▪ 0	▪ 0
▪ Nieuwe instroom oppakken	▪ 100%	▪ N.v.t.	▪ N.v.t.	▪ N.v.t.
▪ Aantal nog lopende inburgeringstrajecten	▪ 500	▪ 275	▪ 75	▪ 0

* Het betreft hier inburgeraars die de gemeente in eerste instantie geen inburgeringstraject zou aanbieden na afronding van hun alfabetiseringstraject. Na een uitspraak van de Rechtbank Noord Nederland, is besloten de groep die het betreft alsnog een inburgeringstraject aan te bieden. 32 personen hebben van dat aanbod gebruik gemaakt.

We willen bereiken dat iedereen met succes het inburgeringstraject afrondt, en dat daarmee de eerste voorwaarden zijn geschapen voor een actieve deelname aan de samenleving. We volgen de afspraken die gemaakt zijn met inburgeraars over hun inburgeringstraject wanneer dat traject nog doorloopt in 2015 en de jaren daarna. En gaan na of de inburgeringsplichtige aan wie we geen traject aanbieden, maar wel een beschikking hebben toegezonden, met daarin aangegeven de termijn waarbinnen ze aan hun verplichting moeten voldoen, al dan niet aan zijn verplichting heeft voldaan.

Subsidiëren activiteiten voor Caribische Groningers [Lopend beleid]

Voorkomen van overlast, het vergroten van de zelfredzaamheid en het versterken van de

maatschappelijke positie van Caribische Groningers zijn de centrale doelstellingen van het Antillianenbeleid. In 2015 ligt het accent op de 'vinden-en-bindende' functie van het Straatteam en Prospero. Contactlegging en toeleiding naar hulp- en dienstverlening maken hier uitdrukkelijk deel van uit. Het accent ligt daarbij op contactlegging en toeleiding naar hulp en ondersteuning voor die groepen Antillianen die moeite hebben de aansluiting bij de Nederlandse samenleving te vinden. Voor de uitvoering van sociaal-culturele activiteiten is de ruimte Ambiente in wijkcentrum het Trefpunt beschikbaar. Ook ondersteunen wij het Antilliaans beraad Brisa, dat een brugfunctie vervult tussen de gemeente, uitvoeringsorganisaties en de Antilliaanse gemeenschap in Groningen. Enkele overige activiteiten zoals de hulp aan probleemmeiden, de Antilliaanse gezinscoach en het casuoverleg, zijn ondergebracht in regulier beleid (jeugd- en jongerenwerk, CJG en Veiligheidshuis).

Subsidiëren aanpak problematische Somaliërs [Lopend beleid]

Het in 2010 gestart activeringsproject Somalische Groningers is bedoeld om de situatie van een groep overlast veroorzakende Somalische Groningers in de stad op een aantal leefgebieden te verbeteren. De succesvolle aanpak heeft ertoe geleid dat het project in 2013 inclusief financiering in het reguliere hulpverleningsaanbod van de MJD is opgenomen. Ook voor 2015 hebben wij de MJD de opdracht gegeven deze aanpak voort te zetten. Nieuw hierbij is dat wij deze aanpak ook bij andere gemeenten met relatief veel Somalische inwoners onder de aandacht brengen.

Opstellen plan van aanpak Diversiteit [Extra beleid]

In 2015 komen wij met een plan van aanpak diversiteit. De bedoeling van het plan is om aandacht te vragen voor verschillen en de acceptatie van deze verschillen. We willen met een breed pakket aan activiteiten verschillende bevolkingsgroepen in de samenleving met elkaar in contact te brengen en de onderlinge samenwerking bevorderen. Hierbij maken wij onder meer gebruik van bestaande en nieuwe activiteiten van lokale instellingen en organisaties gericht op diversiteit, zelfredzaamheid en dialoog. Het diversiteitsbeleid vestigt de aandacht op bepaalde groepen in de stad als aanvulling op het inclusieve beleid dat wij als gemeente hanteren. Om ervoor te zorgen dat Groningen een stad blijft van en voor iedereen. Niemand uitgezonderd.

Beleidsveld

Vluchtelingen en asielzoekers

Asielbeleid en de uitvoering ervan is primair een rijks-verantwoordelijkheid. Het is dan ook niet aan de gemeente om opvang van asielzoekers te organiseren. Echter, waar rijksbeleid tekort schiet en de gemeente met de consequenties daarvan wordt geconfronteerd, ondersteunen we particuliere initiatieven die hulp bieden aan (uitgeprocedeerde) asielzoekers die rechtmatig in Nederland verblijven. Vanwege de aanwezigheid van kinderen geldt dit ook voor de ondersteuning van gezinnen zonder rechtmatig verblijf. Iedere gemeente in Nederland krijgt een taakstelling van het Rijk om vluchtelingen die een verblijfsvergunning hebben gekregen (zogenaamde vergunninghouders) in hun gemeente te huisvesten. In Groningen doen we dat al gedurende vele jaren in goede samenwerking met de woningcorporaties.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De gemeente Groningen kent geen centrale noodopvang voor asielzoekers meer. Wel krijgen asielzoekers zonder voorzieningen van het Rijk nog altijd onderdak in particuliere voorzieningen. Deze groep bieden wij materiële ondersteuning via het fonds knelpunten noodopvang. Ook verstrekken we leefgeld aan ex-Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV's) en bieden ondersteuning aan kinderen van mensen die niet rechtmatig in Nederland verblijven. Ook vergoeden we de eigen bijdrage voor medicatie van onverzekerbare vreemdelingen.

De taakstelling voor het eerste halfjaar van 2014 bedroeg 74 te huisvesten vergunninghouders. Deze taakstelling is gerealiseerd. Voor het tweede halfjaar van 2014 is de taakstelling 107 te huisvesten vergunninghouders. De taakstelling voor 2015 is nu nog niet bekend maar is naar verwachting hoger dan in 2014.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ Huisvesten vergunninghouders	▪ 100	▪ 181	▪ N.n.b.	▪ N.n.b.
▪ Aantal personen in noodopvang	▪ 34	▪ Afname	▪ Afname	▪ 1
▪ Verstrekkingen kindersteun	▪ 12	▪ 10	▪ Afname	▪ Afname
▪ Alleenstaande minderjarige vreemdelingen met leefgeld	▪ 32	▪ 30	▪ Afname	▪ Afname

Doelen

Wat willen we bereiken?

In 2015 willen we:

- voorkomen dat asielzoekers en vluchtelingen zonder middelen van bestaan op straat belanden, met criminaliteit in aanraking komen en/of een gevaar voor de volksgezondheid vormen;
- er voor zorgen dat we voor deze zeer kwetsbare groepen op een constructieve manier kunnen blijven werken aan een zinvol toekomstperspectief;
- de taakstelling voor huisvesting van vergunninghouders realiseren en zorg dragen voor maatschappelijke begeleiding van vergunninghouders.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Fonds knelpunten noodopvang [Lopend beleid] [Extra beleidsmiddelen]

Asielzoekers die rechtmatig in Nederland verblijven maar niet in aanmerking komen voor opvang door het Rijk, bieden wij materiele ondersteuning via het fonds knelpunten noodopvang. Ook mensen die niet rechtmatig in Nederland verblijven, maar wel actief meewerken aan het verkrijgen van (reis)documenten, komen voor ondersteuning in aanmerking. Via het fonds Kindersteun bieden wij ondersteuning aan kinderen van mensen die niet rechtmatig in Nederland verblijven. Het fonds knelpunten noodopvang gebruiken we ook om de eigen bijdrage te vergoeden van medicatie voor onverzekerbare vreemdelingen. In voorkomende gevallen bieden we personen in een kwetsbare positie (ouders met minderjarige kinderen of mensen die afhankelijk zijn van medische zorg) maatschappelijke opvang in het kader van de Wmo. Vanaf 2015 stellen we structureel middelen beschikbaar omdat we vanuit het oogpunt van de zorgplicht willen voorkomen dat asielzoekers op straat komen te staan of -noodgedwongen- in de illegaliteit komen. Wij stellen uw raad voor vanaf 2015 voor het geheel van noodvoorzieningen voor asielzoekers structureel 250 duizend euro beschikbaar te stellen uit de extra beleidsmiddelen en structureel 100.000 euro beschikbaar te stellen uit het budget maatschappelijke opvang.

Subsidiëring ondersteuning ex-AMV's [Lopend beleid]

Wij subsidiëren Vluchtelingenwerk Noord Nederland voor het bieden van maatschappelijke- en juridische ondersteuning aan ex-Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (ex-AMV's), gericht op ofwel het verkrijgen van een verblijfsstatus, dan wel het realiseren van terugkeer naar het land van herkomst. Ex-AMV's die actief meewerken aan het verkrijgen van een helder toekomstperspectief komen tevens in aanmerking voor materiële ondersteuning in de vorm van leefgeld.

Realiseren van de taakstelling huisvesting vergunninghouders en bieden van maatschappelijke begeleiding [Lopend beleid]

In samenwerking met het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) en de woningcorporaties in Groningen zorgen we voor het huisvesten van vergunninghouders. Op het moment van schrijven weten we nog niet welke taakstelling we voor de 1^e helft en de 2^e helft van 2015 krijgen. Dit is onder andere afhankelijk van de realisatie van de taakstelling van de tweede helft van 2014. We komen hierop terug in de rekening 2014.

Wij subsidiëren Humanitas voor het bieden van maatschappelijke begeleiding aan vergunninghouders. Hiervoor ontvangen wij middelen van het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) Humanitas biedt door de inzet van vluchtelingencoaches voorlichting, informatie, begeleiding en advies op het gebied van wonen, werken, welzijn en leven in Groningen. Deze inzet is erop gericht dat de asielgerechtigden daarna in staat zijn zelfstandig hun weg in Nederland te vinden.

Emancipatie

Het beleidsveld Emancipatie is vormgegeven rond het model van de ketenaanpak taal, participatie en arbeidsmarkt en richt zich op (allochtone) vrouwen en (allochtone) mannen. De keten bestaat uit een uitgebreid aanbod van cursussen, activiteiten en projecten van de veelal samenwerkende maatschappelijke organisaties in de stad. Door van het aanbod gebruik te maken kunnen vrouwen en mannen zich de noodzakelijke vaardigheden eigen maken om zo een volgende stap in hun emancipatieproces te zetten. Net als bij het integratiebeleid staat ook hier de sociale, educatieve, culturele en economische zelfredzaamheid centraal. De ketenaanpak en de gemeentelijke regie op dit terrein is geborgd in de emancipatienota 'Kansen bieden, kansen pakken' uit 2010. De nota is behoudens enkele financiële aanpassingen ongewijzigd voortgezet voor de periode 2014-2017. Daarnaast valt ook de emancipatie van homoseksuele en biseksuele mannen en vrouwen en transgenders onder dit beleidsveld.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Het onderzoek Ketenaanpak in kaart uit 2009 wijst uit dat de ketenaanpak succesvol is. Dit is ook de conclusie die wij op basis van de jaarlijkse gesprekken met onze belangrijkste ketenpartners Stichting Maatschappelijk Juridische Dienstverlening (MJD) en Multicultureel Vrouwencentrum Jasmijn trekken.

Ketenaanpak

De ketenaanpak taal, participatie en arbeidsmarkt heeft in de afgelopen jaren geleid tot meer en betere samenwerking tussen de ketenpartners. Dit kwam tot uiting door een adequate doorverwijzing van vrouwen naar passend vrijwilligerswerk en/of deelname aan activiteiten in de eigen wijk.

Via diverse projecten zoals Focus, Eigen Kracht en Duizend en één Kracht hebben nieuwe doelgroepen de weg naar de ketenpartners gevonden. Hierbij kunt u niet alleen denken aan laagopgeleide- en allochtone vrouwen, maar ook aan hoogopgeleide vrouwen die ondersteuning nodig hebben bij het vinden van passend vrijwilligerswerk of een betaalde baan. Een groeiend aantal vrouwen heeft via de ketenaanpak een eigen netwerk op kunnen bouwen, waardoor hun sociale, economische, educatieve en culturele zelfredzaamheid is toegenomen.

Het eerder genoemde onderzoek Ketenaanpak in kaart versterkt dit beeld. Het rapport concludeert dat de ketenaanpak vooral succesvol is door de:

- langdurige samenwerking tussen de ketenpartners;
- korte communicatielijnen;
- kruisbestuiving tussen kennis en expertise in de keten;
- het aanbieden van activiteit gebonden kinderopvang;
- inzet van vrijwilligers.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Het versterken van de keten taal, participatie en arbeidsmarkt door het ontwikkelen van een aanbod dat gericht is op het voorkomen van (taal)achterstanden, het bevorderen van een actieve deelname in de wijk en de stad, die de kansen op betaald werk vergroten. Daarnaast willen wij dat vrouwen en mannen gelijke kansen krijgen en in vrijheid en veiligheid keuzes kunnen maken. De emancipatie van mannen verdient extra aandacht. Zij vormen vaak een belemmering in het emancipatieproces van hun vrouwen en kinderen. Tot slot is ons LGBT-beleid (voorheen het homo-emancipatiebeleid) erop gericht de zichtbaarheid en de sociale acceptatie van homoseksuele en biseksuele mannen en vrouwen en transgenders te vergroten.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Subsidiëren van een stedelijk vrouwencentrum en een activiteitenaanbod voor vrouwen [Lopend beleid]

In 2015 hebben wij Multicultureel Vrouwencentrum Jasmijn de opdracht gegeven om uitvoering te geven aan het versterken van de ketenaanpak taal, participatie en arbeidsmarkt via een cursusaanbod op de gebieden ontmoeting, vorming en cultuur en de afstemming hierover met ketenpartners op stedelijk- en wijkniveau. Daarnaast heeft Jasmijn de inspanningsverplichting om in de uitvoering van de activiteiten en de bedrijfsvoering vrijwilligers in te schakelen en een toegankelijke en veilige omgeving voor de deelnemers aan het cursusaanbod te creëren.

Subsidiëren platform Lesbian Gay Bisexual Transgender Groningen (LGBT) [Lopend beleid]

Het Platform LGBT Groningen voert ook in 2015 activiteiten voor ons uit die de zichtbaarheid en sociale acceptatie van de LGBT-gemeenschap in de stad moeten bevorderen. Het gaat onder meer om de jaarlijks terugkerende Regenboogweek en een lespakket voor basisscholen over

seksuele diversiteit. Wij onderzoeken of er in 2015 opnieuw mogelijkheden zijn om in
aanmerking te komen voor een rijksbijdrage voor het bevorderen van de emancipatie van de
LGBT-gemeenschap.

WAT GAAT HET KOSTEN?

Programma 4. Welzijn Gezondheid en zorg							
Bestaand beleid Dp nr.	Actuele Rekening begroting		Primitieve begroting 2015	2016	2017	2018	
	2013	2014					
Lasten							
4.1	Sociale samenhang en participatie	48.510	47.771	127.919	131.827	127.881	129.391
4.2	Preventie en zorg	34.663	33.685	39.112	39.012	38.932	38.548
4.3	Integratie en emancipatie	4.435	2.988	1.865	1.615	1.615	1.615
4.4	Overig w elzijn gezondheid en zorg	57	56	0	0	0	0
	Totaal lasten	87.665	84.500	168.896	172.455	168.429	169.555
Baten							
4.1	Sociale samenhang en participatie	6.713	5.396	6.367	7.305	7.651	7.651
4.2	Preventie en zorg	14.858	12.090	12.348	12.348	12.348	12.348
4.3	Integratie en emancipatie	1.625	990	447	447	447	447
4.4	Overig w elzijn gezondheid en zorg	57	56	0	0	0	0
	Totaal baten	23.253	18.532	19.162	20.100	20.446	20.446
	Geraamd resultaat voor bestemming	-64.412	-65.968	-149.734	-152.355	-147.983	-149.109
	Totaal toevoegingen	1.125	979	917	917	1.827	1.827
	Totaal onttrekkingen	2.033	514	1.187	387	387	387
	Geraamd resultaat na bestemming	-63.504	-66.433	-149.464	-152.885	-149.423	-150.549
Continuering extra beleid voorgaande jaren							
Dp nr.			2015	2016	2017	2018	
4.1	Compensatie afromingstaakstelling WMO gelder		300	300	300	300	
4.1	Meldpunt overlast		140	140	140	140	
Aanvullende beleidsmiddelen 2015							
Dp nr.			2015	2016	2017	2018	
4.3	Noodvoorzieningen asielzoekers		250	250	250	250	

Toelichting van het verschil tussen de begroting van 2015 en de actuele begroting van 2014 (alleen bij verschillen in baten of lasten > 250 duizend euro)

4.1 Sociale samenhang en participatie **N 79,2 miljoen euro**

Decentralisatie AWBZ naar Wmo (N 82,4 miljoen euro)

Voor 2015 en de jaren daarna staat een ingrijpende vernieuwing van de Wmo op het programma. We krijgen vanaf 2015 een aanzienlijk grotere verantwoordelijkheden voor het ondersteunen van

de zelfredzaamheid en participatie van de mensen met een beperking. Voor de uitvoering van de nieuwe taken Wmo in 2015 ontvangen we in 2015 een aantal budgetten. Dit gaat om 25,9 miljoen euro voor de taken die uit de AWBZ overkomen. Daarnaast ontvangen we als centrumgemeente van het Rijk 56,6 miljoen euro voor de taak Beschermd wonen.

Huishoudelijke Hulp (V 3,0 miljoen euro)

De nieuwe Wmo gaat echter ook gepaard met flinke kortingen op het beschikbare budget. Zo bedraagt de korting op het huidige budget voor huishoudelijke verzorging 32 %. Dit komt overeen met 3,3 miljoen euro.

Daarnaast hebben we een taak uit de begroting 2014 opgenomen bij de nieuwe Wmo taken afkomstig uit de AWBZ. Dit is een budget van 500 duizend euro voor inkomensondersteunende maatregelen ter compensatie van langdurige ziektekosten.

Wijkverpleegkundige (V 200 duizend euro)

In 2013 en 2014 was voor deze taak incidenteel een budget van 200 duizend euro per jaar beschikbaar. Vanaf 2014 is deze taak ondergebracht bij de zorgverzekeraars.

4.2 Preventie en zorg

N 5,2 miljoen euro

Maatschappelijke- en vrouwenopvang (N 5,2 miljoen euro)

Als centrumgemeente ontvangen we van het Rijk extra middelen voor AWBZ-taken verbonden aan Maatschappelijke- en vrouwenopvang. Dit gaat om een bedrag van 5,3 miljoen euro.

Daarnaast ramen we de incidentele bijdrage vrouwenopvang voor de jaren 2013 en 2014 terug. Dit betreft een bedrag van 100 duizend euro.

4.3 Integratie en emancipatie

V 580 duizend euro

Doorberekening overhead (V 580 duizend euro)

De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

PROGRAMMA 5

Sport en bewegen

Iedereen in beweging

In ons programma 'Sport en bewegen' richten we ons op alle Groningers, van jong tot oud. Want sporten en bewegen is goed voor iedereen. We streven ernaar om zoveel mogelijk mensen aan het sporten te krijgen en te houden. Sporten is een doel op zich. Het heeft over het algemeen een positief effect op hoe men zich voelt. Daarnaast waarderen we sport als een middel. Als middel om overgewicht te bestrijden, integratie te bevorderen en sociale samenhang te vergroten. Sporten kan het risicogedrag van jongeren helpen ombuigen en het zelfbeeld van mensen positief beïnvloeden. Sport en spel zijn belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen. Groningen is City of Talent. We willen kinderen de kans geven hun sporttalenten te ontdekken. De zeer talentvolle sporters willen we de mogelijkheden bieden hun talent verder te ontwikkelen.

Relevante beleidsnota's

Sport en openbare ruimte, inspiratienota, najaar 2013

Sportaccommodatiebeleid, najaar 2013

Drie punten plan sport, informatie en discussie, juli 2013

Talent voor Topsport, april 2013

Sportmonitor 2010, februari 2012

Meer ruimte voor Sport en Bewegen, de sportvisie 2010 - 2020, september 2009

Sturen en vereenvoudigen, naar een nieuw tarieven- en subsidiestelsel voor de sport, februari 2008

Sport op Orde, februari 2008

Sport in Beeld, Gronings sportbeleid weer in vorm, september 2005

DEELPROGRAMMA'S

1. Sportieve infrastructuur
2. Deelname aan sport
3. Overig sport en bewegen

SPORTIEVE INFRASTRUCTUUR

We willen dat zoveel mogelijk Stadgers in beweging komen en plezier beleven aan sporten en bewegen. Er zijn veel mensen die graag zouden willen sporten en bewegen maar dit nog niet doen. Ons sportbeleid is erop gericht om sportaanbieders prikkels te geven om deze groep te stimuleren tot sporten en bewegen.

Het effect van het beleid is namelijk het grootst als we inzetten op het stimuleren van de aanbodzijde. We zetten in op een laagdrempelig aanbod om te bewegen, letterlijk en figuurlijk: van openbare ruimte en sportaccommodaties tot sterke sportverenigingen en andere sportorganisaties voor alle Stadgers.

Met laagdrempelige voorzieningen om te sporten en te bewegen, met sportorganisaties en met sport- en beweegprojecten versterken we de kwaliteit van de leefomgeving. Lage drempels voor iedereen betekent dat we extra aandacht hebben voor de kwetsbare ouderen en minderheden, mensen met een beperking en kinderen die opgroeien in een gezin met een laag inkomen.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma sportieve infrastructuur bedraagt 21,1 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit bezoekers/huuropbrengsten, overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsvelden

- Accommodaties
- Verenigingen en subsidies
- Openbare ruimten

Beleidsveld

Accommodaties

Het beleidsveld is erop gericht om goede aantrekkelijke sportaccommodaties aan te bieden waardoor zoveel mogelijk Stadgers in beweging kunnen komen. We willen de accommodaties duurzamer maken en zo efficiënt mogelijk benutten.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De gemeentelijke sportaccommodaties zijn in grote lijnen op orde. De kwaliteit van de accommodaties is voldoende tot goed. De gebruikers zijn tevreden over de dienstverlening, maar minder over onderhoud en hygiëne. Er zijn enkele knelpunten in de beschikbare capaciteit van sporthallen en sommige sportparken. De wijze waarop we gebruikers van sportaccommodaties faciliteren is duidelijk en transparant. Daar waar gebruikers niet tevreden zijn zullen we onze dienstverlening verbeteren.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ Klanttevredenheid verenigingen (alle accommodaties)	7	7	7	7
▪ Klanttevredenheid gebruikers sporthallen	nvt	nvt	7	7
▪ Klanttevredenheid gebruikers Zwembaden en Kardinges	7	7	7	7

Toelichting

- We vragen de verenigingen elk jaar naar hun tevredenheid over de accommodaties;
- We houden om de drie jaar een breed klanttevredenheidsonderzoek onder alle gebruikers van respectievelijk de sporthallen (2012, 2015, 2018 en verder), de gymlokalen (2013, 2016, 2019

en verder) en de sportparken (2014, 2017, 2020 en verder). Daarom staat er bij de sporthallen in 2013 en 2014 “niet van toepassing”;

- De klanttevredenheid van de gebruikers van de zwembaden en Kardinges meten we elk jaar.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen dat zoveel mogelijk Stadgers plezier beleven aan en genieten van sport door hen accommodaties aan te bieden die in goede staat zijn en voldoen aan de vraag:

- Minimaal een 7 (zeven) scoren op het klanttevredenheidsonderzoek onder individuele gebruikers en verenigingen die gebruik maken van de gemeentelijke accommodaties;
- Het percentage tevreden jongeren 9-17 jaar over sportvoorzieningen minimaal op het niveau houden van 2010 (68%). Bron: monitor Leefbaarheid en Veiligheid.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Exploiteren en beheren gemeentelijke sportaccommodaties [Lopend beleid]

In het coalitieakkoord noemen we de verhoging van de dekkinggraad van de gemeentelijke tarieven als besparing. Dit zal gevolgen hebben voor de hoogte van de tarieven. Het vervallen van de loon- en prijscompensatie richting instellingen geldt ook voor de exploitatie van de gemeentelijke sportaccommodaties.

Klanttevredenheidsonderzoeken

We houden elk jaar een klanttevredenheidsonderzoek onder de gebruikers van de zwembaden en sportcentrum Kardinges. We gaan in 2015 een uitgebreide enquête houden onder alle gebruikers van de sporthallen en we vragen de besturen van de sportverenigingen naar hun mening over alle accommodaties die ze gebruiken.

Uitvoeren nota sportaccommodaties

We faciliteren gebruikers van sportaccommodaties aan de hand van de Sportaccommodatienota 2013, waarin we ons sportaccommodatiebeleid hebben vastgelegd. We geven inzicht in de eigendomsverhoudingen van de club- en kleedgebouwen op de sportparken. We maken een definitieve keuze over hoe we verenigingen op sportparken faciliteren in hun clubgebouwen. We gaan de sportaccommodaties verder verduurzamen.

Herinrichting Sportpark Corpus den Hoorn

De herinrichting van Sportpark Corpus Den Hoorn wordt afgerond. De selectie van FC Groningen traint voortaan op Sportpark Corpus den Hoorn. Er is duidelijkheid of er op het sportpark een clubhuisverzamelgebouw komt, of dat verenigingen zelf hun clubaccommodatie bouwen. Door het vertrek van de selectie van FC Groningen komt het trainingscomplex op het Europapark vrij voor de aanleg van de Europaparksporthal.

Voorbereiding bouw Europapark Sporthal en Spelhal De Wijert

Er is een samenwerkingsovereenkomst tot stand gekomen tussen de gemeente Groningen en het Noorderpoortcollege over de bouw van de Europapark Sporthal. Dit onder de voorwaarde dat beide partijen overeenstemming bereiken over de financiële gevolgen.

We starten met de bouw van de multifunctionele accommodatie De Wijert: de nieuwe Vensterschool, inclusief de spelhal (is twee gymlokalen). Voorwaarde voor de bouw van de spelhal is dat er overeenstemming komt over Sporthal Europapark.

Uitvoeren jaarschijf 2015 van het Meerjarig Investerings- en Onderhoudsprogramma (MIP/MOP) [Lopend beleid]

We voeren vervangingsinvesteringen en regulier onderhoud uit binnen het voor 2015 beschikbare geld. We maken daarin keuzes in overleg met de gebruikers. Enkele grotere projecten die we willen uitvoeren, zijn: renovatie of vervangen van een aantal (kunstgras)velden, vernieuwen metselwerk Papiermolen, onderhoud installaties De Parrel en aanbrengen glasvezelverlichting op de glijbaan van het recreatiebad in sportcentrum Kardinges.

Subsidiëren zwembad Hoogkerk [Lopend beleid]

Het openluchtzwembad Hoogkerk wordt geëxploiteerd door de stichting zwembad Hoogkerk. De gemeente vindt het zwembad een belangrijke voorziening voor het westelijke deel van de Stad en geeft een jaarlijkse exploitatiesubsidie.

Overige duurzaamheidsmaatregelen

We willen de sportaccommodaties zoveel mogelijk duurzaam maken. Bij elke onderhouds- en renovatiemaatregel bekijken we welke duurzaamheidsmaatregelen we daarbij kunnen toepassen.

Communicatie

In 2015 willen wij werken aan het verbeteren van de communicatie tussen de gemeente en sportverenigingen en richting de raad. Wij nemen ons voor onze interne organisatie hiertoe te verbeteren.

Beleidsveld

Verenigingen en subsidies

Voor het aanbod van sporten zijn we grotendeels afhankelijk van de sportverenigingen. In de stad zijn 315 sportverenigingen die ongeveer 70 verschillende sporten aanbieden. We ondersteunen sportverenigingen omdat zij een belangrijke basis vormen voor de sportinfrastructuur in de stad. Hiermee versterken we de mogelijkheden voor sportverenigingen om mensen mee te laten doen in de samenleving door middel van sporten, maar ook als vrijwilliger.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Sportverenigingen zijn van grote betekenis voor het sportaanbod in de stad en verdienen onze steun. Vanaf 2015 willen we de subsidievertrekking effectiever vormgeven. We hebben geconstateerd dat het huidige subsidiebeleid niet voldoet: we kunnen met de subsidies onvoldoende sturen op het bereiken van onze doelen en we overschrijden jaarlijks het beschikbare budget. Daarom willen we het huidige subsidiebeleid aanpassen. Tevens willen wij toe naar meer kostendekkende tarieven. In de aanloop van het seizoen 2015/2016 willen we samen met de verenigingen komen tot een vernieuwd en beter subsidiestelsel. Wij nemen de actuele discussie over het eigendom en beheer van sportaccommodaties hierin mee.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ Moderne sportverenigingen	▪	▪	▪ 5	▪ 20

Doelen

Wat willen we bereiken?

Wij willen sportverenigingen versterken en stimuleren zich om te vormen tot “moderne” verenigingen. Dit zijn verenigingen die samenwerking zoeken met andere partners, meer kwaliteit bieden, zich maatschappelijk extra inzetten, speciale aandacht hebben voor de jeugd, voor leden met een beperking, aandacht hebben voor signalering en doorverwijzing of voor duurzaamheid.

In 2015 willen we:

- per 1 augustus 2015 het nieuwe subsidie- en tarievenstelsel invoeren;
- de criteria voor het “predicaat” moderne vereniging vaststellen;
- dat in 5 wijken een moderne sportvereniging functioneert.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Uitvoeren subsidie- en tarievenstelsel [Gewijzigd]

We gaan meer sturen met de subsidies (goed gedrag belonen) en zorgen ervoor dat we het budget niet zullen overschrijden.

Faciliteiten voor de moderne vereniging [Nieuw]

We gaan met een nieuwe subsidievorm de moderne vereniging extra belonen. Onze toekomstige investeringen zullen we laten hangen van de bereidheid tot samenwerking, met bijvoorbeeld andere verenigingen, scholen of zorgorganisaties. De moderne vereniging krijgt ook -binnen de mogelijkheden- voorrang bij de toewijzing van de beschikbare ruimte in de accommodaties. Uiteraard ontwikkelen we dit samen met de sportverenigingen.

Openbare ruimte

In 2014 is de nota 'De bewegende stad', vastgesteld. In het collegeprogramma heeft het college aangegeven extra aandacht te willen besteden aan het sporten en bewegen in de openbare ruimte. Veel Stadjsers sporten en bewegen in gemeentelijke en niet gemeentelijke sportaccommodaties. De meeste sport- en beweegactiviteiten spelen zich echter af in de openbare ruimte. Bovendien is de drempel om in beweging te komen lager als de ruimte waar gesport kan worden dicht bij huis is, of de openbare ruimte uitdaagt om te bewegen (b.v. bankjes voor ouderen). De openbare ruimte betreft ook het water in de stad, zoals de diepenring. Daarnaast willen we de sportparken meer openbaar maken.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

We beschikken over twee Krajicek Playgrounds (De Hoogte en Beijum) en twee Cruyff courts (Oosterpark en Corpus Den Hoorn), waar wekelijks activiteiten worden georganiseerd in het kader van Bslim. Er is een groot aantal openbare basketbal- en tennisvelden en skatevoorzieningen, die intensief gebruikt worden. Ook de parken en plantsoenen en de fiets- en wandelroutes worden veel gebruikt om sportief te bewegen. Er liggen echter nog veel mogelijkheden om de openbare ruimte meer uitnodigend in te richten. Tegelijkertijd zien we mogelijkheden om de besloten sportieve ruimte (de sportparken) meer openbaar toegankelijk te maken. We gaan uitvoering geven aan de acties die we in de nota 'De Bewegende stad' hebben beschreven. In 2015 beginnen we met de aanleg van nieuwe uitdagende speelplekken en het openbaar maken van sportparken.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ Vernieuwde aanpak aanleg speelplekken	▪	▪	▪ 3	▪ 20
▪ Meer openbaar maken sportparken	▪	▪	▪ 1	▪ 5

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen dat er meer aandacht is voor een sportieve inrichting van de openbare ruimte. Daarnaast willen we dat de bestaande sportieve ruimte (sportparken) meer openbaar toegankelijk zijn, zodat nog meer Stadjsers gaan sporten en bewegen.

In 2015 willen we:

- Dat minimaal 70% van de inwoners van 18 jaar en ouder tevreden is over de speelmogelijkheden in de buurt;
- Dat minimaal 78% van de jongeren 9-17 jaar tevreden is over speel- en klimtoestellen;
- Dat het percentage tevreden jongeren van 9-17 jaar over voorzieningen buiten spelen groeit van 63% in 2010 naar 67% in 2015;
- Beginnen met de uitvoering van maatregelen uit de visie kerngebied Kardingse.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Vernieuwde aanpak aanleg speelplekken [Nieuw]

We willen speelplekken die aan vervanging toe zijn op een andere manier renoveren, door overleg met de gebruikers te organiseren, de relatie met andere omliggende speelplekken te beoordelen en innovaties toe te passen. Door kleine speelplekken niet te vervangen kunnen andere plekken een impuls krijgen, waarbij meerdere doelgroepen gebruik van de plek zouden moeten kunnen maken.

Openbaar maken van Sportparken [Nieuw]

We willen het gebruik van Sportpark Corpus den Hoorn, in overleg met gebruikers op het park en rondom het park, vergroten. Het park zou daardoor vooral door de weeks overdag intensiever kunnen worden gebruikt.

Onderhoud en beheer Meerschapp Paterswolde

Onderhoud en beheer van het Paterswoldsemeergebied vallen onder het Meerschapp Paterswolde,

.....
een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Haren, Tynaarlo en Groningen. Voor de activiteiten verwijzen wij naar het programma 9, deelprogramma 1, beleidsveld Stadsparken.
.....

Sport in openbare ruimte [Extra beleid Coalitie akkoord]

In het coalitieakkoord 2014-2018 hebben wij 300 duizend euro gereserveerd bij het Thema bewegen om het sporten in de openbare ruimte te stimuleren.

Wij stellen uw raad voor vanaf 2015 structureel 300 duizend euro beschikbaar te stellen uit de extra beleidsmiddelen voor sport in de openbare ruimte.

DEELNAME AAN SPORT

De kern van ons sportbeleid is dat iedere Stadjer het plezier in sport en bewegen kan of heeft ervaren en te allen tijde de keuze voor sport en bewegen kan maken. Daarnaast willen we dat in onze stad de vele talentvolle sporters hun talenten verder kunnen ontwikkelen.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma deelname aan sport bedraagt 984 duizend euro. Deze lasten worden gedekt uit decentralisatie-uitkeringen via het gemeentefonds, overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsvelden

- Stimulering sportdeelname
- Topsport en talentontwikkeling

Beleidsveld

Stimulering sportdeelname

In dit beleidsveld hebben we onze activiteiten op het gebied van het stimuleren van sportdeelname gebundeld. We geven prioriteit aan de jeugdigen tot 15 jaar. Het is onze ambitie dat de jeugd tot 15 jaar de sportieve basis meekrijgt om op vroege of latere leeftijd zijn talent voor sporten en bewegen te ontdekken. Daarmee vergroten we de kansen op een leven lang plezier in sporten en bewegen, op een actieve en gezonde leefstijl en op de versterking van de sociale ontwikkeling en de schoolprestaties. We zetten vooral in op kinderen die -meestal om financiële redenen- niet aan het sporten komen. Daarom concentreren we ons op de wijken waar dat het meest nodig is.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Bslim, ons programma voor een sportieve en gezonde leefstijl, draait sinds 2006 in acht aandachtsgebieden van Groningen. Hierbij zetten we combinatiefunctionarissen in. Dit zijn professionals die beogen de kloof tussen school en naschoolse tijd op het gebied van sport, bewegen en cultuur te overbruggen. Om Bslim nog effectiever in te zetten, zijn in 2013 in drie wijken pilots gestart waarmee we een kwaliteitsimpuls geven aan het bewegingsonderwijs en het naschoolse sportprogramma beter af stemmen op het binnenschoolse. In 2014 hebben we dit met nog eens drie wijken uitgebreid. Uitgangspunten zijn het werken met vakleerkrachten, één wijk-één plan voor bewegen en meer samenwerking in de wijk tussen de basisscholen onderling en met de partners. In 2015 gaan we verder met de vernieuwde aanpak voor buitenschools sporten in de B-slim wijken, waarbij het accent zal liggen op het ontwikkelen van schoolsportverenigingen.

Doelen

Wat willen we bereiken?

- minimaal vijf scholen met het predicaat "Sportieve school";
- het aantal fte combinatiefunctionarissen uitbreiden tot 23 fte.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Coördineren en stimuleren sportstimulering algemeen

Het sportstimuleringsprogramma is voor alle Stadgers, waarbij we prioriteit geven aan de jeugdigen tot 15 jaar. De sportstimulering bestaat uit stadsbrede activiteiten op het gebied van sporten & bewegen, fair play en een gezonde voeding, het verstrekken van subsidie aan sport- en beweegactiviteiten en ondersteuning bij het breedtesportprogramma rond topsportevenementen.

Cofinancieren en coördineren uitvoering Bslim3

We geven verder uitvoering aan Bslim3. Doelen zijn de jeugd elke dag minstens één uur in beweging te krijgen (Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen) en te laten kennismaken met sport en sportaanbieders. De Bslim-teams bieden vrijwel dagelijks een beweegaanbod aan op en rond de Vensterscholen en het VMBO en op de Cruyff Courts en de Krajicek Playgrounds. Daarbij is onder meer uitgangspunt dat binnenschools twee uur les wordt gegeven door een vakdocent en

voor zowel binnen- als buitenschools er wordt gewerkt volgens het principe 'één wijk één plan' We voeren Bslim3 uit in 8 wijken: Beijum, Lewenborg, Vinkhuizen, Zuid (Corpus Den Hoorn en De Wijert Noord), Selwerd/Paddepoel/Tuinwijk, Indische buurt/De Hoogte, Oosterparkwijk en Hoogkerk.

Uitbreiden aantal combinatiefuncties

We zetten op verschillende terreinen combinatiefuncties in. Vanaf 2013 stelt het Rijk extra middelen beschikbaar voor het realiseren van nog eens 7,4 fte. Begin 2015 zijn er 23 fte's. Eind 2016 moeten alle 26 fte combinatiefuncties ingevuld zijn om te voldoen aan de voorwaarden van het Rijk.

Visie op Bewegingsonderwijs en schoolsportverenigingen

Veel scholen ondervinden knelpunten om binnenschools bewegen in de vorm van bewegingsonderwijs goed te organiseren. We ontwikkelden daarom in nauw overleg met het onderwijs een eenduidige Groningse visie op het bewegingsonderwijs: "Bewegen voor kinderen: slim, fit en gezond". Met de nieuwe aanpak willen we het bewegingsonderwijs en de naschoolse activiteiten op een efficiënte en structurele manier regelen. In 2015 draaien er pilots in zes wijken, waarin de nieuwe aanpak uitgewerkt wordt en breiden we het aantal wijken verder uit. De zes wijken zijn: Hoogkerk, Lewenborg, Selwerd/Paddepoel/Tuinwijk, Vinkhuizen, Beijum en Oosterparkwijk

Speciaal voor de aandachtsgebieden (B-slim wijken) zetten we in op de ontwikkeling van vijf nieuwe schoolsportverenigingen. Een schoolsportvereniging is een samenwerkingsverband tussen meerdere scholen en sportverenigingen in een wijk. De vereniging verzorgt trainingen voor kinderen die geen lid zijn van een sportclub. Dit is een laagdrempelige manier om kinderen (en ouders) te introduceren bij een sportvereniging.

Uitreiken predicaat Sportieve school

We streven ernaar dat de scholen actief beleid gaan voeren op het gebied van sport, bewegen en een actieve en gezonde leefstijl. Als 'beloning' voor hun inspanningen kunnen zij het predicaat 'Sportieve school' verdienen. Hiermee kan een school zich ook profileren ten opzichte van andere scholen. We hebben criteria opgesteld waaraan een sportieve school moet voldoen en sluiten aan bij de landelijke campagne 'Sportieve School', die in het najaar van 2013 van start is gegaan.

Beleidsveld

Topsport en talentontwikkeling

Topsport en breedtesport horen bij elkaar. Topsport stimuleert Stadgers om zelf te gaan sporten en heeft zo een stimulerend effect op de breedtesport. Topsport is een instrument voor citymarketing. Topsport heeft ook betekenis voor de economie van de stad: de verkoop van sportmaterialen en -kleding en de bestedingen van deelnemers en toeschouwers van evenementen. Groningen heeft veel kennis op het gebied van topsport en talentontwikkeling en veel talentvolle sporters en sportopleidingen. Groningen wil City of Talent zijn, ook voor de sport. Stadgers moeten de kans krijgen hun sporttalenten te ontdekken en vervolgens te ontwikkelen. Dat geldt vooral voor de zeer talentvolle sporters. We richten ons vooral op de talenten die de stap naar topsporter nog moeten maken, niet op topsporters die al aan de top zitten.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Met de nota "Talent voor Topsport" (2013) hebben we vanaf 2014 het accent verlegd van het stimuleren van evenementen naar het stimuleren van talenten. Topsportevenementen subsidiëren we alleen als het gaat om een evenement voor (inter)nationale talenten. Grote topsportevenementen voor senioren subsidiëren we niet langer uit het topsportbudget.

Talentvolle sporters kunnen we ondersteunen in de kosten van trainers en huur van accommodaties.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ Aantal topsport-talent-evenementen	nvt	2	2	2
▪ Aantal fte combinatie-functionarissen topsport	3,8	3,8	3,8	3,8
▪ Sporttalenten met een talentstatus				

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen bereiken dat talenten in 2020 gemiddeld een hogere status hebben dan in 2010, dat de sportkennis tussen partners nóg beter wordt uitgewisseld en dat talenten optimale begeleiding krijgen. In 2015 willen we:

- Minimaal twee topsportevenementen subsidiëren die een podium bieden voor talenten;
- 3,8 fte aan combinatiefunctionarissen inzetten voor topsport en onderwijs;
- Regionale trainingscentra (RTC's), topsporttalentscholen en individuele talenten voorrang geven bij de toewijzing van accommodaties, voor zover dat wettelijk mogelijk is;
- De sportstimuleringsprijs en sportpenningen uitreiken.

RTC's zijn trainingscentra van een sportbond, verspreid over het land. Groningen heeft RTC's voor basketbal, roeien, volleybal, voetbal en atletiek. Voetbal (FC Groningen) faciliteren we niet extra, de overige 4 wel. In 2015 hopen we ook een RTC voor schaatsen te hebben.

Een Topsporttalentschool is een VO school waar kinderen met sporttalent extra faciliteiten krijgen (rooster, bepaalde vrijstellingen, spreiding eindexamen). In Groningen is dit het Werkmancollege.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Gericht subsidiëren van topsportevenementen

Vanaf 2014 subsidiëren we topsportevenementen die een podium bieden voor talenten uit de regio met een nationale of internationale talentstatus. Het gaat dan om evenementen die gericht zijn op sporttalenten en niet om sportevenementen voor senioren.

Subsidiëren inzet combinatiefunctionarissen bij Regionale Talent Centra

We zetten 3,8 combinatiefunctionarissen in bij de RTC's. De pilot die al liep is vastgelegd in het reguliere beleid.

Subsidiëren RTC's

RTC's kunnen -als ze aan de subsidievoorwaarden voldoen- subsidie krijgen voor de kosten van trainers en/of de huur van accommodatie.

Voorrang geven aan sporttalenten in gemeentelijke sportaccommodaties

We geven Regionale Trainingscentra, Topsporttalentscholen en individuele toptalenten zoveel mogelijk de gevraagde uren in de accommodaties.

Uitreiken sportstimuleringsprijs aan jonge topsporttalenten en uitreiken sportpenningen

In januari 2015 reiken we de Sportstimuleringsprijs 2014 uit aan een jong sporttalent en krijgen de sporters die een bijzondere prestatie hebben geleverd een sportpenning.

OVERIG SPORT & BEWEGEN

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma overig sport & bewegen bedraagt 513 duizend euro. Deze lasten worden gedekt uit overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

WAT GAAT HET KOSTEN?

Programma 5. Sport en bewegen							
Bestaand beleid	Rekening	Actuele begroting	Primitieve begroting	2016	2017	2018	
Dp nr.	2013	2014	2015				
Lasten							
5.1 Sportieve infrastructuur	24.327	23.488	21.099	20.970	21.122	21.276	
5.2 Deelname aan sport	1.869	1.876	984	950	1.200	950	
5.3 Overig sport en bewege	627	477	513	513	513	513	
Totaal lasten	26.823	25.841	22.596	22.433	22.835	22.739	
Baten							
5.1 Sportieve infrastructuur	8.293	7.657	7.902	7.732	7.732	7.732	
5.2 Deelname aan sport	208	181	74	40	40	40	
5.3 Overig sport en bewege	215	122	90	90	90	90	
Totaal baten	8.716	7.960	8.066	7.862	7.862	7.862	
Geraamd resultaat voor bestemming	-18.107	-17.881	-14.530	-14.571	-14.973	-14.877	
Reserve mutaties							
Totaal toevoegingen	1.561	26	17	17	17	17	
Totaal onttrekkingen	5.394	229	64	64	64	64	
Geraamd resultaatna bestemming	-14.274	-17.678	-14.483	-14.524	-14.926	-14.830	

Aanvullende beleidsmiddelen 2015							
Dp nr.			2015	2016	2017	2018	
5.1 Thema bewegen			300	300	300	300	

Toelichting van het verschil tussen de begroting van 2015 en de actuele begroting van 2014 (alleen bij verschillen in baten of lasten > 250 duizend euro)

5.1 Sportieve infrastructuur

V 2,6 miljoen euro

Investeringen en onderhoud (N 115 duizend euro)

De meerjaren investerings- en onderhoudsplan is geactualiseerd. Zo worden bijvoorbeeld in 2014 en 2015 twee grote projecten (Sportcentrum Kardinge en Sportpark Corpus) afgerond. Door de actualisatie stijgen de lasten met 475 duizend euro. Hier staan hogere baten tegenover ad 360 duizend euro.

Overname verhuur Corpushuis

Wij hebben de verhuur van de sportruimtes in het Corpushuis (oude ALO) overgenomen. De huur die wij voor het Corpushuis moeten betalen worden volledig gedekt door de verhuuropbrengsten ad 160 duizend euro.

Tariefstijgingen (V 242 duizend euro)

Voor 2015 zijn de sporttarieven regulier verhoogd. Daarmee gaan de baten met 82 duizend euro omhoog. Verder hebben wij in deze begroting de kostendekkendheid van de sportaccommodaties verhoogd. Deze maatregel betekent een aanvullende bate van 160 duizend euro.

Legionella koud water

Er is een wetswijziging voor de legionella doorgevoerd. Naast de warmwaterleidingen is er nu ook een wetsvoorschrift voor koud waterleidingen. Het gaat hier om aanvullende maatregelen om de legionellabacterie uit te bannen. Niet voldoen aan de wettelijke eisen kan uiteindelijk leiden tot sluiting van de accommodatie. Wij hebben in deze begroting hiervoor een last opgevoerd van 100 duizend euro. Hier staat een taakstellende opbrengst tegenover.

Doorberekening overhead (V 2,5 miljoen euro)

De kosten van algemene ondersteuning en PIJOFACH-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning. Verder gaat het hier om diverse overige afwijkingen.

5.2**Deelname aan sport****V 785 duizend euro****Beëindiging project Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB)**

Het project Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB) stopt per 2015. Hiervoor ontvingen wij in het verleden rijksgeld. De niet bestede rijksmiddelen hebben wij gereserveerd. In 2014 was hiervoor daarom nog eenmalig 165 duizend euro beschikbaar. De reserve is daarmee volledig besteed.

Doorberekening overhead (V 785 duizend euro)

De kosten van algemene ondersteuning en PIJOFACH-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning. Verder gaat het hier om diverse overige afwijkingen.

PROGRAMMA 6

Cultuur

Tegen de stroom in

De Groningse culturele infrastructuur is oorspronkelijk, divers en van hoge kwaliteit. Centraal staat onze ambitie om top 5-cultuurstad van Nederland te zijn. Groningen is culturele hoofdstad van het Noorden en geografisch kernpunt binnen de landelijke culturele basisinfrastructuur. Er is een complete culturele keten die zich over de disciplines uitspreidt. Stadgers worden aangemoedigd deel te nemen aan kunst en cultuur om zich te verrijken, ontwikkelen en vermaken. Kinderen en jongeren krijgen voldoende culturele bagage om op de toekomst in onze samenleving te zijn voorbereid. Cultuur creëert een economische spin-off. Met dit alles dragen we bij aan een goed geïnformeerde stedelijke samenleving en een levendig cultureel klimaat, waarin het voor iedereen prettig is om te wonen, werken, studeren, verblijven en ondernemen.

Conform onze cultuurnota zetten we in de periode 2013- 2016 in op de volgende drie doelstellingen:

- Kwaliteit en authenticiteit
- Vergroten van cultuurbereik, participatie en waarde voor de stad
- Talentontwikkeling

De hoofdlijnen van ons cultuurbeleid liggen vast in de cultuurnota 2013-2016: *Cultuurstad Groningen. Tegen de stroom in*. De cultuurnota beschrijft het cultuurprogramma voor vier jaar. We zetten onze gelden in op basis van artistieke kwaliteit, waarbij we prioriteit geven aan een goede culturele infrastructuur. Het oordeel over de artistieke kwaliteit besteden we uit aan de Kunstraad Groningen.

In het Coalitieakkoord 2014-2018 *Voor de verandering* benoemen wij onze ambities voor kunst en cultuur. We zijn meer betrokken bij het culturele veld. Wij willen meer met culturele initiatieven meedenken om drempels te slechten en dwarsverbanden te leggen om zo de kansen die cultuur en creativiteit de stad bieden nog beter te benutten. We willen kwalitatieve en toegankelijke cultuureducatie, ook op scholen. De regionale afstemming van ons cultuurbeleid verbeteren en intensiveren wij. Naar aanleiding van de evaluatie van het 1^e jaar cultuurnota 2013-2016 pakken wij acute knelpunten aan en investeren wij in versterking van de productie- en presentatieketen podiumkunsten, samenwerking en talentontwikkeling.

Relevante beleidsnota's

Volgende verdieping! Uitgangspuntenplan Regeling Cultuureducatie met Kwaliteit provincie en gemeente Groningen (dec. 2012)

Cultuurnota 2013-2016: *Cultuurstad Groningen. Tegen de stroom in.* (2012)

Beleidsplan Fonds voor Cultuurparticipatie 2013-2016 (2012)

Bibliotheekvisie 2011 - 2016

Omroepnota Mediabeleid 2011 - 2015

Popvisie *No Guts No Glory* (2011)

Forumvisie (2011)

Feesten in Balans II (2010)

Cultuurimpuls [Extra beleid Coalitie akkoord]

In het coalitieakkoord 2014-2018 hebben we 250 duizend euro opgenomen voor intensiveringen in cultuur. Deze middelen willen we onder meer inzetten voor samenwerking in de cultuursector, voor innovatie en cofinanciering.

Een nadere verdeling over de betreffende deelprogramma's volgt.

DEELPROGRAMMA'S

1. **Culturele infrastructuur**
2. **Deelname aan cultuur**
3. **Overig cultuur**

CULTURELE INFRASTRUCTUUR

Cultuur - in brede zin - is de voedingsbodem voor vele sociale en economische activiteiten van onze stad. Groningen bruist! En dat moet zo blijven. Een aantrekkelijk, boeiend en verrassend cultuurklimaat draagt bij aan het imago van Groningen als kennisregio en centrum voor creativiteit en cultuur. Centraal staat onze ambitie om top 5-cultuurstad van Nederland te zijn. Groningen is culturele hoofdstad van het Noorden en geografisch kernpunt binnen de landelijke culturele basisvoorziening. Dit willen we blijven.

De culturele infrastructuur in onze stad zien wij als een keten van de functies leren (educatie en talentontwikkeling), produceren en presenteren. Idealiter krijgen deze functies in alle disciplines en op verschillende artistieke niveaus vorm. Aan de top staan de (inter)nationale manifestaties en instellingen. Deze worden gevoed met kennis, talent en innovatie door een middensegment. Aan de basis staan de cultuurdeelnemers, variërend van amateur tot professioneel (ook: scholen, verenigingen, wijkorganisaties). De kunstvakopleidingen leiden op tot professionele kunstenaars. De keten ontleent zijn kracht aan samenwerking en samenhang. De segmenten staan in voortdurende wisselwerking met elkaar en met de 'buitenwereld'. Hoe breder de basis, hoe groter:

- de kans op ontdekking en doorstroming van nieuw talent;
- het draagvlak voor manifestaties en gezelschappen;
- de kans op nieuwe impulsen voor de stedelijke economie.

Andersom draagt de top weer bij aan belangstelling, draagvlak, bereik en economische spin-off als het gaat om kunst en cultuur. In Groningen streven wij waar mogelijk complete ketens na voor alle verschillende disciplines, zoals voor bijvoorbeeld de podiumkunsten. Kortom: op elk gebied de drie basisfuncties en een doorstroming van basis naar top.

Met ingang van 2015 valt een miljoen euro incidenteel geld weg, bovenop de generieke korting op subsidies van 10% vanaf 2014. Begin 2014 evalueerde de Kunstraad het 1^e jaar van de cultuurnota 2013-2016, en betrok daarin de gevolgen van de bezuinigingen. Wij repareren een aantal door de Kunstraad gesignaleerde knelpunten voor de duur van deze cultuurnota en investeren in versterking van de productie- en presentatieketen podiumkunsten, samenwerking in de podiumkunsten en jeugdtheater, talentontwikkeling beeldende kunst en het Huis van de Groninger Geschiedenis. In 2015 en 2016 houden wij de voor de sector noodzakelijke maatschappelijke banen in stand.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Culturele infrastructuur bedraagt 35,4 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit bezoekers/huuropbrengsten/omzet, overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsvelden

- Podiumkunsten
- Letteren
- Beeldende kunsten
- Erfgoed materieel en immaterieel
- Media
- Groninger forum

Podiumkunsten

Groningen kent een gevarieerd en uitgebreid podiumkunstenaanbod. Dit complete theater, dans en muziek aanbod draagt bij aan een goed leef- en vestigingsklimaat. Voor de podiumkunsten willen we:

- onze positie in de landelijke top 5 behouden, met voldoende en gevarieerd aanbod;
- dat instellingen door samenwerking effectiever worden op het gebied van marketing, kaartverkoop en publieksbereik;
- de productiefunctie voor theater behouden;
- een goed en compleet educatief aanbod.

Deze doelen willen we bereiken door

- het subsidiëren van een kwalitatief hoogwaardig en gevarieerd aanbod van podiumkunsten;
- het subsidiëren van de productiefunctie;
- stimuleren van samenwerking bij stedelijk podiumbeleid, talentontwikkeling en educatie;
- betere samenwerking tussen onderwijs en cultureel veld/ voorwaarden te stellen aan de samenhang in het educatieaanbod in het basisonderwijs.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Voorjaar 2014 evalueerde de Kunstraad het eerste jaar van onze cultuurnota 2013-2016.

In zijn rapport merkte de Kunstraad over de podiumsector het volgende op:

- Talentontwikkeling is versnipperd en staat onder druk;
- Samenwerking is op concreet niveau tussen instellingen die verwant zijn naar behoren, maar komt op stedelijk en strategisch niveau moeizaam tot stand;
- Taakverdeling voor theater dans en jeugd aanbod tussen De Oosterpoort & de Stadsschouwburg (OPSB) en het Grand Theater door sluiting van Kruithuis is niet helder;
- Weinig resultaten van Programma Cultuureducatie met kwaliteit;
- Verschraving in cultuuronderwijs;
- Afname van voorstellingen door scholen gaat moeizaam.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ Positie Gemeente Groningen in Atlas voor Gemeenten	▪ 4 ^e plaats	▪ top 5	▪ top 5	▪ top 5
▪ Aantal bezoekers De Oosterpoort & de Stadsschouwburg	▪ 269.186	▪ 250.000	▪ 250.000	▪ 250.000

Doelen

Wat willen we bereiken?

In 2015 willen we:

- een top-vijfpositie in de cultuurindex van de Atlas voor Gemeenten;
- tussen de 200.000 en 250.000 bezoekers in De Oosterpoort en de Stadsschouwburg;
- versterken van de productie- en presentatieketen;
- faciliteren dat producerende theater- en dansinstellingen een stadsbrede visie op talentontwikkeling formuleren;
- kwalitatieve en toegankelijke cultuureducatie.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Subsidiëren vastgestelde podia

Op basis van een plan investeren we in de toekomstbestendigheid van het Grand Theatre en daarmee in de versterking van de productie- en presentatieketen. In 2015 werkt de OPSB de reeds ingezette marketingstrategie verder uit. We maken in 2015 de relatie van de OPSB met de rest van de gemeente helder.

Investeren in de keten van podiumkunsten

Met de Kunstraad zien wij dat cultureel ondernemerschap voortvarend is opgepakt, maar dat de samenwerking in de podiumsector op een aantal punten nog onvoldoende van de grond komt. Dat

.....
is wel noodzakelijk voor een sterke keten. We voeren de dialoog met instellingen over verbeterpunten en nodigen instellingen uit in 2015 te komen met plannen die meer focus, samenwerking, afstemming en samenhang aanbrengen. Wij stellen een bedrag beschikbaar voor interdisciplinaire samenwerking tussen gezelschappen en organisaties onderling en/of met podia: Club Guy&Roni en het NNT; samenwerking tussen Het Houten Huis, Jonge Harten, De Steeg en de Noorderlingen bij bijvoorbeeld programmering en talentontwikkeling in het jeugdtheater en optimale afstemming in de programmering van theater en popmuziek per locatie. In 2015 werken organisaties voor popmuziek de afspraken voor samenwerking in de backoffice verder uit.
.....

Subsidiëren vastgestelde festivals

In 2015 zijn er in Groningen weer edities van beeldbepalende festivals Eurosonic/Noorderslag, Noorderzon en Noorderlicht. Deze festivals hebben een internationale uitstraling en trekken veel aandacht van pers en publiek.

Subsidiëren vastgestelde instellingen voor de educatiefunctie

In 2015 werken we verder aan het verbeteren van de kwaliteit, samenwerking en afstemming binnen de podiumkunsten op het gebied van cultuureducatie.

Bemiddelen bij vinden passende huisvesting voor culturele organisaties

We inventariseren en prioriteren de meest prangende huisvestingsknelpunten van culturele instellingen en faciliteren indien gewenst en noodzakelijk bij het zoeken naar oplossingen hiervoor.

Subsidiëren activiteiten in Simplon

In 2015 evalueren wij het voortzetten van de activiteiten in Simplon door de stichting Het Nieuwe Simplon na het faillissement van de stichting Simplon eind 2013. De evaluatie is richtinggevend voor de toekomstige invulling van de activiteiten in Simplon.

Jeugdcultuurfonds

Wij ondersteunen het in 2014 opgerichte Jeugdcultuurfonds om kinderen in armoedesituaties te laten deelnemen aan culturele activiteiten. Het Fonds zal zich 2015 verder ontwikkelen.

Beleidsveld

Letteren

Bij de discipline letteren zijn alle onderdelen van de culturele keten aanwezig: instellingen geven invulling aan productie, presentatie, talentontwikkeling en educatie. We stimuleren de literaire keten verder als opdrachtgever, bijvoorbeeld aan de stadsdichter. De meeste productie gebeurt echter zonder gemeentelijke steun, door de inzet van uitgevers. Met ingang van 2015 maken de stadsbibliotheek en de filialen integraal onderdeel uit van het Groninger Forum. De informatie over de bibliotheek is dan ook verplaatst naar het hoofdstuk over het Forum.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In het rapport van de kunstraad wordt aangegeven dat er sprake is van goede samenwerking binnen de letterenketen. Er worden veel aansprekende activiteiten georganiseerd en organisaties weten elkaar te vinden.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Wij willen op het gebied van letteren in de stad:

- behoud van onze positie in de top vijf van letterensteden;
- een complete keten met een betere onderlinge samenwerking;
- realisering van de beleidsdoelen uit de bibliotheeknota.

.....
Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Subsidiëren vastgestelde instellingen voor organisatie literaire activiteiten, op gebied van productie, presentatie en talentontwikkeling.

In 2015 benoemen we een nieuwe stadsdichter voor een periode van twee jaar. In 2015 wordt weer een nieuwe kinderdichter aangesteld voor één jaar. We blijven SLAG en het Poëziepaleis subsidiëren voor het organiseren van literaire festivals zoals Dichters in de Prinsentuin en het Grote Gebeuren.
.....

Beeldende kunst

Op beeldend kunstgebied heeft Groningen veel potentie. Er is een volledige keten, met schakels op het gebied van presentatie, productie en talentontwikkeling. Mede door het kunstvakonderwijs telt Groningen relatief veel beeldend kunstenaars, wat de stad levendig en interessant maakt.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Voorjaar 2014 evalueerde de Kunstraad het eerste jaar van onze cultuurnota 2013-2016. In het eindrapport merkte de Kunstraad over de beeldende kunstsector het volgende op:

- hoewel minimaal, is er sprake van een volledige culturele keten;
- deze is wel kwetsbaar en zeer gevoelig voor bijvoorbeeld bezuinigingen;
- de samenwerking tussen instellingen verloopt nog altijd moeizaam;
- de rol van het CBK kan nog meer coördinerend en faciliterend zijn.

Naar aanleiding hiervan roept de Kunstraad de instellingen op met een gezamenlijk en concreet plan te komen voor samenwerking. Talentontwikkeling kan hierbij een bindende factor zijn. In 2014 zette de beeldende kunstsector reeds stappen voor een digitaal platform voor het verbeteren van de onderlinge afstemming en samenwerking. Deze website heeft als doel op innovatieve wijze de beeldende kunst in onze stad te promoten. Het Groninger Museum en NP3 werken samen om lokaal talent een podium te geven in het Museum

Na het eerder faciliteren van een cultuurpaviljoen op de Promotiedagen voor het Bedrijfsleven in Martiniplaza gingen we in 2014 verder met het financieel en bedrijfsmatig weerbaarder maken van kunstinstellingen en beeldend kunstenaars. Hiertoe ontwikkelde het CBK in 2014 een symposium over cultureel ondernemerschap, dat jaarlijks terugkeert. Het CBK organiseert dit symposium naast Kunst op maat, het programma dat van oudsher Groninger kunstenaars via een kunstopdracht aan het regionale bedrijfsleven verbindt.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen Groningen effectiever profileren als beeldende kunststad. Dat willen we doen door de samenhang en zichtbaarheid van de beeldende kunstsector te vergroten en door het klimaat voor de beeldende kunstenaars verder te verbeteren.

In 2015 willen we:

- voor het Groninger Museum minimaal 200.000 bezoekers;
- verdere afstemming en samenwerking in de beeldende kunstsector.

MEETBAAR RESULTAAT

Indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ Bezoekers Groninger Museum	197.500	▪ 200.000	200.000	▪ 200.000
▪ Projecten Kunst op Straat	▪ 4	▪ 4	▪ 4	▪ 4

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Subsidiëren exploitatie en activiteiten Groninger Museum [Lopend beleid]

Het Groninger Museum vervult een brugfunctie tussen lokale, regionale en (inter)nationale kunst en zoekt de samenwerking op lokale thema's. Zo presenteert het Museum in 2015 tijdens Eurosonic/Noorderslag een aan popmuziek gerelateerde tentoonstelling. Het Groninger Museum is partner van het nieuwe University College.

Groninger museum/ voorziening onderhoud [Extra beleidsmiddelen]

Naar aanleiding van een second opinion door Oranjewoud blijkt dat er tot en met 2022 sprake is van een tekort op de meerjaren-onderhoudsbegroting van ruim 1 miljoen euro bij het Groninger museum. Om dit tekort op te lossen is bij de begroting 2014 hiervoor - tot en met 2022 - jaarlijks een bedrag opgenomen in de begroting. Wij stellen voor dat uw raad hiervoor in 2015 100 duizend euro beschikbaar stelt uit de extra beleidsmiddelen.

Exploiteren en uitvoeren programma Centrum Beeldende Kunst [Gewijzigd]

Per 2015 schaft het Rijk de zogeheten ISV-gelden af. Daarmee vervalt de jaarlijkse bijdrage van

160.000 euro vanuit dit budget aan Kunst op Straat, ons gemeentelijk programma rond kunst in de openbare ruimte. Met Kunst op Straat vergroot uitvoerder het CBK door de inzet van kunst de aantrekkelijkheid van de stad en de betrokkenheid van Stadgers bij (veranderingen in) de stad. In 2014 zijn we hiervoor op zoek gegaan naar alternatieve financiering. Om de voortgang van dit voor onze stad belangrijke programma te kunnen garanderen, ondersteunen we Kunst op Straat in 2015 met 80.000 euro cultuurnotageld om het wegvallen van de ISV-gelden op te vangen.

Ervaring opdoen met co-creatie in de leefomgeving door graffitikunst.

We gaan in 2015 experimenteren met co-creatie door graffitikunst in de openbare ruimte. We willen dat doen met de uitvoering van twee proeven. De eerste spitst zich toe op het vrijgeven van gemeentelijke objecten, die in overleg met de buurt van graffitikunst mogen worden voorzien. Bij de tweede proef geven we een graffitikunstenaar opdracht tot het maken van een kunstwerk. Op grond van deze proeven bepalen we het vervolg van deze vorm van co-creatie.

Subsidiëren vastgestelde instellingen voor talentontwikkeling Beeldende Kunst [Gewijzigd]

Conform het advies van de Kunstraad willen we dat de beeldende kunstsector beter samenwerkt. Het opleveren van een gezamenlijke website in 2015 is een belangrijke eerste stap. In 2015 willen we dit verder uitwerken door de sector om een gezamenlijke visie te vragen op talentontwikkeling, met heldere verbindingen tussen jonge makers, instellingen en de vakopleidingen. Van belang is het in de stad aanwezige kunsttalent artistiek en professioneel goed te begeleiden. Wij stellen een bedrag beschikbaar voor het (doen) uitvoeren van projecten op het gebied van talentontwikkeling, coaching en uitwisseling in broedplaatsen. Starters zijn hierbij een belangrijke doelgroep.

Subsidiëren vastgestelde instellingen voor integraal aanbod cultuureducatie [Lopend beleid]

Wij willen investeren in een goed cultuureducatie-aanbod in de beeldende kunsten. Doel is een samenhangend programma van alle gesubsidieerde beeldende kunstinstellingen, opgehangen aan een doorlopende leerlijn. Culturele instellingen kunnen aansluiten bij ons programma Cultuureducatie met kwaliteit. Het CBK is trekker in het organiseren van meer afstemming en samenwerking. Investerings van alle instellingen blijven hierbij vanzelfsprekend.

Beleidsveld

Erfgoed materieel en immaterieel

Erfgoed staat voor alles wat is overgeleverd uit het verleden. Bij immaterieel erfgoed gaat het om levend erfgoed: de gewoonten, gebruiken, tradities en rituelen uit het verleden, die voor mensen van nu betekenis hebben. Door het gezamenlijk vieren van bijvoorbeeld Gronings Ontzet en Sinterklaas is Groningen een aantrekkelijke stad voor iedereen. Materieel erfgoed is onder meer de collectie Groningen, maar omvat ook (kennis van) de ondergrond, gebouwen en het landschap in onze leefomgeving. Dit deel wordt ook aangestipt in Programma 8, Wonen, deelprogramma 4.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Eind 2013 hebben het Noordelijk Scheepvaartmuseum, het Groninger Museum en de Groninger Archieven een manifest opgesteld om te komen tot een betere samenwerking. In 2014 is een gezamenlijk erfgoedproject georganiseerd, 'drama achter de gevel'. De kunstraad heeft aangegeven graag meer samenwerking in de sector te zien om de historische collecties breder onder de aandacht te brengen. Dit sluit aan bij onze doelstellingen uit de cultuurnota en dit werken we in 2015 verder uit in de museumvisie.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ Aantal bezoekers Noordelijk Scheepvaartmuseum	▪ 26.344	▪ 28.000	▪ 29.000	▪ 30.000

Doelen

Wat willen we bereiken?

Wij vinden het belangrijk dat Stadgers de stadsgeschiedenis kennen en zich bewust zijn van hun eigen identiteit in relatie tot het verleden van hun directe leefomgeving. Het beheren, bewaren en in ere houden van ons erfgoed speelt hierin een cruciale rol.

- Op het gebied van erfgoed willen we in de stad:
- verregaande inhoudelijke en organisatorische samenwerking tussen de erfgoedinstellingen van de stad;
 - onze historische collectie en kennis vaker en meer in samenhang tonen;
 - vrij toegankelijke volksfeesten mogelijk maken voor alle Stadgers waarbij we streven naar een nieuw evenwicht tussen programma, publieksbereik, veiligheid en budget;
 - In 2015 willen we komen tot een strategisch museumbeleid waarmee we de erfgoedinstellingen een goede opdracht mee geven voor de komende jaren.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Subsidiëring vastgestelde erfgoedinstellingen

In 2015 willen we samenwerking realiseren tussen de verschillende erfgoedinstellingen in de stad. We willen met de instellingen investeren in 'Het huis van de Groninger geschiedenis' en stellen hiervoor in 2015 een extra bedrag beschikbaar. Er worden met de instellingen heldere afspraken gemaakt over het gebruik van de collectie Groningen. Deze wordt in 2015 vaker aan het publiek getoond.

Subsidiëren vastgestelde volksfeesten [Gewijzigd]

In 2015 is het zeventig jaar geleden dat Groningen is bevrijd. Hier besteden we extra aandacht aan.

Beleidsveld

Media

We willen een lokale publieke omroep die dagelijks (cross mediale) uitzendingen verzorgt van hoge kwaliteit. De lokale omroep OOG verzorgt dagelijks 24 uur per dag radio en tv-uitzendingen van een half uur met nieuws, achtergrondinformatie en een culturele en maatschappelijke programmering. Daarnaast onderhoudt OOG de website www.oogtv.nl en werkt deze dagelijks bij.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

We hebben een publieke lokale omroep die dagelijks (cross mediale) uitzendingen verzorgt van hoge kwaliteit. De landelijke waardering van de vakjury voor de omroep is groot. De beoordeling in de vorm van een rapportcijfer lijkt stabiel te zijn en ligt, in de laatste drie metingen, rond een 6,5 gemiddeld. Ook de waardering voor de programma's van OOG Radio laat weinig verschil zien tussen de verschillende metingen. De programma's van OOG Radio krijgen van de luisteraars het gemiddelde rapportcijfer 6,5 (in 2011: 6,4 en in 2009: 6,2).

De gemeenteraad heeft positief advies uitgebracht aan het Commissariaat voor de Media ten behoeve van toewijzing van zendtijd aan de lokale omroep OOG voor de periode 22 juni 2014 tot en met 21 juni 2019.

OOG dient in de zomer 2014 een toekomstplan OOG in. Dit plan zal een nieuwe invulling geven aan StadgersTV en de reorganisatie. Door de bezuinigingen en verminderde reclame inkomsten zal de omroep moeten proberen om met minder middelen en mensen haar functie en activiteiten op pijl te houden. OOG zal hierdoor nog maar twee derde van haar producten kunnen aanbieden. Dat betekent concreet voor TV: van 150 naar 100 unieke minuten. Tenslotte dreigt door de bezuinigingen op de gesubsidieerde arbeid het handhaven van de functie als opleidingsinstituut voor studenten en jongeren onmogelijk te worden. Hierdoor kan OOG niet langer voldoen aan het huidige activiteitsniveau en de gemeentelijke omroepnota. Op basis hiervan zullen we ons Programma van Eisen moeten bijstellen.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen dat de omroep een functie vervult voor de lokale democratie en op zo'n wijze dat het de deelname en binding aan de lokale samenleving bevordert.

We willen in 2015:

- behoud van het wekelijkse en dagelijkse bereik van OOGTV onder Groningers van 13 jaar en ouder op 31% respectievelijk 9%;
- behoud van het wekelijkse en dagelijkse bereik onder Groningers van 13 jaar en ouder;
- OOGRadio op 7% respectievelijk 3%;
- minimaal een waarderingcijfer van 6,6 voor de tv-uitzendingen van OOG;
- minimaal een waarderingcijfer van 6,2 voor de radio-uitzendingen van OOG;
- minimaal 10% van de totale programmering betreft wijkgerichte berichtgeving.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ % Groningers > 13 jaar dat wekelijks kijkt naar OOGTV	▪ 24%	▪ 31%	▪ 31%	▪ 31%
▪ % Groningers >13 jaar dat dagelijks kijkt naar OOGTV	▪ 7%	▪ 9%	▪ 9%	▪ 9%
▪ % Groningers >13 jaar dat wekelijks luistert naar OOGRadio	▪ 8%	▪ 7%	▪ 7%	▪ 7%
▪ % Groningers>13 jaar dat dagelijks luistert naar OOGRadio	▪ 4%	▪ 3%	▪ 3%	▪ 3%
▪ Gemiddeld rapportcijfer voor TV-uitzendingen OOG	▪ 6,4	▪ 6,6	▪ 6,6	▪ 6,6
▪ Gemiddeld rapportcijfer voor Radio uitzendingen OOG	▪ 6,5	▪ 6,2	▪ 6,2	▪ 6,2

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Subsidiëren lokale omroep OOG

In 2015 voeren we de omroepnota Mediabeleid 2011-2015 verder uit. Deze is gericht op handhaving van het activiteitsniveau en ontwikkeling van de wijkgerichte berichtgeving. Gemeentelijke bezuinigingen op OOG vragen aanpassing van ons omroepbeleid en van het Programma van Eisen.

We gaan in 2015 18 duizend euro bijdragen ten behoeve van het behouden van een M-baan. We gaan er van uit dat de bezuinigingen consequenties hebben voor het aantal unieke minuten (kwantiteit), maar niet ten koste hoeven te gaan van de kwaliteit, waardering en bereik. De resultaten van het kijk- en luisteronderzoek van 2013 zijn (op daling van het weekbereik van OOG TV na) vergelijkbaar met voorgaande metingen. handhaven de eisen ten aanzien van het bereik en waardering.

Het tweejaarlijkse Kijk- en Luisteronderzoek van eind 2015 (december) levert actuele gegevens op over bereik en waardering van de programmering van OOG op TV, radio en internet. Met deze gegevens kan de omroep haar beleid zo nodig actualiseren.

In 2015 gaan we een nieuwe beleidsnota opstellen.

Beleidsveld

Groninger Forum

Het Groninger Forum wordt een bruisende, laagdrempelige plek waar cultuur, vermaak en een goed gesprek voor iedereen binnen handbereik liggen. We willen met het Groninger Forum:

- activiteiten integraal aanbieden en verder ontwikkelen;
- ontwikkelingen voor een breed publiek toegankelijk maken;
- een blik op ondernemerschap hanteren die past bij de uitdagingen van deze tijd;
- de 'place-to-be' creëren voor iedereen.

In 2017 is de opening beoogd van het Groninger Forum. Tot die tijd opereert het Forum in de voormalige Camera-bioscoop aan het Hereplein. Voor de bouw van het Forum verwijzen we naar programma 2 Economie en werkgelegenheid, deelprogramma 2 beleidsveld Binnenstadontwikkeling. In dit beleidsveld gaan we in op de activiteiten van het Groninger Forum.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In 2014 implementeerde de Forum-directie haar aangescherpte visie voor het Forum. Deze behelst meer focus, een bovenregionale programmering en - binnen het Forumconcept - meer aandacht voor commerciële kansen. Tevens werd het Nederlands Stripmuseum definitief onderdeel van het Forum. Ook is vanaf 2014 de Forumprogrammering beperkt ten gunste van de periode vanaf 2017. De besparing die dit oplevert, wordt ingezet voor de versterking van het weerstandsvermogen, de voorbereiding, het ontwerp van de inrichting en een passend openingsprogramma in 2017.

In 2014 zijn de laatste voorbereidingen getroffen voor het integreren van de organisaties van het Forum en de Stadsbibliotheek. De Stadsbibliotheek is hiervoor ontkoppeld uit Biblionet, dat de functie krijgt van dienstverlenende organisatie aan de Forum bibliotheek. Per 1 januari 2015 wordt de integratie van Forum en Stadsbibliotheek formeel doorgevoerd. In de zomer van 2014 werd tevens bekend dat Dirk Nijdam directeur wordt van het Forum na deze post eerder als interim te hebben vervuld.

In 2014 werd zichtbaar dat uitleencijfers en ledenaantallen van de stadsbibliotheek dalen. Dit sluit aan bij landelijke trends en is mede een gevolg van de bezuinigingen op het bibliotheekwerk. In de stad vormen de uitleningen van jeugdboeken een positieve uitzondering. De activiteiten voor de schoolbibliotheek zijn vanwege de bezuinigingen stopgezet. De ambities zoals geformuleerd in de bibliotheekvisie 2011-2016, worden niet gerealiseerd. De streefcijfers zijn dan ook aangepast.

Doelen

Wat willen we bereiken?

In 2015 willen we met het Forum:

- één organisatie hebben voor Forum en Stadsbibliotheek;
- de contouren van het openingsprogramma 2017 hebben staan;
- de besluitvorming voorbereiden rond maatregelen voor een sluitende exploitatie vanaf 2017;
- de beleidsdoelen uit de bibliotheeknota realiseren.

MEETBAAR RESULTAAT Forum

Indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ Aantal bezoekers Groninger Forum ¹	▪ 144.790	▪ 95.000 ²	▪ 95.000	▪ 95.000
▪ Aantal uitleningen volwassenen	▪ 1.121.251	▪ 1.500.000	▪ 1.120.000	▪ 1.112.000
▪ Aantal leden bibliotheek	▪ 25.807	▪ 26.000	▪ 25.000	▪ 25.000
▪ Aantal unieke bezoekers bibliotheekwebsite	▪ 317.608	▪ 320.000	▪ 320.000	▪ 320.000
▪ Bereik bibliotheek onder scholen	▪ 100 %	▪ 100 %	▪ 90 %	▪ 80 %
▪ Aantal uitleningen jeugd	▪ 465,710	▪ 460.000	▪ 465.000	▪ 470.000

¹ Bezoekers van alle activiteiten van het Groninger Forum buiten de bibliotheek. Kortom voor film, debat, educatie en projecten. Bezoekers aan het Infocentrum Grote Markt worden niet meegerekend.

² Als gevolg van de bijgestelde koers is besloten het aantal activiteiten van het Forum tot 2017 drastisch te verminderen. Dat leidt vanzelfsprekend tot een daling van het bezoekersaantal vanaf 2014.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Subsidiëren Stichting Groninger Forum

In 2015 worden de organisaties van het Forum en de Stadsbibliotheek (inclusief wijkfilialen)

.....
samen gevoegd. De back office van Biblionet kan tegen overeen te komen tarieven ondersteunende diensten verlenen aan de Forum bibliotheek. Ook subsidiëren we via het Forum de instandhouding van netwerk en collectie in de provincie van Biblionet. In 2015 werken we samen met het Forum verder aan het sluitend maken van de begroting van het Forum vanaf 2017. Hiertoe wordt in 2015 besluitvorming voorbereid voor 2016. In 2015 investeert het Forum verder in het op peil brengen van het weerstandsvermogen en het inhoudelijk programma vanaf 2017.

.....
Subsidiëren centrale bibliotheek en familiebibliotheken in de wijken

We handhaven een sterke Centrale Bibliotheek, die per 1 januari 2015 organisatorisch opgaat in het Groninger Forum. We handhaven ook het huidige, brede pakket van programmering en collecties. De spreiding van de vestigingen over de rest van de stad blijft zoveel mogelijk in stand, vooral om de dienstverlening voor kinderen en de samenwerking met het onderwijs te kunnen garanderen.

.....

DEELNAME AAN CULTUUR

Groningen is een stad die bruist van cultuur, *City of Talent*, waar iedereen meedoet en in staat is zijn of haar creatieve talent te ontwikkelen. Want kunst en cultuur prikkelen, vermaken, verbinden, zetten aan tot kritische meningsvorming en dragen bij aan begrip van jezelf en van de samenleving. Kennismaken met kunst en cultuur begint op jonge leeftijd, op school én in de vrije tijd.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma deelname aan cultuur bedraagt 3,4 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt door een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsvelden

- Amateurkunst
- Cultuureducatie

Beleidsveld

Amateurkunst

In Groningen kan iedereen zich cultureel ontwikkelen. Dat kan via het professionele kunstaanbod, maar ook door zelf aan kunst en cultuur te doen. Samen of individueel muziek, theater of andere kunst maken kan via het verenigingsleven of het cursorisch aanbod. Stadgers beleven zo plezier aan hun eigen of elkaars kunstuitingen, en ontwikkelen zich - indien gewenst een leven lang - persoonlijk met behulp van kunst en cultuur. Vanuit het nieuwe cultuurcentrum Vrijdag brengen we in de cultuurnotaperiode 2013-2014 meer regie en structuur aan in het amateurveld. Verder willen we ruimte bieden aan vernieuwende en kwaliteit verhogende initiatieven op amateurgebied.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Vanaf seizoen 2014-2015 biedt het nieuwe cultuurcentrum Vrijdag, in 2013 ontstaan uit de fusie van Kunstencentrum en Muziekschool, één totaalaanbod op het gebied van culturele vorming en amateurkunst. Stadgers kunnen zich zo individueel of groepsgewijs ontwikkelen binnen een breed cultuuraanbod. In 2014 presenteerde Vrijdag tevens een visie op het beter inzetten, structureren en zichtbaar maken van het stedelijke amateurveld. Implementatie hiervan is beoogd in 2015. Vanaf 2014 zijn de regelingen voor amateurkunst aangepast op basis van het amateuradvies van de Kunstraad. Naast de Basisregeling Amateurkunst (BAK) kennen we nu de Plusregeling Amateurkunst, het budget voor vernieuwende en kwaliteit verhogende amateurprojecten, ondergebracht bij de Kunstraad. Volgens de laatste gegevens (2013) kon het volledige budget van de Plusregeling worden toegekend aan geschikte projecten.

Doelen

Wat willen we bereiken?

In 2015 willen we:

- Implementatie van de visie op meer regie en structuur in de amateurkunst;
- voldoende vernieuwing en kwaliteitsverbetering in de amateurkunst.

MEETBAAR RESULTAAT

Indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2016)
▪ Gehonoreerde projecten Plusregeling amateurkunst	▪ 28	▪ 25	▪ 25	▪ 25

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Subsidiëren amateurkunstverenigingen [Lopend beleid]

Amateurverenigingen in Groningen kunnen jaarlijks subsidie aanvragen bij de Basisregeling Amateurkunst (BAK). Deze subsidie is bedoeld als bijdrage in de kosten van deskundige artistieke

.....
leiding en de huur van repetitieruimten. Instellingen die een beroep doen op de BAK wordt gevraagd een digitaal profiel aan te maken bij het knooppunt Amateurkunst Groningen, onderdeel van Vrijdag.
.....

Subsidiëren muziek- en kunstonderwijs [Lopend beleid]

In 2013 fuseerden Kunstencentrum en Muziekschool tot wat in 2015 Vrijdag is gaan heten. Het cultuureducatief aanbod (inclusief muziekeducatie) is onderdeel van het bedrijfsplan Vrijdag. Dit is zomer 2014 getoetst door de Kunstraad. Vanaf seizoen 2014-2015 is er sprake van één geïntegreerd cultuureducatief aanbod bij Vrijdag, inclusief 1,7 fte combinatiefuncties voor muziek.
.....

Beschikbaar stellen budget Plusregeling Amateurkunst [Lopend beleid]

Bijzondere amateurprojecten kunnen een beroep doen op de Plusregeling Amateurkunst, ondergebracht bij de Kunstraad. Deze projectsubsidies zijn bedoel voor niet-reguliere activiteiten die zich onderscheiden op het gebied van artistieke kwaliteit, participatie/bereik, samenwerking en/of scholing op niet-individueel niveau.
.....

Implementatie visie op meer regie en structuur in de amateurkunst [Gewijzigd beleid]

Vanuit cultuurcentrum Vrijdag wordt de visie op meer verbinding en zichtbaarheid van het amateurveld geïmplementeerd, onder meer door het invoeren van een regulier overleg in het amateurveld en het centraliseren van het stedelijk (en provinciaal) aanbod.

Beleidsveld

Cultuureducatie

In Groningen kan iedereen zich cultureel ontwikkelen. Het concept van de culturele loopbaan past bij de filosofie van een leven lang leren. Via kunst en cultuur ontwikkelen we competenties (de '21st century skills': creatieve en sociale vaardigheden), die op de arbeidsmarkt en in de verdere maatschappij steeds belangrijker worden. Kennismaking met kunst en cultuur gebeurt bij voorkeur op jonge leeftijd, zowel in als om school. In de cultuurnotaperiode 2013-2016 willen we het aanbod voor cultuureducatie verder structureren en vooral inzetten op de kwaliteitsverbetering van cultuureducatie in het basisonderwijs.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In de cultuurnotaperiode 2013-2016 nemen we samen met de provincie Groningen deel aan de rijksregeling *Cultuureducatie met kwaliteit*. Onder deze noemer willen we via een samenhangend geheel van onderzoeksprojecten de kwaliteit van cultuureducatie in het basisonderwijs verbeteren. In 2014 kwam het theoretisch kader gereed voor een doorlopende leerlijn vanuit Cultuur in de Spiegel, het onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen. Scholen en cultuurinstellingen kunnen hiervan (gratis) gebruik maken. In 2014 werd Cultuur Educatie Stad, als onderdeel van het voormalige Kunstencentrum uitvoerder van ons cultuureducatiebeleid, omgedoopt tot Vrijdag. In 2014 organiseerde Vrijdag wederom netwerkbijeenkomsten en centraliseerde zij het aanbod. Voor de jaren 2015 en 2016 presenteerde Vrijdag een herzien plan van aanpak voor cultuureducatie, dat inspeelt op de laatste ontwikkelingen. Meer betrokkenheid van het onderwijs, dat veelal is gericht op taal en rekenen, staat hierin centraal. Tot schooljaar 2012-2013 zette het Rijk 15 euro op de Cultuurkaart, door elke leerling uit het voortgezet onderwijs te besteden aan kunst en cultuur. Als gemeente namen wij sindsdien een deel van dit bedrag over, op voorwaarde dat scholen het resterende bedrag aanvullen. Vanaf schooljaar 2013-2014 verviel de Cultuurkaart voor het Speciaal Voortgezet Onderwijs. Het Rijk subsidieert deze scholen al vanuit de regeling voor cultuureducatie voor het basisonderwijs (beschikbaarstelling van 10,90 per leerling) en wil het hier nu bij te laten. Dat betekent dat het aantal VO-scholen in de stad Groningen dat gebruik kan maken van de Cultuurkaart is teruggefallen van 13 naar 11.

Doelen

Wat willen we bereiken?

In 2015 willen we:

- dat tenminste 22 basisscholen, 3.341 leerlingen, 10 cultuurinstellingen en 3 kennisinstellingen uit de stad deelnemen aan Cultuureducatie met kwaliteit;
- tenminste 10 scholen en 9.500 scholieren uit het voortgezet onderwijs (VO) de Cultuurkaart gebruiken.

MEETBAAR RESULTAAT

Indicator	Resultaat 2013/2014	Beoogd 2014/2015	Beoogd 2015/2016	Middellang termijndoel (2016)
▪ Cultuureducatie met kwaliteit	▪ 1.471	▪ 3.341	▪ Nnb	▪ Nnb
▪ Leerlingen				
▪ Basisscholen	▪ 18	▪ 22	▪ Nnb	▪ Nnb
▪ Cultuurinstellingen	▪ 8	▪ 10	▪ Nnb	▪ Nnb
▪ Kennisinstellingen	▪ 3	▪ 3	▪ 3	▪ 3
▪ Aantal scholen en scholieren VO met Cultuurkaart*	▪ 10 8.908	▪ 10 9.500	▪ 11 10.000	▪ 11 12.237

*Voor het aantal VO-scholen wordt gewerkt met gegevens van het CJP, uitgever van de Cultuurkaart. Deze ging voor schooljaar 2013-2014 uit van 11 scholengemeenschappen, met in totaal 12.237 leerlingen. Er wordt geteld aan de hand van BRIN-nummers (Basis Registratie Instellingen-Nummer) van de hoofd- of enige vestigingen van VO-scholen. Niet altijd nemen alle leerlingen of vestigingen van een scholengemeenschap deel aan de Cultuurkaart.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Uitvoeren Rijksprogramma *Cultuureducatie met kwaliteit* [Lopend beleid]

Subsidiëren scholen voortgezet onderwijs voor deelname Cultuurkaart [Lopend beleid]

Subsidiëren Cultuur Educatie Stad voor structureren en verbeteren cultuureducatie [Gewijzigd]

Vanaf schooljaar 2014-2015 verdwijnt de naam Cultuur Educatie Stad en opereert zij onder de naam Vrijdag, het nieuwe Centrum voor de Kunsten waarvan zij deel uitmaakt. In schooljaar 2014-2015 implementeert Vrijdag een herzien plan van aanpak voor cultuureducatie, dat inspeelt op de laatste ontwikkelingen. Meer betrokkenheid van het onderwijs staat hierin centraal.

Subsidiëren inzet combinatiefunctionarissen in basisonderwijs [Lopend beleid]

OVERIG CULTUUR

Onder het deelprogramma Overige cultuur vallen diverse activiteiten die niet aan de overige deelprogramma's zijn toe te rekenen. Het betreft hier onder andere de Kunstraad.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma overig cultuur bedraagt 1,1 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit diverse inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsvelden

- Kunstraad
- Kunst en economie
- Incidentele activiteiten

Beleidsveld

Kunstraad

We willen onafhankelijke en deskundige advisering over kunst- en cultuurbeleid in Groningen, evenals en een goed werkend verdelingssysteem voor incidentele culturele activiteiten op basis van uitgangspunten zoals vastgesteld in de cultuurnota. Wij laten ons daarom bij ons cultuurbeleid adviseren door een deskundige adviesraad: de Kunstraad Groningen. De Kunstraad trekt daarvoor experts aan op de diverse onderdelen van de kunst- en cultuurwereld, zowel landelijk als specifiek voor de Groningse situatie.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De Kunstraad heeft zich sinds de oprichting in 2006 ontwikkeld tot een deskundig adviesorgaan. Ook in 2014 beoordeelde de Kunstraad aanvragen voor de projectbudgetten die beschikbaar zijn vanuit de cultuurnota. Alle aanvragen werden binnen de daarvoor gestelde termijn afgehandeld, de beschikbare budgetten werden volledig besteed aan kwalitatief goede projecten.

Voorjaar 2014 leverde de Kunstraad op ons verzoek het eindrapport op van de evaluatie van het eerste jaar van onze cultuurnota. De knelpunten en aanbevelingen die de Kunstraad in het rapport aandroeg, namen wij mee in onze voorstellen voor de begroting 2015 en kunnen tevens als grondstof dienen voor onze in 2015 te schrijven kadernota voor de cultuurnota 2017-2020.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Voor 2015 willen we bereiken dat de Kunstraad wederom conform de opdracht functioneert. Dat wil zeggen een deskundige advisering rond en afhandeling van de subsidieaanvragen voor de projectbudgetten, indien aan de orde het geven van gevraagde of ongevraagde adviezen, en het faciliteren van het Groninger platform voor crowdfunding.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Subsidiëren Kunstraad [Lopend beleid]

Voor continuering van de cultuurnota 2013-2016 en aanpak van in de evaluatie van het eerste jaar van de cultuurnota 2013-2016 geconstateerde knelpunten stellen we voor om 590 duizend euro beschikbaar te stellen in 2015. Deze dekken we uit de extra beleidsmiddelen vanuit het coalitie akkoord en het verwachte rekeningresultaat 2014

Beleidsveld

Kunst en economie

Een groot en gevarieerd culturaanbod maakt steden een aantrekkelijke vestigingsplaats voor hoger opgeleide, creatieve professionals. De culturele sector en de creatieve industrie zijn belangrijke economische sectoren in de stedelijke economie die zorgen voor werkgelegenheid en economische spin off. Mensen wonen graag in de buurt van culturele voorzieningen, die bijdragen aan een

aantrekkelijk leefklimaat. Bezoekers van culturele instellingen en evenementen geven geld uit in de stad. Investeren in cultuur is investeren in de economie. Dat geldt zeker voor Groningen. Omgekeerd geldt trouwens ook: een sterke economie is gunstig voor vraag en aanbod in de kunst en cultuursector. Op het gebied van Kunst en Economie willen we bereiken dat:

- Groningen aantrekkelijk is als vestigingsplaats voor creatieve hoger opgeleiden en als toeristische hotspot;
- instellingen onafhankelijker worden van subsidies en hun eigen inkomsten vergroten;
- er innovatie ontstaat in werkprocessen en producten door het betrekken van creatieven;
- De stedelijke samenleving en het bedrijfsleven investeren in cultuur.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De Raad voor Cultuur merkt in zijn *Cultuur Verkenning* (juni 2014) op dat werd gehoopt dat minder publieke middelen voor de kunsten en erfgoed gecompenseerd zouden worden door meer private financiering. Dit is niet gebeurd.

De Kunstraad evalueerde het 1^e jaar van de cultuurnota 2013-2016. Daaruit blijkt dat culturele organisaties in 2013 over het algemeen ondernemender zijn geworden. Desondanks staat in 2014 een kwart van de culturele instellingen er financieel zwak voor (midden- en klein segment). Eigen inkomsten wegen vaak (nog) niet op tegen het verlies aan subsidie. Dat leidt bij ongewijzigd beleid naar verwachting tot een lager activiteitsniveau, minder bezoekers en minder personeel in 2015. Minder activiteiten leidt ook tot een lager dienstenniveau van de toeleverende bedrijven en zzp'ers. Daartegenover staat dat een aantal grote instellingen (de Oosterpoort en de Stadsschouwburg, Groninger Museum, Groninger Forum/film Noorderzon en Eurosonic Noorderslag) in 2013 meer bezoekers trok dan in 2012, of het hoge aantal bezoekers wist te handhaven. Deze trend is overigens niet uniek voor Groningen.

Show case festival Eurosonic is een belangrijke aanjager van de Nederlandse en Europese muziekindustrie, een van de pijlers van het topsectorenbeleid creatieve industrie. In 2014 organiseerde het festival de 'Innovative Production Fair & Conference', gericht op innovatie in de muziekindustrie. Met het thema innovatie ziet Eurosonic groeikansen voor het festival, met een uitstralings-effect op de creatieve industrie in Nederland en Noord Nederland in het bijzonder.

In 2012 ging de Kunstraad Groningen een partnerschap aan met Voordekunst, landelijk gezien het meest succesvolle platform voor crowdfunding. Vanaf dat moment startte een Groninger editie van dit platform, dat in 2013 door de Kunstraad werd geëvalueerd. Op basis van de positieve resultaten is besloten de pilot met 2 jaar te verlengen en het vervolg in 2015 opnieuw te evalueren, met de mogelijkheid voor een definitief vervolg.

Kunstvakopleidingen besteden sinds enkele jaren specifiek aandacht aan het innovatieve vermogen van kunstenaars. Kunstenaars kunnen daardoor worden betrokken bij visieontwikkeling op het snijvlak van de creatieve sector en andere sectoren en in de omslag naar een duurzame maakindustrie. Het INTERREG IVB programma CCC Reloaded CREALAB biedt daarvoor mogelijkheden. Met de ervaringen die we nu opdoen in dit project vergroten we onze kans op deelname aan een project in het volgend INTERREG VB programma, waarin aandacht is voor groei door innovatieve werkprocessen in de creatieve industrie.

In 2014 ondersteunen wij eenmalig de oprichting van het Cultureel Platform Groningen, een platform voor culturele organisaties die donateurs en schenkers wil binden aan culturele organisaties en aan cultuur in de stad.

We hebben de opbrengst van deelname van culturele organisaties aan de Promotiedagen geëvalueerd met de deelnemende instellingen. De conclusie is dat investering in deelname aan de Promotiedagen niet voldoende netwerken met het bedrijfsleven opleveren. In 2014 zoeken de organisaties daarom naar een andere presentatie op de Promotiedagen.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen in 2015

- een financieel sterkere cultuursector, met een gemiddeld stabiel activiteitsniveau en bezoekersaantallen;
- verdere ontwikkeling van een knooppunt van kennis en innovatie in de muziekindustrie en inbedding in het topsectorenbeleid in Noord Nederland;
- de organisatie van de creatieve industrie ondersteunen en cross-overs faciliteren;
- een gebundelde presentatie van instellingen gericht op voordelen voor (mogelijke) donateurs en schenkers die de Geefwet biedt;
- op basis van een evaluatie besluiten of we de Kunstraad vragen een vervolg te geven aan het Groninger platform voor crowdfunding.

MEETBAAR RESULTAAT

Indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ Deelname aan INTERREG VB	▪ ja	▪ ja	▪ ja	▪
▪ Aantal projecten crowdfunding	▪ 22	▪ 25	▪ 28	▪ N.n.b.*
▪ Totale opbrengst crowdfunding (in euro's)	▪ 79.467	▪ 85.000	▪ 90.000	▪ N.n.b.*

*In 2015 besluiten we of het Groninger platform voor crowdfunding een definitief vervolg krijgt.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Samenwerking stimuleren [Lopend beleid].

Zodat organisaties kosten besparen, nieuwe producten ontwikkelen die geld kunnen genereren en dubbelingen voorkomen. Wij volgen de verrichtingen van instellingen en stellen knelpunten aan de orde in bilaterale of groeps gesprekken met betreffende organisaties.

Reserveren budget voor activiteiten op het gebied van Kunst & Economie [Lopend beleid]

De presentatie van (activiteiten in) broedplaatsen wordt een vanzelfsprekend onderdeel van Lets Gro. Wij volgen de verrichtingen van het Cultureel Platform Groningen. Wij faciliteren het Cultureel Platform om de Geefwet te presenteren op de Promotiedagen.

Subsidiëren crowdfunding [Lopend beleid]

Halverwege 2013 evalueerde de Kunstraad zoals aangekondigd het pilotjaar van de Groninger editie van het crowdfunding platform www.voordekunst.nl. Op basis van de positieve resultaten van deze evaluatie werd besloten de pilot nog eens met 2 jaar te verlengen. In 2015 besluiten we op basis van een actuele evaluatie van de Kunstraad of we het Groninger crowdfunding platform structureel maken.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

deelname INTERREG IVB programma CCC Reloaded CREALAB en INTERREG VB

We betrekken de kunst- en cultuursector bij netwerken van de creatieve industrie als onderdeel van het topsectorenbeleid. Maart 2015 ronden we deelname aan CCC Reloaded CREALAB af. Als gemeente schrijven we ons in voor INTERREG VB, met CCC3, de opvolger van de Creative City Challenge en CCC Reloaded CREALAB. Doel is stimuleren van duurzame innovatie door samenwerking en beïnvloeding van netwerken in de triple helix van kennisinstellingen, overheid en bedrijfsleven. Ook publiek is hierbij betrokken. Onze stedelijke partner is Academie Minerva. Andere partnersteden/ universiteiten/hbo in deze samenwerking: Bremen, Kopenhagen Göteborg, Dundee, Delft en Kortrijk.

Verwacht/beoogd resultaat:

Kennisoverdracht van innovatieve werkprocessen tussen creatieve ondernemer(s), Minerva en minimaal een buitenlandse kennispartner en afnemers (bedrijven en publiek).

Beleidsveld

Incidentele activiteiten

Groningen wil een bruisende, aantrekkelijke en economisch vitale stad zijn voor haar bewoners en bezoekers. Een gevarieerd aanbod aan evenementen levert hier een belangrijke bijdrage aan. Het evenementenbeleid is erop gericht een goede belangenafweging te maken tussen een bruisende en leefbare stad. Hierbij wordt zowel rekening gehouden met de belangen van de bezoekers van het evenement als van de omwonenden en ondernemers.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In 2013 hebben wij opdracht gegeven tot het formuleren van een strategisch evenementenbeleid, aanscherping van het onderliggende vergunningenkader en een toekomstvisie op de Drafbaan als evenementenlocatie. Hiermee beogen wij een betere sturing op kwaliteit en profilering, een betere spreiding van evenementen en een goed gebruik van onze evenementenlocaties. Wij willen

dat Groningen haar top-10 positie als evenementenstad versterkt. Het nieuwe beleid zal ingaan per 1 januari 2015. Met het aanwijsbesluit hebben we bijgedragen aan een betere spreiding van dancefeesten in de stad. Daarnaast zijn wij gestart met de professionalisering van de gemeentelijke evenementenorganisatie. Hiertoe verbeteren wij de samenwerking met zowel interne als externe betrokkenen in het vergunningsverleningsproces en werken wij aan een betere communicatie met evenementenorganisatoren, bewoners en andere belanghebbenden. Dit proces zal in 2015 worden voortgezet.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Wij willen onze positie in de top tien van evenementensteden behouden met een hoogwaardig en gevarieerd aanbod aan evenementen. Wij stimuleren evenementen die ondersteunend zijn aan ‘het merk Groningen’; typisch Groningse evenementen, onze volksfeesten en speciale evenementen met een nationale of internationale uitstraling. Wij sturen op een optimaal gebruik van onze belangrijkste evenementenlocaties.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Vergunningverlening en afhandeling meldingen van evenementen

Voor grote en middelgrote evenementen is een vergunning nodig. Voor kleine evenementen (tot 200 bezoekers) buiten de Diepenring volstaat een melding met vaste spelregels. We gaan grote evenementen, met name die ondersteunend zijn aan “het merk Groningen” met voorrang op de jaarkalender plaatsen, zodat deze toplocaties kunnen claimen. Daarnaast werken wij aan de professionalisering van onze vergunningverlening; wij werken aan een betere communicatie en overleg met evenementenorganisatoren en andere belanghebbenden en aan de optimalisering van het vergunningverleningsproces.

Nieuw beleid en locatieprofielen

De nota Strategisch Evenementenbeleid wordt aan de raad voorgelegd. Het nieuwe beleid treedt op 1 januari 2015 in werking. Een adviesgroep Evenementenprogramma gaat bijdragen aan het beter realiseren van onze doelstellingen

We ontwikkelen locatieprofielen voor de locaties die zich lenen voor grotere evenementen. Per locatie brengen we de eigenschappen in kaart en beschrijven we mogelijkheden en beperkingen bij de organisatie van evenementen.

Vorbereiding en houden van toezicht op grotere evenementen

In het Verbeterplan Stadtoezicht, waarin alle in te zetten maatregelen ter verbetering van de situatie van Stadtoezicht worden benoemd, zijn ook de maatregelen ter verbetering van de vergunningverlening voor evenementen in kaart gebracht.

Toezicht en handhaving bij evenementen zijn in sterke mate gericht op preventie, bijvoorbeeld door bij de opbouw van een evenement al te controleren. Toezicht tijdens het evenement is vooral gericht op de geluidsnormen en eindtijden van een evenement.

Toezicht en handhaving bij evenementen ligt in het verlengde van de hoofddoelstelling van Stadtoezicht, namelijk een bijdrage leveren aan een schone, hele en veilige stad.

Stimuleren en verdere verduurzaming lokale evenementen (Noorderzon, Kei-week, 4-mijl)

In 2013 is gesproken over een tweede experiment met hard-plastic statiegeldbekers. Inmiddels is gebleken dat deze statiegeldbekers minder duurzaam en milieuvriendelijk zijn dan gedacht. Wij hebben een alternatief verkend, namelijk een proef met bioplastische bekertjes. Helaas is hier op dit moment, onder andere door logistieke problemen, nog geen duurzaamheidswinst mee te halen. Verder hebben we de afgelopen jaren gezien dat veel evenementenorganisaties uit zichzelf op verschillende manieren aandacht besteden aan duurzaamheid. Het verplichten van duurzaamheidsmaatregelen (zoals Green Key) vinden wij daarom niet passend en nodig. Als gemeente nemen wij een actief faciliterende rol aan. Wij gaan het overleg aan met organisatoren en stimuleren en ondersteunen hen bij verduurzaming van hun evenement. Wij verwachten dat deze benadering de meeste duurzaamheidswinst kan opleveren. Vergunningverlening en afhandeling meldingen van evenementen

Voor grote en middelgrote evenementen is een vergunning nodig. Voor kleine evenementen (tot 200 bezoekers) buiten de Diepenring volstaat een melding met vaste spelregels. We gaan grote evenementen, met name die ondersteunend zijn aan “het merk Groningen” met voorrang op de jaarkalender plaatsen, zodat deze toplocaties kunnen claimen. Daarnaast werken wij aan de professionalisering van onze vergunningverlening: een betere communicatie en overleg met evenementenorganisatoren en andere belanghebbenden en aan de optimalisering van het vergunningverleningsproces.

Evenementenbeleid [Extra beleidsmiddelen]

In aansluiting op het strategisch evenementenbeleid dat wij eind oktober 2014 aan uw raad voorleggen, werken wij aan de professionalisering van onze evenementenorganisatie. Om onze bruisende stad goed en veilig vorm te geven, zetten wij onder andere in op vroegtijdig contact met evenementenorganisatoren en een intensievere begeleiding van grote evenementen die onze stad op de kaart zetten. Om deze professionalisering te kunnen realiseren zijn structureel aanvullende middelen nodig. Wij stellen dan ook voor dat uw raad vanaf 2015 structureel 275 duizend euro beschikbaar stelt uit de extra beleidsmiddelen.

WAT GAAT HET KOSTEN?

Programma 6. Cultuur							
Bestaand beleid		Rekening	Actuele begroting	Primitieve begroting			
Dp nr.		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lasten							
6.1	Culturele infrastructuur	42.214	41.205	35.416	35.780	35.867	35.951
6.2	Deelname aan cultuur	1.655	3.689	3.439	3.439	3.439	3.439
6.3	Overig cultuur	1.848	1.663	1.103	1.103	1.103	1.103
	Totaal lasten	45.717	46.557	39.958	40.322	40.409	40.493
Baten							
6.1	Culturele infrastructuur	9.604	9.651	8.785	9.221	9.221	9.221
6.2	Deelname aan cultuur	38	35	0	0	0	0
6.3	Overig cultuur	447	333	318	318	318	318
	Totaal baten	10.089	10.019	9.103	9.539	9.539	9.539
	geraamd resultaat voor bestemming	-35.628	-36.538	-30.855	-30.783	-30.870	-30.954
	Reserve mutaties						
	Totaal toevoegingen	1.031	486	390	90	90	90
	Totaal onttrekkingen	847	926	617	596	596	596
	geraamd resultaat na bestemming	-35.812	-36.098	-30.628	-30.277	-30.364	-30.448
Continuering extra beleid voorgaande jaren							
Dp nr.				2015	2016	2017	2018
6.1	Groninger museum/voorziening onderhoud			100	100	100	100
Aanvullende beleidsmiddelen 2015							
Dp nr.				2015	2016	2017	2018
6.3	Evenementenbeleid			275	275	275	275

Toelichting van het verschil tussen de begroting van 2015 en de actuele begroting van 2014 (alleen bij verschillen in baten of lasten > 250 duizend euro)

6.1 Culturele infrastructuur V 5,0 miljoen euro

Terugraming extra beleidsmiddelen cultuurnota (V 566 duizend euro)

In de gemeentebegroting is voor cultuurinstellingen voor de jaren 2013 en 2014 extra budget beschikbaar gesteld van 1 miljoen incidenteel. Voor dit deelprogramma gaat het om 566 duizend euro. Dit geld was bedoeld als zachte landing om te komen tot een gewijzigde exploitatie door bezuinigingen en om te komen tot meer cultuur ondernemerschap. De kunstraad onderzoekt of de inzet van dit geld ook heeft gewerkt.

Bezuiniging Groninger Archieven (V 100 duizend euro)

Per 2015 is een vastgestelde bezuiniging op de subsidieverstrekking aan Groninger Archieven doorgevoerd van 100 duizend euro.

Rijksbezuiniging beeldende kunst en vormgeving (V 474 duizend euro)

Het rijk heeft een bezuiniging doorgevoerd op de regeling beeldende kunst en vormgeving. Via het gemeentefonds worden we gekort met 474 duizend euro. De lasten zijn daarom op dit

deelprogramma verlaagd. Wij stellen voor om deze rijksbezuiniging voor de komende jaren te compenseren met 400 duizend euro.

Simplon (V 84 duizend euro)

Door het faillissement van Simplon hebben wij een uitstaande lening ten laste van het rekeningresultaat 2013 moeten afboeken. Hierdoor valt ook het betreffende subsidiebudget vrij van 84 duizend euro. Dit bedrag vloeit structureel terug naar de algemene middelen om het nadeel van de afboeking te dekken.

Centralisatie E-content (V 97 duizend euro)

Uit rijksmiddelen subsidiëren wij de openbare bibliotheek voor de aanschaf van E-content. Vanaf 2015 is het Rijk verantwoordelijk voor de financiering van de centrale aanschaf van e-content voor de openbare bibliotheken. Het rijk kort ons daarom voor 97 duizend euro op onze algemene uitkering. Dat betekent dat wij de bibliotheek hiervoor niet meer subsidiëren.

Wegvallen ISV-middelen voor beeldende kunst (N 160 duizend euro)

Uit ISV-middelen werd jaarlijks een bijdrage verleent aan het Centrum voor Beeldende Kunsten. Deze rijksbijdrage stopt per 2015. Dat betekent een verlaging van de baten van 160 duizend euro. Voor de komende jaren wikkelen wij nog een aantal projecten af ten laste van de reserve ISV.

Programmering en onderhoud Oosterpoort en Stadsschouwburg

De lasten en baten van De Oosterpoort en De Stadsschouwburg zijn in 2015 in totaal 765 duizend euro lager dan in 2014. Het verschil heeft vooral te maken met een bijstelling van de planning voor het planmatig onderhoud. Door prioritering in het onderhoud kan de noodzakelijke ruimte in de begroting worden gerealiseerd om de onder baten opgenomen taakstellingen te verlagen.

Aanvulling budget onderhoud Groninger Museum (N 100 duizend euro)

In de begroting 2015 hebben wij een aanvullend 100 duizend euro structureel opgenomen voor het onderhoud van het Groninger Museum.

Terugraming budgetten muzikaal evenement The Passion (V 20 duizend euro)

Voor de organisatie van het muzikale evenement The Passion heeft uw raad in 2014 een incidenteel budget uitgetrokken van 200 duizend euro. Hiervan werd 180 duizend euro gedekt uit bijdragen. Beide bedragen ramen wij in de begroting 2015 terug.

Doorberekening overhead (V 3,9 miljoen euro)

De kosten van algemene ondersteuning en PIJOFACH-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning. Verder gaat het hier om diverse overige afwijkingen.

6.2 Deelname aan cultuur

V 215 duizend euro

Terugraming Muziekschool (V 300 duizend euro)

In 2014 hebben wij incidenteel een bedrag van 300 duizend euro aan het Kunstencentrum/ Muziekschool overgemaakt ter versterking van het vermogen van de nieuwe stichting. Deze bijdrage is incidenteel gedekt uit de resterende reserve van de Muziekschool. Beide bedragen ramen wij voor 2015 terug.

Overige ontwikkelingen inclusief ontvlechting PIJOFACH (N 85 duizend euro)

De kosten van algemene ondersteuning en PIJOFACH-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning. Verder gaat het hier om diverse overige afwijkingen.

6.3 Overig cultuur

V 545 duizend euro

Terugraming extra beleidsmiddelen cultuurnota (V 434 duizend euro)

In de gemeentebegroting is voor cultuurinstellingen voor de jaren 2013 en 2014 extra budget beschikbaar gesteld van 1 miljoen incidenteel. Voor dit deelprogramma gaat het om 434 duizend euro. Dit geld was bedoeld als zachte landing om te komen tot een gewijzigde exploitatie door bezuinigingen en om te komen tot meer cultuur ondernemerschap. De kunstraad onderzoekt of de inzet van dit geld ook heeft gewerkt. Voor 2015 hebben wij dit extra budget niet meer in de cultuurbegroting opgenomen.

Doorberekening overhead(V 111 duizend euro)

De kosten van algemene ondersteuning en PIJOFACH-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord

onder programma 14. Algemene ondersteuning. Verder gaat het hier om diverse overige afwijkingen.

PROGRAMMA 7

Verkeer

Binnen het programma verkeer werken we aan een goed bereikbare stad met een aangename, veilige en gezonde leefomgeving. Uitgangspunt daarbij is "met de fiets of het openbaar vervoer als het kan, met de auto als het moet". Veel Stadgers gaan dan ook met de fiets in onze compacte stad, en voor het gebruik van openbaar vervoer - al dan niet in combinatie met het gebruik van P+R - is veel draagvlak. Wanneer inwoners en bezoekers van onze stad toch de auto pakken, willen we dat ze vlot door kunnen rijden; zowel in de stad als op onze ringwegen. Een voor de automobilist betaalbare parkeerplaats in één van onze garages hoort daarbij.

Onze stad vervult in regionale zin een centrumfunctie voor werkgelegenheid, onderwijs, cultuur en zorg. In de geactualiseerde Netwerkanalyse en Regiovisie 2013 van de Regio Groningen-Assen is deze regionale functie opnieuw bevestigd en het belang ervan voor de stad Groningen en haar omgeving nog meer onderstreept. Op het gebied van OV, fiets en auto zijn concrete maatregelen afgesproken met de regiopartners om de bereikbaarheid van regio en stad te vergroten. De bereikbaarheid van stad en regio tijdens de werkzaamheden aan weg- en spoorinfrastructuur vergt en krijgt de komende jaren extra aandacht.

Relevante beleidsnota's

Vervoeren, Verbinden, Verslimmen! - Nota van Uitgangspunten voor aanbestedingen van het openbaar vervoer per bus, in Groningen en Drenthe in de periode 2017 - 2027 (2014)
Bereikbaarheidsplan (2013)
Meerjarenprogramma Verkeer 2014-2017 (2013)
Netwerkanalyse Regio Groningen-Assen (2013)
HOV Visie - Bouwsteen van de Netwerkanalyse Regio Groningen-Assen (2013)
Regiovisie Groningen-Assen (2013)
Parkeren met Perspectief (2012)
Beleidsregels Gehandicapten parkeren 2012-2022 (2012)
De Groninger Fietsenstandaard (2011)
Nota Duurzame Mobiliteit, geactualiseerde beleidsnota Verkeer en Vervoer 2011-2020 (2011)
P+R-nota 2011-2020 (2011)
Programma Noord-Nederland - Spoorplan Noord-Nederland (2011)
Parkeren in Stad: Duurzaam Bereikbaar 2010-2020 (2010)
Bestuurlijke Voorkeursvariant Zuidelijke Ringweg Groningen (2010)
Eindbeeld oostelijke ringweg (2009)

Ontwikkelingen

Intensiveringsbudget Verplaatsen (extra beleidsmiddelen coalitie akkoord)

In het coalitieakkoord wordt vooral de fiets als belangrijk speerpunt genoemd voor het verkeersbeleid. Een nieuwe fietsstrategie moet een hoofdfietsroutekaart opleveren, zodat middelen gericht kunnen worden ingezet. Ook fietsparkeren is onderdeel van deze strategie. Daarnaast wordt het hoofdstation als belangrijkste OV-knooppunt neergezet. Voor het onderdeel 'verplaatsen' is daarom een bedrag van 2,0 miljoen euro in de begroting 2015 opgenomen en wordt vanaf 2016 structureel 2 miljoen euro beschikbaar gesteld.

In 2015 zal dit bedrag worden besteed aan de maatregelen voor de fiets, gekoppeld aan de fietsstrategie, die begin 2015 gereed moet zijn. Verder worden plankosten voor het stationsgebied hier uit gedekt. Daarnaast willen we het bedrag inzetten voor (kleine) verkeersmaatregelen, verkeersonderzoek en verkeersgedrag, waaronder Verkeerseducatie. Beide posten hebben te maken met de fiets en veiligheid voor verkeersdeelnemers in de stad en maken andere kleine noodzakelijke investeringen voor de bereikbaarheid mogelijk. De posten zijn tevens opgenomen in de betreffende beleidsvelden. In het Meerjarenprogramma Verkeer en Vervoer zullen wij u de verdeling van deze middelen voorleggen.

DEELPROGRAMMA'S

1. Fiets
2. Openbaar vervoer
3. Auto
4. Parkeren
5. Verkeersveiligheid
6. Overig verkeer

FIETS

Groningen is en blijft een echte fietsstad. Meer dan de helft van alle verplaatsingen binnen de gemeente Groningen gebeurt met de fiets. Omdat fietsen gezond en duurzaam is, willen we dit hoge aandeel van de fiets in de stedelijke mobiliteit vergroten. Dit doen we in de eerste plaats door een compleet, comfortabel en veilig fietsnetwerk aan te leggen. Daarnaast zorgen we voor goede, voldoende en veilige stallingsmogelijkheden aan het einde van de fiets rit. In de nieuwe Fietsstrategie (gereed voorjaar 2015) wordt het fietsbeleid voor de komende jaren beschreven, met nadrukkelijk aandacht voor het gedragsaspect van fietsers in het verkeer. We werken daarbij toe naar 2017 als 'jaar van de fiets'. Ook de kandidaatstelling voor het wereld fietscongres 'Velocity' moet in dit licht worden gezien.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Fiets bedraagt 1,2 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit het deelprogramma 7.4 Parkeren.

Beleidsvelden

- Fietsinfrastructuur
- Stallingen

Beleidsveld

Fietsinfrastructuur

Binnen het beleidsveld fietsinfrastructuur werken we aan de aanleg van nieuwe fietspaden en bruggen en aan de kwaliteitsverbetering van ons bestaande netwerk.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Het aantal fietsers op het binnencordon (gebied binnen de ringwegen) neemt sinds 2000 nagenoeg ieder jaar toe. Zo hadden we in 2000 nog 98.175 fietsers in dit deel van de stad, in 2013 waren dit er 127.000, een toename van ruim 29%. Het aandeel van de fiets in de modal split (de verdeling van de verplaatsingen over de modaliteiten fiets, auto, bus en trein) is echter vrij constant; 59% in 2004 tegenover 58,6% in 2011 (gebaseerd op cijfer 2008). De doelstelling om 60-65% in 2014 te halen blijft erg ambitieus.

Focus op verbeteren van kwaliteit en doorstroming

De afgelopen jaren hebben we in de Stad flink geïnvesteerd in de aanleg van nieuwe fietspaden en fietsbruggen. Ons fietsnetwerk is mede door deze investeringen vrij compleet en verfijnd. Er blijven wensen bestaan, maar de focus in het fietsprogramma verschuift van de aanleg van nieuwe infrastructuur naar het verbeteren van de kwaliteit en de doorstroming op bestaande (hoofd)fietsroutes. Zo constateren we een toenemende behoefte aan bredere fietspaden door de toename van het aantal fietsers en de opkomst van de e-bike. Op bredere fietspaden kunnen fietsers met meer snelheidsverschil elkaar goed en veilig passeren. Daarnaast verbeteren bredere fietspaden en fietsvriendelijk afgestelde verkeerslichten de doorstroming voor alle fietsers.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Het fietsgebruik in en naar de stad maximaliseren.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015
▪ Aantal fietsers op het binnencordon*	▪ 127.000	▪ 130.000	▪ 133.000
▪ Aandeel fiets in modal split binnen de gemeente Groningen	▪ 58,6%**	▪ 60-65%	▪ N.v.t.

*Binnencordon

Het binnencordon is een denkbeeldige lijn binnen de stad Groningen (gebied tussen spoorlijn Groningen-Sauwerd, Westelijke Ringweg, Zuidelijke Ringweg, Winschoterdiep, Eemskanaal, Van

Starkenborghkanaal en Noordelijke Ringweg). Op alle wegen en fietspaden die deze lijn kruist worden jaarlijks zowel het auto- als het fietsverkeer geteld. Zodoende weten we hoeveel verkeer op een gemiddelde werkdag deze lijn kruist.

****Verkeersmodel/modal split**

Elke vier à vijf jaar bouwen we samen met onze partners in de regio een nieuw gemeentelijk verkeersmodel. Dit is een instrument dat aan de hand van allerlei ontwikkelingen (woningbouw, arbeidsplaatsen, etc.) berekent hoeveel verkeer ergens in de toekomst gaat rijden. Het huidige verkeersmodel genaamd GroningenPlus heeft als toekomstjaar 2030. Om een betrouwbare prognose te kunnen maken, wordt altijd eerst een verkeersmodel gemaakt van de bestaande situatie. Aan de hand van feitelijke gegevens (inwoners, arbeidsplaatsen, etc.) en beschikbare verkeerstellingen (auto, fiets, bus en trein) worden de verkeersstromen bepaald zoals deze zich daadwerkelijk voordoen op straat. Momenteel wordt gewerkt aan een nieuwe versie (update) van het verkeersmodel GroningenPlus. Met behulp van het gemeentelijke verkeersmodel kunnen we onder andere de modal split binnen de gemeente Groningen bepalen.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Fietspaden aanleggen tussen Stad en Ommeland (Fietsroute Plus)

Samen met de provincie Groningen en de Regio Groningen-Assen stimuleren wij het gebruik van de fiets. Tussen Stad en Ommeland realiseren we daarom zogenaamde Fietsroutes Plus. Een Fietsroute Plus is een fietspad dat breder en comfortabeler is dan een gewoon fietspad. Door de aanleg van deze fietsroutes wordt het fietsen prettiger en veiliger, waardoor op afstanden tot vijftien kilometer naar verwachting meer mensen voor de fiets kiezen in plaats van de auto.

De provincie Groningen is verantwoordelijk voor de aanleg van de Fietsroutes Plus, maar wij zijn er als gemeente nauw bij betrokken. Onze aandacht gaat vooral uit naar een goede aansluiting van de Fietsroutes Plus op ons stedelijke fietsnetwerk. Momenteel vindt er planvorming plaats voor de fietspaden Groningen-Ten Boer en Groningen-Winsum, binnenkort beginnen we met de planvorming voor het fietspad Groningen-Leek.

Optimalisatie van het regionale fietsnetwerk

In 2013 is de Netwerkanalyse Groningen-Assen geactualiseerd. Binnen deze netwerkanalyse wordt als nieuwe ambitie ingezet op het verbeteren van de aansluiting van de Fietsroutes Plus op de bestaande hoofdfietsroutes in de stad en het verbeteren van de fiets(parkeer)faciliteiten op de P+R-locaties. In totaal is hiervoor 3,2 miljoen euro beschikbaar. In dit kader wordt binnenkort gestart met de planuitwerking van de volgende projecten:

- Fietspad langs de Noordelijke Ringweg (gedeelte Jaagpad-Iepenlaan);
- Fietspad parallel aan de spoorlijn Groningen - Sauwerd (gedeelte Pegasusstraat-Kastanjelaan);
- Verbeteren Slimme Routes Zernike;
- Verbeteringen P+R-voorzieningen voor fietsers.

In aanvulling hierop biedt ook het landelijke programma Beter Benutten 2 nog extra mogelijkheden voor de verbetering van fietsroutes van regionaal en stedelijk belang, van stallingsvoorzieningen bij P+R-terreinen en voor gedragsbeïnvloeding. Begin 2015 is de uitwerking hiervan gereed.

Maatregelen fietsstrategie

Er is een nieuwe fietsstrategie in de maak, die in het voorjaar van 2015 gereed dient te zijn. De precieze maatregelen zijn nu nog niet bekend, maar volgen uit een hoofdfietsroutekaart die prioritering en belang van de diverse maatregelen duidelijk moet maken.

Overigens gaat het hierbij niet alleen om de aanleg van nieuwe of het wijzigen van bestaande fietsinfrastructuur, maar ook om maatregelen die een gedragsverandering teweeg brengen.

Verwacht/beoogd resultaat:

Een gedragen fietsstrategie met een duidelijke prioritering in maatregelen voor de fiets. Tijdens het innovatiefestival Let's Gro wordt een eerste globale versie aan de Stadgers voorgelegd.

Aanleg fietspad De Verbetering

Het fietspad door de polder De Verbetering (Hoogkerk) is al vele jaren een ontbrekende schakel in ons fietsnetwerk. Deze fietsverbinding zorgt voor een snelle, directe fietsverbinding tussen Hoogkerk en Groningen. De route is niet alleen voor forenzen en scholieren interessant, maar zeker ook voor recreanten vanwege de weidse en landelijke omgeving die het fietspad doorkruist. De aanleg van het fietspad start eind 2014. Het fietspad kan uiterlijk 1 juli 2015 in

gebruik genomen worden.

Fietspad Meerstad - Engelbert

Dit project kent een groot draagvlak in Engelbert, maar had tot op heden geen prioriteit in ons fietsbeleid. Het enthousiasme van de initiatiefnemers heeft er echter toe geleid dat ons college dit initiatief van harte ondersteunt. Inmiddels is er een projectteam van mensen uit het dorp gevormd. Zij kijken hoe door lokale inzet van mankracht en middelen het fietspad toch kan worden aangelegd. Onder de werktitel 'Het eetbare fietspad' is er aandacht voor het plaatsen van eetbaar groen en een mogelijke educatieve rol van het fietspad. In 2015 zal dit verder vorm moeten krijgen

Verwacht/beoogd resultaat:

Het project wordt in onze begroting niet met gemeentelijke middelen gesteund. Wel leveren we waar nodig mankracht en kennis om het dorpsinitiatief tot een succes te maken.

Dit project is daarmee een goed voorbeeld van hoe ons college meer aandacht wil geven aan initiatieven vanuit de samenleving. We stimuleren, faciliteren en komen los uit oude rolverdelingen.

Beleidsveld

Stallingen

Binnen het beleidsveld stallingen werken we aan voldoende, goede en veilige stallingsmogelijkheden voor de fiets.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Het aantal fietsers op het binnencordon is de afgelopen jaren fors toegenomen. Meer fietsers betekenen ook dat er meer behoefte aan stallingplekken ontstaat. Onze binnenstad beschikt over vier fietsenstallingen: Haddingestraat (75 plekken), Peperstraat (200), Boteringestraat (705) en Pathé (250). De afgelopen jaren hebben we gezien dat de stallingen steeds vaker gebruikt worden door fietsers. Maar ook in de openbare ruimte krijgen we steeds meer grip op de grote hoeveelheid gestalde fietsen. Naast de spitsrekken (sinds 2007) hebben we in 2013 fietsparkeervakken geïntroduceerd in de Oosterstraat, Gelkingestraat en Guldenstraat. Het succes hiervan heeft ertoe geleid dat we ook op andere plaatsen in de binnenstad, zoals in de Brugstraat, fietsparkeervakken willen aanleggen. Naast fietsparkeervoorzieningen in de binnenstad plaatsen we ook in de wijken extra fietsklemmen (zie programma 8, beleidsveld Jongeren).

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen het fietsgebruik in de stad maximaliseren, fietsers service en comfort bieden en de overlast van gestalde fietsen op straat beperken.

MEETBAAR RESULTAAT

Indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015
Aantal gebruikers van fietsenstallingen in de binnenstad	Onbekend*	230.000	235.000

* In 2012 is het beheer van de fietsenstallingen in de binnenstad beperkt. Daardoor was het niet langer mogelijk het gebruik van de stallingen te monitoren. In 2013 hebben we in iedere stalling een geautomatiseerd telsysteem geïnstalleerd, zodat we vanaf 2014 weer over gegevens kunnen beschikken.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Maatregelen fietsstrategie: fietsparkeren

In onze nieuwe fietsstrategie besteden we heel nadrukkelijk ook aandacht aan het fietsparkeren, als keerzijde van het succes van de fiets. In de eerste plaats wordt meer ruimte gegeven aan het fietsparkeren, maar we proberen daarnaast ook fietsers te verleiden de fietsenstallingen te gebruiken. Experimenten moeten uitwijzen hoe we dat het beste kunnen aanpakken.

Maatregelen moeten daaruit volgen. Maatregelen die voor een gedragsverandering zorgen worden hierbij ook meegenomen. Tevens zullen we binnen de strategie ruimte zoeken om het beleid omtrent fietsklemmen in de wijken te kunnen voortzetten.

Fietsenstalling Groninger Forum

Inmiddels zijn de werkzaamheden aan het nieuwe Groninger Forum begonnen. Onder het Forum wordt een fietsenstalling aangelegd met een capaciteit van circa 1.200 stallingsplaatsen. Naast bezoekers van het Groninger Forum is de stalling ook bedoeld voor binnenstadbezoekers en het uitgaanspubliek in het gebied rond de Grote Markt/Poelestraat. Naar verwachting opent deze stalling zijn deuren in 2017.

Fietsparkeren bij stations, bushaltes en P+R-terreinen

In het kader van het landelijke programma Beter Benutten zetten we momenteel in op de realisatie van voldoende, kwalitatief hoogwaardige stallingsvoorzieningen. Dit doen we bij het Hoofdstation (1.000 extra stallingsplaatsen) en het Noorderstation, bij twee belangrijke bushaltes en op de P+R-terreinen Hoogkerk, Haren en Kardinge. In totaal gaat het om een investering van ruim 1 miljoen euro in de Stad. Voor dit bedrag worden extra stallingsplaatsen aangelegd en komen er fietskluizen beschikbaar. Ten slotte krijgen het Noorderstation en de P+R-terreinen Hoogkerk en Haren een OV-fietsvoorziening.

OPENBAAR VERVOER

Groningen is een aantrekkelijke stad. Je kunt er goed wonen, werken, winkelen en ontspannen. Dat geldt niet alleen voor onze Stadgers, ook inwoners uit de Regio en de rest van Nederland weten onze stad te vinden. Er is dan ook een sterke pendel van en naar de stad. We ontwikkelen daarom een hoogwaardig regionaal openbaarvervoersysteem, met onze stad als knooppunt met uitstekende aansluitingen naar de belangrijkste bestemmingen in de stad en naar verder gelegen bestemmingen zoals Zwolle en verder, Leeuwarden en Bremen.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma openbaar vervoer bedraagt 159 duizend euro. Deze lasten worden gedekt uit overige inkomsten.

Beleidsvelden

- Spoor
- Bus

Beleidsveld

Spoor

Binnen het beleidsveld spoor werken we aan treinverbindingen en -stations. Hoogwaardige openbaar vervoerknooppunten waarbij overstappen tussen trein-trein, trein-bus en bus-bus worden gefaciliteerd zijn een belangrijk onderdeel van het netwerk. Het verbeteren van de efficiëntie van het openbaar vervoer is daarbij cruciaal om de groeiende vervoersbehoefte te faciliteren. Als gemeente hebben wij een belangrijke rol bij inpassingsvraagstukken om de spoorse ambities te realiseren.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In het kader van het Regionaal Specifieke Pakket (RSP) is in 2011 de spoorlijn Groningen-Veendam in gebruik genomen en rijden er sinds december 2012 vier (2 sprinters en 2 intercity's) in plaats van 3 treinen per uur tussen Groningen en Zwolle. Daarnaast is station Europapark geopend en zijn de afgelopen jaren plannen en ontwerpen gemaakt voor verdere intensivering van de treinverbindingen van en naar de stad én de samenkomst van de sporen in het stationsgebied. Het aantal reizigerskilometers op de spoorlijnen neemt toe.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen een hoogwaardig en betaalbaar openbaar vervoersysteem bieden, dat bijdraagt aan de bereikbaarheid en daarmee de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van onze stad.

Activiteiten

MEETBAAR RESULTAAT

Indicator	2012	2013	Beoogd 2014	Middellang termijndoel (2016)
▪ Aandeel OV (bus en trein) in modal split binnen de gemeente Groningen	▪ 4,2%	▪ 4,2%	▪ 5%	▪ 5%
▪ Klanttevredenheid regionale treindiensten Groningen	▪ 7,4	▪ 7,5	▪ 7,5	▪ 7,5
▪ Reizigerskilometers op de Groningse regionale spoorlijnen (in miljoenen kilometers)	▪ 255	▪ 260	▪ 265	▪ 265

Wat gaan we hiervoor doen?

Spoorlijn Groningen - Leeuwarden (inclusief tunnel Paterswoldseweg)

Om te kunnen voldoen aan de vervoersvraag tussen Groningen en Leeuwarden is het nodig om elk uur een extra sneltrein tussen deze steden te laten rijden. Deze extra sneltrein past in het

lange termijnbeeld HOV en draagt bij aan het efficiënter maken van het openbaar vervoer.

Om deze sneltrein te kunnen laten rijden zijn onder andere verdubbeling van het spoor tussen Zuidhorn en Hoogkerk en aanpassingen aan overwegen (zoals het ongelijkvloers maken van de overweg Paterswoldseweg) noodzakelijk. De provincies Groningen en Fryslân, de gemeenten Leeuwarden, Groningen en Zuidhorn, ProRail en de overige gemeenten aan het spoor werken in dit project samen. De verwachting is dat de trein tijdens de dienstregeling 2018 rijdt. In Hoogkerk worden de sporen zo aangelegd dat hier op termijn een station inpasbaar is.

De officiële (rijks)procedure voor het project ESGL - waarvan de tunnel deel uitmaakt - verloopt via de tracéwet. In 2015 wordt het Ontwerp Tracé Besluit (OTB) inclusief tunnelontwerp gepubliceerd. De publicatie van het Tracé Besluit (TB) - met daarin het finale ontwerp- is gepland in voorjaar 2016.

De aanleg van een tunnel onder de spoorwegovergang Paterswoldseweg maakt deel uit van het project spoorlijn Groningen - Leeuwarden. Aangezien de extra sneltrein niet kan rijden voordat de tunnel klaar is, willen we de tunnel uiterlijk eind 2017 gereed hebben. In de raad van september 2014 is ingestemd met de voorkeursvariant voor de tunnel.

Spoorlijn Groningen - Assen - Zwolle

Sinds 2012 rijdt er tussen Groningen en Zwolle één extra trein per uur per richting. Daarnaast is met NS afgesproken om in 2016 in de spitsen met extra sprinters te rijden tussen Groningen en Assen. Dit is alleen mogelijk als de infrastructuur hiervoor geschikt is. Naar verwachting is deze in de tweede helft van 2016 gereed en gaat de pendel Groningen-Assen rijden.

Tussen Zwolle en Herfte en bij Hogeveen wordt ook geïnvesteerd in rijtijdverkortingen en betrouwbaarheid voor de treindiensten. Hierdoor sluiten zowel landelijke als regionale treinen beter op elkaar en op het busvervoer aan.

Spoorzone Groningen (Stationsgebied)

Binnen het project Spoorzone Groningen vallen de wijzigingen aan de sporen die door de komst van extra treinen nodig zijn, het verplaatsen van het opstel terrein en de aanleg van een transfervoerzone. De aanbestedingsprocedure hiervoor start in 2015. Ook onderdeel van het project is de (mogelijke) aanleg van de fietstunnel, bustunnel en (deels) verplaatsing van het busstation. Hierover komt in 2015 meer duidelijkheid.

Beleidsveld

Bus

Binnen het beleidsveld bus werken we aan busverbindingen en -stations. Hoogwaardige openbaar vervoerknooppunten waarbij het overstappen tussen trein-bus en bus-bus wordt gefaciliteerd zijn een belangrijk onderdeel van het netwerk. Het verbeteren van de efficiëntie van het openbaar vervoer is daarbij cruciaal om de groeiende vervoersbehoefte te faciliteren.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In 2012 en 2013 is de (regionale) visie op het openbaar vervoer herijkt. In 2014 resulteerde deze herijking o.a. in de introductie van Q-link. Q-link is een HOV-busformule die belangrijke bestemmingen in de stad, verschillende stadswijken, P+R-terreinen en de regio verbindt. Ook rijden op de Q-linkverbindingen herkenbare en meer comfortabele bussen. Daarnaast rijden minder bussen in de binnenstad (o.a. Hoofdstation-Zernike via ringweg en minder paralleliteit van buslijnen op Grote Markt). Ook zijn minder gebruikte buslijnen naar de hoofdwegen verlegd waar de frequentie hoger is (o.a. Florabuurt, Hortusbuurt, Buitenhof). Om deze dienstregeling te kunnen rijden is een pakket aan maatregelen vastgesteld, dat deels al is uitgevoerd. Het totale pakket leidt tot een efficiëntere (en daarmee meer betaalbare) dienstregeling met een kwalitatief hoogwaardig aanbod van openbaar vervoer.

OV betaalbaar houden

Ons openbaar vervoerssysteem heeft te maken met een groeiende vraag. Dat is mooi, maar het heeft een keerzijde. Door toenemende kosten staat de exploitatie van het openbaar vervoer onder druk. Daarnaast is de indexering van de kosten van het openbaar vervoer hoger dan de indexering van het BDU-budget waaruit het openbaar vervoer voor circa 50% wordt betaald. Het tekort wordt hierdoor vergroot. Het tekort wordt op twee manieren teruggedrongen. Enerzijds past het OV-

bureau dienstregelingen aan, zodat personeel en materieel efficiënter kunnen worden ingezet. Anderzijds treffen wij maatregelen om de kosten per kilometer te verminderen. We doen dit door tal van infrastructurele investeringen, die de reistijd en -afstand verkorten.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Een betaalbaar en hoogwaardig openbaar vervoersysteem, dat bijdraagt aan de bereikbaarheid en daarmee de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van onze stad.

MEETBAAR RESULTAAT

Indicator	2012	2013	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (2016)
▪ Aantal busreizigers in de stad (in miljoenen reizigers) *	▪ 21	▪ 19	▪ 21	▪ ≥21
▪ Aantal P+R-busreizigers (in miljoenen reizigers)	▪ 1,94	▪ 1,99	▪ 2,1	▪ 2,5
▪ Totaal aantal toegankelijke bushaltes binnen de gemeente Groningen	▪ 250*	▪ 335	▪ 420	▪ 420
▪ Totaal aantal DRIS-(overzichts)panelen binnen de gemeente Groningen **	▪ 3	▪ 9	▪ 210	▪ 225
▪ Gemiddelde snelheid (km/u) op buslijnen in de gemeente	▪ 18,7	▪ 18,8	▪ ≥18,9	▪ ≥19
▪ Punctualiteit bussen in de gemeente	▪ 77%	▪ 81%	▪ ≥81%	▪ ≥81%
▪ Waardering busvervoer door OV-reizigers	▪ 7,5	▪ 7,5	▪ ≥7,5	▪ ≥7,5

*Reden van afname veroorzaakt door andere telmethode. Wij hebben het beeld dat het totale reizigersaantal in de stad gelijk is gebleven, maar dat een deel van de reizigers binnen de stad gebruik maakt van streeklijnen en Q-liners in plaats van de getelde stadsbussen.

** Aantal DRIS-(overzichts)panelen zijn cumulatief

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

HOV-as Peizerweg

Om een hoogwaardige openbaar vervoer (HOV)verbinding te maken tussen P+R Hoogkerk en het Hoofdstation moeten we nog één deel van het tracé aanleggen. Deze laatste (3e) fase betreft het tracédeel Paterswoldseweg-Hoofdstation. In 2013 is het ontwerp door voortschrijdend inzicht gewijzigd. De HOV-as willen we in 2015 hebben voltooid.

Bus toe- en afrit Hoogkerk

Door de aanleg van de bus toe- en afrit mee te nemen bij de ombouw van de Zuidelijke Ringweg kan er 'werk met werk' worden gemaakt en worden kosten bespaard. Het betekent wel dat het project later dan tot nu toe werd verwacht klaar is. De verwachting is dat de toe- en afritten als een van de eerste maatregelen binnen het project Zuidelijke Ringweg wordt opgepakt.

DRIS (Dynamische Reizigersinformatie) op bushaltes

Op belangrijke, drukke en overstap haltes komen dynamische reizigersinformatiepanelen (DRIS-panelen). Het gaat om 225 panelen in de gemeente Groningen. Plaatsing van verreweg het grootste deel van de 225 DRIS-panelen gebeurt in 2014. Alleen bij bushaltes die grootschalig op de schop gaan of nog aangelegd moeten worden, gebeurt plaatsing in 2015 of 2016.

Busverbinding Corridor West - Omgeving P+R Hoogkerk

Na het niet doorgaan van de spoorlijn Groningen-Heerenveen is gekeken hoe de kwaliteit van de busverbinding op deze corridor verbetert kan worden. Dit kan door aanpassingen de rotondes bij de toe- en afritten van de A7 en de aanleg van een tunnel voor busverkeer bij het kruispunt van

.....
de busbaan met de Eemsgolaan. Inzet is om de werkzaamheden begin 2016 afgerond te hebben.
.....

Noodzakelijke maatregelen om HOV-visie uit te voeren

Onderdeel van de actualisatie Netwerkanalyse is een nieuwe visie op het Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV). De maatregelen voor het openbaar vervoer zijn te onderscheiden in maatregelen die noodzakelijk zijn om de dienstregeling 2014 te kunnen rijden (1e tranche), maatregelen die noodzakelijk zijn om de snelheid en betrouwbaarheid van de dienstregeling te vergroten (2e tranche) en maatregelen die noodzakelijk zijn om het HOV goed te laten functioneren tijdens de aanleg van de zuidelijke ringweg en het openbaar vervoer betaalbaarder maken (3e tranche).

Afronding van de maatregelen uit de eerste en tweede tranche gebeurt zo veel mogelijk in 2014. De derde tranche willen we afronden voor de start van de werkzaamheden aan de Zuidelijke Ringweg.

.....
Bijdrage OV-bureau Groningen-Assen (Extra beleidsmiddelen)

Bij de oprichting van het OV Bureau is bepaald dat de oprichters jaarlijks een financiële bijdrage leveren aan het OV Bureau. Dit is vooral bedoeld voor het uitvoeren van werkzaamheden die door de oprichters aan het OV Bureau zijn uitbesteed. De voorgaande jaren werd dit bedrag incidenteel gedekt. Vanaf 2015 is de bijdrage van 159 duizend euro in het meerjarenbeeld opgenomen en daarmee structureel geregeld. We stellen voor dat uw raad voor bijdrage OV Bureau structureel 159 duizend euro beschikbaar stelt uit de extra beleidsmiddelen.

AUTO

In ons Ommeland is sprake van een lage mate van verstedelijking. De auto is dan ook een belangrijk vervoersmiddel voor het sociaal en economisch functioneren van Stad en regio. Om de stad ook in de toekomst goed bereikbaar te houden, zijn aanpassingen aan de auto infrastructuur nodig. Niet alleen voor de economie van de stad, maar ook om te voorkomen dat er alternatieve autoroutes ontstaan op plekken in de stad waar dat ongewenst is.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Auto bedraagt 1,3 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsvelden

- Regionale ontsluiting en ringwegen
- Stedelijke hoofdstructuur
- In de wijken

Beleidsveld

Regionale ontsluiting en ringwegen

Het beleidsveld regionale ontsluiting en ringwegen richt zich op de wegen die onze stad met de regio en de rest van Nederland verbinden.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Uit ons eind 2011 geactualiseerde verkeersmodel blijkt dat het aandeel van de auto in de modal split in 2008 39,1% bedraagt. Dit terwijl we streven naar een percentage tussen de 30 en 35%. We zijn echter op de goede weg. Het aantal auto's op het binnencordon is sinds 2009 afgenomen van 251.000 tot 228.400 in 2013, een afname van 9%. Toch zijn we er daarmee niet. De toename van het autoverkeer in de afgelopen decennia heeft zijn weerslag gehad op zowel de doorstroming op onze ringwegen als de stedelijke hoofdstructuur. Over de gehele linie is de doorstroming onvoldoende. We werken dan ook aan meerdere (grote) projecten om de doorstroming op de ringwegen en de stedelijke hoofdstructuur te verbeteren. Onderdeel van deze strategie is ook het bieden van kwalitatief goede alternatieven voor de auto. Zie hiervoor onze inzet op fiets en openbaar vervoer.

Uitbreiden van capaciteit op de ringwegen

De komende jaren is er nog steeds sprake van druk op het wegensysteem. Veel autoverkeer leidt tot doorstromingsproblemen en een verminderde leefbaarheid in de stad. We lossen dit op door zowel de capaciteit van ons ringwegensysteem te vergroten. We doen dit nu al met de Oostelijke Ringweg en vanaf 2015 met de Zuidelijke Ringweg.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (2016)
▪ Aantal auto's op het binnencordon* (werkdag)	▪ 228.400	▪ 225.000	▪ 225.000	▪ 220.000
▪ Aandeel van de auto in de modal split binnen de gemeente Groningen**	▪ 39,1%	▪ -*	▪ -*	▪ 30-35%

* binnencordon

Het binnencordon is een denkbeeldige lijn binnen de stad Groningen (gebied tussen spoorlijn Groningen-Sauwerd, Westelijke Ringweg, Zuidelijke Ringweg, Winschoterdiep, Eemskanaal, Van Starckenborghkanaal en Noordelijke Ringweg). Op alle wegen en fietspaden die deze lijn kruist,

worden jaarlijks zowel het auto- als het fietsverkeer geteld. Zodoende weten we hoeveel verkeer op een gemiddelde werkdag deze lijn kruist.

**** verkeersmodel/modal split**

Elke vier à vijf jaar bouwen we samen met onze partners in de regio een nieuw (gemeentelijk) verkeersmodel. Dit is een instrument dat aan de hand van allerlei ontwikkelingen (woningbouw, arbeidsplaatsen, etc.) berekent hoeveel verkeer ergens in de toekomst gaat rijden. Het huidige verkeersmodel genaamd GroningenPlus heeft als toekomstjaar 2030. Om een betrouwbare prognose te kunnen maken, wordt altijd eerst een verkeersmodel gemaakt van de bestaande situatie. Aan de hand van feitelijke gegevens (inwoners, arbeidsplaatsen, etc.) en beschikbare verkeerstellingen (auto, fiets, bus en trein) worden de verkeersstromen bepaald zoals deze zich daadwerkelijk voordoen op straat. Momenteel wordt gewerkt aan een nieuwe versie (update) van het verkeersmodel GroningenPlus. Met behulp van het gemeentelijke verkeersmodel kunnen we onder andere de modal split (de verdeling van de verplaatsingen over de modaliteiten fiets, auto, bus en trein) binnen de gemeente Groningen bepalen.

Doelen

Wat willen we bereiken?

De komende jaren neemt de druk op het wegensysteem toe. Een goede balans vinden in oplossingen voor de doorstromingsproblemen en het behouden van een leefbare stad is voor ons een uitdaging. Voor de hoofdwegen (ring) zetten we in op uitbreiding van de capaciteit en verbetering van de doorstroming. Daarnaast zetten we in op vijf procent minder autokilometers tijdens de spits door toepassing van mobiliteitsmanagement en op het beter benutten van de capaciteit van de wegen met behulp van verkeersmanagement.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Zuidelijke Ringweg Groningen

2015 staat in het teken van de aanbesteding, die start na het Tracébesluit in het najaar van 2014 en de ondertekening van de Realisatieovereenkomst tussen de drie overheden. Aan de hand van een concurrentiegericht dialoog wordt de uiteindelijke aannemer geselecteerd, begin 2016. Voorbereidend op de daadwerkelijke ombouw worden, voor de stad zichtbare, werkzaamheden uitgevoerd, die de bouw straks mogelijk maken, zoals het verleggen van kabels en leidingen. Naar verwachting zal medio 2015 het Tracébesluit onherroepelijk zijn.

Opwaarderen Oostelijke Ringweg

Samen met de provincie Groningen verbeteren we de doorstroming en verkeersveiligheid op de Oostelijke Ringweg. Dit doen we door alle kruisingen op de Oostelijke Ringweg ongelijkvloers te maken. Verkeerslichten zijn dan niet meer nodig, verkeer stroomt hierdoor beter door. In 2013 zijn de kruispunten Lewenborg/Ulgersmaborg en Beijum Zuid/De Hunze afgerond. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan de kruising Kardingeweg/Ulgersmaborg, deze is oktober 2014 klaar. Ook aan het gebied Beijum Noord/Groningerweg wordt hard gewerkt. Najaar 2015 is ook deze verkeerssituatie vernieuwd.

Noordzeebrug vervangen en kruising Bedumerweg/Noordelijke ringweg ongelijkvloers maken

De provincie Groningen vervangt in samenwerking met ons de Noordzeebrug over het Van Starckenborghkanaal. De nieuwe brug wordt hoger om hem geschikt te maken voor het vervoer van meerdere lagen containers op de vaarweg Lemmer-Delfzijl. In 2014 wordt gewerkt aan de westzijde van de Noordzeebrug en het viaduct Bedumerweg. Vanaf eind 2014 tot medio 2015 wordt aan de oostzijde gewerkt. Door het separaat in uitvoering brengen van de twee helften kan het autoverkeer rijden over de helft waaraan niet wordt gewerkt. Alle werkzaamheden zijn eind 2015 afgerond.

Reitdiepplein (tweede fase en verdubbeling op- en afritten)

Om de doorstroming en verkeersveiligheid van de ringwegen te verbeteren, wordt het Reitdiepplein (knooppunt Westelijke en Noordelijke ringweg) gereconstrueerd. De tweede fase bevat het vloeiender maken van de afslag noordelijke ringweg-westelijke ringweg, het verwijderen van de verkeerslichten en een aangepaste oprijmogelijkheid vanaf de Hoogeweg. Daarnaast is geconstateerd dat tijdens de ombouw van de zuidelijke ringweg de verbindingbogen tussen de westelijke en noordelijke ringweg meer capaciteit nodig hebben. De verdubbeling van deze op- en afritten vormt een apart project maar wordt in planvorming en uitvoering zoveel mogelijk gecombineerd met de tweede fase. Dit jaar wordt de planvorming afgerond en gestart met de voorbereiding. In 2015 vindt de uitvoering plaats.

Groningen Bereikbaar! houden

Om de stad bereikbaar te houden tijdens de uitvoering van de grote projecten is de samenwerkingsorganisatie Groningen Bereikbaar! in 2012 van start gegaan. Doel is om regie te voeren op de planning van de werkzaamheden, een goede communicatie te verzorgen en het gecoördineerd in zetten van mobiliteitsmanagement en verkeersmanagement maatregelen. We werken samen met het Rijk, de regio Groningen -Assen en de provincies Groningen en Drenthe. Het bedrijfsleven is betrokken via een adviescommissie.

Dynamisch verkeersmanagement (DVM)

Om Groningen bereikbaar te houden voor, tijdens en na de werkzaamheden aan de Zuidelijke ringweg moeten maatregelen worden genomen. Een van de maatregelen is Dynamisch Verkeersmanagement (DVM). DVM zorgt ervoor dat de beschikbare capaciteit op onze wegen beter wordt benut. Vanaf 2013 tot en met 2020 investeren we daarom samen met de provincie, regio en Rijk bijna 14 miljoen euro in verkeersmanagement. Naast data-inwinning en incidentmanagement (IM) wordt ons Parkeer Route Informatie Systeem (PRIS) aangevuld met dynamische route informatiepanelen langs de rijks- en provinciale wegen vernieuwd en uitgebreid. Ook worden Verkeersregelinstallaties (VRI's) DVM-systemen door ze aan te sluiten op een nieuw aan te schaffen VRI-centrales. Hierdoor kan de werking van VRI's worden gemonitord, aangepast en verbeterd.

Eind 2014 en begin 2015 worden alle benodigde apparatuur gerealiseerd en geïnstalleerd. In het tweede kwartaal 2015 moeten alle systemen in werking zijn.

Mobiliteitsmanagement

Onder aansturing van Groningen Bereikbaar worden diverse mobiliteitsmanagementmaatregelen uitgevoerd. Belangrijk onderdeel daarvan is de werkgeversgerichte aanpak. Met het regionaal convenant Mobiliteitsmanagement Regio Groningen- Assen nemen we daartoe samen met werkgevers, de landelijke Taskforce Mobiliteitsmanagement, de provincies Groningen en Drenthe, de Regio Groningen-Assen en de gemeente Assen maatregelen om de automobilititeit in het woon-werkverkeer terug te dringen. Deze werkgeversgerichte aanpak wordt langer gecontinueerd, tot en met 2017.

Aanvullend hierop worden mobiliteitsmanagementmaatregelen voorbereid, gericht op de vermindering van het aantal autoritten in de spitsperiodes. Daarvoor moeten dan ook voldoende alternatieven beschikbaar zijn voor reizigers en daarom worden, naast uitbreiding van P+R en fietsinfrastructuur, ook maatregelen genomen om meer capaciteit in het openbaar vervoer tijdens de spits te creëren. De maatregelen worden ingezet tijdens de werkzaamheden van de Aanpak Ring Zuid en Spoor knoop Groningen. Verwacht wordt dat de gedragsveranderingen in mobiliteit ook daarna gedeeltelijk een blijvend effect hebben.

Beleidsveld

Stedelijke hoofdstructuur

Het beleidsveld stedelijke hoofdstructuur richt zich op de belangrijkste en drukste wegen in onze stad. Deze wegen verbinden onze dynamo's met elkaar en via de regionale ontsluitings- en ringwegen met de regio.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Voorals ten zuiden en oosten van de binnenstad zijn de knelpunten in de autobereikbaarheid dagelijks waarneembaar. Gezien de al bestaande verkeersdruk in het zuidoosten van de stad en de verwachte toename door de ontwikkeling van de Eemskanaalzone is hier nieuwe infrastructuur nodig. In de omgeving van het Martiniziekenhuis en de Laan Corpus den Hoorn is een toename van verkeer, waardoor de doorstroming onder druk staat.

Autobereikbaarheid dynamo's

De bereikbaarheid van de dynamo's in de stad is van groot economisch belang. De doorstroming op de aansluitingen van het onderliggend wegennet op de ring en de aanrijroutes naar de dynamo's kunnen op een aantal plekken worden verbeterd. Voor nu, voor de toekomst, maar zeker ook om de stad bereikbaar te houden tijdens de uitvoering van de grote (infrastructurele) projecten in de stad. Deze maatregelen moeten op korte termijn worden uitgevoerd.

Doelen

Wat willen we bereiken?

De doorstroming van de auto op onze stedelijke hoofdstructuur verbeteren.

Wat gaan we hiervoor doen?**Sontwegtracé / Sontbrug**

We leggen de Sontbrug en het Sontwegtracé aan om Meerstad te ontsluiten en te verbinden met de bestaande stad. De Sontbrug krijgt een gescheiden infrastructuur voor fiets, auto en bus over het Winschoterdiep. De kruispunten, de aansluiting op de Europaweg en de St Petersburgweg zijn al gerealiseerd. Medio 2015 wordt de Sontweg heringericht. Ook zijn we inmiddels gestart met de aanleg van de brug. We willen het tracé klaar hebben voordat aan deze kant van de stad met de ombouw van de Zuidelijke Ringweg wordt begonnen. Het Sontwegtracé kan dan dienen als alternatieve route tijdens de werkzaamheden.

Boerhaaverotonde

De doorstroming tussen de rotonde Boerhaavelaan en de rotondes bij de aansluiting met de A7 is onvoldoende. Files zorgen ervoor dat ambulances en bussen langer onderweg zijn naar het Martiniziekenhuis. Deze nu al ongewenste situatie verslechtert tijdens de ombouw van de Zuidelijke Ringweg, omdat de druk op deze rotondes zal toenemen. Inmiddels is duidelijk op welke wijze we de doorstroming gaan verbeteren. We zetten in op een aantal maatregelen in de wegen rondom het Martiniziekenhuis. De Boerhaaverotonde wordt voorzien van een bypass, de parallelle wegenstructuur aan de voorzijde van het ziekenhuis wordt doorgetrokken naar de Paterswoldse weg en de Van Swietenlaan tussen de uit- en ingang parkeergarage wordt eenrichtingsverkeer voor gemotoriseerd verkeer, behoudens voor bussen.

Herewegviaduct

Zie Programma 9. Onderhoud en beheer openbare ruimte, deelprogramma kwaliteit leefomgeving, beleidsveld onderhoud infrastructuur.

Maatregelen ter verbetering van de autodoorstroming tijdens ombouw Zuidelijke Ringweg

Om de stad en vooral de dynamo's bereikbaar te houden tijdens de uitvoering van de grote infrastructurele projecten in de stad, zijn binnen het maatregelenpakket dat hoort bij de Netwerkanalyse de volgende maatregelen benoemd:

Oostelijke ringweg, rotondes aansluiting Driebond

Noordelijke Ringweg, kruising aansluiting Zonnelaan

Rotondes aansluiting Hoogkerk op A7

Doorstroming Laan Corpus den Hoorn (budget gebruikt binnen project Boerhaaverotonde)

Doorstroming kruising Bedumerweg-Sumatralaan

Optimalisatie carré Europaweg-Sontweg-Berlagebrug-Damsterdiep

Doorsteek Pop Dijkemaweg-Oosterluis

Het gaat om maatregelen die in relatief korte tijd gerealiseerd kunnen worden en van een relatief beperkte financiële omvang zijn. Voor de Noordelijke ringweg, aansluiting Zonnelaan is de planuitwerking gestart. Voor de overige projecten worden nog onderzoeken uitgevoerd en wordt de planuitwerking in 2015 gestart. We willen de maatregelen voor de start van werkzaamheden aan de Zuidelijke Ringweg hebben afgerond (voor 2017).

In de wijken

In het beleidsveld "in de wijken" hebben we oog voor relatief kleine verkeersproblemen die zich in woonwijken voordoen. Het gaat daarbij vooral om maatregelen die de verkeersveiligheid en leefbaarheid in de wijk verbeteren

Hoe staan we ervoor?

De afgelopen jaren hebben we verschillende verzoeken van Stadgers voor relatief kleine verkeersmaatregelen ingewilligd. Verder zijn snelheid beperkende maatregelen getroffen op Zernike en hebben we snelheidsdisplays opgehangen.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Verbeteren van de verkeersveiligheid en leefbaarheid in onze wijken.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Diverse kleine verkeersmaatregelen en reconstructies

Dit zijn kleine maatregelen die, in het kader van het verbeteren van de verkeersveiligheid, urgent zijn en waar dus snelheid geboden is. Specifiek gaat het om vragen / meldingen van bewoners over onveilige situaties, plaatsen waar veel ongevallen plaatsvinden of waar veel wordt overgestoken door voetgangers / fietsers. In 2015 is nog in budget voorzien, vanaf 2016 wordt hieruit 200 duizend euro per jaar uit het intensiveringsbudget gestoken.

Vanaf 2014 werken we hierbij overigens met een vernieuwde systematiek. Deze werkwijze willen wij over het jaar 2014 evalueren.

Daarnaast is, uit de intensiveringen in het coalitieakkoord, in 2015 geld uitgetrokken om iets 'grotere' onvoorziene verkeerveiligheidsproblemen of benodigde infra aanpassingen, bijvoorbeeld voor bus, snel te kunnen aanpakken. Zie daarvoor het beleidsveld verkeersveiligheid.

PARKEREN

In ons parkeerbeleid maken we onderscheid tussen kort en lang parkeren. Met kort parkeren bedoelen we bezoekers van de stad die bijvoorbeeld gaan winkelen, naar het museum gaan of op bezoek komen in het ziekenhuis. Deze doelgroep faciliteren we, liefst in parkeergarages, dicht bij de plaats van bestemming. Met lang parkeren richten we ons vooral op de grote groep forenzen van onze stad. Hiervoor hebben en realiseren we P+R-terreinen aan de randen van de stad.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma parkeren bedraagt 13,2 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit de exploitatie van het parkeerbedrijf, vergoeding politie en overige inkomsten.

Beleidsvelden

- Parkeervoorzieningen
- Parkeerbedrijf

Beleidsveld

Parkeervoorzieningen

In de stad bieden we verschillende vormen van parkeren aan. Parkeren op straat en in garages dicht bij het centrum voor kortparkeerders, natuurlijk met inzet op zo veel en zo goed mogelijk gebruik van onze parkeergarages. Andere parkeervormen zijn buurtstallingen voor inwoners van onze schilwijken en het parkeren op P+R-terreinen aan de randen van de stad voor langparkeerders.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

We constateren dat de afgelopen jaren het kort parkeren, vooral in onze garages, achterblijft bij onze verwachtingen. Dit heeft negatieve financiële consequenties als gevolg. Het lang parkeren op P+R-terreinen blijft de laatste jaren op een constant niveau en heeft een positief effect op de leefbaarheid van de binnenstad. De bezettingsgraad op P+R-terreinen ligt net als de waardering van de gebruikers hoog. De gemiddelde bezetting van de P+R-terreinen is stabiel rond 60%. Met verbetering van de kwaliteit van de voorzieningen en de bereikbaarheid die de komende jaren onder druk komt te staan, verwachten we dat de bezettingsgraad zal toenemen.

MEETBAAR RESULTAAT

Indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel 2020
▪ Gemiddelde bezetting P+R-terreinen op werkdagen	▪ 59%	▪ 70%	▪ 70%	▪ 80%
▪ Gemiddeld rapportcijfer P+R*	▪ 7,8	▪ 8	▪ 8	▪ 8
▪ Gemiddeld rapportcijfer* parkeergarages	▪ 7,5	▪ 8	▪ 8	▪ 8

* Gebaseerd op onderzoek 2011

Doelen

Wat willen we bereiken?

Bezoekers en gebruikers van onze stad goede parkeervoorzieningen bieden.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Parkeergarages

We bouwen een parkeergarage onder het Forum. Voor de Forumgarage verwachten we de oplevering en in gebruik name in 2017.

P+R Terreinen

Het realiseren van P+R-voorzieningen is een speerpunt in ons eigen en het regionale beleid. Het succesvolle P+R-terrein Haren breiden we uit, in gebruik name is voorzien in de tweede helft van 2015. Op strategische plaatsen aan de randen van de stad gaan wij nieuwe P+R-terreinen realiseren. Voor zowel de P+R-Meerstad (voorheen Driebond) en P+R-Reitdiep (voorheen Zernike) is een traject van planuitwerking gestart en wordt in gebruik name verwacht in 2016.

Kwaliteitsverbetering P+R-terreinen

Onze P+R terreinen bieden goede mogelijkheden voor ketenmobiliteit (overstappen van auto op openbaar vervoer of fiets). In de in 2010 vastgestelde parkeernota "Parkeren in Stad: Duurzaam Bereikbaar" is een budget opgenomen voor kwaliteitsverbetering op onze P+R-terreinen. Voorbeelden van concrete maatregelen zijn betere en actuele verwijsinformatie voor het parkeren, extra toezicht, goede verlichting en toiletvoorzieningen. In 2015 starten we met het aanbrengen van de verbeteringen.

Parkeerregulering oude wijken

Samen met de bewoners van de Oosterparkwijk, Korrewegwijk en de Hoogte gaan we werken aan een Parkeerplan. Daarmee beogen we het terugdringen van parkeeroverlast in de wijken. Draagvlak voor maatregelen is essentieel. Daarom werken we samen, maar is bijvoorbeeld ook inspraak onderdeel van de aanpak.

Specifieke duurzaamheidsmaatregelen parkeren

Met de aanleg, uitbreiding en kwaliteitsverbetering van P+R terreinen treffen we maatregelen die de duurzaamheid ten goede komen. Dat begint met het P+R-concept zelf. P+R biedt automobilisten een goede mogelijkheid om over te stappen op duurzame vormen van vervoer, zoals OV en fiets. Vervolgens treffen we duurzaamheidsmaatregelen in het ontwerp en de inrichting van zowel P+R-terreinen als parkeergarages, zoals bijvoorbeeld de aanleg van elektrische laadpalen en het toepassen van energiezuinige verlichting. Bestaande P+R-terreinen en garages zijn inmiddels voorzien en bij de nieuwe P+R-locaties Meerstad en Reitdiep is dit uitgangspunt.

Beleidsveld

Parkeerbedrijf

Het beleidsveld parkeerbedrijf richt zich hoofdzakelijk op bedrijfsmatige aspecten die horen bij het parkeren op straat, in garages en op P+R-terreinen.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De exploitatie van het Parkeerbedrijf laat voor de komende jaren een wisselend beeld zien. De in mei 2014 gepresenteerde meerjarenprognose laat voor de jaren 2015, 2017 en 2018 een tekort zien. Voor 2015 werd uitgegaan van een negatief resultaat van 350 duizend euro. Vanaf 2020 is de verwachting dat het resultaat van het Parkeerbedrijf structureel positief uitvalt. Een belangrijk onderdeel van de exploitatie van het Parkeerbedrijf zijn de kosten voor P+R en fietsparkeren (ruim circa 1,3 miljoen euro in 2015, oplopend naar ruim 2 miljoen euro in 2020).

Het resultaat van het Parkeerbedrijf blijft, ondanks een daling van de tekorten in de afgelopen jaren, ook in 2015 onder druk staan. Dit komt voor een belangrijk deel door de macro-economische ontwikkelingen, trends en gemeentelijke beleidskeuzes. Ook de commerciële parkeerexploitanten hebben last van de bovengenoemde ontwikkelingen en zien hun omzetten stabiliseren of zelfs licht dalen.

Ontwikkelingen

Het bovenstaande heeft tot gevolg dat de meerjarenprognose van de gemeentelijke parkeergarages is aangepast. In de vorige meerjarenprognose werden de opbrengsten elk jaar met 2% verhoogd. Omdat landelijk gezien de parkeertarieven onder druk staan en de verschillende parkeerexploitanten in Nederland de tarieven dit jaar ook niet hebben verhoogd, wordt een jaarlijkse indexatie niet meer realistisch geacht. Daarom is de indexatie voor 2015 op nul gezet. Daarna wordt de indexatie om het jaar op 2% gezet.

De omzet uit de parkeerautomaten zal in vergelijking met 2014 op hetzelfde niveau zitten. De beoogde jaarlijkse stijging wordt teniet gedaan door het feit dat mensen zullen moeten wennen

aan de werking van de nieuwe card-only parkeerautomaten. Ook is het afwachten of het beoogde groeipad van de omzet uit de handhaving wordt gerealiseerd.

Als gevolg van tariefsverhoging bij WerkPro dienen we in de exploitatie rekening te houden met een kostenstijging van 167 duizend euro. Deze was in de meerjarenprognose van mei 2014 nog niet meegenomen, omdat de gesprekken hierover met WerkPro nog liepen. Wij stellen voor om in 2015 deze kostenstijging te compenseren (zie Resultaat Parkeerbedrijf), zodat er geen effect voor de parkeerexploitatie resulteert. Ook is aangenomen dat 2015 een overgangsjaar is en dat voor de periode na 2015 in relatie tot het fietsbeheer opnieuw zal worden nagedacht over de inrichting van het fietsbeheer en eventueel andere partijen dan Werkpro. De tariefsverhoging is derhalve nog niet doorberekend in de prognoses.

Tevens stellen wij uw raad voor om het tekort op resultaat 2015 van het Parkeerbedrijf aan te vullen met 200 duizend euro.

Tot slot is in de laatste meerjarenprognose rekening gehouden met een lager ROP (3,0% in plaats van de eerdere 3,2%), wat resulteert in een meevaller van 200 duizend euro.

Actuele prognose

Rekening houdende met bovenstaande ontwikkelingen en de door ons voorgestelde maatregelen om het tekort van het Parkeerbedrijf zoveel mogelijk terug te dringen (zie resultaat Parkeerbedrijf hieronder), is het verwachte resultaat op het Parkeerbedrijf voor 2015 50 duizend euro positief.

Naast de mogelijk lagere inkomsten uit de parkeerhandhaving, kent de exploitatie van het Parkeerbedrijf nog een aantal forse risico's: de achterblijvende bezettingsgraad van onder andere de Damsterdiepgarage, de onzekerheid over de bijdrage voor het onderhoud en beheer van P+R-terreinen (150 duizend euro) en de ingroeiperiode en bezettingsgraad van parkeergarage Forum vanaf 2017).

Doelen

Wat willen we bereiken?

Bezoekers en gebruikers van onze stad goede parkeervoorzieningen bieden op een bedrijfseconomisch verantwoorde wijze.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Resultaat Parkeerbedrijf [Extra beleidsmiddelen coalitie-akkoord]

Wij stellen uw raad een aantal maatregelen voor om het tekort en de risico's op het Parkeerbedrijf in de komende jaren te beperken.

Ten eerste hebben we besloten om de tarieven van de parkeervergunningen en de bezoekerspassen met ingang van 1 januari 2015 in 4 jaarlijkse stappen van € 5,- te verhogen met € 20,- om zodoende de kwetsbaarheid van de exploitatie van het Parkeerbedrijf te verminderen. Op dit moment wordt een voorstel hierover uitgewerkt.

Ten tweede stellen we voor om een bedrag van 167 duizend euro extra beleidsmiddelen ter beschikking te stellen om de tariefsverhoging van WerkPro voor 2015 te compenseren.

Ten derde stellen we uw raad voor om het tekort op resultaat van het Parkeerbedrijf 2015 aan te vullen met 200 duizend euro.

Met bovenstaande maatregelen is het verwachte resultaat op het Parkeerbedrijf 50 duizend euro positief. De tariefsverhoging is hierin nog niet meegenomen.

Exploitatie straatparkeren

In de gemeente Groningen staan 294 parkeerautomaten. Deze automaten genereren een jaaromzet van ruim 3 miljoen euro (inclusief het GSM-parkeren). In 2014 zijn de huidige (muntgeld)automaten vervangen door nieuwe Card-Only automaten. Aan de inkomstenderving door inbraken in muntgeldautomaten is dan een einde gekomen.

In combinatie met de beoogde stijging van de omzet uit het parkeertoezicht zal de omzet van de productgroep Straatparkeren de komende jaren een licht stijgend beeld laten zien.

Ook zal in 2015 gewerkt gaan worden met het recent aangeschafte parkeervergunningensysteem.

Met de ingebruikname van het nieuwe systeem zal de digitalisering van de parkeerproducten en processen verder uitgebouwd gaan worden. Dit zal in samenspraak met Stadstoezicht opgepakt gaan worden.

Exploitatie parkeergarages

Het Parkeerbedrijf is verantwoordelijk voor het beheer, het onderhoud en de exploitatie van de gemeentelijke parkeergarages. De opening van de Forumgarage wordt in 2017 verwacht. Door middel van uitvoering van gerichte marketingacties wordt getracht de gemeentelijke parkeergarages extra onder de aandacht te brengen en zodoende de bezettingsgraden te verhogen.

Beheer P+R terreinen

Het Parkeerbedrijf is verantwoordelijk voor het beheer en de exploitatie van de P+R-terreinen in de Gemeente Groningen. De komende jaren zal geïnvesteerd worden in uitbreiding (Haren) en kwaliteitsverbetering (verlichting, bebording, fietsstallingen) van de bestaande P+R-terreinen (P3/Europapark, Kardinge, Hoogkerk en Haren).

Stadstoezicht

Handhaving is een belangrijke schakel voor de effectiviteit van het parkeerbeleid. Stadstoezicht werkt aan een meer effectieve inzet van het parkeertoezicht door enerzijds meer uren parkeertoezicht op straat en anderzijds door deze ureninzet gericht te verdelen over de locaties en tijdstippen. In samenwerking met het Parkeerbedrijf heeft Stadstoezicht een onderzoek uitgevoerd naar de effectiviteit en efficiency van het huidige Parkeertoezicht. Uit het onderzoek komen verschillende scenario's naar voren voor het vormgeven van de parkeerhandhaving in onze stad. In 2014 nemen wij hierover een besluit dat in 2015 zal worden uitgewerkt. Onderdeel hiervan is een voorstel tot verdere digitalisering van het parkeertoezicht, dat zal worden aangeboden aan de raad.

Tekort Stadstoezicht [Extra beleidsmiddelen]

Zie programma 9, deelprogramma 9.1, beleidsveld Toezicht en Handhaving openbare ruimte.

VERKEERSVEILIGHEID

In onze stad moeten inwoners zich, ook in het verkeer, veilig voelen. Verkeersveiligheid speelt dan ook een belangrijke rol bij onze verkeersprojecten. Om verkeersveiligheid succesvol te kunnen bevorderen, is afstemming van maatregelen op het gebied van infrastructuur en handhaving noodzakelijk. Dit vraagt om een integrale benadering en nauwe samenwerking tussen alle betrokken partijen.

GELD

Op het deelprogramma Verkeersveiligheid bedraagt worden geen lasten verantwoord.

Beleidsvelden

- Verkeersveiligheid

Beleidsveld

Verkeersveiligheid

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De afgelopen decennia is het aantal autokilometers en ook het fietsgebruik explosief gestegen. Toch vallen er minder slachtoffers in het verkeer dan vroeger. Voor het succesvol bevorderen van verkeersveiligheid is optimale afstemming van maatregelen op het gebied van infrastructuur, educatie en handhaving nodig (de drie E- aanpak: Engineering, Enforcement en Education).

De afgelopen jaren hebben we invulling gegeven aan het landelijke beleid 'Duurzaam Veilig'. Een van de principes van Duurzaam Veilig is dat een weg een herkenbare vormgeving moet hebben en een voorspelbaar wegverloop. Weggebruikers weten zo welk gedrag er van hen wordt verwacht en wat zij van anderen kunnen verwachten.

Het wegennet is grotendeels conform de richtlijnen van Duurzaam Veilig ingericht. Bij de inrichting van 30 km/u gebieden is 'sober en doelmatig' de landelijke afspraak, omdat snelheidsremmende maatregelen hoge kosten met zich meebrengen. Op een aantal wegen blijkt dat zich knelpunten voordoen en de huidige 30 km/u inrichting niet voldoet. In 2008 is een knelpunten overzicht samengesteld op basis van klachten van bewoners en in overleg met de politie. Dit heeft geleid tot de aanpak van de 4 meest urgente knelpunten. De overige 23 woonstraten op de lijst blijven aandachtspunten; we ontvangen met betrekking daartoe geregeld klachten over te snel rijden. De komende jaren willen we gaan inzetten op verminderen van het aantal klachten in 30 km/u gebieden.

Naast de proactieve en generieke aanpak van Duurzaam Veilig is het ook van belang om verkeersgevaarlijke locaties, de black spots, aan te pakken. Bij deze reactieve benadering wordt op de locaties met de meeste ongevallen de verkeersonveiligheid bestreden. Gemiddeld genomen leidt deze aanpak tot een slachtofferdaling van 18 % op die locatie. In de afgelopen jaren zijn er, door het nemen van maatregelen op deze locaties, steeds minder black spots. Toch is het van belang om de ongevallen locaties goed in beeld te houden. Daardoor wordt het mogelijk om de beperkte beschikbare middelen in te zetten op die locaties waar de meeste ongevallen gebeuren, en maatregelen kosteneffectief zijn.

Tot 2010 werd jaarlijks een verkeersongevallen analyse opgesteld op basis van beschikbare, geregistreerde ongevallencijfers. Vanaf 2010 is geconstateerd dat sprake is van onderregistratie, waardoor de cijfers geen goed beeld meer geven van de daadwerkelijke situatie. Zo worden de UMS ongevallen (uitsluitend materiele schade) bijna niet meer geregistreerd. Dit is een landelijk probleem. Op basis van de nu beschikbare gegevens zijn er, door de loop van de jaren (2010 t/m 2013), weer trends en verkeersgevaarlijke locaties waar te nemen, waardoor het opstellen van een verkeersongevallen analyse weer toegevoegde waarde heeft.

Verkeersveiligheid betekent ook: het niet belemmerd worden in de bewegingsvrijheid. Dit geldt vooral voor de meest kwetsbare verkeersdeelnemers, de voetgangers en fietsers, en dan vooral ouderen en kinderen. Uit ziekenhuisgegevens is geconstateerd dat landelijk het aantal ongevallen

met ernstig letsel tot gevolg zich juist in deze groepen verkeersdeelnemers voordoen. Verkeerseducatie is één van de belangrijkste pijlers in het verkeersveiligheidsbeleid. In het verkeerseducatiebeleid werd prioriteit gegeven aan de schoolgaande kinderen. Daarnaast werd aansluiting gezocht bij de provinciale doelstellingen, waarin het afgelopen jaar vooral de (oudere) fietser centraal stond.

Landelijk laten de cijfers zien dat het aantal ongevallen met (zwaar)letsel met fietsers toeneemt, dit na jarenlange teruglopende cijfers na invoering van 'Duurzaam Veilig'. Het gaat dan vooral om de oudere fietsers (toename van e-bikes). Ook laten de cijfers een stijging van het aantal eenzijdige fietsongevallen zien. In een fietsstad als de onze heeft dat consequenties voor de toename van het aantal ongevallen wanneer we deze trend vertalen naar de stad Groningen. Daarom wordt het steeds belangrijker om in de hoofdverkeersstructuur auto en fiets te ontvlechten. Daarbij wordt het auto- en fietsverkeer meer structureel van elkaar gescheiden. Deze aantrekkelijke en efficiënte fietsroutes zijn, door het verminderen van conflicten met het autoverkeer, verkeersveiliger.

In de afgelopen jaren hebben we de verkeersveiligheid rond alle basisscholen in de stad en de verkeersveilige school - thuis routes prioriteit gegeven. Het schoolomgevingenproject is afgerond, de wens bestaat om het project in de toekomst uit te breiden naar scholen voor speciaal onderwijs, kinderopvang locaties en het voortgezet onderwijs.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Een verkeersveilige stad.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Afronden 30 km/u gebieden Vechtstraat (Extra beleid coalitie-akkoord)

Eind 2014/begin 2015 ronden we het project af en wordt de Vechtstraat als laatste locatie ingericht als 30 km/u gebied. Vanwege extra kosten voor de overige 30 km inrichtingsprojecten, waaronder een uitgebreid participatietraject, zijn aanvullende middelen noodzakelijk. Hiervoor stellen we in de begroting 90 duizend euro extra beleid beschikbaar.

Verkeerseducatie en gedrag

In 2015 trekken we weer een substantieel bedrag uit voor verkeerseducatie. Er wordt gestreefd naar een aantrekkelijk educatieprogramma waarbij de nadruk ligt op het bereiken van schoolgaande kinderen. Daarnaast is het van belang de oudere fietsers te bereiken gezien de toename van het aantal letselongevallen in deze doelgroep. Specifiek voor gedragsbeïnvloeding, voor experimenten met betrekking tot de fiets, maar ook voor de andere modaliteiten, wordt binnen het intensiveringsbudget ruimte gereserveerd.

Verkeersmaatregelen verkeersveiligheid

Het gaat hier om gevallen waar blijkt dat de veiligheid in het geding is en direct actie nodig is. Bijvoorbeeld door een concreet voorval of ongeval. Hiervoor willen we uit de intensivering in het coalitieakkoord een bedrag uittrekken om de 'grottere' onvoorziene verkeerveiligheidsproblemen snel te kunnen aanpakken. Ook kan het hier gaan om onvoorziene aanpassingen aan infra, bijvoorbeeld voor de bus.

In het beleidsveld 'In de wijken' onder deelprogramma 'Auto' worden overigens urgente specifiek kleine verkeersmaatregelen genoemd, die vaak op vraag van bewoners worden uitgevoerd om onveilige situaties te verbeteren.

OVERIG VERKEER

In het deelprogramma “overig verkeer” komen de aspecten lucht, geluid en duurzaamheid aan bod.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma overig verkeer bedraagt 6,1 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt door werken voor derden, verkoopbrandstof, lease opbrengsten 1 en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsvelden

- Luchtkwaliteit
- Geluid
- Commerciële dienstverlening/ verduurzamen wagenpark
- Overig verkeer

Beleidsveld

Luchtkwaliteit

Een goede luchtkwaliteit is belangrijk voor een gezonde leefomgeving. De voornaamste bron van luchtverontreiniging in Groningen is het wegverkeer. Grote ruimtelijke en verkeersprojecten moeten worden getoetst aan luchtkwaliteitsnormen. Waar mogelijk leveren wij met verkeersmaatregelen en de inzet van schonere voertuigen een bijdrage aan het verminderen van (de blootstelling aan) luchtverontreiniging.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

We staan er relatief goed voor. Hoewel Groningen een compacte stad is, voldoen we overal (ruimschoots) aan de wettelijke luchtkwaliteitsnormen voor fijn stof en stikstofdioxide.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Een gezonde woon- en leefomgeving.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Luchtverontreiniging verminderen

Bij grote verkeersplannen zoals de Aanpak Ring Zuid zien wij er nauwlettend op toe dat de luchtkwaliteitsnormen in acht worden genomen. Ons verkeersbeleid levert tevens een bijdrage aan het voorkomen of verminderen van luchtverontreiniging door het verbeteren van de doorstroming, het toepassen van dynamisch verkeersmanagement en het stimuleren van P+R, het openbaar vervoer en de fiets. Ook schonere voertuigen dragen bij aan een betere luchtkwaliteit. Om het gebruik van elektrische/hybride voertuigen te stimuleren, blijven wij werken aan de plaatsing van voldoende elektrische oplaadpalen in de stad. Bij de aanschaf van nieuwe voertuigen voor ons eigen wagenpark kiezen we in principe voor de schone/duurzame variant mits de meerkosten (in termen van totale exploitatiekosten) beperkt blijven tot maximaal 5 à 6%.

Samen met de andere partners van het OV-Bureau formuleren wij eisen voor schone/duurzame bussen in het kader van de aanbesteding voor een nieuwe concessie per december 2017. Mede om het leefmilieu in de binnenstad te verbeteren, zetten wij ons in voor nieuwe vormen van stadsdistributie. Bijvoorbeeld een meer gebundeld vervoer van goederenstromen met elektrische voertuigen. In dit verband gaan wij tevens de Euro-V norm opnemen als voorwaarde in de erkenningsregeling om buiten de venstertijden de binnenstad te mogen bevoorraden.

Beleidsveld

Geluid

Een langdurige blootstelling aan een hoge geluidbelasting kan slecht zijn voor de gezondheid. Een belangrijke bron van geluidsoverlast in Groningen is het wegverkeer. Het voorkomen of beperken van wegverkeerslawaaï staat centraal in dit beleidsveld.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Wij hebben in juni 2012 de 'Geluidkaarten 2011 gemeente Groningen' en in juni 2013 het 'Actieplan wegverkeerslawaaï 2013-2018 gemeente Groningen' vastgesteld. Op de geluidkaarten is aan de hand van kleuren te zien hoe hoog de geluidbelasting is op woningen. In Groningen staan ruim 4.000 woningen bloot aan een relatief hoge geluidbelasting door wegverkeerslawaaï.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Een gezonde woon- en leefomgeving.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Actieplan wegverkeerslawaaï 2013-2018 uitvoeren

In het Actieplan zijn maatregelen uitgewerkt voor 47 wegen/wegvakken waaraan woningen liggen met een relatief hoge geluidbelasting.

Jaarlijks kunnen voor 1 februari subsidieverzoeken worden ingediend bij het Bureau Sanering Verkeerslawaaï (BSV, onderdeel van het ministerie van Infrastructuur en Milieu) voor maatregelen om de geluidbelasting door wegverkeerslawaaï te beperken. Wij hebben inmiddels voor 14 projecten/wegvakken een (voorlopige) subsidietoezegging ontvangen. Deze projecten zijn gericht op stil asfalt, een herinrichting tot 30 km/uur-straat (zoals de Bloemstraat en de Kerkstraat in Hoogkerk) en zo nodig op het aanbrengen van extra gevelisolatie bij hoogbelaste woningen. De projecten hebben vaak een lange doorlooptijd, doordat de uitvoering is gekoppeld aan groot wegonderhoud en/of vanwege wettelijke procedures die moeten worden doorlopen. Dit laatste doet zich vooral voor bij gevelisolatieprojecten. Wij werken een nieuwe aanpak uit om dergelijke complexe en bewerkelijke projecten op een goede en voor de gemeente op een kostenneutrale manier uit te voeren.

Voor 1 februari 2015 zullen wij opnieuw een aantal projectaanvragen indienen bij BSV. Overigens kunnen subsidies van BSV in principe alleen worden ingezet voor woningen die op de saneringslijst van de Wet geluidhinder staan (d.w.z. voor woningen die in 1986 blootstonden aan een hoge geluidbelasting).

Naast het spoor van BSV-projecten grijpen wij het groot wegonderhoud van wegen aan om deze waar nodig en mogelijk te voorzien van stil of stiller asfalt.

Zoals in het Actieplan is vastgelegd zullen wij eind 2015 een tussentijds evaluatieverslag toesturen aan de raad over de uitvoering van de maatregelen uit het Actieplan.

Bij nieuwe ontwikkelingen (zoals woningbouw- en verkeersplannen) nemen wij de procedures en normen van de Wet geluidhinder in acht om een goed akoestisch (binnen)klimaat te waarborgen.

Beleidsveld

Commerciële dienstverlening / verduurzamen eigen wagenpark

We kopen al het gemeentelijk materieel centraal in en onderhouden (of regelen het onderhoud) ook centraal. We richten ons daarbij op de verschoning van ons wagenpark en verduurzaming van onze brandstoffen.

Daarnaast bieden we buurgemeenten en overheidsinstellingen de mogelijkheid voor onderhoud van voertuigen, gebruik van tankvoorzieningen (waaronder duurzame brandstoffen) en ondersteuning en advies bij inkoop/huur van (lease)voertuigen. Uitgangspunt is een hoge kwaliteit tegen een redelijke prijs.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Het wagenpark van de gemeente wordt schoner. Voor de aanschaf van voertuigen is enige jaren terug zoveel mogelijk ingezet op voertuigen op aardgas, afhankelijk van specifiek gebruik. Op basis van het huidige aanbod op de markt en een afweging van economisch en milieu-hygiënisch rendement (CO₂-uitstoot, fijnstof, NO_x) is het beleid genuanceerd en in 2013 opnieuw verwoord in de nota duurzame mobiliteit. De gemeente kiest bij de aanschaf van nieuwe voertuigen waar

mogelijk voor schone voertuigen, duurzame brandstoffen en minimale uitstoot (EEV/Euro 6). Bij de aanschaf van dienstauto's en lichte bedrijfsvoertuigen met een kilometrage groter dan 15.000 km wordt gekozen voor aardgas, bij dienstauto's met minder dan 15.000 km voor een zuinige benzine-uitvoering. Bedrijfsvoertuigen met dieselmotoren die we als gemeente al in bezit hebben, gebruiken per 2014 het schonere/stillere Gas To Liquid (GTL, diesel gedestilleerd uit aardgas) als vervangende, duurzamere brandstof.

Doelen

Wat willen we bereiken?

- Ondersteuning en waar mogelijk uitbreiding van de dienstverlening naar collega-overheidsbedrijven en/of andere gemeenten inzake hun wagenpark;
- Verdere verduurzaming van ons wagenpark door inkoop schone voertuigen en toepassing schone, duurzame brandstoffen (totale gemeentelijk wagenpark: >95%).

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Onderhoud en keuringen van voertuigen voor derden [Lopend beleid]

We onderhouden naast het eigen materieel ook voertuigen voor derden (collega-gemeenten en overheidsinstellingen).

Onderhoud buurtstallingen en parkeerautomaten

In 2015 verzorgen we met eigen materieel en menskracht het schoonmaken en onderhouden van de (auto)buurtstallingen in de stad. Daarnaast verzorgen we de reparaties van parkeerautomaten in stad en regio.

Verwacht/beogd resultaat

De contacten met omliggende gemeenten over samenwerking worden intensiever. Daar waar mogelijk en gewenst worden afspraken gemaakt voor onderhoud aan materieel. We hanteren in 2015 het veiligheidskeurmerk Com voor alle soorten materieel naast de huidige wettelijk verplichte APK keuringen.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Proeven met / uitbreiding duurzaam materieel

Daar waar toepasbaar én economisch verantwoord zullen we meer elektrisch aangedreven materieel (bermmaaiers, bladblazers) en voertuigen inzetten.

Verwacht/beogd resultaat

De resultaten worden meegenomen bij de (financiële) afwegingen bij de aanschaf van nieuw materieel. Aardgas (groengas) wordt ingezet daar waar toepasbaar en op basis van kostenafweging. Bestaande bedrijfsvoertuigen van de gemeente die op diesel rijden, gebruiken het schonere en stillere GTL als vervangende brandstof.

Verkoop van (duurzame) brandstoffen [Lopend beleid]

Verkoop van milieuvriendelijke brandstoffen zoals aardgas (groengas) en Gas To Liquid (GTL).

Verwacht/beogd resultaat

In 2015 wordt naast groengas GTL als schoner, stiller alternatief voor diesel aangeboden op het tankstation van de afdeling Materieel.

Verschonen eigen wagenpark [Lopend beleid]

In 2015 zijn bij de aanschaf van voertuigen de hoogste energielabels en schoonste motoren (in 2015 (Euro-6) uitgangspunt. Tevens wordt een afweging gemaakt tussen duurzame brandstof, inzetbaarheid, stallingsmogelijkheden en kosten (Total Cost of Ownership).

MEETBAAR RESULTAAT

Indicator	2013	Beogd 2014	Beogd 2015	Middellang termijn doel (bijv. 2017)
Realisatie schoon wagenpark				
▪ Totaal wagenpark gemeente	▪ 92%	▪ 94%	▪ >95%	▪ >95 %

Wat gaan we hiervoor doen?

Plankosten Knoop Groningen/Stationsgebied

Voor de komende twee jaar is nog geen oplossing gevonden voor de interne plankosten voor ontwikkeling en begeleiding van het project Knoop Groningen, het Stationsgebied. Daarom worden deze kosten voor de komende twee jaren gedekt uit het intensiveringsbudget voor het thema verplaatsen uit het Coalitieakkoord. Wanneer de bedragen niet geheel worden besteed, dan vallen de gelden terug in het intensiveringsbudget om in te zetten voor de fietsstrategie.

Proceskosten

Uit het intensiveringsbudget wordt ook een structureel bedrag opgenomen voor proceskosten. Dit betreft de bijdrage vanuit het programma bereikbaarheid aan onderzoeksbudget en proceskosten voor bijvoorbeeld de organisatie van LetsGro en voorfinanciering kandidaatstelling Velocity 2017.

Plankosten Overige bereikbaarheidsprojecten (Extra beleidsmiddelen coalitie akkoord)

Voor de begeleiding en ondersteuning van grote bereikbaarheidsprojecten, waar wij zelf niet als trekker aan de lat staan, worden interne plankosten gemaakt die niet uit de investeringsprojecten worden gedekt. Dit geldt bijvoorbeeld voor Zuidelijke Ringweg, diverse spoorse projecten en andere infrastructurele projecten. We stellen de raad voor deze interne plankosten te dekken door het beschikbaar stellen van extra beleidsmiddelen in de komende jaren. Voor de begroting 2015 gaat het om 650 duizend euro.

WAT GAAT HET KOSTEN?

Programma 7. Verkeer						
Bestaand beleid Dp nr.	Rekening 2013	Actuele begroting 2014	Primitieve begroting 2015	2016	2017	2018
Lasten						
7.1 Fiets	1.040	807	1.154	1.154	1.154	1.154
7.2 Openbaar vervoer	172	132	159	159	159	159
7.3 Auto	463	271	1.250	250	-400	-400
7.4 Parkeren	14.146	15.228	13.191	13.203	13.240	13.277
7.5 Verkeersveiligheid	0	0	0	0	0	0
7.6 Overig verkeer	9.895	10.025	6.093	6.106	6.147	6.188
Totaal lasten	25.716	26.463	21.847	20.872	20.300	20.378
Baten						
7.1 Fiets	0	0	0	0	0	0
7.2 Openbaar vervoer	172	4	0	0	0	0
7.3 Auto	163	3.526	0	0	0	0
7.4 Parkeren	16.277	16.261	16.108	16.475	16.475	16.475
7.5 Verkeersveiligheid	0	0	0	0	0	0
7.6 Overig verkeer	4.013	6.657	2.050	2.050	2.050	2.050
	20.625	26.448	18.158	18.525	18.525	18.525
Geraamd resultaat voor bestemming	-5.091	-15	-3.689	-2.348	-1.776	-1.854
Reserve mutaties						
Totaal toevoegingen	1.063	1.500	700	700	700	700
Totaal onttrekkingen	0	800	0	0	0	0
Geraamd resultaat na bestemming	-6.154	-715	-4.389	-3.048	-2.476	-2.554

Continuering extra beleid voorgaande jaren

Dp nr.	2015	2016	2017	2018
7.2 Bijdrage OV bureau	159	159	159	159

Aanvullende beleidsmiddelen 2015

Dp nr.	2015	2016	2017	2018
7.3 Interne plankosten ZRW, spoorse projecten, bereikbaarheid en stationsgebied	650	550	200	200
7.4 Tekort parkeerbedrijf	367			
7.5 Tekort aanpak Vechtstraat	90			

Toelichting van het verschil tussen de begroting van 2015 en de actuele begroting van 2014 (alleen bij verschillen in baten of lasten > 250 duizend euro)

7.1 Fiets

N 347 duizend euro

Fietsparkeren (N 347 duizend euro)

De actuele begroting 2014 is gebaseerd op de meerjarenprognose 2013 (jaarschrijf 2014). In de meerjarenprognose 2013 was een besparing opgenomen op het contract met de NS Stalling Station. Deze besparing is lager uitgevallen. Ook de voorziene bezuiniging op het fietsdepot en de overige bezuinigingen op fietsparkeren worden niet (volledig) gerealiseerd. Per saldo leidt dit tot een nadeel van 347 duizend euro.

7.3 Auto

N 4,5 miljoen euro

Terug ramen extra beleid (V 975 duizend euro)

De beschikbaar gestelde middelen extra beleid voor de aanpak Boterdiep (500 duizend euro) en de plankosten ZRG / Spoor (475 duizend euro) zijn terug geraamd opgenomen. Per saldo leidt dit een voordeel van 975 duizend euro.

Extra beleid (N 1.250 duizend euro)

In de begroting 2015 worden middelen extra beleid opgenomen voor de Herewegviaduct (600 duizend euro) en de plankosten bereikbaarheid (650 duizend euro). Per saldo leidt dit tot een nadeel van 1.250 miljoen euro.

Terug ramen incidentele begrotingswijzigingen (N 4.230 duizend euro)

De incidentele begrotingswijzigingen uit 2014 zijn terug geraamd (bezuinigingen en werken derden Zuidelijke Ringweg)

7.4 Parkeren

V 1,9 miljoen euro

Extra beleid (V 600 duizend euro)

In de begroting 2014 is een bedrag van 800 duizend euro beschikbaar gesteld voor het tekort parkeerbedrijf. Deze middelen worden terug geraamd. In de begroting 2015 is een bedrag van 200 duizend euro opgenomen voor het tekort parkeerbedrijf. Per saldo leidt dit tot een voordeel van 600 duizend euro.

Doorberekening overhead (V 909 duizend euro)

De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

Kapitaalasten (V 350 duizend euro)

De actuele begroting 2014 is gebaseerd op de meerjarenprognose 2013 (jaarschrijf 2014). De rente is inmiddels lager. Dit leidt tot een voordeel van 350 duizend euro.

Diverse afwijkingen (N 184 duizend euro)

Diverse kleinere afwijkingen tellen op tot een nadeel ten opzichte van de begroting 2014 van 184 duizend euro.

Opbrengsten (V 180 duizend euro)

De opbrengsten zijn per saldo 180 duizend hoger door onder andere de indexering.

7.6 Overig verkeer

N 675 duizend euro

Bezuiniging verkeer (V 100 duizend euro)

In de begroting 2015 is een bezuiniging van 100 duizend euro verwerkt op de verkeersbudgetten.

Doorberekening overhead (V 756 duizend euro)

De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

Terug ramen incidentele begrotingswijzigingen (N 2.500 duizend euro)

De incidentele begrotingswijzigingen uit 2014 zijn terug geraamd (bezuinigingen en Groningen Bereikbaar)

Kapitaallasten investeringen (V 1.059 duizend euro)

Er heeft een budgettaire neutrale verschuiving plaats gevonden van de begrote bedragen voor de kapitaallasten voor concerninvesteringen bij de deelprogramma's 2.5, 7.6 en 8.5. Hierdoor sluit de begroting beter aan bij de werkelijkheid. Dit betekent een verlaging van het budget bij deelprogramma 7.6 van 1,059 miljoen euro.

Uren capaciteitsraming (N 614 duizend euro)

Het extra beleid voor het tekort bedrijfsvoering RO/EZ is terug geraamd. Op basis van de capaciteitsplanning 2015 zijn de budgetten voor ureninzet in de begroting aangepast (baten in verband met werken derden en lasten)

Diverse afwijkingen (V 161 duizend euro)

Diverse kleinere afwijkingen tellen op tot een voordeel ten opzichte van de begroting 2014 van 161 duizend euro.

Taakstelling bezuinigingen (V 276 duizend euro)

In het kader van de bezuinigingen (organisatieontwikkeling RO) en de kosten van overbezetting is een stelpost opgenomen van 276 duizend euro.

Doorberekening apparaatskosten en overhead (V 87 duizend euro)

Het betreft de effecten van de nieuwe kostenverdelingsmethodiek en de actualisatie van de capaciteitsramingen. De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

PROGRAMMA 8

Wonen

Een stad waar je wilt wonen

We willen een stad zijn met een voortreffelijk woonklimaat waar voor iedereen plek is. We streven daarom naar een gevarieerd woningaanbod in aantrekkelijke wijken die ruimte bieden aan alle bevolkingsgroepen en leefstijlen. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is dat we kwaliteit belangrijker vinden dan kwantiteit.

Eenzijds werken we aan deze doelstelling door nieuwe woningen te bouwen. We willen goede en duurzame woningen bouwen voor verschillende doelgroepen, in een mix van koop en (sociale) huur, in de bestaande stad en in de nieuwe woongebieden. Hierdoor creëren we doorstroming op de woningmarkt en evenwichtige wijken. Om de nieuwbouw te realiseren maken we afspraken met woningcorporaties en andere ontwikkelende partijen.

Daarnaast hebben we veel aandacht voor de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad en woonomgeving. Samen met de bewoners in de wijken maken we hiervoor plannen. Een belangrijke opgave in dit verband is het besparen van energie in bestaande woningen. Met de stedelijke corporaties hebben we hier afspraken over gemaakt.

In 2015 gaan we onze woonvisie actualiseren. Dit is nodig omdat sinds de vaststelling van de huidige visie in 2010 de omstandigheden op de woningmarkt sterk zijn veranderd. Ook is de positie van de corporaties, een belangrijke partner voor de realisatie van onze doelstellingen, gewijzigd ten opzichte van een aantal jaren geleden en loopt het huidige Nieuw Lokaal Akkoord in 2014 af.

In ons programma 'Wonen' werken we ook aan zorgvuldig beheer en instandhouding van ons cultuurhistorisch erfgoed, zowel boven als onder het maaiveld.

Relevante beleidsnota's

Monitor Jongerenhuisvesting (2014)
Meerjarenprogramma Wonen 2014 (december 2014)
Bouwoffensief, bouwen aan Groningen (2013)
Jaarprogramma Archeologie (2013)
Bestedingsprogramma's ISV-Monumenten (2012)
Regionale Woningbouwafspraken (2012)
Samen Sterk in Stad (meerjaren beleidsvisie Wmo 2012)
Het Nieuw Lokaal Akkoord 2.0 (2011)
Beleidsregels Archeologie (2011)
Masterplan Groningen EnergieNeutraal (2011)
notitie 'Particuliere Kamerverhuur' (2011)
Voortgangsnotitie 'BOUWJONG!' (2011)
Erfgoedverordening (2010)
Structuurvisie Kwaliteit van Wonen (december 2009)
Akkoord van Groningen 2.0 (2009)
Samenwerkingsovereenkomst Zorgen voor Morgen (2007, 2009)
Sturen op snelheid (2006)
Starters op de woningmarkt (2006)
Zorgen voor Morgen 1 en 2 (2004, 2006)
Toen voor Straks, beleidsnota archeologie (2000)
Nota Watergang (1999)

Ontwikkelingen

Intensiveringsbudget Wonen [extra beleidsmiddelen coalitie akkoord]

De woningmarkt heeft het al enkele jaren moeilijk. Daarom hebben we in 2013 het bouwoffensief geïntroduceerd. De eerste tekenen van herstel dienen zich in de loop van 2014 aan: het aantal verkopen is gestegen ten opzichte van 2013. Maar een blijvende aandacht voor het stimuleren van de woningmarkt is nodig. Daarom willen we onze inzet intensiveren en gaan we in 2015 2,0 miljoen euro reserveren voor het bouwoffensief. Naast het bouwoffensief gaan we in 2014 en begin 2015 ons woonbeleid actualiseren en gaan we met de corporaties afspraken maken over het vervolg van het Nieuw Lokaal Akkoord.

DEELPROGRAMMA'S

1. Doelgroepen
2. Nieuwbouw
3. Bestaande woningvoorraad
4. Cultuurhistorie en archeologie
5. Overig wonen

DOELGROEPEN

Het gemeentelijk woonbeleid is gericht op het bereiken van een goed evenwicht tussen vraag en aanbod op de woningmarkt voor alle doelgroepen, zowel kwantitatief als kwalitatief. Als dat evenwicht er niet (voldoende) is, proberen we daar wat aan te doen. Ook in 2015 gaat het Bouwoffensief door en zijn er voor 1,55 miljoen euro aan middelen gereserveerd. Met deze middelen worden maatregelen genomen om de woningmarkt te stimuleren, maar ook worden uitgaven voor cultuurhistorie en archeologie hieruit gefinancierd. Bij de inzet van middelen uit het Bouwoffensief gaat het bijvoorbeeld om cofinanciering/investeringen in projecten, stimuleren van initiatieven op de woningmarkt (zoals initiatieven voor collectief particulier opdrachtgeverschap) en het geven van een stevige impuls aan jongerenhuisvesting. Verder zijn middelen gereserveerd voor het stimuleren van tijdelijk ruimtegebruik en het faciliteren van 'bottum-up' initiatieven. Voor de uitvoering van het Bouwoffensief willen we de samenwerking met ontwikkelaars en financiers intensiveren en samen op zoek gaan naar de mogelijkheden om projecten te versnellen.

Via nieuwbouw willen we kwaliteiten toevoegen die er nog onvoldoende zijn. Maar ook via maatregelen in de bestaande voorraad kunnen we doelgroepen beter bedienen. Voorbeelden zijn de startersleningen of ons beleid op het gebied van kamerverhuur. Evenwicht in het aanbod én het op gang blijven houden van de doorstroming op de woningmarkt zijn de belangrijkste doelstellingen. De basis voor ons woonprogramma is onze structuurvisie Kwaliteit van Wonen en het jaarlijks te actualiseren Meerjarenprogramma Wonen. In onze structuurvisie constateren we dat de meeste aandacht nodig is voor drie doelgroepen: jongeren, gezinnen en ouderen. Bij jongeren verwachten we een nadrukkelijke groei in aantallen en zien we een veranderende kwalitatieve vraag (meer behoefte aan zelfstandig wonen). Bij gezinnen en ouderen zetten we vooral in op een betere doorstroming. Zo ontstaat er in de bestaande woningvoorraad ruimte voor de andere doelgroepen (zoals starters en tweepersoonshuishoudens).

GELD

Het lastentotaal op het deelprogramma doelgroepen bedraagt 550 duizend euro. Deze lasten worden gedekt uit leges en een bijdrage uit de algemene middelen .

Beleidsvelden

- Jongeren
- Gezinnen
- Ouderen
- Sociale huurders
- Starters

Beleidsveld

Jongeren

Groningen is de jongste stad van Nederland. De belangrijkste reden hiervoor zijn de ruim 55.000 jongeren in de leeftijd 18 tot en met 27 jaar die in de stad wonen. Het overgrote deel hiervan is student. Daarvan wonen er, inclusief studenten uit het buitenland circa 35.000 in de stad.

Jongeren zijn van groot belang voor de economie van de stad en daarnaast komt de groei van het inwonertal van de stad Groningen vrijwel in zijn geheel door de instroom van jongeren. We vinden het daarom van belang dat jongeren ook goed en snel huisvesting kunnen vinden in onze stad. We doen dit door in een aantal gebieden kwalitatief hoogwaardige nieuwbouw te realiseren. Met de corporaties en andere partijen werken we aan de realisatie van deze plannen.

Daarnaast bieden we ruimte voor kamerverhuur in de particuliere woningvoorraad. Om verhuur van onzelfstandige kamers in de particuliere voorraad mogelijk te maken heeft een huiseigenaar een onttrekkingsvergunning nodig. We hanteren een grens van maximaal 15% onttrekkingsvergunningen per straat. Met de raad is daarnaast afgesproken dat we handhavend optreden tegen illegale kamerverhuur.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In 2014 verwachten we circa 500 eenheden voor jongerenhuisvesting op te leveren. Het totaal aantal opgeleverde eenheden sinds de start van Campus Groningen komt hiermee op circa 2.000 eenheden. Dit is minder dan onze ambitie van 4.500 eenheden te realiseren voor 2015. Dit leidt echter niet tot problemen voor de huisvesting van jongeren. We zien dat jongeren, onder andere door de toevoeging van nieuwe eenheden, goed in staat zijn om op tijd woonruimte te vinden. Dit is wellicht niet altijd meteen de woonruimte die voldoet aan al hun wensen. Er blijft dan ook sprake van een kwalitatieve vraag. Dit wordt ook bevestigd met de resultaten van ons onderzoek uit 2014 naar de woonwensen van jongeren.

Voor 2015 verwachten we een aantal van circa 800 eenheden op te leveren. We zien daarbij dat door de rijksmaatregelen, de rol van de corporaties aan het afnemen is en dat er steeds meer particuliere initiatieven zijn.

De afgelopen jaren hebben wij een intensieve controle uitgevoerd op illegale kamerverhuur. We hebben ruim 1.500 panden gecontroleerd en komen aan het einde van het project. Uiteindelijk blijkt maar een klein deel van de gecontroleerde panden echt illegaal te zijn. Deze panden konden niet meer gelegaliseerd worden met een onttrekkingsvergunning omdat de straat vanwege de 15% norm op slot stond. In de meeste gevallen zijn deze panden gelegaliseerd door het aantal bewoners terug te brengen, waardoor geen onttrekkingsvergunning meer nodig is. Wij schatten dat circa 50 kamerhuurders een klein aantal door de handhaving uiteindelijk een andere woonruimte hebben moeten zoeken.

In 2014 hebben we in het kader van Leven in stad verschillende initiatieven ondersteund die gericht zijn op het bevorderen van contact tussen studenten en andere stadsgenoten. Bijvoorbeeld het straatfeest aan het van Brakelplein, een american party in de Jozef Israelstraat. Ook is een aantal buurten en studentenverenigingen gesteund die tijdens het lustrum van de RUG met elkaar kunstobjecten hebben gemaakt die tijdens een Parade zijn gepresenteerd. In 2014 verwachten we daarnaast circa 500 fietsklemmen te plaatsen.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Elke jongere kan binnen 3 maanden een goede woonruimte vinden in onze stad.

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015
▪ Aantal gerealiseerde eenheden jongerenhuisvesting	▪ 544	▪ 900	▪ 800
▪ Aantal geplaatste fietsklemmen	▪ 700	▪ 500	▪ 25

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Toevoegen van kwalitatief hoogwaardige jongerenhuisvesting

We zien dat de behoefte naar kwalitatieve jongerenhuisvesting blijft bestaan. De realisatie van nieuwe eenheden blijft dan ook prioriteit houden. We willen prioriteit geven aan de realisatie van jongereneenheden in een aantal zones van onze stad. Als onderdeel van het Bouwoffensief gaan we samen met partijen (corporaties, financiers en particuliere ontwikkelaars) kijken hoe we de realisatie van projecten in deze zones kunnen versnellen. We willen met corporaties hierover prestatieafspraken maken. We gaan ook in gesprek met de onderwijsinstellingen en hun rol bij de realisatie van projecten voor jongerenhuisvesting en gaan op zoek naar buitenlandse investeerders.

In 2014 zijn we begonnen met het actualiseren van onze woonvisie. Samen met onder andere corporaties en verhuurders en met input vanuit de bewoners van onze stad zullen we de woonvisie in 2015 afronden. Daarbij zullen we ook onze doelen voor jongerenhuisvesting actualiseren en de indicatoren opnieuw bepalen om onze doelstellingen op een goede manier te kunnen meten. Naar aanleiding van uw motie 'Slagen in toetsen Slaagkans' is een onderzoek verricht naar de druk op de particuliere kamerverhuurmarkt. De resultaten van dit onderzoek worden gebruikt om tot een beter mechanisme te komen om te bepalen of er voldoende woonruimte voor jongeren beschikbaar is. Als onderdeel van de actualisatie gaan we ook ons beleid voor particuliere kamerverhuur tegen het licht houden en samen met de wijken bespreken hoe we het huidige beleid kunnen verbeteren. We willen daarbij de mogelijkheden voor meer maatwerk onderzoeken en onderscheiden daarin de verschillende niveaus van straat, buurt of wijk.

Verspreiding particuliere kamerverhuurpanden over de stad [Lopend beleid]

In 2011 is ons kamerverhuurbeleid vastgesteld en sindsdien gehandhaafd. In de gehele stad mag maximaal 15% van de zelfstandige woningvoorraad worden omgezet in kamerverhuur. Voor de binnenstad geldt geen normering en voor Selwerd is een uitzondering gemaakt en worden tijdelijk geen onttrekkingsvergunningen verleend. Als onderdeel van de actualisatie van de woonvisie gaan we ook ons kamerbeleid tegen het licht houden en de mogelijkheden voor meer maatwerk op verschillende niveaus van straat, buurt en wijkonderzoeken. We nemen hierin de nieuwe werkwijze voor de wijkontwikkeling van Selwerd mee en hebben daarom besloten de tijdelijke maatregel voor Selwerd te verlengen.

De aanpak van de illegale kamerverhuur

In september 2011 zijn we begonnen met het handhaven op illegale kamerverhuur. In 2014 hebben we de handhaving van illegale kamerverhuur afgerond. We gaan nu over naar de beheerfase. Dit betekent dat we niet meer structureel op illegale kamerverhuur zullen controleren. Vanwege de grote dynamiek op de kamerverhuurmarkt zullen we wel periodieke controles blijven uitvoeren door uitdraaien te maken vanuit de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA) en vervolgens controleren of er daadwerkelijk sprake is van illegale kamerverhuur.

Campagne Leven in Stad

De campagne Leven in Stad heeft als doel dat studenten en stadgers goed kunnen samenleven door vooral ontmoeting te stimuleren. Dit doen we vooral door het realiseren van kleinschalige ontmoetingsactiviteiten waar studenten en stadgers elkaar daadwerkelijk tegenkomen op straat of buurtniveau. Daarnaast besteden we tijdens de Kei week, waar jaarlijks zo'n 5.000 nieuwe Stadgers aan meedoen, aandacht aan deze campagne. Communicatie over al deze activiteiten is essentieel om de boodschap goed voor het voetlicht te brengen! Jaarlijks is hiervoor 50 duizend euro beschikbaar.

Ook in 2015 zullen we doorgaan met het ondersteunen van microcampagnes die het contact tussen studenten en andere stadgers bevorderen. Vanaf 2015 hebben we bezuinigd op het jaarlijkse budget voor het plaatsen van fietsklemmen. Met het budget van 25 duizend euro gaan we in 2015 de wachtlijst wegwerken. Binnen de nieuwe fietsstrategie zoeken we aanvullende middelen om dit bedrag voor fietsklemmen te vergroten.

Subsidiëren van geluid reducerende maatregelen bij kamerverhuurpanden / Odb norm

Vanaf 2011 hebben wij ons bezig gehouden met de uitvoering en handhaving van geluid-reducerende maatregelen. Dit houdt in dat in kamerverhuurpanden geluidsisolerende maatregelen moesten worden getroffen zodat geluidhinder wordt tegengegaan. Alhoewel de maatregelen effect hebben gehad, zijn de effecten minder groot dan gehoopt. Bovendien willen we toe naar een maatregel die gewenst gedrag belooft in plaats van handhaving. Door het beschikbaar stellen van een subsidie (20 euro per gerealiseerde m² met een maximum van 1.000 euro per adres) willen we pandeigenaren positief stimuleren om geluid-reducerende maatregelen toe te passen in kamerverhuurpanden.

Alle pandeigenaren die de geluid-reducerende maatregelen bij kamerverhuurpanden al hebben getroffen (ongeveer 100) komen in ieder geval in aanmerking voor een subsidie. Hiervoor is een deel van het beschikbare budget gereserveerd.

Beleidsveld

Gezinnen

Het bieden van voldoende huisvestingsmogelijkheden voor gezinnen (een huishouden met minimaal één minderjarig kind) is één van onze belangrijkste doelstellingen in het woonbeleid. Zeker in een stad met veel alleenstaanden, zoals Groningen, is het van belang om voldoende gezinnen in de stad te blijven huisvesten. We willen blijven zorgen voor voldoende aantrekkelijke gezinswoningen en in de behoefte aan meer (grote) grondgebonden woningen voorzien.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De mogelijkheid tot het binden van gezinnen aan de gemeente Groningen is een samenspel tussen vraag en aanbod. Enerzijds moet de vraag er zijn, anderzijds moet zo veel mogelijk worden

voldaan aan de woonbehoefte van deze specifieke doelgroep. Er wordt vanuit gegaan dat vooral gezinnen die naar de regio Groningen-Assen verhuizen behouden hadden kunnen worden voor gemeente Groningen.

Het aantal gezinnen dat relatief gezien verhuisd naar de regio gemeenten Groningen-Assen is tussen 2007 en 2010 afgenomen van 2,3% naar 1,4%. Sinds 2010 schommelt het percentage tussen de 1,8 en 1,5 procent. Een mogelijke verklaring hiervoor is de economische crisis. Let wel, de verhuizingen van Groningen naar Meerstad zitten hierbij in, immers Meerstad valt onder de gemeente Slochteren.

MEETBAAR RESULTAAT

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal gezinnen dat is verhuisd naar de regio Groningen-Assen	379	318	283	224	279	310	319
Totaal aantal gezinnen	20.287	20.247	20.282	20.633	20.894	21.096	21.172
verhuizende gezinnen relatief	2,30%	1,90%	1,70%	1,40%	1,70%	1,80%	1,50%

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (2016)
▪ Programma aantal grondgebonden woningen	▪ 117	▪ 146	▪ 219	▪ 403
▪ Programma aantal appartementen (exclusief Jongerenhuisvesting)	▪ 347	▪ 321	▪ 134	▪ 144

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen gezinnen binden aan de stad. Conform ons Meerjarenprogramma Wonen streven we ernaar dat het percentage gezinnen dat naar de regio Groningen - Assen verhuist afneemt ten opzichte van 2007.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Realiseren van nieuwe woningen in bestaand stedelijk gebied en op uitleglocaties.
In 2015 staan 219 grondgebonden woningen gepland om opgeleverd te worden.

Beleidsveld

Ouderen

We vinden het belangrijk dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Ons beleid op dit onderwerp is terug te vinden in Zorgen voor Morgen, een samenhangend programma op het gebied van wonen, welzijn en zorg voor ouderen en mensen met een beperking. Met Zorgen voor Morgen zetten wij in op de realisatie van voldoende geschikte woningen voor deze doelgroep en het organiseren van een goed aanbod van welzijn en zorg.

Ontwikkeling

Het kabinet zet in op de extramuralisatie van de lichte zorgzwaartepakketten wat betekent dat de verzorgingshuizen in hun huidige vorm zullen verdwijnen. Ouderen vinden dat ze zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen, nu moeten ze dat ook. Ouderen komen voor de keus te staan om hun huidige woning aan te passen of als dat niet lukt een geschikte woning te zoeken. Woningen in de categorie verzorgd wonen (met 24 uur oproepbare zorg) kunnen dan een oplossing zijn. Het ontwikkelen van een goed aanbod van wonen gecombineerd met welzijn en zorg is de komende jaren een aandachtspunt. Dit beleid wordt uitgewerkt in 'Samen Sterk in Stad' en de uitwerking van de decentralisaties.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Uit de analyse Wonen en Zorg (2013) blijkt dat we in de stad voldoende geschikte woningen hebben voor ouderen. Het betreft zowel de levensloop geschikte woningen als de categorie verzorgd wonen. Kwalitatief is er wel vraag naar andere ouderenwoningen. Woningen met één slaapkamer willen de meeste ouderen niet meer, twee slaapkamers vindt men normaal. Door de plannen van

het kabinet voor de extramuralisatie zal de komende jaren een aantal verzorgingshuizen sluiten of omgebouwd worden naar de categorie verzorgd wonen.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen ouderen en mensen met een beperking goede woonruimte bieden en welzijn en zorg goed bereikbaar houden. Ouderen die wonen in ongeschikte woningen (bijvoorbeeld portieketageflats) willen we stimuleren om de stap te zetten naar een geschikte woning. Daarmee stimuleren we dat ouderen mobieler worden op de woningmarkt. Voor kwetsbare ouderen die de eigen regie beginnen te verliezen is maatwerk nodig. Een goed samenspel van betrokkenen in de wijk is dan noodzakelijk. Voor deze kwetsbare ouderen (met een afnemende eigen regie) zijn beschutte woonvormen nodig nu de traditionele verzorgingshuizen er niet meer zijn.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Woonvisie 2015

We willen ouderen voorlichten over de nieuwe situatie en hen informatie verstrekken over hun woonsituatie in relatie tot toekomstige zorg. Ouderen kunnen dan een goede afweging maken of de huidige woning daarvoor geschikt is of dat een andere woning betere kansen biedt. Ouderen met een eigenwoning kunnen de afweging maken om hun woning toegankelijk te maken en van technologie te voorzien voor de toekomst of verhuizen naar een woning met betere voorzieningen. Voor ouderen die met elkaar woonruimte willen realiseren om in de toekomst samen zorg te dragen voor hulp aan elkaar willen wij faciliteren bij hun plannen.

Mantelzorg wordt steeds belangrijker nu de verzekerde zorg afneemt, we willen mantelzorgers faciliteren bij het wonen. Dit kan door meer mantelzorgwoningen te realiseren, het realiseren van mantelzorgwoningen op het eigen erf juridisch makkelijker te maken en oplossingen te zoeken in het vinden van woonruimte in de buurt van de zorgvrager. Verder zijn er steeds meer woonoplossingen die voorzien in het bieden van zorg. Meergeneratiewoning, rugzakwoning, hofjes en slim wonen zijn vormen van wonen waar we in overleg met corporaties en ontwikkelaars verder op in willen zetten.

Deze punten willen wij verder uitwerken in de Woonvisie die voorjaar 2015 wordt vastgesteld. In 2015 wordt de uitvoering daarvan gestart.

Beleidsveld

Sociale huurders

We willen dat iedereen een woning kan vinden in de stad, nadrukkelijk ook de mensen die zijn aangewezen op een sociale huurwoning.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In het vigerende Nieuw Lokaal Akkoord 2.0 (NLA 2.0), dat loopt tot en met 2014, hebben we afgesproken dat de sloop en nieuwbouw van sociale huurwoningen met elkaar in evenwicht blijven, uiteraard afhankelijk van de omvang van de doelgroep die is aangewezen op de sociale huur. In 2013 zijn er door de woningcorporaties 254 sociale huurwoningen opgeleverd en daarnaast nog 329 zelfstandige jongereneenheden in de sociale huur. In 2014 verwachten we dat er iets meer dan 300 sociale huurwoningen worden gerealiseerd en daarnaast nog 270 zelfstandige eenheden voor jongeren. Voor 2014 (ruim 250) is de verwachte realisatie ook nog conform de doelstelling (circa 250). Vanaf 2015 wordt het onzekerder. We zien de afgelopen tijd dat de betaalbaarheid van sociale huurwoningen wat meer onder druk is komen te staan. Enerzijds doordat de corporaties meer gelden aan het Rijk moeten afdragen. De woningcorporaties in de stad zien zich hierdoor genoodzaakt het verkoopprogramma wat op te schroeven en de huuropbrengsten te maximaliseren. Anderzijds zien we dat de recessie in de economie langzaam maar zeker zijn effect heeft op een toenemende vraag aan sociale huurwoningen. Met de corporaties houden we scherp de vinger aan de pols en gaan we nieuwe afspraken maken in het kader van het Nieuw Lokaal akkoord hoe we omgaan met de sociale huurwoningvoorraad.

Om de ontwikkelingen in de huurmarkt te blijven volgen, blijft het meten van de slaagkans nog steeds een belangrijke graadmeter. Hierbij wordt gekeken naar de verhouding tussen het aantal mensen dat actief op zoek is naar een sociale huurwoning (minimaal 1 keer per jaar reageren) en het aantal woningen dat wordt toegewezen. De slaagkans wordt vooral bepaald door voldoende aanbod. Sinds 2005, met het invoeren van het huidige woonruimte-verdeelsysteem, kunnen we de slaagkans monitoren. De slaagkans varieert de laatste jaren behoorlijk, tussen de 25% en bijna 40%. Ondanks de sombere berichtgevingen in de sociale huursector, waar we ons ook serieus zorgen om maken, zien we tot nu toe De totale slaagkans is de afgelopen licht omhoog gegaan. De betere

slaagkans voor jongeren komt door het grotere aanbod voor deze groep. De slaagkans voor ouderen is zeer hoog en ligt tegen de 90%. Zij hebben in de loop der jaren veel punten gespaard en reageren heel selectief op het aanbod.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijn-doel
▪ Slaagkans jongeren	▪ 33,8%	▪ $\geq 40\%$	▪ $\geq 40\%$	▪ $\geq 40\%$
▪ Slaagkans ouderen	▪ 89,7%	▪ $\geq 40\%$	▪ $\geq 40\%$	▪ $\geq 40\%$
▪ Slaagkans totaal	▪ 36,1%	▪ $\geq 40\%$	▪ $\geq 40\%$	▪ $\geq 40\%$

Doelen

Wat willen we bereiken?

De slaagkans voor een sociale huurwoning is 40% of groter

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Realiseren van sociale huurwoningen

Zoals afgesproken in het Nieuw Lokaal Akkoord 2.0 willen we jaarlijks 150 - 250 nieuwe woningen in de sociale huur realiseren, in de pas lopend met de sloopopgave. We merken in 2015 heel duidelijk de gevolgen van de onzekere periode waarin de corporaties zich al enkele jaren bevinden. Er zijn genoeg plannen in voorbereiding, maar de corporaties zijn kritisch op welke plannen ze financieel gezien nog kunnen realiseren. De productie van sociale huurwoningen ligt daarom lager dan de voorgaande jaren waarin een aantal projecten mede als gevolg van de stimuleringsbijdrage van het Rijk ondanks de crisis toch nog doorgang kon vinden. Wel zien we tegelijk dat de sloopopgave van de corporaties ook minimaliseert. Op basis van de nieuwe woonvisie gaan we in 2015 met de corporaties nieuwe afspraken maken over onder meer de sociale woningvoorraad en de nieuwbouwopgave daarbinnen.

Wat betreft sociale huurwoningen voor jongeren zien we dat meer en meer private partijen zelfstandige jongereneenheden gaan realiseren, ook vaak in leegstaande (kantoor)panden. Zoals in het beleidsveld Jongeren is aangegeven verwachten we daardoor in 2015 een toevoeging van ongeveer 800 eenheden.

Wijkverbetering blijft ook de komende jaren belangrijk om de kwaliteit van de sociale huurwoningvoorraad op peil te houden én te blijven werken aan evenwichtige wijken. Gezien bovenstaande ontwikkelingen gaan we, op basis van het Nieuw Lokaal Akkoord, met de corporaties het gesprek aan hoe we de komende jaren met minder middelen zo goed als mogelijk kunnen werken aan de wijkvernieuwing. Begin 2015 maken we ook hierover nieuwe afspraken.

Verwacht resultaat

50 nieuwe sociale huurwoningen in 2015 en daarnaast nog 800 eenheden voor jongeren.

Beleidsveld

Starters

Groningen is een hele jonge stad. Dit komt onder andere door de jongeren die hier studeren maar ook omdat Groningen een aantrekkelijke vestigingsplaats blijkt voor jonge, startende huishoudens.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Een groot aantal starters kiest voor het kopen van een eigen woning. Met onze startersleningen die wij sinds 2007 aanbieden willen wij de financiering van een dergelijke aankoop mogelijk maken. Het beroep op deze voorziening is onder invloed van de financiële crisis sinds 2010 sterk toegenomen. De meeste leningen worden aangevraagd door jonge huishoudens voor woningen onder de 150 duizend euro. De regeling voor woningen met totale verwervingskosten tot 200 duizend euro is in 2013 uitgebreid met leningen specifiek voor iets duurdere nieuwbouw van gezinswoningen in Meerstad. Hiervoor is een afzonderlijk budget beschikbaar gesteld van 539 duizend euro waarvan de betalingen voor rente en aflossing jaarlijks terugvloeiën naar de concernbegroting.

In 2013 zijn 57 startersleningen toegekend met een gemiddeld leenbedrag van circa 25 duizend euro. Hiermee was een budget gemoeid van ruim 1,4 miljoen euro. Door de rijksbijdrage van 50% is er echter ruim 0,8 miljoen euro budget beschikbaar gebleven voor 2014.

Met de aanvulling van 150 duizend euro- uit in het fonds herverdeelde middelen, en weer door de beschikbaarheid van de rijksbijdrage, is er voldoende budget om aan de behoefte aan leningen te kunnen voldoen.

Nu de rijksbijdrage in 2015 waarschijnlijk niet meer beschikbaar is zullen we het budget zelf moeten bekostigen. We hebben in 2014 gesteld voor de financiering zoveel mogelijk de in het fonds beschikbare middelen te benutten. Voor leningen in 2015 stellen we voor deze lijn te continueren. Wanneer het “subsidieplafond” op 40 leningen wordt gesteld lijkt de hiervoor benodigde 1 miljoen euro gevonden te kunnen worden binnen beschikbare middelen, onder andere uit het Bouwoffensief. We verwachten van zowel het budget voor de reguliere leningen als voor de Meerstadleningen middelen over te houden voor budget 2015.

Voor de specifieke leningen voor nieuwbouw in Meerstad zijn er vanaf juni 2013 12 leningen aangevraagd en 5 verstrekt. Daarmee blijft de belangstelling achter bij de verwachting. Alle in behandeling zijnde aanvragen komen in aanmerking voor de rijksbijdrage. De regeling voor de Meerstadleningen is in deze vorm houdbaar tot 1 juli 2015. Dan zullen vanwege aanpassing van de NHG-norm de maximale verwervingskosten verlaagd moeten worden van 265 duizend euro naar 245 duizend euro. Dat kan aanleiding zijn de ontwikkelingen te overzien en een besluit te nemen of de regeling in deze vorm wordt vervolgd.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen starters stimuleren hun eerste stap op de koopmarkt te zetten.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Verstrekken startersleningen [Gewijzigd]

In 2015 continueren we de startersleningen. We labelen middelen van het Bouwoffensief uit jaarschijf 2015 voor aanvulling van het revolverend fonds voor startersleningen. We houden in de gaten of de rijksbijdrage wordt gecontinueerd. Afhankelijk van het aantal aanvragen en de ontwikkeling van het beschikbare budget besluiten we of aanvullende maatregelen nodig zijn.

NIEUWBOUW

Hoofddoelstelling van ons nieuwbouwbeleid is het toevoegen van woningen, zodat we de doorstroming op de woningmarkt op gang brengen en we de kwalitatieve mismatch tussen vraag en aanbod het hoofd bieden. Daarbij besteden we specifieke aandacht aan woonmilieus en woningen die aantrekkelijk zijn voor de in deelprogramma 1 beschreven doelgroepen. De komende jaren zien we, naast kwalitatief hoogwaardige woonmilieus voor jongeren, vooral een markt voor de woonmilieus 'Samen in de Stad' en 'Ruim en Buiten', zoals beschreven in het onderzoek naar woonmilieus dat we in 2011 hebben uitgevoerd. In de stadsuitbreidingen willen we vooral de grote vraag naar groen stedelijke woonmilieus ('Ruim en Buiten') bedienen om daarmee onder meer gezinnen aan de stad te binden.

In 2011 hebben we met de regio Groningen-Assen afgesproken dat alle nieuw te ontwikkelen woningbouwplannen met elkaar moeten worden afgestemd. Onze woningbouwprogrammering sluit aan op de kwantitatieve en kwalitatieve afspraken die we hiervoor in regionaal verband hebben gemaakt. Nieuwbouw kan een bijdrage leveren aan onze doelstelling om in 2025 een energie neutrale stad te worden. Daarnaast leveren de wettelijke kaders voor bedrijvigheid, bodem-, geluid- en luchtkwaliteit en externe veiligheid de basis voor een goede en duurzame leefomgeving kwaliteit.

We zien dat de economische teruggang, die in het najaar van 2008 manifest is geworden, vanaf 2011 zijn schaduw heeft geworpen op de realisatie van nieuwbouwwoningen. Er is een sterke daling in het aantal verkochte nieuwbouwwoningen opgetreden. In 2012 heeft deze daling nog sterker doorgezet. Er is een aantal factoren dat de afname van nieuwbouwwoningen in de koopsector onder druk zet. Dit is onder meer de stagnerende verkoop van de eigen woning en de strengere hypotheekvoorwaarden. Dit is weer een uitvloeisel van aanhoudende onzekerheden op de internationale financiële markten en hervormingen van het woningmarktstelsel. De veranderende positie en inperking van het speelveld en investeringscapaciteit van de woningcorporaties is ook in de stad merkbaar.

Voor 2014 verwachtten we een woningbouwproductie van ruim 750 woningen, waaronder verbouw van bestaande panden naar (zelfstandige) jongerenhuisvesting. Meer en meer zien we dat private partijen hierin investeren. Ook hebben we in de loop van het jaar gezien dat de woningmarkt weer enigszins aantrekt; vooral goedkope koopwoningen (zoals de doorgroeiwoningen in Meerstad) mogen zich verheugen in toenemende belangstelling.

Voor 2015 blijven we inzetten op de realisatie van projecten in de genoemde woonmilieus. Samen met de corporaties gaan we kijken hoe we onze inzet voor de realisatie van jongerenhuisvesting kunnen continueren. We verwachten in 2015 ruim 900 woningen te realiseren.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Nieuwbouw bedraagt 8,2 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt door leges, opbrengsten van derden en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsvelden

- Versnellen en faciliteren nieuwbouw
- Bouwen in bestaande stad
- Stadsuitbreidingen
- Kwaliteitsbewaking en dienstverlening

Versnellen en faciliteren Nieuwbouw

De essentie van ons nieuwbouwbeleid hebben we vastgelegd in de Structuurvisie Kwaliteit van Wonen. De nadruk ligt niet meer uitsluitend op het versnellen en faciliteren van de nieuwbouw. De veranderende marktomstandigheden hebben aangetoond dat een meer kwalitatieve benadering voor de komende jaren noodzakelijk is. In de Regio Groningen-Assen hebben we in 2012 afgesproken uit te gaan van 600 nieuwe woningen per jaar, exclusief jongerenhuisvesting, met daarbovenop een herstructureringsopgave van minimaal 350 woningen per jaar. In 2015 gaan we onze woonvisie actualiseren.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

We verwachten in 2014 een productie van ruim 750 woningen. Dit is minder dan onze doelstelling, maar meer dan in de begroting van 2014 werd voorzien. Noemenswaardig is onder andere de realisatie van ruim 130 eenheden voor jongeren op het Europapark.

Wel merken we dat in de loop van 2014 de woningmarkt is aangetrokken. Zo halen we in 2014 ruimschoots de doelstelling van de grondexploitatie Meerstad en verkopen we daar ruim meer dan de verwachte 50 woningen. Ook bij andere projecten in de stad merken we dat de woningmarkt weer enigszins aantrekt. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat het vooral de goedkope koopwoningen zijn die nu erg in trek zijn.

Onze inspanningen in het kader van het Bouwoffensief werpen ook hun vruchten af. De site www.groningenwoont.nl is online en de eerste Groningse Nieuwbouwdag is door het platform Groningen Woont in het najaar van 2014 georganiseerd. Er is nog steeds volop belangstelling voor de startersleningen en hiervoor willen we vanaf 2015 structureel middelen ter beschikking stellen.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We streven jaarlijks, dus ook in 2015, naar een nieuwbouwproductie van tussen de 950 en 1350 woningen (inclusief jongerenhuisvesting) in de juiste segmenten.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Meerjarenprogramma Kwaliteit van Wonen

Via het Meerjarenprogramma Kwaliteit van Wonen houden we continu de vinger aan de pols en we stellen daar waar nodig het (kwalitatieve) woningbouwprogramma bij. Het Meerjarenprogramma Kwaliteit van Wonen 2015 stellen we in samenhang met de andere ruimtelijke programma's op. In 2015 baseren we het Meerjarenprogramma op een geactualiseerde woonvisie.

Verwacht/beoogd resultaat

- Een actueel beleid, dat inspelt op de veranderende omstandigheden op de woningmarkt.

Kwalitatieve afstemming in de Regio

In de Regio Groningen-Assen zetten we ook voor 2015 en de jaren daarna in op kwaliteit. De regionale afspraken uit december 2012 worden uitgevoerd. Als een gemeente een nieuwe locatie in ontwikkeling wil nemen die boven de taakstelling uitgaat dan is daarvoor regionale instemming noodzakelijk. Zo kunnen we op regionaal niveau een meer evenwichtig nieuwbouwprogramma ontwikkelen. De woningbouwafspraken worden tevens beschouwd als regionale woonvisie en de voortgang daarvan wordt elk kwartaal gemonitord.

Op dit moment werken we samen met de Regio aan een voorstel voor regionale kwaliteitsborging, in de geest van de geactualiseerde Regiovisie "veranderende context, blijvend perspectief". In 2015 zal deze nieuwe vorm van kwaliteitsborging, als opvolger van het opgeheven kwaliteitsteam, worden ingevoerd.

Daarnaast is in regionaal verband afgesproken om nader onderzoek uit te laten voeren naar de nieuwste woningbouwprognoses van de provincie en de betekenis daarvan voor de regionale woningbouwafspraken.

Verwacht/beoogd resultaat

- Uitvoering en monitoring van de woningbouwafspraken in de Regio;
- Invoering van de nieuwe regionale kwaliteitsborging;
- Onderzoek naar nieuwe bevolkingsprognoses.

Projecten mogelijk maken middels projectfinanciering

In 2015 willen we een aantal projecten mogelijk maken die zonder aanvullende financiering niet gestart kunnen worden. Er lopen diverse gesprekken met ontwikkelende partijen waarbij we de mogelijkheden onderzoeken om het project mogelijk te maken door het (deels) te financieren.

Verwacht/beoogd resultaat

- Vastgelopen projecten mogelijk maken.

Bouwgroepen en CPO initiatieven ondersteunen

Via het Bouwoffensief willen we CPO initiatieven en bouwgroepen ondersteunen bij het uitvoeren van haalbaarheidsonderzoeken. Hierover vinden met meerdere partijen concrete gesprekken plaats. Ook willen we tijdelijk ruimtegebruik verder stimuleren door het faciliteren van 'bottom-up' initiatieven onder andere op het Suikerunieterrein. Met de kaart ruimteinstad.nl hebben we hier een voortvarend begin mee gemaakt. Om tijdelijkheid en herbestemming beter te faciliteren reserveren we middelen van het bouwoffensief voor onder andere het stimuleren van initiatieven, cofinanciering van business cases en faciliteren startende ondernemingen.

Verwacht/beoogd resultaat

- Bouwprojecten ondersteunen bij haalbaarheidsstudies.

Risico's grondexploitaties en reserve grondzaken

De reserve grondzaken wordt aangehouden om een toereikende buffer te hebben voor het opvangen van schommelingen in exploitatieresultaten van grondexploitaties en kosten die samenhangen met het grondbezit. De omvang van de risico's per 31 december 2013, die verband houden met grondexploitaties en grondbezit, bedragen circa 71,5 miljoen euro en 93,9 miljoen euro. Tezamen bedraagt het risico 165,4 miljoen euro. Het benoemde risicobedrag beweegt zich in een zekere bandbreedte. De risico's concentreren zich voornamelijk in de sleutelprojecten Meerstad, CiBoGa, Westpoort, Europapark/Kempkensberg, Grote Markt, Oosterhamrikzone, Eemskanaalzone en de (voorraad) nog in exploitatie te nemen gronden. Het risico zal in 2015 naar verwachting toenemen met circa 22 miljoen euro naar circa 187 miljoen euro. De toename komt deels door toegenomen onzekerheden omtrent met name grondopbrengsten en voor een deel door een toename van de boekwaarde (het geïnvesteerde vermogen) van onze projectenportefeuille.

Het risico van grondexploitaties is onderdeel van het totale gemeentelijke risico. Dit wordt afgezet tegen het gemeentelijke weerstandsvermogen (inclusief de reserve grondzaken). Gezien de toename van het risico stellen voor het gemeentelijk weerstandsvermogen in 2015 en 2016 aan te vullen (zie programma 12 College en Raad en paragraaf 3 weerstandsvermogen en risicobeheersing)

Beleidsveld

Bouwen in bestaande stad

Veel mensen willen in de stad, dicht bij het centrum, wonen. Niet alleen in een appartement, maar ook in een grondgebonden eengezinswoning. Daarmee kunnen we ook gezinnen aan de stad binden. We willen nieuwe woonconcepten ontwikkelen, waarbij we dichtheid en grondgebondenheid combineren. Zo blijft Groningen een compacte stad. We zien dat juist projecten in de bestaande stad ondanks de verslechterde economische en financiële omstandigheden relatief goed verkopen.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In de afgelopen jaren is door marktpartijen op diverse locaties gewerkt aan het ombouwen van het woningbouwprogramma naar meer marktconforme producten. Een voorbeeld hiervan is de tweede fase van de Kop van Oost (Het Eemskwartier). Hier zijn in de loop van 2014 grondgebonden woningen in de verkoop gegaan. Ook op andere locaties zijn nieuwe producten in de verkoop gegaan (bijv. voormalige locatie van Tuindland bij het Boterdiep) en het Berlagehof nabij de Antillenstraat. De verkoop van woningen in al bestaande projecten gaat gestaag door (Helpermaar, Ebbingekwartier, Paddepoel-Zuid). In 2014 is gestart met de verkoop van woningen op de Intense Laagbouwlocatie aan de Oosterhamrikkade NZ. De gesprekken met de ontwikkelaar van de Engelse Kamp hebben tot nog toe niet geleid tot definitieve afspraken.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We blijven streven naar het realiseren van een gevarieerd aanbod aan nieuwbouwwoningen in de bestaande stad. We willen eind 2014 / begin 2015 definitieve afspraken maken met ontwikkelende partij in het Engelse Kamp en ook op andere plekken willen de planvorming oppakken (bijv. Alfa Laval terrein aan de Pioenstraat). In het kader van de actualisatie van de woonvisie gaan we

onderzoeken of er voldoende locaties in de bestaande stad beschikbaar zijn om in de toenemende vraag van huishoudens naar het wonen in de stad te kunnen voorzien.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Intense Laagbouw

Met de woningbouwmanifestatie Intense Laagbouw hebben we aangetoond dat het goed mogelijk is om grondgebonden woningen te bouwen in hoge dichtheden op inbreidingslocaties in de stad. In 2015 gaan we verder met de planontwikkeling van de Intense Laagbouwlocatie op het Engelse Kamp

Verwacht/beoogd resultaat

Uitgewerkte plannen voor het Engelse Kamp in het kader van Intense Laagbouw.

Oosterhamrikzone

De Oosterhamrikzone is één van onze sleutelprojecten. De ambitie is om het gebied de komende jaren te transformeren tot een aantrekkelijk woonmilieu langs een van de belangrijke radialen van de stad. Met de oplevering van de nieuwbouw aan het Wielewaalplein en de Stadswerf is een duidelijk begin gemaakt. Ook de Intense Laagbouwlocatie neemt concrete vormen aan en de verkoop van het eerste deelgebied is in 2014 gestart. Tegelijkertijd zien we ontwikkelmogelijkheden voor hoogwaardige jongerenhuisvesting en woningen voor starters op de woningmarkt. Zo is in 2014 gestart met de WABO-procedure om de verbouw van het voormalig distributiecentrum aan de Oosterhamrikkade ZZ voor starters mogelijk te maken. Het besluit over de noordelijke ontsluiting van het UMCG en daaraan gekoppeld de vervanging van de Gerrit Krol-brug is van groot belang voor de ontwikkelmogelijkheden in de Oosterhamrikzone. Het besluit over de voorkeursvariant wordt waarschijnlijk in het voorjaar van 2015 genomen.

Verwacht/beoogd resultaat

Uitvoering van woningbouwprojecten in de Oosterhamrikzone.

Eemskanaalzone

In de begroting van 2012 hebben we aangegeven, dat naast de ontwikkeling van de woonschepenhaven (zie deelprogramma 3: Bestaande woningvoorraad, beleidsveld Woonschepen) de komende jaren geen concrete nieuwbouwprojecten in deze zone staan gepland. We zijn wel in overleg met marktpartijen in de zone over het bestaand woningbouwprogramma, waar al bestemmingsplancapaciteit voor is. We kijken hoe we dit kunnen omzetten naar meer marktconforme woonmilieus.

Boterdiepparage / grondexploitatie CiBoGa [Lopend beleid]

In 2012 is besloten de parkeergarage Boterdiep voor de periode 2012-2021 onder te brengen in de grondexploitatie CiBoGa. De gedachte hierachter is dat de ontwikkelingen in het gebied kansen bieden voor de exploitatie van de parkeergarage. Dit uitgangspunt is verwerkt in de herziene grondexploitatie CiBoGa 2012. Hiermee verschuiven ook de verliezen van het Parkeerbedrijf naar de grondexploitatie.

In de grondexploitatie is rekening gehouden met een storting vanuit het Parkeerbedrijf van 4,25 miljoen euro in de jaren 2012 tot en met 2016.

Uit de actualisatie van de meerjarenprognose van het parkeerbedrijf voorjaar 2013 blijkt dat het parkeerbedrijf een tekort heeft. Hierdoor zal er de komende jaren geen afdracht plaatsvinden en is jaarlijks tot en met 2021 een aanvullende bijdrage aan de grondexploitatie nodig van 510 duizend euro nodig ter compensatie.

Beleidsveld

Stadsuitbreidingen

De focus bij de stadsuitbreiding ligt voornamelijk op de ontwikkeling van Meerstad. Deze uitbreiding valt onder de gemeente Slochteren. Conform regionale afspraken bedient deze uitbreiding vooral huishoudens uit de stad Groningen. Aan de westkant van de stad wordt Reitdiep fase 3 en 4 ontwikkeld.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De afgelopen jaren is zeer beperkt in de uitleggebieden gebouwd. Het tempo is sterk afhankelijk van de economische omstandigheden. In de loop van 2014 merken we voor het eerst dat de woningmarkt weer licht hersteld. De hoogste prioriteit voor de komende jaren ligt in Meerstad. Door de doorgevoerde wijzigingen in de ontwikkelstrategie is de grondexploitatie robuuster en flexibeler geworden zodat we beter en slagvaardiger in kunnen spelen op de veranderende marktomstandigheden. Dit lijkt zijn vruchten af te werpen want het aantal verkopen in Meerstad zit in de lift. Tot nu toe (augustus 2014) zijn er in Meerstad 175 woningen verkocht. Tegelijkertijd is er in 2014 gewerkt aan de vaarverbinding (en bijbehorende sluis) en het landschappelijk raamwerk.

Ook is in 2014 gestart met de planvorming voor de volgende fase van de woonwijk Reitdiep aan de westkant van de stad. Uit een goed bezochte informatiebijeenkomst is gebleken dat er ook aan deze kant van de stad veel animo is voor nieuwbouwwoningen.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Vasthouden van gezinnen door op de vraag afgestemde nieuwbouw in de stadsuitbreidingen.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Meerstad

De nieuwe ontwikkelingsstrategie van Meerstad gaat niet meer uit van een vastgelegd eindbeeld. Veel meer zal Meerstad stapsgewijs en organisch worden ontwikkeld in kleinere eenheden of eilanden die elk op zichzelf alle basiskwaliteiten van Meerstad in zich hebben. In 2015 gaan we verder met het ontwikkelen van nieuwe kleinschalige en marktgerichte concepten.

Bijdrage GR Meerstad [Extra beleidsmiddelen]

In de nu afgeslankte vorm kost de GR organisatie 320 duizend euro en bedraagt onze bijdrage daarvoor 112 duizend euro. In het verleden werden de kosten gedekt uit de reserve voorzieningen Meerstad. Wij stellen voor dat uw raad structureel 112 duizend euro vanaf 2015 uit de extra beleidsmiddelen beschikbaar stelt.

Reitdiep fase 3/4

In 2014 is de ontwikkeling van de 3^e en 4^e fase van het Reitdiep opgestart. We mikken hierbij op een segment en woonmilieu dat niet concurrerend is met Meerstad. Tegelijkertijd zal de ontwikkeling in kleine stappen in gang moeten worden gezet, gelet op de voortdurende onzekerheden op de woningmarkt. De eerste woningen zullen in het voorjaar van 2015 in de verkoop gaan.

Beleidsveld

Kwaliteitsbewaking en dienstverlening

Kwaliteit is een breed begrip. Het gaat naast het realiseren van een nieuwbouwprogramma dat aanvullend is op de bestaande voorraad in de stad, ook om de ruimtelijke kwaliteit van de woonomgeving en om de kwaliteit van de woning zelf. In dat kader voeren we een aantal activiteiten uit, stimuleren we particulier opdrachtgeverschap en hebben we aandacht voor duurzaamheid in de (particuliere) woningvoorraad.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Al meerdere jaren zetten we in op de kwaliteit van de individuele woning. We hebben een aantal instrumenten ontwikkeld die de kwaliteit in de woningbouw moeten versterken. Zo maakt het instrument Groninger Woonkwaliteit al jarenlang deel uit van de reguliere bouwplantoetsing. Ook stimuleren we Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO), vooral via de stichting KUUB, om meer individuele keuzevrijheid te waarborgen. Deze instrumenten werken goed: in de praktijk blijkt dat de afgelopen jaren vooral de CPO projecten goed in de markt liggen. Er werden in 2013 41 subsidieaanvragen voor groene daken ingediend. Eén daarvan was van woningcorporatie Lefier voor de realisatie van 50 nieuwbouwwoningen aan de Noorderkroonstraat. In 2014 zijn er tot nu toe (augustus) 17 aanvragen ontvangen.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen een optimale kwaliteit in iedere nieuw opgeleverde woning. Het betreft dan enerzijds de fysieke kenmerken van de woningen, zoals duurzaamheid, toegankelijkheid en veiligheid. Anderzijds gaat het om het vergroten van de invloed van bewoners bij de totstandkoming van projecten, zodat hun woonwensen zo goed als mogelijk kunnen worden gerealiseerd.

Wat gaan we hiervoor doen?**Nota Ruimtelijke Kwaliteit uitwerken**

Een aantrekkelijke stad trekt bewoners, toeristen en investeerders aan. Al jarenlang werken we daaraan. Door de veranderende marktomstandigheden en de veranderende rol van de overheid is het noodzakelijk om ons beleid en onze werkwijze tegen het licht te houden. Dit past in onze ambitie om op zoek te gaan naar een nieuwe werkwijze, die maatschappelijke initiatieven goed kan faciliteren. Ruimtelijke Kwaliteit is namelijk van ons allemaal, niet alleen maar van de gemeente.

In de Nota Ruimtelijke Kwaliteit (2014) hebben we onze ambities en kaders vastgelegd voor het ruimtelijk kwaliteitsbeleid in de stad: streng waar het moet, soepel waar het kan. Dit gaan we uitwerken in deelbeleid. We zijn al begonnen met een andere organisatie van de welstand: in eigen huis, meer meedenkend en goedkoper. De uitwerking van de Nota Ruimtelijke Kwaliteit in nieuw Welstandsbeleid volgt in 2015. Ook gaan we in 2015 nieuw reclamebeleid vaststellen.

Groninger Woonkwaliteit

In het Bouwbesluit is wettelijk geregeld aan welke eisen nieuwbouwwoningen moeten voldoen. Wij gaan een stap verder en willen dat alle nieuwbouwwoningen in de stad extra kwaliteit hebben. Hierover hebben we met corporaties, belangenorganisaties en ontwikkelaars afspraken gemaakt onder de noemer Groninger Woonkwaliteit (GWK). GWK is een kwaliteitslabel met maatregelen op het gebied van duurzaamheid, levensloopbestendigheid, toegankelijkheid, veiligheid en gezondheid. De uitvoering van dit instrument zal in 2015 doorgaan.

NLA 2.0

In het Nieuw Lokaal Akkoord 2.0 is het doel op lange termijn dat in 2025 alle corporatiewoningen lage woonlasten én een gezond binnenmilieu hebben. Voor de periode 2011- 2014 werd ingezet op de verbetering van 3.500 - 4.000 woningen met label D of slechter naar minimaal label C. De inzet voor 2015 en de daaropvolgende jaren zal op basis van de geactualiseerde woonvisie in overleg met de corporaties worden bepaald.

Groene daken

Particulieren, instanties en bedrijven kunnen een beroep doen op een subsidie voor het realiseren van een groen dak. Het doel daarvan is het filteren van fijn stof uit de lucht, waterregulering (een groen dak kan voorkomen dat het rioolstelsel overbelast raakt bij stortbuien) en isolatie (vooral in de zomer zorgt een groen dak voor meer verkoeling).

Verwacht/beoogd resultaat

- We streven voor 2015 naar 35 groene daken.

Duurzaamheidsprogramma [Extra beleidsmiddelen, Extra beleidsmiddelen coalitie akkoord]

De doelstellingen met betrekking tot onze energie- en duurzaamheidsambities hebben we in ons coalitie akkoord herbevestigd. Het energieprogramma Groningen geeft energie willen we daarom voortzetten, maar we moeten ook bezien of onze strategie nog staat. We willen hierover met u vroegtijdig in gesprek, om nog in 2014 een besluit te kunnen nemen over het vervolg op het energieprogramma. Daarbij zullen we nieuwe doelen en activiteiten op het gebied van duurzaamheid in het reguliere beleid formuleren.

Bij de begroting 2014 hadden we vanaf 2015 reeds jaarlijks 1 miljoen euro voor duurzame ontwikkeling/Groningen Energieneutraal 2025 gereserveerd. We stellen uw raad voor om in de begroting 2015 aanvullend hierop een bedrag van 1 miljoen euro jaarlijks beschikbaar te stellen.

Het totaal beschikbaar budget voor duurzaamheid/energie komt daarmee vanaf 2015 op 2 miljoen euro structureel.

(Collectief) Particulier Opdrachtgeverschap

Via CPO willen we de consument meer ruimte bieden voor eigen inbreng in de woningbouw. Zo kunnen mensen via CPO niet alleen een nieuwe woning realiseren maar ook nog eens een woning realiseren die helemaal aan hun wensen voldoet. Met KUUB hebben we in Groningen al ruim 10 jaar ervaring met CPO. In 2012 hebben we campagne gevoerd om CPO onder de aandacht te brengen. Dit heeft tot veel belangstelling geleid en uiteindelijk tot 3 locaties waar het CPO-proces is gestart (Meerstad, Oosterhamrikkade en Europapark). In het kader van het bouwoffensief willen

.....
we ook nieuwe initiatieven op dit gebied ondersteunen en roepen daarom particulieren op om zich bij de gemeente te melden, zodat wij ze op gang kunnen helpen. Inmiddels wordt er hierover met meerdere groepen gesproken.

Verwacht/beoogd resultaat

Minimaal 10 procent van de nieuwbouwwoningen wordt via CPO ontwikkeld.

BESTAANDE WONINGVOORRAAD

De bestaande woningvoorraad in de stad bestaat uit woningen (corporatief en particulier bezit) en niet-woningen zoals woonschepen en woonwagens. Ook de wijkvernieuwing speelt zich voor een groot deel af in de bestaande woningvoorraad, evenals een groot deel van de bescherming van onze cultuurhistorische waarden.

GELD

Het lastentotaal van deelprogramma bestaande woningvoorraad bedraagt 857 duizend euro. Deze lasten worden gedekt door overige inkomsten, huur opbrengsten, en een bijdrage uit de algemene middelen

- Woningen
- Woonschepen
- Woonwagens
- Wijkperspectief /evenwichtige wijken

Beleidsveld

Woningen

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De bestaande woningvoorraad bepaalt voor een belangrijk deel de aantrekkelijkheid van wonen in onze stad. Met kwalitatief goede woningen in een aantrekkelijk en gezond leefmilieu willen wij zo goed mogelijk inspelen op de vraag van woonconsumenten.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen de bestaande woningvoorraad in een goede staat van onderhoud houden en deze daar waar mogelijk verduurzamen.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Onderhoud particuliere voorraad

Meer dan de helft van de woningen is in particulier bezit. In onze visie is de eigenaar verantwoordelijk voor het beheer en adequaat onderhoud van diens bezit. We hebben ons tot doel gesteld de onderhoudsstaat van de particuliere voorraad in de stad minimaal op hetzelfde niveau te houden. Om dat vast te stellen monitoren wij periodiek woningen van 30 jaar en ouder. Uit onderzoek in 2003 en 2009 is gebleken dat eigenaren hiertoe prima in staat zijn. In het derde kwartaal van 2013 is een signalerend onderzoek uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat het totaalbeeld van de staat van onderhoud van particuliere woningen in de stad 'normaal tot goed' is. In het Meerjarenprogramma Wonen 2014 is hierover gerapporteerd. We blijven dit periodiek monitoren.

Energiebesparing in sociale woningvoorraad

In het NLA hebben corporaties en gemeente afspraken gemaakt over het verbeteren en verduurzamen van sociale huurwoningen. In de periode 2011- 2014 worden 3.500 tot 4.000 corporatiewoningen met energielabel D of slechter duurzaam verbeterd tot minimaal energielabel C. Dit is inclusief vervangende nieuwbouw bij sloop van verouderde woningen. We liggen op koers om deze afspraak te realiseren. Er zijn (totaal in 3 jaren) 5.310 woningen verbeterd met twee labelsprongen of meer, daarmee heeft bijna 60% van de huurwoningen nu een label C of beter. Hierdoor wordt er (nu in 2013) per jaar 830.000 m3 gas bespaard en 1480 ton CO2, dit is een besparing van 2,2% (besparing in 3 jaar totaal 11%). Per verbeterde woning levert dit (nu in 2013) een lagere energienota op van gemiddeld 31 euro per maand. In de afgelopen 3 jaren zijn ruim 900 sociale huurwoningen voorzien van een installatie met zonne-energie.

Daarnaast wordt er op diverse fronten naar mogelijkheden gezocht om de verduurzaming te versnellen. Vanuit het landelijke innovatieprogramma Energiesprong, dat door Platform 31 wordt uitgevoerd in opdracht van het ministerie van BZK, wordt gewerkt aan het op grote schaal laten ontstaan van vraag naar en aanbod van energie neutrale woningen. In Groningen nemen we deel aan het programma Hoogspringers. Met de woningcorporaties onderzoeken we de haalbaarheid

.....

van een sluitende business case voor de renovatie van 1000 woningen tot energierekening nul woningen in vijf jaar tijd. Kern van het plan bestaat uit de uitruil van energielasten naar woonlasten, waardoor investeringsruimte ontstaat. Dit moet beheersbare woonlasten en toekomstbestendige woningen opleveren. Het eerste prototype van een nul-op-de-meter woning in Groningen is inmiddels opgeleverd, het betreft een portieketageflat in de Voermanlaan.

Beleidsveld

Woonschepen

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Door ruimtelijke ontwikkelingen in de stad staat het aantal ligplaatsen continu onder druk. Functies zoals bedrijvigheid en recreatie maken aanspraak op de schaarse ruimte op het water. Daarnaast gaat het creëren van nieuwe liggebieden moeizaam. Dit komt enerzijds doordat de gemeente ligplaatsen niet kostenneutraal kan ontwikkelen. Anderzijds komt dit doordat woonschepen door omwonenden niet altijd als toegevoegde ruimtelijke kwaliteit worden gezien. In 2011 zijn we gestart met het maken van een stadsbreed plan van aanpak voor wonen op het water dat tot doel heeft een aantal fundamentele zaken anders te gaan regelen en dat bovengenoemde belemmeringen kan wegnemen. Het gaat hierbij om het beprijzen van ligplaatsen, het beter organiseren van vraag- en aanbod, reguleren van kamerverhuur, het zoeken naar nieuwe liggebieden, beeldkwaliteit en het op orde brengen van de gemeentelijke administratie en gegevensbeheer. Totdat eventuele besluitvorming is afgerond blijft bestaand beleid en afspraken uiteraard van kracht.

We streven er naar om in 2015 met een geactualiseerd beleidskader te komen, dat conform de Nota Ruimtelijke Kwaliteit, ook op het water uitgaat van het principe regelen waar het moet en loslaten waar het kan.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen wonen op het water als een reguliere woonvorm beschouwen, met inachtneming van de verschillen tussen wonen op het water en wonen op de wal. Daarbij streven we naar een systeem van vraag en aanbod van ligplaatsen, dat tegemoet komt aan de wensen van de bewoners en de gemeente. We willen daarnaast de aantrekkelijkheid van het water in de stad vergroten door afgewogen ruimte te bieden voor initiatieven, niet alleen voor wonen maar ook voor ander gebruik van water, zoals horeca, recreatie en andere bedrijvigheid.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

.....

We hopen een door zowel gemeente en bewoners gedragen beleidskader in 2015 ter besluitvorming te kunnen aanbieden.

Verwacht/beoogd resultaat

Een beleidskader over het gebruik van het water in Groningen.

.....

Verbeterplan Wonen op het Water Diepenring

In 2012 zijn we gestart met de voorbereiding en de uitvoering van een aantal praktische zaken en de voorbereiding voor de sanering van ongezuiverde afvalwaterlozingen. Het rioleringsproject is in 2014 nagenoeg afgerond, alleen de Noorderhaven loopt nog. Het project herinrichting Diepenring 1^e fase is als gevolg van de bezuinigingen stopgezet. Het integrale verbeterplan maakte daar onderdeel van uit. Desondanks willen we de nutsvoorziening voor de Noorderhaven en verbetering van de adressering toch realiseren. Dit wordt meegenomen in het rioleringsproject.

Verwacht/beoogd resultaat

Verbetering van de (water)kwaliteit van de Diepenring en de Noorderhaven.

.....

Woonschepenhaven

In 2014 verwachtten wij met de uitvoering van de aanpak Woonschepenhaven te kunnen starten. Wij zijn tot de conclusie gekomen dat de voorgestelde nieuwe ligplaatsindeling op onvoldoende draagvlak kan rekenen bij bewoners. Daarnaast blijven er discussies over de inhoudelijke kaders er aanpak van project. Wij hebben daarom besloten om de ligplaatsindeling los te koppelen van de revitalisering. De revitalisering zal na aanbesteding in 2015 worden uitgevoerd. Voor de ligplaatsindeling en eventuele aanpassing van de Verordening Openbaar Vaarwater voor de Woonschepenhaven zal een separaat traject worden gestart.

Verwacht/beoogd resultaat

Revitalisering van de woonschepenhaven

Beleidsveld

Woonwagens

De gemeente bezit, beheert en verhuurt woonwagens, woonwagenstandplaatsen en woonwagenterreinen op 11 locaties in de stad.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Het gemeentelijk Bureau Woonwageng zaken verhuurt en beheert woonwagens en -voorzieningen. Bureau Woonwageng zaken brengt daartoe tweejaarlijks een voortgangsrapportage uit. In de meest recente rapportage uit het najaar van 2011 zijn de financiële kaders inclusief de relatie met het gemeentelijk tarievenbeleid en de gemeentelijke bezuinigingstaakstellingen weergegeven. In tegenstelling tot de situatie bij veel andere gemeenten in ons land is de Groninger situatie al jarenlang beleidsmatig en financieel positief te noemen.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Wij voeren geen actief programma op het gebied van woonwagens, maar richten ons op de exploitatie en het beheer van woonwagenvoorzieningen.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Beheren en verhuren woonwagens, woonwagenstandplaatsen en woonwagenterreinen

Na 2014 stond voor Bureau Woonwageng zaken na de eerdere bezuinigingen gedurende de voorafgaande jaren na 2014 opnieuw 50 duizend euro structureel minder gepland.

Inzet is om de beoogde structurele bezuiniging voor 10 duizend euro te dekken middels inkomsten en uitgaven buiten de personeelslasten om, en voor de rest te effectueren bij pensionering per 14 november 2015 van het huidige hoofd van Bureau Woonwageng zaken middels aanpassing van het aantal uren en inschaling bij de aanstelling van een nieuw hoofd.

Bureau Woonwageng zaken draagt zorg voor de verdere ontwikkeling en uitvoering van een samenhangend gemeentelijk beleid wat woonwageng zaken betreft, inclusief beheer en verhuur van woonwagens, woonwagenstandplaatsen en woonwagenterreinen. Het overgrote deel van de beoogde structurele bezuiniging is voor 2015 nog niet te realiseren gezien het tijdstip van pensionering van het huidige hoofd maar wel ingaande 2016. De jaarlijkse concernbijdrage is dan nog 72 duizend euro, twee jaar geleden was dat nog 222 duizend euro. De eerdere bezuinigingen werden gerealiseerd door hogere inkomsten en lagere uitgaven op verhuur en onderhoud. Met de daarop nu opnieuw geplande 10 duizend euro bezuiniging lijkt de ondergrens bereikt wat substantiële verdere huurverhogingen en onderhoudskosten betreft.

Stadsnomaden

In onze stad worden we met regelmaat geconfronteerd met mensen die hun caravan of woonwagen beschouwen als hun al dan niet tijdelijk huis, die daar geen legale stapel voor hebben, 'zomaar' ergens gaan staan en daar vervolgens al dan niet bij de gemeentelijke basisadministratie hun verblijfadres aan koppelen. In de openbare ruimte, waar de gemeente 'eigenaar' is, of op particulier terrein. Vaak spreken we over 'nomaden' en in stedelijk gebied 'stadsnomaden'. In veel van die situaties vraagt dit een zorgvuldige signalering, analyse, planvaststelling en -uitvoering, inclusief nazorg en beheer. In 2015 willen we ons beleid verder integraal ontwikkelen tot een protocol.

Beleidsveld

Wijkperspectieven /Evenwichtige wijken

In het NLA 2.0 zijn wijkperspectieven vastgesteld. Samen met corporaties en bewoners werken we aan leefbare en evenwichtige wijken, met de inzet van NLA-wijkteams en wijk-budgetten. Het NLA 2.0 loopt eind 2014 af. We zijn met corporaties in overleg over het vervolg van de samenwerking.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In Groningen steken we al jarenlang, samen met de corporaties, veel energie in de leefbaarheid van wijken. We combineren fysieke ingrepen met sociale maatregelen. NLA-wijkteams stimuleren en faciliteren initiatieven en eigen inzet van bewoners. Uit de leefbaarheidsmonitor blijkt dat wijkvernieuwing een positief effect heeft. Ook de Leefbaarometer van het Ministerie van

Binnenlandse Zaken laat een gestage positieve ontwikkeling zien. In 2012 woonde nog slechts 2,8% van de Groningers in een buurt met een slechte of matige leefbaarheidsscore. Dat was in 1998 nog ruim 34%. In de vergelijking met andere steden doet Groningen het erg goed.

We krijgen bij de uitvoering van het woonbeleid soms signalen dat de huishoudensamenstelling van sommige buurten verandert. We willen daarom in bij de actualisatie van de woonvisie bekijken of we maatwerk bij het realiseren van nieuwbouwplannen voor specifieke doelgroepen kunnen toepassen.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Het realiseren van leefbare en evenwichtige wijken.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Wijkperspectieven

We maken in 2014 nieuwe samenwerkingsafspraken met de corporaties tegen de achtergrond van sterk gewijzigde omstandigheden, financieel en volkshuisvestelijk. Daarbij bezien we ook de positie van wijkteams na 2014. We werken aan een nieuw convenant, als opvolger van NLA 2.0, waarin we vorm en inhoud geven aan wijkvernieuwing op uitnodiging en coproductie in de wijken. We willen ons samen blijven inzetten om de leefbaarheid op peil te houden en op specifieke plekken te verbeteren. Met de corporaties hebben we ons uitgesproken voor meer maatwerk en een meer projectgerichte benadering, waarin goede aansluiting is met de belangrijke ontwikkelingen in het sociale domein. We onderzoeken welke rol is weggelegd voor de huidige wijkteams, waarbij we veel waarde hechten aan de samenwerking op bestuurlijk en uitvoeringsniveau.

Aan een aantal projecten die mede voortkomen uit de wijkperspectieven werken we verder:

- De herontwikkeling van Innersdijk en seniorenwoningen in Beijum;
- We onderzoeken de mogelijkheden voor ontwikkeling van locaties in Lewenborg (bibliotheek, Aldi-locatie en zwembad);
- We maken een uitwerking van de plannen voor het woonzorgcentrum en de omliggende gebieden in Oosterhoogebrug;
- De nieuwbouw in de Grunobuurt is in 2014 weer opgepakt. In 2015 bekijken we in overleg met Nijestee de mogelijkheden voor de volgende fase;
- Samen met corporaties stellen we een integrale planontwikkeling en een uitvoeringsplan voor de Wijert-Noord op. De nieuwbouw van enkele blokken sociale huurwoningen van De Huismeesters is inmiddels gestart;
- Na de bouw van de eerste fase van de Trefkoel, het winkelcentrum en de Vensterschool in Paddepoel werken we met Nijestee de tweede fase verder uit;
- De nieuwbouw in Cortingborg (De Hoogte) wordt afgerond.

Verwacht/beoogd resultaat

Handhaving van de positieve leefbaarheidsscores in de verschillende wijken. Uitwerking van plannen om op specifieke plekken leefbaarheid te verbeteren.

Integraal Gebiedsgericht Werken [Extra beleidsmiddelen coalitie akkoord]

In ons coalitie akkoord steken we in op integraal, gebiedsgericht werken. Een nieuwe aanpak, waarin het sociaal-maatschappelijk domein met onder meer de vorming van sociale (wijk)teams en het fysieke domein samenkomen. Het gaat ons daarbij om een vernieuwende werkwijze waarbij we (bewoners)initiatieven en participatie van bewoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen in de wijk centraal stellen. Daartoe willen we ook substantiële middelen ter beschikking stellen en de organisatie daarop inrichten. We hebben in het coalitie akkoord aangegeven per jaar 5 miljoen euro te willen reserveren voor het integraal gebiedsgericht werken, door verschuiving van middelen vanuit de bestaande programma's. Vooruitlopend op deze beschikking en de nieuwe organisatie willen we alvast voortvarend aan de slag gaan. Daarom stellen we voor om in 2015 2,154 miljoen euro extra beleidsmiddelen beschikbaar te stellen. Hiervan wordt 1 miljoen euro gedekt vanuit de beschikbare ISV-middelen. De discussie over de inzet van maatschappelijke banen is onderdeel van het gebiedsgericht werken. Met dit budget kunnen de vijf wijkwethouders een start maken en gedurende dit jaar de eerste resultaten van het integraal gebiedsgericht werken evalueren.

CULTUURHISTORIE EN ARCHEOLOGIE

Met het monumenten- en archeologiebeleid willen we ons cultuurhistorisch erfgoed zo goed mogelijk beschermen en (laten) beheren. Daarnaast streven we naar een zo breed mogelijke integratie van de cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening. Enerzijds willen we dus zorgvuldig omgaan met wat eerdere generaties Groningers ons nalieten en anderzijds ervoor zorgen dat de cultuurhistorie bijdraagt aan de kwaliteit van de leefomgeving van vandaag en morgen.

We richten ons daarbij op:

- Eigenaren van monumenten en concrete projectontwikkelingen (onder meer door het stellen van randvoorwaarden bij verlening van omgevingsvergunningen en het stimuleren van instandhouding door middel van een bescheiden financiële ondersteuning);
- De inbreng van cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening, onder meer bij stedenbouwkundige en bestemmingsplannen, en ontsluiting van informatie over cultuurhistorie door middel van de Cultuurhistorische WaardenKaart (CWK) op internet.

Een en ander gebeurt op basis van archeologisch, bouw- kleur-, architectuurhistorisch, stedenbouw-historisch en historisch geografisch onderzoek. Het werkkerrein beslaat het gehele gemeentelijke grondgebied.

Tot slot vinden we het belangrijk, zoveel mogelijk bekendheid te geven aan monumenten en cultuurhistorie in de gemeente. Daarom organiseren we jaarlijks de Open Monumentendag (15 duizend bezoekers) en geven we 'Hervonden Stad, jaarboek voor archeologie, bouwhistorie en restauratie' uit. Ook de samenwerking met het Noordelijk Scheepvaartmuseum en andere cultuurhistorische instellingen is van belang om sporen uit het verleden zichtbaar te houden.

GELD

Het lastentotaal op deelprogramma Cultuur historie en archeologie bedraagt 858 duizend euro. Deze lasten worden gedekt uit overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsvelden

- Monumenten
- Archeologie

Beleidsveld

Monumenten

Het totaal aantal rijksmonumenten in de gemeente bedraagt 636 (en 32 archeologische rijksmonumenten). Daarnaast heeft Groningen 8 van rijkswege beschermde stadsgezichten. Sinds 2010 bedraagt het totaal aantal gemeentelijke monumenten 528 (en 22 gemeentelijke archeologische monumenten).

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In het kader van de aanwijzing naoorlogse monumenten, heeft het Rijk voorgesteld het Crematorium van rijkswege te beschermen. Het Crematorium is al een gemeentelijk monument. Daarnaast heeft het Rijk de wijk De Wijert-noord aangewezen als één van de 30 belangrijkste naoorlogse gebieden in Nederland.

Voor de instandhouding van gemeentelijke monumenten heeft uw raad binnen het Stimuleringsfonds wonen en monumenten een laagrentende financieringsregeling in het leven geroepen. De regeling helpt eigenaren hun monument goed te onderhouden. De regeling is een succes, er zijn ten minste 18 leningen verstrekt. Daarentegen is het niet meer mogelijk bij te dragen aan de instandhouding van rieten daken op boerderijen, aan rijksmonumenten waar de rijkssubsidie tekort schiet en aan sommige monumentale woningbouwcomplexen.

De realisatie van het in 1996 vastgestelde gemeentelijke Kanjerplan loopt op zijn einde. Er zijn ruim 50 grote moeilijk rendabel te maken monumentale gebouwen gerevitaliseerd en hersteld,

zoals het Prinsenhof tot hotel-restaurant, de dubbele loods in het Ebbingekwartier en het meest lastige project, de Watertoren-noord. Dit project kan voor een aantal jaren op een laag pitje worden gezet; er wordt geen budget gereserveerd. Indien zich in de komende jaren toch een groot herbestemmingsproject voordoet, kan worden bekeken of dit incidenteel uit andere middelen van het bouwoffensief kan worden gefinancierd (risicoafdekking financiering projecten).

De afgelopen jaren hebben we de cultuurhistorie zo goed als mogelijk verankerd in de te actualiseren bestemmingsplannen. Met het Bestemmingsplan Binnenstad als voorlopig sluitstuk is dit tot op heden ten dele gelukt. Voor ongeveer de helft van het gemeentelijk grondgebied is nu een cultuurwaardenkaart in het bestemmingsplan opgenomen. Als gevolg van de bezuinigingen (onder meer wegvallen ISV) zal het niet eenvoudig zijn dit ook voor het overige deel van het gemeentelijk grondgebied te realiseren.

Het omvangrijk bouwhistorisch onderzoek van alle gebouwen in de binnenstad met uiterlijke kenmerken van vóór 1850 wordt niet afgerond vóór eind 2014. Met de beperkte middelen is de afronding in 2015 onzeker. Ook voor het bouwhistorisch onderzoek bij verbouwingen is minder financiële armslag, zodat dit werk als verplichting bij de veroorzaker zou kunnen worden gelegd.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Binnen de huidige mogelijkheden:

- Bescherming, instandhouding en zorgvuldig beheer van het cultuurhistorische erfgoed zowel boven als onder het maaiveld;
- Een zo goed mogelijke integratie van cultuurhistorie in stedenbouwkundige en bestemmingsplannen, om de cultuurhistorische waarden te behouden en de daaruit voortvloeiende identiteit en de herkenbaarheid van plekken, locaties en gebieden in de gemeente te vergroten;
- Goede digitale ontsluiting van bij de gemeente beschikbare informatie over cultuurhistorie ten behoeve van burgers en bedrijfsleven. Binnenkort ook via het KCC.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Reguliere activiteiten

- Uitvoering en begeleiding van bouwhistorisch onderzoek ten behoeve van vergunningverlening, al dan niet als verplichting voor de vergunning-aanvrager (circa 50);
- Advisering over vergunningaanvragen en voorbehandelingen bij rijks- en gemeentelijke monumenten (circa 300);
- Overname van de adviesrol van de monumentencommissie met betrekking tot gemeentelijke monumenten;
- Vaststelling en realisatie van bestedingsprogramma monumenten 2015;
- In beperkte mate advisering op het gebied van cultuurhistorie bij het opstellen van stedenbouwkundige en bestemmingsplannen (sinds 2012 een wettelijke taak) en reageren op vragen van burgers en bedrijfsleven;
- In beperkte mate Promotieactiviteiten, zoals de organisatie van de jaarlijkse Open Monumentendag, het uitbrengen van jaarboek Hervonden Stad, diverse lezingen en tentoonstellingen;
- En tot slot het onderhouden en verbreden van de gemeentelijke website en de digitale Cultuurhistorische Waarden Kaart (CWK).

Overige activiteiten:

- In het kader van het nieuwe bestemmingsplan Binnenstad hebben we besloten om naast de al bestaande rijks- en gemeentelijke monumenten nog circa 250 cultuurhistorisch waardevolle onderdelen van gebouwen te beschermen. Dit kunnen voorgevels zijn, of waardevolle bouwhistorische onderdelen van gebouwen. Deze partiële bescherming van gebouwen heeft de werknaam monument-light gekregen, om daarmee aan te geven dat slechts een onderdeel van het gebouw beschermd is. Hiermee kan de cultuurhistorische (beeld)kwaliteit van panden in beschermd stadsgezichten beter beschermd worden;
- Afronding van de Bouwhistorische verkenningen en rapportages in het kader van het eerder genoemde project Inventarisatie van alle gebouwen in de binnenstad met uiterlijke kenmerken van vóór 1850, voor zover de middelen dat toelaten. We willen de laatste circa 100 (van de in totaal circa 1250) gebouwen bezoeken en van rapportages voorzien. Een en ander is onder meer nodig om eigenaren en potentiële kopers goed te kunnen informeren over de cultuurhistorische waarden van het pand en om vergunningaanvragen voor wijziging van monumenten snel en zorgvuldig af te kunnen handelen;
- Actualisatie van het onder- en bovengrondse monumentenbeleid.

Bijdrage wettelijke taken Cultuurhistorie (extra beleidsmiddelen coalitie akkoord)

Voor de financiering van de verschillende activiteiten die vallen binnen het totale programma cultuurhistorie, dus zowel het beleidsveld Monumenten als het beleidsveld Archeologie, moeten we vanaf dit jaar extra beleidsmiddelen beschikbaar stellen in verband met het wegvallen van de ISV. Voor de wettelijk verplichte taken stellen we voor om in het meerjarenbeeld structureel 300 duizend per jaar beschikbaar te stellen. Daarnaast worden voor de overige activiteiten middelen gereserveerd in het bouwoffensief, inclusief het Groninger Monumenten Fonds (GMF).

Beleidsveld

Archeologie

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Er was in 2014 een toename in het aantal, vooral kleine archeologische onderzoeken merkbaar. Aan de andere kant is merkbaar dat door beperkte ingrepen in de bodem en dus lagere bouwkosten het bodemarchief beter wordt gespaard; wat ook een doelstelling is. De door faillissementen gestopte rapportages van de onderzoeken Europapark (steentijd-vindplaats) en Grote Markt-oostzijde/Groninger Forum zijn inmiddels weer opgepakt en worden in 2015 afgerond.

Om het gebrek aan (gekwaliceerde) ruimte in onze gemeentelijke bewaarplaats voor Bodemvondsten op te lossen, wordt sinds 2011 ruimte gehuurd van het Noordelijk Archeologisch Depot in Nuis. Als wettelijk toezichthouder op het archeologisch depot, heeft de provincie ons gevraagd een overdracht (ook in eigendom) van de gemeentelijke archeologica naar Nuis te overwegen. In onze overweging speelt mee dat daarmee het bestaansrecht van het gemeentelijk depot, de inzet van vrijwilligers van Monument en Materiaal en de samenwerking met onder andere het Noordelijk Scheepvaartmuseum in het gedrang komt.

Behoud van het bodemarchief vindt vooral plaats door planologische bescherming in bestemmingsplannen, en door het stellen van voorschriften aan omgevingsvergunningen (ca. 30 - 50 per jaar). De meeste bestemmingsplannen zijn inmiddels geactualiseerd, zodat de gemeentelijke erfgoedvergunning geleidelijk aan overbodig wordt. Voor de monitoring van de gemeentelijke monumenten zijn er in het huidige financieringsmodel geen mogelijkheden. Wat dan resteert, is de bouwtoezichtelijke inspectie, achteraf.

Waar behoud van archeologie ter plekke niet mogelijk is, volgt archeologisch onderzoek. In alle gevallen is dit onderzoek het gevolg van een voorschrift bij een omgevings-, aanleg- of erfgoedvergunning. Enkele tientallen aanvragen worden daarvoor jaarlijks beoordeeld; in een aantal gevallen leidt dit tot een opgraving of begeleiding van de graafwerkzaamheden. In toenemende mate wordt ondiep gefundeerd, zodat er minder hoeft te worden gedocumenteerd. Publicatie van het gevondene vindt plaats in rapporten door archeologische bedrijven, in ons jaarboek Hervonden Stad, in onze digitale rapportenreeks Stadse Fratsen, in boeken, bundels, tijdschriften, in exposities, in dagbladen, op tv en via websites en Twitter. Op uitnodiging van het Noordelijk Scheepvaart Museum denken wij mee aan het exposeren van de resultaten van archeologisch en bouwhistorisch onderzoek in dat museum. Daarvoor is een bruikleenovereenkomst aangegaan.

Met de beschikbare financiële middelen ontbreekt ruimte voor (verplichte) vergoeding van excessieve archeologiekosten als gevolg van voorschriften. In dergelijke gevallen zal incidenteel en ad hoc een oplossing moeten worden gevonden. Ook de hoogte van onze vergoeding voor het maken van een (verplicht) Programma van Eisen moet tegen het licht worden gehouden. Daar wordt de erfgoedverordening op aangepast.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Binnen de huidige mogelijkheden:

- Bescherming en instandhouding van het archeologische bodemarchief;
- Documentatie van het bodemarchief waar dat door werkzaamheden verloren gaat;
- Publicatie in woord, beeld en expositie van de resultaten van archeologisch onderzoek.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Reguliere activiteiten

Binnen de huidige mogelijkheden:

- Opstellen en uitvoeren jaarprogramma archeologie 2015;
- Opstellen archeologieparagrafen bestemmingsplannen;

-
- Beoordeling omgeving- erfgoed- en aanlegvergunningaanvragen; verstrekken van interne en externe adviezen m.b.t. de archeologie binnen de gemeente (zoals Zuidelijke ringweg en spoorlijnen); toezicht op archeologisch onderzoek te velde;
 - Beoordelen van Programma's van eisen, beoordelen rapporten, zowel de gemeentelijke als die van derden;
 - In- en externe (publieks)voorlichting met betrekking tot het gemeentelijk beleid en de resultaten van archeologisch onderzoek;
 - Bewaren en beheren van archeologische vondsten en documentatie; registratie van toevuls-vondsten binnen de gemeente, onder andere in de archeologische beleidskaart en de CWK.

Overige activiteiten

- Opstellen van de Groninger Onderzoekagenda, als vakinhoudelijke onderbouwing voor het al vastgestelde archeologiebeleid;
- Inbreng van archeologische gegevens in de gemeentelijke Cultuur Waarden Kaart;
- Leveren van bijdragen aan en entameren van publicaties en exposities, onder andere in samenwerking met het Noordelijk Scheepvaart Museum;
- De gemeentelijke opgravingsvergunning wordt, mede omdat we die nauwelijks meer inzetten en door nieuwe, forse certificeringseisen, aan de minister teruggegeven.

Bijdrage wettelijke taken Cultuurhistorie (extra beleidsmiddelen coalitie akkoord)

Zie pagina 213 bovenaan.

OVERIG WONEN

GELD

Het lastentotaal op het deelprogramma Overig wonen bedraagt 3,2 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit huur, overige inkomsten, en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

- Overig wonen

Beleidsveld

Overig wonen

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Revolverend Fonds

Op dit moment is de ruimte in het revolverend fonds opgevuld met algemene startersleningen en startersleningen voor Meerstad (zie Deelprogramma 8.1 Doelgroepen, beleidsveld Starters), zachte leningen voor het opknappen van woonschepen (8.3, beleidsveld Woonschepen) en laagrentende onderhoudsleningen voor gemeentelijke monumenten (8.4, beleidsveld Monumenten). Er wordt de komende jaren bezuinigd op het revolverend fonds.

Verwacht/beoogd resultaat

- Wij zoeken momenteel nog naar een nieuwe methode om het revolverend fonds structureel te voeden.

Wegvallen ISV middelen [Extra beleidsmiddelen]

In 2011 heeft de decentralisatie in het fysieke domein plaatsgevonden. Dit betreft de Stedelijke Vernieuwing en de hieraan gerelateerde beleidsvelden, waaronder Wijkvernieuwing/Wijkaanpak, Cultuurhistorie, Bodemsanering en Gebiedsontwikkeling. Voor de periode 2011-2014 zijn voor de uitvoering van deze taken destijds rijksmiddelen beschikbaar gesteld via het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing. Vanaf 2015 houdt dit budget op te bestaan. De structureel uit het ISV gefinancierde personele bezetting willen we vanaf 2015 structureel financieren uit eigen middelen. De hiermee gemoeide kosten bedragen 170 duizend euro. Wij stellen uw raad dan ook voor in 2015 170 duizend euro structureel beschikbaar te stellen uit de extra beleidsmiddelen 2015.

WAT GAAT HET KOSTEN?

Programma 8. Wonen						
Bestaand beleid Dp nr.	Rekening 2013	Actuele	Primitieve	2016	2017	2018
		begroting 2014	begroting 2015			
Lasten						
8.1 Doelgroepen	202	803	550	550	550	550
8.2 Nieuw bouw	16.370	12.610	8.216	10.216	10.216	10.216
Bestaande						
8.3 w oningvoorraad	5.012	10.352	857	812	812	812
Cultuur historie						
8.4 en archeologie	2.802	1.972	858	858	858	858
8.5 Overig wonen	7.826	9.924	3.237	3.248	3.282	3.316
Totaal lasten	32.212	35.661	13.718	15.684	15.718	15.752
Baten						
8.1 Doelgroepen	100	613	252	252	252	252
8.2 Nieuw bouw	7.868	7.891	8.475	8.475	8.475	8.475
Bestaande						
8.3 w oningvoorraad	2.946	3.687	692	692	692	692
Cultuur historie						
8.4 en archeologie	189	190	81	81	81	81
8.5 Overig wonen	2.484	3.529	3.588	3.588	3.088	3.088
Totaal baten	13.587	15.910	13.088	13.088	12.588	12.588
Geraamd resultaat voor bestemming	-18.625	-19.751	-630	-2.596	-3.130	-3.164
Reserve mutaties						
Totaal toevoegingen	54.885	25.513	1.391	1.391	1.391	1.391
Totaal onttrekkingen	9.732	7.667	125	125	125	125
Geraamd resultaat na bestemming	-63.778	-37.597	-1.896	-3.862	-4.396	-4.430

Continuering extra beleid voorgaande jaren						
Dp nr.			2015	2016	2017	2018
8.2 Bijdrage Merstad			112	112	112	112
8.2 Duurzame ontwikkeling/ambitie energieneutraal 2020			1.000	1.000	1.000	1.000
8.5 Stoppen ISV gelden			170	170	170	170

Aanvullende beleidsmiddelen 2015						
Dp nr.			2015	300	2017	2018
8.2 Thema verduurzamen			1.000	1.000	1.000	1.000
8.3 Budget gebiedsgericht werken			2.154			
8.4 Wettelijke taken (cultuurhistorie en archeologie)			300	300	300	300

Toelichting van het verschil tussen de begroting van 2015 en de actuele begroting van 2014 (alleen bij verschillen in baten of lasten > 250 duizend euro)

8.1 Doelgroepen

N 108 duizend euro

Bezuiniging fietsklemmen (V 125 duizend euro)

In de begroting 2015 is een bezuiniging van 125 duizend euro verwerkt op de fietsklemmen.

Doorberekening overhead (V 222 duizend euro)

De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

Terug ramen incidentele begrotingswijzigingen (N 310 duizend euro)

De incidentele begrotingswijzigingen uit 2014 zijn terug geraamd (ISV en bezuinigingen).

Uren capaciteitsraming (N 234 duizend euro)

Het extra beleid voor het tekort bedrijfsvoering RO/EZ is terug geraamd. Op basis van de capaciteitsplanning 2015 zijn de budgetten voor ureninzet in de begroting aangepast (baten en lasten).

Taakstelling bezuinigingen (V 89 duizend euro)

In het kader van de bezuinigingen (organisatieontwikkeling RO) en de kosten van overbezetting is een stelpost opgenomen van 89 duizend euro.

8.2 Nieuwbouw**V 5,0 miljoen euro****Extra beleid (V 2,650 miljoen euro)**

De in 2014 beschikbaar gestelde middelen voor duurzaamheid (2.250 miljoen euro) en de Boterdiepgarage (1,4 miljoen euro) zijn terug geraamd. In de begroting 2015 is vanuit extra beleid een bedrag van 1 miljoen euro opgenomen voor duurzaamheid. Per saldo leidt dit tot een voordeel van 2,650 miljoen euro.

Doorberekening overhead (V 1,982 miljoen euro)

De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

Kosten overige directies (V 406 duizend euro)

Een andere directie (SSC) van de gemeente Groningen schrijft uren ten laste van deelprogramma 8.2 Nieuwbouw.

Stadsleven natuurlijk (V 134 duizend euro)

Het budget voor Stadsleven Natuurlijk wordt bezuinigd in 2015. In 2014 was al een bezuiniging opgenomen van 134 duizend euro. Voor 2015 wordt het volledige bedrag bezuinigd.

Uren capaciteitsraming (N 618 duizend euro)

Het extra beleid voor het tekort bedrijfsvoering RO/EZ is terug geraamd. Op basis van de capaciteitsplanning 2015 zijn de budgetten voor ureninzet in de begroting aangepast (baten en lasten).

ISV (V 278 duizend euro)

Terug ramen van incidentele begrotingswijzigingen ISV uit 2014 met betrekking tot bouwlocaties en bereikbaarheid/gebiedsontwikkeling Oosterhamrikzone-UMCG Noord/Ciboga.

Bouwleges (N 169 duizend euro)

In 2015 wordt minder opbrengsten uit de bouwleges verwacht.

Diverse afwijkingen (V 130 duizend euro)

Binnen het deelprogramma nieuwbouw zijn ten opzichte van de begroting 2014 diverse afwijkingen in de begroting uitvoeringskosten 2015 ontstaan van 130 duizend euro voordelig.

Taakstelling bezuinigingen (V 185 duizend euro)

In het kader van de bezuinigingen (organisatieontwikkeling RO) en de kosten van overbezetting is een stelpost opgenomen van 185 duizend euro.

8.3 Bestaande woningvoorraad**V 6,5 miljoen euro****Aanpak illegale kamerverhuur (V 400 duizend euro)**

De beschikbare middelen voor de aanpak van illegale kamerverhuur komen te vervallen miv 2015.

Doorberekening overhead (V 115 duizend euro)

De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

Terug ramen incidentele begrotingswijzigingen (V 6,264 miljoen euro)

De incidentele begrotingswijzigingen uit 2014 zijn terug geraamd (ISV en NLA)

Uren capaciteitsraming (V 85 duizend euro)

Het extra beleid voor het tekort bedrijfsvoering RO/EZ is terug geraamd. Op basis van de capaciteitsplanning 2015 zijn de budgetten voor ureninzet in de begroting aangepast.

Diverse afwijkingen (V 3 duizend euro)

Binnen het deelprogramma bestaande woningvoorraad zijn ten opzichte van de begroting 2014 diverse afwijkingen in de begroting uitvoeringskosten 2015 ontstaan van 3 duizend euro voordelig.

Taakstelling bezuinigingen (V 16 duizend euro)

In het kader van de bezuinigingen (organisatieontwikkeling RO) en de kosten van overbezetting is een stelpost opgenomen van 16 duizend euro.

Stelpost bezuiniging (V 50 duizend euro)

De verwachting is dat de bezuiniging op de woonwagenvoorzieningen nog niet in 2015 kan worden gerealiseerd. Hiervoor is een stelpost opgenomen.

Rente ISV en BWS (N 433 duizend euro)

Terug ramen van incidentele rentebaten reserve ISV en BWS uit de begroting 2014.

8.4 Cultuurhistorie en archeologie

V 1,0 miljoen euro

Cultuurhistorie (N 300 duizend euro)

In de begroting 2015 zijn middelen opgenomen voor de uitvoering van de wettelijke taken cultuurhistorie.

Doorberekening overhead (V 250 duizend euro)

De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

Terug ramen incidentele begrotingswijzigingen (V 1,041 miljoen euro)

De incidentele begrotingswijzigingen uit 2014 zijn terug geraamd (ISV)

Uren capaciteitsraming (N 67 duizend euro)

Het extra beleid voor het tekort bedrijfsvoering RO/EZ is terug geraamd. Op basis van de capaciteitsplanning 2015 zijn de budgetten voor ureninzet in de begroting aangepast (baten in verband met werken derden en lasten)

Taakstelling bezuinigingen (V 81 duizend euro)

In het kader van de bezuinigingen (organisatieontwikkeling RO) en de kosten van overbezetting is een stelpost opgenomen van 81 duizend euro.

8.5 Overig wonen

V 6,7 miljoen euro

Doorberekening overhead (V 1,577 miljoen euro)

De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

Terug ramen incidentele begrotingswijzigingen (V 4,158 miljoen euro)

De incidentele begrotingswijzigingen uit 2014 zijn terug geraamd (ISV)

Platform Gras (V 7 duizend euro)

In de begroting 2015 is een bezuiniging van 7 duizend euro opgenomen op de bijdrage aan Platform Gras.

Uren capaciteitsraming (V 116 duizend euro)

Het extra beleid voor het tekort bedrijfsvoering RO/EZ is terug geraamd. Op basis van de capaciteitsplanning 2015 zijn de budgetten voor ureninzet in de begroting aangepast (baten in verband met werken derden en lasten).

Kapitaallasten investeringen (V 249 duizend euro)

Er heeft een budgettair neutrale verschuiving plaats gevonden van de begrote bedragen voor de kapitaallasten voor concerninvesteringen bij de deelprogramma's 2.5, 7.6 en 8.5. Hierdoor sluit de begroting beter aan bij de werkelijkheid. Dit betekent een verlaging van het budget bij deelprogramma 8.5 van 249 duizend euro.

Diverse afwijkingen (V 126 duizend euro)

Binnen het deelprogramma overig wonen zijn ten opzichte van de begroting 2014 diverse afwijkingen in de begroting uitvoeringskosten 2015 ontstaan van 126 duizend euro voordelig.

Taakstelling bezuinigingen (V 513 duizend euro)

In het kader van de bezuinigingen (organisatieontwikkeling RO) en de kosten van overbezetting is een taakstelling opgenomen van 513 duizend euro.

PROGRAMMA 9

Onderhoud en beheer openbare ruimte

Duurzaam schoon, heel, mooi, groen

In het programma Onderhoud en beheer werken we aan een buurt, wijk en stad waar het prettig is om te verblijven. Een stad die schoon, heel, mooi en groen is. Luisteren naar en samenwerken met bewoners is bij onderhoud en beheer in Groningen een goede gewoonte. We zoeken daarbij samen met bewoners ook naar nieuwe vormen van zelfbeheer door bewoners en we staan open voor nieuwe initiatieven. De gezamenlijke inzet van bewoners draagt ook bij aan het versterken van de samenhang in de buurt. Duurzaamheid is in alle onderdelen van dit programma richtinggevend.

Relevante beleidsnota's

Groninger Water- & Riolerings Plan 2014-2018
Bomenstructuurvisie 'Sterke Stammen' (2014)
Borgrapportage (2013)
Evaluatie hondenbeleid (2013)
Evaluatie boombeheer 2013
Een graf in stad 2012
Meerjarenplan vervangingsinvesteringen en aanvullend lang cyclisch onderhoud 2012 - 2016
Afvalbeheerplan 2011-2015
Bladgoud (2013)
Beleidsregels APVG vellen van een houtopstand (2013)
Onkruidbestrijding verhardingen (2010)
Groenparticipatie 2010
Uitvoeringsprogramma bodem en ondergrond 2015
Nota Bodembeheer 2014
Groenstructuurvisie Groene Pepers (2009)
Dierenwelzijn in Groningen "Van Kop tot Staart" (2008)
Convenant Bewonersparticipatie (2008)
Bodemnota 2005 Gebruik Centraal
Beheer Openbare Ruimte Groningen (2001)

Ontwikkelingen

We hebben besloten op een aantal onderdelen binnen dit programma bezuinigingen door te voeren, waardoor het onderhoudsniveau in de stad de komende jaren lager zal worden. Deze bezuiniging wordt voor het grootste deel in 2015 geëffectueerd. We willen de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de stad ook binnen dit programma verder ontwikkelen en zoeken daarom naar nieuwe mogelijkheden om bewoners en ondernemers te laten participeren in het beheer van hun woonomgeving.

DEELPROGRAMMA'S

1. **Kwaliteit van de leefomgeving**
2. **Afvalinzameling en -verwerking**
3. **Overig onderhoud en beheer openbare ruimte**

KWALITEIT VAN DE LEEFOMGEVING

In het deelprogramma 'kwaliteit van de leefomgeving' zijn alle activiteiten ondergebracht die samenhangen met het onderhoud van de openbare ruimte en de infrastructuur in Groningen. Goed onderhoud draagt in belangrijke mate bij aan ons doel om de aantrekkelijkheid van Groningen te behouden en versterken. We streven daarbij naar het realiseren van vooraf bepaalde kwaliteitsdoelen en een blijvend functioneren van de voorzieningen in de openbare ruimte. Speciale aandacht schenken we aan het behoud van de ecologische kwaliteit en het beheer van de parken met een stedelijke functie.

De inbreng van bewoners bij het onderhoudsprogramma is van groot belang voor de kwaliteit van de leefomgeving. Een deel van de activiteiten in dit deelprogramma is dan ook met name gericht op het betrekken van bewoners bij (keuzes in) het onderhoud van de stad. We zoeken bovendien samen met bewoners naar nieuwe vormen van zelfbeheer door bewoners in de leefomgeving.

GELD

Het lastentotaal op deelprogramma Kwaliteit van de woonomgeving bedraagt 55,5 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt door werken voor derden, verkoop fietsen stations- gebied, begraafrechten, rioolrechten, , beschikkingen, toezicht en beveiliging, overige baten en een bijdrage uit de algemene middelen

Beleidsvelden

- Onderhoud beheer openbare ruimte
- Ecologie
- Stadsparken
- Bewonersparticipatie bij onderhoud van de woonomgeving
- Onderhoud infrastructuur
- Toezicht en handhaving openbare ruimte
- Dierenwelzijn

Beleidsveld

Onderhoud beheer openbare ruimte

Dit beleidsveld betreft het schoon en heel houden van alle verhardingen, verkeersvoorzieningen, groen en speelvoorzieningen. Een schone en hele openbare ruimte is van groot belang voor het aantrekkelijk houden van de leefomgeving in de stad. Het gaat over alle onderhoudsmaatregelen waarmee we de in BORG (Beheer Openbare Ruimte Groningen) vastgestelde kwaliteitsdoelen in het beheer nastreven. We streven er naar dat de burgers tevreden blijven over hun woonomgeving en het onderhoud daarvan. We realiseren dit door klein en groot onderhoud uit te voeren volgens de vastgestelde BORG doelstellingen. We baseren ons daarbij op de professionele inspecties en de jaarlijks door burgers uitgevoerde Borgschouw.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De afgelopen jaren zijn we erin geslaagd om een goede onderhoudskwaliteit van de stad te realiseren. Uit de Burgerschouw van 2013 blijkt dat Groningen stadsbreed in 92 % van de waarnemingen voldoet aan de (oorspronkelijke) BORG doelen. Daarmee is de totaalscore iets hoger geworden dan die van 2012. Uit de laatste trendrapportage monitor leefbaarheid en veiligheid (2012) blijkt dat de tevredenheid over het onderhoud op dat moment gemiddeld genomen gelijk was aan de jaren daarvoor. Het gemiddelde waarderingscijfer voor de woonomgeving lag in 2012 op een 7,6.

Naast het reguliere onderhoud hebben we vanaf 2012 diverse voorzieningen vervangen die het eind van de technische levensduur hadden bereikt.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beogd 2014	Beogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ Resultaten Borg schouw: (voldoet aan - in 2014 verlaagde - BORG doelen)	▪ 92%	▪ 90%	▪ 90% ¹	▪ 90%
▪ Resultaten monitor Leefbaarheid en Veiligheid Tevreden over onderhoud van:				
Schoonhouden	▪ 75%	▪ >73%	▪ >70%	▪
Groen	▪ 78%	▪ >76%	▪ >73%	▪
Speelvoorzieningen	▪ 78%	▪ >76%	▪ >73%	▪
Wegen	▪ 84%	▪ >82%	▪ >79%	▪
Fietspaden	▪ 85%	▪ >83%	▪ >80%	▪
Trottoirs	▪ 70%	▪ >68%	▪ >65%	▪
Algemeen waarderingscijfer	▪ 7,6	▪ >7,0	▪ >7,0	▪

Doelen

Wat willen we bereiken?

Wij willen ons in 2015 opnieuw inspannen om de stad zo goed mogelijk schoon en heel te houden en willen daarom het BORG niveau niet verder verlagen. Leidend voor dit deelprogramma blijven dan ook de BORG doelstellingen die jaarlijks door de raad worden vastgesteld. Voor de binnenstad en het Noorderplantsoen blijven we streven naar het hoge onderhoudsniveau, op de hoofdstructuren en in de wijken en bedrijfsterreinen kiezen we sinds 2014 voor een lagere inzet op met name de kort cyclische maatregelen (groenonderhoud en schoonhouden). We leveren met plaatselijke inzet maatwerk om concentraties van erge rommel en vervuiling aan te kunnen pakken. Met de BORG schouw zullen we de ontwikkeling van de onderhoudskwaliteit blijven volgen. Met ingang van 2012 stellen we extra middelen beschikbaar voor de uitvoering van een gefaseerde vervanging van een aantal versleten voorzieningen in de openbare ruimte en voor aanvullend lang cyclisch onderhoud. We streven er in 2015 naar om met onze inzet in het onderhoud en het faciliteren van participatie, de technische kwaliteit van de voorzieningen in de stad in stand te houden, de BORG doelstellingen te realiseren en de tevredenheid van bewoners zoveel mogelijk op peil te houden.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Vervangen voorzieningen en aanvullend onderhoud [Lopend beleid]

Een aantal voorzieningen in de stad is de komende tijd aan vervanging toe. Daarnaast voorzagen het onderhoudsbudget niet in alle benodigde groot onderhoud. In 2012 hebben we daarom een structureel budget aan de onderhoudsbegroting toegevoegd. Met dit budget wordt vanaf 2012 een aantal voorzieningen vervangen en wordt aanvullend onderhoud gepleegd. Het gaat dan om de vervanging van versleten verlichtingskabels, maar we realiseren ook vervanging en groot onderhoud van bruggen, kademuren, speelvoorzieningen en asfaltwegen. In 2015 gaan we onverminderd door met deze maatregelen.

Verwacht/beoogd resultaat

We verwachten met deze inzet ook in de komende jaren het functioneren en het beoogde onderhoudsniveau van deze voorzieningen te kunnen garanderen.

Schoonhouden [Lopend beleid, Gewijzigd]

In 2015 continueren we de maatregelen om de Binnenstad en het Noorderplantsoen schoon te houden. De (beheer) maatregelen binnen deze activiteit bestaan uit vegen, ruimen van

¹ Omdat de BORG-doelstellingen voor een groot deel van de stad met ingang van 2014 zijn verlaagd (van basis en hoog naar laag), zal de onderhoudskwaliteit afnemen. Omdat de BORG-score echter aangeeft in hoeverre deze verlaagde doelstellingen worden gerealiseerd, verwachten we dat deze score niet zal dalen.

zwerfafval, onkruidbestrijding in de verhardingen, hoge druk reinigen, ondergrondse toiletten enzovoorts. De binnenstad is het visitekaartje van de stad en deze vraagt om een dagelijkse schoonmaak, ook in het weekend. Het huiskamerteam van de binnenstad zorgt hierbij voor een extra plus in het schoonhouden van de winkelgebieden tijdens de drukste openingstijden. Daarnaast levert ook de uitvoering van het handhavingsprogramma een bijdrage aan het schoonhouden van de leefomgeving.

Met een gerichte inzet op sterk vervuilde plekken verwachten we de gevolgen van een lagere onderhoudsinzet te kunnen beperken. We houden er echter wel rekening mee dat de tevredenheid van de bewoners over het schoonhouden af zal nemen.

Bij het schoonhouden van de stad tellen niet alleen onze eigen inspanningen. Waar mogelijk ondersteunen en stimuleren we schoon- initiatieven vanuit de maatschappij. We maken daarbij ook gebruik van de subsidiemogelijkheden vanuit het landelijke afvalfonds verpakkingen.

Verwacht/beoogd resultaat

We richten ons op de Borg kwaliteitsdoelen 'Hoog' voor de Binnenstad en het Noorderplantsoen. En 'Laag' voor de hoofdstructuren, wijken en bedrijfsterreinen.

Onderhouden van verhardingen [Lopend beleid]

In 2015 voeren we opnieuw onderhoud uit aan diverse asfaltwegen, klinkerwegen, fiets- en voetpaden. We realiseren hierbij in 2015 een bezuinigingstaakstelling door minder snel dan voorheen lang cyclisch onderhoud aan tegels en klinkers uit te voeren. De opstelling van het onderhoudsprogramma wordt gebaseerd op input vanuit de wijken, inspecties en kennis van de specialisten. Door afstemming van het wegonderhoud met andere werkzaamheden in de openbare ruimte proberen we maximale synergie effecten te bereiken. Naast dit onderhoudsprogramma zullen we een aantal asfaltwegen, die aan het eind van de levenscyclus zijn, volledig vervangen. Voorbeelden daarvan zijn de Engelberterweg en de Pleiadenlaan.

Verwacht/beoogd resultaat

Met de uitvoering van het onderhoudsprogramma verhardingen verwachten we de bijgestelde ambities voor de BORG niveaus van verhardingen te kunnen realiseren.

Onderhoud verkeersvoorzieningen [Lopend beleid]

Het onderhoud aan verkeersborden, belijning en markering wordt op dezelfde wijze voortgezet als het afgelopen jaar. Verder behelst deze activiteit het onderhoud van de openbare verlichting en verkeerslichten.

Verwacht/beoogd resultaat

De Borg-score uit 2013 voor verkeersvoorzieningen handhaven.

Onderhoud groen [Lopend beleid, Gewijzigd]

In 2015 voeren we het grootste deel van de bezuiniging op kort cyclisch groenonderhoud door. Met betrekking tot het groot onderhoud zetten wij in op een robuuste inrichting. Waar mogelijk sluiten we bij het groenonderhoud aan bij andere onderhoudsprogramma's in de openbare ruimte.

De bomenstructuurvisie geeft aan hoe we het leefklimaat en de milieukwaliteit in de stad kunnen verbeteren door aanplant en beheer van bomen. De (beperkte) onderhoudsmiddelen die zijn verbonden aan deze visie zetten we in bij de herplant van bomen als gevolg van de kastanje ziekte en de aanplant en vervanging van bomen in de stad. Als daarvan in 2015 middelen overblijven, dan gebruiken we voor de herplant van bomen die door de storm in het najaar van 2014 zijn gesneuveld.

Verwacht/beoogd resultaat

De Borg-kwaliteitsdoelstellingen voor het groenonderhoud realiseren.

Onderhoud speelvoorzieningen [Lopend beleid]

Naast het verzorgingsonderhoud vervangen we ook in 2015 een aantal oudere speeltoestellen. Bij het vervangen van toestellen bekijken we gelijktijdig of aanpassing van de speelplek nodig is. In 2015 zetten we de trend door om duurzame speeltoestellen te plaatsen. Zo stijgt het areaal aan duurzame speeltoestellen gestaag in de stad. We hebben inmiddels bijvoorbeeld goede ervaringen met het toepassen van roestvrijstalen doelen. Een aantal staan inmiddels 15 jaar en de verwachting is dat deze doelen nog wel 15 jaar mee kunnen. Daarnaast willen we in 2015 bij renovaties van speelplekken, in lijn met onze visie op een sportieve en speelse openbare ruimte,

beginnen met de aanleg van nieuwe uitdagende speelplekken. Zie programma 5, deelprogramma 1 sportieve infrastructuur, beleidsveld Openbare Ruimte.

Verwacht/beoogd resultaat

We streven ernaar de Borg- kwaliteitsdoelstellingen voor speelvoorzieningen te realiseren.

Onderhoud en exploitatie begraafplaatsen [Lopend beleid, Gewijzigd]

Medio 2014 hebben we beheerplannen voor de afzonderlijke begraafplaatsen in Groningen vastgesteld. In 2015 gaan we verder met de uitvoering van de daarin opgenomen maatregelen op het gebied van beheer en onderhoud. Bovendien geven we in 2015 invulling aan het tweede deel van de verlaging van het BORG niveau op het parkachtige deel van Selwerderhof.

Verwacht/beoogd resultaat

Uitvoering geven aan de beheerplannen voor de begraafplaatsen in Groningen.

Areaaluitbreiding beheer en onderhoud [Lopend beleid]

Door de aanleg van nieuwe woonwijken, maar ook door veranderingen in de inrichting van de bestaande stad, neemt het onderhoudsareaal ieder jaar toe. Vanzelfsprekend leidt dat ook tot extra onderhoudsinspanningen en bijbehorende kosten. We passen de onderhoudsbegroting hierop aan zodat ook de nieuwe openbare ruimte op het gewenste Borg-niveau kan worden onderhouden. Doordat de toename van het onderhoudsareaal momenteel lager is dan voorheen, kunnen we ook in 2015 volstaan met een kleinere verhoging van het onderhoudsbudget dan in de voorgaande jaren.

Groot onderhoud kinderboerderijen [Extra beleidsmiddelen]

In 2013 is vanuit de visie op de kinderboerderijen besloten om in 2014 en 2015 een inhaalslag te maken in het groot onderhoud op de kinderboerderijen die eigendom zijn van de Gemeente Groningen. In 2014 hebben we daarmee een begin gemaakt door het opknappen van de Beestenborg. In 2015 willen we de kinderboerderij Stadspark weer op orde brengen. We stellen uw raad daarom voor in 2015 250 duizend euro beschikbaar te stellen uit de extra beleidsmiddelen ten behoeve van groot onderhoud aan de kinderboerderijen.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Verwerking snoei en maaiafval; duurzaam werken>

Bij de verwerking van snoei- en maaiafval streven we naar het toepassen van duurzame verwerkingsmethodes. Zo verwachten we in 2015 een deel van het snoeihout uit het openbaar groen te gebruiken voor een hout gestookte verwarming van zwembaden in Kardinge. De overige takken worden verkocht aan aannemers die deze in versnipperde vorm voor diverse doeleinden gebruiken. Voor een duurzamere verwerking van het sloot- en bermmaaisel volgen we nauwlettend de ontwikkelingen in de markt. We onderzoeken samen met marktpartijen of het haalbaar is een graspers in te zetten voor de verwerking van gras tot vezels en grassap.

Beleidsveld

Ecologie

Een belangrijke doelstelling van het ecologiebeleid is het vergroten van de biodiversiteit in de stad. Door de aanwezigheid van verschillende soorten (ecologisch) groen op relatief kleine oppervlakte is de stad een belangrijke leefomgeving voor veel dieren en planten. Uitgangspunt bij het ecologisch beleid zijn de Stedelijke ecologische structuur (SES) en het doelsoorten beleid. Het klimaat verandert en we krijgen juist in de stad vaker te maken met weersextremen als hitte en wateroverlast. Een groene en natuurlijke inrichting kan helpen bij het oplossen van deze problemen. Groen zorgt voor de buffering van warmte en houdt water vast. Ecologisch beleid heeft dan ook raakvlakken met ander beleidsvelden zoals water en gezondheid.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In de stad is het groenblauwe (SES) netwerk van waardevolle gebieden en verbindingen bijna compleet en zijn steeds meer knelpunten opgelost. Een belangrijk deel van de SES wordt ecologisch beheerd. Door gerichte inzet van de huidige financiële middelen kunnen we de ecologische kwaliteit van de SES als geheel voldoende houden. Door bezuinigingen op het beheer staat de ecologische kwaliteit wel onder druk. We zien vooral bij het natuurvriendelijk bermbeheer

plaatselijke (sterke) achteruitgang van de soortenrijkdom en hiermee ecologisch kwaliteit. Participatie van bewoners, bedrijven en andere organisaties draagt bij aan de versterking van de stadsnatuur.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Een optimaal functionerende, soortenrijke stadsnatuur met een goede verbinding met het kwalitatief hoogwaardige landschap rond de stad, waar het goed werken en plezierig toeven is.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Natuurlijke inrichting en beheer

We zetten het huidige ecologische beleid voort. Zowel bij ruimtelijke ontwikkelingen als bij beheer. Bij investeringen in ruimtelijke projecten zoals de oostelijke en zuidelijke ringweg blijven we werken aan het oplossen van knelpunten en verdere versterking van de SES. We proberen verdere achteruitgang in de kwaliteit van vooral het natuurvriendelijke bermbeheer te voorkomen. Ook participatie en zelfbeheer van bewoners, bedrijven en andere organisaties spelen een belangrijke rol bij het in stand houden of verbeteren van de ecologische kwaliteit van het groen in de stad. Door goede communicatie werken we aan begrip en draagvlak van stadsnatuur.

Verwacht/beoogd resultaat

Toegankelijke en aansprekende stadsnatuur waarbij de huidige kwaliteit zoveel mogelijk wordt gehandhaafd. Een belangrijke rol is weggelegd voor bewoners, bedrijven of andere organisatie in participatieprojecten.

Voedselbeleid en eetbare Stad;

Het groenparticipatieproject Eetbare Stad heeft intussen landelijke bekendheid gekregen; met meer dan 80 locaties is het een lokale basisbeweging van belang geworden. Daarnaast ontwikkelt de professionele stadslandbouw zich in Groningen ook voorspoedig. Vanuit het voedselbeleid wordt zoveel mogelijk ondersteuning aan de diverse initiatieven gegeven. Hiervoor zijn intussen twee netwerken gevormd, waarin kennis, opbrengst en ervaring wordt uitgewisseld. De bestaande regelgeving en (financiële) onzekerheid op diverse locaties maakt een voortvarende ontwikkeling van de lokale economie soms lastig. Bovendien is er voor dit beleid met het wegvallen van de ISV in het komende begrotingsjaar weinig budget meer beschikbaar; dit maakt ook de financiering van de ondersteuning van de Eetbare Stad door de Natuur- en Milieufederatie problematisch.

Verwacht/beoogd resultaat

Duurzaam en functioneel hoogwaardig gebruik van de stedelijke ruimte; versterking van de sociale structuur in de wijken.

Beleidsveld

Stadsparken

Bij dit beleidsveld beschrijven we hoe we willen omgaan met de parken in de stad die van betekenis zijn voor alle stadjsers of zelfs voor bezoekers uit de regio. Deze parken vervullen een belangrijke recreatieve en ecologische functie voor de stad als geheel en leveren daardoor een belangrijke bijdrage aan een aantrekkelijke leefomgeving in de stad. Het gaat hierbij om het Stadspark, het Noorderplantsoen, het Westpark, het Paterswoldse meer en het Stadsgewestpark Karding. Elk van deze parken wordt gekenmerkt door een eigen thema: in het Noorderplantsoen is dat cultuur, Karding staat voor 'actief', Westpark wordt een 'mozaïek', het Stadspark is: 'Engels klassiek' en het Paterswoldse meer staat voor 'natuurlijk'. We willen deze verschillende accenten zoveel mogelijk versterken en benutten en streven daarbij naar een goede afstemming tussen de verschillende belangen die daarbij een rol spelen.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In de afgelopen jaren zijn de thema's van de verschillende parken steeds nadrukkelijker tot hun recht gekomen. Deze formule heeft ervoor gezorgd dat er verschillende vormen van recreatie mogelijk zijn: voor elk wat wils. De evenementen in het Stadspark en het Noorderplantsoen en de vestiging van outdoor- en sportieve functies in het Karding gebied maken duidelijk dat de gekozen benadering zijn vruchten afwerpt waardoor de stedelijke betekenis van deze parken goed tot zijn recht komt.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Zie toelichting beleidsveld.

Wat gaan we hiervoor doen?

Stadspark [Lopend beleid]

We hebben in samenwerking met Waterschap Noorderzijlvest een structuurplan voor het Stadspark gemaakt. De beoogde doelen zijn het verbeteren van de waterkwaliteit en een betere beheersing van de waterkwantiteit. Om dit te bereiken worden in de eerste fase (najaar 2014 begin 2015) met name de watergangen in het natuurgebied gebaggerd en natuurvriendelijker ingericht. In de tweede fase wordt een aantal verbindingen gemaakt waarmee de aan- en afvoer van water naar en uit het park wordt verbeterd. Hierbij worden daar waar relevant de werkzaamheden gecombineerd met werkzaamheden aan de zuidelijke ringweg.

Verwacht/beoogd resultaat

Betere waterkwaliteit, betere beheersing van de waterkwantiteit, meer biodiversiteit en een hogere natuurkwaliteit.

Noorderplantsoen [Lopend beleid]

De populariteit van het Noorderplantsoen blijft toenemen. Daarom besteden we extra aandacht aan het beheer van het plantsoen. In de zomerperiode breiden we het aantal afvalbakken fors uit en op mooie dagen worden twee grote afvalboeien nabij de speelweide geplaatst. Als experiment brengen we barbecuetegels aan op de speelweide en het hondenveld. Wij hopen dat hiermee brand- en schroeischaad aan de grasmat beperkt kunnen worden. De toiletunits blijven de komende jaren in de huidige vorm op de huidige locaties staan en worden regelmatig schoongemaakt. In het bestemmingsplan hebben wij ruimte geboden voor de realisatie van een kiosk. De gegadigden die zich in het verleden als belangstellende hebben gemeld zien echter geen kansen om een kiosk rendabel te exploiteren. Wij zullen geen verdere actie ondernemen om alsnog tot realisatie van een kiosk te komen.

Verwacht/beoogd resultaat

Een (binnen)stedelijk park dat wordt gekenmerkt door intensief gebruik en een goed onderhoudsniveau.

Westpark [Gestopt]

Inmiddels zijn de laatste onderdelen van het Westpark gerealiseerd en daarmee is het Westpark als project afgerond. De komende tijd kunnen nog een aantal parkkamers worden ingevuld met functies die passen binnen de voor het Westpark vastgestelde visie. Initiatieven daartoe zullen door ons waar mogelijk worden gefaciliteerd.

Verwacht/beoogd resultaat

Regulier gebruik van het park en - afhankelijk van eventuele initiatieven - verdere invulling van de laatste parkkamers in het Westpark.

Meerschapp Paterswolde [Lopend beleid]

Onderhoud en beheer van het Paterswoldsemeergebied vallen onder het Meerschapp Paterswolde, een gemeenschappelijke regeling van Haren, Tynaarlo en Groningen.

Met het afronden van de grote projecten in 2014 (voorzieningen rond de Hoornseplas, fiets- en wandelpaden, renovatie sluis Hoornsediep, verbetering Meerweg) is het Meerschapp vooral een beheersorganisatie geworden. In 2015 zijn geen nieuwe projecten gepland, anders dan regulier onderhoud en vervangingen.

Nieuw in de begroting van het Meerschapp zijn de kosten voor de handhaving van parkeerverboden, het verbod op loslopende honden en het verbod op buitensex. Voor deze handhaving worden BOA's ingezet. De kosten konden tot nu toe gedekt worden uit meevallers of de algemene reserve, maar zijn nu voor het eerst opgenomen in de begroting. Ze worden gedekt door een taakstelling voor nog nader te realiseren hogere inkomsten.

Verrekening van uitgaven en inkomsten van het Meerschapp resulteert ieder jaar in een nadelig saldo. De drie deelnemende gemeenten dekken dit nadelig saldo volgens een vaste verdeelsleutel. Het nadelig saldo is in 2015 605 duizend euro. De gemeente Groningen betaalt daarvan 70% (423 duizend euro). Dit bedrag is onderdeel van programma 5 (sport en bewegen).

Bewonersparticipatie bij onderhoud van de woonomgeving

Dit beleidsveld beschrijft de wijze waarop we bewoners uitnodigen om mee te doen aan en mee te denken over het onderhoud van hun leefomgeving. Daarmee vergroten we ook de betrokkenheid bij het onderhoud van de stad, waardoor de gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en bewoners voor de openbare ruimte meer vorm krijgt. Dit zal naar verwachting leiden tot minder vernielingen en vervuiling en zo bijdragen in de kwaliteit van de leefomgeving.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Uit de deelname aan acties en de positieve reacties van bewoners en bewonersorganisaties blijkt dat we met deze aanpak een belangrijke bijdrage leveren aan de tevredenheid over en betrokkenheid bij de leefomgeving. Uit de laatste trendrapportage monitor leefbaarheid en veiligheid (2012) blijkt dat de tevredenheid over het onderhoud gemiddeld genomen op het zelfde niveau is gebleven. Het gemiddelde waarderingscijfer voor de woonomgeving lag in 2012 op een 7,6.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Met ingang van 2014 zagen we ons gedwongen te kiezen voor een lager onderhoudsniveau van de stad. We houden er rekening mee dat dit een nadelig effect zal hebben op de tevredenheid van bewoners over het onderhoud. Onze ambitie is de daling van de tevredenheid over het onderhoud als gevolg van lagere onderhoudsbudgetten zoveel mogelijk te beperken door zo goed mogelijk aan te sluiten op de vraag van bewoners. We stimuleren en faciliteren initiatieven van Stadgers die ideeën hebben over de inrichting van hun directe leefomgeving en die een bijdrage willen leveren aan het onderhoud daarvan. De inzet en betrokkenheid van bewoners in de openbare ruimte draagt ook bij aan het versterken van de samenhang in de buurt.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Participatie in het schoonhouden van de stad [Lopend beleid]

We richten ons het hele jaar door op het ondersteunen en faciliteren van schoonmaak initiatieven in de eigen woon-, werk- of leefomgeving. In het bijzonder richten we ons op de jeugd door actief scholen te benaderen en te betrekken bij het schoonhouden van de leefomgeving. Dit doen we het hele jaar door onder de werknaam: *Groningen Schoon Dankzij Mij*.

Verwacht/beoogd resultaat

In totaal betrekken we ca. 10.000 mensen actief bij een schone en hele leefomgeving. De helft hiervan in de grote (voorjaars) acties zoals Lentekriebels en de andere helft met kleinere acties door het hele jaar heen.

Huiskamer Binnenstad [Lopend beleid]

Het huiskamerproject is onderdeel van Schoon, Heel en Veilig in de binnenstad. Op diverse manieren betrekken we in dit project bewoners en ondernemers bij het beheer van de binnenstad. Op het niveau van de dagelijkse uitvoering gaan we door met de inzet van het huiskamerteam. Dit team heeft als doel om het hoge schoonniveau(BORG) gedurende de dag vast te houden. Naast het schoonhouden van de binnenstad zijn de leden van het huiskamerteam ook de ogen en oren voor de gemeentelijke beheerders als stadsbeheer, stadstoezicht en politie. Bijzondere projecten als de aanpak van de fietsenoverlast en de aanpak van de graffiti krijgen een plek in het project Ruimte voor de Binnenstad.

Verwacht/beoogd resultaat

De nauwe samenwerking draagt bij aan een schone, hele en veilige Binnenstad, waar het prettig wonen, werken en recreëren is voor alle groepen in de samenleving.

Borgschouw [Lopend beleid]

De bewoners en ondernemers beoordelen ieder jaar de onderhoudskwaliteit van de afzonderlijke onderdelen van en in de openbare ruimte. Op deze manier bepalen we of de ambities en doelen op het gebied van beheer en onderhoud zijn gerealiseerd en op welke onderdelen we moeten bijsturen.

Verwacht/beoogd resultaat

Uitvoeren BORG-schouw met 150 bewoners en ondernemers waarna een analyse van de gerealiseerde onderhoudskwaliteit wordt gemaakt.

Groenparticipatie [Lopend beleid]

Ook in 2015 nodigen we bewoners in het kader van groenparticipatie nadrukkelijk uit een bijdrage te leveren aan het beheer van het groen in hun woonomgeving. Hierbij ondersteunen we bewonersinitiatieven voor de adoptie en aanpassing van kleinschalig groen en de realisatie van geveltuintjes. In de afgelopen jaren is het aantal bewonersinitiatieven voor deze vorm van participatie gestaag gegroeid en we merken dat geslaagde projecten vaak een stimulans zijn voor initiatieven van andere bewoners. We verwachten in 2015 dan ook opnieuw diverse initiatieven.

Verwacht/beoogd resultaat

Het ondersteunen (en realiseren) van bewonersinitiatieven in het beheer van openbaar groen.

Zelfbeheer [Nieuw Beleid]

We zijn ook op zoek naar nieuwe mogelijkheden om bewoners te laten participeren in het beheer van hun woonomgeving. Het zelfbeheer in de woonwijk Hoeckwierde in Almere, is een voorbeeldproject dat we samen met een vertegenwoordiging van een van onze bewonersorganisaties in 2014 hebben bezocht. Het initiatief voor de verdere uitwerking van een eventuele Groninger variant ligt nadrukkelijk bij de bewoners. Wij vervullen hierin een stimulerende en faciliterende rol.

Verwacht/beoogd resultaat:

Een verdere verkenning van de mogelijkheden voor een vorm van zelfbeheer in één van de heerden van Beijum.

Participatie ondernemers bij onderhoud en beheer [Lopend beleid]

Ondernemers worden meer betrokken bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte op de werklocaties. Daarnaast zien we ook dat vanuit bedrijvenverenigingen of parkmanagementorganisaties in toenemende mate initiatieven komen om te participeren in het beheer of onderhoud. Bijvoorbeeld vanuit de wens om meer kwaliteit en/of hoger onderhoudsniveau, zoals in de pilot 'adoptie rotondes Zuidoost' waarbij de bedrijvenvereniging inrichting, beheer en onderhoud voor eigen rekening neemt. Vanuit de gemeente staan we open voor dergelijke initiatieven om het beheer en onderhoud op een hoger plan te tillen door participatie vanuit de ondernemers en we stimuleren de samenwerking tussen partijen onderling en met ons als gemeente. Daarvoor blijven we ook de bedrijvenverenigingen betrekken bij de BORG-schouw.

Verwacht/beoogd resultaat:

Toenemende betrokkenheid van ondernemers bij het beheer en onderhoud van de bedrijventerreinen.

Beleidsveld

Onderhoud infrastructuur

Een belangrijk deel van het onderhoud is gericht op het in stand houden van een goed functionerende infrastructuur. Dit minder zichtbare onderhoud betreft met name het functioneren van de riolering en civiele kunstwerken (bruggen, zware beschoeiingen e.d.). Het spreekt voor zich dat een goed functioneren van deze voorzieningen voorwaarde is om een aantrekkelijke stad voor onze inwoners te kunnen zijn. In het Groninger Water- en Rioleringsplan 2014-2018 beschrijven we hoe we invulling geven aan onze zorg voor oppervlaktewater, hemelwater, grondwater en de inzameling en transport van het stedelijk afvalwater. Een nieuwe ontwikkeling daarin is de integratie van het gemeentelijke beleid met beleid en maatregelen die de waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's uitvoeren in de gemeente Groningen (Waterakkoord).

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De vuillast en de wateroverlast zijn door het goede functioneren van de riolering ook in 2014 binnen acceptabele grenzen gebleven. In 2013 en 2014 zijn we druk bezig geweest met het saneren van de laatste ongezuiverde lozingen op het volkstuintencomplex Bruilweering. Ook de voorbereiding van de aanpak van de woonschepen in de Noorderhaven is in de eindfase beland, uitvoering stond gepland voor het vierde kwartaal 2014. Het aantal storings bij bruggen bleef beperkt tot minder dan 10 per jaar.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Bij de riolering streven we ernaar dat de vuilast en wateroverlast bij regenbuien binnen acceptabele normen blijft. Verder willen we alle ongezuiverde lozingen opheffen. Ons waterbeleid is gericht op het verbeteren van de waterkwaliteit en het voorkomen van waterkwantiteitsproblemen.

Daarnaast willen we de veiligheid en werking van alle beweegbare bruggen en andere civiele kunstwerken voortdurend kunnen garanderen.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Rioleringsprojecten [Lopend beleid]

Voor 2015 staan op het programma de rioolvervangingsprojecten van Kostverloren en de Grunobuurt Fase 2. Verder zal het riool in de Friesestraatweg worden voorzien van een nieuwe binnenwand. Op het Industrieterrrein Euvelgunne zal het regenwater van het afvalwater worden gescheiden waarna dit schone water rechtstreeks op het oppervlaktewater wordt geloosd.

Verwacht/beoogd resultaat

Gezien de leeftijdsopbouw van het Groninger rioolstelsel en een gemiddelde levensduur van 80 jaar willen wij in 2015 ongeveer 6,5 km riool saneren

Water [Lopend beleid]

We gaan in 2015 door met het afkoppelen van regenwater en het natuurlijker inrichten van vijvers. In 2015 wordt een vijver in Lewenborg Zuid aangepakt. Voor de monitoring van grondwater starten we in 2015 een pilot langs het tracé van de zuidelijke ringweg om grondwatergegevens online (telemetrie) te kunnen raadplegen. Met de uitvoering van diverse maatregelen verbeteren we de waterstructuur in het Stadspark en we saneren het slib uit de vijvers bij de Hoornsedijk en het Park Groenestein. Verder doen we milieukundig onderzoek bij de Kardinge- en Ruskeneense plas en voeren we naar aanleiding daarvan zo nodig baggerwerkzaamheden uit. Voor alle ontwikkelingen geldt dat we de samenwerking zoeken met de partners in de waterketen en deze verder uitbouwen.

Oeverbeschoeiing [Lopend beleid]

In 2015 vernieuwen de kade aan de noordzijde van de Oosterhavenbrug en voeren we herstelwerk uit aan de kademuur in het Schuitendiep nabij de Poelebrug. Verder pakken we in 2015 de houten beschoeiing in het Balkgat (Schildersbuurt) en de keermuur van de Emmabrug aan.

Bruggen en kunstwerken [Lopend beleid]

Op diverse plaatsen in de stad wordt door het water- en wegverkeer gebruik gemaakt van (vaste en beweegbare) bruggen en andere civiele kunstwerken. Om blijvend een goede en veilige doorstroming van het verkeer te kunnen garanderen, is een goed functioneren noodzakelijk. Daarvoor voeren we regelmatig onderhoud uit aan de bruggen en civiele kunstwerken. Aan de Westerhaven gaan we groot onderhoud uitvoeren en in de in de woonschepenhaven worden de nutsvoorzieningen vernieuwd gelijktijdig met de totale aanpak van de woonschepenhaven. Extra zorg besteden we in 2015 aan de stadsmarkeringen die dan 25 jaar bestaan.

Brugbediening [Lopend beleid]

Deze activiteit behelst de reguliere bediening van de gemeentelijke bruggen om een goede doorvaart van beroeps- en recreatievaart mogelijk te maken.

Havenwezen [Lopend beleid]

Binnen deze activiteit reguleren we het afmeren van schepen binnen de gemeente Groningen.

Herewegviaduct [Extra beleidsmiddelen]

Het Herewegspoorviaduct vertoont al geruime tijd tekenen van slijtage en is aan vervanging toe. Omdat er de komende tijd meer grote infrastructurele projecten spelen, zal de bereikbaarheid van de stad bij gelijktijdige uitvoering van die projecten vermoedelijk in het gedrang komen. Daarom hebben we in 2014 onderzocht of we de vervanging van dit viaduct kunnen uitstellen. Uit dit onderzoek blijkt dat we met groot onderhoud en aanvullend extra onderhoud de vervanging kunnen uitstellen tot 2028. In de Begroting van 2015 en 2016 hebben we daarom in totaal voor 1,5 miljoen euro rekening gehouden met kosten voor het Herewegviaduct. Wij stellen voor dat

uw raad 1,2 miljoen euro voor 2015 uit de extra beleidsmiddelen beschikbaar stelt.
Zie programma 7 Verkeer, deelprogramma Auto, Beleidsveld Stedelijke hoofdstructuur.

Verwacht/beoogd resultaat

Een veilig gebruik van het viaduct tot het moment van vervanging.

Beleidsveld

Toezicht en handhaving openbare ruimte

Alle gemeentelijke toezichts- en handhavingstaken zijn binnen één organisatieonderdeel (Stadstoezicht) ondergebracht. Handhavers leveren vanuit dit onderdeel een bijdrage aan een schone, hele en veilige stad. We beogen hiermee vorm te geven aan het integraal toezicht samen met het handhaven op de kleine ergernissen in de openbare ruimte, die niet langer door de politie als prioriteit worden beschouwd.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In 2013 is het Verbeterplan Stadstoezicht 2014-2016 vastgesteld. In 2014 hebben wij een start gemaakt met het uitvoeren van de verbetermaatregelen zoals opgenomen in dit plan. Voor onze toezicht- en handhavingstaken in de openbare ruimte hebben wij het Uitvoeringsprogramma 2014 vastgesteld, waarbij de begroting 2014 en het verbeterplan de basis vormen voor de verdeling van de beschikbare uren over de prioriteiten. Deze prioriteiten zijn gebaseerd op het Jaarplan Veiligheid 2014 dat in overleg met politie, Openbaar Ministerie en gemeente is vastgesteld. In het kader van het verbeterplan werken wij in 2014 aan een meer doelmatige inzet, de verbetering van de kwaliteit van onze toezicht- en handhavingstaken en van de sturingsinformatie voor alle onderdelen van Stadstoezicht.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ Aantal bejegeningklachten tegen Boa's	▪ -	▪ 20	▪ 18	▪ 15

Van januari t/m augustus 2014 was er sprake van 8 agressie-incidenten tegen Boa's, variërend van belediging en bedreiging tot fysiek geweld.

In het Verbeterplan Stadstoezicht 2014-2016 is een van de verbeterpunten de realisatie van managementinformatie als sturingsmiddel. Hiertoe is in het plan een aantal prestatie-indicatoren benoemd, waaronder het aantal bejegeningklachten tegen Buitengewoon opsporingsambtenaren (Boa's). In deze begroting kunnen wij aan u hierin nog geen inzicht geven. Voor de begroting 2016 beogen wij hierin stappen gemaakt te hebben voor alle onderdelen van Stadstoezicht.

Doelen

Wat willen we bereiken?

De handhavers functioneren als gastheer van de stad. Daar hoort ook bij dat zij de regels handhaven. Zij treden daarbij eenduidig en consequent op. Handhavers zijn zichtbaar, herkenbaar en aanspreekbaar aanwezig. Zij zorgen ervoor dat burgers zich veiliger voelen in de stad. Met een doelmatige bejegening willen wij voorkomen dat burgers een overtreding begaan en willen bereiken dat burgers hun gedrag in de openbare ruimte aanpassen. Het integraal toezicht en handhaving is gericht op het naleven van afgesproken regels, het bevorderen van 'naleefgedrag' en daarmee de leefbaarheid in de stad (kleine ergernissen).

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Toezicht en handhaving openbare ruimte.

Op basis van het Jaarplan Veiligheid 2015 wordt in een handhavingprogramma weergegeven op welke prioriteiten wij inzetten, zowel in de openbare ruimte als 'achter de voordeur'. Voor de openbare ruimte werken wij gebiedsgericht en focussen wij ons op overlastmeldingen, hotspots en evenementen.

We continueren in 2015 onze inzet op de maatregelen in het kader van het verbeterplan Stadstoezicht, namelijk een meer doelmatige inzet, de verbetering van de kwaliteit van onze toezicht- en handhavingstaken en van de sturingsinformatie voor alle onderdelen van Stadstoezicht. Hiertoe implementeren wij diverse toezicht- en handhavingprotocollen,

investeren wij in opleiding van medewerkers en verbeteren wij onze samenwerking met de politie.

Verwacht/beoogd resultaat

Bijdragen aan een schone, hele en veilige stad.

Tekort Stadstoezicht [Extra beleidsmiddelen]

Compenseren onjuiste aannames

De aannames ten tijde van de oprichting van Stadstoezicht zijn niet reëel geweest. We verwachten structureel een tekort van 580 duizend euro in 2015 oplopend tot 620 duizend euro vanaf 2016 en incidenteel een tekort van 250 duizend euro benodigd in 2015 - 2016. Dit werd veroorzaakt door onder andere:

- Teruglopende inkomsten van de kermis (recessie en minder vierkante meters verpacht);
- Tekort op de Warenmarkt;
- Minder inkomsten uit Wet Mulder overtredingen;
- Minder vergoedingen uit bestuurlijke strafbeschikkingen;
- Het niet behalen van de opgelegde efficiencykorting op het onderdeel parkeerhandhaving.

Wij stellen daarom voor dat uw raad voor 2015 830 duizend euro beschikbaar stelt uit de extra beleidsmiddelen.

Stijging kosten toezicht-en handhaving [Extra beleidsmiddelen]

Veiligheidszorg Noord (VZN) heeft in 2014 een financieel tekort en ook de komende jaren staat haar exploitatie onder druk. VZN heeft dan ook per 1 september 2014 haar tarieven met 20% verhoogd.

Los van de problematiek ten aanzien van VZN, achten wij het niet wenselijk om onze toezicht-en handavingsactiviteiten in de openbare ruimte verder terug te brengen. Om deze op het huidige niveau te kunnen handhaven, zijn structureel aanvullende middelen nodig. Wij stellen daarom voor dat uw raad vanaf 2015 structureel 175 duizend euro beschikbaar stelt uit de extra beleidsmiddelen.

Beleidsveld

Dierenwelzijn

Dierenwelzijn raakt zowel dieren als mensen in onze stad en is daarmee een lokaal politiek onderwerp. Wij willen ons inzetten om dierenleed, dieronvriendelijk beleid en dieronvriendelijke activiteiten in Groningen te voorkomen. We stimuleren diervriendelijk handelen.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In de afgelopen jaren hebben we onze inzet gericht op de wettelijke taak in het opvangen van zwerfdieren, het beperken van het aantal zwerfdieren en ganzen, het stimuleren van circussen zonder wilde dieren en het gebruik van proefdiervrije middelen.

Onze wettelijke taak om gedurende twee weken voor gevonden huisdieren te zorgen hebben we uitbesteed aan de Dierenbescherming. Daarnaast ondersteunen we de Dierenambulance, die zorgt voor het vervoer van gevonden dieren. In de afgelopen jaren hebben we ook de Dierenopvang ondersteund. Deze houdt zich voornamelijk bezig met het opvangen van wilde dieren; een niet wettelijke taak. Het afgelopen jaar hebben we ons ingezet om de samenwerking tussen de betrokken instellingen te verbeteren. Hiermee kan een efficiëntere en doelmatiger werkwijze ontstaan die ten goede komt aan de dieren in de stad.

We willen graag voorkomen dat er nog meer zwerfdieren opgevangen moeten worden. Daarom voeren we vanaf 2012 een kattenactie uit, samen met negen dierenartsen uit de Stad. Bij deze actie kunnen Stadgers met een minimuminkomen, met korting, hun kat laten steriliseren, castreren en chippen. Daarnaast beheersen we de ganzenpopulatie in de stad door het toepassen van nestbeheer.

We voeren een voorkeursbeleid voor circussen zonder wilde dieren. We hebben actief geprobeerd om alleen circussen zonder wilde dieren in onze Stad te krijgen. Dat is niet altijd gelukt, maar het aantal circussen met wilde dieren neemt wel af. Circussen anticiperen hiermee ook op het landelijk verbod dat nog in 2014 verwacht wordt. Met de verwachte komst van het landelijk verbod vinden we het uitvoeren van het voorkeursbeleid niet meer nodig.

Bij de aanbesteding in 2013 van het schoonmaakonderhoud van onze panden hebben we expliciet opgenomen dat er proefdiervrije schoonmaakmiddelen gebruikt worden.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We kiezen ervoor om onze wettelijke taak uit te voeren. Dit doen we samen met de Dierenbescherming, de Dierenambulance en hun vrijwilligers. Door de samenwerking tussen deze instellingen te stimuleren willen we een efficiënte en doelmatige werkwijze bereiken in de opvang van dieren.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

.....

Uitvoeren van onze wettelijke taak

We continueren de uitvoering van onze wettelijke taak in de opvang van dieren middels uitbesteding aan de Dierenbescherming. Bovenop onze wettelijke taak ondersteunen we ook de Dierenambulance in het vervoer van dieren. We blijven de samenwerking tussen deze instellingen stimuleren. In 2015 voeren we een bezuiniging door in dit beleidsveld door te stoppen met het ondersteunen van de Dierenopvang die voornamelijk wilde dieren opvangt.

.....

Preventie

We beperken het voorkomen van zwerfdieren door de kattenactie voort te zetten. Daarnaast blijven we nestbeheer toepassen om de ganzenpopulatie in de stad te beheersen.

AFVALINZAMELING EN VERWERKING

Inzameling van huishoudelijk afval en bedrijfsafval op een milieutechnisch en economisch verantwoorde wijze.

GELD

Het lastentotaal op het deelprogramma Afvalinzameling en -verwerking bedraagt 29,2 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt door afvalstoffenheffing en reinigingsrecht, werken voor derden, een onttrekking aan de en een bijdrage aan de algemene middelen.

Beleidsvelden

- Inzamelen en verwerken

Beleidsveld

Inzamelen en verwerken

Dit beleidsveld betreft de inzameling van huishoudelijk en bedrijfsafval op een milieutechnisch en economisch verantwoorde wijze. Bij het huishoudelijk afval is het uiteindelijke doel de beperking van de hoeveelheid te verbranden restafval door een zo groot mogelijk scheidingspercentage van herbruikbare deelstromen te realiseren, tegen de laagst mogelijke kosten en met een acceptabel serviceniveau.

Bewustwording van burgers door middel van communicatie en participatie zijn belangrijke aandachtspunten.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In 2013 is in totaal 77.390 ton afval afkomstig van huishoudens ingezameld. De hoeveelheid huishoudelijk afval per inwoner is hiermee opnieuw verder gedaald. Overigens zien we halverwege 2014 een lichte stijging ontstaan van de hoeveelheid afval per inwoner. Van al het huishoudelijk afval is in 2013 39% gescheiden ingezameld ten behoeve van hergebruik/nuttige toepassing. Als ook de effecten van de verwerking van stromen als gemengd grof vuil (nascheiding) en restafval (nascheiding en vergisting) worden meegenomen, dan is in 2013 54% van al het vrijgekomen huishoudelijk afval op enigerlei wijze nuttig toegepast. Ons doel is om dat percentage ook in 2015 te behalen. Daarmee wijken we af van de landelijke doelstelling (60% nuttige toepassing in 2015) omdat deze naar ons oordeel niet realistisch is in een grootstedelijke omgeving als Groningen. In 2013 is de door Attero nagescheiden hoeveelheid kunststofafval gestegen tot 4.200 ton (45 kg/jaar per aansluiting). Verder merken we dat mensen tegenwoordig minder papier gebruiken waardoor ook in 2013 en 2014 beduidend minder oud papier wordt ingezameld dan verwacht.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015
▪ Bronscheiding huishoudelijk afval (%)	▪ 39	▪ >41%	▪ >41
▪ Nuttige toepassing (incl. nascheiding, %)	▪ 54%	▪ 54%	▪ 54%
▪ Scheidingspercentage grof huishoudelijk afval (%)	▪ 67	▪ 66	▪ 70%
▪ Restafval (inclusief zwerfafval) (kg/inw/jaar)	▪ 219	▪ 220	▪ 220
▪ Papier (kg/inw/jaar)	▪ 46	▪ 60	▪ 55 ²
▪ Glas (kg/inw/jaar)	▪ 20	▪ 21	▪ 21
▪ Nagescheiden kunststoffen (ton)	▪ 4.230	▪ >3.000	▪ >4.000

² De beoogde hoeveelheid in te zamelen papier in 2015 hebben we naar beneden bijgesteld omdat de praktijk van de laatste jaren uitwijst dat het gemiddelde papiergebruik per inwoner al vanaf 2013 aan het afnemen is

Doelen

Wat willen we bereiken?

- Beperken van de hoeveelheid afvalstoffen, optimalisatie van de gescheiden inzameling, betere scheiding van deelstromen en optimaal hergebruik van afvalstoffen. En dat alles binnen de randvoorwaarden van een financieel haalbare afvalstoffenheffing.
- Een verlaging van de verwerkingskosten door contractuele en organisatorische aanpassingen in de relatie Gemeente-ARCG-Attero.
- De kosten die we maken voor het huishoudelijke afval dekken we geheel uit de afvalstoffenheffing.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Afvalinzameling en -verwerking [Lopend beleid]

Groningen zet in op 8% meer nuttige toepassing in 2015 (Afvalbeheerplan 2011 - 2015).

Uitgangspunt is beter scheiden van het afval door meer bewustwording, betere voorzieningen en inzet van Milieu stewards. In 2015 zal een nieuw afvalbeheerplan voor de periode 2016 - 2020 worden vastgesteld. Daarin zullen nieuwe doelstellingen ten aanzien van afvalscheiding en nuttige toepassing worden vastgelegd. Afhankelijk van keuzes die in dat kader gemaakt worden kan er in 2015 (al dan niet in pilotvorm) gestart worden met andere methoden van afvalinzameling en/of inzameling van nieuwe deelstromen.

In september 2014 werd bekend dat met ingang van 2015 een belasting wordt ingevoerd op de verbranding van restafval. Op dit moment is nog niet duidelijk of deze belasting ook wordt geheven op afval dat in het buitenland wordt verbrand. Omdat dat voor een deel van het Groninger restafval het geval is, zijn de financiële consequenties voor Groningen nu nog niet met zekerheid te bepalen. We brengen de consequenties voor het tarief voor afvalstoffenheffing in beeld bij de tarievennota 2015.

Begin 2015 evalueren we de consequenties van de maatregel waarbij bewoners moeten betalen voor het laten ophalen van grofvuil.

Uitbreiden voorzieningen voor afvalscheiding [Lopend beleid]

In 2015 worden bij circa 3.000 extra huishoudens papier-minicontainers uitgezet. Dit draagt bij aan verbetering van de inzamelrespons voor oud papier. In 2015 zal - al dan niet in combinatie met andere deelstromen - gestart worden met gescheiden inzameling danwel nascheiding van drankenkartons. Afhankelijk van de resultaten van de in 2014 gestarte inzameling aan huis van kleine elektr(on)ische apparaten in combinatie met textiel, zal deze wijze van inzamelen worden uitgebreid naar meer wijken in de stad.

Bewustwording [Lopend beleid]

We maken burgers via de media, zoals advertenties (Gezinsbode) en filmpjes op internet bewust van de mogelijkheden tot preventie en scheiden van afval. Verder ondersteunen we educatieve acties op bijvoorbeeld scholen en stimuleren en ondersteunen we acties door en van burgers en organisaties (participatie).

Acties ten behoeve van minder (huishoudelijk) zwerfafval [Lopend beleid]

De gewenste burgerparticipatie stimuleren we door acties zoals Lentekriebels, wijkmilieustraten en zwerfafvalteams te ondersteunen met onder andere de Milieu stewards.

Handhaving afval [Lopend beleid]

De wijkposten en de handhavingsteams van Stadstoezicht voeren een aantal gecombineerde acties uit op het bijplaatsen van afval bij ondergrondse containers. Daarnaast heeft het toezicht en handhaving op illegale dumpingen van grof vuil nadrukkelijke aandacht.

Verwacht/beoogd resultaat

- De verwachting is dat het totale afvalaanbod in 2015 stabiel zal blijven of licht zal stijgen - uitgaand van een licht economisch herstel;
- Door een wijziging in de toewijzing van hoeveelheden nagescheiden kunststof verpakkingsafval door Attero, zal de hoeveelheid nagescheiden kunststof verpakkingen in 2015 iets lager uitvallen;
- We streven naar een lichte verbetering van de percentages bronscheiding en nuttige toepassing ten opzichte van 2013/2014;
- Door verdere optimalisatie van de bedrijfsvoering (routeoptimalisatie e.d.) streven we er naar om de inzamelkosten zo laag mogelijk te houden.

Onder het deelprogramma “overig onderhoud en beheer openbare ruimte” hangt het beleidsveld Bodem.

GELD

Het lastentotaal op deelprogramma Overig onderhoud en beheer openbare ruimte bedraagt 1,7 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt door opbrengsten derden, en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsvelden

- Bodem

Beleidsveld

Bodem

Het beleidsveld bodem houdt zich bezig met het duurzaam ontwikkelen, benutten en beheren van de bodem. De Wet bodembescherming en het Besluit bodemkwaliteit vormen de belangrijkste landelijke kaders. Daarnaast is op landelijk niveau een nieuw bodem- en ondergrond convenant 2016 - 2020 in voorbereiding. Dit nieuwe convenant volgt het convenant ‘bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties’ op en zal eind 2014 gereed zijn. Mede daarom is 2015 een overgangsjaar. De landelijke kaders zijn uitgewerkt in Groningse beleidskaders. Deze beleidskaders zijn tevens van belang bij de interne advisering op ruimtelijke plannen, projecten en bouwaanvragen.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Met het afronden van het uitvoeringsprogramma bodemsanering 2010-2014 hebben we de afspraken uit het convenant “bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties” gehaald. Alle verontreinigde locaties die mogelijk een humaan risico opleverden zijn beoordeeld, onderzocht en de risico’s zijn beheerst. De locaties met een verspreidings- of ecologisch risico zijn niet alleen in beeld gebracht maar een groot deel van deze locaties is reeds onderzocht en op een deel zijn de risico’s beheerst. Met dit resultaat lopen we voor op het convenant. Daarnaast hebben we een visie op de ondergrond en zijn we ook hier met onze warmtevisie verder gegaan dan het convenant. De locaties waar wij als gemeente verantwoordelijk zijn voor sanering en/of nazorg liggen op schema. We zien dat er op een verantwoorde wijze wordt omgegaan met bodemsaneringen en hergebruik van grond. Het onderzoek naar de bodemkwaliteit van gemeentelijke eigendommen met een groen gevoelig gebruik (project “Grondig”) is na uitvoering van de pilot in 2014, vol van start gegaan en loopt tot en met 2015.

Doelen

Wat willen we bereiken?

De bodem wordt duurzaam benut en draagt bij aan een optimale leefomgevingskwaliteit. Er mogen geen risico’s zijn voor de gezondheid van onze inwoners, het bodemleven en voor verspreiding van verontreinigingen in het grondwater. De mogelijkheden die onze ondergrond biedt voor duurzame energie proberen we zo goed mogelijk te benutten.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Uitvoering wettelijke taken (Wet bodembescherming)

We toetsen vergunningaanvragen of meldingen van de Wet bodembescherming en het Besluit bodemkwaliteit en wij voeren de toezicht en handhaving van deze wetgeving uit via de Omgevingsdienst Groningen. Daarnaast zorgen we dat de lopende (na)zorg verplichtingen worden uitgevoerd.

Bodemadvies

We adviseren intern over de aanwezigheid en eventuele consequenties van verontreinigde grond bij grond aan- en verkopen, bestemmingsplannen, omgevingsvergunningen en ontwikkelingsprojecten. We begeleiden gemeentelijke bodemsaneringen.

Aanpak Spoedlocaties

We zitten nog steeds op koers om eind 2014 alle humane spoedlocaties en een groot gedeelte van de overige (ecologie en verspreiding) spoedlocaties beheerst te hebben.

Bodem informatiebeheer

We beheren en onderhouden een bodeminformatiesysteem en bewaken de kwaliteit daarvan. We hebben dit systeem ontsloten voor intern en extern gebruik. Dit is belangrijk omdat de kwaliteit van de bodem bepalend is voor het de huidige en toekomstige gebruiksmogelijkheden van een locatie.

Project Grondig

We hebben in 2014 al een deel van de locaties die in eigendom zijn bij de gemeente Groningen en een groen gevoelig gebruik kennen onderzocht op de aanwezigheid van bodemverontreiniging. In 2015 zullen we dit project gaan afronden ons beraden op de eventueel te nemen vervolgstappen.

WAT GAAT HET KOSTEN?

Programma 9. Onderhoud en Beheer Openbare Ruimte						
Bestaand beleid	Rekening	Actuele begroting	Primitieve begroting			
Dp nr.	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lasten						
9.1 Kw aliteit van de leefomgeving	57.403	58.390	55.536	55.613	55.732	55.818
9.2 Afvalinzameling en -verwerking	32.797	30.664	29.244	29.244	29.244	29.244
9.3 Overig onderhoud en beheer openbare ruimte	2.562	3.673	1.726	1.733	1.755	1.777
Totaal lasten	92.762	92.727	86.506	86.590	86.731	86.839
Baten						
9.1 Kw aliteit van de leefomgeving	19.697	22.674	22.952	22.961	22.970	22.979
9.2 Afvalinzameling en -verwerking	35.088	32.438	32.736	32.736	32.736	32.736
9.3 Overig onderhoud en beheer openbare ruimte	625	946	1.061	1.061	1.061	1.061
Totaal baten	55.410	56.058	56.749	56.758	56.767	56.776
Geraamd resultaat voor bestemming	-37.352	-36.669	-29.757	-29.832	-29.964	-30.063
Reserve mutaties						
Totaal toevoegingen		1.308	568	568	568	568
Totaal onttrekkingen		1.844	1.487	1.487	1.487	1.487
Geraamd resultaat na bestemming	-34.463	-36.133	-28.838	-28.913	-29.045	-29.144

Continuering extra beleid voorgaande jaren					
Dp nr.		2015	2016	2017	2018
9.1 Groot onderhoud kinderboerderijen		250			
9.1 Tekort stadstoezicht		830	870	620	620

Aanvullende beleidsmiddelen 2015					
Dp nr.		2015	2016	2017	2018
9.1 Groot onderhoud en vervangingen					337
9.1 Gladheid gele stenen binnenstad (opruw en)			170	170	170
9.1 Veiligheidszorg Noord		175	175	175	175
9.1 Herewegviaduct		1.200	300		

Toelichting van het verschil tussen de begroting van 2015 en de actuele begroting van 2014 (alleen bij verschillen in baten of lasten > 250 duizend euro)

9.1 Kwaliteit van de leefomgeving

V 3,1 miljoen euro

Vrijval kapitaallasten (N 280 duizend euro)

Betreft het terug ramen van een incidentele bezuiniging begroting 2014 op de vrijval kapitaallasten op de investeringen in de openbare ruimte.

Areaaluitbreiding 2015 (N 333 duizend euro)

Voor de toename van de onderhoudskosten is een post areaal van N 333 duizend euro opgenomen.

Bezuinigingen BORG 2015 (V 820 duizend euro)

Betreft bezuinigingen op BORG door verlaging van het onderhoudsniveau van de openbare ruimte (V 570 duizend euro) en efficiëntie voordelen door de samenvoeging van onderhoudstaken (V 250 duizend euro).

Extra beleid (V 240 duizend euro)

Betreft het terug ramen van incidenteel extra beleidsgeld 2014 voor het onderhoud van de Herewegspoorviaduct V 100 duizend euro en Stadtoezicht V 140 duizend euro.

Beheerplannen begraafplaatsen (V 357 duizend euro)

In 2014 heeft uw raad de uitwerking van de beheerplannen van de begraafplaatsen vastgesteld. De uitvoeringskosten worden gedekt door middel van een onttrekking uit de reserve afkoopsommen begraven. Het betreft incidentele kosten en worden daarom niet meegenomen in de begroting 2015 (V 357 duizend euro).

Capaciteitsplanning en doorberekening overhead (V 2,309 miljoen euro)

Het betreft de effecten van de nieuwe kostenverdelingsmethodiek en de actualisatie van de capaciteitsplanning. De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

Loon-en prijsontwikkelingen (V 188 duizend euro)

De loon-en prijsontwikkelingen op de niet getarifeerde producten worden in de begroting 2015 niet gecompenseerd. Hiervoor is in de begroting 2015 een stelpost opgenomen.

Taakstelling bezuinigingen (V 81 duizend euro)

In het kader van de bezuinigingen en de kosten van overbezetting is begrotingstechnisch een stelpost opgenomen van 81 duizend euro.

Diverse afwijkingen (V 8 duizend euro)

Binnen het deelprogramma kwaliteit van de leefomgeving zijn ten opzichte van de begroting 2014 diverse afwijkingen in de begroting uitvoeringskosten 2015 ontstaan van 8 duizend euro voordelig.

Toezicht en beveiliging gebouwen (N 23 duizend euro)

Tot 1 maart 2015 is het toezicht en de beveiliging van de gemeentelijke gebouwen ingehuurd bij Veiligheid Zorg Noord. De lasten (V 305 duizend euro) en baten (N 328 duizend euro, doorberekening aan overige deelprogramma's) worden tot 1 maart 2015 begroot en verantwoord bij dit deelprogramma. Een openbare aanbesteding voor toezicht en beveiliging gebouwen loopt. De lasten worden vanaf 1 maart 2015 begroot bij het programma 14 Algemene ondersteuning.

Havenwezen (N 21 duizend euro)

De inkomsten havengelden uit de beroepsvaart lopen terug. Deze lagere inkomsten kunnen niet volledig binnen de begroting van het havenwezen worden opgevangen, hiervoor is een taakstellende opbrengst van 20 duizend euro opgenomen. Daarnaast is de opbrengst van de provincie voor de bediening van bruggen lager ten opzichte van 2014. Het nadeel bedraagt 21 duizend euro.

Kosten Veiligheidszorg (N -175 duizend euro)

Veiligheidszorg Noord (VZN) heeft met ingang van 1 september 2014 haar tarieven met 20% verhoogd. Dit leidt in 2015 tot een nadeel van 175 duizend euro. Voor dit bedrag is begrotingstechnisch een taakstelling opgenomen omdat in de primitieve begroting 2015 uw raad nog geen extra beleidsmiddelen heeft toegekend voor het tekort.

9.2**Afvalinzameling en -verwerking****V 1,7 miljoen euro****Capaciteitsplanning en doorberekening overhead (V 1,426 miljoen euro)**

Het betreft de effecten van de nieuwe kostenverdelingsmethodiek en de actualisatie van de capaciteitsplanning. De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

Indexatie afvalstoffenheffing (V 344 duizend euro)

De begroting van de inkomsten afvalstoffenheffing zijn geïndexeerd. Dit leidt tot meer inkomsten uit genoemde heffing van 344 duizend euro.

Bezuinigingen (V - duizend euro)

Betreft een bezuiniging op het ophalen en verwerken van huishoudelijk afval van 485 duizend euro. Door deze bezuiniging ontstaat een voordeel aan de lastenkant van 485 duizend euro. Echter hetgeen tevens leidt tot een verlaging van de inkomsten van 485 duizend euro nadeel.

Bedrijfsafval (V - duizend euro)

De hoogte van de vuilverwerkingskosten is gerelateerd aan de hoogte van de ingezamelde hoeveelheden (opbrengsten). Hetgeen in de begroting 2015 leidt tot lagere kosten en opbrengsten door minder aanbod te verwerken bedrijfsafval van 200 duizend euro.

Diverse afwijkingen (N 52 duizend euro)

Binnen het deelprogramma afvalinzameling en -verwerking zijn ten opzichte van de begroting 2014 diverse afwijkingen in de begroting uitvoeringskosten 2015 ontstaan van 52 duizend euro nadelig.

9.3 Overig onderhoud en beheer openbare ruimte> V 2,1 miljoen euro**Doorberekening overhead (V 849 duizend euro)**

De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

BGT (V 75 duizend euro)

Terug ramen van incidentele gelden voor BGT. In 2014 is 75 duizend euro beschikbaar gesteld voor de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT). Dit bedrag is terug geraamd in 2015.

Capaciteitsplanning ureninzet (V 517 duizend euro)

Het extra beleid voor het tekort bedrijfsvoering RO/EZ is terug geraamd. Op basis van de capaciteitsplanning 2015 is de begroting voor ureninzet aangepast (baten en lasten).

Bezuinigingen (V 221 duizend euro)

In het kader van de bezuinigingen (organisatieontwikkeling RO) en de kosten van overbezetting is begrotingstechnisch een stelpost opgenomen van 221 duizend euro.

ISV (V 400 duizend euro)

Terug ramen van ISV middelen incidenteel. In 2014 is 400 duizend euro beschikbaar gesteld voor bodemsanering. In 2015 is dit bedrag terug geraamd.

PROGRAMMA 10

Veiligheid

Veilige stad voor alle Stadgers

Inleiding

Groningen is een gezellige studentenstad met een levendig sport- en uitgaansleven. Een stad ook waarin mensen zich veilig voelen. Deze veiligheid is zo vanzelfsprekend, dat we wel eens vergeten dat dit te danken is aan inspanningen van vele en verschillende partijen op het terrein van preventie, handhaving en zorg. We zien in de stad, als het gaat om veiligheid, verschillen tussen wijken, buurten, groepen en individuen, maar het algemene beeld is dat we het als stad goed doen. In de bekende AD misdaad monitor, gemaakt op basis van 20 indicatoren, prijkt Groningen als zevende stad van Nederland op de 17^e plaats. Dat is goed. In ons collegeprogramma hebben we vastgelegd dat het accent in het Veiligheidsprogramma, in lijn met landelijk beleid en het veiligheidsbeeld van de stad, de komende jaren moet liggen op de aanpak van woninginbraken, geweldsdelicten, georganiseerde criminaliteit en overlast. Uw raad heeft daaraan in juni, na bespreking van genoemd Veiligheidsbeeld, een vijfde beleidsprioriteit toegevoegd: Jeugd en Veiligheid. Daar zijn wij zeer tevreden mee. Deze toevoeging maakt eens en te meer duidelijk hoezeer Veiligheid verweven is met andere beleidsterreinen. Naast Jeugd zijn dat onder andere Maatschappelijke Opvang, WMO, Beheer en Onderhoud, Gebiedsgericht werken. Dit impliceert dat aanpak van veiligheidsthema's bij uitstek een zaak is van samenwerken, van afstemmen, van informatie uitwisselen. En gegeven de specifieke bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de burgemeester in Openbare Orde en Crisismanagement ligt coördinatie en regie van deze samenwerking en afstemming veelal bij de gemeente.

Beleidsprioriteiten komende jaren

Terug naar de vijf nieuwe beleidsprioriteiten. Rond de datum dat u de begroting voor 2015 vaststelt, sturen wij u ook het nieuwe Veiligheidskader 2015-2018 toe, met daarin de uitwerking van de vijf door u gekozen beleidsprioriteiten. We hebben geprobeerd in de begroting 2015, die een 'oude' indeling kent, te anticiperen op dit nieuwe kader. U ziet dat terug in het deelprogramma "Veilige woon- en leefomgeving". Daaraan zijn de beleidsvelden 'woninginbraken', 'geweldsmisdrijven' en 'overlast' toegevoegd. Deze beleidsvelden 'promoveren' in de begroting van 2016 naar een zelfstandig deelprogramma. Voor nu leek ons het deelprogramma veilige woon- en leefomgeving de meest geschikte plek om de nieuwe beleidsprioriteiten in onder te brengen. Voor twee nieuwe beleidsprioriteiten, 'Jeugd en Ondermijnende criminaliteit' bestaan al zelfstandige deelprogramma's.

Veiligheidsmonitor

Tijdens de bespreking van het Veiligheidsbeeld en de beleidsprioriteiten voor de komende jaren hebben we afgesproken dat we voor Veiligheid een relatief eenvoudige monitor willen ontwikkelen. We hebben gesproken over zes tot zeven indicatoren, spraken af dat we u tegelijk met de nieuwe kadernota ook deze monitor voorleggen.

Dit is dan tegelijk het onderdeel Veiligheid voor de nieuwe basismonitor voor de hele gemeente.

Veiligheid is een moeilijk meetbaar beleidsterrein. Veel veiligheidsproblemen vinden plaats in de verborgenheid. Uit angst voor represailles, schaamte of schuldgevoel ligt de weg naar de hulpverlening of de politie niet voor elk slachtoffer voor de hand. Ook de inspanningen van de politie, justitie, de zorgpartijen en de gemeente hebben invloed op het aantal geregistreerde slachtoffers van criminaliteit. Dat geldt niet alleen voor huiselijk geweld of mensenhandel ook voor woninginbraken, drugsgebruik etc.

Om toch een beeld te krijgen van de effecten van ons beleid, gebruiken wij de cijfers van de politie en onze andere ketenpartners als indicator. Het is een hulpmiddel om onze prioriteiten te kunnen stellen, ons beleid te ontwikkelen en zo nodig aan te passen.

Niet alleen de cijfers zijn leidend. Wij proberen een zo goed mogelijk beeld te vormen van veiligheidsproblemen door continu in gesprek te blijven met onze ketenpartners, de afdeling toezicht en handhaving en andere signalerende organisaties en professionals. Het is voor de gemeente van groot belang om op de hoogte te blijven van de knelpunten die in het veld worden ervaren. Zo kunnen we als gemeente adequaat handelen bij nieuwe ontwikkelingen en nieuwe zorgen ten aanzien van veiligheid.

Relevante beleidsnota's

Regionaal Repressief dekkingsplan (2011)
Kaderconvenant integrale handhaving overheidsregelingen (2008)
Onder Dak Regionaal Kompas Groningen 2008-2012 (2009)
Aanpak multiprobleemgezinnen krachtwijken (2009)
Nota nazorg ex-gedetineerden (2010)
Nota Groninger aanpak van (huiselijk) geweld in afhankelijkheidsrelaties (2010)
Beleidsregel Externe Veiligheid gemeente Groningen (college 2010)
Regionaal convenant aanpak zware georganiseerde misdaad (2010)
Regionaal convenant ketenaanpak mensenhandel (2010)
Regionaal Risicoprofiel regio Groningen 2010-2013
Regionaal Beleidsplan Veiligheidsregio Groningen 2011-2014
Beleidsplan Handhaving Wabo 2014-2017
Regionaal Crisisplan (2014)
Samen werken aan veiligheid - kadernota Veiligheidsbeleid 2011-2014
Stad om op te groeien - kadernota integraal jeugdbeleid 2011-2014
Beleidsplan "Strategische Koers Brandweer & Crisisbeheersing Veiligheidsregio Groningen 2014-2016
Horecanota 2011-2015
Brandbeveiligingsverordening (2012)

DEELPROGRAMMA'S

1. **Veilige woon en -leefomgeving**
2. **Jeugd en veiligheid**
3. **Integriteit en veiligheid**
4. **Fysieke veiligheid**

VEILIGE WOON- EN LEEFOMGEVING

Essentie van dit thema is de borging van de sociale veiligheid in wijken en buurten. Het gaat daarbij om het voorkomen en aanpakken van overlast, verloedering en criminaliteit, inzetten op beheer en onderhoud van de openbare ruimte en het vasthouden en waar nodig verbeteren van het veiligheidsgevoel van de buurtbewoners.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Veilige woon en leefomgeving bedraagt 1,8 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsvelden

- Woninginbraken
- Geweld (uitgaansgeweld, Huiselijk geweld, Veilige Publieke Taak)
- Evenementen
- Overlast
- Veilig ondernemen

Beleidsveld

Woninginbraken

Vreemden in uw huis, die aan uw bezittingen zitten en waardevolle spullen meenemen. Woninginbraken hebben een grote impact op het veiligheidsgevoel van betrokkenen. Het is daarom van groot belang om samen met de burgers en betrokken partners (politie, woningcorporaties, Veiligheidshuis, Openbaar Ministerie) zo veel mogelijk preventieve en repressieve maatregelen te treffen om woninginbraken tegen te gaan. De aanpak van woninginbraken heeft in 2014 landelijk en regionaal hoge prioriteit gekregen. Ook op gemeentelijk niveau heeft de raad in 2014 de aanpak van woninginbraken tot één van de beleidsprioriteiten benoemd. De aanpak is geprioriteerd in het gemeentelijk Jaarplan Veiligheid 2014 en die lijn willen we in 2015 voortzetten.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Woninginbraken

Wij gebruiken de aangiftecijfers van het aantal woninginbraken om een algemeen beeld te vormen van het probleem. In 2013 was in de stad Groningen sprake van een lichte stijging van het aantal aangiften van woninginbraken. Landelijk nam het aantal woninginbraken in 2013 daarentegen af. De prognose van de politie voor 2014 laat een vergelijkbaar aantal woninginbraken zien als in 2013. In de stad werd vooral in de Schildersbuurt, de binnenstad Zuid en Vinkhuizen relatief veel ingebroken. Met name in deze wijken zijn door politie en gemeente meerdere acties ondernomen om de bewoners bewust te maken van de risico's van woninginbraken. Dit had slechts tijdelijk een positief effect op het aantal woningbraken in deze wijken. Het blijkt erg lastig om, met name onder studenten, structureel een gedragsverandering te realiseren die burgers alerter maakt op het voorkomen van woninginbraken. Om het aantal inbraken te doen afnemen is het noodzakelijk intensiever in te zetten op voorlichting, preventie en het stimuleren van burgerinitiatieven.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
Diefstallen uit woning (per 1000 woningen)	1282	1250	1000	900

Doelen

Wat willen we bereiken?

We streven naar een substantiële afname van het aantal woninginbraken in 2015. De bestaande aanpak gaan we intensiveren en er wordt gewerkt aan een betere integrale coördinatie van de aanpak. Daarnaast wordt, met name door te kijken naar de aanpak elders in Nederland, onderzocht

welke extra maatregelen en/of initiatieven geschikt zijn om structureel te integreren in de aanpak. Zo mogelijk en gewenst worden deze maatregelen in de bestaande aanpak geïmplementeerd. Hierbij bestaat bijzondere aandacht voor de eigen verantwoordelijkheid van de burger m.b.t. het voorkomen van woninginbraken (burgerparticipatie).

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Buurt-/bewonersprojecten

- Het stimuleren van het opzetten van Buurtpreventieteams: Initiatief door bewoners voor bewoners, gericht op het verbeteren van veiligheid en leefbaarheid. De teams richten zich op potentiële slachtoffers van een zogenoemde hotspot (een hotspot is een deel van de wijk waar veel inbraken voorkomen). Bewoners zetten zich op vrijwillige basis actief in voor het eigen woongebied;
- Het organiseren van schouwen in hotspotgebieden; hierbij wordt door politie, gemeente, woningcorporatie(s) en bewoners bekeken welke fysieke aanpassingen in de buurt kunnen worden gerealiseerd ter voorkoming van inbraken;
- Het organiseren van bewoners (voorlichtings)bijeenkomsten in hotspotwijken;
- Het geven van voorlichting aan slachtoffers van woninginbraken, kort nadat de inbraak is gemeld bij de politie;
- Het verspreiden van ‘besmettingsbrieven’ (waarschuwingsbrieven) en ‘witte voetjes’ in hotspotwijken;³
- Waaks; Hondenbezitters betrekken bij waakzaamheid in wijk/buurt;
- Het plaatsen van borden in hotspotwijken met een waarschuwing dat woninginbrekers actief zijn; hier wordt in Groningen al gebruik van gemaakt bij auto-inbraken;
- Het periodiek geven van informatie en advies, door politie en gemeente aan burgers, vanuit een preventiestand in bijvoorbeeld winkelcentra in de stad. (met name in hotspots);
- Uitvoering donkere dagen offensief;
- Gerichte inzet stadstoezicht op gebied van (preventie) woninginbraken.

Verwacht/beoogd resultaat:

Afname woninginbraken

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Voortzetten van de Veelplegeraanpak

Een groot deel van de woninginbraken gebeurt door zogenaamde veelplegers. Speciaal voor deze groep bestaat de persoonsgerichte veelplegeraanpak. Het Veiligheidshuis fungeert hier als coördinerende gemeentelijke partij .

Verwacht/beoogd resultaat:

minder woninginbraken

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Digitaal opkoopregister

In dit systeem houden handelaars in tweedehandsgoederen, zoals fietsen, mobiele telefoons en juwelen, hun inkoopgegevens bij. De productgegevens worden vervolgens automatisch vergeleken met de informatie over gestolen goederen, waardoor dieven en helers in beeld komen.

Verwacht/beoogd resultaat:

afzetmarkt gestolen goederen verstoren ter preventie van woninginbraken

³ De besmettingsbrief is een brief welke wordt verspreid onder slachtoffers van woninginbraken en omwonenden, waarin wordt geadviseerd over het voorkomen van woninginbraken.

Bij het Witte Voetjes-project wordt gecontroleerd of huizen een gemakkelijk doelwit zijn voor inbrekers. Bij deze huizen wordt in de deuropening of op de vensterbank een wit, kartonnen voetje neergelegd met de tekst ‘Geef inbrekers geen kans’.

Uitgaansgeweld/Veilig uitgaan

Groningen kent een groot aanbod aan uitgaansgelegenheden. Tijdens de zgn. stapavonden (donderdagavond t/m zaterdagavond) zijn vele tienduizenden bezoekers, waaronder ook velen uit de regio, in de uitgaansgebieden te vinden. Het grootste en drukst bezochte gebied is de Poelestraat/Peperstraat/Grote Markt; kleiner, en gericht op een andere/oudere doelgroep, is de Ellebogenbuurt

Bezoekers moeten zich veilig voelen in de uitgaansgebieden. Het is derhalve van groot belang dat we oog hebben en houden voor de veiligheidssituatie. De aanpak van uitgaansgeweld en overlast wegens (overmatig) alcohol- en druggebruik zijn daarom prioriteiten in het beleid.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

- Het uitgaansgeweld concentreert zich in het centrum van de gemeente Groningen. Met name;
- donderdag, vrijdag en zaterdagavond zijn erg drukke stapavonden. Tijdens deze avonden vindt het uitgaans-gerelateerd geweld veelal plaats;
- Wij gebruiken het aantal aangiftes van geweldsincidenten als indicator voor ons beleid. Het aantal aangiftes van mishandeling en bedreiging geeft een beeld van de veiligheidssituatie ten aanzien van het uitgaan;
- De cijfers laten een daling zien. Het aantal aangiftes van uitgaansgeweld in de binnenstad is de afgelopen jaren gedaald van 411 in 2011 tot 309 in 2013. De prognose voor 2014 laat een verdere voortzetting van de daling zien.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	Behaald 2012	Behaald 2013	Prognose 2014	Doel 2015
▪ Aantal aangiftes geweldsincidenten BE Centrum (mishandeling en bedreiging)	▪ 325	▪ 309	▪ < 300	▪ 275

Doelen

Wat willen we bereiken?

- We willen blijven inzetten op een verdere afname van het aantal gevallen van uitgaansgeweld. Gestreefd wordt naar een afname van de hoeveelheid aangiftes tot 275 in 2015;
- Daarnaast willen we ook dat de subjectieve veiligheid verbetert: bezoekers moeten zich veilig voelen in en rond de uitgaansgelegenheden. Daarvoor zal in 2015 een eerste (nul)meting uitgevoerd worden.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?**Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan**

Ter verbetering van de veiligheid(-sbeleving) zetten we de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan in (incl. het covenant Veilig Uitgaan) met onder andere aandacht voor cameratoezicht, panel deur beleid, prijsacties en politie inzet in geactualiseerde vorm voort. Met deze 'meter' maken we inzichtelijk en te beoordelen welke inspanningen de verschillende partijen op het gebied van horeca verrichten. Deze inspanningsverplichtingen hebben betrekking op: Politie, Veiligheidsregio, gemeente en horeca.

- Implementeren van de verbeterpunten uit de evaluatie van de Kwaliteitsmeter (evaluatie van najaar 2014)

Handhaving Drank- en Horecawet

De handhaving van de nieuwe Drank- en Horecawet, met nadruk op het verbod van verkoop van alcoholhoudende drank aan jongeren beneden de 18 jaar, zal worden voortgezet. Dat geldt ook voor het verbod op bezit van alcoholhoudende drank door jongeren beneden de 18 jaar in de openbare ruimte. Juist om het toezicht en de handhaving van de nieuwe drank en horecawet te verstevigen, stellen we in 2015 extra geld beschikbaar voor een gemeentelijke toezichthouder bij VTHG.

Verwacht/beoogd resultaat:

Geen verkoop alcoholhoudende drank aan jongeren beneden 18 jaar. Zie ook Deelprogramma Jeugd en Veiligheid, beleidsveld alcohol- en drugsgebruik.

Overige maatregelen

Opleggen van gebiedsverboden aan (recidiverende) overlastveroorzakers en geweldplegers. Integraal toezicht en handhaving in het uitgaansgebied (zie handhavingsprotocol horeca), door gezamenlijk optreden van politie en gemeentelijk toezichthouders horeca. Bij herhaling van incidenten met glas in horeca bedrijven stellen we het gebruik van polycarbonaat verplicht.

Verwacht/beoogd resultaat:

Verminderen overlast en specifieke preventieve en repressieve inzet op beperken van (gewelds-)incidenten

Huiselijk geweld

Huiselijk geweld vormt een ernstig maatschappelijk probleem; ongeveer 1 op de 3 zaken met een dodelijk slachtoffer is het gevolg van huiselijk geweld. Onder huiselijk geweld verstaan we (ex)partnergeweld, kindermishandeling en ouderenmishandeling.

Groningen is als centrumgemeente samen met de andere Groninger gemeenten verantwoordelijk voor het ontwikkelen en implementeren van beleid t.a.v. huiselijk geweld. Voor onze ambities als Centrumgemeente verwijzen we u naar het Programma Zorg en Welzijn.

De gemeente Groningen heeft bij het ontwikkelen en implementeren van beleid t.a.v. huiselijk geweld de volgende doelen:

Het duurzaam beëindigen van geweld in afhankelijkheidsrelaties;

Het direct bieden van veiligheid voor slachtoffers van huiselijk geweld.

Eén van de instrumenten om huiselijk geweld te beëindigen is de Wet tijdelijk huisverbod, waarbij de burgemeester kan ingrijpen in een dreigende situatie zonder dat er (al) een strafbaar feit is gepleegd. Bij een huisverbod wordt direct hulpverlening voor alle betrokken partijen ingezet, ook voor kinderen die daarvan getuige zijn geweest.

Analyse**Hoe staan we ervoor?**

Huiselijk geweld komt veel voor in onze stad: in 2013 werden 307 politiemeldingen doorgegeven aan het Steunpunt huiselijk geweld. Daarvan werd in 35 zaken een huisverbod aangereikt, waarbij 57 kinderen betrokken waren. Van de overige zaken werden 164 zaken doorgeleid naar het traject 'eerste hulp bij huiselijk geweld'. Hierbij waren 144 kinderen betrokken. De gemeente Groningen vindt het voorkomen van intergenerationeel geweld erg belangrijk. Daarom bieden we ook hulp aan kinderen bij huiselijk geweld in zaken zónder huisverbod.

We willen huiselijk geweld duurzaam beëindigen. Daarom is het belangrijk om mensen te motiveren om huiselijk geweld te melden en hulpverlening te accepteren. Dat kan betekenen dat we meer meldingen krijgen, maar dat betekent niet dat het huiselijk geweld is toegenomen. Tegelijkertijd hebben we te maken met budgettaire beperkingen waardoor het hulpaanbod gelimiteerd wordt. Streefcijfers zijn in dezen dan ook omstreden.

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijn doel (bijv. 2017)
▪ 1 ^e hulptrajecten SHG	▪ 164	▪ 170	▪ 170	▪ 170
▪ Aantal betrokken kinderen	▪ 144	▪ 150	▪ 150	▪ 150
▪ Huisverboden	▪ 35	▪ 40	▪ 40	▪ 40
▪ Aantal betrokken kinderen	▪ 57	▪ 60	▪ 60	▪ 60

Doelen

Wat willen we bereiken?

We hebben met de ontwikkeling en implementatie van het beleid huiselijk geweld de volgende doelen:

- Het duurzaam beëindigen van geweld in afhankelijkheidsrelaties;
- Het direct bieden van veiligheid voor slachtoffers van huiselijk geweld

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Vanuit onze taak als centrumgemeente faciliteren we vanuit rijksmiddelen de vrouwenopvang, het SHG en de Reclassering.

Met de transitie Jeugd krijgt de gemeente m.i.v. 2015 ook meer verantwoordelijkheden voor de aanpak van kindermishandeling. Dit is ook één van de redenen dat gemeenten moeten zorgen voor een samenvoeging van het Steunpunt huiselijk geweld (SHG) en het Advies-en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) tot een Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK).

Om eerder in te kunnen grijpen bij kindermishandeling voeren we nu samen met Friesland en Drenthe een experiment Huisverbod bij Kindermishandeling uit. De hulpverlening aan kinderen die getuige zijn geweest van huiselijk geweld wordt ook in 2015 voortgezet. Verder blijven we het instrument huisverbod onverminderd voort zetten.

Belangrijk bij de bestrijding van huiselijk geweld is een goede samenwerking tussen zorg en strafrecht. We maken afspraken met politie, het OM, de gemeente en de hulpverleningsketen zodat alle activiteiten goed op elkaar worden afgestemd. Het Veiligheidshuis krijgt hierbij een belangrijke rol.

Verwacht/beoogd resultaat

De hulpverlening is gericht op:

het minimaliseren van trauma en de schadelijke effecten van de situatie;
het analyseren van de gevolgen voor het kind.

Veilig Publieke Taak (VPT)

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De gemeente Groningen is in de jaren 2010/2011 pilotgebied geweest voor toepassing van de zgn. VPT-aanpak bij geweld tegen werknemers met een publiek taak (zoals ambulancepersoneel, politieagenten, buschauffeurs en gemeentelijke handhavers en toezichthouders). Sinds die tijd wordt de aanpak structureel toegepast. De aanpak omvat o.a. het ondersteunen van werkgevers, normstelling, registratie, aangifte en nazorg, met speciale aandacht voor een goede afhandeling van aangiften.

Landelijk is een dalende trend te zien in VPT-zaken. Die daling is echter niet in alle sectoren te zien (zoals woningcorporaties, zorginstellingen en scholen). Blijvende aandacht voor de aanpak van agressie en geweld tegen medewerkers met een publieke taak is daarom nodig.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Vermindering geweld tegen werknemers met een publieke taak.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Binnen de gemeentelijke organisatie zal hernieuwd aandacht gevraagd worden voor het bestaan van de VPT-aanpak in onze gemeente en de betrokken afdelingen zal dringend aanbevolen worden daar ook uitvoering aan te geven. Verder zal de reeds in 2013 ingezette uitbreiding van de VPT-aanpak naar de sectoren zorg en onderwijs en de woningcorporaties in 2015 voortgezet worden.

Verwacht/beoogd resultaat:

Een adequate en effectieve aanpak van agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak.

Evenementen

Groningen is een bruisende stad met een rijk aanbod aan evenementen. Veel evenementen keren jaarlijks terug. Bij wedstrijden van FC Groningen worden tweewekelijks duizenden bezoekers naar de Euroborg getrokken. Het aantal evenementen groeit, met name in de binnenstad. Een bruisende (evenementen)stad, kan niet zonder aandacht voor veiligheid, zowel in de voorbereiding als tijdens een evenement. Complexe evenementen -zoals Koningsdag, risicowedstrijden- vragen een specifieke veiligheidsaanpak.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

In 2014 wordt het strategisch evenementenbeleid ontwikkeld, waaronder de beleidsregel vergunning evenementen. De belangrijkste verandering vormt de ontwikkeling van locatieprofielen voor veelgebruikte evenementenlocaties. Met de profielen ontstaat de mogelijkheid om differentiatie aan te brengen in het aantal en type evenementen per locatie en evenementen optimaal te spreiden over de stad. Bij wedstrijden van FC Groningen is het blijvend van belang om vroegtijdig af te stemmen en eventuele risico's in kaart te brengen. Het supportersproject speelt hierin een grote (preventieve) rol.

Doelen

Wat willen we bereiken?

- Bruisende (binnen)stad met een gevarieerd aanbod van evenementen, met draagvlak bij omwonenden en ondernemers.
- Veilig verloop van wedstrijden van FC Groningen, met aandacht voor de directe aan- en afloop van de wedstrijd en de impact op de directe omgeving en de binnenstad.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Opstellen jaarplanning grote evenementen met eerste risicoscan.

Door vroegtijdig een risicoscan van voorgenomen evenementen, denk bijvoorbeeld aan samenloop met risicowedstrijden of andere evenementen in beeld brengen van mogelijke risico's en nemen (preventieve) maatregelen.

Verwacht/beoogd resultaat:

Veiliger evenementen

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Inzet Stadstoezicht bij evenementen: zie programma 9

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Voortzetten Supportersproject

Binnen het supportersproject werken mensen die voorheen onderdeel uitmaakten van de fanatieke aanhang/harde kern van FC Groningen. Zij hebben regelmatig persoonlijk contact met de huidige fanatieke aanhang van FC Groningen, bouwen met hen een vertrouwensband op, bieden persoonlijk ondersteuning aan en hebben zo nodig contact met gedetineerden. Het supportersproject heeft daardoor een grote preventieve werking op het gebied van voetbalgeweld.

Verwacht/beoogd resultaat:

Veilig verloop van wedstrijden van FC Groningen, inclusief de aanloop en nasleep ervan.

Overlast

Overlast kan een sterk gevoel van onveiligheid met zich meebrengen. Met de nadruk op 'kan' want wat de één ervaart als overlast vindt de ander nog gezellig.

Overlast is een containerbegrip voor woonoverlast, geluidsoverlast, studentenoverlast, drugsoverlast, vervuiling, dierenoverlast etc. Ook als het gaat om de plegers zien we grote diversiteit: ze zijn oud én jong, opereren individueel of in groepen. En om het nog ingewikkelder te maken: soms gaat de overlast gepaard met criminaliteit, zoals in het A-kwartier.

Deze diversiteit van overlast maakt bestrijding ervan complex en terugdringing van overlast vraagt ook precies om die reden om nauwe samenwerking tussen zorg, veiligheidspartners en bewoners. De samenwerking hebben we onder andere vorm gegeven in de Meldpunten Overlast & Zorg, het Veiligheidshuis en de (redelijke nieuwe) Sociale Wijkteams.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

We werken structureel, met inzet van meldpunten, Veiligheidshuis en Sociale Teams en Stadstoezicht, aan het voorkomen en verminderen van overlast en doen dit zowel gebieds- als persoonsgericht. Bekend zijn de veelplegeraanpak, de topstratenaanpak, de aanpak in de oude wijken en het A-Kwartier.

Overlast voorkomen en verminderen vraagt om het delen van informatie, maar ook om voorlichting geven en toepassen van dwang- en drangmaatregelen. Een gezamenlijk optrekken van de zorgpartijen en justitiële partijen en bewoners is daarbij zeer wenselijk.

De ervaring leert dat in buurten met sterke sociale verbanden de veiligheid groot is.

We weten ook dat goed onderhoud en beheer een positieve invloed heeft op de veiligheid.

MEETBAAR RESULTAAT

Indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
Meldingen veel voorkomende overlast per 1000 inwoners	28	▪ 28	▪ 26	▪ 20

Doelen

Wat willen we bereiken?

Het doel is om samen met bewoners, zorg- en veiligheidspartners in een zo vroeg mogelijk stadium in te zetten in persoonsgebonden en/of straat-wijk gerichte aanpak van overlast. Kort gezegd willen we graag maatwerk leveren gericht op hotspots, op plekken waar iets aan de hand is. Een dergelijke werkwijze kent een lange traditie in de stad, maar deze willen we verbeteren en verder ontwikkelen die we verder willen ontwikkelen. Waarbij de drie decentralisaties in het sociale domein natuurlijk een belangrijke factor zijn.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Ontwikkelen aanpak

Het jaar 2015 zien we als een ontwikkeljaar, waarin we de wisselwerking tussen zorg, veiligheid en bewoners bij het voorkomen en bestrijden van overlast willen versterken.

Dan hebben we het over het in beeld brengen van de overlastveroorzakers, maar ook over het ontwikkelen van een gedeelde kennis- en informatiepositie en gezamenlijke aanpak.

Verwacht/beoogd resultaat:

Eén persoonsgebonden aanpak vanuit veiligheid én zorg en daarmee verminderen omvang en aantal overlastsituaties

Bij voorkomende overlastsituaties en incidenten op een eerder moment een gezamenlijke interventie vanuit zorg en veiligheid.

Beleidsveld

Veilig ondernemen

Veilig ondernemen is voor bedrijven één van de belangrijkste voorwaarden om goed te kunnen functioneren. Met dit beleidsveld geven we invulling aan veilig ondernemen in de brede zin. Dit betreft de aspecten schoon, heel en veilig, in de winkelgebieden en op de werklocaties (bedrijventerreinen, kantorenlocaties) in Groningen. Dit doen we door samen te werken met de ondernemers, de politie en de brandweer

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Afgelopen jaren hebben we een goede samenwerking opgebouwd rond de inzet op het gebied van veilig ondernemen. Op de werklocaties gebeurt dat via de stichting BBOG (BedrijfsBeveiliging Omgeving Groningen) waarin bedrijvenverenigingen, politie, RPC, brandweer en gemeente nauw samenwerken. Afgelopen jaar is voor de winkelgebieden via het Servicepunt Detailhandel de nodige inzet gepleegd, ook rond het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO).

Doelen

Wat willen we bereiken?

Wij willen winkelgebieden en werklocaties die schoon, heel en veilig zijn. Wij trekken hiertoe samen op met ondernemers.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Veilig ondernemen

We continueren onze inzet aan het vergroten van de veiligheid op onze werklocaties. Daarbij vervullen we meer en meer een faciliterende rol en zijn het de ondernemers(-verenigingen) die het initiatief hebben voor de uitwerking naar concrete activiteiten op het gebied van schoon, heel en veilig. We denken daarbij in elk geval aan het uitvoeren van de BORG-schouw, het uitvoeren van een veiligheidsschouw en enquête onder ondernemers op een drietal bedrijventerreinen en de verdere (plan)ontwikkeling van cameratoezicht.

Verwacht/beoogd resultaat:

Veilige bedrijventerreinen.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Servicepunt Detailhandel

Vanuit het Servicepunt wordt jaarlijks een groot aantal bedrijfsbezoeken afgelegd, waarbij veilig ondernemen steeds een punt van aandacht is. Daarnaast is het Servicepunt voornemens een aantal vraaggerichte activiteiten te organiseren rond het thema veiligheid. Voor een verdere toelichting verwijzen wij naar het Programma 2 Economie en Werkgelegenheid, deelprogramma Binnenstad en toerisme, beleidsveld Versterken bedrijfsleven binnenstad.

We willen dat onze kinderen en jongeren opgroeien in een veilige omgeving, thuis en daarbuiten. We willen tevens kinderen en jongeren in hun leefwereld beschermen tegen negatieve invloeden. Jongeren die strafbare feiten hebben gepleegd bieden we een nieuw perspectief.

GELD

Aan het deelprogramma Jeugd en Veiligheid worden geen middelen toegekend

Beleidsvelden

- Alcohol en drugsgebruik
- Problematisch jeugd(groepen)

Beleidsveld

Alcohol- en drugsgebruik

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Vanwege de schadelijk en negatieve effecten van alcohol en drugsgebruik onder jongeren, willen we stevige inzet plegen op dit thema. Het effect van drugs en alcoholgebruik onder jongeren manifesteert zich op verschillende (veiligheids-)terreinen zoals schoolverzuim en -uitval, vandalisme, geweld, gezondheidsschade en instroom in zorg. In de Centra voor Jeugd en Gezin werken we (leerplichtambtenaren), het schoolmaatschappelijk werk, de JGZ en het jongerenwerk nauw samen om schoolgaande jongeren met problemen te helpen. Over alcohol en drugsgebruik op scholen is nog weinig bekend.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Doel is het boeken van maatschappelijke winst door het aanpakken van de negatieve effecten van drugs- en alcoholgebruik door jongeren.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?**Pilot Noorddijk**

In de pilot ter bestrijding van het problematische gebruik van softdrugs door jongeren in Beijum en Lewenborg bestaat in de repressieve pijler van die aanpak een gezamenlijke behoefte om Opiumwet-overtredingen snel te bestraffen met de bestaande Halt-straf Alcohol en drugs. De Halt-straf is vooral pedagogisch van aard, om herhaling te voorkomen. Voorlichting van VNN kan onderdeel zijn van de Halt-straf. Voordelen van deze Halt-straf zijn de snelle verwijzingen die politie kan doen, zonder dat proces-verbaal hoeft te worden opgemaakt. Lik-op-stuk dus, bij bekende en bereidwillige verdachten.

Verwacht/beoogd resultaat:

Terugdringen en voorkomen softdrugsgebruik onder jongeren.

Extra toezicht Drank en Horecawet

In 2015 maken we extra geld vrij voor een toezichthouder horeca en prostitutie. Deze extra capaciteit zal ongeveer voor de helft worden ingezet voor toezicht op het alcoholverbod 18-. Dit toezicht zal zich zowel richten op de reguliere horeca, als op supermarkten en slijterijen. Waar nodig wordt bestuurlijk opgetreden.

Verwacht/beoogd resultaat:

Voorkomen dat alcohol verstrekt wordt aan jongeren onder de 18 en indien nodig bestuursrechtelijk optreden.

De maat is vol

Gebruik van alcohol en drugs door jongeren zorgt niet alleen voor grote gezondheidsrisico's maar ook voor overlast en (ervaren) onveiligheid. De verhoging van de wettelijke minimumleeftijd voor de verkoop van alcohol van 16 naar 18 jaar heeft tot gevolg dat jongeren vaker 'indrinken' voordat ze uitgaan of een evenement bezoeken. In het plan 'De maat is vol' (2012) worden de

.....

uitgangspunten en doelen van het beleid alcohol & jongeren beschreven. Pijlers zijn *draagvlak* (kennis en bewustwording), *vroegsignalering en zorg* (een sluitende keten), *regelgeving* (wettelijke mogelijkheden en afspraken met alle partijen) en *handhaving* (niet alleen van de regels, maar ook van onderlinge afspraken). Het beleid is vertaald in een groot aantal maatregelen op deze terreinen. Met ons beleid sluiten wij aan bij de doelen en streefcijfers in het convenant Alcohol & Jongeren dat wij in 2012 sloten met de overige Groninger gemeenten, de Politie Noord Nederland, het Openbaar Ministerie en GGD Groningen.

Verwacht/beoogd resultaat:

Aanpakken (overmatig) alcoholgebruik onder jongeren.

.....

Beleidsveld

Problematische jeugd(groepen)

We willen dat onze kinderen/jongeren opgroeien in een veilige omgeving, thuis en daarbuiten. We willen kinderen en jongeren in Groningen in hun leefwerelden beschermen tegen negatieve invloeden. Jongeren die strafbare feiten hebben gepleegd, bieden we nieuw perspectief.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

We hebben in de stad jaarlijks gemiddeld drie problematische jeugdgroepen. We hebben voor de aanpak van deze groepen een integrale aanpak en werken nauw samen met jongerenwerk en politie. Hierbij zetten we in op de jongere zelf, het gezin en de buurt, de wijk en de school.

.....

indicator	2014	Beoogd 2015	Middellang termijndoel (bijv. 2017)
▪ Aantal hinderlijke jeugdgroepen	7	7	▪ -
▪ Aantal overlast gevende jeugdgroepen	0	0	▪ -
▪ Aantal criminele jeugdgroepen	0	▪ 0	▪ 0

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen jongeren die in een risicovolle omgeving verkeren of dreigen te geraken door middel van deze integrale aanpak weer op de goede weg brengen in hun ontwikkeling tot maatschappelijk verantwoordelijke burgers. We willen geen criminele jeugdgroepen en streven naar zo weinig mogelijk overlast gevende jeugdgroepen.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Intensieve aanpak jeugdgroepen (Veiligheidshuis)

We gaan de jongeren uit de jeugdgroepen monitoren. Hiervoor gaan we samen met het Veiligheidshuis een systeem en een individuele aanpak ontwikkelen, waarmee we deze jongeren kunnen volgen, zodat we deze jongeren en hun omgeving de zorg en mogelijk ook repressie krijgen die ze nodig hebben. We willen ongeveer 100 jongeren (met inachtneming van privacyregelgeving) langduriger monitoren en dus in beeld houden, omdat ze problematisch (kunnen) blijven en veel afstemming in zorg en aanpak nodig hebben. Hiertoe willen we alle gegevens van deze jongeren samenhangend registreren in het Veiligheidshuis. Op die manier zien we de jeugdigen in meerdere circuits voorkomen, en weten we dat ze extra aandacht behoeven. Om dit geheel op stadsniveau te kunnen managen, is een deeltijd procescoördinator noodzakelijk.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Vroegtijdige en intensieve monitoring en aanpak van (potentiele) problematische jeugd.

Subsidiëren straathoekwerk

We subsidiëren straathoekwerk. Politie, straathoekwerk en jongerenwerk werken samen om problematische jeugd(groepen) terug te dringen.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Met straathoekwerk, in combinatie met jongerenwerk en politie, zetten we in op afname van het problematische jeugd(groepen) en vroegtijdige signalering en doorgeleiding naar het Veiligheidshuis

INTEGRITEIT EN VEILIGHEID

Handel in drugs, witwassen van zwart geld en uitbuiting zijn voorbeelden criminele (economische) activiteiten die de samenleving en de rechtsorde kunnen ondermijnen. De onderwereld kan verweven raken bij de bovenwereld. Wij willen de verbinding tussen onder- en bovenwereld aanpakken, voorkomen dat de overheid criminaliteit faciliteert. We willen de samenleving beschermen tegen deze vorm van criminaliteit door in te zetten op de bestuurlijke aanpak en het samen met andere partners 'doorpakken' in het aanpakken van de criminele infrastructuur in onze gemeente. We doen dat onder andere met het OM, de politie, de belastingdienst, het kadaster, de woningbouwcorporaties, maar ook met banken, energieleveranciers, en mogelijke andere partijen zoals makelaar.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Integriteit en Veiligheid bedraagt 615 duizend euro. Deze lasten worden gedekt door een bijdrage uit de algemene middelen.

- Ondernijnde of georganiseerde criminaliteit
- Mensenhandel
- (vergunde) Prostitutie
- Georganiseerde hennepcultuur/drugehandel

Ondernijnde of georganiseerde criminaliteit

Georganiseerde of ondernijnde criminaliteit is een maatschappelijk probleem. Het zorgt niet alleen voor veel onveiligheid en overlast bij de bevolking, maar ook voor minder zichtbare, sluipende ontwrichting en ondernijning van de samenleving door de verwevenheid van de onder- met de bovenwereld. Deze criminaliteit is vaak onzichtbaar, maar kan zich ook manifesteren in de publieke ruimte door intimidatie, geweld en de verwerving van machtsposities. Waar daders vaak bovenregionaal en/of internationaal opereren, heeft ondernijnde criminaliteit tegelijkertijd op lokaal niveau veel uitingsvormen en verbindingen. Er is sprake van beroepscriminelen en facilitators die een (sleutel)rol spelen in samenwerkingsverbanden en netwerken die in toenemende mate fluide van karakter zijn. Zij zijn niet zelden actief op verschillende criminele markten. Strikt onderscheid tussen criminele thema's is daarom niet te maken. Binnen de geïntegreerde aanpak van ondernijnde criminaliteit ligt het accent op de regionaal bepaalde prioriteiten en op de in het Nationaal Dreigingsbeeld gesignaleerde dreigingen (drugecriminaliteit, witwassen/vastgoed, mensenhandel, fraude, milieucriminaliteit, motorbendes). De ondernijnde of georganiseerde misdaad kan niet effectief aangepakt worden door middel van uitsluitend een strafrechtelijke aanpak door politie en justitie. In sommige gevallen beschikt een gemeente over meer slagkracht om barrières op te werpen en daardoor "een spaak in het wiel te steken" van de criminele activiteiten. Een effectieve aanpak vereist daarom een georganiseerde overheid (politie, OM, gemeente, Belastingdienst) die alle middelen en instrumenten inzet die tot haar beschikking staan om het criminele ondernemersklimaat te verslechteren. Gezamenlijk wordt bepaald hoe strafrechtelijke, bestuursrechtelijke en fiscale interventies ingezet kunnen worden. Vormen van georganiseerde misdaad zijn o.a. de productie van en handel in drugs, mensenhandel, witwassen/vastgoed, fraude en milieucriminaliteit.

Hoe staan we ervoor?

In samenwerking met het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum), Belastingdienst, politie en OM lopen onderzoeken naar diverse personen en/of ondernemers in de gemeente. Dit soort onderzoeken zijn bijzonder complex en vragen veel tijd en expertise. Met betrekking tot de illegale hennepcultuur zijn in de gemeente op grond van de Wet Damocles al diverse panden (tijdelijk) gesloten. De Wet BIBOB wordt structureel toegepast op vergunningaanvragen horeca en prostitutie. Er loopt momenteel één juridische procedure waarbij o.g.v. de Wet BIBOB de exploitatievergunning van een coffeeshop is ingetrokken.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen voorkomen dat de ondermijnende en georganiseerde misdaad misbruik maakt van gemeentelijke dienstverlening. Concreet meetbare doelstellingen zijn voor dit beleidsterrein moeilijk aan te geven omdat er geen, of slechts zeer beperkt zicht is op de omvang van deze vormen van criminaliteit.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

De al ingezette weg van versterking van de integrale aanpak in RIEC-verband wordt voortgezet. De toepassing van de Wet BIBOB op vergunningaanvragen prostitutie en horeca en enkele WABO-vergunningen wordt voortgezet en zal in 2015 worden uitgebreid naar aanbestedingen en vastgoedtransacties.

De tot nu toe gehanteerde werkwijze bij de toepassing van de BIBOB-intake zal worden geëvalueerd. De daaruit naar voren komende verbeterpunten zullen in 2015 worden ingevoerd.

.....
Integrale aanpak RIEC

Het RIEC voert in onze opdracht taken uit op het terrein van onder andere georganiseerde hennepcultuur, vastgoedfraude, wit wassen, motorclubs en mensenhandel.

Verwacht/beoogd resultaat:

Terugdringen georganiseerde en ondermijnende criminaliteit

Beleidsveld

Mensenhandel

Mensenhandel betreft een vorm van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit waarbij mensen veelal met list en bedrog worden “verleid” arbeid te verrichten binnen bepaalde economische branches, waarbij zij geen sturing kunnen uitoefenen op hun eigen werk- en leefsituatie. Deze vorm van georganiseerde criminaliteit komt in Groningen voor binnen de (vergunde en niet-vergunde) prostitutiebranche, de horeca, de bouwsector en andere branches.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De in 2010 geïntroduceerde ketenaanpak mensenhandel werpt z'n vruchten af. De ketensamenwerking vindt plaats tussen o.a. alle gemeente in de provincie, politie, vreemdelingenpolitie, Openbaar Ministerie, hulp- en zorginstellingen, Belastingdienst, Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Kamer van Koophandel. Onder aansturing van een bij het Veiligheidshuis werkzame ketenregisseur worden signalen van mensenhandel in dit brede verband gedeeld en er worden afspraken gemaakt over te plegen interventies en een persoonsgericht aanbod van hulpverlening aan het slachtoffer.

Jaarlijks worden 80-120 signalen mensenhandel bij de ketenregisseur gemeld. Het betreffen vaak situaties die anders aan de aandacht van de individuele organisaties waren ontsnapt en die alleen door samenwerking goed in beeld kunnen worden gebracht. De ketenregisseur pakt elk signaal op met de betrokken partijen. Gemiddeld is er jaarlijks sprake van 8 bovengemiddeld complexe situaties van mensenhandel, waarvoor een uitvoerige integrale aanpak (bestuurlijk, strafrechtelijk, financieel en zorg) wordt georganiseerd door de ketenregisseur.

Metingen

Mensenhandel is een verborgen probleem waardoor de omvang ervan, zowel nationaal als internationaal, moeilijk is te bepalen. Dit heeft mede te maken met de lage aangiftebereidheid van de slachtoffers. De kans op uitzetting, (vermeende) gevoelens van liefde, angst voor (bedreiging met) geweld, cultuurverschil, taalbarrière en de angst voor de overheid en politie spelen hierbij mee.

Beschikbare data zijn veelal gebaseerd op veronderstellingen en schattingen. Als het aantal geregistreerde meldingen stijgt, wil dat niet zonder meer zeggen dat er meer slachtoffers zijn. Het kan zijn dat door de inspanningen van de gemeente, politie en justitie meer zaken worden geregistreerd.

Vanaf de start van de ketenaanpak heeft de ketenregisseur geïnvesteerd in bewustwording van de ongeveer 25 betrokken overheidspartijen, door conferenties en themabijeenkomsten te organiseren en presentaties te geven. Opvallend was dat er vaak meldingen volgden na deze bijeenkomsten. Ook na samenwerking met partijen bij een specifiek voorval steeg het aantal meldingen door betrokkenen. Waar we goed kijken, worden vaak situaties van mensenhandel ontdekt.

Het gemiddelde aantal meldingen bij de ketenregisseur is 100 per jaar. We streven ernaar om de meldingsbereidheid op hetzelfde niveau te houden.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Het voorkomen van mensenhandel door van de gemeente Groningen een onaantrekkelijk afzetgebied voor daders van mensenhandel maken. Daartoe is vereist dat signalen van mensenhandel vroegtijdig opgepakt worden en adequate interventies zo spoedig mogelijk ingezet worden. Verder zullen in de gemeentelijke regelgeving, waar mogelijk, barrières (bijv. extra vergunningsvoorwaarden) opgenomen worden om te voorkomen dat slachtoffers van mensenhandel in de gemeente Groningen tewerkgesteld kunnen worden.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

De ketenaanpak mensenhandel voortzetten.

Verwacht/beoogd resultaat:

Preventief handelen. Situaties van mensenhandel in beeld brengen en op adequate wijze aanpakken door sturing op integrale aanpak.

Het vergroten van het bewustzijn voor signalen van mensenhandel bij diverse “frontoffice-medewerkers”, hulpverlening, enz.

Verwacht/beoogd resultaat:

De betrokken partijen scherp blijven houden op signalen mensenhandel en de meldingsbereidheid in stand houden

Omdat mensenhandel gemeentegrensoverschrijdend is, wordt in 2015 begonnen met een eenduidige aanpak in Noord-Nederland. Signalen van mensenhandel kunnen dan ook op dat niveau gedeeld worden.

Verwacht/beoogd resultaat

Sneller kunnen handelen bij grensoverschrijdende casuïstiek. Mensenhandel beter in beeld brengen door effectievere informatie uitwisseling.

Invoering van nieuwe regelgeving voor de prostitutiebedrijven op basis van de nieuwe, in 2015 van kracht wordende, landelijke prostitutiewet en de evaluatie van het beleid van de afgelopen jaren. In deze nieuwe, nog in ontwikkeling zijnde regelgeving, zullen maximaal barrières worden opgeworpen om slachtoffers van mensenhandel in de prostitutiebranche te werk te kunnen stellen (zie hieronder). Daarbij wordt scherp toegezien op een verplaatsing van de problematiek naar de niet-vergunde branche.

Verwacht/beoogd resultaat:

Terugdringen gedwongen prostitutie

Beleidsveld

Prostitutie

De stad Groningen kent twee raamprostitutiegebieden, met in totaal 62 panden en 146 ramen. Het toezicht op de naleving van de vergunningsvoorwaarden gebeurt door de bestuurlijk toezichthouders van de gemeente in samenwerking en afstemming met de politie.

Per 1 januari 2016 zal geen prostitutie meer toegestaan zijn in het gebied Vishoek/ Muurstraat/ Hoekstraat. De exploitatie van de daar gevestigde prostitutiebedrijven zal dan moeten worden beëindigd. Het toezicht en de handhaving zal daar in de loop van 2015 op in moeten spelen.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Uit de structurele controles van gemeentelijk toezichthouders en politie komt naar voren dat de exploitanten van vergunde prostitutiebedrijven zich goed aan de regels houden. Toch, dat blijkt ook uit diverse landelijke onderzoeken, doen zich in de branche nog diverse misstanden voor, zoals mensenhandel, gedwongen prostitutie, minderjarigen, enz. De bestaande regelgeving, landelijk en lokaal, biedt onvoldoende mogelijkheden om meer/voldoende grip op de misstanden in de branche te krijgen.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Om meer grip te krijgen op de gesignaleerde misstanden in de prostitutiebranche is de Landelijke Wet Regeling Prostitutie in voorbereiding. Die wet, die naar verwachting in de loop van 2015 in

werking zal treden, biedt gemeenten de mogelijkheid om in de lokale regelgeving meer voorwaarden op te nemen om barrières tegen de misstanden in de prostitutiebranche op te werpen. Daarnaast komen uit de lopende evaluatie van het lokale beleid ook een aantal verbeterpunten naar voren die vertaald zullen worden in aanvullende bepalingen in de lokale regelgeving.

De nieuwe landelijke wetgeving verhoogt de minimumleeftijd voor een prostituee naar 21 jaar.

De gemeente Groningen zal de nieuwe wetgeving en de nieuwe aanvullende lokale regelgeving zo spoedig mogelijk na het van kracht worden van de nieuwe wetgeving invoeren. Met de voorbereiding daarvan is in 2014 al begonnen. De datum van inwerkingtreding is vooral afhankelijk van de voortgang van de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel Wet Regulering Prostitutie (en daar is inmiddels een vertraging van meer dan twee jaar in opgetreden).

Invoering van nieuwe regelgeving vereist in aanvulling een intensivering van toezicht en handhaving in de vergunde sector. Daarnaast zal, in samenwerking tussen gemeente en politie, het toezicht en de handhaving van illegale (niet-vergunde) prostitutie worden voortgezet.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Invoering Wet Regulering Prostitutie en nieuwe lokale regelgeving. De nieuwe regels zullen zich richten op o.a. de verplichtstelling van bedrijfsplannen voor de prostitutiebedrijven, maximale werktijden van de prostituees of sluitingstijden, registratieplicht prostituees, aanwezigheidsplicht exploitanten/beheerders en minimale huurtermijnen. Omdat het beleid op dit moment nog volop in ontwikkeling is kan er concreet nog niet meer over gezegd worden. In het kader van de invoering van de nieuwe regelgeving zal het toezicht en de handhaving in 2015 geïntensiveerd moeten worden. We maken in 2015 extra geld vrij ten behoeve van handhavingcapaciteit bij de gemeente. Ongeveer de helft van deze extra capaciteit zal worden ingezet op de handhaving van de prostitutie. Het handhavingprotocol prostitutie zal aangepast gaan worden aan de nieuwe regelgeving. De samenwerking tussen de gemeentelijk toezichthouders en de (Vreemdelingen)politie is goed. Wel bestaat er behoefte aan meer duidelijkheid over de taakverdeling. Daarover zullen in 2015 heldere afspraken gemaakt worden.

Beleidsveld

Georganiseerde hennepcultuur/drughandel

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De illegale hennepcultuur en handel in harddrugs is een wereld waarin grotere criminele organisaties acteren, veel geld omgaat en geweld eerder regel dan uitzondering is. Handel in harddrugs en hennep vanuit panden en woningen tast het woon- en leefklimaat van omwonenden aan. Daarnaast leveren hennepkwekerijen vaak brandgevaarlijke situaties voor de omgeving.

In de aanpak van deze handel en de ermee gepaard gaande overlast werken gemeente en politie nauw samen. De bestuursrechtelijke aanpak ten aanzien van panden en woningen is begin 2013 vastgelegd in het "Damoclesbeleid gemeente Groningen 2013". Regelgeving ten aanzien van overtredingen van de Opiumwet in de horeca (waaronder coffeeshops) en grow-smart- en headshops is opgenomen in apart beleid.

Sinds de invoering van het Damoclesbeleid zijn regelmatig panden waarin zich een hennepkwekerij bevond of van waaruit gehandeld werd in drugs gesloten. Sluiting, zo leert de ervaring, is effectief. Het Damoclesbeleid is niet persoons- maar pand gebonden en geeft de mogelijkheid om de locaties waar de handel plaatsvindt direct aan te pakken. We kunnen gevaar veroorzakende en strafbare situaties direct beëindigen en overlast stoppen door de loop uit een pand te halen en de bekendheid als drugspand teniet te doen. Deze aanpak is een aanvulling op een strafrechtelijke aanpak, maar geeft de gemeente ook de mogelijkheid om in te grijpen in situaties die niet getolereerd kunnen en mogen worden wanneer een strafrechtelijke aanpak van betrokken personen niet mogelijk is.

Op grond van het Damoclesbeleid zijn van februari 2013 tot en met mei 2014 elf panden gesloten. Daarnaast zijn in 2013 nog een drietal (horeca)panden gesloten in verband met overtreding van de opium-wet. Deze sluiting zijn gebaseerd op het horecabeleid en het beleid ten aanzien van grow-smart en headshops.

Het Damoclesbeleid evalueren we begin 2015. In de evaluatie zal ook aandacht worden geschonken aan het spanningsveld waarin we dit beleid uitvoeren: privacy, woon- en eigendomsrecht enerzijds en de algemene belangen van veiligheid en volksgezondheid anderzijds.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Handel in drugs ontmoedigen door repressief op te treden tegen geconstateerde handel in drugs. Wij spannen ons nadrukkelijk in om regulering van wietteelt mogelijk te maken. Hierbij sluiten wij aan bij de diverse initiatieven om te komen tot gereuleerde wietteelt en samen op te trekken richting Kamer en kabinet.

De minister van veiligheid en Justitie heeft echter het standpunt ingenomen dat regulering of legalisering van cannabisteelt in strijd is met internationale verdragen (VN-verdragen en EU-recht) en de Opiumwet. Er is daarom momenteel geen ruimte voor gemeentelijke initiatieven die daarvan afwijken

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Evaluëren en toepassen Damoclesbeleid

We zetten het in 2013 vastgestelde Damoclesbeleid voort. Indien de evaluatie daartoe aanleiding geeft zal het Damoclesbeleid worden aangepast of aangescherpt.

Verwacht/beoogd resultaat:

Verminderen overlast en handel in drugs.

Maken procesafspraken politie/gemeente>

Om de handel in drugs tegen te gaan is zowel strafrechtelijk als bestuursrechtelijk optreden gewenst. Bestuursrechtelijk optreden is gestoeld op politie-informatie. In de loop van 2015 zullen ten aanzien van informatie-uitwisseling en te nemen stappen, procesafspraken gemaakt worden.

Verwacht/beoogd resultaat:

Verbeteren van de informatie uitwisseling en verstevigen samenwerking tussen gemeente en politie

FYSIEKE VEILIGHEID

Fysieke veiligheid omvat het voorkomen en beperken van risico's van ongevallen, branden en rampen, incidenten waarbij mensen gewond kunnen raken of kunnen overlijden of waarbij (grote) schade ontstaat. De gemeente Groningen wil zorgen voor een veilige woon- en leefomgeving, voor Groningers en bezoekers van de stad. Dit betekent in de eerste plaats dat we waar mogelijk risico's willen wegnemen of beperken, door onveilige situaties te voorkomen. Daarnaast moeten de hulpdiensten klaar staan als er toch iets mis gaat, goed voorbereid en voorzien van de juiste middelen.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Fysieke Veiligheid bedraagt 18,4 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit een bijdrage gemeenschappelijke regeling en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsvelden

- Veiligheidsregio
- Externe Veiligheid
- Aardbevingen en gaswinning

Beleidsveld

Veiligheidsregio

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Vanaf 1 januari 2014 is de brandweezorg - conform de Wet veiligheidsregio's - geregionaliseerd en maken de gemeentelijke korpsen deel uit van de Veiligheidsregio Groningen. De gemeente Groningen neemt daartoe - samen met de 22 andere gemeenten in de provincie Groningen - deel in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen.

Veiligheidsregio Groningen voert voor de genoemde gemeenten de volgende taken uit:

- Rampenbestrijding & Crisisbeheersing;
- De complete keten voor de Brandweezorg, samen met de Meldkamer Noord Nederland: van pro-actie, preventie, alarmering, incidentbestrijding tot aan nazorg;
- De regionale ondersteuning van de Gemeentelijke Kolom (Bevolkingszorg).

De Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) maakt bestuurlijk en financieel deel uit van de Veiligheidsregio Groningen, maar het uitvoerend orgaan is onderdeel van de GGD.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Bij de inrichting van de nieuwe organisatie van de Veiligheidsregio ligt de focus op de verbinding met de maatschappij en de lokale gemeenschap (in verband met het grote belang van de brandweer vrijwilligers), de vakbekwaamheid en de opdracht om veel meer te doen op het gebied van preventie door de burgers daar meer bij te betrekken en op aan te spreken. Dit is vastgelegd in het beleidsplan: "Strategische Koers Brandweer & (multi-) Crisisbeheersing Veiligheidsregio Groningen 2014-2016".

De burgemeester overlegt dit beleidsplan met de gemeenteraad. De raad stelt tenminste één maal in de vier jaar de doelen vast die de gemeente Groningen in het kader van de brandveiligheid en de werkwijze van de brandweezorg nastreeft.

Veiligheidsregio Groningen streeft er naar de raad minimaal één maal per jaar te informeren over de uitvoering van de activiteiten op het gebied van de brandweezorg en de rampenbestrijding & crisisbeheersing en zal vóór 1-1-2016 de hoofdstructuur van de brandweer/veiligheidsregio evalueren.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Gemeentelijke bijdrage aan de Veiligheidsregio

De voor de uitvoering van deze taken gemaakte kosten worden, onder aftrek van rijksbijdragen, toegerekend aan de deelnemende gemeenten. Voor de begroting van de Veiligheidsregio is voor 2014 uitgegaan van dezelfde bedragen die iedere gemeente in haar begroting had opgenomen voor die taken die overgedragen zouden worden aan de Veiligheidsregio.

Voor de brandweezorg gebruikt de Veiligheidsregio daarvoor een verdeelsleutel die is gebaseerd op het fictief aandeel brandweezorg in het gemeentefonds. Deze sleutel wordt gefaseerd in 5 jaar ingevoerd, waarbij 2014 het beginjaar was. In 2015 wordt 40% van het verschil tussen de oorspronkelijke en de nieuwe verdeelsleutel verwerkt. In 2016 is dat 60% en in 2017 80%. Uiteindelijk wordt dan in de begroting 2018 overgegaan naar de nieuwe verdeelsleutel. De bijdragen voor Rampenbestrijding & Crisisbeheersing, GHOR en de Gemeentelijke Kolom zijn bepaald aan de hand van het aantal inwoners.

Voor de gemeente Groningen leidt dit in 2015 tot de volgende geraamde bijdragen aan de Veiligheidsregio:

Rampenbestrijding & Crisisbeheersing	144 duizend euro
Brandweezorg, inclusief meldkamer	13,840 miljoen euro
GHOR	201 duizend euro
Regionale ondersteuning Gemeentelijke Kolom	275 duizend euro

Totale bijdrage aan de Veiligheidsregio 14,460 miljoen euro

Huisvesting brandweer

De huisvestingskosten waren buiten de begroting van de Veiligheidsregio gehouden. De Veiligheidsregio onderzoekt een drietal huisvestingsscenario's en wil in het najaar van 2014 met een advies voor de gemeenten komen. De mogelijke scenario's zijn: 1. Het vastgoed wordt door de gemeente verhuurd aan de Veiligheidsregio., 2. Het vastgoed wordt door de gemeente om-niet beschikbaar gesteld aan de Veiligheidsregio, 3. Het vastgoed wordt eigendom van de Veiligheidsregio. Voor de gemeente Groningen bedragen de geraamde huisvestingskosten in 2015 ruim 740 duizend euro.

Beleidsveld

Externe veiligheid

Wij willen zorgvuldig omgaan met de risico's die samenhangen met de productie, de opslag, het transport en het gebruik van gevaarlijke stoffen. We werken nauw samen met de provincie, Veiligheidsregio Groningen in het kader van het nieuwe 'Uitvoeringsprogramma externe veiligheid 2011-2014'. De gemeente is het bevoegde gezag (op grond van de Wet milieubeheer) voor een aantal risicobedrijven, waaronder de LPG-tankstations. De omgevingsdienst Groningen ziet er namens de gemeente op toe dat deze voldoen aan het Besluit externe veiligheid inrichtingen (BEVI), zowel bij de vergunningverlening als bij de handhaving.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Groningen kent haar veiligheidsrisico's. Alle risicovolle inrichtingen en modaliteiten voldoen aan de grenswaarden van het plaatsgebonden risico zoals opgesteld door het Rijk. Zowel alle nieuw opgestelde ruimtelijke plannen als actualisatieplannen voldoen aan de actuele wetgeving voor externe veiligheid en bevatten een paragraaf Externe Veiligheid (EV). De veiligheidssituatie binnen onze gemeente kan in grote lijnen als 'gunstig' worden omschreven.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Het externe veiligheidsbeleid beoogt risico's die productie, opslag, transport en het gebruik van gevaarlijke stoffen met zich meebrengen, zoveel mogelijk te verkleinen en te beheersen

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (BEVI) in acht nemen

Op basis van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (BEVI) worden bij de vergunningverlening aan bedrijven en in ruimtelijke plannen veiligheidszones rond risicovolle activiteiten beoordeeld en vastgelegd.

Verwacht/beoogd resultaat

Het BEVI passen we systematisch toe bij vergunningverlening aan bedrijven. Waar nodig nemen we voorschriften op teneinde de veiligheidsrisico's voor de omgeving te verminderen. Bij

bestemmingsplannen en ruimtelijke plannen nemen we normen op het gebied van Externe Veiligheid in acht. Voor alle bestemmingsplannen voeren we risico-inventarisaties uit in een aantal gevallen maken we ook risicoberekeningen.

Gezamenlijk uitvoeren van het provinciale 'Uitvoeringsprogramma externe veiligheid 2011-2014'

Dit betreft de professionele en adequate uitvoering van de externe veiligheidstaken binnen de provincie in samenwerking tussen gemeenten en provincie Groningen. De provincie heeft in augustus 2014 een actualisatie voorgesteld op dit beleid.

Verwacht/beoogd resultaat

Bij alle nieuwe ontwikkelingen in de stad nemen we het aspect externe veiligheid in een vroeg stadium (initiatiefase) volwaardig mee bij de planvorming. Hiermee worden saneringssituaties voorkomen. Sinds november 2013 is een gedeelte van de taken belegd bij de Omgevingsdienst Groningen.

Beleidsveld

Aardbevingen-gaswinning

De vele onderzoeksrapporten, het gaswinningsbesluit en de geregistreerde schademeldingen hebben duidelijk gemaakt dat voor de gemeente Groningen ook gevolgen zijn verbonden aan de aardbevingen. Gevolgen die nog niet voldoende in beeld zijn.

Ons grootste belang is de veiligheid en de veiligheidsgevoelens van onze inwoners. Vanuit die primaire zorg zullen we de komende periode de uitkomsten van de nog uit te voeren onderzoeken zeer kritisch en nauwlettend volgen. Ook de mogelijke effecten van het nieuwe winningsbesluit op zowel bestaande bouw als op nieuwbouw, zullen we goed monitoren en beoordelen. We gaan onze betrokkenheid bij de regio, en onze bijzondere positie als dichtstbevolkte gebied hierin, blijvend onder de aandacht brengen bij alle daarvoor aangemerkte instanties.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

We hebben via diverse bestuurlijke en ambtelijke overleggen en via onze zienswijze op het winningsplan, de positie van de stad onder de aandacht gebracht van onder andere het Rijk, de NAM en de regio. Onze inwoners kunnen met hun vragen terecht bij de gemeente die ofwel direct de vraag beantwoord of snel door kan verwijzen naar de juiste instantie. We inventariseren samen met de NAM of versterking van gebouwen of bouwwerken nodig is en of dat versneld binnen het versterkingsprogramma kan worden uitgevoerd. Op een aantal woningen in de stad en op het stadhuis zijn sensoren geplaatst die de bewegingen van de gebouwen registreren. De bewegingen van het stadhuis zijn online te volgen op www.namplatform.nl. We volgen de ontwikkelingen, waaronder de nationale richtlijnen voor aardbevingsbestendig bouwen, en de onderzoeken, waaronder de inschattingen van de veiligheidsrisico's, op de voet zodat we onze strategie kunnen bijsturen

Doelen

Wat willen we bereiken?

Een veilige woon- en leefomgeving voor bewoners en bezoekers.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Uitvoering van het 8-stappenplan

Als antwoord op de aardbevingenproblematiek hebben we een acht-punten-plan vastgesteld. De activiteiten ten aanzien van communicatie, versterken van onze kennis, een adequate schadeafhandeling, informatie en voorlichting over de normen voor aardbevingsbestendig bouwen (Eurocode 8) en een bijdrage leveren aan de energietransitie in de regio zullen ook in 2015 doorlopen. Voor de uitwerking van deze activiteiten geldt dat regionale agendering, regionaal draagvlak, regionale verbindingen en snelheid gecombineerd met het bieden van gelegenheid tot (wederzijdse) aansluiting bij initiatieven, voor ons richtinggevend blijven

Verwacht/beoogd resultaat

Beoordeling van de risico's ten aanzien van veiligheid en veiligheidsgevoel en het vervolgens kunnen (laten) nemen van de juiste maatregelen om de risico's tot een acceptabel niveau terug te brengen.

Op 21 februari 2013 is het Incidenten Bestrijdingsplan Aardbevingen door het bestuur van de Veiligheidsregio Groningen vastgesteld.

Veiligheidsbeleid [Extra beleidsmiddelen]

Het Rijk heeft sinds 2010 haar subsidie op veiligheidsbeleid afgebouwd. In voorgaande begrotingen is incidenteel extra beleidsmiddelen beschikbaar gesteld voor veiligheidsbeleid.

Rekening houdend met de vorig jaar vastgestelde bezuiniging op veiligheidsmiddelen stellen we uw raad voor structureel vanaf 2015 1,717 miljoen euro extra beleidsmiddelen beschikbaar te stellen.

Veiligheidsregio [Extra beleidsmiddelen]

Onze bijdrage aan de Veiligheidsregio valt hoger uit door een aanpassing in de verdeelsleutel die de Veiligheidsregio gebruikt om de gemeentelijke bijdrage te bepalen en door het vervallen van de compensatie voor loon- en prijsstijging. Wij stellen voor dat uw raad 187 duizend euro beschikbaar stelt uit de extra beleidsmiddelen.

Regionalisering brandweer [Extra beleidsmiddelen]

De regionalisering van de brandweer heeft (structurele) financiële consequenties voor de gemeente Groningen. Deze consequenties volgen uit de begroting 2014 van de Veiligheidsregio. In 2015 heeft onze gemeente nog een voordeel door met name een lagere overhead. Maar door de geleidelijke invoering van de nieuwe verdeelsleutel is er vanaf 2016 een nadeel ten opzichte van het jaar 2013.

WAT GAAT HET KOSTEN?

Programma 10. Veiligheid						
Bestaand beleid Dp nr.	Actuele Rekening begroting		Primitieve begroting 2015	2016	2017	2018
	2013	2014				
Lasten						
10.1	Veilige woon- en leefomgevi	568	361	1.801	1.801	1.801
10.2	Jeugd en Veiligheid					
10.3	Integriteit en veiligheid	639	680	615	615	615
10.4	Fysieke veiligheid	30.690	18.164	18.355	18.357	18.359
10.5	Overig veiligheid					
	Totaal lasten	31.897	19.205	20.771	20.773	20.775
Baten						
10.1	Veilige woon- en leefomgevi	195	0	0	0	0
10.2	Jeugd en Veiligheid					
10.3	Integriteit en veiligheid	146	134	134	134	134
10.4	Fysieke veiligheid	14.930	2.588	2.505	2.505	2.505
10.5	Overig veiligheid					
		15.271	2.722	2.639	2.639	2.639
	Geraamd resultaat voor bestemming	-16.626	-16.483	-18.132	-18.134	-18.136
	Reserve mutaties					
	Totaal toevoegingen	0	0	0	0	0
	Totaal onttrekkingen	71	0	0	0	0
	Geraamd resultaat na bestemming	-16.555	-16.483	-18.132	-18.134	-18.136

Continuering extra beleid voorgaande jaren					
Dp nr.		2015	2016	2017	2018
10.1	Tekort Veiligheidsgelden	1.717	1.717	1.717	1.717

Aanvullende beleidsmiddelen 2015					
Dp nr.		2015	2016	2017	2018
10.4	Veiligheidsbeleid	187	357	357	357
10.4	Regionalisering brandw eer	-109	254	219	449

Toelichting van het verschil tussen de begroting van 2015 en de actuele begroting van 2014 (alleen bij verschillen in baten of lasten > 250 duizend euro)

10.1 Veilige woon en leefomgeving N 1,4 miljoen euro

Dit betreft de bezuiniging uit 2014 van 612 duizend euro die in 2015 wordt teruggedraaid voor een bedrag van V 454 duizend euro en een terugraming van de uit de diverse deelprogramma's integrale veiligheidsgelden, Verdeling vindt via begrotingswijziging plaats in de loop van het boekjaar over de diverse deelprogramma's (N 1,7 miljoen euro).

Doorberekening overhead (N 150 duizend euro)

De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

10.4 Fysieke veiligheid

N 274 duizend euro

Dit betreft het structureel tekort bijdrage Veiligheidsregio als gevolg van de indexatie (bezuiniging) en het effect van de gewijzigde verdeelsleutel met betrekking tot de inwonersbijdragen

PROGRAMMA 11

Stadhuis en stadjer

Klantcontact bundelen, één gemeente voor burgers en bedrijven.

Dienstverlening vanuit het perspectief van de burger, ondernemers en instellingen is een belangrijk thema, ook in het Coalitieakkoord. Het ontwikkelprogramma Stad & Stadhuis dat per 2015 opgaat in de vakdirectie publieke dienstverlening is gericht op de verdere ontwikkeling - en regie van het gemeentelijk klantcontact.

Belangrijk daarbij is dat de burgers, ondernemers en instellingen 'de gemeente' ervaren als één geheel, en niet als afzonderlijke diensten, afdelingen en loketten. Het professionaliseren van het concern Klant Contact Centrum (KCC) is een van de leidende principes bij de organisatie ontwikkeling. De ambitie is om het KCC uit te breiden tot een volwaardig multichannel KCC, met bijbehorende moderne ICT. We realiseren ons terdege dat prettig contact met de burger en goede dienstverlening uiteindelijk ten goede komt aan de efficiency van onze organisatie.

In al onze contacten met de burger zijn we vriendelijk, correct, vlot en volledig. En bij alles werken we efficiënt, we streven naar zoveel mogelijk antwoord geven in één keer en in één keer goed, via het gemeentelijk KCC. Alle telefonische contacten met burgers zijn samengebracht onder een makkelijk te onthouden publieksnummer 14 050. Self service en optimaal gebruik maken van nieuwe media zijn de belangrijke thema's in klantcontact de komende jaren.

Het KCC heeft een belangrijke rol bij de informatievoorziening in het sociale domein en bij wijkteams. Generieke vragen en algemene informatievoorziening organiseren we centraal waar het kan. Daar waar het moet en in afstemming met het sociale domein vindt maatwerk plaats, in de wijken, bij de burgers.

We willen burgers, ondernemers en instellingen zoveel mogelijk betrekken bij het ontwikkelen en uitvoeren van gemeentelijk beleid. Om dat te kunnen doen, streven we naar transparantie en spelen we proactief in op hun informatiebehoefte. Adequate informatievoorziening is een voorwaarde voor het creëren van betrokkenheid. Daarnaast zorgen we ervoor dat we als gemeente openstaan voor signalen uit de samenleving.

Bij het realiseren van onze ambities maken we gebruik van nieuwe ontwikkelingen op ICT gebied. Als een dienst of product wordt aangevraagd, is de status van de aanvraag daarna on-line in te zien (= track & trace zoals dit in het Coalitieakkoord wordt genoemd). De komende jaren werken we daarin nauw samen met het programma rondom zaakgericht werken maar ook met de unit procesinnovatie. Straks kan de burger zelf de status van aanvragen volgen en kent de gemeente de beller (of de digitale burger) steeds beter. Afspraken over servicenormen (maken we ook waar wat we beloven aan de burger?), zijn vastgelegd in het kwaliteitshandvest.

Dienstverlening en communicatie zijn aparte vakgebieden, waarvan de achterliggende principes integraal onderdeel moeten zijn van het werk van de gehele organisatie en elke individuele medewerker. Daarom werken we aan de professionalisering van al onze medewerkers, bijvoorbeeld rondom de inzet van sociale media

Relevante beleidsnota's

Sociale media in Groningen, aanzet tot een sociale mediastrategie voor de gemeente (2013)

Ontwikkelpunten KCC (2012)

Visie Publieke dienstverlening 2010-2014 (2009)

Gateway review op het KCC (2013)

DEELPROGRAMMA'S

1. Contact met de burger
2. Beleidscommunicatie
3. Publieke dienstverlening
4. Overig stadhuis en stadjer

CONTACT MET DE BURGER

Contact met de burger gaat over het verbeteren van de dienstverlening van de gemeente via de verschillende kanalen. De focus ligt de komende jaren vooral op het integraal en gebundeld afhandelen van klantcontact via één gemeentelijk Klant Contact Centrum (KCC) en op selfservice. We passen het overheidsmodel Antwoord[®] toe; dit betekent dat we ons gemeentelijk klantcontact bundelen, denken vanuit het gezichtspunt van de burger en kwaliteit van dienstverlening voorop stellen. Een zichtbare uiting hiervan is het centrale 14 050 nummer: één telefonische hoofdingang waar zowel burgers als bedrijven met alle vragen terecht kunnen. Gefaseerd werken we nu, in nauwe afstemming met organisatieontwikkeling, aan het multi-channel KCC waarbij ook de overige dienstverleningskanalen (post, balies) en tweedelijns klantcontact volwaardig onderdeel van zijn. In het contact met de burger zijn de sociale media kanalen ook opgenomen, het KCC verzorgt in afstemming met communicatie de webcare voor zowel Facebook als Twitter.

Met de vorming van het KCC wordt een bijdrage geleverd aan de bezuinigingen van 500 duizend euro structureel. Dit is gerealiseerd door het concentreren van taken (één KCC) en het direct aan de voorkant en in één keer goed afhandelen van de vragen door het KCC.

De ontwikkeling van dienstverlening wordt vormgegeven door de vakdirectie Publieke Dienstverlening waar het voormalige programma Stad & Stadhuis in is opgegaan.

Beleidsvelden

- Loketten en balies
- Telefoon en post
- Internet
- kanaalsturing

GELD

Het lastentotaal van deelprogramma Contact met de burger bedraagt 125 duizend euro. Deze lasten worden gedekt uit overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Loketten en balies

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Diverse fysieke loketten zijn gecentreerd op de nieuwe gemeentelijke locatie aan het Harm Buitenplein. De publiekslocatie aan de Kreupelstraat is de andere grote publiekslocatie, voor publiekszaken (= hoofdzakelijk burgerzaken, de unit met de meeste klantcontacten) maar ook voor het WMO-loket. Uit het klanttevredenheidsonderzoek dat in 2014 op beide publiekslocaties is gehouden, blijkt dat de dienstverlening op de Kreupelstraat met een 8.1 en op het Harm Buitenplein met een 7.6 wordt beoordeeld. Landelijk is de waardering een 7.7. Ook het service level verschilt op beide locaties.

Komende jaren kijken we zorgvuldig naar uniformering en optimalisatie van onze publiekslocaties, in afstemming met de ontwikkelingen die gaande zijn in het sociaal domein (wijkteams) en met de digitale mogelijkheden van selfservice.

De meetresultaten staan integraal opgenomen bij het beleidsveld kanaalsturing.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We richten ons in 2015 op het verder stroomlijnen van gemeentelijke baliecontacten en klantstromen, op het digitaliseren van klantcontactprocessen en op het optimaliseren van openingstijden in relatie tot het werken op afspraak voor steeds meer gemeentelijke producten. Verder streven we ernaar dat het huidige niveau van klanttevredenheid wordt gehandhaafd en dat het huidige niveau van servicelevel bij het Harm Buitenplein wordt verhoogd.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Begin 2015 hebben we inzicht in het onderzoek dat we hebben uitgevoerd naar de efficiency en verdere mogelijkheden van het werken op afspraak. De resultaten hiervan betrekken we bij het verder optimaliseren van klantstromen, nadrukkelijk hebben we hierbij het digitale kanaal in beeld onder andere vanwege burgervoorkeur maar ook vanwege efficiency. Balie is veruit het duurste kanaal van dienstverlening. Voor de bulk aan klantcontactprocessen aan zowel het Harm Buitenplein als de Kreupelstraat bekijken we, op basis van een inventarisatie, welke klantcontactprocessen zich het beste lenen voor verdere digitalisering of procesoptimalisatie vanuit KCC perspectief. Voorbereidingen zijn gestart en deze ontwikkeling gaat volop door in 2015.

Beleidsveld

Telefoon en post

Het verbeteren van de telefonische bereikbaarheid van de gemeentelijke organisatie is een belangrijk onderdeel van ons dienstverleningsconcept. Telefonie is qua omvang nog steeds een veelgebruikt kanaal voor dienstverlening. De meetgegevens die het telefoniesysteem oplevert, gebruiken we om periodiek onze bereikbaarheid te monitoren. De gedachte achter het concentreren van het eerstelijns telefoonverkeer met onze burgers en bedrijven is dat men belt naar één bekend centraal nummer, 14 050 (onderdeel van het eerder genoemde Antwoord[®] model), we geven in 80% van de gevallen het juiste antwoord in één keer. Voor de resterende 20% van de vragen hebben we de juiste backoffice nodig, die dan ook bereikbaar moet zijn voor burger en bedrijf. Door meer selfservice, sturing op het centrale nummer (14 050) en vraagafhandeling aan de voorkant, willen we het totale volume aan telefonie beperken (minder herhaalverkeer).

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Telefonie: de implementatie van het nieuwe telefoniesysteem heeft langer geduurd dan aanvankelijk gedacht. Het meten van onze telefonie vanuit een centraal systeem heeft daarom ook vertraging opgelopen. Wel heeft het KCC een integraal systeem van managementinformatie opgezet, gevoed vanuit de diverse klantcontactsystemen en telefonie. De professionalisering hierin groeit: er zijn zowel een contentmanager als een functionaris data en planning toegevoegd aan de KCC organisatie. Die zorgen voor periodieke cijfers waarop het management kan (bij)sturen en levert de organisatie als geheel inzicht in hoe we er voor staan qua telefonie en eenduidige vraagafhandeling.

Post: het kanaal post neemt autonoom af en we nemen een verdere digitalisering waar (mensen sturen steeds minder brieven, eerder gebruikt men formulieren op internet, mails of tweets).

De meetresultaten staan integraal opgenomen bij het beleidsveld kanaalsturing.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Gemeentebreed willen we grip op klantcontact, dit impliceert dat we voor alle kanalen kunnen sturen op klantcontact. Ook de keuzes die de burger zelf maakt (welk kanaal kiest hij/zij?) zijn hierbij belangrijk. Voor telefonie streven we in de beginfase van het KCC naar 50% in een keer goed, op termijn moet dit uitgroeien naar 80%. Mede door de decentralisaties in het sociale domein schatten we in, dat telefonie voorlopig een belangrijk kanaal blijft voor klantcontact, maar we faciliteren wel steeds meer dat de burger het digitale kanaal benut (waaronder ook sociale media).

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Om grip te krijgen op klantcontact is het KCC gerealiseerd voor de kanalen telefonie en mail. Veel eerstelijns publieksnummers zijn opgegaan in 14 050. In 2015 worden publieksnummers die nog niet binnen de eerste fase van de KCC vorming vielen (onder andere Stadstoezicht), aangesloten op het KCC. Ook realiseren we de rol van het KCC bij de informatievoorziening en het eerste contact voor het sociale domein (o.a. wijkteams). We denken dat het KCC daar een belangrijke toegevoegde waarde biedt, en het mogelijk maakt dat de wijkteams juist ruimte krijgen om zich te richten op de complexere specialistische en/of persoonsgebonden vragen.

Beleidsveld

Internet

Internet is voor de dienstverlening een zeer belangrijke pijler. Het uitbreiden van self-service, het geautomatiseerd leveren van producten aan burger en bedrijf (steeds meer producten en diensten worden geleverd zonder tussenkomst van medewerkers), staat voorop. Het streven van het kabinet is dat in 2017 burgers en bedrijven het gros van de zaken met de gemeente digitaal moeten kunnen afhandelen. We zien ICT als een strategisch middel dat nodig is voor de realisatie van de digitale gemeentelijke beleidsdoelstellingen.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De gemeentelijke website voldoet momenteel niet optimaal aan de webrichtlijnen (deze gaan onder andere over de toegankelijkheid van de website). SSC-communicatie realiseert in overleg met de business (=KCC) een kern(taken)website die voor 100% voldoet aan de gekozen webrichtlijnen. Uitvoering hiervan vindt plaats in 2015.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Gemeentelijke website die voldoet aan de gekozen webrichtlijnen. Steeds meer producten en diensten zaakgericht aanbieden zodat selfservice mogelijk is voor de burger.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Begin 2015 is de voorbereiding van zaakgericht werken (digitaliseren van zowel klantcontact- als interne dienstverleningsprocessen) afgerond en ligt er een voorstel om zaakgericht te gaan werken.

We gaan processen gestandaardiseerd aanbieden waarbij de burger in zo min mogelijk stappen zelf zijn product of dienst via internet kan aanvragen en de behandeling ervan kan volgen. We lanceren hiervoor een persoonlijke pagina voor de burger maar maken ook gebruik van de landelijke Berichtenbox.

De website wordt verbeterd wat betreft actualiteit, vindbaarheid en beheer. Het voldoen aan de gekozen landelijke webrichtlijnen is hierbij van belang.

Beleidsveld

Kanaalsturing

Kanaalsturing betekent dat de gemeente bewust stuurt op het gebruik van de verschillende kanalen van dienstverlening. Dat impliceert dat we, om te kunnen sturen, ook moeten weten op welke wijze en hoe er nu van de kanalen gebruik wordt gemaakt door onze burgers.

Vanuit het KCC is centraal managementinformatie beschikbaar over de afhandeling van klantcontact en inzicht in kanaalgebruik. We hebben dit geprofessionaliseerd, dat wil zeggen we hebben twee ondersteunende functies toegevoegd aan het KCC rondom kennismanagement en data en planning. Vanaf 2015 krijgen we zo steeds beter inzicht in de kwaliteit van onze dienstverlening via het KCC, de bereikbaarheid van onze organisatie in het geheel en hebben we meer gestructureerd dan ooit inzicht in onze klantvragen.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Inzicht in kanaalgebruik hebben we voor:

- telefonie (wat centraal binnenkomt via 14 050 en wat we doorverbinden naar de 2de lijn)
- gebruik van de publieksinformatie (= content op de website)
- centraal webformulier op de website (= mail info@ groningen.nl)
- webcare (= twitteraccounts en Facebook). Webcare is structureel ingebed in het KCC, we krijgen zo ook steeds beter grip op de werking en de kracht van sociale media.

We hebben overigens het beeld over de gemeentelijke klantcontactprocessen nog niet compleet, dit heeft grotendeels te maken met de stand van zaken van onze organisatieontwikkeling. Nog niet alle klantcontactprocessen lopen via het KCC. De informatie bevindt zich in vele (verschillende)backoffice systemen en is niet makkelijk inzichtelijk te maken.

In 2015 zoomen we met name in op het grootste volume van klantcontactprocessen en kijken zorgvuldig welke klantprocessen zich lenen voor digitalisering, dan wel voor procesherontwerp naar KCC model.

MEETBAAR RESULTAAT INDICATOREN DIENSTVERLENING

Indicator	Norm	Hoe staan we ervoor?	
Balie: service level		92%	80-92%
Balie: klanttevredenheid		7.7	7.6-8.1
Website	100% w eberichtlijnen		nee
Telefonie: in één keer antwoord		80%	50%
Telefonie: opnemen in 30 sec		80%	60-80%
Webcare: binnen 24 uur antwoord		100%	95%

Doelen

Wat willen we bereiken?

We voeren de kanaalstrategie voor dienstverlening verder uit. We willen 20% meer klantcontact op het digitale kanaal, op termijn minder relatief dure balie-dienstverlening (daling van 10%), 12,5 % minder telefonie door centralisatie van publieksnummers onder 14 050 en terugdringen van herhaalverkeer. Voor post zien we een autonome afname, de daling die we voorzien bedraagt zo'n 5%.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

In 2015 gaan we verder met de samenwerking met het programma zaakgericht werken. De doelstellingen op het digitale kanaal willen we met name bereiken door de realisatie van een aantal belangrijke randvoorwaarden voor het KCC, waaronder de aanschaf van een klantcontactstelsel. Onderdeel van de zogenaamde zakensuite is het voor het KCC zo belangrijke klantcontactstelsel, dit is de ICT infrastructuur die het KCC en de KCC medewerkers dagelijks in staat stelt de klant te 'herkennen' (weten wie er belt), inzicht te hebben in lopende zaken en/of afspraken, de historie van het klantcontact etc. Door deze faciliteiten zal het KCC na de aanschaf van de zakensuite (mogelijk in 2015?) nog beter in staat zijn de regie op het klantcontact te houden en te versterken.

We sturen actief op het verder digitaliseren (zaakgericht inrichten) van de belangrijkste klantcontactprocessen. Deze keuze maken we na een uitgebreide inventarisatie waarbij we de voorrang geven aan klantcontactprocessen waar veel te verbeteren is voor de burger (meer gemak, bijvoorbeeld door self service) of waar we de belangrijke verbeteringen in het proces kunnen halen (efficiency). Hier werken we samen met SSC procesinnovatie.

Tenslotte benutten we steeds meer in 2015 de kansen om meerdere publiekscontacten in het KCC onder te brengen, we denken hierbij aan een aantal nog resterende eerstelijns publieksnummers, naar mogelijkheden om de toegang op publiekslocaties verder onder de regie van het KCC te brengen. Ook kan het KCC op vele terreinen (waaronder de vernieuwing in het sociale domein) producteigenaren helpen bij het gestructureerd (op KCC manier) ontsluiten van de eerste en tweedelijns informatievoorziening voor burgers. Het KCC kan hier zorgen dat de relevante vak-afdelingen zich niet bezig hoeven houden met de relatief eenvoudige vragen en zich zo op de meer complexe vraagstukken kunnen richten.

Voor de sociale media kanalen richten we ons op de verdere doorontwikkeling van webcare en benutten de mogelijkheden van webmonitoring. Voor Twitter betekent dit dat we steeds meer als één gemeente communiceren, en niet vanuit allerlei verschillende disciplines. Voor Facebook is inmiddels één centraal gemeentelijk account opgezet dat door een goede mix van berichten en foto's al een flink bereik heeft en waar ook dialoog met burgers plaats vindt. Het KCC werkt hierbij nauw samen met communicatie en, zo nodig, ook met de concernstaf voor meer beleidsmatige kwesties.

BELEIDSCOMMUNICATIE

Samenwerken is in Groningen het sleutelwoord. We willen de invloed en betrokkenheid van de samenleving vergroten, en ruimte geven aan initiatieven uit die samenleving. Daarbij past een bestuursstijl die voldoende ruimte laat voor inbreng, wijziging, verbetering en coproductie door de stad. Het vraagt van ambtenaren een open en meedenkende houding, waarbij er niet alleen aandacht is voor het zenden van de (gemeentelijke) boodschap, maar-- met nadruk-- ook ruimte en aandacht voor het luisteren naar de ander. Een goede onderlinge informatie uitwisseling, waarbij we er ons rekenschap van geven wie door een voorstel wordt geraakt, is daarbij cruciaal. Onze communicatiestijl is daarom open en transparant, en we leggen voorstellen in een vroegtijdig stadium aan andere partners voor.

GELD

Het lastentotaal van deelprogramma beleidscommunicatie bedraagt 374 duizend euro. Deze lasten worden gedekt uit de algemene middelen.

Beleidsvelden

- Uitwisselen van informatie
- Samenwerken

Beleidsveld

Uitwisselen van informatie

De informatie tussen gemeente en samenleving beweegt zich steeds meer in beide richtingen. Waar in het verleden de gemeente burgers vooral informeerde over het (voorgenomen) gemeentelijk beleid, zorgt horizontalisering en digitalisering van de samenleving ervoor dat burgers zelf de gemeente steeds vaker weten te vinden. Met ideeën of klachten, maar zeker ook met kennis waarover de gemeente zelf wellicht niet of beperkt beschikt. Daarbij kan de gemeente ook voorwaardenscheppend optreden, en kan een burger of het maatschappelijk middenveld initiatiefnemer zijn van het contact dat leidt tot informatie-uitwisseling.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Informatie aanbieden gebeurt op diverse manieren via oude en nieuwe kanalen: de gemeentelijke website, de persconferentie, persoonlijke uitwisseling zoals traditionele brieven of telefonisch, en in toenemende mate via sociale media zoals Twitter en de gemeentelijke Facebook-pagina. Zowel het KCC als de afdeling Communicatie experimenteert volop met webcare. Vaak is het louter het beantwoorden van vragen, soms is verdere actie vereist. We denken dat er winst te behalen is door alle medewerkers in onze organisatie beter uit te rusten voor het ontvangen van en inspelen op informatie, vragen en suggesties van buiten, zodat medewerkers ook daadwerkelijk met één been in de organisatie en één been in de samenleving staan.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen een organisatie zijn met een open en meedenkende houding. Een organisatie, die in staat is oprecht naar de samenleving te luisteren. Dat wil zeggen dat we niet alleen aanhoren, maar ook flexibel op het gehoorde actie kunnen ondernemen, en daarover naar de betrokkene terugkoppelen. We proberen zo goed mogelijk in contact te komen en te blijven met burgers, vooral hen voor wie ons handelen gevolgen heeft. Bijvoorbeeld door samen met betrokkenen in een projectgroep te zitten. Om dit te bereiken, zetten we de kanalen open, en scheppen we de voorwaarden zodat Stadgers ons ook op eigen initiatief kunnen benaderen. Het KCC vervult daarin een belangrijke spilfunctie. Daarnaast doen we ons uiterste best om zo adequaat mogelijk onze informatie te delen op een manier die aansluit bij de behoeften van verschillende groepen Stadgers. Iedereen moet mee kunnen kijken. Daarbij zorgen we voor een slimme verdeling van de schaarse ondersteuning(s)capaciteit.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Topthema's

We maken onderscheid tussen politiek-bestuurlijke topthema's en overige gemeentelijke taken. De

.....
Vernieuwing Sociaal Domein is bijvoorbeeld zo'n tophema. Bij deze thema's stellen we hoge eisen aan de communicatie met burgers. Deze hoge eisen leggen we vast in een Groningse standaard. De capaciteit die aanwezig is binnen de gemeente om communicatie te ondersteunen en faciliteren zetten we vooral in op deze tophema's. De andere kant van de medaille is dat we de overige taken uitvoeren met een meer sobere communicatie-aanpak.
.....

Monitoren

Luisteren naar wat er leeft in de stad en naar wat mensen verwachten van de gemeente en van elkaar is van groot belang. Dit luisterend vermogen maken we tot een standaardonderdeel in ons gemeentelijk werk. Hiertoe stellen we een luisterstrategie op, waarin bestaande en eventueel nieuw te ontwikkelen luisterkanalen bij elkaar worden gebracht. De webcare vormt daarbij een belangrijke basis. Hiermee ondersteunen we de open en meedenkende houding die we van onze ambtenaren verwachten.
.....

Faciliteren

Zie hiervoor de Bedrijfsvoeringparagraaf, Communicatief instrumentarium

Beleidsveld

Samenwerken

Na inspraak, de burgerparticipatie en het tijdperk van overheidsparticipatie, gaat het in de relatie tussen gemeente en Stadgers inmiddels steeds vaker om samenwerken en coproductie, waarbij de burger invloed uitoefent op de wijze waarop de gemeente haar publieke taak vormgeeft. Daarbij blijft de gemeente als overheidsorgaan overigens wel een bijzondere positie houden in het algemeen belang en is niet in alle gevallen zomaar 'één van de partijen' op basis van gelijkwaardigheid. We werken vanuit de principes richting geven, ruimte bieden en resultaten vragen.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De ontwikkelingen in de samenleving vragen van ambtenaren dat ze anders in hun werk staan. De gemeente kan niet langer 'top down' aan burgers vertellen hoe het zit en hoe het zal gaan, maar zal veel meer en veel vaker in dialoog beleid ontwikkelen en/of uitvoeren. De in 2011 opgestelde nota Burgerparticipatie is daarvoor niet langer toereikend.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen een communicatieve organisatie zijn, die logisch en consistent optreedt, met ambtenaren die zichtbaar, meedenkend en actiegericht zijn. Bij alles wat we doen, geven we er rekenschap van dat dit andere mensen raakt, en treden we hierover zo snel mogelijk in contact. Daarbij willen we invloed en betrokkenheid vergroten en ruimte geven voor initiatieven. Naast rechtmatigheid en doelmatigheid van gemeentelijk handelen willen we dat mensen ook een procedurele rechtvaardigheid ervaren. Burgers moeten kunnen zien en snappen wat er in de organisatie gebeurt.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

.....

Gouden regels

We herzien de nota Burgerparticipatie op een 'lean and mean' manier. We doen dit door het opstellen en implementeren van een tiental "gouden regels" die aangeven hoe wij in Groningen onze samenwerking en coproductie met de stad vormgeven. Het gaat hier om houding, gedrag én uitvoering met betrekking tot zowel luisteren als vragen. Daarmee bieden we een houvast aan zowel politiek, ambtenaren als burgers als het gaat om verwachtingen.

Modules Groningse standaard

We ontwikkelen modules die we als standaard werkmethode invoeren om de gewenste houding en het gewenste gedrag te kunnen vertonen. Daarbij baseren we ons op al bestaande methodieken zoals Factor C. Met behulp van deze modules brengen we tijdig in kaart welke mensen door ons handelen geraakt (kunnen) worden en bepalen we een passende aanpak hoe we met deze mensen in contact treden. Dit kan gaan van informeren tot partners laten deelnemen in projectgroepen. Door modulair te werken, kan de standaard zowel bij tophema's als overige taken gebruikt worden. Daarbij zal in het geval van toptaken een uitgebreidere analyse met meer modules ingezet kunnen worden dan wanneer een soberder communicatieaanpak gevolgd wordt.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Publieke dienstverlening bedraagt 28,8 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit leges Burgerzaken, Perceptiekosten Belastingen, interne dienstverlening, een onttrekking uit de reserves en door een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsvelden

- KCC - klantcontactcentrum
- Publiekszakenzaken
- Belastingen

Beleidsveld

klantcontactcentrum (KCC)

Het KCC is de organisatie-unit van waaruit we dienstverlening voor burgers en bedrijven organiseren. Het uitgangspunt is dat we de vragen zoveel als mogelijk is in één keer beantwoorden. We willen vermijdbaar klantcontact voorkomen en zetten hierom ook steeds meer in op het digitale kanaal.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Het (KCC) werkt volgens het overheidsmodel Antwoord©: dit betekent dat we denken vanuit het gezichtspunt van de burger, ons gemeentelijk klantcontact bundelen en kwaliteit van dienstverlening voorop stellen. Een zichtbare uiting hiervan is het 14 050 nummer, 14 050 is de telefonische hoofdingang voor de gemeente Groningen. Door het beter organiseren en ontsluiten van onze informatie kunnen we veel meer soorten vragen in één keer goed beantwoorden. Het KCC werkt hierbij met een kennismanagement systeem waarin alle informatie over de eerstelijns producten staat opgenomen. Dit systeem is tevens een belangrijk hulpmiddel om productinformatie generiek beschikbaar te maken voor alle KCC medewerkers.

Een van de belangrijke uitdagingen voor het KCC is om de KCC medewerkers generiek inzetbaar te maken, zodat de eerstelijns informatie door alle KCC medewerkers kan worden verstrekt. Voor de medewerkers is een kennisprogramma opgesteld om er voor te zorgen dat iedereen op alle gebieden inzetbaar is en uniform kan werken. Door vertraging bij de migratie naar het nieuwe telefonie platform (een randvoorwaarde voor het samenwerken binnen het KCC) heeft het bundelen van telefoonnummers onder 14 050 meer tijd in beslag genomen dan aanvankelijk voorzien.

Doelen

Wat willen we bereiken?

- Verbetering van de gemeentelijke dienstverlening en de telefonische bereikbaarheid.
- Kwaliteit: 50% van de burgersvragen in één keer goed beantwoorden.
- Digitaal: meer producten digitaal aanbieden (sturen op het digitale kanaal)
- Meer publieksnummers onder 14 050 brengen.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?**KCC verder ontwikkelen**

- Kennismanagementsysteem vullen met alle relevante publieksinformatie over gemeentelijke taken en producten, alle informatie op één plek beschikbaar hebben en meervoudig gebruiken;
- Professionaliseren KCC (opleiden en kennis verbreden);
- Managementinformatie over dienstverlening professionaliseren;
- Signaalfunctie KCC concretiseren.

Het KCC is nog volop bezig met deze ontwikkelpunten. Daarnaast speelt het KCC steeds meer in op kansen voor dienstverlening (vraagbehandeling bij projecten of gemeentelijke thema's of het aansluiten van overige eerstelijns producten).

Uitstel KCC bezuiniging [Extra beleidsmiddelen]

In totaal is een bezuiniging van 660 duizend euro op het KCC opgenomen in de begroting 2015. 160 duizend euro bij het deelprogramma publieke dienstverlening (11.3) en 500 duizend is nog niet verdeeld en staat bij het deelprogramma concernstelposten (12.1). De bezuiniging is in 2015 nog niet realiseren. Wij stellen voor dat uw raad in 2015 660 duizend euro beschikbaar stelt uit

de extra beleidsmiddelen.

Beleidsveld

Publiekszaken

Het beleidsveld Publiekszaken gaat vooral over dienstverlening aan burgers, de afgifte van persoonlijke documenten en het vastleggen van bepaalde rechtsfeiten zoals bijvoorbeeld een huwelijk of aangifte van geboorte of overlijden. De meeste taken hebben een directe relatie met de basisregistratie BNP (Basisregistratie Personen).

We ontvangen onze burgers op diverse locaties: Kreupelstraat (Prefectenhof), de wijkservicecentra Hoogkerk en Lewenborg, het geboorteloket in het Martini Ziekenhuis en sinds 2013 de loketten voor Registratie van Niet-Ingezetenen (RNI) aan de Kreupelstraat en in de Eemshaven.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De kwaliteit van de BNP is in de keten van basisregistraties zeer belangrijk. De kwaliteit wordt periodiek gemeten en de resultaten worden online gepubliceerd.

Met behulp van een zogenaamde kwaliteitsmodule willen we de kwaliteit hoog houden. We zitten ruim onder het toegestane foutenpercentage en werken we aan een verdere verbetering van de kwaliteit. Dat betreft vooral de inspanning om de administratieve werkelijkheid in overeenstemming te brengen en te houden met de feitelijke werkelijkheid.

De kwaliteit aan de balie wordt gemeten middels een jaarlijks klant tevredenheid onderzoek. In de voorgaande meting is de klanttevredenheid gemeten op gemiddeld het cijfer 8.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We voeren onze taken tijdig, juist en rechtmatig uit, waarbij we de kwaliteit minimaal op het landelijk voorgeschreven niveau houden.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Uitvoering van de Wet Basisregistratie Personen (BNP)

Hieronder vallen onder andere verhuizingen, vestigingen uit het buitenland, emigratie, kwaliteitscontrole en diverse bijzondere wetten. Maar ook de Burgerlijke Stand met:

- Aangiften van geboorte en overlijden;
- Huwelijksaangiften;
- Inschrijving van echtscheidingen en overige rechterlijke vonnissen.

Bij de dienstverlening aan de balies en via de overige kanalen worden de gemeentelijke kwaliteitsnormen gehanteerd.

Afgifte Identiteitsdocumenten

- Reisdocumenten
- Rijbewijzen
- Afschriften
- Verklaringen omtrent het gedrag
- Overige persoonsdocumenten

Het organiseren van verkiezingen, referenda en het uitvoeren van noodwetgeving

Het organiseren van verkiezingen, referenda en het uitvoeren van noodwetgeving. In 2015 worden op 18 maart de gecombineerde verkiezingen gehouden van Provinciale Staten en de Waterschappen.

Basisregistraties [Extra beleidsmiddelen]

In een bestuursakkoord (i-NUP) tussen rijksoverheid, gemeenten, provincies en waterschappen zijn resultaatverplichtingen afgesproken waaraan Rijk en gemeenten in 2015 moeten voldoen. Het i-NUP, is een verzameling van 24 concrete voorzieningen om de overheid efficiënter te maken, lasten te verminderen en de dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen te verbeteren. Wij hebben in 2008 besloten tot de inrichting van een binnengemeentelijk stelsel van basis- en kernregistraties, in aansluiting op het landelijk stelsel. De kernregistraties en kerngegevens moeten de gemeentelijke bedrijfsvoering efficiënter maken. Om aan de wettelijke plicht te voldoen zijn de huidige beschikbare middelen niet voldoende om het programma af te ronden. Voor 2015 is 500 duizend euro extra benodigd. Wij stellen voor dat uw raad 500 duizend euro beschikbaar stelt uit de extra beleidsmiddelen.

Basis Administratie Gebouwen **[Extra beleidsmiddelen]**

Het gebruik van de BAG (Basis Administratie Gebouwen) is een wettelijke verplichting. De BAG wordt gebruikt voor interne gemeentelijke afnemers als Belastingen en Onderzoek & Statistiek Groningen en externe gemeentelijke afnemers als het Kadaster, de Belastingdienst en de Kamer van Koophandel). De gemeente heeft te maken met veranderende en strengere landelijke wetgeving op het gebied van de uitvoer van de taken in het kader de BAG. In combinatie met het verder geautomatiseerd laten verlopen van koppelingen tussen systemen leidt dat tot een situatie waarin de gemeente Groningen een aanzienlijke inspanning moet leveren om de gegevens in de BAG op het juiste niveau te krijgen en te houden en op de juiste interactieve manier ter beschikking te stellen. Voor het kunnen voldoen aan de wettelijke taken is in de periode 2015-2017 jaarlijks 600 duizend euro extra benodigd. We stellen uw raad voor in 2015 600 duizend euro beschikbaar te stellen uit de extra beleidsmiddelen voor de basis administratie gebouwen.

Beleidsveld

Belastingen

Inkomstenderving leges Publiekszaken/Burgerzaken **[Extra beleidsmiddelen]**

De inkomstenderving ontstaat door onder meer het vervallen van de vermissingsleges en het landelijk maximumtarief voor rijbewijzen. Voor 2015 kan de werkwijze van de afdeling Publiekszaken/Burgerzaken niet aangepast worden. Voor de jaren daarna moet bekeken worden of de werkwijze efficiënter kan worden ingericht of andere leges omhoog moeten. We stellen uw raad voor in 2015 550 duizend euro uit extra beleidsmiddelen hiervoor beschikbaar te stellen.

De werkzaamheden van de afdeling Belastingen zijn:

- het opleggen en invorderen van gemeentelijke belastingaanslagen;
- het behandelen van daartegen ingediende bezwaar- en verzoekschriften;
- het vaststellen van de waarde van alle woningen en bedrijven in de stad (uitvoering Wet WOZ).

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De gemeentelijke belastingaanslagen van zowel Groningen, Ten Boer als de DAL-gemeenten (Delfzijl, Appingedam en Loppersum) worden tijdig opgelegd en ingevorderd. De bezwaarschriften worden binnen de wettelijke termijn afgehandeld. De begrote belastingopbrengsten worden met een marge van plus en min 1,5% gerealiseerd. Het werken voor derden (Delfzijl, Appingedam, Loppersum en Ten Boer) professionaliseren we steeds meer.

Doelen

Wat willen we bereiken?

- Het rechtmatig en tijdig uitvoeren van onze taken.
- Het realiseren van de begrote belastingopbrengsten.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

We zetten het lopende beleid voort met een duidelijke oriëntatie op verdere belastingssamenwerking in de regio.

Heffen belastingen

2015 zal voornamelijk in het teken staan van een verdere stabilisatie van de werkzaamheden. Dit mede in het licht van de verplichtingen die het stelsel van basisregistraties met zich meebrengt.

Kostendekkendheid

In 2015 zetten we het lopende beleid voort. Dat betekent dat we zodanige tarieven gaan hanteren dat gebruikers de volledige kostprijs betalen voor onze producten en diensten. Hierop maken we een uitzondering indien de toegankelijkheid tot een voorziening onder druk komt te staan of marktwerking daartoe aanleiding geeft. Bovendien mag een kostendekkend tarief er niet leiden dat de openbare orde en veiligheid in het gedrang komen. Dit is het geval als een hoog legestartief mensen er van weerhoudt een vergunning aan te vragen.

Berichtenbox

We gaan gebruik maken van de landelijke Berichtenbox van de website MijnOverheid.nl voor een gedeelte van de belastingaanslag. Burgers kunnen dan via deze digitale postbus kennis nemen van hun aanslag. Burgers bepalen zelf van welke overheidsorganisatie zij de berichten digitaal willen ontvangen, en krijgen die dan niet meer per papieren post.

Kwijtschelding

De focus ligt op de volgende aspecten:

- We verlenen kwijtschelding aan mensen op het sociale minimum en aan ondernemers (voor hun privébelastingsschulden);
- Kwijtschelding wordt verleend voor de volgende belastingen;
- Hondenbelasting (60% van belastingaanslag);
- Afvalstoffenheffing. Mensen die vijf jaar of langer op het sociale minimum zitten, krijgen volledige kwijtschelding van de afvalstoffenheffing. De andere kwijtscheldingsgerechtigden krijgen 57% van het aanslagbedrag kwijtgescholden;
- Uitvoering motie 'Bereken zelf uw WOZ-waarde'.

Eerder begonnen we met de uitvoering van de motie 'Bereken zelf uw WOZ-waarde'. 6.000 Particuliere woningeigenaren in de Herewegwijk, Oranjebuurt en in Helpman waren in de gelegenheid gehad om zelf hun WOZ-waarde te controleren en veranderingen aan te brengen in de woningkenmerken die daaraan ten grondslag liggen. Het gaat hierbij om een pilot waarin onderzocht wordt of meer transparantie leidt tot minder bezwaarschriften. In het voorjaar van 2015 wordt een effectmeting uitgevoerd. De raad wordt hier over geïnformeerd. Op basis van de resultaten van de pilot kan de raad besluiten of de nieuwe werkwijze wordt toegepast in de hele stad.

Proceskostenvergoeding belastingen [Extra beleidsmiddelen]

We hebben te maken met een toename van het aantal bureaus dat namens woningeigenaren bezwaarprocedures start. Deze bureaus werken gratis ('no-cure-no-pay'). Bij een succesvol bezwaarschrift heeft de burger het voordeel van een lagere WOZ-waarde en daarmee een belastingvoordeel. Het bureau ontvangt de wettelijke vergoeding voor de gemaakte proceskosten. De stijging van het aantal procedures en kostenvergoedingen leidt tot een structureel nadeel van 325 duizend euro. Mede door de pilot "bereken zelf uw WOZ waarde" denken we dat het aantal succesvolle bezwaarschriften zal afnemen. We hebben daarom voor de jaren 2015 en 2016 middelen gereserveerd. Wij stellen voor dat uw raad in 2015 325 duizend euro beschikbaar stelt uit de extra beleidsmiddelen.

OVERIG STADHUIS EN STADJER

GELD

Het lastentotaal van deelprogramma Overig Stadhuis en Stadjer bedraagt 478 duizend euro. Deze lasten worden gedekt uit overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

WAT GAAT HET KOSTEN?

Programma 11. Stadhuis en Stadje						
Bestaand beleid Dp nr.	Rekening 2013	Actuele begroting 2014	Primitieve begroting 2015	2016	2017	2018
Lasten						
11.1 Contact met de burger	91	90	125	125	125	125
11.2 Beleidscommunicatie	765	773	374	374	374	374
11.3 Publieke dienstverlening	19.268	19.658	28.766	28.876	28.551	28.551
11.4 Overig Stadhuis en Stadje	303	281	478	478	478	478
Totaal lasten	20.427	20.802	29743	29853	29528	29528
Baten						
11.1 Contact met de burger	334	37	32	32	32	32
11.2 Beleidscommunicatie	8.890	350	0	0	0	0
11.3 Publieke dienstverlening	188	9.013	21.749	22.459	22.459	22.459
11.4 Overig Stadhuis en Stadje	9.467	190	297	297	297	297
Totaal baten	18.879	9.590	22.078	22.788	22.788	22.788
Geraamd resultaat voor bestemming	-1.548	-11.212	-7.665	-7.065	-6.740	-6.740
Reserve mutaties						
Totaal toevoegingen	514	567	780	780	780	780
Totaal onttrekkingen	0	1.035	810	1.102	1.102	1.102
Geraamd resultaat na bestemming	-2.062	-10.744	-7.635	-6.743	-6.418	-6.418

Continuering extra beleid voorgaande jaren				
Dp nr.	2015	2016	2017	2018
11.3 Basisregistraties	500			

Aanvullende beleidsmiddelen 2015				
Dp nr.	2015	2016	2017	2018
11.3 Stijging proceskostenvergoedingen in procedures over de WOZ-waarde	325	325	325	325
11.3 Inkomstenderving leges publiekszaken	550			
11.3 KCC bezuiniging	160			

Toelichting van het verschil tussen de begroting van 2015 en de actuele begroting van 2014
(alleen bij verschillen in baten of lasten > 250 duizend euro)

11.3 Publieke dienstverlening

V 3,6 miljoen euro

Salarissen en Sociale lasten (N 139 duizend euro)

In verband met nominale stijging van de salarislasteren ontstaat een nadeel van 256 duizend euro. Daarnaast is door het samenvoegen van de afdeling Publiekszaken en Burgerzaken een bezuiniging gerealiseerd van 94 duizend euro. Deelname aan het generatiepact leidt tot urenvermindering. Daardoor ontstaat een voordeel van 23 duizend euro. Per saldo zijn de salarissen en sociale lasten met 139 duizend euro gestegen.

Proceskostenvergoedingen belastingen (N 325 duizend euro)

Het bedrag aan uitgekeerde proceskosten is sterk gestegen. Het aantal bureaus dat namens woningeigenaren bezwaarprocedures doet, neemt toe. Deze bureaus werken gratis. Bij een succesvol bezwaarschrift heeft de burger het voordeel van een lagere WOZ-waarde en daarmee een belastingvoordeel. Het bureau ontvangt de wettelijke vergoeding voor de gemaakte proceskosten van de Gemeente Groningen.

Reserve Verkiezingen (V 213 duizend euro)

Om voldoende middelen beschikbaar te hebben voor toekomstige verkiezingen is de storting in de daarvoor bestemde reserve verhoogd ten opzichte van 2014. De lasten voor het organiseren van de gecombineerde verkiezing van de Waterschappen en de Provinciale Staten in 2015 zijn lager dan de lasten voor het organiseren van de twee verkiezingen (Europees Parlement en Gemeenteraadsverkiezingen) in 2014, waardoor ook de onttrekking uit de reserve lager is dan voorgaand jaar. Per saldo levert dit een voordeel op ten opzichte van de begroting 2014 van 213 duizend euro.

Taakstelling nominale compensatie (V 216 duizend euro)

De tarieven burgerzaken worden met name bepaald door het Rijk. Voor de overige leges waarvoor de gemeente zelf het tarief kan bepalen, geldt dat de leges zijn verhoogd met de nominale stijging. Deze stijging is echter niet voldoende om de stijging in salariskosten op te vangen. Hiervoor is een taakstelling in de begroting opgenomen.

Overige ontwikkelingen inclusief doorberekening overhead (V 3,6 miljoen)

De kosten van algemene ondersteuning en pijofach-taken worden niet meer toegerekend aan dit deelprogramma, maar worden met ingang van 2015 door de vorming van het SSC verantwoord onder programma 14. Algemene ondersteuning.

PROGRAMMA 12
College en Raad

DEELPROGRAMMA'S

1. College & Raad

COLLEGE EN RAAD

GELD

Het lastentotaal van Deelprogramma College en Raad bedraagt 89,4 miljoen euro. Deze bestaan voornamelijk uit stelposten voor extra beleid die nog moeten worden verdeeld over de verschillende programma's. De lasten worden gedekt door een bijdrage uit de algemene middelen en (bezuinigings)taakstellingen die eveneens nog moeten worden verdeeld over de programma's.

Beleidsveld

- Raad en Griffie
- College, ondersteuning en besluitvorming
- Concernstelposten
- Ombudsman

Beleidsveld

Raad en Griffie

De griffie ondersteunt de gemeenteraad zo goed mogelijk bij diens werk, niet alleen in logistieke zin (het op tijd aanleveren van de juiste vergaderstukken), maar ook procesinhoudelijk. Ook in 2015 ondersteunt de griffie de relatief nieuwe raad. Afhankelijk van besluitvorming van de raad eind 2014 over voorstellen voor aanpassingen aan de vergaderstructuur zal de griffie hier in 2015 uitvoering aan geven.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Er is de laatste tijd, ook door een zekere bewustwording vanuit de organisatie, een toename te zien waar het gaat om vroege betrokkenheid van de raad bij nieuwe beleidsvorming. Vorig jaar was dat te zien bij de totstandkoming van de nieuwe cultuurnota en bij de vorming van het economisch beleid en in 2014 was dat nadrukkelijk het geval bij de voorbereiding op de komst van de drie decentralisaties. De in maart 2014 gekozen raad wordt op deze wijze in staat gesteld om vroegtijdig mee te denken en invloed uit te oefenen op het te voeren beleid.

De informatievoorziening blijft een punt van aandacht. Er is op zich heel veel informatie beschikbaar, het gaat erom dat de raad goed bediend wordt met tijdige en adequate informatie die de raad echt nodig heeft voor het nemen van besluiten. Anderzijds is het ook aan de raadsleden zelf om bewust keuzes te maken, niet alles hoeft immers gelezen te worden. De griffie ziet hierin een rol voor zich weggelegd door hierbij de vinger aan de pols te houden. Wat het organiseren van burgerbetrokkenheid en contacten met de burgers betreft, is dit een zaak die in eerste instantie vanuit de fracties zelf wordt geregeld. Mocht daar behoefte aan zijn, dan ondersteunt en organiseert de griffie aanvullende activiteiten. Dat kan in de vorm van een hoorzitting of werkbezoek zijn, maar ook andere opties zijn denkbaar.

Concluderend kan worden gesteld dat raad en griffie de goede onderwerpen qua verbetering te pakken hebben en dat het zaak is deze ook in het komende jaar voortvarend op te pakken.

Doelen

Wat willen we bereiken?

- de raad blijven positioneren aan de voorkant van het beleidsdebat;
- adequate informatievoorziening aan de raad, geschikt voor het voeren van een politiek debat op hoofdlijnen;
- Aandacht voor het contact met de burgers, enerzijds vanuit de raad en anderzijds vanuit de gemeente als geheel.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Naast de reguliere zaken als een soepele en tijdige bediening van de raadsleden met het oog op de voorbereiding van de diverse vergaderingen, zal de griffie specifiek aandacht schenken aan de doorgevoerde aanpassingen in de vergaderstructuur (indien de raad hier eind 2014 toe besluit). In dat geval zal de griffie in de tweede helft van 2015 gaan evalueren of de aanpassingen tot verbeteringen hebben geleid. Ook is er blijvende aandacht voor het monitoren van de kwaliteit van de informatievoorziening aan de raad. Verder wil de griffie de raad bedienen bij behoeftes die leven ten

.....
aanzien van expert meetings, hoorzittingen en andere speciale bijeenkomsten.
Het is de bedoeling om net als voorgaande jaren voor 2015 een griffieplan op te stellen. Daarin wordt nader ingegaan op de belangrijkste aandachtspunten en werkvelden van de griffie voor 2015. Begin 2015 zal dit plan ter goedkeuring worden voorgelegd aan het presidium.

Beleidsveld

College ondersteuning en besluitvorming

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Sinds februari 2014 is de Concernstaf een feit. Een kleine, slagvaardige staf voor het college, de directie en de organisatie. Sinds augustus is de formatie van de Concernstaf ingevuld. De Concernstaf werkt in intensieve samenwerking met de rest van de organisatie aan integrale beleidsthema's, bedrijfsvoering en control, advisering en een goede ondersteuning van het college en de directie.

Doelen

Wat willen we bereiken?

De Concernstaf heeft als hoofddoel het bieden van een goede ondersteuning en advisering van het bestuur en concern bij beleid en bedrijfsvoering. De concernstaf is een echte staf die dienstbaar is en bijdraagt aan het concern als geheel. Het is de staf van het College en het GMT. Als uitwerking van het collegeprogramma zal de concernstaf een accent leggen op de strategische advisering. Zij zal daartoe fungeren als strategische beleidsunit en bijdragen aan integraal beleid in nauwe samenwerking met de (te vormen) beleidsunit op sociaal-maatschappelijk en ruimtelijk terrein. Daarnaast voert de Concernstaf de regie over een aantal concernbrede collegeopdrachten, zoals gebiedsgericht werken en deregulering.

De Concernstaf richt zich op de verdere verbetering van de kwaliteit van de besluitvorming. De Concernstaf ondersteunt ons college onder andere door inhoudelijke advisering over diverse dossiers en door het begeleiden en beheren van het proces van de bestuurlijke dienstverlening, gericht op het versterken van de kwaliteit en effectiviteit van de besluitvorming. Een praktisch onderdeel daarbij is een geoliede stukkenstroom voor optimale voorbereiding en nazorg van de collegevergaderingen.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Nu de formele reorganisatie is afgerond en de formatie op orde is gaat de verdere transitie van de Concernstaf zich richten op samenwerking. Op diverse onderwerpen en thema's stimuleren we dat medewerkers elkaar opzoeken, zowel gestructureerd als ongestructureerd. De Concernstaf treedt als eenheid op naar de rest van de organisatie. Ook binnen de concernstaf gaan we de samenwerking daarom verbeteren. Gezamenlijk met het ruimtelijk en het sociaal domein stellen we een dynamische strategische agenda op. Strategische bedrijfsvoering maakt daarvan onderdeel uit. Met die agenda willen we signaleren, inspireren, aanzetten tot integraal werken en een instrument in handen hebben om te kunnen prioriteren.

We bewaken de geest van het collegeprogramma en pakken een aantal concernbrede opdrachten daarvan op. We zetten ons in voor de veranderagenda en dragen dat actief uit. We gaan op zoek naar de mogelijkheden om de flexibiliteit van onze medewerkers te vergroten. De Concernstaf werkt met een flexibele schil en is zelf ook flexibel inzetbaar. In 2015 gaan we daar bewust en al doende ervaring mee opdoen.

In de bestuurlijke dienstverlening gaan we stappen maken in de verdere digitalisering van de stukkenstroom.

Tot slot blijft de Concernstaf verantwoordelijk voor een aantal reguliere taken zoals het proces van de advisering over de P&C cyclus, het opstellen van integraal veiligheidsbeleid en de directe ondersteuning van de burgemeester in zijn bevoegdheden.

Beleidsveld

Concernstelposten

Dit beleidsveld bevat allerlei stelposten die nog niet direct toegerekend kunnen worden aan de overige programma's. Hieronder vallen bijvoorbeeld de nog te verdelen concernbezuinigingen en extra beleidsmiddelen.

.....
Intensivering Coalitieakkoord 2014-2018 [Extra beleidsmiddelen coalitieakkoord]

In het coalitieakkoord hebben we op verschillende thema's intensivering aangekondigd waarvoor we extra beleidsmiddelen hebben gereserveerd. Voor zover mogelijk hebben we deze extra

beleidsmiddelen in de begroting toebedeeld aan de betreffende deelprogramma's. De verdeling van de resterende extra beleidsmiddelen voor 2015 over de deelprogramma's volgt op een later moment. Het betreft de volgende thema's :

- Thema 'Werken/Economie', onderdeel 'Nieuw economisch programma', 1,955 miljoen euro;
- Thema 'Zorgen', 1 miljoen euro (1,1 miljoen euro is gesaldeerd met de ombuiging);
- Thema 'Wonen', 2 miljoen euro;
- Thema 'Verplaatsen', 2 miljoen euro;
- Thema 'Leren', 1 miljoen euro;
- Thema 'Verrijken', 250 duizend euro;
- Thema 'Samenwerken/ bedrijfsvoering', 300 duizend euro.

Ruil incidenteel/ structureel [Extra beleidsmiddelen]

We stellen u voor beschikbare incidentele middelen in de grondexploitaties te ruilen voor structurele middelen om daarmee incidentele middelen vrij te spelen voor de begroting 2015. In 2015 gaat om een bedrag van 4 miljoen euro die we hebben gereserveerd voor een fietsverbinding met Meerstad aan de zuidkant van de stad. Tegenover het investeringsbedrag van 4 miljoen euro staat een structurele kapitaallast van 250 duizend euro. Daarnaast is in 2015 voor aanvulling van het weerstandsvermogen 19,9 miljoen euro nodig in verband met de actualisatie grondexploitatie Meerstad en bedrijventerreinen. Tegenover het investeringsbedrag van 19,9 miljoen euro staat een structurele kapitaallast van 1,1 miljoen euro. We stellen uw raad voor structureel vanaf 2015 1,350 miljoen euro extra beleidsmiddelen beschikbaar te stellen voor de ruil structurele voor incidentele middelen.

Aanvulling weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de benodigde weerstandscapaciteit op basis van de ingeschatte risico's - en de beschikbare weerstandscapaciteit - de middelen die beschikbaar zijn om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen.

In deze begroting komt het weerstandsvermogen uit op een ratio van 0,69. We stellen uw raad voor om het weerstandsvermogen aan te vullen met 21,8 miljoen euro. Hiermee komen we uit op een ratio van 0,80. Zie voor meer informatie paragraaf weerstandsvermogen.

Uitstel KCC bezuiniging [Extra beleidsmiddelen]

In totaal is een bezuiniging van 660 duizend euro op het KCC opgenomen in de begroting 2015. 160 duizend euro bij het deelprogramma publieke dienstverlening (11.3) en 500 duizend is nog niet verdeeld en staat bij het deelprogramma concernstelposten (12.1). De bezuiniging is in 2015 nog niet realiseren. Wij stellen voor dat uw raad in 2015 660 duizend euro beschikbaar stelt uit de extra beleidsmiddelen.

Vernieuwing sociaal domein [Extra beleidsmiddelen]

Vanaf 2015 zijn we als gemeente verantwoordelijk voor de WMO 2015 en de Jeugdwet. De nieuwe wetten bieden mogelijkheden om ondersteuning beter te organiseren, maar gaan ook gepaard met forse rijks bezuinigingen. De decentralisaties omvatten zowel transitie van verantwoordelijkheden als transformatie van het zorgsysteem. Dit betekent dat de gemeente moet investeren. Enerzijds om nieuwe taken goed uit te voeren en dat we voldoen aan de nieuwe wetgeving. Anderzijds in de beweging om vanuit sociale wijkteams te gaan werken en een kanteling van het systeem te realiseren waardoor de kosten van duurdere zorg moeten verminderen.

We hebben in de begroting 2015 voor de jaren 2015 en 2016 respectievelijk 2,750 miljoen euro en 1,550 miljoen euro gereserveerd om bovenstaande doelen te realiseren.

We stellen uw raad voor in 2015 2,750 miljoen euro uit extra beleidsmiddelen beschikbaar te stellen voor deze innovatie en investering in preventie.

Ombudsman

Beleidsveld

De Ombudsman behandelt klachten van burgers over zaken en personen waar de gemeente Groningen verantwoordelijk voor is. Daarbij gaat het om concrete gedragingen van de gemeente.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De gemeenten Ten Boer en De Marne zijn aangesloten bij de gemeentelijke Ombudsman van Groningen. Ten Boer sinds medio 2014 ook voor de Klokkeluidersregeling. In de per 1 januari 2014 gewijzigde Gemeenschappelijk Regeling Publieke Gezondheid en Zorg Groningen is de gemeentelijke Ombudsman Groningen aangewezen als bevoegde externe klachtinstantie.

De gemeentelijke Ombudsman doet jaarlijks in circa 140 zaken onderzoek. Dit aantal fluctueert nauwelijks (in 2011: 137, in 2012: 141 en in 2013: 137). Er kunnen wel fluctuaties zijn in de complexiteit van de zaken. De zgn. plus interventies en bemiddelingen vragen meer capaciteit dan de reguliere interventies. Met de huidige capaciteit (2,4 fte) zijn deze fluctuaties tot op heden in de bedrijfsvoering op te vangen zodat aanpassingen niet nodig zijn.

Doelen

Wat willen we bereiken?

De inzet van de Ombudsman is er op gericht dat de burger zich gehoord voelt naar aanleiding van zijn klacht over een concrete gedraging van de gemeente. Dit kan bijvoorbeeld door het geven van extra uitleg nadat de Ombudsman een onafhankelijk onderzoek heeft gedaan. Al dan niet vergezeld van een oordeel, advies of aanbeveling van de Ombudsman over de gedraging. Het kan bijvoorbeeld ook door het arrangeren van een gesprek tussen de burger en (vertegenwoordigers van) de gemeente waarbij herstel van vertrouwen een belangrijk doel is.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

In hoofdzaak zijn de volgende activiteiten te onderscheiden:

- Onderzoek doen naar aanleiding van klachten en het informeren van de gemeente en de burger hierover;
- Verwijzen van burgers naar een juiste instantie als de Ombudsman niet bevoegd is;
- Rapporteren aan gemeenteraad, gemeentelijke organisatie en burgers.

WAT GAAT HET KOSTEN?

Programma 12. College en Raad						
Bestaand beleid Dp nr.	Rekenin 2013	Actuele begroting 2014	Primitieve begroting 2015	begroting 2016	begroting 2017	begroting 2018
Lasten						
12.1 College en Raad	21.067	66.403	89.759	27.235	18.460	19.728
Totaal lasten	21.067	66.403	89.759	27.235	18.460	19.728
Baten						
12.1 College en Raad	6.794	57.562	3.931	3.931	3.931	3.931
Totaal baten	6.794	57.562	3.931	3.931	3.931	3.931
Geraamd resultaat voor bestemming	-14.273	-8.841	-85.828	-23.304	-14.529	-15.797
Reserve mutaties						
Totaal toevoegingen	56.000	7.014	24.833	436	5.796	1.089
Totaal onttrekkingen	88.800	834	92.238	4.177	436	436
Geraamd resultaat nabestemming	18.527	15.021-	18.423-	19.563-	19.889-	16.450-

Continuering extra beleid voorgaande jaren				
Dp nr.	2015	2016	2017	2018
12.1 Ruil incidenteel, structureel	250	250	250	250

Aanvullende beleidsmiddelen 2015				
Dp nr.	2015	2016	2017	2018
12.1 KCC bezuiniging	500	330		
12.1 Knelpunt samenvoegen SoZaWe/ieders		900	900	900
12.1 Nieuw economisch programma	1.955	2000	2000	2000
12.1 Versterking voorkant zorg	500	500	500	500
12.1 Preventieve jeugdproblematiek	500	500	500	500
12.1 Thema Wonen	2.000	2.000	2.000	2.000
12.1 Thema Verplaatsen	2.000	2.000	2.000	2.000
12.1 Thema Leren	1.000	1.000	1.000	1.000
12.1 Thema Bezoeken				
12.1 Aanpak Diepenring			1000	1000
12.1 Thema Verrijken	250	500	750	750
12.1 Thema Samenw erken/Bedrijfsvoering	300	300	300	300
12.1 Ruil incidenteel structureel(19,9 miljoen)	1.100	1.100	1.100	1.100
12.1 Ruil incidenteel structureel(14,4 miljoen)		800	800	800
12.1 Vernieuw ing sociaal domein	2.750	1550		

Toelichting van het verschil tussen de begroting van 2015 en de actuele begroting van 2014 (alleen bij verschillen in baten of lasten > 250 duizend euro)

College en Raad (N 76,6 miljoen euro)

De afwijking op het deelprogramma College, raad en overig wordt voor het grootste deel verklaard door de gemeentelijke bijdrage die in 2015 voldaan moet worden aan het RSP pakket. De afdracht bedraagt 80,3 miljoen euro en wordt gedekt uit de reserve RSP. Daarnaast zijn in de actuele begroting 2014 incidentele besparingen en incidentele extra beleidsmiddelen op dit deelprogramma begroot die (deels) vervallen in 2015. De grootste posten betreffen het vervallen van de incidentele opbrengst van de verkoop van de aandelen van het waterbedrijf (N 15 miljoen euro) en het vervallen van het budget ISV (V 6,4 miljoen euro).

Verzamelposten oude organisatie ()

Activiteiten als Werken derden en Facilitaire ondersteuning die in het verleden op deelprogramma 12.5 stonden. Het zijn echter geen activiteiten die je kunt scharen onder algemene ondersteuning (bijv. tuinonderhoud, ontwikkelen bestemmingsplannen, riolering Winsum). In 2015 zullen we deze activiteiten onderbrengen bij de 'logische' (deel)programma's

PROGRAMMA 13
Algemene inkomsten en post onvoorzien

DEELPROGRAMMA'S

1. Algemene inkomsten en post onvoorzien

ALGEMENE INKOMSTEN EN POST ONVOORZIEN

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Algemene inkomsten en post onvoorzien bedraagt 48,2 miljoen euro. Dit deelprogramma geeft een batig saldo omdat hier de Algemene dekkingsmiddelen worden begroot. Ook de renteopbrengsten zijn hier begroot. Het saldo van dit deelprogramma dient als algemeen dekkingsmiddel binnen de begroting.

Beleidsvelden

- Algemene inkomsten en post onvoorzien

Beleidsveld

Algemene inkomsten en post onvoorzien

Programma algemene dekkingsmiddelen

Bestaand beleid (baten en lasten)

Productgroep	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Onroerende zaakbelasting	57.124	59.937	61.113	62.485	63.881	65.303
Roerende zaakbelasting	86	70	71	73	74	75
Hondenbelasting	827	825	837	852	867	883
Logiesbelasting	1.265	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055
Saldo financieringsfunctie	4.308	1.589	3.164	769	-409	-2.359
Gemeentefonds	275.342	278.064	440.521	442.242	437.786	435.911
Post onvoorzien	0	-100	-100	-100	-100	-100
Rente reserves	3.442	3.484	2.432	2.432	2.432	2.432
Dividenden	1.519	2.023	2.023	2.023	2.023	2.023
Totaal	343.913	346.947	511.116	511.831	507.609	505.223

Ozb niet-woningen [Extra beleidsmiddelen]

In 2012 bleek bij de berekening van de OZB-opbrengst voor dat jaar dat de opbrengstderving hoger was dan geraamd. Dit werd onder andere veroorzaakt door een toename van het aantal bezwaarprocedures. Om de extra derving te compenseren zijn de ozb-tarieven met 0,5% verhoogd. Deze verhoging wordt voor nu voor niet-woningen teruggedraaid. We stellen uw raad voor om vanaf 2015 structureel 150 duizend euro beschikbaar te stellen uit extra beleidsmiddelen om de ozb verhoging voor niet-woningen terug te draaien.

Belastingen

Voor een toelichting op de belastingen verwijzen wij naar de paragraaf lokale heffingen.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De raming van de algemene uitkering is gebaseerd op de septembercirculaire 2014 van 16 september 2014 van het ministerie van BZK. De stijging van de uitkering ten opzichte van 2014 wordt vooral veroorzaakt door de middelen bestemd voor de decentralisaties in het sociaal domein (V 178,1 miljoen euro). Daarnaast zijn er mutaties in integratie- en decentralisatie-uitkeringen (N 4,8 miljoen euro), in landelijke en plaatselijke ontwikkelingen (N 11,3 miljoen euro) en is er sprake van taakmutaties (N 1,7 miljoen euro). Hierna wordt dit verder toegelicht.

Dividend

De verwachte winstuitkering van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is in 2015 gelijk aan de uitkering 2014.

WAT GAAT HET KOSTEN?

Programma 13. Algemene Inkomsten en Post Onvoorzien							
Bestaand beleid	Rekening	Actuele begroting	Primitieve begroting				
Dp nr.	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Lasten							
13.1	Algemene inkomsten en post onvoorzien	48.155	48.191	48.243	49.303	50.183	50.927
	Totaal lasten	48.155	48.191	48.243	49.303	50.183	50.927
Baten							
13.1	Algemene inkomsten en post onvoorzien	390.624	395.722	557.326	559.252	556.662	554.655
	Totaal baten	390.624	395.722	557.326	559.252	556.662	554.655
	Geraamd resultaat voor bestemming	342.469	347.531	509.083	509.949	506.479	503.728
	Reserve mutaties						
	Totaal toevoegingen	-					
	Totaal onttrekkingen	-					
	Geraamd resultaat na bestemming	342.469	347.531	509.083	509.949	506.479	503.728
Aanvullende beleidsmiddelen 2015							
Dp nr.			2015	2016	2017	2018	
13.1	OZB niet w oningen		150	150	150	150	

Toelichting van het verschil tussen de begroting van 2015 en de actuele begroting van 2014 (alleen bij verschillen in baten of lasten > 250 duizend euro)

13.1 Algemene inkomsten en post onvoorzien V 161,6 miljoen euro

Algemene uitkering (V 160,3 miljoen euro)

Het actuele begrotingsaldo 2014 voor de uitkering uit het gemeentefonds bedraagt 280,242 miljoen euro. Op basis van de septembercirculaire 2014 en op basis van onze eigen inschattingen bedraagt het primitieve begrotingsaldo 2015 voor het gemeentefonds 440,521 miljoen euro. Een positief verschil van 160,279 miljoen euro. De verklaring hiervoor luidt als volgt:

1) Landelijke en plaatselijke ontwikkelingen

De uitkeringsfactor daalt in 2015 met 62 punten ten opzichte van 2014, dit betekent voor Groningen een daling van de algemene uitkering van 10,6 miljoen euro. De daling van de uitkeringsfactor wordt vooral verklaard door rijkskortingen die ingaan in 2015. Zo is de korting van landelijk 256 miljoen euro op onderwijshuisvesting, opgenomen in het Regeerakkoord, omgezet naar een generieke korting. Deze maatregel leidt tot een verlaging van de uitkeringsfactor met 22 punten. De korting op het BTW compensatiefonds van 310 miljoen euro leidt tot een daling van 26 punten. Het resterende verschil wordt verklaard door verschillende kleine maatregelen en actualisatie van de uitkeringsbasis.

Een andere belangrijke ontwikkeling die verwerkt zit in de meicirculaire 2014 betreft de eerste fase van het groot onderhoud aan het gemeentefonds. Voor het eerst sinds 1997 wordt er weer groot onderhoud gepleegd aan het verdeelstelsel van de algemene uitkering. Dit was noodzakelijk omdat de werkelijke kosten van gemeenten aan gemeentelijke taken niet meer overeen kwam met

de ijkpunten hiervoor in het gemeentefonds. De wijzigingen als gevolg van de invoering van de BAG zijn ook verwerkt in het groot onderhoud. De tweede (afroondende) fase van de herijking vindt plaats in 2016. Door de herijking verandert de omvang van het gemeentefonds niet, maar het leidt wel tot herverdeel-effecten tussen individuele gemeenten. Voor Groningen leidt de herijking tot een structureel nadeel van 2,5 miljoen euro vanaf 2015. Door een overgangsregeling wordt dit nadeel in 2015 teruggebracht tot 1,25 miljoen euro. Het structurele nadeel van 2,5 miljoen euro geldt dus vanaf 2016.

Tenslotte is de ontwikkeling van de uitkeringsbasis geactualiseerd. Voor een groot aantal verdeelmaatstaven wordt een groter aantal eenheden in 2015 verwacht. Dit geldt vooral voor het aantal inwoners, het aantal bijstands- en uitkeringsontvangers, het klantenpotentieel en het aantal jongeren. Per saldo leidt de actualisatie van de uitkeringsbasis 2015 tot een voordeel van 493 duizend euro ten opzichte van de actuele raming 2014.

Bovenstaande landelijke en plaatselijke ontwikkelingen leiden per saldo tot een lagere uitkering van 11,338 miljoen euro in 2015 ten opzichte van 2014.

2) Taakmutaties

Er wordt per saldo 1,708 miljoen euro minder ontvangen door taakmutaties dan in 2014. Deze taakmutaties betreffen:

- 'Individuele studietoelage' (+ 152 duizend euro);
- 'Uitvoeringskosten Participatiewet' (+ 64 duizend euro);
- 'Overheveling buitenonderhoud onderwijs' (- 2,052 miljoen euro);
- 'E-boeken' (- 97 duizend euro);
- 'E-overheid' (-56 duizend euro);
- 'Verkiezingen Waterschap' (+ 292 duizend euro);
- 'Implementatieondersteuning mGBA' (- 11 duizend euro).

3) Integratie- en decentralisatie-uitkeringen

Per saldo wordt in 2015 173,3 miljoen euro meer aan integratie- en decentralisatie-uitkeringen ontvangen dan in 2014. Dit wordt grotendeels verklaard doordat de middelen bestemd voor de decentralisaties in het sociaal domein vanaf 2015 worden overgeheveld naar het gemeentefonds. De middelen worden voor de periode 2015-2017 beschikbaar gesteld via een integratie-uitkering. Vanaf 2018 worden de middelen verdeeld via de algemene uitkering. Groningen ontvangt in 2015 178,1 miljoen euro vanuit deze integratie-uitkeringen.

De ontwikkelingen bij de overige integratie- en decentralisatie-uitkeringen leiden per saldo tot een nadeel van 4,8 miljoen euro. De grootste mutaties ontstaan door het vervallen van de ISV uitkering (-6,4 miljoen euro), de verwerking van de korting van 40% op de Wmo uitkering (-3,9 miljoen euro) en de toevoeging van de AWBZ-middelen aan de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang (+ 5,3 miljoen euro). In onderstaand overzicht zijn alle mutaties bij de integratie- en decentralisatie uitkeringen opgenomen.

Mutaties integratie- en decentralisatie-uitkeringen (x € 1.000)	
Wmo	-3.851
Maatschappelijke opvang	5.294
Gezond in de stad	449
Vrouwenopvang	433
ISV	-6.412
Bodemsanering	-443
CJG	28
Jeugdzorg	-50
LHBT-emanipatiebeleid	-20
Zichtbare Schakel	-229
WE CAN Young	-20
Integratie-uitkering sociaal domein:	
Decentralisatie AWBZ naar Wmo	25.737
Decentralisatie AWBZ naar Wmo; centrumgemeente	56.535
Decentralisatie Jeugd	47.825
Decentralisatie Participatiewet	48.048
Totaal	173.325

Fonds Ondernemend Groningen

Het Fonds Ondernemend Groningen (FOG) is een stichting die ondernemersverenigingen wil stimuleren en faciliteren bij het ontwikkelen van plannen die bijdragen aan een economisch gezonde en aantrekkelijke stad. Via de Onroerende zaakbelasting (OZB) betalen OZB-plichtigen in de categorie niet-woning bij aan dit Fonds. De gemeente Groningen draagt deze inkomsten af aan de stichting. Zowel de OZB inkomst voor FOG als de afdracht aan het FOG neemt in 2015 toe met 38 duizend euro ten opzichte van 2014

Onroerende zaakbelasting (V 1,4 miljoen euro)

Naast de verhoging door de nominale tariefstijging ad 873 duizend euro is de raming van deze belastingopbrengst verhoogd met 300 duizend euro in verband met nieuwbouw in de stad Groningen, de zogenaamde volumeontwikkeling. Daarnaast heeft u raad besloten de OZB opbrengst te verhogen met 173 duizend euro in verband met bezuiniging huisvuilinzameling.

Overige belastingen (V 16 duizend euro)

De raming van de opbrengst hondenbelasting is met 12 duizend euro verhoogd door de nominale tariefstijging en de raming van de opbrengst Roerende Zaakbelasting (RZB) met duizend euro

Financieringsfunctie (N 500 duizend euro)

Het saldooverschil op de rente-effecten tussen de begroting van 2014 en de begroting voor 2015 bedraagt 0,087 miljoen euro nadelig en wordt veroorzaakt door:

▪ een lagere omvang kapitaalverstrekkingen/investeringen	V 0,7 miljoen euro.
▪ een lagere vergoeding aan reserves en voorzieningen	V 0,4 miljoen euro.
▪ een hogere omvang aan langlopende leningen	N 0,8 miljoen euro.
▪ Overige	V 0,2 miljoen euro.

De gemiddelde omvang van de kapitaalverstrekkingen en investeringen in 2015 bedraagt 979 miljoen euro. Dit is 23 miljoen euro meer dan de gemiddelde omvang die is begroot in 2014. De stijging wordt veroorzaakt door nieuwbouwprojecten. De afboeking van grondzaken in 2013 is in mindering gebracht. Het ROP blijft ten opzichte van de begroting 2014 ongewijzigd staan op 3,00%.

De omvang van de reserves en voorzieningen neemt ten opzichte van 2014 af met 24 miljoen euro. Het rentetarief voor de reserves en voorzieningen is het ROP minus 1,50%. Aangezien het ROP niet is gewijzigd blijft het rentetarief voor reserves en voorzieningen ook ongewijzigd staan op 1,50%. De daling van de omvang aan reserves en voorzieningen komt voor 16 miljoen euro door afname van de reserve RSP/ZZL.

De omvang van de langlopende leningen is voor 2015 begroot op 774 miljoen euro. Dit is een toename van 47 miljoen euro ten opzichte van de begrote omvang voor 2014. Dit bestaat uit een toename van de bestaande portefeuille langlopende leningen met 55 miljoen euro en een afname van nieuw aan te trekken leningen met 8 miljoen euro.

Het rentetarief van de bestaande consolidatieleningen bedraagt in 2015 gemiddeld 3,25%. Dit is 0,21% lager ten opzichte van 2014. Dit leidt tot een nadeel van afgerond 0,650 miljoen euro. Bij het calculeren van de rentelasten voor de nieuwe langlopende leningen gaan we voor 2015 uit van een gemiddeld rentetarief van 3,20%. We verwachten daarmee een stijging van 0,30% ten opzichte van de begroting 2014. Dit geeft een nadeel van afgerond 0,150 miljoen euro.

Overige verschillen tellen op tot een nadeel van 200 duizend euro.

PROGRAMMA 14
Algemene ondersteuning

DEELPROGRAMMA'S

1. Algemene ondersteuning

ALGEMENE ONDERSTEUNING

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Algemene ondersteuning bedraagt 71,5 euro. Deze lasten worden gedekt uit de algemene middelen.

Algemene ondersteuning

Algemeen

In het deelprogramma Algemene Ondersteuning staan de kosten opgenomen van :

1. Concernstaf
2. GMT
3. SSC

Vanuit het SSC worden de volgende diensten geleverd:

- Financiën, toezicht en controle
- P&O / HRM
- Inkoop
- Communicatie
- Juridische zaken
- Bestuurszaken en Bestuursondersteuning
- Informatievoorziening en automatisering (ICT)
- Facilitaire zaken en Huisvesting
- Overig

Met de vorming in 2014 van een SSC voor alle ondersteunende activiteiten (PIOFACH) en een concernstaf is een belangrijke stap gezet naar het functioneren als één gemeente, één Groningen. Omdat alle baten en lasten van de overheadfuncties zijn gecentraliseerd is meer inzicht en sturing ontstaan op de samenhangende activiteiten.

Het deelprogramma laat de omvang zien van de indirecte algemene lasten die niet meer worden toegewezen aan de programma's. Het gaat dan om de kosten van de concernstaf en het SSC (PIOFACH), de zogenaamde concernoverhead. Een deel van de op dit deelprogramma verantwoorde overhead heeft een indirecte relatie met andere programma's. Deze lasten worden op basis van verdeelsleutels aan de programma's toegerekend.

Met de vorming van een deelprogramma Algemene Ondersteuning wordt tevens aangesloten bij de adviezen van de VNG-adviescommissie inzake de vernieuwing van de BBV (verslaggevingsvoorschriften gemeenten en provincies), die recentelijk is gepubliceerd. Deze adviezen zullen voor onze gemeente nog nader worden uitgewerkt, waaronder de definitie van 'algemene overhead'. Op het moment dat deze gelijkloidend zijn voor alle gemeenten zal de financiële vergelijkbaarheid eveneens toenemen.

In de paragraaf bedrijfsvoering geven wij aan welke doelstellingen wij hebben op het gebied van de bedrijfsvoering in 2015. Hiervoor wordt verwezen naar deze paragraaf.

Financiën

(x € 1.000)	Lasten	Baten	reserve mutaties	Saldo
Concernstaf	5.800	25		5.775
GMT	4.255	345		3.910
SSC	58.437	898	30	57.569
Ten Boer	3.009	3.009		0
Totaal	71.501	4.277		67.254

toelichting hierop het volgende.

Concernstaf

De kosten van de concernstaf bestaan met name uit personele kosten.

GMT

De hieronder opgenomen kosten hebben vooral betrekking op de salariskosten van de GMT-leden (1,6 miljoen euro) en de kosten in relatie tot het concernbrede bedrijfsvoeringsproject BOSS (3,27 miljoen euro).

SSC

De hieronder opgenomen kosten en opbrengsten zijn als volgt weer te geven:

Lonen en salarissen	49,2 miljoen
Kapitaallasten kernvastgoed	8,2 miljoen
Overige bedrijfslasten	<u>1,0 miljoen</u>
	58,4 miljoen
Af: diverse opbrengsten	<u>0,9 miljoen</u>
Per saldo last	57,5 miljoen

DVO Ten Boer

Hieronder worden de kosten verantwoord van de werkzaamheden voor de gemeente Ten Boer, die o.b.v. een dienstverleningsovereenkomst (DVO) worden doorbelast.

Frictiekosten bezuinigingen 2011-2014 nieuw [Extra beleidsmiddelen]

In de bezuinigingsopgave 2011-2014 en de maatregelen die we nemen om tekorten in de bedrijfsvoering te dekken, zit een personele bezuinigingsopgave van circa 250 fte. Ieder bezuinigingstraject op formatie gaat gepaard met frictiekosten, aangezien het tijd kost medewerkers te herplaatsen binnen of buiten de organisatie. Onder frictiekosten verstaan we doorlopende loonkosten inclusief overheadkosten. De frictiekosten voor de komende 4 jaar hebben we bepaald op circa 20 miljoen euro. Op basis van ervaringen met frictiekosten in het verleden zou het bedrag aan frictiekosten hoger moeten zijn. We stellen ons echter tot doel maximaal 20 miljoen euro aan frictiekosten te maken. We houden hierbij rekening met de autonome uitstroom en een intensieve aanpak van herplaatsing van medewerkers. Daarnaast gaan we er van uit dat de afspraken met de bonden over een nieuw sociaal convenant bijdragen aan het beperken van frictiekosten. We hebben nog geen rekening gehouden met frictiekosten als gevolg van de bezuiniging van 10 miljoen op de organisatie (na 2015). Wij stellen voor dat uw raad voor 2015 een bedrag van 5,864 miljoen euro beschikbaar stelt uit de extra beleidsmiddelen.

Frictiekosten nieuwe bezuinigingen 2014-2017 [Extra beleidsmiddelen]

Voor een sluitende meerjarenbegroting 2014-2017 waren aanvullende bezuinigingen noodzakelijk. We verwachten dat deze bezuinigingen leiden tot extra frictiekosten voor circa 40 fte. Wij stellen voor dat uw raad hiervoor in 2015 800 duizend euro beschikbaar stelt uit de extra beleidsmiddelen.

Frictiekosten outsourcen ICT 2015-2018 [Extra beleidsmiddelen coalitieakkoord]

Onze ICT gaan we outsourcen. Hiermee wordt onze organisatie flexibeler en kunnen we beter gebruik maken van technologische innovatie. Outsourcen brengt frictiekosten met zich mee. Wij stellen voor dat uw raad hiervoor in 2015 500 duizend euro beschikbaar stelt uit de extra beleidsmiddelen.

Opvangen tekorten begroting Shared Service Center(SSC) [Extra beleidsmiddelen]

Vanaf januari 2014 heeft het SSC een eigen begroting. Deze is samengesteld uit de budgetten voor de middelenfuncties, zoals deze in de voormalige dienstbegrotingen waren opgenomen. Op basis van het opgeleverde resultaat van de ontvlechting is duidelijk geworden dat er een aantal knelpunten vanuit de dienstbegrotingen is overgedragen aan het SSC. Daarnaast zijn er ontwikkelingen (krimpnde organisatie en verdelen van organisatietekorten) waar ook het SSC mee wordt geconfronteerd. Binnen het SSC moet hier een oplossing voor gevonden worden. Op langere termijn is dit mogelijk. Voor het jaar 2015 is dit nog niet realistisch en wordt een knelpunt voorzien van een half miljoen euro.

We stellen uw raad voor in 2015 500 duizend euro beschikbaar te stellen uit de extra beleidsmiddelen voor het opvangen van tekorten in de begroting SSC.

WAT GAAT HET KOSTEN?

Programma 14, Algemene ondersteuning							
Bestaand beleid	Rekening	Actuele begroting	Primitieve begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Dp nr.	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Lasten							
14.1 Algemene ondersteuning		0	71.501	71.118	72.526	73.347	
Totaal lasten	0	0	71.501	71.118	72.526	73.347	
Baten							
14 Algemene ondersteuning		0	4.277	4.277	4.277	4.277	
Totaal baten	0	0	4.277	4.277	4.277	4.277	
Geraamd resultaat voor bestemming	0	0	-67.224	-66.841	-68.249	-69.070	
Reserve mutaties							
Totaal toevoegingen		0	30	30	30	30	
Totaal onttrekkingen		0		0	0	0	
Geraamd resultaat nabestemming	0	0	-67.254	-66.871	-68.279	-69.100	

Continuering extra beleid voorgaande jaren				
Dp nr.	2015	2016	2017	2018
14.1 Frictiekosten bezuinigingen 2011-2014 nieuw	5.864	2.324	216	
14.1 Frictiekosten nieuwe bezuinigingen 2014-2017	800	320		

Aanvullende beleidsmiddelen 2015				
Dp nr.	2015	2016	2017	2018
14.1 Basisadministraties	600	600	600	
14.1 Opvangen tekorten binnen SSC begroting	500			
14.1 Frictiekosten	500	4.700	3.200	1.100

PARAGRAFEN

PARAGRAFEN

1. **Integraal Gebiedsgericht werken**
2. **Duurzaamheid**
3. **Weerstandsvermogen**
4. **Onderhoud kapitaalgoederen**
5. **Financiering**
6. **Verbonden partijen**
7. **Grondbeleid**
8. **Lokale heffingen**
9. **Vernieuwing Sociaal Domein**
10. **Bedrijfsvoering**

INTEGRAAL GEBIEDSGERICHT WERKEN

(* Over de inhoud van deze paragraaf zullen we nader in overleg treden met de wijkorganisaties. Dit overleg kan leiden tot herformulering van de genoemde projecten en het toevoegen van nieuwe activiteiten en initiatieven)

Een nieuwe verfrissende aanpak in de wijken.

Het integraal gebiedsgericht werken zien we als belangrijke pijler onder ons Collegeprogramma. Met deze wijze van werken denken we goed te kunnen bijdragen aan de door ons nagestreefde inclusieve samenleving, waar niemand tussen wal en schip raakt. We willen tevens meer ruimte geven aan initiatieven uit de samenleving. Om dat te bereiken willen we een overheid zijn die laagdrempelig benaderbaar is, die luistert en die in samenspraak met partners tot activiteiten komt. Van beleidsgericht naar actiegericht. Ook willen we meer integraal gaan werken. Het opheffen van de scheidslijn tussen sociaal, economisch en fysiek is naar onze mening noodzakelijk om in de wijken aansluiting te vinden bij (de initiatieven van) bewoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en andere belanghebbenden. Tegelijkertijd is diezelfde integraliteit noodzakelijk om tot een hogere mate van effectiviteit en efficiency te komen om daarmee het hoofd te kunnen bieden aan de voor ons liggende bezuinigingen.

Integraal gebiedsgericht werken betekent een omslag in ons werken. Dat is niet van de ene op de andere dag gerealiseerd. 2015 zien we als overgangsjaar, een jaar om te experimenteren. We hebben op basis van onze huidige kennis en contacten met de wijken, partijen en instellingen een (basis) gebiedsgericht programma voor 2015 opgesteld. Hoewel we hiermee op zich aansluiten bij initiatieven en plannen vanuit de samenleving, gaan we vanaf de begrotingsjaarschijf 2016 onze werkwijze danig verfrissen en actief in de wijken -samen met bewoners, ondernemers, instellingen en andere partijen- op zoek naar nieuwe ideeën, op moderne leest geschoeid. Het proces om te komen tot een programma voor de jaarschijven 2016-2018 willen we op een andere wijze vormgeven. Als één overheid waartoe we stappen zetten in de samenwerking tussen sociaal, economisch en fysiek. Vanuit breed gedeelde informatie over de wijken op basis van wijkcompassen (monitoring en analyse) en opgebouwde kennis door geïntensiveerde contacten met de bewoners en partijen in de wijk.

Wijkwethouders

We gaan werken met wijkwethouders. Naast de inhoudelijke portefeuille gaat elke wethouder zich richten op een specifiek stadsdeel en de daarbij horende wijken. We gaan met de inwoners van wijken afspraken maken hoe het wijkwethouderschap wordt ingevuld. Onze wijkwethouders zullen verder de voorgenomen nieuwe werkwijze in de wijken aansturen, opgaven signaleren en verder brengen en uiteraard aanspreekbaar zijn voor en nauw contact houden met diezelfde wijken. Op deze wijze weten we nog beter wat er speelt en kunnen we een basis leggen voor een gedifferentieerd beleid dat recht doet aan het karakter van en de specifieke opgaven in de wijken.

Vanuit de keuze om leefbaarheid en vitaliteit als centrale doelstelling te hanteren bij de invulling van het wijkwethouderschap en rekening houdend met de inhoud van de diverse portefeuilles is tot de volgende toedeling van de wethouders over de stadsdelen (en werkgebieden voor de gebiedsgerichte aanpak) gekomen:

- Centrum
- Oude Wijken
- Zuid
- Oost
- West

Prioriteiten en gebiedsindeling

Het gebiedsgericht werken in de stad is sinds begin jaren '90 georganiseerd in 5 stadsdelen: Centrum, Oude Wijken, Oost, West en Zuid. Voor alle wijken in de stad hebben we wijkcompassen ontwikkeld die zicht geven op de huidige situatie en ontwikkelingen in de wijken op alle gemeentelijke beleidsdomeinen. Uit de compassen wordt duidelijk waar onze inzet nodig is. Dit heeft zich vertaald in onderstaand programma. Met het integrale gebiedsgerichte werken richten we ons enerzijds stadsbreed op de zich voordoende kansen, in het bijzonder betreft dit de zich aandienende initiatieven. Anderzijds richten we ons op de specifieke opgaven per wijk. Uit de compassen wordt duidelijk dat er 10 wijken in de stad zijn die extra gemeentelijke inzet, met name op een aantal specifieke onderdelen, verdienen. Dit zijn:

- Beijum en Lewenborg (stadsdeel Oost)
- Paddepoel, Selwerd en Vinkhuizen (Stadsdeel West)
- De Hoogte, Indische Buurt en Oosterparkwijk (Stadsdeel Oude Wijken)
- Corpus den Hoorn en De Wijert (stadsdeel Zuid)

Vanaf 2015 gaan we formeel starten met de gebiedsgerichte aanpak in het sociale domein. Besloten is om de uitvoering hiervan stadsbreed in twaalf gebieden vorm te geven. Het is van groot belang om een goede aansluiting/verbinding te vinden tussen deze gebiedsgerichte aanpak en het gebiedsgerichte werken in de vijf stadsdelen. Het is de bedoeling om vanaf de begroting, jaarschijf 2016, omwille van de gewenste integraliteit deze indeling in 12 gebieden ook leidend te maken. Overigens zijn de betreffende gebieden weer te aggregeren naar stadsdelen.

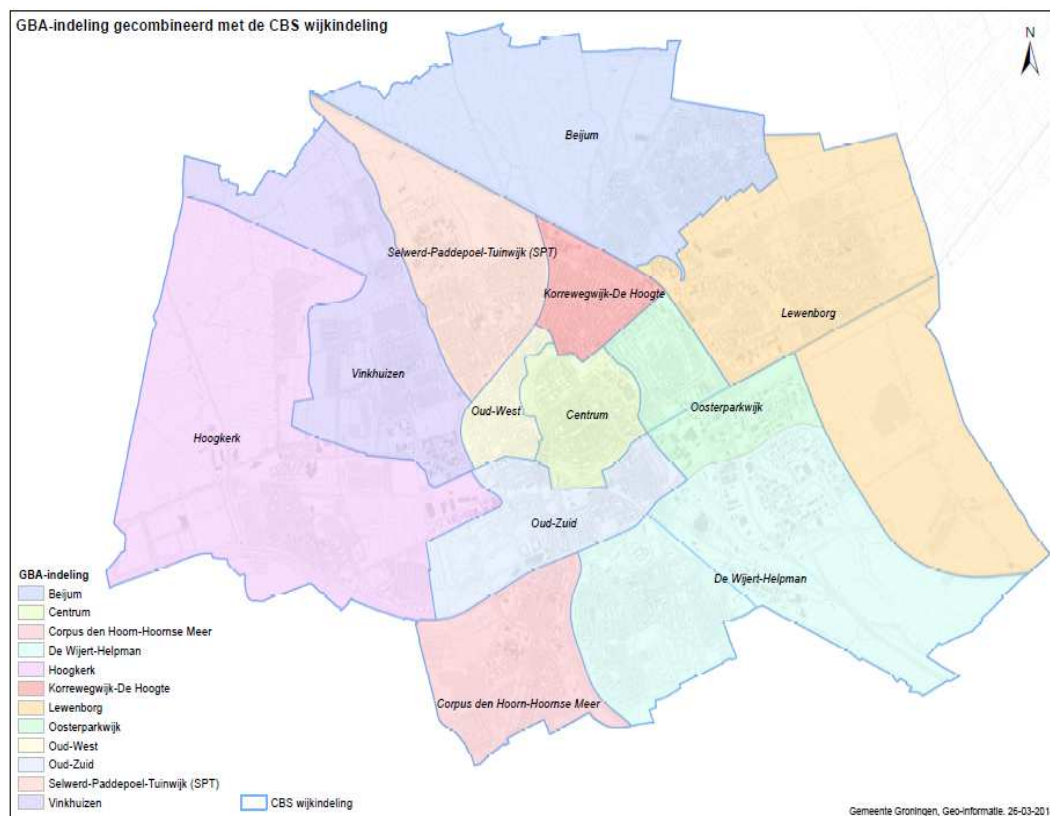
Relevante beleidsnota's

Wijkperspectieven Nieuw Lokaal Akkoord

Met Elkaar voor Elkaar, naar een gebiedsgerichte aanpak van het sociale domein

Beleidsplan vernieuwing sociaal domein

De stedelijke indeling in de 12 gebieden voor de gebiedsgerichte aanpak

Geld

Het gebiedsgericht werken komt in de gemeentebegroting deels tot uitdrukking in de diverse stedelijke programma's die onderdeel uitmaken van de begroting. Naast de stedelijke programma's is er in 2015 een budget van 2,2 miljoen euro voor het programma integraal gebiedsgericht werken beschikbaar. Binnen dit budget wordt onderscheid gemaakt in enerzijds een reservering voor de inzet van Maatschappelijke banen bij gebiedsgericht werken in 2015 en 2016 (500 duizend euro). Anderzijds is er een budget voor de jaarschijf 2015 beschikbaar voor de wijkwethouders in het kader van het gebiedsgericht werken (1,6 miljoen euro) en bedoeld om acute problemen snel op te lossen en ontwikkelingen en initiatieven in de wijken te stimuleren.

Tevens is er een budget beschikbaar om in 2015 stadsbreed het gebiedsgericht werken te ondersteunen met gerichte informatie en onderzoek. Dit geldt vooral voor het (door)ontwikkelen van de wijkcompassen en het verbeteren van de systematiek van gebiedsgerichte dataverzameling, monitoring en evaluatie. Dit budget is tevens bedoeld voor deelname aan de landelijke samenwerking in het gebiedsgericht werken (G32, Platform 31).

Voor de jaarschijf 2016 en verder komen we nog met nadere voorstellen over de beschikbaarheid van middelen. Daartoe zullen verschillende opties worden uitgewerkt. Om de gewenste financiële ruimte binnen de meest relevante programma's te kunnen creëren, zullen we nu al moeten starten. Een belangrijk aandachtspunt is daarbij de beschikbaarheid van middelen per programma en de relatie met de (voorgenomen) bezuinigingen binnen deze programma's.

Onderdelen

De inzet voor het gebiedsgericht werken is hieronder (nog) per stadsdeel samengevat. Werkende weg zal worden bekeken hoe het gebiedsgericht werken kan worden georganiseerd naar de 12 werkgebieden voor de gebiedsgerichte aanpak in de stad.

Achtereenvolgens komen de volgende onderdelen aan de orde:

- Algemeen
- Centrum
- Oude wijken
- Oost
- Zuid
- West

ALGEMEEN

We willen samen werken aan de stad. Wij zijn ons ervan bewust dat we dat niet alleen kunnen. We willen de invloed en betrokkenheid van anderen vergroten en ruimte laten voor initiatieven. Deze nieuwe inzichten leiden tot een veranderende opstelling van de gemeentelijke overheid. Daar gaan we het komende jaar aan werken. En we willen dit ook doen door het gebiedsgerichte werken in de stad verder te versterken.

Analyse

Hoe staan we er voor?

Gebiedsgericht werken

De leefbaarheid in onze wijken is heel goed. Dit is het gevolg van jarenlange samenwerking tussen de gemeente en andere partijen zoals de woningcorporaties. Om onze wijken leefbaar, vitaal en aantrekkelijk te houden, gaan we door met de wijkvernieuwing, maar wel op een andere manier. We willen komen tot een per wijk op maat gesneden aanpak. Door een combinatie van gerichte fysieke investeringen en een verdere versterking van de sociale wijkvernieuwing geven we in een aantal aandachtsgebieden ruimte aan vernieuwing. We gaan een eenduidige aanpak voor het gebiedsgericht werken ontwikkelen, waarbij we een verdere integratie van het sociale, economische en fysieke domein nastreven.

Doelen

Wat willen we bereiken?

- We willen de positieve resultaten van de wijkvernieuwing tot nu toe vasthouden;
- We willen een actieve bruisende binnenstad en vitale wijken;
- We willen (bewoners) initiatieven in de stad stimuleren en faciliteren;
- We willen met wijken in gesprek over het opstellen van een gezamenlijke wijkagenda.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Wijkkompassen maken

We hebben in 2014 wijkkompassen voor alle wijken in de stad ontwikkeld. Het is de bedoeling om deze wijkkompassen verder door te ontwikkelen. De wijkkompassen geven nadere informatie ten behoeve van een gebied-specifieke uitwerking binnen de stedelijke programma's en benoeming van speerpunten daarbinnen. Ze dragen er tevens toe bij dat de gemeentelijke beleidsinzet ook goed per wijk geëvalueerd kan worden. De wijkkompassen zijn nog in ontwikkeling. We gaan deze wijze van informatieverzameling structureel onder brengen binnen de gemeentelijke informatievoorziening en een plek geven op de gemeentelijke website www.mijnwijk.groningen.nl.

Werken aan gebiedsvisies en wijkagenda's

In de afgelopen jaren hebben we gebiedsvisies gemaakt voor Selwerd, de Rivierenbuurt en Groningen-West. Momenteel zijn er visies in ontwikkeling voor de Binnenstad en vier wijken in stadsdeel Zuid (Grunobuurt, Laanhuizen, Badstraten- en Zeeheldenbuurt). We gaan de wijkopgave/wijkagenda voor Vinkhuizen en De Wijert nader onderzoeken. We doen dit op basis van co-creatie met betrokken bewoners en overige partijen (zie ook de stadsdelen).

StadDoetMee, Groningen als participerende gemeente

Samenwerken met bewoners en partners in de wijken is kenmerkend voor onze integrale gebiedsgerichte werkwijze. We willen een vervolg geven aan de goede samenwerking die tot stand is gekomen in de wijkteams die in het kader van het Nieuw Lokaal Akkoord zijn samengesteld. Deze samenwerking gaan we verbinden aan de inzet van de sociale teams, waarmee in 6 wijken inmiddels is gestart. We willen op zoek naar zich voordoende kansen en mogelijkheden en partners die kunnen bijdragen in het gebiedsgericht werken.

We zijn aanwezig in de wijken en onderhouden onze netwerken. We faciliteren initiatieven van bewoners

ondernemers, maatschappelijke instellingen en andere partners. En daar waar nodig stimuleren we burgers zelf aan de slag te gaan met ideeën voor de eigen leefomgeving. Een belangrijke voorwaarde voor participatie is dat inwoners goed

geïnformeerd worden over gemeentelijke activiteiten en voorgenomen beleid. We doen dat op veel verschillende manieren: mondeling, schriftelijk en via internet. We gaan in 2015 verder met het ontsluiten van gemeentelijke informatie op wijkniveau (www.mijnwijk.groningen.nl).

Kinderen in beweging/B-Slim

We gaan het bewegingsonderwijs voor kinderen in de wijken versterken. Afhankelijk van de specifieke opgaven in en de wijken zullen we, waar nodig, verder gaan met de activiteiten-programmering, die onder de noemer B-Slim in de afgelopen jaren is opgezet.

Betere benutting van het aanwezige maatschappelijk vastgoed in de wijken

Het gebiedsgericht werken heeft ook consequenties voor het accommodatiebeleid, vooral voor de activiteiten-programmering en spreiding. Wij denken dat er meer gebruik gemaakt kan worden van het bestaande gemeentelijke vastgoed - zoals scholen - om in de wijk- en ontmoetingsfunctie te voorzien. Wij willen de accommodaties ook gaan gebruiken om samenwerking tussen bewoners, gemeente, organisaties en bedrijfsleven te faciliteren.

CENTRUM

Het stadsdeel Centrum bestaat uit de 'Binnenstad' en de aangrenzende buurten Binnenstad-Oost en Hortusbuurt. Ook het Noorderplantsoen en het Ebbingekwartier maken onderdeel uit van dit stadsdeel. In het stadsdeel is 1 werkgebied voor de gebiedsgerichte aanpak dat dezelfde naam en een gelijke begrenzing heeft.

De Binnenstad, het gebied binnen de diepenring, vormt het kloppend hart van Stad.

De binnenstad is aantrekkelijk door een goede mix van winkels, horeca, cultuur, evenementen en wonen. Dit zorgt ervoor dat jaarlijks een groot aantal bezoekers naar de binnenstad komt. Dit willen we zo houden en daarin investeren we, bijvoorbeeld met de ontwikkeling van het Forum en de nieuwe Oostwand, maar ook op het gebied van veiligheid en infrastructuur.

Analyse

Hoe staan we er voor?

Het aantal geschatte binnenstadbezoekers is in 2013 gedaald naar 22 miljoen. Deze neergang is in lijn met cijfers uit vergelijkbare steden. De trend dat een groter gedeelte van de binnenstadbezoekers uit de stad zelf komt, zet door;
De gemiddelde bestedingen van binnenstadbezoekers lagen in 2013 hoger dan in 2012, waardoor de totale omzet minder sterk gedaald is;
De gemiddelde bezoeker waardeert de binnenstad nog steeds goed, met vooral hoge rapportcijfers voor de sfeer (8,0) en het winkelaanbod (7,5);
De winkelleegstand in de binnenstad was medio 2014 circa 12,5%. Hoewel dit cijfer boven het landelijk gemiddelde ligt, is het wel een procent lager dan medio 2013. Daarnaast zien we dat een groot deel van de leegstaande panden met tijdelijke initiatieven wordt opgevuld.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Een levendige binnenstad met een prettig verblijfsklimaat;
Een bruisende en bereikbare binnenstad voor diverse gebruikers;
Goed wonen in een leefbare binnenstad;
De binnenstad als motor van de economische en culturele ontwikkeling van stad en regio waarin ruimte is voor ondernemerschap en waarin omzet en werkgelegenheid op peil blijven.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

I Gepland en begroot in programma's

Voor de inhoudelijke invulling van het programma voor de binnenstad willen we vooral verwijzen naar het Beleidsveld Binnenstadontwikkeling in het programma Economie en Werkgelegenheid.

II Aanvullend uit het programma gebiedsgericht werken

Vergroten betrokkenheid van bewoners, ondernemers en gebruikers

Dit doen we door het verschaffen van informatie in het infocentrum op de Grote Markt, in klankbordgroepen en via websites en nieuwsbrieven. Bewonersinitiatieven zullen wij procesmatig ondersteuning bieden waar dat kan.

Aanpak veiligheid A-kwartier

In het A-kwartier, het noordwestelijke deel van de binnenstad, is al sinds jaar en dag sprake van een concentratie van (drugs)overlast. De veiligheid in dit deel van de binnenstad is dan ook een continue bron van zorg. In de afgelopen jaren is een nauwe samenwerking tot stand gebracht tussen de politie en buurtbewoners en speelt het Meldpunt Overlast en Zorg een belangrijke verbindende rol. We willen deze samenwerking ook in 2015 verder stimuleren.

Verkenning opgave wonen

De woonfunctie van de binnenstad nemen we nader onder de loep, mede in relatie tot de winkelleegstand. Dit doen we door deze verkenning onderdeel te maken van de nieuwe woonvisie waar we aan gaan werken. De verkenning zal zich ook in het bijzonder richten op de toekomstige woonfunctie in het A-kwartier.

OUDE WIJKEN

Het stadsdeel Oude Wijken bestaat uit de schilwijken rond de binnenstad: Kostverloren, Schildersbuurt, Oranjebuurt, Noorderplantsoenbuurt, De Hoogte, Korrewegwijk en Oosterparkwijk. In het stadsdeel onderscheiden we 3 werkgebieden voor de gebiedsgerichte aanpak: Korrewegwijk/de Hoogte, Oosterparkwijk en Oud-West. Inmiddels zijn er sociale teams aan de slag in de Oosterparkwijk en Korrewegwijk/de Hoogte. Twee wijken in het stadsdeel, de Indische buurt en De Hoogte, zijn enige jaren geleden aangewezen als Krachtwijken. In het kader van het Nieuw Lokaal Akkoord zijn er wijkperspectieven opgesteld voor De Hoogte, Korrewegwijk, Oosterparkwijk en Kostverloren.

Analyse

Hoe staan we er voor?

Naast omvangrijke investeringen in de wijkvernieuwing is er in de afgelopen jaren veel gedaan aan het verbeteren van de veiligheid in het stadsdeel. Uit de laatstgehouden monitor Leefbaarheid en Veiligheid (2012) bleek dat er de laatste jaren aanzienlijke verbeteringen op dit terrein zijn te constateren, en dan met name vermindering van drugsoverlast en het ervaren van minder onveiligheid. De wijkvernieuwing in meerdere wijken heeft een positieve bijdrage geleverd aan de beleving van de leefbaarheid. Ook dit valt af te leiden uit de ontwikkelingskompassen die voor deze wijken zijn opgesteld. In het bijzonder de Oosterparkwijk laat opmerkelijke positieve verschillen zien ten opzichte van het vergelijkingsjaar 2006. Het Ebbingekwartier (het gebied tussen Korrewegwijk, Binnenstad en Hortusbuurt) krijgt meer en meer vorm. Met het Infoversum heeft dit gebied ook een attractie van nationaal formaat gekregen. Ook de nieuwbouw van een basisschool in dit gebied staat voor de komende periode op het programma.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen dat het voorzieningenniveau aansluit bij de veranderende behoefte van de wijk(bewoners);

- We willen een goed pedagogisch klimaat en activiteiten aanbod voor kinderen;
- We willen dat de openbare ruimte schoon, heel en veilig is;
- We willen dat de vele studenten die in dit stadsdeel wonen meer betrokken worden bij hun wijk, ook door de inzet van studenten voor maatschappelijke (wijk)activiteiten te stimuleren;
- We willen samen met wijkbewoners werken aan de leefbaarheid en veiligheid in de wijken.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

I Gepland en begroot in programma's

Het gebiedsgericht werken in het stadsdeel Oude Wijken is voor een deel opgenomen in de stedelijke programma's; met name het programma Werk en Inkomen, Jeugd en Onderwijs, Welzijn, Gezondheid en Zorg, Sport en Bewegen, Verkeer, Wonen, Onderhoud en Beheer Openbare ruimte en het programma Veiligheid. Ook in het programma Stadhuis en Stadjeer komt het gebiedsgericht werken aan de orde waar het gaat om communicatie met en participatie van de burger.

II Aanvullend vanuit het programma gebiedsgericht werken

Nieuwbouw van het Floreshuis

Binnenkort wordt er gestart met de nieuwbouw van het Floreshuis. In het toekomstige Floreshuis zal de centrale toegang voor het werkgebied Korrewegwijk/de Hoogte worden gerealiseerd. Ook zal er in dit gebouw een jeugdvoorziening worden ondergebracht. Ook de voorzieningen die in het oude Floreshuis waren ondergebracht worden in het nieuwe Floreshuis gehuisvest. Verder voorziet het Floreshuis in een centrale ruimte voor ontmoeting en recreatie.

Ontwikkeling locatie Treslinghuis

Op de plek van het huidige Treslinghuis zal een nieuwe basisschoolvoorziening worden gerealiseerd. Bekeken zal worden of deze locatie tevens geschikt is als centrale toegangslocatie voor de gebiedsgerichte aanpak. In het huidige Treslinghuis zijn ook een aantal voorzieningen (grote zaal, grand café) gehuisvest die van belang zijn voor ontmoeting en recreatie in de wijk. We zijn met de wijkaccommodaties in de Oosterparkwijk in gesprek over de toekomst van deze accommodaties en een mogelijke inpassing in een nog op te stellen programma voor deze locatie.

Ontwikkeling Oosterhamrikzone

Voor zowel de Korrewegwijk als de Oosterparkwijk is de ontwikkeling van de Oosterhamrikzone belangrijk. Over een aantal onderdelen zijn we momenteel in de fase van planvorming en loopt de discussie, met partners en bewoners. Het gaat dan over woningbouw-initiatieven, waaronder

jongerenhuisvesting, en een eventuele nieuwe verbinding door dit gebied als mogelijke variant binnen de planstudie ter vervanging van de versleten Gerrit Krolbrug en de bereikbaarheid van het UMCG. Mede hiermee verband houdend gaat het ook over de inpassing binnen en de aanhechting van de aanliggende wijken. Deze discussie over de verkeersontsluiting raakt het gehele stadsdeel en alle vervoerwijzen: openbaar vervoer, de auto's en de fiets.

Stratenaanpak stadsdeel Oude Wijken

Sinds de aanwijzing van de Indische buurt en De Hoogte als krachtwijken is in beide wijken gestart met de stratenaanpak. Deze aanpak was erop gericht om de veiligheidsbeleving in een aantal straten geconcentreerd aan te pakken door een nauwe samenwerking tussen politie, maatschappelijk werk, opbouwwerk en bewoners. Deze aanpak heeft zich in de afgelopen jaren uitgebreid naar de Oosterparkwijk. Met de inzet van de sociale teams willen we deze aanpak voortzetten. Daarnaast zullen waar nodig ook fysieke maatregelen (o.a. maatregelen inbraakpreventie) aan deze aanpak worden gekoppeld.

Studentenparticipatie en -inzet bij maatschappelijke activiteiten

In het stadsdeel wonen relatief veel studenten. In een aantal wijken/straten staat het samenleven tussen studenten en overige bewoners onder druk. Wij willen stimuleren dat beiden meer met elkaar in gesprek gaan en komen. Inmiddels zijn er geslaagde bijeenkomsten georganiseerd, onder andere in de Schildersbuurt en Korrewegbuurt. Wij willen hiermee doorgaan. Ook de inzet van studenten voor de wijk (maatschappelijke participatie) willen wij verder ontwikkelen. Hierover zijn samenwerkingsafspraken met de Hanzehogeschool en RUG gemaakt.

BOOM-project Oosterparkwijk

In de bewoners- en ondernemers ontwikkelingsmaatschappij (BOOM) is er in de Oosterparkwijk een samenwerkingsinitiatief ontstaan voor ondernemers en ZZP'ers uit de wijk om met elkaar van betekenis te kunnen zijn voor de wijk. Hieruit zijn een aantal initiatieven ontstaan die hebben bijgedragen aan de ontmoetingsfunctie binnen en de vitaliteit van de wijk. Met deze inzet willen wij op de huidige voet verder gaan en initiatieven blijven stimuleren.

ZUID

Stadsdeel Zuid bestaat uit de wijken ten zuiden van het Verbindingskanaal: Oosterpoort, Helpman, Rivierenbuurt, Herewegbuurt, Zeeheldenbuurt, Badstratenbuurt, Grunobuurt, Laanhuizen, Corpus den Hoorn, De Wijert, De Wijert Zuid, Hoornsemeer, Hoornsepark, Coendersborg, Villabuurt en de Piccardthof.

In het stadsdeel bevinden zich 3 werkgebieden voor de gebiedsgerichte aanpak: Oud Zuid, Corpus den Hoorn/Hoornse Meer en de Wijert/Helpman. Er zijn in het kader van het Nieuw Lokaal Akkoord voor drie aandachtsgebieden wijkperspectieven vastgesteld: Grunobuurt, De Wijert en Corpus den Hoorn. In 2013 is een perspectief vastgesteld voor de Rivierenbuurt en Herewegbuurt.

Analyse

Hoe staan we er voor?

De leefbaarheid van meerdere wijken in stadsdeel Zuid staat er relatief goed voor. Dit heeft mede een relatie met het grote aandeel particulier bezit in dit stadsdeel.

De aanleg van de vernieuwde A7 heeft een flinke invloed op meerdere wijken in het stadsdeel. De verkeersstromen in deze aangrenzende wijken zullen veranderen; dit biedt zowel kansen als bedreigingen.

De wijkcompassen laten zien dat De Wijert zich ongunstig ontwikkelt ten opzichte van de stad; dit betreft de kwaliteit van de woonomgeving en de sociale problematiek in de wijk. Voor De Wijert is een integrale wijkaanpak nodig.

Doelen

Wat willen we bereiken?

- Wij willen de leefbaarheid in de Rivierenbuurt/Herewegbuurt vergroten door samen met bewoners en ondernemers verder te werken aan de doelen die wij in het wijkperspectief hebben vastgesteld;
- De woon- en leefomgeving in De Wijert verbeteren;
- De verkeersveiligheid in het stadsdeel verbeteren;
- Bewonersbetrokkenheid bij de wijken stimuleren.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

I Gepland en begroot in programma's

Het gebiedsgericht werken in het stadsdeel Zuid is voor een deel opgenomen in de stedelijke programma's; met name het programma Werk en Inkomen, Jeugd en Onderwijs, Welzijn, Gezondheid en Zorg, Sport en Bewegen, Verkeer, Wonen, Onderhoud en Beheer Openbare ruimte en het programma Veiligheid. Ook in het programma Stadhuis en Stadger komt het gebiedsgericht werken aan de orde waar het gaat om communicatie met en participatie van de burger.

II Aanvullend vanuit het programma gebiedsgericht werken

Ontwikkeling De Wijert-Noord in samenhang met aanpak A7/Ring Zuid

We willen in de Wijert-Noord, in het zogenaamde Patrimoniumkwadrant, de woningvoorraad aanpakken. Dit in nauwe samenwerking met Patrimonium en betrokken bewoners. In verband hiermee wordt ook gekeken naar de Vondellaan. Bekeken zal worden of er een programma is te realiseren waar verdere geluid-reducerende maatregelen onderdeel van vormen.

Bewonersactivering Rivierenbuurt, De Wijert en Grunobuurt/Laanhuizen/Badstraten- en Zeeheldenbuurt

In de Rivierenbuurt zijn we twee jaren terug in gesprek gegaan met bewoners. We hebben daarbij co-creatie als methode geïntroduceerd. Deze samenwerkingsmethodiek hebben we uitgebreid naar het zogenaamde Vierwijkengebied (Grunobuurt/Laanhuizen/Badstraten- en Zeeheldenbuurt). Voor dit gebied biedt de aanstaande ondertunneling van de Paterswoldseweg ten behoeve van het treinverkeer, een goed aanknopingspunt om met elkaar te verkennen welke kansen hierdoor kunnen ontstaan en worden benut.

Ook in De Wijert zijn we in gesprek met wijkbewoners over wat wie in de wijk willen gaan doen om de leefbaarheid en de zelf- en samenredzaamheid in de wijk te vergroten. Een nieuwe vorm voor de organisatie en coördinatie van initiatieven en activiteiten in deze buurt is daarbij een nadrukkelijk aandachtspunt.

Doorontwikkeling MFC de Stroming in de Rivierenbuurt

In 2014 is MFC de Stroming, het voormalige Talmahuis, aan de Merwedestraat in de Rivierenbuurt geopend. De initiatiefnemers uit de Rivierenbuurt die zich als vrijwilliger inzetten voor de Stroming hebben deze voorziening mogelijk gemaakt. Zij werden hierin gefaciliteerd door de gemeente. We willen de functie van de Stroming voor de buurt verder ontwikkelen.

Versterking participatie van ouderen in stadsdeel Zuid

Met name in de zuidelijke wijken van Zuid wonen relatief veel ouderen. Met de gebiedsgerichte aanpak in m.n. Corpus den Hoorn/Hoornse Meer en de Wijert/Helpman willen we de mogelijkheden verkennen of de grote groep oudere bewoners actief kan worden betrokken. We willen met name werken aan de versterking van de verbinding tussen verschillende leeftijds- en inkomensgroepen.

Invulling MFC Semmelweis.

In 2015 wordt de multifunctionele accommodatie in Corpus den Hoorn opgeleverd. Teneinde draagvlak, gebruik en verankering van het nieuwe MFC in de wijken te versterken zullen we een participatietraject binnen het werkgebied Corpus den Hoorn/Hoornse Meer starten.

OOST

Het stadsdeel Oost bestaat uit de grote wijken Beijum en Lewenborg en de kleinere wijken en dorpen Noorderhoogebrug, de Hunze/Van Starckenborgh, Oosterhoogebrug/Ulgersmaborg, Ruischerbrug/Ruischerwaard/Noorddijk/, de Meerdorpen en de Woonschepenhaven. Aan deze kant van de stad

wordt het nieuwe stadsdeel Meerstad ontwikkeld.

Het stadsdeel kent 2 werkgebieden voor de gebiedsgerichte aanpak: Beijum en Lewenborg. De omliggende dorpen worden vanuit deze twee gebieden bediend. In beide werkgebieden zijn inmiddels sociale teams actief.

Voor Beijum, Lewenborg en Oosterhoogebrug zijn wijkperspectieven gemaakt.

Analyse

Hoe staan we er voor?

De wijkkompassen van Beijum en Lewenborg laten zien dat het er goed wonen is voor gezinnen, maar dat in het stadsdeel zeker aandacht nodig is voor gezinnen met een sociaal economische achterstand. Deze achterstand betreft werk en inkomen, zorg, opvoeding en onderwijs.

De jongerenoverlast in de wijken Beijum en Lewenborg blijft relatief groot; niet zo verwonderlijk, aangezien er veel jongeren in deze wijken wonen.

Het stadsdeel wordt gekenmerkt door veel groen in de openbare ruimte. De groene wijken worden gewaardeerd door de bewoners die een grote mate van bereidheid hebben om zich in te zetten voor hun woonomgeving.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Het terugdringen van overlast door jongeren en het verminderen van hun drugsgebruik;

Het creëren en behouden van een veilige woonomgeving;

Bewoners die participeren in het beheer van de groene openbare ruimte;

Werken aan het verbeteren van een perspectief op opleiding en werk voor jongeren en werklozen. Aandacht voor mensen in armoedesituaties met laagdrempelige voorzieningen.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

I Gepland en begroot in programma's

Het gebiedsgericht werken in stadsdeel Oost is voor een deel opgenomen in de stedelijke programma's; met name het programma Werk en Inkomen, Jeugd en Onderwijs, Welzijn, Gezondheid en Zorg, Sport en Bewegen, Verkeer, Wonen, Onderhoud en Beheer Openbare ruimte en het programma Veiligheid. Ook in het programma Stadhuis en Stadjeer komt het gebiedsgericht werken aan de orde waar het gaat om communicatie met en participatie van de burger.

II Aanvullend vanuit het programma gebiedsgericht werken

Ontwikkeling van de gebiedsgerichte aanpak Beijum

In Beijum is het de bedoeling om het huidige maatschappelijk vastgoed te herschikken en in te richten voor de realisering van een centrale toegang voor het werkgebied Beijum. Deze ontwikkeling geeft richting aan het verder huisvesten van buurtvoorzieningen. De beoogde locaties bevinden zich aan het plein Beijum-Oost en aan de Emingaheerd. Aansluitend is het de bedoeling om het sociale team Beijum verder te versterken en te integreren met andere samenwerkingsverbanden (waaronder het wijkteam NLA Beijum en het Meldpunt Overlast en Zorg). Beijum is daarmee de eerste wijk waar de doorontwikkeling van het sociaal team tot sociaal wijkteam ook werkelijk gestalte gaat krijgen.

Heerdenaanpak Atensheerd

De aanpak zoals deze is gestart aan de Doornbosheerd willen we een vervolg geven aan de Atensheerd. Het sociale team en corporatie De Huismeesters heeft al aangegeven de aanpak van de Atensheerd een hoge prioriteit te geven. Kenmerkend voor de Heerdenaanpak is een koppeling van de sociale inzet aan het uitvoeren van ingrepen in de fysieke woonomgeving vanuit ontwikkelend beheer. Ook veiligheid wordt in deze aanpak, mede door een geconcentreerde integrale inzet van professionals, meegenomen.

Planontwikkeling Oosterhoogebrug

Voor Oosterhoogebrug wordt gewerkt aan een plan om op een centrale locatie in dit gebied wonen, winkels en zorgvoorzieningen te realiseren. De betrokkenheid van winkeliers, woningcorporatie Steelande en ontwikkelaar Rottinghuis bij deze ontwikkeling is richtinggevend voor de mogelijke realisatie van dit plan. Bij de realisatie is de verkeersontsluiting ter plaatse ook een belangrijk aandachtspunt.

Groenparticipatie/Vernieuwend beheer Beijum en Lewenburg

In de afgelopen jaren hebben diverse initiatiefgroepen van bewoners in beide wijken zich bereidwillig opgesteld om op vrijwillige basis bij te dragen aan het groenonderhoud in deze wijken. Onder andere bij het onderhoud van de Groene long in Beijum en het gebied de Groene Leeuw/LeRoy in Lewenburg. Met het stimuleren van deze inzet willen we doorgaan.

Intensivering jongerenwerk Beijum en Lewenburg (aanpak overlast/softdrugsaanpak)

Zoals al opgemerkt wonen er relatief veel jongeren in Beijum en Lewenburg. Ook is er in het gebied (Lewenburg) een groot scholencomplex gerealiseerd (Kluiverboom). In beide wijken is jongerenoverlast een terugkerend probleem. Ook het (soft)drugsgebruik van jongeren is zorgelijk. We zijn gestart met een specifieke aanpak van deze softdrugsproblematiek. We willen deze intensieve aanpak doorzetten en zoveel mogelijk preventief op de doelgroep inzetten.

Pilot Bewegende stad in De Hunze

Er wordt een pilot uitgevoerd in het kader van de Bewegende stad in De Hunze. In cocreatie wordt er een plek gemaakt waar mensen in alle leeftijden kunnen bewegen, vertoeven en recreëren (andere locaties zijn De Wijert en Europapark).

Oude Bieb Lewenburg en Wijkbedrijf Beijum

In het kader van het Armoedebeleid is voor de komende 4 jaar in de Oude Bieb in Lewenburg een centrale locatie ingericht, die ruimte biedt aan lokale (bewoners)initiatieven die iets betekenen op het gebied van armoedebestrijding voor de wijk. Spil in dit initiatief is de Kunst van het Rondkomen, een projectgroep die op deze locatie uitvoering geeft aan haar Huiskamerconcept, een laagdrempelige toegang, waarmee al snel de aansluiting is gevonden met verschillende andere wijkinitiatieven.

In Beijum is er een start gemaakt om samen met de bewonersorganisatie en wijkinitiatiefnemers in samenwerking met Werkpro een wijkbedrijf te starten. Als locatie is daarvoor de voormalige Doefmatschool in beeld.

WEST

Het stadsdeel West kent 11 wijken, waaronder het dorp Hoogkerk, de Vinex wijken aan de westkant van de stad (Buitenhof, Gravenburg, de Held en Reitdiep) en 3 traditionele grote volkswijken: Vinkhuizen, Paddepoel en Selwerd. In dit stadsdeel zijn drie werkgebieden voor de

gebiedsgerichte aanpak te onderscheiden: Hoogkerk, Vinkhuizen en Paddepoel/Selwerd/Tuinwijk. In Vinkhuizen en P/S/T zijn na de zomervakantie sociale teams van start gegaan. Voor Vinkhuizen, Paddepoel, Tuinwijk en Selwerd zijn wijkperspectieven opgesteld. In Selwerd is aanvullend een wijkplan voor de wijk door de raad vastgesteld. Voor Groningen - West (Hoogkerk en de wijken Buitenhof, Gravenburg, De Held en Reitdiep) is samen met bewoners in 2013 een gebiedsvisie opgesteld.

Analyse

Hoe staan we er voor?

De afgelopen jaren zijn de wijken Vinkhuizen, Paddepoel en Tuinwijk intensief vernieuwd. Deze wijkvernieuwingsinzet heeft in alle wijken duidelijke verbeteringen opgeleverd. In deze drie vernieuwde wijken ligt de nadruk nu op de sociale programmering. In Vinkhuizen is blijvend aandacht nodig voor veiligheid, overlast en de openbare ruimte. Voor de wijken Hoogkerk, De Buitenhof, De Held, Gravenburg en Reitdiep hebben we een gebiedsvisie West opgesteld. Opvallend voor deze wijken is de organisatie- en initiatiefracht van bewoners. Hoogkerk is een zelfstandig dorp met een levendige kern en een grote betrokkenheid van bewoners bij hun dorp.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen de uitvoering in Selwerd richten op het versterken en vergroten van het fysieke en het sociale kapitaal in de wijk;
In Paddepoel, in met name Paddepoel-Zuid, en Vinkhuizen (vooral in Vinkhuizen-Zuid) willen we het sociale klimaat en de veiligheid verbeteren;
In Tuinwijk willen we de bereikte resultaten met de wijkvernieuwing vasthouden;
We willen samen met wijkbewoners uitvoering geven aan de Gebiedsvisie West.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

I Gepland en begroot in programma's

Het gebiedsgericht werken in stadsdeel West is voor een deel opgenomen in de stedelijke programma's; met name het programma Werk en Inkomen, Jeugd en Onderwijs, Welzijn, Gezondheid en Zorg, Sport en Bewegen, Verkeer, Wonen, Onderhoud en Beheer Openbare ruimte en het programma Veiligheid. Ook in het programma Stadhuis en Stadjeer komt het gebiedsgericht werken aan de orde waar het gaat om communicatie met en participatie van de burger.

II Aanvullend vanuit het programma gebiedsgericht werken

Uitvoering wijkplan Selwerd

We gaan verder met de uitvoering van maatregelen uit het wijkplan Selwerd. Belangrijk onderdeel hiervan vormt het wijkbedrijf Selwerd. Ook het armoedebeleid en de gebiedsgerichte insteek hiervan en de toekomstige werkwijze en samenwerking van de buurtaccommodaties komen aan bod. We willen het fysieke en sociale kapitaal in de wijk vergroten. Een belangrijke plek waar we bewonersinitiatieven in Selwerd en vrijwilligersinitiatieven willen koppelen is de voormalige St. Bonifaciuschool aan de Bottelroosstraat. We gaan bij jongeren bevorderen dat zij een gezonde leefstijl ontwikkelen. We doen dit door een integrale aanpak volgens de (landelijke) JOGG-methodiek (Jongeren Op Gezond Gewicht). Selwerd is in 2015 pilotwijk voor JOGG.

Wijkopgave en wijkagenda Vinkhuizen

Het is al weer 10 jaar geleden dat de laatste maatregelen uit het wijkvernieuwingsplan Vinkhuizen zijn uitgevoerd. De uitvoering hiervan heeft Vinkhuizen een flinke impuls gegeven. De laatste jaren heeft de nadruk vooral in de sociale programmering (CJG, Stip, B-Slim) gelegen. Voor de toekomst van Vinkhuizen is het van belang met de wijkbewoners in gesprek te gaan over de opgaven in de komende jaren voor de wijk. We willen komen tot het opstellen van een wijkagenda waaraan we met elkaar willen gaan werken.

Uitvoering gebiedsvisie West

We willen samen met wijkbewoners werken aan het uitvoeren van de gebiedsvisie Groningen-West. Dit doen we in een permanente dialoog tussen gemeente, bewoners en andere belanghebbenden. Vooral de bewonersparticipatie in de "nieuwe" wijken willen we stimuleren. In de afgelopen jaren zijn meerdere projecten uitgevoerd op initiatief van wijkorganisaties en actieve bewonersgroepen. Deze lijn willen we doortrekken.

Jongerenhuisvesting Paddepoel

We willen serieus aan de slag met het realiseren van jongerenhuisvesting in het centrale deel van Paddepoel. Daarbij willen we ook de ontwikkeling van het winkelcentrum betrekken.

Paragraaf 2

DUURZAAMHEID

Doelen

Wat willen we bereiken

Duurzaamheid is een uitgangspunt in alles wat we doen. Economisch gezien biedt de duurzaamheidssector grote kansen voor Groningen. Groningen heeft alles in huis om groene energiehoofdstad van Nederland te zijn. Wij willen die kans de komende jaren verzilveren. In 2035 zijn we energieneutraal volgens de vastgestelde sporen van zon, wind, warmte, groen gas en energiebesparing. We formuleren daarbij heldere (tussen)doelen en nieuwe accenten. Draagvlak is erg belangrijk voor de duurzame transitie. We geven het goede voorbeeld door stevig in te zetten op duurzaam inkopen en aanbesteden. Wij helpen anderen bij verduurzaming. We geven ruim baan aan duurzaam ondernemerschap en ondersteunen en stimuleren initiatieven van bewoners. Groningen wordt experimenteelgebied voor duurzame innovatie. Verduurzaming van de woningvoorraad is nodig om het wonen betaalbaar te houden. Duurzaamheid is daardoor een nieuwe motor van de wijkvernieuwing. Samen met woningbouwcorporaties, private ontwikkelaars, marktpartijen en bewoners willen we een plan maken voor een gebiedsgerichte verduurzaming van de huurvoorraad.

Analyse

Hoe staan we ervoor

Eind 2013 is het lopende energieprogramma "Groningen geeft energie" geëvalueerd (Terugblik 2011-2014, Vooruitblik 2014-2018). Daarbij is aangegeven dat met het lopende programma van de vijf sporen de doelstelling voor 2035 niet wordt gehaald. Toch hebben wij deze doelstelling in het coalitieakkoord herbevestigd, zodat een herbezinning op de strategie nodig is. Wij willen hierover vroegtijdig in gesprek met de raad en streven ernaar voor eind 2014 een besluit te nemen over het vervolg op het energieprogramma. In 2013 is tevens een onderzoek uitgevoerd naar duurzaamheid in het reguliere beleid. Er is een scan uitgevoerd voor 10 thema's: het bedrijfsleven, geluid & lucht, grondstoffen/afvalstoffen, eigen bedrijfsvoering, wonen, mobiliteit, stadsontwikkeling, innoveren, openbare ruimte en ecologie, voedsel en fair trade. Eind 2013 is opdracht gegeven om de aanbevelingen van de scan om te zetten in verbetervoorstellen. Ook deze kunnen eind 2014 met de raad worden besproken. Daarbij is ook de vraag aan de orde hoe in de organisatie het beste kan worden gestuurd op resultaten en of daarvoor een meer uitgewerkt beleidskader nodig is.

Doelen

Wat willen we bereiken?

- 24 grootverbruikende gemeentelijke gebouwen een labelsprong laten maken naar A;
- Een plan voor gebiedsgerichte verduurzaming van woningen;
- Scholen, buurthuizen en andere gemeentelijke gebouwen zoveel mogelijk energieneutraal maken;
- Zonneweides (energielandschappen) op lege terreinen;
- Windmolens binnen de gemeentegrenzen.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen

- Het energieprogramma "Groningen geeft energie" wordt voortgezet, volgens de vastgestelde sporen van zon, wind, warmte, biomassa en energiebesparing;
- We doorlopen nog in 2014 een intensief traject om te bepalen hoe het energieprogramma opnieuw op het doel energieneutraal in 2035 kan worden gericht; We zullen bezien hoe daartoe de strategie moet worden bijgesteld. Mogelijk voeren we een nieuwe potentieel-studie uit, waarmee duidelijk wordt welke verwachtingen we van elk van de sporen mogen hebben. We betrekken hierbij partners in stad en regio met als doel de samenwerking te verstevigen. Hiertoe behoort ook de samenwerking in de Energy Valley regio rond de noordelijke energieagenda "Switch", waarmee Noord-Nederland een meer dan proportionele bijdrage aan de nationale doelen wil leveren;
- Innovatie, participatie, versnelling en opschaling zijn daarbij trefwoorden. Dit betekent ook een heroverweging van de samenwerking met strategische partners, waarbij gedacht kan worden aan de "CO2-countdown" die overheden en bedrijven elders zijn overeengekomen;
- We starten met het monitoren van de resultaten die we bereiken. Hiervoor zijn verschillende instrumenten beschikbaar. Te overwegen is om dit als samenwerkende partijen in de regio op te pakken;
- Daarnaast formuleren we met in achtname van het coalitieakkoord specifieke doelen en activiteiten voor duurzaamheid in het reguliere beleid, waarbij de uitgevoerde scan het vertrekpunt is;
- In deze begroting wordt onderscheid gemaakt naar activiteiten binnen het specifieke energieprogramma (opgenomen in deze paragraaf) en activiteiten binnen de verschillende programma's gericht op duurzaamheid. Deze activiteiten zijn voorzien van het symbool. In deze paragraaf is daarvan alleen een overall beschouwing opgenomen.

I. Het energieprogramma Groningen Geeft Energie.

Spoor Warmte

Analyse

Hoe staan we ervoor

In 2014 is het bedrijf 'WarmteStad' opgericht, we hebben een duurzame warmte- en koudevoorziening (wko) op het Europapark en we hebben een aantal belangrijke stappen gezet met geothermie. Hiervoor is een langjarige exploitatiesubsidie van maximaal 33 miljoen euro (SDE) voor winning en gebruik van aardwarmte toegezegd. De komende vier jaar is het van het grootste belang om deze stappen te verzilveren, want warmte vraagt een lange adem. De infrastructuur voor zon, wind en biomassa is al grotendeels aanwezig, maar een warmtenet zoals in enkele andere steden in het land hebben we in Groningen niet. De gemeente is als speler op dit beleidsterrein onmisbaar door de randvoorwaarden zo gunstig mogelijk te maken, door zelf projecten in te brengen en waar nodig de onrendabele top te bekostigen. Daarnaast zorgt de gemeente voor een verbindende rol, door verschillende partijen uit te nodigen en ook vanuit innovatie de mogelijkheden te verkennen.

Het komend jaar staat ook restwarmte van de Suikerunie weer op de agenda. Met nieuwe inzichten en door nieuwe mogelijkheden wordt opnieuw gekeken of deze aanzienlijke warmtebron toch gebruikt kan worden.

Door de reconstructie van de Zuidelijke Ringweg bestaat de mogelijkheid om warmte uit het te verleggen persriool te gebruiken voor het verwarmen van de Papiermolen. Dit systeem heeft capaciteit over om ook nog eens scholen, kantoren of woningen aan te sluiten. In 2015 moet duidelijk worden of dit haalbaar is.

Rondom de binnenstad zal de gemeente regie nemen op het realiseren van meerdere warmte-koude-opslagsystemen rondom het Forum. Het afgelopen jaar is gebleken dat een collectief systeem voor de Binnenstad binnen de huidige randvoorwaarden niet haalbaar is. Op verschillende andere plaatsen zijn er nieuwe initiatieven voor wko-systemen. De gemeente zal waar nodig de regie nemen. Dit kan onder andere door het maken van een masterplan. Voor het Europapark is zo'n masterplan al gereed.

Voor de verdere uitbouw van WarmteStad wordt bekeken of er vanuit Europa subsidiemogelijkheden zijn. Onder andere de subsidieregeling ELENA (European Local ENergy Assistance) wordt nader bekeken. WarmteStad gaat actief op zoek naar partners om (wijkgebonden) duurzame warmte en koude voorzieningen nog sneller van de grond te krijgen.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen

- Regie WKO Binnenstad (oostwand);
- Regie op WKO Ebbingekwartier, Binnenstad, Stationsgebied;
- Riothermie voor woningbouw en zwembad De Papiermolen;
- Hergebruik restwarmte Suikerunie opnieuw onderzoeken;
- Realiseren voldoende afzet voor warmte uit geothermie in Paddepoel, Selwerd, Vinkhuizen en Zernike Campus;
- Lopende projecten, zoals geothermie en WKO Oostwand overdragen aan WarmteStad; WarmteStad meehelpen in verdere engineering van geothermiebronnen, installaties en warmtenet op detailniveau uitwerken voor aanbesteding;
- Verder uitwerken financieringsmodel en samenwerkingsmodel WarmteStad (met mogelijke nieuwe partners);
- Verbindingen blijven leggen binnen het programma energie (bijvoorbeeld Gresco, Energiebesparing);
- Nieuw beleid (blijven) ontwikkelen, onder andere voor warmteopslag (in de ondergrond).
- Inspelen op marktinitiatieven, verbindingen leggen zodat er kruisverbanden ontstaan en er innovatieve projecten van de grond komen;
- Partners (waar onder provincie en marktpartijen) zoeken en behouden om projecten, die al gestart zijn, uit te bouwen;
- De gemeente ondersteunt actief onderzoeksprogramma's op het gebied van warmte van de Rijksuniversiteit, Hanze Hogeschool en Energy Academy. Flexiheat (smart grid voor warmte) is zo'n programma. Ook uitbouw van kennis over geothermie vinden wij een belangrijk punt;
- Samen met de provincie en het rijk wordt gekeken of de winning van geothermie op meer plaatsen (in de provincie) mogelijk is. Het één en ander mogelijk in combinatie met de winning van aardgas (oude putten en nieuwe kleine gasbellen, zogenaamde gaspockets);
- Voldoende deskundige capaciteit blijft hierbij cruciaal.

Spoor Besparen

Analyse

Hoe staan we ervoor

In de transitie naar een duurzame energiehuishouding staat energiebesparing aan het begin van alles. Energie die niet verspild wordt, hoeft ook niet vervangen te worden door duurzame energie. Slim en zuinig omgaan met energiegebruik is dan ook essentieel voor het verwezenlijken van onze duurzaamheidsambitie.

Kern van het beleid is om alle spelers in beweging te krijgen. Naast de gemeente zelf, zijn dit vooral eigenaar-bewoners, huurders en verhuurders, bedrijven, andere overheden. In de afgelopen periode is gewerkt aan energiebesparing bij particuliere woningen (Eerste Hulp Bij Energiebesparing, inmiddels "Groningen woont SLIM"), bij huurwoningen (via het Nieuw Lokaal Akkoord 2.0), deelname aan landelijke energiebesparingsprojecten (Groningen koplopergemeente), energiebesparing bij bedrijven (Campagne Clean Groningen, Green Key voor hotels, Subsidieregeling Energiescan MKB, uitvoering Wet milieubeheer, bedrijveninitiatief Energieneutraal Corpus den Hoorn).

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen

We zetten de lopende initiatieven voort, met nieuwe accenten. We blijven hierbij onderscheid maken in de doelgroepen Wonen (particulieren, huurders, VVE's, monumenten en studentenhuizen) en Werken (gebieds- en branchegericht);

Samen met de corporaties en verhuurders stellen we een Woonvisie op voor de gehele woningvoorraad. Leefbaarheid, betaalbaarheid, kwaliteit en duurzaamheid hebben daarbij onze aandacht. Verduurzaming van de woningvoorraad zorgt ervoor dat woningen nu en in de toekomst beter betaalbaar blijven;

We werken aan belangrijke randvoorwaarden in de vorm van een goede informatievoorziening en ruimte om innovatieve projecten te ondernemen;

Wonen Particulieren:

De energiebesparingsmarkt is nog niet volwassen. De bouw- en vastgoedsector lijkt onvoldoende in staat om energiebesparende producten aan de man te brengen. Consumenten zijn nog te onzeker om zelfstandige, afgewogen keuzes te maken. Informatievoorziening van een duidelijke en betrouwbare afzender is hier essentieel. Met de komst van het energieloket Groningen woont SLIM voldoen we aan deze behoefte. Met deze publiek-private energiebesparingsaanpak van de gemeente Groningen en bedrijvenvereniging 'SLIM wonen met energie' proberen we deze markt volwassen te maken. We willen deze aanpak voortzetten en verder verfijnen.

Dit betekent voor de komende vier jaar:

- huizenbezitters helpen om zelfbewuste consumenten te worden;
- daarvoor middelen ontwikkelen (quickscan, warmtebeelden) en deze nog verder verbeteren;
- het blijven prikkelen van Stadgers om duurzame investeringen te doen. Dit houdt een stevige, kwalitatief sterke bemensing van de backoffice van Groningen woont SLIM (energieloket) in;
- reserveren van budget voor communicatie;
- door ontwikkelen van een effectieve samenwerkingsvorm met het lokale MKB;
- het creëren van een faciliteit, waarmee goede, duurzame innovatieve bedrijven in Groningen ondersteund worden;
- goed samenwerken met maatschappelijke organisaties en andere bedrijven, ook bij de bemensing van het energieloket;
- het invullen van de aanjaagfunctie (budget beschikbaar stellen);
- financiële experimenten mogelijk maken door het reserveren van een revolverend budget.

Woningcorporaties, VVE's, studentenhuizen en monumenten:

- Er is forse winst te behalen in de woningvoorraad bij particuliere verhuurders. Daartoe zullen we afzonderlijke actieprogramma's opstellen voor VVE's, monumenten en studentenhuizen;
- partijen ontzorgen, aansluiten bij natuurlijke (verbouw-)momenten, verkorte terugverdientijden (via bijv. leningen of subsidies) faciliteren, en bij VVE's energiebesparing onderdeel maken van de meerjaren onderhoudsplanning.

Werken:

Voor ondernemers zijn er drie goede redenen om met energiebesparing aan de slag te gaan: kostenreductie, verbetering van de concurrentiepositie en beter aan de vraag van klanten en leveranciers voldoen.

- Ondernemersverenigingen nemen zelf het initiatief; om hen hiertoe in staat te stellen, wordt voor de doelgroep bedrijven een actieprogramma opgesteld met een branchegerichte aanpak, en worden bestaande campagnes voortgezet. Daarnaast wordt het aantal branches uitgebreid (sportverenigingen, evenementen, musea, enzovoort). Doel is om samen met

ondernemers verschillende ondersteuningsinstrumenten aan te bieden, die ondernemers faciliteren in het nemen van energiebesparende maatregelen. Programmatisch zou dit deel goed aansluiten bij het programma Wonen;

- Initiatieven per branche en specifiek voor het MKB. Dit zetten we in 2014 onverminderd voort. We evalueren hoe ver we zijn met het realiseren van de doelstellingen om zo nodig de doelstellingen en of de inzet van middelen bij te stellen. De rol van de gemeente is zowel regulerend als stimulerend. Motto hierbij is: laat de mogelijkheden en kansen zoveel mogelijk uit de markt komen en sluit daarbij aan, met aandacht voor versnelling;
- Bedrijven hebben een zorgplicht om energie doelmatig in te zetten, zij kunnen door het bevoegd gezag gedwongen worden energiebesparende maatregelen te nemen, en ook kunnen bij het verlenen van vergunningen op grond van de wet milieubeheer voorschriften opgenomen worden om bepaalde technieken toe te passen op het gebied van energiebesparing. In 2015 zullen we hierop extra inzet leveren om te voldoen aan onze ambities. Dit betekent dat we bedrijven stimuleren om energiebesparende maatregelen te treffen (zachte aanpak) maar uiteindelijk zullen we ook onze regulerende rol in gaan zetten en bedrijven verplichten om energiebesparende maatregelen te treffen en indien noodzakelijk gaan handhaven (harde aanpak).

Gemeentelijke gebouwen

De Groningse Energie Service Compagnie (GRESCo) is verantwoordelijk voor het integraal energiemanagement van het gemeentelijke vastgoed en beheert het totale energiebudget. Dit geld wordt gebruikt voor twee doelen: de betaling van de energierekening en de financiering van duurzame, energiebesparende investeringen in gemeentelijk vastgoed. Deze investeringen worden terugbetaald door de verlaging van het energieverbruik. Een verdere besparing realiseren we door kritisch te kijken naar het huidige energieverbruik, onder meer door energiefacturen te controleren (betalen we voor de juiste aansluitingen en gaat de kachel in onze gebouwen in het weekend uit?). We leveren hiermee een bijdrage aan de doelstelling 'Groningen energieneutraal in 2035' en we realiseren een bijdrage aan de gewenste bezuinigingen doordat we zonder extra begrotingsmiddelen toch investeren in verduurzaming van ons vastgoed.

Het afgelopen jaar heeft de GRESCo 'warm gedraaid' met een aantal projecten: nieuwbouw buurthuis Bessemoer, verbouw aula Selwerderhof, de aanleg van een wilgentenen plantage op Roodehaan voor de nieuwe biomassaketel op Kardingse. Ook is er onderzoek gedaan naar de plaatsing van zonnepanelen op het stadhuis, en naar de vervanging van de huidige verlichting op de sportvelden door ledverlichting. Op basis van deze ervaringen is duidelijk geworden dat de werkwijze van de GRESCo alleen kan door een aanpassing van financiële kaders binnen de gemeentelijke organisatie. Het komende begrotingsjaar wordt het financieel handboek en het Treasurystatuut gewijzigd om daadkrachtig door te kunnen werken.

In 2015 worden o.a. de volgende projecten opgepakt: vergroten comfort en energiebesparing Stadsschouwburg; Isolatie appendages en inregelen van installaties van gemeentelijke gebouwen; Vervanging verlichting sportvelden; aanleg riothermie voor verwarming zwembad de Papiermolen en een onderzoek naar de mogelijkheden om 24 groot verbruikende gebouwen te verduurzamen naar label A.

Naast deze investeringsprojecten wordt ook ingezet op maatregelen waarbij met een minimale inspanning op korte termijn energie kan worden bespaard zoals het monitoren van het energieverbruik en het werken aan gedragsverandering van de gebruikers. Op dit moment wordt gewerkt aan een communicatieplan dat in 2015 uitgevoerd gaat worden.

Spoor Zon

Analyse

Hoe staan we ervoor

De afgelopen twee jaar heeft zonne-energie een enorme vlucht genomen onder particulieren. Van 3.350 panelen in 2011, naar 12.000 in 2013 en 22.000 in 2014. De prijs is gedaald, het rendement per paneel gestegen, en daarmee lijkt voor particulieren de drempel steeds lager om zonnepanelen aan te schaffen. Toch is dit pas het begin van de ontwikkeling die we met het energieprogramma voorzien. Er is gelukkig nog erg veel potentieel, in de particuliere sector, in de huursector, maar ook bij bedrijven. Het energieakkoord heeft de postcoderoosregeling opgeleverd, wat de mogelijkheid biedt aan mensen zonder (geschikt) eigen dak om zonnepanelen aan te schaffen en hiervan financieel te profiteren. De ambitie voor zon is met 80.000 daken in Stad haalbaar, zeker met als aanvulling een aantal zonneweides.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen

- Als gemeente faciliteren we versnelling van de introductie van zonne-energie, zowel bij particulieren als in het geval van zonneweides;
- Financieel heeft de zonnebranche de lokale overheid niet heel hard nodig, sterker nog, subsidies blijken marktwerking te verstoren. Onze inzet is vooral het bieden van randvoorwaarden, innovaties de ruimte geven, en partijen bij elkaar en in stelling brengen. Daarnaast is het zaak om Stadgers die zelf aan de slag willen zo goed mogelijk te faciliteren.

Bijvoorbeeld door met woningcorporaties in gesprek te gaan, met hen projecten te starten. Ook informatievoorziening blijft belangrijk: de meeste mensen zijn niet gewend om in kilowatturen te denken. Een betrouwbare informatievoorziening over investeren in zon, ook in relatie tot energiebesparing, is van belang;

- We stimuleren initiatieven van bewonersgroepen, bedrijven en verenigingen door belemmeringen voor hen weg te nemen, zodat deze groepen zelf met duurzame energie aan de slag kunnen. Grunneger Power en andere belangenverenigingen spelen hier een grote rol in;
- We proberen de eerste grootschalige zonprojecten van de grond te krijgen. Enkele locaties zijn daarvoor in beeld. Het gaat zowel om initiatief nemende investeerders als participatieprojecten waarbij inwoners een aandeel nemen in een zonneweide;
- We zoeken ook de samenwerking in Switch-verband, waar met name de provincies concrete doelstellingen hebben voor het installeren van honderden megawatts zonne-energie.

Spoor Wind

Analyse

Hoe staan we ervoor

In het Masterplan Groningen Energieneutraal is voorzien dat windenergie in een relevant deel van het resultaat kan voorzien, tot ca. 15%. Substantiële ontwikkelingen binnen onze gemeentegrenzen worden echter vooralsnog tegengehouden door het verbod op grote windturbines in de Provinciale Omgevingsverordening. Het Rijk heeft de provincies een taakstelling opgelegd van 6000 MW op land. 850 MW daarvan moet in de provincie Groningen worden opgewekt. Wij hebben de provincie aangeboden om op grond van een kanskaart locaties te verkennen voor grote windturbines binnen de gemeentegrenzen. Daarom hebben we in 2013 een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden van grootschalige windenergie in de gemeenten Groningen en Ten Boer. Daarbij zijn de belemmeringen (afstand tot bebouwing in verband met geluid, externe veiligheid, landschap, cultuurwaarden en aanvliegeroutes) en kansen in kaart gebracht. Westpoort, het Suikerunieterrein, Stainkoel'n, Roodehaan, A7 en Meerstad-Noord komen als meest kansrijke locaties uit het onderzoek naar voren.

Als de beperkingen van de provincie worden opgeheven is een business case voor de markt in deze sector meer dan haalbaar.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen

- We benutten de opstelling van een nieuw Provinciaal Omgevingsplan om de huidige beperkingen te verminderen of op te heffen;
- Voor wind geldt dat de markt, op het politiek-bestuurlijke aspect na, zichzelf kan redden. Vanwege de ruimtelijke impact past een grotere rol voor de gemeente dan enkel randvoorwaarden scheppen;
- Wij streven er net als de provincie naar om windenergie zorgvuldig in te passen. Daarom hebben wij in 2013 een verkennende studie uitgevoerd naar locaties die voor windturbines geschikt zouden zijn. Daarbij hebben wij ook studie gemaakt van opties voor kleinschaliger windenergie. Dit leverde een 'kanskaart wind' op, die als onderbouwing dient voor een dialoog met de provincie over windenergie in de stad en de directe omgeving;
- Wij streven ernaar grootschalige windenergieprojecten mogelijk te maken met financiële participatiemogelijkheden voor Stadgers. Dit levert tevens werkgelegenheid op. Ook willen wij hiermee innovatieve projecten en testlocaties mogelijk maken. Wij willen omwonenden direct betrekken bij planvorming, ruime participatiemogelijkheden scheppen en lusten en lasten in balans houden.

Spoor Biomassa

Analyse

Hoe staan we ervoor

In de in 2013 vastgestelde visie "Op weg naar een groene kringlooeconomie" is de inzet van biomassa als duurzame energiebron verbreed naar een "biobased economy". Daarin gaat het om vervanging van fossiele grondstoffen naar biomassa als grondstof of brandstof. De regio Groningen heeft een sterke uitgangspositie in de sectoren chemie, agro-food, energie en kennis. In de visie zijn drie sporen geïdentificeerd: afval en stadsbeheer, ecobeleid en kennis. De gemeente neemt deel in een netwerk rond het thema biobased economy. De verbrandingsoven voor biomassa bij Karding waar gemeentelijk snoeihout wordt benut is in gebruik genomen. Met de markt loopt overleg voor de benutting van andere biomassastromen uit de stad. We hebben in 2014 op gemeentelijke grond 15 ha. wilgentenen aangeplant in samenwerking met marktpartijen. Daarnaast is Groningen al enige tijd koploper als producent van groen gas (Attero en Suikerunie).

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen

- De algemene noemer is: ‘verbinden, innoveren en faciliteren’;
- We koppelen ideeën aan private investeerders. Hierbij krijgen beginnende ondernemers op het gebied van de biobased economy de kans hun idee te realiseren door aan een team van deskundigen en potentiële investeerders hun plannen uiteen te zetten;
- Innoveren en faciliteren: bijdragen aan haalbaarheidsonderzoeken en pilots. We hebben in de regio Groningen een flink aantal kennisintensieve bedrijven die ofwel in de onderzoeks- en ontwikkelingsfase of in de aanloop naar de productiefase met ondersteuning van de gemeente Groningen tot succes kunnen komen. We zetten ons hiervoor in faciliterende zin in, bij voorbeeld door het wegnemen van barrières en waar nodig met een financiële bijdrage;
- Specifiek vanuit Stadsbeheer kunnen we bijdragen aan het tot positieve waarde brengen van alle biomassa die er bij het beheer van de stad vrijkomt door onderzoek en pilots. Een voorbeeld hiervan is de proef met een graspers. Daarnaast kijken we naar ons afvalbeheerplan om te onderzoeken hoe organisch afval beter verwerkt kan worden;
- We streven ernaar Groningen aantrekkelijk te maken voor (nieuwe) biobased bedrijven, door te zorgen voor aansluitende ketens in de waarde-piramide. Dit doen wij door procedures vlot en flexibel af te handelen, door onze kerntaken biobased in te richten, door launching customer te zijn. Daarbij hebben wij aandacht voor kleinschalig, innovatief en sociaal ondernemerschap;
- We denken actief mee in nieuwe ketens en kringlopen, faciliteren bestaande biobased bedrijven, en ondersteunen nieuwe samenwerkingsverbanden;
- We stimuleren nieuwe (wetenschappelijke) kennis door als gemeente specifiek te letten op concrete waarde creatie, bruggen te bouwen tussen kennisinstellingen en (kleine) biobased bedrijven en wetenschappers.

II. Duurzaamheid in het reguliere beleid

Doelen

Hoe staan we ervoor?

Naast de inzet op de energietransitie was ons duurzaamheidsbeleid tot dusver gericht op het gebruik van schaarse grondstoffen, de inrichting en de kwaliteit van de leefomgeving, de gezondheid van de inwoners, de ecologische kwaliteit en biodiversiteit van de stadsnatuur, hoe we ons verplaatsen en ook hoe onze keuzes uitpakken voor mensen elders in de wereld. Met het coalitieakkoord zetten wij dit voort met extra accenten: we willen nog sterker inspelen op landelijke en lokale activiteiten die al plaatsvinden en we geven ruim baan aan duurzaam ondernemerschap. Daarbij willen we experimenteergebied zijn voor duurzame innovatie. Ook versterken wij de inzet op verduurzaming van de woningvoorraad. Dit vraagt om een herijking van het duurzaamheidsbeleid. Wij willen daarover nog in 2014 in gesprek met de raad. We sluiten daartoe aan bij een evaluatie van het duurzaamheidsbeleid die in 2013 al was ingezet. Daarbij is de stand van zaken in beeld gebracht van de manier waarop de beleidskeuzen van de afgelopen jaren zijn vertaald in beleid en uitvoering, met een beoordeling van de mate van doelbereiking. Dit heeft een aantal aanbevelingen opgeleverd die kunnen worden vertaald in verbeterpunten. Dit is gedaan voor tien thema's, te weten:

1. Leefomgevingskwaliteit en grondstoffen in relatie tot het bedrijfsleven.
2. Leefomgevingskwaliteit in relatie tot uitvoering wetgeving m.b.t. geluid en luchtkwaliteit.
3. Grondstoffen en afvalstoffen
4. Eigen bedrijfsvoering en inkoop
5. Wonen
6. Mobiliteit
7. Stedelijke ontwikkeling
8. Duurzaam innoveren
9. Onderhoud en beheer van de openbare ruimte, biodiversiteit & ecologie
10. Voedsel en Fairtrade

De lijn in de adviezen bij de scan is samen te vatten als: de eigen organisatie verduurzamen, duurzaamheid borgen in grote projecten en gebiedsontwikkeling, en faciliteren van duurzame initiatieven in de Groningse samenleving.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen

Duurzaamheid is een uitgangspunt in alles wat we doen. Wij willen daarom tot een geactualiseerde invulling komen van wat dit betekent voor de verschillende beleidsterreinen. Daarbij is ook de vraag aan de orde hoe in de organisatie het beste kan worden gestuurd op resultaten en op doorgaande vernieuwing, juist ook door in te spelen op beweging in de samenleving. We starten dit proces door de verbeterpunten die uit de uitgevoerde scan zijn gekomen te beoordelen en deze mede in het perspectief van het coalitieakkoord 2014-2018 te plaatsen. Intussen zetten we het lopende beleid voort. Dit is beschreven in diverse programma's van deze begroting, te herkennen aan het logo.

Een korte samenvatting daarvan:

Programma Economie en werkgelegenheid

energiebesparing bij bedrijven, het zuinig omgaan met grondstoffen en het sluiten van kringlopen. De campagne 'Clean Groningen', verduurzamen van horecabedrijven, productontwikkeling volgens het principe van cradle-to-cradle, duurzame inrichting van bedrijventerreinen, prolongeren van onze Fairtrade titel, energiebesparing via het reguliere toezicht, profilering van energie op de Zernike Campus Groningen, kennisontwikkeling: Groningen als slimme energiestad, verdere ontwikkeling van de Energy Academy Europe.

Programma Wonen

Energiebesparing in de sociale woningvoorraad, onder andere door voortzetting van het Nieuw Lokaal Akkoord 2.0 op basis van een geactualiseerde woonvisie, deelname aan het landelijke innovatieprogramma Energiesprong en het programma Hoogspringers (renovatie van 1000 woningen tot energierekening nul in vijf jaar tijd), opnieuw 35 groene daken realiseren.

Programma Verkeer

Opstellen van een nieuwe fietsstrategie, duurzaamheidsmaatregelen bij de inrichting van P+R-terreinen en parkeergarages, bij grote verkeersplannen zoals de aanpak Ring Zuid worden de luchtkwaliteitsnormen in acht genomen. Wij stimuleren het gebruik van elektrische of hybride voertuigen, evenals de plaatsing van voldoende elektrische oplaadpalen in de stad. Bij de aanschaf van nieuwe voertuigen voor ons eigen wagenpark kiezen we in principe voor schone en duurzame technieken, we stellen in overleg met het OV-bureau eisen voor schone en duurzame bussen in het kader van de aanbesteding voor een nieuwe concessie per december 2017, we werken aan nieuwe vormen van stadsdistributie, we nemen voorwaarden om buiten de venstertijden de binnenstad te mogen bevoorraden. We zetten de uitvoering van het actieplan wegverkeerslawaaï 2013-2018 voort.

Programma Onderhoud en beheer openbare ruimte

Duurzaamheid is in alle onderdelen van dit programma richtinggevend. We werken aan het vergroten van de biodiversiteit in de stad. Uitgangspunten daarbij zijn de stedelijke ecologische structuur (SES) en het doelsoortenbeleid. We werken aan duurzame verwerkingsmethodes van snoei- en maaiafval; we starten met verwarming van het zwembaden Kardingedoor houtsnippers en onderzoeken de haalbaarheid van verwerking van gras tot vezels en grassap met een graspers. We hebben aandacht voor de functie van groen in een opwarmende stad en die tevens water vasthoudt. Bij investeringen in ruimtelijke projecten zoals de oostelijke en zuidelijke ringweg blijven we werken aan het oplossen van knelpunten en verdere versterking van de SES. We zetten het groenparticipatieproject Eetbare Stad voort. Met intussen meer dan 80 locaties is dit een lokale basisbeweging van belang geworden. Vanuit het voedselbeleid wordt zoveel mogelijk ondersteuning aan initiatieven gegeven. Hiervoor zijn intussen twee netwerken gevormd, waarin kennis, opbrengst en ervaring wordt uitgewisseld. In 2015 zal een nieuw afvalbeheerplan voor de periode 2016 - 2020 worden vastgesteld. Groningen zet in op 8% meer nuttige toepassing in 2015. Uitgangspunt is beter scheiden van het afval door meer bewustwording, betere voorzieningen en inzet van Milieu stewards. De bodem in Groningen wordt duurzaam benut en draagt bij aan een optimale leefomgevingskwaliteit. De mogelijkheden die onze ondergrond biedt voor duurzame energie proberen we zo goed mogelijk te benutten.

Programma Jeugd en Onderwijs

We voeren het Integraal Huisvestingsplan 2012-2015 uit en investeren ook in 2015 in het binnenklimaat en de duurzaamheid van de schoolgebouwen voor basis- en speciaal onderwijs. In vijf jaar maken we 38 basisscholen 'fris en duurzaam' (periode 2012-2016). We bekostigen het Centrum voor Natuur- en Duurzaamheidseducatie en bevorderen daarmee de kennis van de jeugd van de natuur en van hun mogelijke bijdragen aan een duurzame wereld.

Programma Welzijn gezondheid en zorg

We willen sportaccommodaties zoveel mogelijk duurzaam maken. Bij elke onderhouds- en renovatiemaatregel bekijken we welke duurzaamheidsmaatregelen we daarbij kunnen toepassen.

Programma Cultuur

We stimuleren verdere verduurzaming van lokale evenementen zoals Noorderzon, Kei-week, 4-mijl. Als gemeente nemen wij een actief faciliterende rol aan. Wij gaan het overleg aan met organisatoren en stimuleren en ondersteunen hen bij verduurzaming van hun evenement.

Paragraaf Bedrijfsvoering

W stellen een nieuwe kader- en beleidsnota voor inkopen en aanbesteden op. Hierin wordt de inhoud en werkwijze van duurzaam inkopen en aanbesteden geactualiseerd.

WEERSTANDSVERMAGEN EN RISICOBEBEERSING

Bij de uitvoering van de gemeentelijke taken lopen wij risico's. Om de mogelijke financiële effecten van deze risico's op te kunnen vangen, is het noodzakelijk over voldoende weerstandsvermogen te beschikken. Deze paragraaf geeft de actuele stand van het weerstandsvermogen en de financiële risico's van de gemeente Groningen zoals bekend bij de opstelling van de begroting. Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de gemeente in staat is om de risico's op te vangen zonder dat het beleid moet worden gewijzigd, dus zonder schadelijke gevolgen voor andere projecten en taken.

Weerstandsvermogen en Risicomanagement

Het kader voor het risicomanagement is vastgelegd in de kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement 2011 (BD11. 2618757). Hierin is aangegeven op welke wijze wij de risico's in beeld brengen en beheersen en op welke momenten wij uw raad hierover informeren. Bij de begroting en de rekening rapporteren we integraal over de risico's in het weerstandsvermogen en belangrijke ontwikkelingen die effect hebben op het weerstandsvermogen. In de tussentijdse rapportages maken we melding van belangrijke ontwikkelingen en/of wijzigingen in het weerstandsvermogen gedurende het boekjaar.

Onze grootste risico's doen zich voor bij de woningbouwlocaties en bedrijventerreinen. We herzien elk jaar de exploitatieopzetten van de belangrijkste projecten en rapporteren tweemaal per jaar over de voortgang, risico's en financiën van de sleutelprojecten. De overige grondexploitaties worden elk jaar herzien. Gezien de onzekere omstandigheden volgen wij de marktontwikkelingen nauwgezet en zorgen we voor tijdige bijsturing waar nodig. Om eventuele risico bij grondexploitaties op te kunnen vangen beschikken we over een reserve grondzaken. Deze reserve is onderdeel van het gemeentelijk weerstandsvermogen. De verwachte omvang van de reserve grondzaken eind 2014 bedraagt ongeveer 30 miljoen euro. Gelet op de omvang van het risico is dit te weinig. Van de voorgestelde aanvulling van het weerstandsvermogen in deze begroting, stellen we voor om in 2015 19,9 miljoen euro toe te voegen aan de reserve grondzaken. Voor het risico dat niet kan worden opgevangen door de reserve grondzaken geldt het gemeentelijk weerstandsvermogen als achtervang. In 2016 willen we het weerstandsvermogen verder aanvullen met 14,4 miljoen euro. Bij de gemeenterekening 2014 bekijken we de noodzakelijke omvang van de reserve grondzaken in relatie tot het totale gemeentelijke weerstandsvermogen.

Ontwikkeling Risicomanagement

In 2015 gaan we verder op de ingeslagen weg om risicomanagement in onze organisatie verder te versterken met als doelen:

1. het verbeteren van de wijze waarop risicomanagement in onze organisatie wordt uitgevoerd. Gericht op een eenduidige en consistente aanpak van het identificeren en beheersen van risico's, aansluitend op de organisatieveranderingen ("één Groningen, één organisatie")
2. het verder ontwikkelen van strategisch risicomanagement waarbij risico's integraal onderdeel zijn van de strategie en de besluiten van ons college en uw raad.

Het versterken van risicomanagement in de organisatie willen we realiseren door middel van het organiseren van (interne en externe) tegenkracht en het houden van risicosessies bij strategische onderwerpen bij het management en in ons college.

We nemen deel aan een Veranderlab in het sociaal domein. Dit is een opvolger van het Veranderlab waarbij we samen met tien andere gemeenten, onder begeleiding van het Zijlstra Centre en het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement aan hebben deelgenomen. In het Veranderlab in het sociaal domein wordt nader vorm gegeven aan de ontwikkeling van sturing en risicomanagement in het sociaal domein door middel van cases en praktijk uitwisselingen.

We gaan in 2015 verder aan de slag met ons gemeentebrede instrumentarium. We maken hierbij gebruik van de ervaringen van de in 2014 uitgevoerde pilots over risico inventarisatie binnen het ruimtelijk en sociaal domein.

Tenslotte willen we risicomanagement expliciet(er) koppelen aan de sturing op resultaten en prestaties. De sturing en verantwoording zal vanaf 2015 meer uniform plaatsvinden door middel van jaarplannen waarin de programma doelstellingen worden door-vertaald naar alle niveaus in de organisatie. Hierin zal ook nadrukkelijk aandacht zijn voor risico's en de beheersing hiervan.

Ondanks de inspanningen op het gebied van risicomanagement kunnen zich risico's blijven voordoen die we als gemeente Groningen moeten opvangen. Dit doen we met ons weerstandsvermogen. We gaan in het vervolg van deze paragraaf verder in op dit weerstandsvermogen.

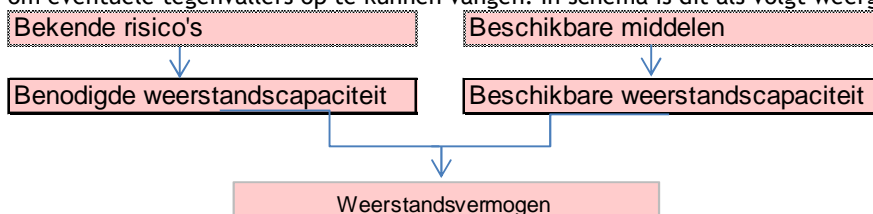
Dynamisch weerstandsvermogen

In deze begroting presenteren we voor het eerst een dynamisch ontwikkeling van het weerstandsvermogen.

We laten de ontwikkeling van het weerstandsvermogen zien als gevolg van wijziging in de risico's en de reserves in de periode 2015-2018. Hiermee ontstaat een beter beeld van ons weerstandsvermogen in meerjarig perspectief. Het dynamisch weerstandsvermogen is een groeimodel. In 2015 hebben we ons gefocust op de grootste risico's en reserves. De komende jaren bouwen we het uit.

Definitie weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de benodigde weerstandscapaciteit op basis van de ingeschatte risico's - en de beschikbare weerstandscapaciteit - de middelen die beschikbaar zijn om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen. In schema is dit als volgt weergegeven:

Onderdelen

- Berekening weerstandsvermogen
- Benodigde weerstandscapaciteit
- Beschikbare weerstandscapaciteit
- Risico's
- Ontwikkelingen

Onderdeel 1

Berekening weerstandsvermogen

In de Kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement 2011 is de methodiek en de berekeningswijze van de afzonderlijke delen van het weerstandsvermogen vastgelegd. In deze kadernota is een verfijnde risicoboxenmethode met betrekking tot de risico's in de grondexploitaties opgenomen.

De benodigde weerstandscapaciteit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit.

Dit drukken wij uit in een ratio.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, dient te worden vastgesteld welke ratio de gemeente Groningen nastreeft. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van onderstaande waarderings tabel.

Waardering	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Tabel uit nota "Integraal risicomanagement in Groningen"

Voor de lange termijn streven wij ernaar dat het beschikbare weerstandsvermogen ten minste gelijk is aan het benodigde weerstandsvermogen (1,0). Voor de korte termijn willen we een score van 80% realiseren. Dit staat gelijk aan een ratio van 0,8.

In deze begroting 2015 vergelijken we het weerstandsvermogen met het weerstandsvermogen uit de rekening 2013 inclusief de aanvulling naar een ratio 0,81 (van 2,975 miljoen euro⁴).

Weerstandsvermogen	begr 2015 incl. Aanvulling	begr 2015 excl. Aanvulling	rek 2013 incl. aanvulling
Benodigde weerstandscapaciteit (A)	200.302	200.302	184.671
Beschikbare weerstandscapaciteit (B)	160.242	138.399	148.957
Ratio weerstandsvermogen	80%	69%	81%
Weerstandsvermogen B - A	40.060	61.903	35.714
Benodigde aanvulling wsv tot 0,8	0	21.843	0

In bovenstaand overzicht laten we zien wat het weerstandsvermogen wordt zonder rekening te houden met de in deze begroting voorgestelde aanvulling van het weerstandsvermogen. Zonder aanvulling zou het weerstandsvermogen uitkomen op een ratio van 0,69. De waardering zou daarmee komen op E, onvoldoende.

In deze begroting stellen we voor om het weerstandsvermogen aan te vullen met 21,8 miljoen euro. Hiermee komen we uit op een ratio van 0,8. Om een score van 1,0 te realiseren is een extra aanvulling van 40,1 miljoen euro nodig. Ten opzichte van de rekening 2013 is het weerstandsvermogen verslechterd met 4,3 miljoen euro. De benodigde weerstandscapaciteit is verhoogd met 15,6 miljoen euro, vooral door een toename van het risico bij grondexploitaties. De beschikbare weerstandscapaciteit is 11,3 miljoen euro hoger dan bij de rekening 2013, vooral door de voorgestelde versterking van het weerstandsvermogen.

Zoals hiervoor aangegeven komt het weerstandsvermogen na aanvulling uit op 0,8. Hiervoor moeten we de reserves aanvullen met 21,8 miljoen euro. Daarmee sluit het begrotingsaldo 2015 op 654 duizend euro positief.

We stellen uw raad voor dit bedrag toe te voegen aan de extra beleidsmiddelen voor gebiedsgericht werken/wijkwethouders.

Dynamische weerstandsvermogen

Voor een aantal risico's kan een meerjarige inschatting van de ontwikkeling van het risicobedrag worden gemaakt. Het gaat om de risico's bij grondexploitaties, het parkeerbedrijf, groot onderhoud en vervangingen openbare ruimte en het risico bij de verstrekte lening aan de Euroborg NV.

Daarnaast zijn enkele reservemutaties voor de komende jaren bekend. Het gaat om mutaties in de reserves WMO en de Algemene Egalisatie reserve, de verwachte resultaatbestemming rekening 2014, de dekking in 2015 tot en met 2017 voor de getroffen voorziening Europaweg in 2014, de gereserveerde middelen voor aanvulling van het weerstandsvermogen in de komende jaren en een structurele onttrekking van 2 miljoen euro uit de reserve grondzaken.

Deze gegevens zijn verwerkt en leiden tot het volgende beeld voor het weerstandsvermogen voor de jaren 2015 tot en met 2018.

Weerstandsvermogen begroting 2015	Jaar 2015*	Jaar 2016*	Jaar 2017	Jaar 2018
Benodigde weerstandscapaciteit (A)	200.302	212.890	212.231	207.652
Beschikbare weerstandscapaciteit (B)	160.242	165.775	169.135	167.788
Ratio weerstandsvermogen	80%	78%	80%	81%
Weerstandsvermogen B - A	40.060	47.115	43.097	39.864

* Inclusief de in deze begroting voorgestelde aanvulling weerstandsvermogen.

Met dit meerjarig overzicht hebben we een begin gemaakt met het dynamisch weerstandsvermogen, zoals afgesproken met uw raad. De conclusie is dat in het meerjarig perspectief de beschikbare weerstandscapaciteit in de komende jaren groeit tot 0,81 in 2018. In het jaar 2016 ligt het weerstandsvermogen net onder de 0,8 omdat de voorfinanciering van het begrote tekort in 2016 wordt voorgefinancierd uit het weerstandsvermogen.

Op langere termijn blijven we streven naar een ratio voor het weerstandsvermogen van 1,0. In het coalitieakkoord hebben we afgesproken dat bij een besteedbaar resultaat bij de jaarrekening deze voor de helft wordt ingezet voor een verdere versterking van het weerstandsvermogen naar 1,0.

⁴ Deze aanvulling was nog niet opgenomen in het overzicht van het weerstandsvermogen in de gemeenterekening 2013 omdat uw raad hierover bij de bestemming van het resultaat destijds nog een besluit moest nemen.

In 2015 gaan we de kadernota weerstandstandsvermogen uit 2011 actualiseren. Hierin zullen we ook ingaan op de verdere aanvulling van het weerstandstandsvermogen op langere termijn.

In de volgende paragrafen lichten we de afwijkingen in de risico's en reserves nader toe.

Bij het bepalen van het weerstandstandsvermogen houden we rekening met lopende projecten, waar uw raad een besluit over heeft genomen en waar een uitvoeringskrediet voor is vastgesteld. Achterliggende gedachte is dat we bij nieuwe projecten risico's kunnen vermijden door het project niet uit te voeren. In het kader van de aanscherping van het risicomanagement anticiperen we bij de berekening van het weerstandstandsvermogen wel op de effecten van nieuwe (grote) projecten op het weerstandstandsvermogen.

Voor het project Zuidelijke Ringweg is geen risico in het weerstandstandsvermogen opgenomen. Het beschikbare budget voor dit project bestaat uit Rijksmiddelen (200 miljoen euro prijspeil 2007) en een bijdrage uit de RSP middelen (424 miljoen euro prijspeil 2007). Aan de hand van de geïdentificeerde risico's, zijn beheersmaatregelen genomen. Daarnaast is binnen het projectbudget een post onvoorzien opgenomen, waarmee de geïdentificeerde projectrisico's kunnen worden opgevangen.

Het uitgangspunt bij de uitvoering van het project is dat het budget taakstellend is. Eventuele meerkosten moeten dus in eerste instantie worden opgevangen binnen het beschikbare budget. Dit kan ten koste gaan van bepaalde wensen binnen het project. In het geval dit niet (meer) mogelijk is, komen eventuele extra kosten ten laste van het RSP convenant.

Om goed grip te krijgen op de gemeentelijke risico's bij de realisatie van de zuidelijke ringweg, is begin 2014 een uitgebreide risico-inventarisatie uitgevoerd.

Onderdeel 2

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door:

- de verwachte impact van de aanwezige risico's;
- de gewenste mate van zekerheid dat de risico's kunnen worden opgevangen;
- de mate waarin de risico's al op andere wijze zijn afgedekt.

De risico's zijn geïdentificeerd en de omvang van het risico (bedrag in euro's) is geschat. Bij het inschatten van risico's wordt gewerkt met bandbreedtes (intervallen). Het risico wordt in euro's aangegeven in vier intervallen, per interval wordt een kans aangegeven. Deze inschatting geeft aan wat de kans is dat het risicobedrag binnen het interval valt. Vervolgens is een schatting gemaakt van de kans van optreden van het risico. De weging van het risico met de kans van optreden leidt tot het geschatte risicobedrag. In de praktijk zien we dat deze manier van inschatten van de risico's ook tot onduidelijkheid kan leiden. Bij de actualisering van het weerstandstandsvermogen zullen we daarom ook kijken naar de wijze van het bepalen de risico's.

De risico's van de grondexploitaties worden volgens de risicoboxenmethode berekend en integraal in de benodigde weerstandscapaciteit opgenomen. Binnen de risicoboxenmethode is een verfijning aangebracht met betrekking tot aanbestedingsrisico's, grondprijzenrisico's, boekwaarden en alternatieven binnen een project. Zie hiervoor de Kadernota Weerstandstandsvermogen en Risicomanagement in 2011.

Omdat de kans klein is dat áls de risico's zich daadwerkelijk voordoen, dit allemaal tegelijkertijd gebeurt, corrigeren we de totaalstelling met een waarschijnlijkheidsfactor van 90%.

	Schatting (i)	
	Inc.	Struc
1. Grondexploitatie incl Meerstad	187.000	
2. Sontw egracé	3.126	
3. Lening Euroborg	2.100	
4. Verkeer en vervoerprojecten	1.400	
5. Bodemsanering	1.556	
6. BUIG		0
7. Groot onderhoud en vervanging openbare ruimte	759	
8. Bezuinigingen		4.500
9. Parkeerbedrijf	4.900	
10. Vernieuw ing sociaal domein		3.900
11. Overige risico's	1.579	1.669
Totale risico's	202.420	10.069
Structureel maal factor 2		20.138
Waarschijnlijkheidsfactor 90%	182.178	18.124
Benodigde weerstandscapaciteit (afgerond)		200.302
benodigde weerstandscapaciteit		200.302
beschikbare weerstandscapaciteit		160.242
Ratio weerstandscapaciteit		80,00%

In bovenstaand overzicht zijn de genoemde bedragen voor de risico's de uitkomst van omvang van het risico vermenigvuldigd met de kans van optreden. Dit geldt ook voor de onderstaande toelichting van de verschillen. De benodigde weerstandscapaciteit is 200,3 miljoen euro en neemt ten opzichte van de risico's in de rekening 2013 toe met 15,6 miljoen euro.

- De belangrijkste veranderingen zijn:
- stijging risico grondexploitaties inclusief Meerstad met 21,6 miljoen euro
- daling door vervallen risico wet BUIG van 2,5 miljoen euro incidenteel
- overige veranderingen en de correctie voor de waarschijnlijkheidsfactor verklaren de rest (-3,5 miljoen euro).

De volgende risico's zijn ten opzichte van de rekening 2013 opgenomen, vervallen of opgenomen in ander risico:

Opgenomen:

- Verdwijnen vergoeding bestuurlijke strafbeschikking en fiscale boetes

De risico's die zijn vervallen of opgenomen in ander risico zijn:

- Gladheid gele steentjes
- Bedrijfsvoering stadstoezicht

In deze paragraaf weerstandsvermogen maken we geen onderscheid meer tussen het risico van de grondexploitaties en het risico van Meerstad. Dit risico is nu als één geheel opgenomen. De wijze van berekening van het risico is niet gewijzigd.

Naast de risico's worden in deze paragraaf ook belangrijke ontwikkelingen toegelicht. De volgende ontwikkelingen waren opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen van de gemeenterekoning 2013, maar worden nu niet meer opgenomen omdat ze niet meer relevant zijn of zijn opgenomen als (onderdeel van) een risico

- Wet markt en overheid (met uw besluit over de implementatie markt en overheid van 25 juni 2014 kan de ontwikkeling vervallen)
- Btw Compensatie fonds
- Elektronische aanvraag Verklaring Omtrent Gedrag (VOG)
- Sociaal Deelfonds
- Extramuralisering zorgzwaartepakketten (zzp's)
- Afschaffing Wet tegemoetkoming chronisch zoeken en gehandicapten (Wtcg) en Compensatie eigen risico (CER)

De volgende ontwikkelingen zijn toegevoegd:

- Welcome center expats
- Gecombineerde verkiezingen provinciale staten en waterschappen in 2015

- Ontwikkeling iederz inzet Stadsbeheer
- Terugloop beroepsvaart

Zie voor de specifieke toelichting de uitwerking van de afzonderlijke risico's (onderdeel 4).

Onderdeel 3

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit is het totaal aan middelen en mogelijkheden waarover de gemeente kan beschikken om eventueel optredende niet begrote kosten af te dekken, zonder invloed op de uitvoering van taken.

De middelen die we tot de tot de beschikbare weerstandscapaciteit rekenen, zijn:

- Algemene Egalisatie reserve;
- Bestemmingsreserves, waarvan de besteding door de raad kan worden gewijzigd;
- Post onvoorzien in de begroting;
- Stille reserves

Vrij aanwendbare (bestemmings-) reserves	begr 2015	rek 2013
1. Algemene Egalisatie Reserve (AER)	30.629	28.054
2. Grondzaken en groundbank	47.392	34.829
3. Risicobuffer in grondexploitatie Meerstad	1.500	5.000
4. Risicobuffer in exploitatie Sontw egrtracé	3.126	3.126
5. Bodemsanering	5.055	4.648
6. Stimuleringsfonds VHV	13.912	13.701
7. Stille reserve (aandelen Enexis)	35.000	35.000
8. Martiniplaza	3.916	5.216
9 Kunst CBK	1.647	1.647
10. Exploitatierisico forum	3.500	3.200
11. WGA	1.090	1.000
12. Rente egalisatie reserve	1.750	1.750
13. Overige reserves + post onvoorzien	11.725	11.786
Beschikbare weerstandscapaciteit	160.242	148.957

De beschikbare weerstandscapaciteit is 160,2 miljoen euro. Dit is 11,3 miljoen euro hoger dan in de rekening 2013. Deze verhoging wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- toename reserve grondzaken met 12,5 miljoen euro. Enerzijds stellen we voor de reserve met 19,9 miljoen euro aan te vullen. Anderzijds moeten we 5,5 miljoen euro onttrekken als gevolg van het verwachte tekort bij de herziening van de grondexploitaties in 2014 en wordt 1,9 miljoen euro onttrokken voor de dekking van rente- en exploitatiekosten van het gemeentelijk grondbezit in 2015.
- toename van de algemene egalisatie reserve met 2,6 miljoen euro
- afname reserve Martiniplaza met 1,3 miljoen euro
- stijging reserve WMO met 0,5 miljoen euro.
- afname risicobuffer Meerstad in de grondexploitatie Meerstad met 3,5 miljoen euro.
- diverse mutaties leiden per saldo tot een toename van 0,5 miljoen euro.

Risico's

De risico's worden gepresenteerd op volgorde van de programma's in de begroting. De risico's die betrekking hebben op diverse programma's worden als eerste opgenomen.

Niet halen bezuinigingen

Programma	Diversen
Omschrijving	Om ons tekort in het meerjarenbeeld 2014-2017 op te lossen hebben we een pakket aan bezuinigingsmaatregelen opgesteld van gemiddeld 30 miljoen euro. We moeten er rekening mee houden dat we niet alle voorgenomen bezuinigingen volledig in het gewenste tempo realiseren. Op basis van de bevindingen van de realisatie van het bezuinigingspakket 2011-2014 houden we rekening met een realisatie van 80%.
Risico bedrag	6 miljoen euro, structureel
Kans	75%
Eerste signaleringsdatum	Begroting 2014
Actie	We sturen nauwgezet op de bezuinigingstaakstelling en rapporteren hierover in de voortgangsrapportages. Bij de begroting 2015 presenteren we uw raad aanvullende bezuinigingen. Uw raad moet nog daarmee instemmen. Bij de rekening 2014 zullen we de risico inschatting daarom actualiseren.

Risico Niet realiseren Rijksbezuinigingen VSD

Programma	Diverse programma's/ Vernieuwing Sociaal domein (paragraaf)
Omschrijving	De gemeente wordt per 1 januari 2015 verantwoordelijk voor de taken AWBZ en Jeugd. Deze decentralisaties gaan gepaard met omvangrijke bezuinigingen van het rijk. In het Beleidsplan Vernieuwing sociaal domein (raad februari 2014) is vastgesteld hoe we deze rijks bezuinigingen willen opvangen. Er zijn echter onzekerheden, waardoor mogelijk de bezuinigingen (deels) niet kunnen worden gerealiseerd.
Risico bedrag	De nieuwe Jeugdwet en de nieuwe WMO bevatten een overgangsrecht (continuïteit van zorg) voor alle geïndiceerden op 31-12-2014. Dit betekent dat het merendeel van het beschikbare budget 2015 vastzit en pas in de loop van het jaar vrij kan komen, door aflopende zorgindicaties óf herindicatie. We maken in regionale continuïteitarrangementen afspraken met de zorgaanbieders over het realiseren van zorgcontinuïteit en nieuwe instroom in 2015. Er is echter een risico dat zorgaanbieders in de loop van het jaar géén budget meer hebben voor het aanbieden van voorzieningen. De keuze die de opdrachtgever (i.c. gemeente) dan heeft, is óf wachtlijsten accepteren, óf extra budgetten beschikbaar stellen. Het overgangsrecht zorgt er tevens voor dat er een risico is op de nieuw instroom in de Jeugdwet. Is er (voldoende) geld om deze mensen passende zorg te bieden? Daarnaast heeft een aanzienlijk deel van de cliënten in de Jeugd een PGB, terwijl de wettelijke mogelijkheden om de bezuiniging te realiseren in 2015 beperkt zijn. Verder wordt ook op de huidige Wmo taken een rijkskorting toegepast. Ook hier is een risico dat deze niet wordt gehaald. Tot slot kan er op elk moment een crisissituatie ontstaan, waarvoor gezien de kwetsbare doelgroepen een instant oplossing noodzakelijk is. Hoogstwaarschijnlijk in de vorm van extra geld.
Kans	Totaal moet de gemeente Groningen circa 15,6 miljoen euro bezuinigen. We schatten het risico van het niet realiseren van deze bezuinigingen in op circa 7,8 miljoen euro. Het risico van het effect van het overgangsrecht op de nieuwe instroom en een crisissituatie is op dit moment niet te kwantificeren.
Eerste signaleringsdatum	7,8 miljoen euro, structureel
Actie	50%
	Maart 2014
	In het Beleidsplan Vernieuwing sociaal domein (raad februari 2014) is vastgesteld

hoe we deze rijks bezuinigingen willen opvangen. Via regionale continuïteitarrangementen voor de Jeugdwet en de Wmo 2015 maken we afspraken met de zorgaanbieders over zorgcontinuïteit en het opvangen van de bezuinigingen

Uitleg- en binnenstedelijke ontwikkelingslocaties

Programma Omschrijving	Diversen Om de risico's die voortvloeien uit de grondexploitaties in uitleg- en binnenstedelijke ontwikkelingslocaties te kwantificeren wordt de risicoboxenmethode gehanteerd. Het risico op een plantekort kan voortvloeien uit vertraging in het uitgiftetempo van gronden, uitgifte van gronden tegen lagere grondprijzen dan in de exploitatiebegroting is voorzien, aanbesteding van civieltechnische werken, vertraging in het tempo van realisering, etc. De risico's zijn met behulp van de boxenrisicomethode gekwantificeerd. De minimale omvang van de risico's die verband houden met grondexploitaties en nog in exploitatie te nemen gronden in 2015 bedraagt 187 miljoen euro. Dit risico heeft betrekking op alle lopende grondexploitaties inclusief Meerstad. De uitkomst van de risicoboxensystematiek nemen we, conform de kadernota, geheel mee in onze bepaling van het benodigde weerstandsvermogen, vandaar dat de kans op 100% wordt gesteld
Risico bedrag	187 miljoen euro
Kans	100%
Eerste signaleringsdatum	2004
Actie	De risicoboxenmethode is gebaseerd op het boxenmodel van de lopende grondexploitaties. Voor het bepalen van de noodzakelijke omvang van de egaliseringsreserve zijn de in box III aangegeven risico's van de lopende grondexploitatie relevant. Box III geeft inzicht in de risico's van het project welke niet opgenomen zijn in de projectbegroting/grondexploitatie. De risico's en het effect op het weerstandsvermogen van nieuwe (grote) projecten maken we afzonderlijk inzichtelijk.

Bedrijfsrisico werkmaatschappijen

Programma Omschrijving	Diversen De werkmaatschappijen van de gemeente (OPSB, Kardingse en CBK) kennen een afhankelijkheid van de economische conjunctuur. Wij houden rekening met een specifiek bedrijfsrisico ter hoogte van ca. 10% van de omzet. De totale omzet van de werkmaatschappijen is circa 17 miljoen euro.
Risico bedrag	1,75 miljoen euro, structureel
Kans	25 %
Eerste signaleringsdatum	-
Actie	Het blijvend stimuleren van het gebruik van de voorzieningen

Financiering uitvoering Wet BUIG

Programma Omschrijving	Werk en Inkomen Het maximale eigen risico van iedere gemeente is 10% van het toegekende jaarbudget. Het afgelopen jaar is een nieuw verdeelmodel ontwikkeld. De toepassing hiervan vanaf het begrotingsjaar 2015 leidt voor de gemeente Groningen tot een sterke toename van het budgetaandeel. In 2014 bedroeg dit aandeel 2,67%. In 2015 ontvangt de gemeente 2,93% van het deel van het macrobudget dat met behulp van het verdeelmodel wordt verdeeld. Dit aandeel verandert niet meer gedurende het begrotingsjaar. Van het nieuwe model is vastgesteld dat dit in de tijd stabiel is dan het vorige model. Dit houdt in dat er geen grote fluctuaties zijn in het budgetaandeel. Voor 2015 wordt een overschot verwacht op het budget BUIG van 7,7 miljoen euro. De kans op een tekort in 2015 is nihil. In 2015 wordt het bijstandsbestand doorgelicht om oneigenlijk gebruik verder terug te dringen. De effecten die deze doorlichting heeft, werken
------------------------	--

structureel door. In combinatie met het reguliere beleid en het gegeven dat het nieuwe model stabiel is, verwachten we ook voor 2016 geen tekort op de BUIG. In 2015 en 2016 wordt de budgetverdeling deels gebaseerd op de historische uitgaven. In 2017 telt de historie nog voor 25% mee. Vanaf 2018 wordt het nieuwe model volledig toegepast. Het objectieve aandeel van de gemeente Groningen in het macrobudget is groter dan het huidige aandeel op basis van 50% historie. Dit betekent dat het budgetaandeel na 2016 verder gaat toenemen. We schatten het risico op een tekort op de BUIG meerjarig op 0%.

Risico	0
Kans	0
Eerste signaleringsdatum	November 2003
Actie	Gezien de positieve ontwikkelingen vervalt het risico.

Dekking formatie uit P budget/incidentele financiering structurele lasten

Programma Omschrijving	Werk en Inkomen Een groot deel van de structurele personele lasten van de directie Werk wordt gedekt uit het Participatiebudget. Dit kan zolang aan de voorwaarden wordt voldaan die hieraan zijn verbonden. Hoe hoger het bedrag aan structurele lasten, hoe groter het risico. In 2015 wordt 6 miljoen aan uitvoeringskosten met incidentele middelen gedekt. Wij verwachten daarbij het genoemde risico te lopen van maximaal 1 miljoen euro. Inschatting van het risico en bandbreedtes levert een risico bedrag op van 400 duizend euro.
Risico	412 duizend euro incidenteel
Kans	25%
Eerste signaleringsdatum	November 2001
Actie	Afstemming met de accountant over de rechtmatigheid

Terugvordering btw op re-integratietrajecten

Programma Omschrijving	Werk en Inkomen De btw op kosten voor re-integratietrajecten is vanaf de instelling van het btw-compensatiefonds verrekend met de Belastingdienst. Naar aanleiding van een uitspraak van de rechtbank van 13 juli 2011 over de verrekenbaarheid van btw op individuele re-integratieactiviteiten is de aandacht van de Belastingdienst op deze problematiek gevestigd. In juni 2012 hebben wij informatie ontvangen dat de verrekening van btw wellicht niet mogelijk is voor individuele re-integratietrajecten. Als uiteindelijk blijkt dat de btw ten onrechte is verrekend met het btw-compensatiefonds, kan dit betekenen dat de btw op individuele re-integratietrajecten over de jaren 2011-2013 moeten worden terugbetaald. Het gaat in genoemde periode om een bedrag van circa 1,5 miljoen euro. Hierbij gaan wij er vanuit dat 70% van de verrekende btw betrekking heeft op individuele trajecten. In het land tekent zich het beeld af dat terugvordering waarschijnlijk niet aan de orde zal zijn omdat de belastingdienst daarvoor onvoldoende grond heeft. Dit wordt door de fiscalisten bevestigd.
Risico	525 duizend euro incidenteel
Kans	25%
Eerste signaleringsdatum	september 2012
Actie	Wij wachten het onderzoek van de Belastingdienst af.

Uitvoeringsrisico werkleerbedrijven

Programma Omschrijving	Werk en inkomen In de nota “(Re)visie zicht op werk en participatie in Stad” is beschreven hoe de uitvoering van de sociale werkvoorziening binnen de gemeente wordt aangepast: de
------------------------	---

werkleerbedrijven worden omgevormd tot Beschut werken voor degenen die daarop aangewezen zijn en de focus op detacheringen neemt toe. Dit betekent dat de werkleerbedrijven deels worden afgebouwd. Hieruit vloeit het risico voort dat de afbouw van de werkleerbedrijven zich qua tempo niet verhoudt tot de beoogde instroom tot detacheringen. Het tempo van de afbouw van de werkleerbedrijven is niet alleen intern te bepalen; ook externe factoren spelen een rol zoals keuzes van afnemers betreffende het wel of niet verlengen van bepaalde afnemerscontracten. Het tempo waarop de afbouw plaats vindt heeft echter gevolgen voor zowel de omzet bij de werkleerbedrijven als de omzet uit detacheringen.

Risico bedrag	250 duizend euro, structureel
Kans	50 %
Eerste signaleringsdatum	2012
Actie	Betreft risico transitie, acties zijn gericht op aansluiting afbouw werkleerbedrijven en instroom detacheringen.

Risico loonstijgingen SW

Programma Omschrijving	Werk en inkomen Betreft het risico dat ontwikkelingen m.b.t. ww-premie en/of cao-onderhandelingen gaan leiden tot hogere loonkosten voor de SW.
Risico bedrag	465 duizend euro, structureel
Kans	50 %
Eerste signaleringsdatum	2012
Actie	Inzet Cao-onderhandelingen vanuit VNG blijft hantering 0-lijn

Lening Euroborg

Programma Omschrijving	Economie en werkgelegenheid De Euroborg NV heeft één huurder, waardoor het risico bestaat dat de Euroborg NV niet aan haar financiële verplichtingen kan voldoen richting de gemeente Groningen.
Risico bedrag	8,4 miljoen euro
Kans	25%
Eerste signaleringsdatum	Jaarrekening 2006
Actie	In 2011 heeft Ernst en Young een rapport uitgebracht over het risicoprofiel. Op basis hiervan is het bedrag en de kans aangepast.

Verkoop panden voor dekking kapitaallasten VMBO Noordoost/West

Programma Omschrijving	Jeugd en onderwijs Uw raad besloot op 29 september 2010 vijf percelen te verkopen en de opbrengst (geraamd op 6,1 miljoen) in te zetten voor de dekking van kapitaallasten van de nieuw gerealiseerde VMBO-scholen. Wij hebben in 2011 één van de percelen verkocht, één pand kreeg een voortgezet onderwijsgebruik. Het alsnog benutten van dit pand voor onderwijshuisvesting is gedaan om vanuit een breed perspectief de mogelijkheden optimaal te benutten en kosten te besparen. De opbrengsten van de overige drie gebouwen (Travertijnstraat, Star Numanstraat en Heinsiusstraat) van 5,1 miljoen euro zijn tot dusver niet gerealiseerd. De hiermee samenhangende kapitaallasten bedragen jaarlijks 284 duizend euro.
------------------------	---

Voor de Heinsiusstraat loopt een verkoopverkooptraject dat mogelijk nog in 2014 zal leiden tot een opbrengst van 2,5 miljoen euro. Deze opbrengst kan circa 150 duizend euro aan kapitaallasten dekken. Het gebouw aan de Star Numanstraat krijgt opnieuw een onderwijsbestemming. In dit gebouw wordt een dislocatie van de Michael-school (KOC) gehuisvest. De opbrengst van het pand aan de Travertijnstraat kan de komende jaren niet zeker worden gesteld, omdat dit pand voor een periode van 2 tot 5 jaar wordt verhuurd aan Carex (beheer) voor onder meer de huisvesting van Backbone. De huuroopbrengst wordt gebruikt voor de instandhouding van het gebouw. De kapitaallasten zijn niet gedekt en de huuroopbrengst levert de komende 5 jaar geen

bijdrage aan de dekking van de kapitaallasten van de investering in de nieuwe VMBO-scholen. Deze optie is ontwikkeld voor het onderbrengen van het Backbone-initiatief en omdat de marktomstandigheden voor verkoop van het pand Travertijnstraat op dit moment minder gunstig zijn. Besluitvorming over het gebruik door Carex en Backbone heeft plaatsgevonden via college en raad.

Het totale risico bedraagt 284 duizend euro structureel. Indien het gebouw aan de Heinsiusstraat wordt verkocht vervalt ongeveer de helft van het risico. Dekking van de kapitaallasten wordt momenteel gevonden binnen het budget onderwijshuisvesting. Dat kan alleen zolang er nog reserve is. De reserve staat wel onder druk.

Risico bedrag	P.M.
Kans	-
Eerste signaleringsdatum	Augustus 2014
Actie	Zie bij zowel omschrijving van het risico als de beschrijving wanneer het risico ophoudt te bestaan.
Datum risico opgehouden te bestaan	Wij verwachten dat we per ultimo 2014 de helft van het risico weggenomen hebben. Wat betreft het gebouw aan de Travertijnstraat is de verwachting dat het gebouw niet eerder kan worden verkocht dan 2019. Tot dat jaar is het zeer aannemelijk dat het gebouw Travertijnstraat een functie blijft houden voor Carex en Backbone. Dan verwachten wij dat wij meer opbrengst dan wel verkoop te realiseren waarmee de resterende risico kan worden afgedekt.

Fusie kunstencentrum/muziekschool

Programma	Cultuur
Omschrijving	Het gemeentelijke personeel van de Muziekschool, dat overgaat in de nieuw te vormen fusie-instelling met het Kunstencentrum, krijgt een bovenwettelijke inkomenswaarborg voor een periode van maximaal 5 jaar. In geval van faillissement en/of liquidatie wordt een eventueel verschil in uitkeringsrechten tussen het sociale plan van de fusie-instelling en garanties volgens de uitkeringsrechten ingevolge de arbeidsvoorwaardenregeling gemeente Groningen (ARG) aangevuld.
Risico bedrag	1,5 miljoen euro, structureel
Kans	25%
Eerste signaleringsdatum	Begroting 2013
Actie	Het risico wordt afgedekt door de algemene egaliseringsreserve. Indien de situatie van faillissement / liquidatie zich voordoet kan worden overwogen om niet de algemene egaliseringsreserve aan te spreken, maar de vrijval van subsidie aan de fusiecombinatie in te zetten (in de periode 2015-2016 jaarlijks 2,940 duizend euro).

Parkeerbedrijf

Programma	Verkeer
Omschrijving	In de meerjarenprognose 2012 is een eerste aanzet gegeven voor een gevoeligheidsanalyse om inzicht te krijgen in de omvang van de risico's en het benodigde weerstandsvermogen. Het tijdig onderkennen van deze risico's vinden wij van groot belang. Door de toename van de omvang van de vastgoedportefeuille nemen de risico's ook navenant toe. In de meerjarenprognose 2012 hebben we aangegeven dat het voor de langere termijn noodzakelijk is de analyse verder uit te werken. In de second opinion van Ernst & Young en de Rebel Group wordt deze conclusie gedeeld. Ernst & Young heeft het benodigde weerstandsvermogen voor 2013 berekend op 2,1 miljoen euro. Dit bedrag is meegenomen in de begroting 2013. Eind 2016 heeft EY het benodigde weerstandsvermogen geschat op 3 - 5 miljoen euro en in 2025 op 5 -10 miljoen euro. Voor de meerjarenprognose 2013 hebben wij het benodigde weerstandsvermogen opnieuw berekend en de risicosystematiek verder uitgewerkt. Daarbij is gebruik gemaakt van de suggesties en bevindingen van de Rebelgroup en Ernst & Young. Er is een risicoanalyse uitgevoerd voor de onderdelen: rente, opbrengsten en kosten, OV-bijdrage, bezettingsgraad parkeergarages en straatparkeren. Het risico is gekwantificeerd op 5,4 miljoen euro. De kans van optreden is per onderdeel bepaald. Rekening houdend met de kans van optreden komen wij op

een benodigd weerstandsvermogen van **4,9 miljoen euro**. Voor de totale looptijd (2024) bedraagt het risicobedrag 18,2 miljoen euro. Rekening houdend met de kans van optreden komt dit neer op een benodigd weerstandsvermogen van 16,8 miljoen euro.

De kans van optreden is per onderdeel bepaald. Voor de rente en de OV-bijdrage is deze bepaald op 100%, voor de overige onderdelen (opbrengsten en kosten, bezettingsgraad parkeergarages en straatparkeren) schatten wij de kans van optreden in op 75%.

Risico bedrag

4,9 miljoen euro

Kans

Kans op voordoen: 100%

Eerste
signaleringsdatum

Al jaren in P&C documenten

Actie

Wij zullen jaarlijks het benodigde weerstandsvermogen opnieuw berekenen.

Verkeer en vervoersprojecten

Programma
Omschrijving

Verkeer

Voor de projecten verkeer en vervoer (zie staat V) wordt de omvang van de niet voorziene risico's in de exploitatie berekend aan de hand van de investeringen. De totale omvang van de niet voorziene risico's is gekwantificeerd op 2,8 miljoen euro.

In de begroting 2015 neemt het benodigde weerstandsvermogen ten opzichte van de jaarrekening 2013 af met 0,7 miljoen euro. Reden is dat verschillende verkeersprojecten zijn of worden afgerond in 2014. Het gaat onder andere om het project busbaan P+R Europapark - UMCG en het project Zuidelijke Ringweg Langmanmaatregelen. Er is rekening gehouden met een aantal nieuwe of aanvullende kredieten voor onder andere de HOV-as West 3^e fase en de sanering Boterdiep / Bloemstraat.

De kredieten die voortvloeien uit de Netwerkanalyse zijn buiten beschouwing gelaten. We beschouwen deze kredieten als taakstellend. Als een afzonderlijke maatregel goedkoper of duurder uitvalt kan tussentijds worden bijgestuurd. We achten het risico minimaal en hebben deze projecten daarom buiten de risicoberekening gelaten.

Risico bedrag

2,8 miljoen euro

Kans

50%

Eerste
signaleringsdatum

Al jaren in P&C documenten

Actie

Beheersmaatregelen binnen de projecten.

Bij het nieuwe meerjarenprogramma Verkeer en Vervoer (eind 2014) willen we de wijze van risicobepaling van verkeersprojecten actualiseren, onder andere op basis van ervaringen uit het verleden. Daarnaast willen we bepalen hoe we in het vervolg bij verkeersprojecten omgaan met het aanvullen van het weerstandsvermogen.

Bezwaarprocedures Bouwleges

Programma
Omschrijving

Wonen

Er lopen op dit moment 7 procedures over de hoogte van de bouwleges. In 3 zaken is de tegenpartij bij de Hoge Raad in cassatie gegaan. In 3 zaken is (hoger) beroep ingesteld en in 1 zaak loopt de bezwarenprocedure.

De Rechtbank heeft in 4 gevallen geoordeeld dat er geen gronden zijn om de Groningse Legesverordening onverbindend te verklaren. Onze verordening is niet in strijd met de wet (de norm van 100% kostendekking wordt niet overschreden) en ook niet met de algemene rechtsbeginselen. Van de 4 gevallen heeft het gerechtshof in 3 gevallen ook in hoger beroep de gemeente in het gelijk gesteld (legesbedrag: ruim 1 miljoen euro). Er is cassatie aangetekend bij de Hoge Raad. Het totale risico is gekwantificeerd op 3,25 miljoen euro. De kans op voordoen is geschat op 25% en 50% (zie toelichting onderbouwing kans op voordoen). Rekening houdend met de kans op voordoen komen wij op een benodigd weerstandsvermogen van 1,35 miljoen euro.

Risico bedrag 2,13 miljoen en 1,12 miljoen
Kans 50% en 25%
Eerste Jaarrekening 2008
signaleringsdatum
Actie Inzet stadsadvocaat t.b.v. verweer in procedures

Sontwegtracé

Programma Wonen
Omschrijving In de exploitatieopzet voor het Sontwegtracé houden we rekening met een risico van 3,1 miljoen euro. Binnen het project is hiervoor een risicoreservering voor hetzelfde bedrag opgenomen. Analoog aan de systematiek bij Meerstad, nemen we voor het inzicht in onze risico's en afdekking daarvan, het bedrag van 3,1 miljoen euro mee bij de bepaling van het benodigde en beschikbare weerstandsvermogen.

Risico bedrag 3,1 miljoen
Kans 100%
Eerste November 2012
signaleringsdatum
Actie Risico en reservering vervalt bij oplevering brug eind 2015.

Commerciële dienstverlening stadsbeheer

Programma Onderhoud en beheer van de openbare ruimte
Omschrijving Vanaf november 2009 hebben wij aangegeven dat de omzet en de marge van de bedrijfsafvalinzameling nog steeds onder druk staan. Dit komt door een toenemende geclusterde aanbesteding van bedrijfsafval (industrieterreinen, overheidsinstellingen). Door de blijvende scherpe concurrentie, mede als gevolg van de recessie, is het prijsdrukkend effect niet alleen merkbaar bij nieuwe aanbestedingen (grote partijen), maar ook bij de reguliere klanten. Het financiële risico heeft betrekking op het verlies aan netto opbrengsten. In 2013 heeft dit risico zich daadwerkelijk voorgedaan met een margederving van 500 duizend euro. In de begroting 2014 is hier rekening mee gehouden door de opbrengsten te verlagen, samen met de gerelateerde kosten. Het risico zelf is echter met deze aanpassing niet geheel afgewend. Het risicobedrag kan echter wel gehalveerd worden door de genoemde verlaging.

Risico bedrag 225 duizend euro, structureel
Kans 50%
Eerste November 2009
signaleringsdatum
Actie Tussentijds de ontwikkelingen volgen.

Bedrijfsvoering Stadstoezicht

Programma Onderhoud en beheer van de openbare ruimte
Omschrijving In deze begroting 2014 van Stadstoezicht zit weinig rek om eventuele tegenvallers op te vangen. In 2013 en 2014 heeft Stadstoezicht extra geld gekregen om de bekende financiële tekorten op te vangen. Door de recessie en de eventuele nadelige gevolgen daarvan voor de markt en kermis, de extra taken die naar Stadstoezicht komen in verband met veiligheidsmaatregelen (voetbalwedstrijden FC Groningen) en de achtergebleven legesvergoedingen 2013 voor grote en middelgrote evenementen hadden we een risico opgenomen van 125 duizend euro. In deze begroting 2015 stellen we voor extra middelen beschikbaar te stellen voor de professionalisering van de evenementen en verhoging van de kosten van bestuurlijke opsporingsambtenaars. Wanneer u hiermee instemt kan het risico vervallen.

Risico 0
Kans 50%
Eerste Rekening 2013
signaleringsdatum
Actie

Afschaffen vergoeding proces-verbaal

Programma	Onderhoud en beheer van de openbare ruimte
Omschrijving	Afhankelijk van het feit waarvoor onze buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) handhavend optreden, krijgen wij een vergoeding van het Rijk voor elk bestuurlijke strafbeschikkingen (overlastfeiten) en proces-verbaal i.v.m. Wet Mulder-feiten (o.a. foutparkeren). Deze bedraagt 40 en 25 euro. Hiermee wordt een klein deel van de kosten voor handhaving gedekt. Het Rijk is nu voornemens deze vergoeding af te schaffen per 1 januari 2015.
Risico	240 duizend euro structureel
Kans	75%
Eerste signaleringsdatum	September 2014
Actie	Ontwikkelingen nauwlettend volgen en tijdig signaleren

Groot onderhoud en vervangingen

Programma	Onderhoud en beheer van de openbare ruimte
Omschrijving	<p>De komende jaren zijn diverse voorzieningen in de openbare ruimte aan vervanging toe. Of omdat de kosten voor onderhoud in de eindfase te hoog worden, of omdat de voorziening echt 'op' is. De onderhoudsbudgetten zijn ontoereikend om deze vervangingsinvesteringen te kunnen plegen. Daarnaast constateren we knelpunten en risico's op het gebied van groot onderhoud. Wij hebben het risico geïntegreerd tot een risico groot onderhoud en vervangingen. Dit past in onze doelstelling om alle maatregelen op het gebied van groot onderhoud en vervangingen de komende jaren integraal inzichtelijk te maken en af te wegen. Daarvoor is een Meer jarenplan groot onderhoud en vervangingen opgesteld dat elk jaar wordt geactualiseerd. Actualisatie van het risico vindt jaarlijks plaats bij de nieuwe kredietaanvraag. De laatste kredietaanvraag van januari 2014 vormt de basis van de berekening van het hier beschreven risico. Het betreft de volgende risico's en knelpunten:</p> <p>Kabels openbare verlichting: Het Openbaar Verlichting (OVL)-net is op een leeftijd dat de technische levensduur 'op' is. De verouderde, technisch versleten elektriciteitskabels moeten vervangen worden. De toename van het aantal storingen, verergerd door de winters heeft duidelijk gemaakt dat de problemen met de oude kabels snel toenemen.</p> <p>Bruggen: De komende jaren moeten van een aantal beweegbare bruggen onderdelen worden vervangen. Daarnaast ontstaan bij landhoofden van oude bruggen (Maagdenbrug, Trompbrug) problemen door verkeersbelasting en verzakking. Om te voorkomen dat deze bruggen vast komen te zitten, is de komende jaren vervanging van de landhoofden nodig. Er zijn afgelopen jaren diverse houten bruggen vervangen door stalen bruggen en/of extra gerepareerd en geconserveerd. Ook voor de komende jaren blijft dit een punt van aandacht.</p> <p>Oeverbeschoeiing: De kademuren en beschoeiingen van de Groninger watergangen zijn op diverse plaatsen toe aan groot onderhoud of vervanging. De budgetten voor het reguliere onderhoud van deze beschoeiingen voorzien niet in deze grote uitgaven. Op basis van een risicoanalyse werken we vanaf 2007 aan een gefaseerde aanpak van de verschillende knelpunten. In dit risico is ook de kadeophoging, ten behoeve van meer waterberging voor de beide Waterschappen, opgenomen.</p> <p>Verharding: Asfaltconstructies kunnen lang mee als tijdig nieuwe deklagen worden aangebracht. We kunnen echter niet onbeperkt een nieuwe deklaag aanbrengen. Na circa 50 jaar is de totale constructie 'op' en is vervanging aan de orde. Ten tweede is in het verleden geen fundering aangebracht bij de aanleg van diverse</p>

wegen. Met de huidige verkeersbelasting leidt dat tot verzakkingen en daarmee kosten voor herstel. Zeker als er werkzaamheden in de grond zijn geweest, zoals vervanging van de riolering of nutsvoorzieningen. Bij groot onderhoud moet nu een fundering worden aangebracht. Ook zien we boomwortelproblematiek terugkeren. Tot slot lopen we in de toekomst tegen hogere kosten aan voor geluid reducerend asfalt omdat de levensduur korter is in vergelijking met gewoon asfalt.

Sluizen, tunnels en viaducten:

Er is groot onderhoud noodzakelijk aan het Parkwegviaduct. Daarnaast moeten de komende jaren een aantal sluisdeuren worden vervangen.

Speelvoorzieningen:

Er zijn afgelopen jaren veel nieuwe speeltoestellen geplaatst en ondergronden zijn veiliger gemaakt. De aanlegkosten werden vaak betaald uit incidentele budgetten. Komende jaren dienen de eerste vervangingen zich aan. Het onderhoudsbudget is daar niet op berekend.

Recreatie terreinen Ruskenveen/ Karding (integreren);

Een in 2013 uitgevoerde inspectie van de openbare recreatievoorzieningen van de stad (Karding, Ruskenveen, tennisbanen, groenstroken rondom sportparken) maakt duidelijk dat diverse onderdelen daarvan de komende jaren voor het eerst aan groot onderhoud of vervanging toe. Het onderhoudsbudget van deze voorzieningen voorziet echter niet in de ruimte daarvoor. Bij de toekomstige actualisering van het hierboven genoemde Meerjarenplan, worden - in principe met ingang van 2018- ook deze onderdelen betrokken. Omdat voor de vervangingen c.a. in de recreatiegebieden nu nog geen dekking is, terwijl sommige voorzieningen de komende tijd al wel risico's gaan opleveren, hebben wij dit bedrag opgenomen in dit geïntegreerde risico groot onderhoud en vervangingen.

Financiële consequenties

Bij het meerjarenplan 2012 - 2021 is berekend dat we tot en met 2021 56,5 miljoen euro nodig hebben voor noodzakelijke vervangingen en (aanvullend) lang cyclisch onderhoud. In 2014 krijgt Stadsbeheer het onderhoud en beheer van een aantal recreatiegebieden over van OCSW. Het beschikbare onderhoudsbudget is echter niet toereikend voor toekomstig groot onderhoud en vervangingen in deze gebieden voor totaal 1,35 miljoen euro. Het totaal dat nodig is voor vervangingen en lang cyclisch komt hiermee op 57,85 miljoen euro. Met de beschikbaar gestelde middelen (incl. meerjarenbeeld) kunnen we hiervan voor 30,35 miljoen euro aan maatregelen realiseren tot en met 2018. Tot en met 2018 worden de meest urgente maatregelen uitgevoerd waardoor de kans op optreden van storingen of andere calamiteiten voorlopig beperkt blijft. Na herberekening is dit risico vanaf 2014 bepaald op 758 duizend euro.

Risico	3,034 miljoen euro
Kans	25%
Eerste signaleringsdatum	Begroting 2002
Actie	Jaarlijks wordt er een krediet aangevraagd voor de meest noodzakelijke vervangingsinvesteringen.

Aanpak spoedlocaties en overige risico's bodemsanering (Oude naam: Onvoldoende middelen in de Bestemmingsreserve Bodemsanering)

Programma Omschrijving	Onderhoud en beheer openbare ruimte In het convenant 'bodemon ontwikkelingsbeleid en spoedlocaties' is afgesproken dat in 2015 alle bodemverontreinigingen gesaneerd of beheerst zijn die een risico voor de mens vormen (humane spoedlocaties). Daarnaast is afgesproken dat de bodemverontreinigingen die onaanvaardbare risico's bevatten voor het ecosysteem en/of bijdragen aan de verspreiding van de verontreiniging (de overige spoedlocaties), ook zoveel mogelijk gesaneerd of beheerst zijn. Medio 2014 staan er nog 5 spoedlocaties op de lijst waar mogelijke sprake is (of was) van risico's voor de mens. Deze locaties worden gesaneerd. Uit de inventarisatie van de overige spoedlocaties blijkt dat er 14 locaties zijn waar een
------------------------	--

bodemverontreiniging (mogelijk) verspreidings- of ecologische risico's veroorzaakt. Daarnaast kunnen zich, los van de spoedlocaties, nieuwe situaties aandienen waarbij sprake is van risico's (schadeclaims, saneringen en randvoorwaarden bodem).

Voor de kosten van bodemsaneringen, het afdekken van mogelijke schadeclaims en onvoorziene zaken is de bestemmingsreserve bodemsanering beschikbaar. Zo is het project grondig fase II gedekt uit deze bestemmingsreserve.

Risico bedrag	2,075 miljoen euro, incidenteel
Kans	75%
Eerste signaleringsdatum	2001
Actie	Monitoren en aanpak spoedlocaties (saneren of beheersen).

Huisvestingskosten Brandweer

Programma	Veiligheid
Omschrijving	De brandweer is opgegaan in de veiligheidsregio. Elke gemeente betaalt via een nieuwe verdeelsleutel een bijdrage aan de veiligheidsregio. De huisvestingskosten van de brandweer zijn vooralsnog niet onder het regime van de nieuwe verdeelsleutel gebracht, mede omdat niet alle gemeenten hun panden overdragen hebben aan de Veiligheidsregio. Wij hebben als gemeente twee kazernes waarop al veel afgeschreven is en die daarmee een lage boekwaarde hebben. Onze huisvestingslasten zijn daardoor laag. In totaal zijn er circa 40 kazernes in de regio. Als alle kazernes en de huisvestingslasten over zijn naar de veiligheidsregio kan dit leiden tot een structurele kostenstijging voor ons omdat wij via een verdeelsleutel mogelijk de relatief hoge huisvestingslasten van andere kazernes in rekening gebracht krijgen.
Risico bedrag	300 duizend euro, structureel
Kans	50%
Eerste signaleringsdatum	Augustus 2013
Actie	Tussentijds de ontwikkelingen volgen.

Gemeentefonds

Programma	Algemene inkomsten en post onvoorzien
Omschrijving	De hoogte van de algemene uitkering wordt bepaald door de omvang en verdeling van het gemeentefonds. De omvang is gekoppeld aan de groei van de rijksbegroting. De huidige raming van de hoogte van de algemene uitkering is gebaseerd op de septembercirculaire 2014.

In de meicirculaire gemeentefonds 2014 is bekend gemaakt hoeveel middelen gemeenten ontvangen voor uitvoering van de decentralisaties in het sociaal domein. De omvang van het gemeentefonds stijgt hierdoor landelijk met 10,3 miljard euro tot circa 27,5 miljard euro. Het gemeentefonds wordt hierdoor de vierde grootste uitgavenpost op de rijksbegroting. Groningen ontvangt voor de uitvoering van deze taken 178,1 miljoen euro in 2015 (stand septembercirculaire 2014).

De middelen komen in de periode 2015-2017 beschikbaar via een integratie-uitkering in het gemeentefonds. Vanaf 2018 worden de middelen verdeeld via de algemene uitkering.

Een andere belangrijke ontwikkeling die speelt betreft de eerste fase van het groot onderhoud aan het gemeentefonds. Voor het eerst sinds 1997 wordt er weer groot onderhoud gepleegd aan het verdeelstelsel van de algemene uitkering. Dit was noodzakelijk omdat de werkelijke kosten van gemeenten aan gemeentelijke taken niet meer overeen kwam met de ijkpunten hiervoor in het gemeentefonds. De wijzigingen als gevolg van de invoering van de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) zijn ook verwerkt in het groot onderhoud. De tweede (afroendende) fase van de herijking vindt plaats in 2016. Door de herijking verandert de omvang van het gemeentefonds niet, maar het leidt wel tot herverdeeleffecten tussen individuele gemeenten. Voor Groningen leidt de herijking tot een structureel nadeel van 2,5 miljoen euro vanaf 2015. Door een overgangsregeling wordt dit nadeel in 2015 teruggebracht tot 1,25 miljoen euro.

Het structurele nadeel van 2,5 miljoen euro geldt dus vanaf 2016.

Het BTW compensatiefonds (BCF) blijft in stand. Aan de omvang van dit fonds is een plafond gekoppeld. Overschotten of tekorten op het fonds worden verrekend met het gemeentefonds. In de septembercirculaire 2014 is de verwachte benutting van het BCF geactualiseerd. Het Rijk verwacht een lagere onderschrijving op het fonds. De negatieve bijstelling wordt verrekend met de algemene uitkering. Aangezien we geen betrouwbaardere inschatting kunnen maken van een tekort of overschot op dit fonds nemen we de raming van het rijk op in de algemene middelen. Wanneer hier een actualisatie op plaats vindt, verrekenen we deze ook met de algemene middelen.

Risico bedrag

We hanteren het uitgangspunt dat specifieke kortingen (en uitzettingen) vanuit het rijk één op één met de sector worden verrekend. Voor het overige hanteren we een maximale omvang van het risico van 5% van de ingeschatte algemene uitkering. Het risico bedraagt maximaal 22,1 miljoen euro (naar boven of naar beneden), waarbij de kans op een voordeel even groot is als de kans op een nadeel.

Kans

We gaan er vanuit dat de kans op een voordeel even groot is als de kans op een nadeel, hierdoor reserveren we hiervoor geen specifieke weerstandscapaciteit. 1995

Eerste
signaleringsdatum

Actie

Forse afwijkingen worden zoveel mogelijk voorkomen en verkleind door het realistisch en stabiel ramen van de uitkeringen.

Rente risico

Programma
Omschrijving

.....
Algemene inkomsten en post onvoorzien

De renteveronderstellingen voor de begroting zijn gebaseerd op de in het voorjaar bij het meerjarenbeeld verwachte ontwikkeling van de rente. De werkelijke renteontwikkeling kan hoger of lager uitvallen. Een beperkte afwijking zal zich zeker voordoen. Mutaties in de rente hebben gevolgen voor het resultaat. Het risico op een netto voordelig resultaat is even groot als het risico op een netto nadelig resultaat.

Risico

Er worden drie renterisico's onderkend: het risico op herfinanciering, het risico op nieuw af te sluiten leningen, en het risico op mismatchbenutting. De renterisico's hebben een structureel karakter. De omvang is bepaald op 560 duizend euro.

Kans

0%

Eerste
signaleringsdatum

Doorlopend

Actie

We hebben een rente egalisatie reserve waarmee schommelingen in het resultaat als gevolg van de renteontwikkeling opgevangen kunnen worden. De omvang van deze reserve is 1,75 miljoen euro.

Glasvezelkabelverleggingen

Programma
Omschrijving

Algemene ondersteuning

Wanneer door externe invloeden een glasvezelkabel moet worden verlegd, bijvoorbeeld omdat Rijkswaterstaat een weg wil verbreden of verleggen, dan is de gemeente vanuit de telecomwet verplicht 'om niet' de glasvezelkabel te verleggen. Dit zijn kostbare aangelegenheden. Op het ontstaan van en het nut van reconstructies hebben wij geen enkele invloed. Bij het nieuwe ODCN netwerk, met kabels van 288 vezelparen, is zo'n operatie nog duurder gezien de complexiteit van het netwerk. Komende jaren komt zeker één hele grote reconstructie in beeld, namelijk de Zuid-Ring. De verwachting is dat hierdoor vijf tot zeven jaar lang veel verleggingen zullen spelen met flinke kosten tot gevolg. Voorheen hadden we hier een aparte voorziening voor, die is opgegaan in de reserve ACG/AIM. Inmiddels is deze uitgeput. De afgelopen jaren, zonder grote verleggingen, waren de kosten ongeveer 80 duizend euro per jaar. In de toekomst zal het beslag door voorgenoemde ontwikkelingen op de middelen veel hoger zijn.

Risico bedrag

75 duizend euro structureel

Kans

75 %

Eerste

December 2013

signaleringsdatum
Actie

Via de Voortgangsrapportages wordt gerapporteerd op de werkelijke effecten.

Ontwikkelingen

De ontwikkelingen worden gepresenteerd op volgorde van de programma's in de begroting. De ontwikkelingen die betrekking hebben op diverse programma's worden als eerste opgenomen.

Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsbedrijven.

Programma: diversen.

Omschrijving: Vennootschapsbelasting is een belasting die wordt geheven over de fiscale winst welke door een onderneming is behaald.

De reden dat overheidsbedrijven Vpb-plichtig worden is de concurrentievervalsing die ontstaat doordat de overheid tot nu toe is vrijgesteld van Vpb terwijl in sommige gevallen dezelfde activiteiten worden ontplooid door private partijen die wel Vpb-plichtig zijn.

Op 2 mei 2013 heeft de Europese Commissie Nederland uitgenodigd maatregelen te nemen tegen dit in haar ogen ongelijke 'speelveld'.

Op 21 mei 2013 heeft de staatssecretaris van Financiën een brief naar de Eerste en Tweede Kamer gestuurd waarin de reactie van het kabinet richting de Europese Commissie wordt weergegeven. De regering meldt in haar reactie dat wetgeving zal worden opgesteld om overheidsbedrijven die economische activiteiten uitoefenen op dezelfde wijze als private bedrijven aan Vpb te onderwerpen.

Met Prinsjesdag 2014 is de wetwijziging VPB naar de Tweede kamer gestuurd. Hierin wordt geregeld dat gemeenten integraal onder de wet VPB zullen vallen, waarbij een aantal uitzonderingen is gedefinieerd.

De verwachting is dat de wet goedgekeurd zal gaan worden en per 1 januari 2016 in werking zal treden. Daar waar binnen de gemeente sprake is van het drijven van een onderneming, zal de Vpb-plicht gaan gelden. Het gaat dan om economische activiteiten waarbij de gemeente in concurrentie treedt (of kan treden) met de markt. Van die gemeentelijke onderdelen zal dan de fiscale winst moeten worden bepaald. Het handelen als ondernemer moet daarom gescheiden worden van het handelen als overheid.

De inschatting is dat de gevolgen hiervan administratief en organisatorisch groot zullen zijn en strategisch van aard. De VPB heffing kan mogelijk een argument worden bij strategische keuzes om als gemeente taken voortaan wel of niet uit te voeren en raakt daarmee de (in gang gezette) kerntakendiscussie.

Actie Vanaf medio 2014 is een traject ingezet in de vorm van een programma om te komen tot tijdige implementatie van de VPB-plicht in de volle breedte van gemeentelijke processen. Startpunt is een verkenning van de reikwijdte van het wetsvoorstel en de omvang van de gemeentelijke overheidsbedrijven waarvoor de belastingplicht zal gaan gelden. Vervolgens zullen uiterlijk halverwege 2015 strategische keuzes moeten zijn gemaakt m.b.t. de uitvoering van economische activiteiten. Aansluitend moeten deze getoetst worden aan de Wet op de Vennootschapsbelasting. Gelijktijdig daaraan loopt het implementatietraject om de onder de wet vallende processen, activiteiten en organisatieonderdelen te laten voldoen aan de wettelijke verplichtingen en de financiële administratie daarop in te richten.

Wet HOF

Programma Diversen

Omschrijving Ingaande 2014 is de wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet HOF) van kracht, en zijn Europese afspraken over het EMU-saldo en de EMU-schuld omgezet in wetgeving. Lidstaten mogen een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP) en een maximale overheidsschuld van 60% van het BBP. Bijzonder is dat de Europese begrotingsregels ook gelden voor de decentrale overheden. Van het maximale tekort van 3% van lidstaat Nederland is 2,5% voor de rijksoverheid en 0,5% voor de decentrale overheden. Naleving van de EMU-norm is evenwel lastig voor de decentrale overheden omdat de EMU-norm van een andere systematiek uitgaat dan het baten-lastenstelsel dat decentrale overheden hanteren. Bij een sluitende begroting binnen een baten-lastenstelsel kan een gemeente toch een negatief EMU-saldo hebben. Binnen het EMU-saldo moeten blijven betekent dan

dat decentrale overheden hun investeringen zullen moeten beperken, ook als ze daar financieel gezien de ruimte voor hebben. De 0,5% tekort zal verder in 2016 worden verlaagd naar -0,4% en in 2017 naar -0,3%. Dit zal een verdere druk leggen op het plegen van investeringen en het inzetten van reserves.

Voor 2015 is onderling door IPO, VNG en UvW voor de 0,5% tekort van de decentrale overheden een verdeling afgesproken van 0,34% voor de gemeenten, 0,10% voor de provincies en 0,06% voor de waterschappen. Bij overschrijding van het EMU-saldo door de decentrale overheden is er een correctiemechanisme. Daarbij wordt niet op niveau van individuele decentrale overheden gekeken, maar op macroniveau. Het correctiemechanisme treedt alleen in werking als de macronorm van de decentrale overheden structureel wordt overschreden.

Wel worden voor gemeenten en provincies individuele EMU-referentiewaarden gepubliceerd. De EMU-referentiewaarde voor Groningen voor 2015 bedraagt - 34,947 miljoen euro. Een individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente op basis van zijn begrotingstotaal in de gezamenlijke tekortnorm heeft. Rijk en decentrale overheden zijn in januari 2013 overeengekomen dat sancties als gevolg van overschrijding van de tekortnorm van -0,5 procent BBP gedurende deze kabinetsperiode niet zullen worden toegepast. Wel kan strikt genomen een eventuele boete uit Europa worden doorberekend aan de decentrale overheden. Daar zal echter niet snel sprake van zijn omdat Nederland sinds kort met zijn EMU-saldo onder de 3% zit.

In bijlage 14 wordt de berekening van het EMU-saldo voor Groningen voor 2014, 2015 en 2016 weergegeven.

Actie

We volgen de landelijke ontwikkelingen en opereren in landelijk verband om de gevolgen voor de gemeenten in beeld te krijgen en zo mogelijk te verminderen.

Toetsing bouwplannen door derden

Programma
Omschrijving

Wonen

Omschrijving Vanaf 2015 wordt het mogelijk de toetsing aan het bouwbesluit en het toezicht op de bouwkwaliteit door private partijen te laten uitvoeren. Doelstelling is het verlagen van de regeldruk voor bedrijven, professionals en consumenten.

In eerste instantie was sprake van overgangperiode van drie jaar. In deze overgangperiode zou de indiener van een aanvraag voor een omgevingsvergunning kunnen kiezen voor private of gemeentelijke toetsing (dual stelsel). In maart 2014 heeft de minister, na overleg met de Tweede Kamer, besloten dat er geen dual stelsel komt en dat de private kwaliteitsborging stapsgewijs wordt ingevoerd. Zo kunnen markt en overheid wennen aan de nieuwe situatie.

Er wordt gestart (vooralsnog gepland in 2015, maar zeker niet op 1 januari) met het door partijen zelf laten borgen van de kwaliteit van 'eenvoudige' bouwwerken. Dit moet nog nader worden gedefinieerd, maar gedacht kan worden aan bedrijfspanden en woningbouw (tot maximaal 500 m²). Een volledigheidstoets wordt uitgevoerd door de gemeente, inclusief een controle op de juiste kwaliteitsborging en een verklaring dat aan de regels is voldaan.

Eerste
signaleringsdatum
Actie

Mei 2014

De consequenties voor de gemeente Groningen worden nader uitgewerkt.

Verwerkingslocatie ARCG

Programma
Omschrijving

Onderhoud en Beheer openbare ruimte

Met ingang van juli 2016 hebben SANOG en SOZOG hun contracten met ARCG opgezegd. Op de exploitatie van ARCG kan dit vanaf 2016 een negatieve invloed hebben. Door het bestuur van de ARCG is daarom besloten om hiervoor een bestemmingsreserve te vormen van 800 duizend euro. Op dit moment worden gesprekken gevoerd met Attero over de toekomstige ontwikkelingen.

Eerste
signaleringsdatum
Actie

Juni 2013

Ontwikkelingen nauwlettend volgen

Ontwikkeling iederz inzet Stadsbeheer

Programma

Onderhoud en Beheer openbare ruimte

Omschrijving Vanaf 2013 zijn ongeveer 300 medewerkers van Iederz gedetacheerd bij Stadsbeheer voor het reguliere onderhoudswerk in de openbare ruimte. Binnen deze groep mensen is de jaarlijkse uitstroom relatief hoog. De vrijkomende personele ruimte kan de komende jaren ingevuld worden met mensen uit andere groepen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Omdat dit op vrijwillige basis gaat, bestaat echter het risico dat de uitstroom hoger is dan de instroom. Voor 2015 verwachten we nog niet dat dat een probleem zal zijn omdat er met de bezuiniging op het BORG niveau ook minder onderhoudspersoneel nodig is. In de jaren daarna echter kan dit betekenen dat er duurdere arbeidskrachten voor het onderhoud moeten worden ingehuurd, waardoor de onderhoudskosten van de stad (fors) kunnen gaan stijgen. Als dit scenario werkelijkheid wordt ontstaat er een financieel probleem bij het realiseren van de BORG doelstellingen in het onderhoud van de stad.

Eerste signaleringsdatum Augustus 2014

Actie We zullen de ontwikkelingen blijven volgen en indien nodig aangeven wat de gevolgen zijn voor het realiseren van de BORG doelstellingen.

Ontwikkeling stort- en verbrandingsbelasting

Programma Onderhoud en Beheer openbare ruimte

Omschrijving Per 2015 wordt een belasting geheven op het afval dat wordt verbrand. Dat heeft de volgende consequenties voor Groningen. Op dit moment wordt 32.200 ton Gronings afval per jaar verbrand. 13,800 ton daarvan wordt in Nederland verbrand, het overige in Duitsland. Het lijkt erop dat de belasting niet zal worden geheven op afval dat wordt geëxporteerd. Er wordt een belasting van € 13,- per ton afval geheven.

Uitgaand van de interpretatie dat belasting alleen wordt geheven op afval dat in Nederland wordt verbrand kom je op een kostenverhoging voor Groningen van 179 duizend euro. Als de belasting ook wordt geheven op geëxporteerde afval, dan kom je op een kostenverhoging voor Groningen van 418 duizend euro.

Eerste signaleringsdatum Augustus 2014

Actie Gezien de inrichting van de nieuwe begroting en het feit dat in 2014 een positief resultaat wordt verwacht bij de afvalstoffenheffing worden de consequenties voor het tarief afvalstoffenheffing bij de tarievennota 2015 in beeld gebracht.

Terugloop beroepsvaart

Programma Onderhoud en Beheer openbare ruimte

Omschrijving Door het vertrek van de containeroverslag bij de firma Ritsema uit de Scandinavische havens in Groningen lopen de inkomsten uit de beroepsvaart terug. Daarnaast signaleren wij een algemene teruggang in de goederenoverslag. Dit jaar kan het knelpunt dat hierdoor is ontstaan nog worden opgevangen binnen de begroting.

Eerste signaleringsdatum Augustus 2014

Actie De komende jaren zullen wij de ontwikkeling van de beroepsvaart in Groningen volgen. Mogelijk moeten wij in de toekomst maatregelen nemen op het gebied van de tarieven of in te zetten personeel.

Operatie BRP(voorheen Modernisering GBA)

Programma Stadhuis en Stadjer/Publieke dienstverlening

Omschrijving De programmnaam modernisering GBA is in 2014 gewijzigd in Operatie BRP. Operatie BRP werkt, in opdracht van het ministerie van BZK, aan de invoering van de Basisregistratie Personen (BRP). De bouw van de voorzieningen van de BRP heeft vertraging opgelopen. Na enkele organisatorische aanpassingen ligt het programma weer op koers. De planning voor de oplevering van een volledig werkende BRP is nog niet bekend. Wel wordt er inmiddels in de gemeente Groningen - los van de komst van de Operatie BRP - gekeken naar vervanging van het softwarepakket Cipers, waarbij uiteraard al wel aan de eisen van de Operatie BRP moet worden voldaan. Voor de vervanging van

Cipers is het noodzakelijk de planning te kennen van de aansluiting op het BRP. Landelijk dient deze nog te worden vastgesteld. Zodra deze planning bekend is wordt met de voorbereiding van de vervanging van Cipers gestart. Vanaf 2016 wordt het traject van de aanbesteding gestart.

De financiële middelen voor de vervanging en aanbesteding dienen nog gevonden en bestemd te worden.

Uitgifte van DigiD en EID-kaart door de gemeente

Programma
Omschrijving

Stadhuis en Stadjer/Publieke dienstverlening
Minister Plasterk wil een veiliger DigiD proces. De minister wil dat DigiD-codes niet meer per post worden bezorgd in gebieden waar de kans op fraude groot is. Dat schrijft hij in een brief aan de Tweede Kamer. Plasterk vindt extra bescherming nodig in die gebieden, die hij niet met name noemt. De aanmeldcodes voor het digitale overheidssysteem zouden bijvoorbeeld bij de gemeentebalie opgehaald moeten worden. Om het systeem landelijk in te voeren, is veel extra geld nodig. Aanleiding voor de brief is fraude met DigiD's in Amsterdam. Criminelen kwamen achter de codes en maakten daarmee geld buit. In de brief over het eID stelsel en DigiD-kaart van 19 december 2013 is door de minister gemeld dat het kabinet een eID stelsel wil realiseren, met een hoog beveiligingsniveau. Tevens is voor de kortere termijn al een pilot gestart waarin een zeer hoog niveau van beveiliging is gerealiseerd in het aanvraag en uitgifteproces met de uitgifte van DigiD. Deze pilot betreft Nederlandse niet-ingezetenen maar doel van de pilot is ook om te kijken hoe het bereik eventueel kan worden verbreed naar andere groepen

De effecten van deze maatregelen zijn nog niet geheel duidelijk. Indien de uitgifte plaats zal vinden aan de gemeentelijke balies zal er toename plaatsvinden van het aantal klantcontacten. Dit geldt voor zowel de uitgifte van DigiD als ook de uitgifte van de nieuwe eID kaart.

De definitieve besluitvorming over de inrichting van het eID Stelsel en de introductie van de DigiD-kaart kan pas plaatsvinden als de hiermee samenhangende uitgaven en ontvangsten volledig in kaart zijn gebracht en alle uitgaven zijn gedekt.

Welcome center expats

Programma
Omschrijving

Stadhuis en Stadjer/Publieke dienstverlening
International Welcome Center North (IWCN).
Het IWCN is een gezamenlijk initiatief van de Immigratie- en Naturalisatiedienst, de gemeente Groningen, de gemeente Assen, de gemeente Leeuwarden, de Rijksuniversiteit Groningen en de stichting Connect International. Het International Welcome Center North (IWCN) wil het aantrekken en behouden van internationaal hooggekwalificeerd personeel voor Noord Nederland stimuleren. Dit doet het IWCN door de afgifte van verblijfsdocumenten en BSN-nummers van *internationals* te bespoedigen, door activiteiten te organiseren gericht op socialisatie en integratie van *internationals* en door onafhankelijke doorverwijzing naar zakelijke dienstverlening. Het IWCN gaat vooralsnog van start op 01-10-2014. Voor de afdeling Publiekszaken betekent dit dat er voor de inschrijvingen, gekwalificeerd personeel met omvang van ca. 0,5 fte aan de huidige formatie beschikbaar gesteld moet worden. Binnen het project zal dit worden meegenomen. Het IWCN wordt gevestigd aan het Zuiderdiep.

Gecombineerde verkiezingen provinciale staten en waterschappen in 2015

Programma
Omschrijving

Stadhuis en Stadjer/Publieke dienstverlening

De waterschapsverkiezingen worden nu nog in de waterschapswetgeving geregeld, maar vallen straks onder de werking van de Kieswet. Het wetsvoorstel is inmiddels door de Tweede Kamer en de Eerste Kamer goedgekeurd. De ingangsdatum wordt bij Koninklijk Besluit bepaald en wordt binnenkort verwacht. De verkiezingen van provinciale staten en de waterschappen vinden vanaf 2015 gecombineerd plaats. Gemeenten zullen in de toekomst beide (gecombineerde) verkiezingen gaan organiseren.

De waterschapsverkiezingen vinden om de 4 jaar plaats. De eerstvolgende verkiezingen vinden plaats samen met de provinciale statenverkiezing op woensdag 18 maart 2015. Alle inwoners van het waterschap die op de verkiezingsdag minimaal 18 jaar zijn, mogen stemmen bij de waterschapsverkiezing. Dat geldt ook voor niet-Nederlanders met een geldige verblijfsvergunning.

Voor de meerkosten van het organiseren van de waterschapsverkiezing gecombineerd met de provinciale statenverkiezing ontvangen de gemeenten een door het ministerie van BZK vastgestelde vergoeding per kiesgerechtigde. De hoogte van de vergoeding is op dit moment nog niet bekend. In de loop van 2015 wordt duidelijk wat de organisatorische en financiële gevolgen van deze gecombineerde verkiezingen zullen zijn.

ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

In deze paragraaf bieden wij uw raad inzicht in het onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen. Er wordt ingegaan op het gewenste onderhoudsniveau, de hieruit voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling daarvan in de begroting. Eerst komen de hoofdzaken van het Beheerplan Openbare Ruimte Groningen (BORG) aan de orde. Vervolgens besteden we aandacht aan het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen.

Onderdelen

- Beheerplan Openbare Ruimte Groningen (BORG);
- Gemeentelijke gebouwen.

Onderdeel 1 Beheerplan Openbare Ruimte Groningen (BORG)

De gemeente Groningen heeft een oppervlakte van 8.400 hectare. Een deel hiervan is in bezit en dus in onderhoud bij de gemeente. Het gaat om wegen, groen, riolering, kunstwerken en overige kapitaalgoederen (voornamelijk gebouwen). Het beleid voor het niveau van onderhoud van de openbare ruimte kapitaalgoederen is vastgelegd in het BORG. Voor kapitaalgoederen die niet onder BORG vallen, wordt door de verantwoordelijke diensten een onderhoudsplan opgesteld.

Bij het plannen van onderhoud wordt zoveel mogelijk gezocht naar de samenhang met andere ontwikkelingen van elementen in de openbare ruimte. We streven ernaar een onderhoudsniveau te realiseren waarbij 90 % van de openbare ruimte voldoet aan het BORG-kwaliteitsdoel. We houden rekening met een beperkte daling van de tevredenheid van bewoners over het onderhoud, omdat we minder middelen beschikbaar hebben voor het onderhoud.

Voor een aantal voorzieningen in de openbare ruimte is onderhoud alleen niet meer toereikend. Deze voorzieningen hebben het einde van de technische levensduur bereikt, waardoor investeringen noodzakelijk zijn om deze kapitaalgoederen te vervangen of te reconstrueren. Het gaat bijvoorbeeld om de ondergrondse kabels voor de openbare verlichting en de oeverbeschoeiingen. Vanaf 2012 voeren we een meerjarenplan uit waarbij deze voorzieningen worden vervangen. De kapitaalgoederen, waarvan vervanging vanaf 2018 wordt voorzien, zijn opgenomen in de risicoparagraaf.

In het programmadeel van de begroting (programma 9) gaan we nader in op het beheer en onderhoud van de openbare kapitaalgoederen. Van de belangrijkste onderdelen worden hier de speerpunten genoemd.

Vervangen voorzieningen en aanvullend onderhoud

Een aantal voorzieningen in de stad is de komende tijd aan vervanging toe. Daarnaast voorzagt het onderhoudsbudget niet in alle benodigde groot onderhoud. In 2012 hebben we daarom een structureel budget aan de onderhoudsbegroting toegevoegd. Met dit budget wordt vanaf 2012 een aantal voorzieningen vervangen en wordt aanvullend onderhoud gepleegd. Het gaat dan om de vervanging van versleten verlichtingskabels, maar we realiseren ook vervanging en groot onderhoud van bruggen, kademuren, speelvoorzieningen en asfaltwegen. In 2015 gaan we onverminderd door met deze maatregelen.

Wegen

In 2015 voeren we opnieuw onderhoud uit aan diverse asfaltwegen, klinkerwegen, fiets- en voetpaden. We realiseren hierbij in 2015 een bezuinigingstaakstelling door later lang cyclisch onderhoud aan tegels en klinkers uit te voeren. De opstelling van het onderhoudsprogramma wordt gebaseerd op input vanuit de wijken, inspecties en kennis van de specialisten. Door afstemming van het wegonderhoud met andere werkzaamheden in de openbare ruimte proberen we maximale synergie effecten te bereiken. Naast dit onderhoudsprogramma zullen we een aantal asfaltwegen, die aan het eind van de levenscyclus zijn, volledig vervangen.

Groen

2015 wordt het tweede jaar waarin we het onderhoud van groen in het grootste deel van de stad op het BORG-niveau 'Laag' uitvoeren. Het is tevens het jaar waarin we het grootste deel van de bezuiniging op kort cyclisch onderhoud doorvoeren. Met betrekking tot het groot onderhoud zetten wij in op een robuuste inrichting. Waar mogelijk sluiten we bij het groenonderhoud aan bij andere onderhoudsprogramma's in de openbare ruimte. De bomenstructuurvisie geeft aan hoe we het

leefklimaat en de milieukwaliteit in de stad kunnen verbeteren door aanplant en beheer van bomen. De (beperkte) onderhoudsmiddelen die zijn verbonden aan deze visie zetten we in bij de herplant van bomen als gevolg van de kastanjeziekte en de aanplant en vervanging van bomen in de stad. Als daarvan in 2015 middelen overblijven, dan gebruiken we voor de herplant van bomen die door de storm in het najaar van 2014 zijn gesneuveld.

Onderhoud speelvoorzieningen

Naast het verzorgingsonderhoud vervangen we ook in 2015 een aantal oudere speeltoestellen. Bij het vervangen van toestellen bekijken we gelijktijdig of aanpassing van de speelplek nodig is. In 2015 zetten we de trend door om duurzame speeltoestellen te plaatsen. Zo stijgt het areaal aan duurzame speeltoestellen gestaag in de stad. Daarnaast is de insteek, om in lijn met onze visie op een sportieve en speelse openbare ruimte, minder formele speeltoestellen toe te passen en in meer gevallen zogenaamde spe(e)laanleiding te realiseren.

Aansluiting en vervanging van riolering

Dit programma verzorgt het beheer en onderhoud van de gemeentelijke riolering en past het aan bij de wettelijke eisen (basisinspanning en zorgplicht). Het Gemeentelijk Riolering en Water Plan 2014-2018 (GRWP) vormt het toetsingskader. Gezien de leeftijdsopbouw van het Groninger rioolstelsel en een gemiddelde levensduur van 80 jaar willen wij in 2015 ongeveer 6,5 km riool saneren. Voor 2015 staan op het programma de rioolvervanging van Kostverloren en de Grunobuurt fase 2. Verder zal het riool in de Friesestraatweg worden voorzien van een nieuwe binnenwand. Op het Industrierrein Euvelgunne zal het regenwater van het afvalwater worden gescheiden, waarna dit schone water rechtstreeks op het oppervlaktewater wordt geloosd.

Kunstwerken

Op diverse plaatsen in de stad wordt door het water- en wegverkeer gebruik gemaakt van (vaste en beweegbare) bruggen en andere civiele kunstwerken. Om blijvend een goede en veilige doorstroming van het verkeer te kunnen garanderen, is een goed functioneren noodzakelijk. Daarvoor voeren we regelmatig onderhoud uit aan de bruggen en civiele kunstwerken. Het Herewegspoorviaduct vertoont al geruime tijd tekenen van slijtage en is aan vervanging toe. Omdat er de komende tijd meer grote infrastructurele projecten spelen, zal de bereikbaarheid van de stad bij gelijktijdige uitvoering van die projecten vermoedelijk in het gedrang komen. Daarom hebben we in 2014 onderzocht of we de vervanging van de viaduct kunnen uitstellen. Uit dit onderzoek blijkt dat we met groot onderhoud en aanvullend extra onderhoud de vervanging kunnen uitstellen tot 2028. In de begrotingen van 2015 en 2016 hebben we daarom in totaal voor 1,5 miljoen euro rekening gehouden met kosten voor het Herewegviaduct.

Onderdeel 2 Gemeentelijke gebouwen

	Boekwaarde 1-1-2015	Verzekerde waarde	Meerjaren- plan	Voorziening 1-1-2015	Onderhoudsbedrag Begroting 2015
Kernvastgoed	93.302	**	ja	4.377	1.310
Brandweer- gebouwen	4.801	**	ja	1.046	203
Maatschappelijk vastgoed	200.563	**	ja	1.960	4.789
Overig	120.669	**	ja	459	428
Totaal	419.335	1.312.276		7.842	6.730

** De ontvlechting als gevolg van de reorganisatie zal in 2015 plaatsvinden.

Kernvastgoed

Het onderhoud van de kantoorgebouwen was tot 2014 belegd bij de verschillende diensten, die in deze gebouwen waren gehuisvest. Inmiddels is het onderhoud van de gebouwen centraal in de gemeentelijke organisatie ondergebracht bij de afdeling Vastgoedmanagement. De verschillende meerjarenplanningen worden voor de uitvoering van het onderhoud geharmoniseerd. In 2015 zullen de onderhoudsprioriteiten voor de gebouwen, die structureel voor de gemeentelijke organisatie in gebruik blijven, opnieuw worden vastgesteld.

Schoolgebouwen

Met ingang van 2015 is de verantwoordelijkheid voor het onderhoud en het up to date houden van de schoolgebouwen PO/SO/VO door het rijk rechtstreeks belegd bij de schoolbesturen. De

schoolbesturen krijgen daarvoor de middelen in de lumpsum. De gemeente heeft geen verantwoordelijkheid (financieel en inhoudelijk) meer voor de technische en onderwijskundige staat van de gebouwen. Het gemeentefonds (algemene uitkering) is verlaagd met een bedrag van 2,1 miljoen euro. Daar staat tegenover dat de gemeente geen uitgaven meer hoeft te doen voor het onderhoud van de gebouwen.

Sociaal culturele (welzijns)accommodaties

Het onderhoud van de sociaal culturele accommodaties wordt conform het vigerende beleid voortgezet. Voor de eigendomsaccommodaties betekent dat op basis van de meerjarenplanningen. Voor de andere gebouwen kunnen door de besturen aanvragen worden gedaan voor vergoeding van kosten voor groot onderhoud. Het regulier onderhoud wordt door de gebruikers zelf bekostigd en uitgevoerd.

Culturele gebouwen

Het gebouw van de voormalige muziekschool aan het Martinikerkhof wordt structureel verhuurd aan het Kunstencentrum (vrijdag). Het eigenaarsonderhoud wordt ten laste van de huuropbrengst uitgevoerd op basis van een meerjarenplanning. Het onderhoud van cultureel centrum de Oosterpoort en de Stadsschouwburg is opnieuw in kaart gebracht. Voor de Stadsschouwburg wordt achterstallig onderhoud aangepakt. Hiervoor zijn in 2014 extra middelen beschikbaar gesteld.

De Oosterpoort en de Stadsschouwburg

De geplande investeringen voor 2015 in gebouwen en bedrijfsmiddelen bedraagt 2,19 miljoen euro. De investeringen worden uitgevoerd volgens het Meerjaren Investerings- en onderhoudsprogramma van de werkmaatschappij. Het betreft reguliere planmatige vervangingen. Voor ons publiek zal de geplande vervanging van de versleten stoelen in de Stadsschouwburg het meest zichtbaar zijn. Wij proberen in een herzien stoelenplan de capaciteit te verhogen en -voor zover mogelijk in dit historische gebouw- de zichtlijnen te verbeteren. Het benodigde bedrag calculeren wij op 350 duizend euro. Minder in het oog voor ons publiek, 'want achter het doek' zijn de noodzakelijke investeringen in beide gebouwen in technische installaties (559 duizend euro) en podium licht en geluid (787 duizend euro). Het gros van de investeringen zal tijdens de normale zomersluiting van het gebouw dienen te worden gerealiseerd.

Sportaccommodaties

Voor onderhoud van de sportaccommodaties is voor 2015 een bedrag van 2,7 miljoen euro geraamd. Dit budget zetten wij in 2015 in voor onder meer de volgende onderhoudsactiviteiten:

- Zwembad De Papiermolen krijgt een nieuwe coating en het metselwerk wordt aangepakt;
- In het Helperzwembad wordt de beweegbare bodem vervangen;
- Aan de installaties in zwembad de Parrel wordt groot onderhoud gepleegd;
- In sportcentrum Kardinge worden diverse werkzaamheden aan de glijbaan uitgevoerd, waaronder aanbrengen van glasvezelverlichting en de netten op de 400 m-baan worden vervangen;
- Sporthal Hoogkerk krijgt nieuwe dakbedekking en bij een aantal gymlokalen en club/kleedaccommodaties wordt onderhoud gepleegd aan het dak en ze worden opnieuw geschilderd.

Op de sportparken vinden diverse renovatiewerkzaamheden plaats. De staat van de velden is bepalend voor het moment van renovatie en niet een standaard afschrijvingsperiode. Afhankelijk van de intensiteit van het gebruik vindt de vervanging van de top- en sporttechnische lagen van kunstgrasvelden plaats tussen 9-12 jaar. Jaarlijks stellen we de globale 10 jaren (MIP) planning bij. Op basis daarvan vindt elk jaar in september een check plaats over nut en noodzaak van de globaal geplande vervangingen. Voor het bepalen van de definitieve vervangingen worden de verenigingen betrokken en krijgt uw raad het voorstel voorgelegd.

Voor 2015 staan in de planning:

- Renovatie natuurgrasveld 1 sportpark Stadspark inclusief vervangen drainagesysteem. Hierbij houden we rekening met de ontwikkelingen rond de Zuidelijke Ringweg;
- Vervangen toplaag oefenveld 1 en herstel infrastructuur van de Atletiekbaan;
- Renovatie veld 2 Sportpark Esserberg;
- Renovatie veld 1 Sportpark Coendersborg;
- Vervanging kunstgras hockey veld 3 Sportpark Corpus den Hoorn.

INVESTERING & FINANCIERING

Financieringsparagraaf

In het Treasurystatuut staan de uitgangspunten en doelstellingen voor het treasurybeleid vermeld. De uitvoering en ontwikkelingen worden in deze paragraaf toegelicht.

Algemene ontwikkelingen

Dit onderdeel schetst de belangrijkste interne en externe ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de treasuryfunctie.

Schatkistbankieren

Vanaf 2013 zijn Gemeenten verplicht tot het aanhouden van tegoeden in de schatkist. Dit gebeurt via het dagelijks afkomen van saldi van bankrekeningen. Decentrale overheden mogen nog onderling aan elkaar lenen, mits er geen toezichtrelatie bestaat. De verhouding tot het ministerie en andere overheden is in de begroting opgenomen. Wij zullen slechts incidenteel kort overtollig geld in de schatkist storten. Naar verwachting tien keer per jaar, telkens voor enkele dagen.

Voorgenomen financieringsbeleid

In de begroting 2015 is de financieringsbehoefte aan langlopende leningen geraamd op 130 miljoen euro. Deze financieringsbehoefte is bij het meerjarenbeeld 2015-2018 bepaald en gebaseerd op de volgende veronderstellingen:

Saldo geldleningen o/g tot en met 2014	644 miljoen euro
Beschikbare reserves en voorzieningen	205 miljoen euro
Totaal lange financieringsmiddelen (A)	849 miljoeneuro
Kapitaalverstrekking investeringen vorige jaren	944 miljoen euro
Investeringsprognose 2015	35 miljoeneuro
Totaal benodigde financieringsmiddelen (B)	979 miljoen euro
Financieringsbehoefte 2015 (saldo B-A)	130 miljoen euro

Naar verwachting zal, gezien de huidige rentestand en verwachte renteontwikkelingen, hiervan circa 70 miljoen euro met kort geld worden gefinancierd in de vorm van korte mismatchfinanciering. Het resterende bedrag van 60 miljoen euro wordt naar verwachting aangetrokken in de vorm van langlopende leningen. Dit volume blijft daarmee binnen de in 2014 afgeschafte limiet aan te trekken leningen van 100 miljoen euro.

Met het vervallen van deze limiet ingaande 2014 conform het vastgestelde Treasury Statuut 2014-2015 is afgesproken dat in reguliere P&C-rapportages (Begroting, VGR en jaarrekening) gedetailleerd informatie zal worden gegeven over omvang en afwijkingen in de gegeven prognoses. Over de afwijkingen ten opzichte van de geraamde financieringsbehoefte zult u daarom in 2015 worden geïnformeerd in genoemde rapportages.

Voor de volledigheid is het goed om te weten dat de hiervoor opgenomen onderbouwing niet geheel aansluit bij de Investerings- en Financieringsstaat. Dit wordt veroorzaakt door het in die staat opnemen van beschikbare kredieten in plaats van kasstromen. Ook is bij de hiervoor opgenomen volumes sprake van gemiddelde jaarbedragen in plaats van absolute bedragen.

Tenslotte wijkt ook het investeringsvolume 2015 zoals hiervoor aangegeven af van het in het EMU-saldo opgenomen investeringsvolume. Daarin is afwijkend een iets hoger bedrag aan investeringen geraamd.

Rente ontwikkeling 2015

De vastgestelde rentepercentages voor de begroting 2015 zijn ten opzichte van het Meerjarenbeeld 2014-2017 geactualiseerd. De rente langlopende leningen is verhoogd met 0,30%. In onderstaande tabel worden de renteveronderstellingen voor de lange rente getoond.

Renteveronderstellingen 2015: lange rente	Rente BGR 2015
Rente langlopende leningen	3,00%
Rente-omslagpercentage	3,00%
Rente reserves en voorzieningen	1,50%

De lange rente is in 2014 iets gedaald tot 1,279% (10 jaar SWAP per medio 2014). Aangevuld met opslagen in de markt en de inflatieverwachting komen wij op 3,00%. Deze verwachting is gebaseerd op de voorspellingen van meerdere banken.

Renteveronderstellingen 2015: korte rente

	Rente BGR 2015
Rente rekening-courant	
- Rente rekening courant faciliteit	0,40%
- Rente tegoedpositie derden (credit%)	1,25%
- Rente schuldpositie derden (debet%)	3,50%

De korte rente is in het eerste halfjaar 2014 steeds laag geweest. De 3-maands rente is gedaald tot 0,203%. Voor 2015 verwachten we geen rentestijging, maar wel iets hogere opslagen van 0,15%. De rente tegoed- en schuldposities zullen alleen nog aan derden in rekening worden gebracht.

Rente Omslag Percentage

Het ROP voor 2015 is 3,00%. Dit is ongewijzigd ten opzichte van 2014. In 2013 en 2014 zijn er veel leningen afgesloten. Die leningen zijn afgesloten tegen een prijs die ligt onder het huidige ROP. Daarom zou het omslagpercentage kunnen dalen. Voor de jaren 2016 en verder verwachten wij echter een markrente die duidelijk boven het huidige ROP ligt. Het gevolg is dat de gemiddelde rentekosten weer gaan stijgen en het ROP weer omhoog moet. Evenals in 2014 wordt het ROP vastgesteld met een verwacht resultaat van circa nul over vier jaar. Daarom handhaven wij het ROP op 3,00%.

De reservering Regio Specifiek Pakket is tijdelijk van aard en wordt volgens afspraak buiten de bepaling van het ROP gehouden.

Risicobeheer

Dit onderdeel geeft een samenvatting van het risicoprofiel van de organisatie. Tevens wordt ingegaan op de gegevens die uit hoofde van de Wet Fido voor de toezichthouder nodig zijn.

Limieten financiering

Ter beperking van renterisico's gelden voor zowel de korte als de lange geldpositie limieten. Het betreft hier wettelijke limieten en eigen limieten. De limieten zijn omschreven in het Treasury Statuut.

Limietenoverzicht (bedragen in miljoenen euro)	2014	2015
Limieten kort geld		
Kasgeldlimiet	72	85
Korte mismatch	131	139
Limieten lang geld		
Lange mismatch	33	36
Renterisiconorm	172	200
Vervroegde aflossing langlopende leningen	-	-

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een wettelijke limiet en bepaalt de maximale omvang van de externe kortgeldpositie in enig jaar. De zogenaamde netto vlottende schuld van de gemeente mag maximaal 8,5% bedragen van het begrotingstotaal van de gemeentebegroting. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken. In modelstaat A bij onderdeel 5 wordt de verwachte omvang van de vlottende middelen voor vier kwartalen getoetst aan de wettelijke limiet. De kasgeldlimiet komt voor 2015 op 85 miljoen euro uit.

Korte Mismatch-limiet

Gedurende het jaar wordt een deel van de kortlopende middelen gebruikt voor dekking van het lange financieringstekort. Dit is voordelig omdat het korte rentepercentage over het algemeen lager is dan het lange rentepercentage. Deze korte mismatch financiering leidt tot een vergroting van het renterisico. Het risico is dat de lange rente gaat stijgen en dat nieuwe consolidatieleningen moeten worden aangetrokken tegen hogere rentetarieven. Om dit risico te beperken mag maximaal 17,5% van de netto vaste schuld met kort geld worden gefinancierd. Dit bedrag wordt nog verhoogd met het structureel deel aan kort beschikbaar vermogen. Voor de begroting 2015 is de korte mismatch limiet becijferd op 139 miljoen euro.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is ook een wettelijke limiet en beperkt de vaste schuld die in enig jaar voor aflossing of renteherziening in aanmerking komt tot 20% van het begrotingstotaal. In Modelstaat B wordt het renterisico op de vaste schuld berekend voor een periode van vier jaar. Uit de berekening blijkt dat de renterisico's op de vaste schuld de komende vier jaren ruim onder de wettelijke norm blijven.

Lange mismatch-limiet

Van de korte vermogensbehoefte mag een bedrag tot maximaal 5% van de netto opgenomen vaste schuld met langlopende leningen worden gefinancierd.

Vervroegde aflossing langlopende leningen

In de begroting wordt jaarlijks een overzicht opgenomen van leningen met een mogelijkheid tot vervroegde aflossing. Dit overzicht is de limiet voor de omvang van te vervroegen aflossingen voor dat jaar. Voor 2015 kunnen geen consolidatieleningen vervroegd worden afgelost.

Kredietrisico's op verstrekte gelden

Onderstaand overzicht geeft de kredietrisico's op verstrekte gelden weer. Het betreft zowel verstrekte geldleningen als creditposities bij financiële instellingen. Hierbij zijn de uitgezette bedragen per risicogroep aangegeven. In het overzicht zijn de risicogroepen (globaal) gerangschikt naar oplopend risico.

Kredietrisico op verstrekte gelden	x € 1,000,-	
Risicogroep	Restantschuld per 01-01-2015	%
Gemeenten/ Provincies	275.000	58,62%
Overheidsbanken en schatkistbankieren		0,00%
Woningcorporaties met garantie WSW	155.047	33,05%
Semie overheidsinstellingen	3.909	0,83%
Financiële instellingen (AA en hoger)		
Overige toegestane instellingen volgens Treasury statuut	35.143	7,49%
Niet toegestane instellingen volgens Treasury statuut		
Totaal	469.099	100,00%

Martiniplaza

Uw raad heeft op 25 mei 2005 besloten dat de bancaire rol, inclusief langlopende lening voor Martiniplaza B.V. gedurende 10 jaren wordt gecontinueerd. Begin 2015 leggen wij uw raad een voorstel voor een vervolg voor.

Projectfinanciering Meerstad

In de bovengenoemde tabel is een bedrag opgenomen van 275 miljoen euro ten behoeve van de projectfinanciering Meerstad. Deze leningen zijn in april 2012 verstrekt aan de Grondexploitatie maatschappij Meerstad C.V. Eerder waren deze leningen opgenomen in het overzicht gewaarborgde geldleningen.

Gemeentefinanciering

Leningenportefeuille

Dit onderdeel geeft inzicht in de samenstelling en de grootte van de opgenomen (OG) leningen.

Leningenportefeuille totaal	x € 1,000,-	
x € 1,000,-	Bedrag	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2015	1.097.772	3,54%
Nieuwe leningen	149.185	p.m.
Reguliere aflossingen	78.549	3,90%
Vervroegde aflossingen	0	p.m.
Renteaanpassing (oud percentage)	-6.818	p.m.
Renteaanpassing (nieuw percentage)	6.818	p.m.
Totaal	1.168.408	p.m.

Uitzettingen

Dit onderdeel geeft inzicht in de samenstelling en de grootte van de uitgezette (UG) leningen.

Leningenportefeuille		x € 1,000,-	
x € 1,000,-	Bedrag		Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2015		469.099	3,90%
Nieuwe leningen			
Reguliere aflossingen		28.470	3,98%
Vervroegde aflossingen		0	p.m.
Renteaanpassing (oud percentage)		-6.818	p.m.
Renteaanpassing (nieuw percentage)		6.818	p.m.
Totaal		440.629	p.m.

Verplichte overzichten

Deze paragraaf bevat de overzichten die uit hoofde van de wet FIDO voor de toezichthouder nodig zijn, de berekening van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Modelstaat A: Kasgeldlimiet

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(1) Omvang vlottende korte schuld				
- opgenomen gelden < 1jaar	4.537	4.537	4.537	4.537
- schuld in rekening courant				
- gestorte gelden door derden < 1 jaar	-908	-908	-908	-908
- overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	5.445	5.445	5.445	5.445
(2) Vlottende middelen	20.304	38.142	55.970	47.002
- contante gelden in kas				
- tegoeden in rekening courant	20.304	38.142	55.970	47.002
- overige uitstaande gelden < 1 jaar				
(3) Totaal netto vlottende schuld (1) - (2)	-15.767	-33.605	-51.433	-42.465
(4) Toegestane kasgeldlimiet	85.000	85.000	85.000	85.000
(5) Ruimte onder de kasgeldlimiet	100.767	118.605	136.433	127.465
(6) Begrotingstotaal 2015	998.914	998.914	998.914	998.914
(7) Percentageregeling	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
(4) Kasgeldlimiet (6*7)	85.000	85.000	85.000	85.000

Modelstaat B: Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld in 2015-2018

	2015	2016	2017	2018
1. Renteherziening	4.092	3.654	13.041	6.502
2. Aflossingen	57.204	41.683	28.834	43.224
3. Renterisico	61.296	45.337	41.875	49.726
4. Rente risiconorm	199.783	199.783	199.783	199.783
5. Ruimte onder renterisiconorm	138.487	154.446	157.908	150.057
4a. Het bij ministeriele regeling vastgestelde percentage	20,00%	20,00%	20,00%	20,00%
4b. Begrotingstotaal 2015	998.914	998.914	998.914	998.914
4. Rente risiconorm	199.783	199.783	199.783	199.783

VERBONDEN PARTIJEN

Jaarlijks wordt in de begroting en jaarrekening aandacht besteed aan de verbonden partijen van de gemeente. De verbonden partijen zijn vennootschappen (NV's, BV's en CV's), stichtingen, verenigingen en gemeenschappelijke regelingen, waar de gemeente in deelneemt. Een partij geldt als verbonden partij indien de gemeente in die partij een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Een gesubsidieerde instelling geldt als zodanig niet als een verbonden partij. Verbonden partijen voeren (voor een deel) beleid uit dat de gemeente in principe ook zelf zou kunnen doen. Echter, de gemeente blijft wel eindverantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's.

Uw raad stelde in oktober 2003 een nota Verbonden Partijen vast. In de desbetreffende nota is een kader gegeven voor het aangaan van nieuwe deelnemingen en het voortzetten van bestaande deelnemingen. Daarnaast zijn criteria ontwikkeld voor de vertegenwoordiging vanuit de gemeente, zoals wie gaat onder welke voorwaarden de gemeente vertegenwoordigen in het bestuur van een private organisatie. Hierbij is vooral gekeken naar eventuele belangenverstrengeling die voor een bestuurder van de gemeente kan optreden door tevens als bestuurder van een NV, BV of CV op te treden. In het duale stelsel heeft het college de bevoegdheid om tot deelnemingen te besluiten. Voordat het college besluit tot een deelneming moet het echter eerst de raad over een ontwerpbesluit horen.

Begin 2014 gaf de Rekenkamercommissie aan dat er aanleiding is om de governance ten aanzien van verbonden partijen te herzien. In dat kader stelden we recent een discussienotitie op, waarin we een aantal voorstellen hebben opgenomen om de governance ten aanzien van bestaande samenwerkingsverbanden te versterken. Afhankelijk van de uitkomsten van de bespreking worden vervolgvorstellen gemaakt. Verder verwijzen wij u naar de paragraaf Bedrijfsvoering, waarin aan dit thema ook aandacht geschonken wordt.

Hieronder gaan wij nader in op de beleidsvoornemens dan wel ontwikkelingen die sinds het uitbrengen van de gemeenterekening 2013 bij de verbonden partijen hebben plaatsgevonden. Tevens volgt een overzicht van de verbonden partijen.

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen

NV's, BV's en CV's

NV Waterbedrijf Groningen

De verwachting is dat de aandelen Waterbedrijf nog in 2014 zullen worden verkocht.

Martiniplaza BV te Groningen

Op 28 mei 2014 heeft de gemeenteraad besloten 6,6 miljoen euro beschikbaar te stellen voor het achterstallig onderhoud aan Martiniplaza en onderzoek te doen naar de toekomstige positionering. In juli 2014 is de raad geïnformeerd over het geprognosticeerde verlies over 2014 dat aanzienlijk hoger zal zijn dan begroot. Door de afwaardering van 3 miljoen euro die de B.V. heeft gedaan, achten wij een afwaardering van de financiële vaste activa (de deelneming) ook noodzakelijk. Dit betreft een bedrag van 1,3 miljoen euro. Tegenover de waarde van de deelneming staat een reserve. Bij de gemeenterekening 2014 zullen we voorstellen om de afwaardering ten laste van de reserve te brengen. Het effect hiervan op het weerstandvermogen is meegenomen bij de opstelling van de begroting 2015.

WarmteStad BV

In 2014 heeft ons college besloten om samen met het Waterbedrijf Groningen ieder voor 50% deel te nemen in de opgerichte WarmteStad BV, die zorgt voor duurzame warmte en/of koude voor de stad op een verantwoorde wijze en daarmee wezenlijk bijdraagt aan een energieneutraal Groningen 2035. Dit is nader uitgewerkt in de 'visie en strategie voor ontwikkeling en gebruik van duurzame warmte en koude in de stad Groningen'. Het doel van de BV is om de uitstoot aan CO₂ sterk te beperken via het spoor warmte. De rol van de gemeente is primair het publieke belang te waarborgen alsook om dergelijke initiatieven die momenteel niet door de markt worden opgepakt aan te jagen.

Groninger Monumentenfonds

Ons college heeft in december 2013 de intentie uitgesproken om de aandelen van de woningbouwcorporaties Nijestee en Lefier in het Groninger Monumentenfonds over te nemen. Het definitieve besluit is afhankelijk gesteld van een nader onderzoek naar de bedrijfseconomische waardering van de betrokken aandelen en de financiële consequenties voor de gemeente. Inmiddels hebben de woningbouwcorporaties een aanwijzing van de minister om hun aandelen af te stoten. Daarom zijn de aandelen tijdelijk ondergebracht bij de stichting SIG in afwachting van het onderzoek.

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke regeling Centrum voor Automatisering Noord-Nederland (Cevan)

Het College van Vereffenaars van het CEVAN i.l. heeft aangegeven dat het gewenst is om de definitieve opheffing voor te bereiden. Het streven is erop gericht om uiteindelijk ultimo 2014 de gemeenschappelijke regeling te liquideren. Over 2014 zal geen separate jaarrekening meer worden opgemaakt. De feitelijke uitgaven 2014 zullen dan getoetst worden aan de, door het College van Vereffenaars goedgekeurde, operationele liquidatiebegroting 2014.

Gemeenschappelijke regelingen Loppersum-Groningen en Winsum-Groningen

Op dit moment heeft de gemeente Groningen afzonderlijk met de gemeente Loppersum een dienstverleningsovereenkomst en met Winsum een gemeenschappelijke regeling betreffende het inzamelen van huishoudelijk afval. Voorheen werden de gemeenschappelijke regelingen telkens met 3 jaar verlengd. Vanaf 1 augustus 2013 is dat voor Loppersum losgelaten en is de verlenging aangegaan voor 1 jaar. Vanaf 1 juli 2014 is de bestaande gemeenschappelijke regeling omgezet in een dienstverleningsovereenkomst. De bestaande gemeenschappelijke regeling met Winsum is per 1 januari 2013 opgebroken en voorzien van een extra bijlage. De looptijd van de nieuwe gemeenschappelijke regeling bedraagt op dit moment 10 jaar en zal daarom eindigen per 31 december 2022. Ons streven was om vanaf 1 januari 2014 de gemeenschappelijke regelingen met Loppersum en Winsum om te zetten in een dienstverleningsovereenkomst voor beide gemeenten. Voor Loppersum is dit 1 juli geworden en voor Winsum lijkt dit einde 2014 te worden. Oorzaak van de vertraging is gelegen in het sluiten van de stortplaats in Usquert. Deze externe factor heeft er voor gezorgd dat bestaande gemeenschappelijke regelingen eerst inhoudelijk moe(s)ten worden aangepast, alvorens ze in de vorm van een dienstverleningsovereenkomst te kunnen opstellen en afsluiten.

Gemeenschappelijke regeling Afvalverwijdering Regio Centraal Groningen (ARCG): verwerkingslocaties ARCG

Met ingang van juli 2016 hebben SANOG en SOZOG hun contracten met ARCG opgezegd. Op de exploitatie van ARCG kan dit vanaf 2016 een negatieve invloed hebben. Door het bestuur van ARCG is daarom besloten om hiervoor een bestemmingsreserve te vormen van 800 duizend euro. Op dit moment worden gesprekken gevoerd met Attero over de toekomstige ontwikkelingen.

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Groningen

Per 1 januari 2014 is het bevoegd gezag op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving van een aantal provinciale inrichtingen overgedragen van de provincie naar de gemeenten. De Omgevingsdienst Groningen voert de taken die zij voorheen voor de provincie uitvoerde nu uit voor de gemeenten. Met de deelnemers worden afspraken gemaakt over de dienstverlening en de informatievoorziening. De begroting is gebaseerd op een uniforme VTH-procesgang. Afwijkende situaties per deelnemer kunnen de efficiency en dus de efficiencytaakstelling onder druk zetten. Een aantal deelnemers heeft een gering takenpakket ingebracht. Hierdoor is de efficiency bij de Omgevingsdienst Groningen alleen te behalen wanneer dit nauwkeurig wordt afgestemd met de achterblijvende taken bij de latende organisatie. In samenwerking met de RUD Drenthe zal het Algemeen Bestuur een besluit nemen over de aanschaf en de implementatie van een nieuw VTH-systeem om samen met de deelnemers te komen tot uniforme werkprocessen.

Lijst van verbonden partijen

Bij besluit van 25 juni 2013 is het Besluit Begroting en Verantwoording gewijzigd, waardoor de lijst van verbonden partijen niet alleen in de jaarrekening, maar ook in de begroting moet worden opgenomen. Onderstaand zijn de verbonden partijen opgenomen met daarbij een aantal kenmerken.

NV's, BV's en CV's

NV Waterbedrijf Groningen te Groningen

- Het openbaar belang wordt vertegenwoordigd door de levering van drinkwater aan ruim 280.000 woningen en bedrijven in de provincie Groningen en in Eelde en Paterswolde.
- In de statuten is bepaald dat het recht om aandelen te verwerven is gebaseerd op het aantal inwoners: 1 aandeel per 2.500 inwoners.
- Op 18 februari 2014 besloot het college een extra aandeel à 500 euro aan te kopen. Deze aankoop is in 2014 geëffectueerd.
- Het belang komt dan op 68 aandelen a 36 duizend euro en 11 aandelen a 500 euro.
- De gemeente is in onderhandeling met de provincie Groningen over de verkoop van de gemeentelijke aandelen.
- Het eigen vermogen per 31 december 2013 was 61,4 miljoen euro, het vreemd vermogen 96,5 miljoen euro, het nettoresultaat 2013 bedroeg bijna 1,0 miljoen euro.
- De gemeente levert een van de commissarissen.

Martiniplaza BV te Groningen

- Het openbaar belang betreft het bevorderen van cultuur in brede zin en het aanbieden van een zalencomplex voor sportactiviteiten, congressen en evenementen.
- Het belang bedraagt 1.800 aandelen à duizend euro (1799 gewone aandelen en 1 prioriteitsaandeel van 1 duizend euro nominaal).
- Volgens de voorlopige jaarrekening 2013 was het eigen vermogen eind 2013 was 6,9 miljoen euro en het vreemd vermogen 16,4 miljoen euro. Het voorlopig resultaat over 2013 is 0,6 miljoen euro nadelig.
- De gemeente heeft het recht één commissaris te benoemen.

Enexis Holding NV (netwerkbedrijf), Attero Holding NV (voorheen Essent Milieu) en Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV (EPZ Borssele)

- Het publieke belang van deze drie deelnemingen betreft het (doen) distribueren en het (doen) transporteren van energie, zoals elektriciteit, gas, warmte en (warm) water.
- In 2014 zijn de aandelen in Attero verkocht aan Recycleco B.V. Met de overname was een bedrag gemoeid van 170 miljoen euro. Hiervan is ruim 1,8 miljoen euro aan de gemeente overgemaakt.
- In 2011 zijn de bedrijfsactiviteiten van PBE verkocht. De vennootschap PBE is als special purpose vehicle voortgezet voor het verder afhandelen van de financiële transacties.
- Het financiële belang in de bij de verkooptransacties gevormde BV's bedraagt op 1 januari 2014 16,820 miljoen euro. Het betreft de boekwaarde van de deelnemingen, inclusief uitstaande langlopende vorderingen.

NV Bank Nederlandse Gemeenten te Den Haag

- Het openbaar belang is een bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De missie van de bank is duurzaam bij te dragen aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
- Het belang bedraagt 329.199 aandelen à 2,50 euro. De boekwaarde bedraagt 823 duizend euro.
- Het eigen vermogen eind 2013 bedraagt 3,43 miljard euro, het vreemd vermogen 127,8 miljard euro. Het resultaat over 2013 bedroeg 283 miljoen euro.

Thermiek BV

- Doel is het ontplooiën van activiteiten op de re-integratiemarkt.
- Betreft een 100% deelneming.
- Het eigen vermogen per 31 december 2013 is 11 duizend euro voor winstverdeling en het resultaat was 19 duizend euro negatief.

NV Groningen Airport Eelde te Eelde

- Het openbaar belang van de luchthaven is de bereikbaarheid door de lucht van vestigingsplaats Groningen.
- De gemeente is voor 26% aandeelhouder.
- Het belang van de gemeente is uitgebreid met de overdracht van aandelen voor 1 ro van het rijk naar de regionale partijen.
- Het eigen vermogen per 31 december 2013 was 15 miljoen euro, het vreemd vermogen 29,2 miljoen euro, het resultaat over 2013 bedroeg 493 duizend euro negatief.

Euroborg NV te Groningen

- Het openbaar belang van de Euroborg is de landmark in de ontwikkeling van het Europapark, de sportvoorziening voor betaald voetbal in Groningen.
- De gemeente bezit 100% van de aandelen, zijnde de nominale waarde van 48 duizend euro.

- De gemeente heeft een totaalbedrag aan annuïtaire leningen verstrekt van 19,3 miljoen euro. De restschuld hiervan bedraagt per 31 december 2013 16,8 miljoen euro.
- Het eigen vermogen per 31 december 2013 was 0,1 miljoen euro, het vreemd vermogen 19,3 miljoen euro, het resultaat 2013 bedroeg 228 duizend euro negatief.
- Vanaf 2012 is Euroborg NV genoodzaakt om in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving een stelselwijziging toe te passen. Tot die datum werd annuïtair afgeschreven in plaats van lineair. Dit heeft negatieve gevolgen voor het eigen vermogen en het resultaat.

NV Wonen boven Winkels te Groningen

- Het openbaar belang van de NV is het vormgeven van een deel van de gemeentelijke volkshuisvestingstaak door het realiseren van 200 wooneenheden in de binnenstad boven winkels in de komende tien jaar, al dan niet in combinatie met andere functies.
- Het eigen vermogen per 31 december 2013 was 1,8 miljoen euro, het vreemd vermogen 1,9 miljoen euro, het resultaat 2013 bedroeg 3 duizend euro negatief.
- Eind 2011 is besloten de activiteiten van de NV te beëindigen. Daarbij zijn wij afhankelijk van de andere aandeelhouder: woningcorporatie Lefier. De woningcorporatie is gevraagd een deel van de eigendommen over te nemen. De resterende panden worden actief verkocht.

Community Network Noord Nederland BV te Groningen

- De gemeente is sinds 2005 aandeelhouder van de BV, de andere aandeelhouders zijn SIG Real Estate BV en de stichting Administratiekantoor, die certificaten van aandelen beheert namens de Hanze Hogeschool, Biblionet en de Rijksuniversiteit Groningen.
- CNNN BV is 100% eigenaar van dochtermaatschappij CNG BV, die de exploitatie van het glasvezelnetwerk in Groningen uitvoert.
- Het eigen vermogen per 31 december 2013 bedroeg 2,5 miljoen euro en het vreemd vermogen 0,7 miljoen euro. Het resultaat in 2013 bedroeg 246 duizend euro positief.

WarmteStad Holding BV te Groningen

- Het openbaar belang is het zorgen voor duurzame warmte en/of koude voor de stad op een verantwoorde wijze en daarmee wezenlijk bijdragen aan een energieneutraal Groningen in 2035.
- De gemeente bezit 100 aandelen ter waarde van 1 duizend euro.
- De gemeente Groningen en het Waterbedrijf Groningen zijn ieder voor 50% aandeelhouder.
- In januari 2014 is het Warmtebedrijf opgericht en daarom is er nog geen jaarrekening beschikbaar.

GEMM CV en GEMM BV (Grond Exploitatie Maatschappij Meerstad) te Groningen

- De gemeente is 100% aandeelhouder van de GEMM CV.
- Het saldo aan langlopende leningen die de gemeente aan GEMM CV heeft verstrekt, bedraagt per 31 december 2013 275 miljoen euro.
- Het eigen vermogen per 31 december 2013 bedroeg 500 duizend euro, het vreemd vermogen 289 miljoen euro. Het resultaat 2013 is nihil.

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke regeling Regio Centraal Groningen (in liquidatie)

- In de bestuursvergadering van 5 december 2008 heeft het bestuur besloten om een traject te starten om de Regio Centraal Groningen per 1 januari 2010 op te heffen. Bij besluit van 22 april 2009 heeft de gemeenteraad van Groningen hiermee ingestemd.
- Het eigen vermogen eind 2013 was 116 duizend euro, het vreemd vermogen was 10 duizend euro, het resultaat over 2013 was 250 duizend euro negatief. Dit resultaat zal in beginsel worden verrekend met de nog beschikbare algemene reserve.
- Binnen enkele jaren worden de resterende activiteiten van het BWS (Besluit Woninggebonden Subsidies) overgedragen aan de Gemeente Groningen. Daarna volgt definitieve liquidatie.

Gemeenschappelijke regeling Centrum voor Automatisering Noord-Nederland (CEVAN)

- Betreft het CEVAN Automatiseringsdiensten in liquidatie te Groningen.
- Het eigen vermogen eind 2013 was 154 duizend euro, het vreemd vermogen 42 duizend euro en het nettoresultaat 2013 bedroeg 105 duizend euro nadelig dat ten laste van het Eigen Vermogen werd gebracht.
- De gemeente levert een lid in het College van Vereffenaars.
- Ingaande 2013 worden geen deelnemersbijdragen meer gevorderd.

Gemeenschappelijke regeling Meerstad te Slochteren

- De gemeenschappelijke regeling Meerstad (GRM) is ingesteld per 1 juli 2009. De GR heeft geen publiekrechtelijke bevoegdheden meer, maar functioneert als politiek en bestuurlijk platform voor Meerstad. Het doel is het nemen van besluiten over de beleidskaders voor het ontwikkelen van publieke voorzieningen in Meerstad.
- De GRM heeft een algemeen bestuur bestaande uit 7 gemeenteraadsleden en 2 wethouders uit iedere gemeente en een onafhankelijk voorzitter met een secretaris. Het dagelijks bestuur bestaat uit de 2 wethouders per gemeente en de onafhankelijk voorzitter.
- In 2013 was de bijdrage van de gemeente Groningen, zoals ook voorzien in de begroting van dat jaar, 110 duizend euro. Over 2013 was er een positief resultaat van 145 duizend euro.
- Het eigen vermogen per 31 december 2013 bedroeg 145 duizend euro, hetgeen gelijk was aan het positief resultaat over 2013. Dit bedrag is naar rato van de bijdragen teruggestort aan de gemeenten Groningen (35%) en Slochteren (65%).

Gemeenschappelijke regeling Groninger Archieven te Groningen

- Het openbaar belang is een regeling waarin de wettelijke taken met betrekking tot de Archiefwet, alsmede dienstverlening op het gebied van historische informatie over Stad en Lande van Groningen door de deelnemende partijen, de gemeente Groningen en het rijk, zijn ondergebracht.
- Het eigen vermogen eind 2013 bedroeg 518 duizend euro, het vreemd vermogen 743 duizend euro. Het resultaat over 2013 bedroeg 38 duizend euro negatief. Het resultaat is ten laste van de Algemene Reserve gebracht.

Gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg Groningen te Groningen

- Het openbaar belang betreft de bescherming en bevordering van de gezondheid van de bevolking, de rampenbestrijding en crisisbeheersing en het (doen) organiseren van zorg aan de bevolking.
- Het eigen vermogen per 31 december 2013 bedroeg 4 miljoen euro, het vreemd vermogen 1,1 miljoen euro en het resultaat over 2013 bedroeg 336 duizend euro nadelig.

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen te Groningen

- Vanaf 1 januari 2014 is de brandweerzorg -conform de Wet veiligheidsregio's- geregionaliseerd en maken de (voorheen) gemeentelijke korpsen deel uit van de Veiligheidsregio Groningen. De gemeente Groningen neemt daartoe -samen met de 22 andere gemeenten in de provincie Groningen- deel in de nieuwe gemeenschappelijke regeling.
- Het openbaar belang betreft de brandweerzorg, de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, de rampenbestrijding en crisisbeheersing, de bevolkingszorg en de melding, alarmering en
- coördinatie ambulancezorg en brandweer.
- Er zijn geen jaarcijfers over 2013 beschikbaar, omdat deze gemeenschappelijke regeling met ingang van januari 2014 in werking is getreden.

Gemeenschappelijke regeling Afvalverwijdering Regio Centraal Groningen (ARCG) Het betreft een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam.

- Het openbaar belang betreft het op milieu-hygiënisch verantwoorde wijze verwerken van (afval)stoffen afkomstig uit de gemeenten in de regio, het bevorderen van overheidsinvloed op de sturing van afvalstoffen en het ketenbeheer en mogelijk andere milieu- en reinigingstaken.
- Er zijn geen mutaties gedurende het jaar in de zeggenschap/deelname.
- Het eigen vermogen per 31 december 2013 bedraagt 1,3 miljoen euro en het vreemd vermogen 6 miljoen euro. Het resultaat over 2013 bedraagt 0,4 miljoen euro.

Gemeenschappelijke regeling Meerschop Paterswolde

- Het openbaar belang betreft de behartiging van de belangen van recreatie, landschapsverzorging en natuurbescherming in het gebied.
- De gemeente Groningen participeert samen met de gemeenten Haren en Tynaarlo in deze gemeenschappelijke regeling.
- Er hebben zich gedurende het begrotingsjaar geen veranderingen voorgedaan.
- Het Meerschop had op 31 december 2013 een eigen vermogen van 751 duizend euro, een vreemd vermogen lang van 1,153 miljoen euro en een vreemd vermogen kort van 3,407 miljoen euro. Het resultaat over 2013 bedraagt 57 duizend euro positief.

Gemeenschappelijke regeling Bedrijvenpark Rengers te Groningen

- De GR Rengers is in 1994 samen met de gemeenten Slochteren en Hoogezand opgericht met als doel het bevorderen van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid rond het stedelijk knooppunt Groningen door middel van het gezamenlijk ontwikkelen en exploiteren

van een kwalitatief hoogwaardig en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar intergemeentelijk bedrijvenpark Rengers (gelegen bij Hoogezand).

- De exploitatie van het bedrijventerrein t/m fase 2 is in 2011 slotgecalculeerd. Het positieve resultaat van 1,85 miljoen euro is ingezet als dekking voor de fases 3 en 4. Voor de fases 3 en 4 bedraagt het verwachte resultaat op eindwaarde per 31 december 2037 6,6 miljoen euro positief.
- Het eigen vermogen per 31 december 2013 bedroeg 0 euro, het vreemd vermogen per 31 december 2013 bedroeg 3,2 miljoen euro.

Gemeenschappelijke regeling Eems Dollard Regio te Leer (Bondsrepubliek Duitsland)

- De GR EDR wil ertoe bijdragen dat negatieve aspecten, die voortvloeien uit de perifere ligging in beide landen en de situatie in een (voormalig) grensgebied, worden weggenomen en dat de voordelen van een aaneengroeiend Europa worden erkend en benut.
- De jaarlijkse bijdrage bedraagt 12 duizend euro.
- et eigen vermogen per 31 december 2013 bedroeg 473 duizend euro, het vreemd vermogen 2,3 miljoen euro, het resultaat 2013 bedroeg 2 duizend euro positief.

Gemeenschappelijke regeling OV-bureau Groningen Drenthe te Assen

- Het OV-bureau, een initiatief van de provincies Groningen en Drenthe en de gemeente Groningen, is verantwoordelijk voor het openbaar vervoer in Groningen en Drenthe. Het OV-bureau stuurt de vervoerders aan en geeft het openbaar vervoer vorm. Het OV-bureau is verantwoordelijk voor het beheer van de concessies, voor toekomstige aanbestedingen en voor de ontwikkeling van het openbaar vervoer.
- Het eigen vermogen per 31 december 2013 bedroeg 0 euro, het vreemd vermogen 9,8 miljoen euro, het resultaat 2013 bedroeg 3,8 miljoen euro positief.

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Groningen te Veendam

- De Omgevingsdienst Groningen is ingesteld om vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavingstaken op het gebied van het omgevingsdomein voor de deelnemers te gaan uitvoeren, waarmee de deelnemers de kwaliteit van de uitvoering van deze taken willen verbeteren.
- Het eigen vermogen per 31 december 2013 bedroeg 599 duizend euro, het vreemd vermogen ruim 5,8 miljoen euro en het resultaat over 2013 bedroeg 599 duizend euro voordelig.

Stichtingen met daarin een financieel belang

Stichting Sociaal Fonds Groningen te Groningen

- Het openbaar belang betreft de maatschappelijke belangenbehartiging van medewerkers van de gemeente, hun gezinnen en gepensioneerden.
- Het eigen vermogen eind 2013 bedroeg 209 duizend euro, het vreemd vermogen nihil en het resultaat 2013 bedroeg 8 duizend euro positief.
- Het bestuur van de stichting bestaat uit de wethouder Financiën, een raadslid en enkele ambtenaren.

Stichting SIG te Groningen

- De gemeente Groningen heeft de Stichting SIG opgericht met als doel het beheren en ontwikkelen van bedrijfsgebouwen. Deze stichting beheert de aandelen van de SIG Real Estate BV.
- In 2009 had TCN /SIG de laatste tranche van 1 miljoen euro in het kader van de verkoop van de aandelen in de SIG moeten betalen. Deze vordering van de SIG op TCN/SIG van 1,0 miljoen euro is niet voldaan. Door het faillissement van TCN/SIG zal naar verwachting de vordering oninbaar zijn. Dit is tevens het geval voor de achtergestelde lening bij de gemeente van 4,5 miljoen euro en de rekeningcourant met TCN/SIG van 1,8 miljoen euro. Het verlies is genomen. Het faillissement is nog niet definitief afgewikkeld.

Stichting Ondernemerstrefpunt te Groningen

- De stichting OTP Groningen is in september 2011 opgericht. De stichting is voortgekomen uit het project Ondernemerstrefpunt Groningen. Een samenwerkingsverband van de gemeente Groningen met bedrijventerreinverenigingen, KvK, MKB en scholen uit de stad.
- Het doel van de stichting is het verbeteren van de aansluiting tussen het onderwijs en het bedrijfsleven in de stad Groningen. Het OTP Groningen koppelt de vraag en het aanbod op de stagemarkt en ontplooit activiteiten ter verbetering van de samenwerking tussen bedrijven en kennisinstellingen.
- Het eigen vermogen per 31 december 2013 bedroeg 118 duizend euro en het vreemd vermogen 107 duizend euro. Het resultaat in 2013 bedroeg 72 duizend euro positief.

Stichting Infoversum te Groningen

- De stichting Infoversum is verantwoordelijk voor het bouwen en exploiteren van een digitale 3D dome theater annex congrescentrum in de vorm van een futuristische koepel in het Ebbingekwartier en de stad Groningen. Infoversum wil een platform zijn voor de verspreiding van wetenschappelijke kennis aan het grote publiek middels visualisaties in een zo breed mogelijk spectrum, ingebed in een cross-over van kunst, cultuur en wetenschap. Gebouw én programma-inhoud worden optimaal ingezet als medium.
- De gemeente heeft aan de stichting een lening verstrekt van 2,5 miljoen euro.
- Het eigen vermogen per 31 december 2013 was 191 duizend euro, het vreemd vermogen 8,9 miljoen euro. Het resultaat 2013 bedroeg 44 duizend euro negatief.

Stichting WeerWerk Groningen te Groningen

- De stichting heeft ten doel het binnen de gemeente Groningen en directe omgeving aanbieden van re-integratievoorzieningen aan personen uit de doelgroep zoals omschreven in de WWB en de re-integratieverordening van de gemeente Groningen. De stichting probeert de doelstellingen te realiseren onder meer door het aanbieden van een dienstverband voor bepaalde tijd aan personen en het detacheren van werknemers bij werkgevers in de collectieve en in de marktsector.
- Het eigen vermogen bedraagt 496 duizend euro conform de jaarstukken van de Stichting over het jaar 2013. De reserve wordt ingezet ter dekking van de doorlopende kosten van seniorenbanen in verband met het opschuiven van de AOW-leeftijd.
- Na realisatie van de afbouw van de gesubsidieerde banen zullen we de doelstelling van de stichting opnieuw bezien.

Overige

- **Oikocredit Nederland Fonds te Utrecht**
- Oikocredit verstrekt leningen aan ondernemers in ontwikkelingslanden.
- In 2004 heeft de gemeente 50 certificaten aangekocht voor een totaalbedrag van 10 duizend euro.
- Het jaarlijkse dividend wordt omgezet in aandelen. In 2014 is hierdoor het aantal participaties op 56,47 uitgekomen. Samen vertegenwoordigen zij een waarde van 11,4 duizend euro.
- De participaties staan op de balans, maar zijn niet van een waarde voorzien.

GRONDBELEID

Onderdelen

- Visie
- Uitvoering
- Resultaten en reserve grondzaken
- Risico's van het grondbedrijf in relatie tot de reserve grondzaken en risicobeheersing
- Sturing en verantwoording

Onderdeel 1

Visie

Het grondbeleid speelt een belangrijke rol bij het realiseren van de ambities van de stad. De centrale doelstelling hierbij is het zodanig sturing geven aan de inzet en het gebruik van grond dat daarmee ruimtelijke en sectorale doelstellingen (bijvoorbeeld ten aanzien van wonen, werken, natuur en recreatie, zorg en onderwijs) kunnen worden gerealiseerd. Het grondbeleid is daarmee ondersteunend aan andere sectoren en staat niet op zichzelf.

De nota's grondbeleid 2010-2014, grondprijzenbeleid 2010-2012, richtlijnen herziening grondexploitaties en resultaatbepaling en de nota "Gemeenteraad aan het stuur" vormen de kaders voor het voeren van het grondbeleid. Meer nog dan door deze kaders, wordt het resultaat van het grondbedrijf bepaald door de gemeentelijke doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening en andere beleidsvelden met ruimtelijke implicaties die zijn vastgesteld in visies en plannen. In 2014 zullen we de nota grondprijzenbeleid actualiseren en naar verwachting wordt de nota grondbeleid begin 2015 geactualiseerd.

Onderdeel 2

Uitvoering

In het algemeen geldt dat grondbeleid zich richt op het gebruik van de grond als bepalende factor voor de kwaliteit van de leefomgeving, uitgaande van de volgende doelstellingen:

- het bevorderen van een maatschappelijk gewenst ruimtegebruik;
- het verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik;
- het bevorderen van een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten over gebruikers, grondeigenaren, ontwikkelaars, corporaties en de overheid.

Deze doelstellingen legitimeren de gemeente om in te grijpen in de grondmarkt en een regierol voor zichzelf op te eisen. Een belangrijke voorwaarde voor ingrijpen in de grondmarkt om daarmee publieke doelen te realiseren is transparantie. De gemeente moet aan de markt duidelijk kunnen maken waarom soms publiekrechtelijke middelen worden ingezet of waarom in andere gevallen als marktpartij wordt geopereerd.

Het grondbeleid kan actief, passief of door middel van een tussenvorm worden gevoerd. Bij actief grondbeleid wordt de grond voor eigen rekening en risico aangekocht, bouw- en woonrijp gemaakt en in eigen beheer uitgegeven. In de passieve rol draagt de marktpartij het volledige risico. Bij de tussenvorm is er sprake van locatieontwikkeling in samenwerking met de markt, waarbij het risico, de winst en de zeggenschap gedeeld worden op grond van datgene wat is overeengekomen. De kern van ons grondbeleid is de keuze voor een actief grondbeleid dat gebaseerd is op het ruimtelijk-economisch beleidskader zoals geformuleerd in het structuurplan "Stad op scherp" en haar voorgangers. Om de hierin geformuleerde doelstellingen te realiseren wordt in specifieke gebieden en ontwikkelingszones een actieve grondpolitiek gevolgd. Een actief grondbeleid in specifieke gebieden en ontwikkelingszones betekent tegelijkertijd ook dat in een groot deel van de stad een 'faciliterend grondbeleid' wordt gevoerd. Om bepaalde ontwikkelingen te stimuleren staat de gemeente primair een actief grondbeleid voor; daar waar het moet of wenselijk is, treedt de gemeente faciliterend op. Met deze keuze is tevens invulling gegeven aan de rol van de gemeente op het gebied van de ruimtelijke ontwikkeling in de stad. In de ontwikkelingszones (Grote Markt, Eemskanaalzone, Europapark, Suikerfabriek, CiBoGa hebben we een actieve rol. Voor de overige gebieden hebben we een passieve c.q. regisserende rol.

Strategisch vastgoed

Het strategische vastgoed bestaat voornamelijk uit onroerende zaken die aangekocht zijn ten behoeve van (her)ontwikkeling. In de periode tussen aankopen en de start van ontwikkeling dan wel sloop ten behoeve van de herontwikkeling, worden de gekochte (agrarische) gronden en bebouwde

onroerende zaken beheerd en geëxploiteerd. De gronden die ingezet worden voor de uitvoering van het grondbeleid zijn geëxploiteerd in diverse categorieën. Conform de verordening grondbedrijf van 6 februari 1986 wordt de volgende indeling gehanteerd:

- in (bouwgrond)exploitatie te nemen eigendommen (grondbank en gronden aangekocht op basis van een aankoopkrediet ten behoeve van toekomstige ontwikkelingen);
- niet in exploitatie te nemen eigendommen;
- in erfpacht of anderszins uitgegeven eigendommen.
- in (bouwgrond)exploitatie genomen eigendommen (grondexploitaties en bouwrijpe kavels).

Naast deze categorieën bestaat de categorie “verhuurde kavels”. Dit is een verzamelcategorie waarin alle verhuurde eigendommen worden opgenomen voor de periode waarin ze worden verhuurd. Onderstaand zal per onderdeel de ontwikkelingen worden weergegeven.

Nog in exploitatie te nemen eigendommen

De omvang van de voorraad nog te ontwikkelen gronden bedraagt 71,6 miljoen euro per 31 december 2013. De voorraad nog te ontwikkelen gronden is gesplitst in “Nog in exploitatie te nemen eigendommen” (13,1 miljoen euro) en de “Voorraad nog in exploitatie te nemen gronden” (58,5 miljoen euro). Van deze boekwaarde heeft 39,8 miljoen euro betrekking op de Suikerfabriek. Voor de tijdelijke invulling en exploitatie van de gronden van de Suikerfabriek zullen in 2015 vervolgvorstellingen gedaan worden.

In de begroting is rekening gehouden met de waarderingsuitgangspunten van het Besluit Begroting en Verantwoording. De hoofdregel is dat “Nog in exploitatie te nemen eigendommen” worden gewaardeerd op basis van verkrijgingsprijs c.q. vervaardigingsprijs. Uitzondering op de hoofdregel is de waardering op basis van ontwikkelingswaarde waarbij op basis van een raadsbesluit er een reëel en stellig voornemen bestaat dat deze in de nabije toekomst worden bebouwd en er een reëel programma is. Eind 2013 zijn nagenoeg alle onroerende zaken gewaardeerd tegen een waarde gebaseerd op huidige bestemming.

Eén consequentie van de waardering tegen de verkrijgingsprijs c.q. vervaardigingsprijs is dat er geen ruimte is voor activering van kosten. Met name de locatie Suikerfabriek, voormalige Alo locatie en het Hereplein hebben een jaarlijks niet kostendekkende exploitatie. In de begroting 2015 hebben wij het exploitatienadeel van deze locaties tezamen geraamd op circa 2,8 miljoen euro. Een ander gevolg is dat de waardering niet hoger mag zijn dan de verkrijgingsprijs c.q. vervaardigingsprijs. Naar verwachting zal in de komende jaren de waarde bij huidige bestemming mogelijk dalen. De omvang van de daling is op dit moment niet in te schatten. Dit daling is grotendeels afhankelijk van locatie-specifieke eigenschappen. In de begroting 2015 is hiervoor een stelpost meegenomen. In de begroting 2015 hebben we rekening gehouden met een mogelijke kleine afwijking.

Op 28 november 2012 heeft uw raad de gewijzigde verordening op de Grondbank vastgesteld. De verordening op de grondbank geeft ons de mogelijkheid om vooraf op basis van de vastgestelde structuurplannen, visies en bestemmingsplannen en het verwervingsplan strategische aankopen te verrichten en hierover achteraf verantwoording af te leggen. Bij de aanbidding van de nieuwe nota grondbeleid willen wij u een verwervingsplan ter besluitvorming voorleggen.

Bouwrijpe kavels

De categorie bouwrijpe kavels betreft gronden die na het afsluiten van een grondexploitatie nog niet verkocht zijn en beschikbaar zijn om te verkopen. De boekwaarde per 31 december 2013 bedraagt ruim 5,3 miljoen euro.

Erfpacht

In deze groep worden alle gronden (zowel particulier als bedrijven/industrieterreinen) geadministreerd die in erfpacht zijn uitgegeven. De boekwaarde per 31 december 2013 bedraagt 3,6 miljoen euro. In de vergadering van 28 september 2011 heeft u een motie aangenomen om erfpacht-plichtige particuliere woningbezitters in de binnenstad de mogelijkheid te bieden om de blote eigendom te verwerven. In september 2013 hebben wij u het voorstel tot uitwerking van deze motie erfpacht voorgelegd. Eind september 2013 is de uitvoering hiervan gestart. Alle erfpachters zijn schriftelijk op de hoogte gesteld en de gemeentelijke website is hierop aangepast. In 2015 zullen wij de uitwerking verder voortzetten. Verder worden de erfpachtcanons herzien. Afhankelijk van de van toepassing zijnde erfpachtvoorwaarden zullen de canons naar verwachting verlaagd worden. Dit komt voornamelijk doordat de te hanteren rentepercentages in de afgelopen jaren zijn gedaald. Ook leidt dit ertoe dat het resultaat op de erfpacht zal dalen van circa 200 duizend euro naar nihil dan wel mogelijk negatief zal worden. De voortgang van de herzieningen van de canons en de effecten op het resultaat wordt in 2015 in de Voortgangsrapportages meegenomen.

Verder is in de groep erfpacht de “commerciële erfpacht Waagstraat” ondergebracht. De canon bij commerciële erfpacht is voornamelijk afhankelijk van de gerealiseerde huuropbrengsten en kosten van de erfpachter. Het jaarresultaat in 2013 bedraagt 66 duizend euro positief. Het jaarlijkse resultaat wordt gevormd door de canonopbrengsten onder aftrek van de rentekosten en een vergoeding van de huurlasten aan de Bestuursdienst/Concernstaf ter dekking van de jaarlijkse huur voor de kantoorruimte aan het Waagstraatcomplex. Inmiddels is de huur opgezegd en zal de huur worden beëindigd per april 2016. De opzegging zal een negatief effect hebben op de erfpachtopbrengst indien bij datum van oplevering geen nieuwe verhuur plaatsvindt tegen minimaal dezelfde condities. Gezien de leegstand op de kantorenmarkt is dit risico groot. Momenteel wordt gewerkt aan een mogelijke invulling van de locatie tot het einde van de huurovereenkomst, die ertoe kan leiden dat de huur ook na 2016 wordt voortgezet.

Verhuurde kavels/Binnenbezittingen

De categorie verhuurde kavels betreft gemeentelijke panden en percelen grond die binnen het grondbeleid nog geen directe bestemming hebben en die voor langere tijd worden verhuurd of verpacht. De beleidsmatige doelstelling luidt: 'het op commerciële basis beheren van al dan niet tijdelijke, bij de gemeente in eigendom zijnde, onroerende zaken, met in achtneming van de gewenste bestemmingsflexibiliteit.' De boekwaarde van deze kavels per 31 december 2013 bedraagt 2,8 miljoen euro. Jaarlijks wordt het exploitatieresultaat bepaald en verrekend met de reserve grondzaken. Het verwachte exploitatieresultaat 2015 bedraagt 50 duizend euro. In de begroting 2013 hebben wij aangegeven dat dit resultaat onder druk staat. Ten eerste dalen de huuropbrengsten als gevolg van verminderde vraag en lagere huurprijzen. Daarnaast stijgen de onderhoudskosten, omdat een aantal objecten groot onderhoud vergt. Verder wordt vanaf 2013 vanuit het exploitatieresultaat een bijdrage geleverd aan de bezuinigingstaakstelling.

Grondexploitaties

De totale omvang van de boekwaarde van de grondexploitaties bedraagt per 31 december 2014 naar verwachting circa 465 miljoen euro. De boekwaarde is als volgt samengesteld:

- 85 miljoen euro in exploitatie te nemen gronden en overig grondbezit inclusief erfpacht
- 80 miljoen euro grondexploitaties
- 300 miljoen euro Meerstad.

Grote, complexe en/of risicovolle grondexploitaties zijn Meerstad, Europapark (inclusief station en Kempkensberg), CiBoGa, Westpoort, Grote Markt, Eemskanaalzone en de Oosterhamrikzone. Daarnaast zijn een aantal kleinere grondexploitaties zoals Reitdiep fase 3 en 4, Oosterparkstadion, Eemspoort, Eemspoort Zuid. In de rapportage grondbedrijf en de hierbij behorende bijlage Staat P is een uitgebreide toelichting opgenomen over de actuele stand van zaken van de grondexploitaties.

De grondexploitaties worden jaarlijks dan wel tweejaarlijks herzien. Bij de jaarlijkse herzieningen van de grondexploitaties staat de aanpak centraal zoals is opgenomen in het Meerjaren Uitvoeringsprogramma Structuurvisie 2011 (RO10.2469411). Deze aanpak in de volgende drie stappen is erop gericht om de financiële gevolgen van de crisis zoveel mogelijk te beperken en beheersbaar te houden:

- een analyse in regioverband van de markt vraag naar woningen, kantoren en bedrijventerreinen, om op basis daarvan te komen tot een her-prioritering en sanering van het aanbod;
- een kritische herwaardering van onze grond en grondexploitaties;
- bijstelling van de programma's op de kansrijke ontwikkellocaties (meer marktgericht), in combinatie met een andere manier van gebiedsontwikkeling die meer ruimte biedt voor flexibiliteit en waarbij we zoveel mogelijk samenwerken met potentiële gebruikers en marktpartijen.

Op basis van deze drie stappen worden per exploitatie of locatie beargumenteerde keuzes gemaakt en blijft het geheel voor uw raad transparant. Op grond van de uitkomsten van de herziening van een exploitatie of herwaardering van grond blijkt of het noodzakelijk is om gemeentelijke middelen te gebruiken ter dekking van een tekort. Daarnaast willen we de prikkel om verliezen te beperken zo groot mogelijk houden.

In de komende herzieningen van grondexploitaties komen we terug op de concrete gevolgen hiervan voor de betreffende grondexploitaties en op de mogelijkheden die ontstaan door het benutten van kansen. Naar verwachting zal in december 2014 een groot aantal herzieningen ter vaststelling voorgelegd worden. Ook in 2015 zullen wij deze aanpak hanteren bij de jaarlijkse herzieningen van de grondexploitaties. In de herziening gaan zullen we ook nader in op de ontwikkeling van de risico's van de grondexploitaties. Bijzonder aandachtspunten hierbij zullen met name de voortgang

in de uitgifte van kavels voor bedrijventerreinen en woningbouw zijn een aantal bijzondere risico's zoals de samenwerkingsovereenkomst Oosterhamriktracé tussen de gemeente Groningen en Nijestee en het effect hiervan op de grondexploitatie Oosterhamrikzone.

Voor de ontwikkeling van de stad zijn inmiddels forse investeringen gedaan in het verwerven en bouwrijp maken van gronden zowel binnenstedelijk als ook in de uitleggebieden. Voor de toekomst heeft de gemeente Groningen zijn een drietal grondexploitaties te typeren:

1. Gebiedsontwikkeling binnenstad (Oosterhamrikzone, CiBoGa, Europapark, Eemskanaalzone)
2. Gebiedsontwikkeling wonen uitleglocaties (Meerstad, Reitdiep fase III en IV de toekomstige Suikerfabrieklocatie)
3. Bedrijventerreinen (Westpoort, Zernike, Eemspoort en Eemspoort zuid)

Wij verwachten dat het Forum opgeleverd wordt eind 2016 dan wel begin 2017. De bouwexploitatie zal in verband met afronding van werkzaamheden doorlopen tot 2019. Daarnaast loopt de bouwexploitatie Grote Markt door tot 2017. De focus in de komende jaren ligt met name op de afzet van gronden in de gebiedsontwikkeling binnenstad en de bedrijventerreinen. Voor de periode 2014-2018 is de afzetverwachting voor bedrijfstreinen circa 23,5 ha en voor woningen 500 stuks. Om de risico's te managen van deze investeringen is het noodzakelijk om de investeringen te koppelen aan de afzetverwachting van gronden in de komende periode. Verder zal in de komende jaren de investeringsomvang in het bouw- en woonrijp maken van gronden binnen de grondexploitaties substantieel dalen ten opzichte van voorgaande periode. De investeringen zijn met name gericht op het verder bouwrijp- en woonrijp maken van de gronden, zodat de gronden verkocht kunnen worden.

De economische crisis en de kabinetsmaatregelen hebben het vermogen om te investeren bij ontwikkelaars en woningbouwcorporaties afgenomen. Daarnaast zijn de financieringsmogelijkheden voor (aanstaande) woningbezitters en ondernemers verkleind. Het gevolg is onder meer dat sommige ontwikkelingen van bestaande plannen stagneren en nieuwe ontwikkelingen worden uitgesteld. De gemeente wordt steeds vaker benaderd om in samenwerking met de markt en andere partijen ontwikkelingen te genereren. Gelet op het marktfalen en de problemen die (markt)-partijen momenteel ondervinden bij het zelf kunnen financieren van ontwikkelingen, denken we dat een mindere traditionele rol voor de Gemeente Groningen op het gebied van locatieontwikkeling nodig is. Hierbij willen wij aansluiten bij kansen en initiatieven in de markt en marktinitiatieven stimuleren en faciliteren. Tevens moet sprake zijn van een win-win situatie voor beide partijen, zonder dat dit voor de gemeente gepaard gaat met Het grondbedrijf kan hierdoor meer in een regisserende en kader-stellende rol komen, waarbij de uitvoering van de al dan niet tijdelijke ontwikkeling aan derden wordt overgelaten.

In de komende periode willen we onderzoeken welke instrumenten bruikbaar zijn variërend van garanties tot een eigen ontwikkelbedrijf. Om op gepaste wijze antwoord te kunnen geven aan de gewijzigde omstandigheden en zonder groot beslag te leggen op de gemeentelijke begroting zijn een aantal alternatieven mogelijk zoals:

- Exploitatie gemeentelijke parkeergarages;
- Strategische grondverwerving;
- Projectontwikkeling;
- Deelname in exploitatie onroerend goed;
- Garantstellingen, deelname in financiering.

In de afgelopen periode hebben we al ervaring opgedaan met het zelfstandig uitvoeren van ontwikkelingen. Inmiddels is de pilot Achter de Reitdijk succesvol afgerond. De pilot heeft zijn vervolg gekregen door binnen het plangebied Meerstad voor eigen rekening en risico 18 waterwoningen en een gedeelte woningbouw in fase I onder opdrachtgeverschap van de gemeente Groningen te realiseren. Ook is in 2012 voor drie locaties een collectief particulier opdrachtgeversschap gestart. Wij bieden in Europapark, Oosterhamrikkade en Meerstad locaties aan waar een gezamenlijk bouwproject gestart kan worden door particulieren. De projecten hebben veel belangstelling, echter de verkoop blijft achter vanwege beperkte financieringsmogelijkheden van de kopende partijen.

Resultaten en reserve grondzaken

Het doel van de bestemmingsreserve Grondzaken is het vormen van een toereikende buffer voor het opvangen van schommelingen in de resultaten op de grondexploitaties. Om de risico's die voortvloeien uit de grondexploitaties in uitleg- en binnenstedelijke ontwikkelingslocaties te kwantificeren wordt de risicoboxmethode gehanteerd. Het risico op een plantekort kan voortvloeien uit vertraging in het uitgiftetempo van gronden, uitgifte van gronden tegen lagere

grondprijzen dan in de exploitatiebegroting is voorzien, aanbesteding van civieltechnische werken en vertraging in het tempo van realisering et cetera.

Om de toereikendheid van de reserves van het grondbedrijf te meten wordt de geprognoseerde omvang van de reserve van het grondbedrijf vergeleken met de benodigde omvang. De geprognoseerde omvang van de reserve bestaat uit het actuele saldo van de reserve grondzaken inclusief rentebijbeschrijving bestemmingsreserve Euroborg en grondbank en de verwachte toekomstige resultaten en onttrekking die ten gunste of ten laste komen van de reserve grondzaken en grondbank.

De geprognoseerde omvang van de reserve grondzaken en grondbank per 31 december 2014 bedraagt 30,7 miljoen euro (exclusief de resultaatbestemming bij de jaarrekening 2014). Bij bepaling van het verwachte resultaat zijn de uitgangspunten gebruikt zoals deze zijn neergelegd in de nota resultaatbepaling. De uitgangspunten zijn als volgt:

- goed koopmansgebruik;
- gerealiseerde winsten worden verantwoord in de exploitatie onder aftrek van de nog te verwachten kosten. De nog te verwachten opbrengsten worden buiten beschouwing gelaten;
- winsten worden bepaald op jaarbasis;
- verliezen die op enig moment benoembaar, kwantificeerbaar, onontkoombaar en voorzienbaar zijn, worden als verlies genomen in het betreffende boekjaar;
- de waardering van het actief geschiedt tegen historische kostprijs of lager verwachte opbrengstwaarden. De afwaardering wordt ten laste van de exploitatie gebracht.

Winsten en verliezen worden conform de hiervoor geldende regeling ten gunste of ten laste van de reserve Grondzaken gebracht. De peildatum is 31 december. Het verwachte resultaat 2015 bedraagt 2,3 miljoen euro negatief. Het resultaat is de som van niet activeerbare rente-exploitatielasten van onder meer de Suikerfabriek, Alo Locatie, Hereplein en de overige nog in exploitatie te nemen gronden en bezittingen onder aftrek van resultaten op binnenbezittingen, erfpacht en de bijdrage nieuw beleid Suikerfabriek.

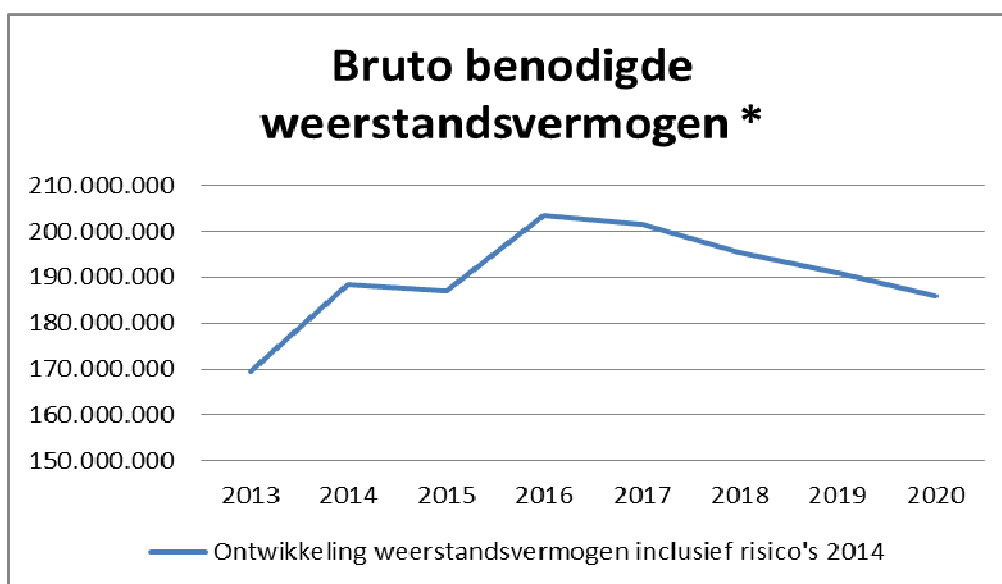
Onderdeel 4

Risico's van het grondbedrijf in relatie tot de reserve grondzaken en risicobeheersing

Vanwege de complexiteit en omvang van het grondexploitatieproces en de beheersing hiervan wordt vanaf 2003 de risicoboxenmethode gebruikt voor de beheersing van de risico's binnen de grondexploitatie. Voor het bepalen van de noodzakelijke omvang van de egaliseringsreserve zijn de in box 3 aangegeven risico's van de lopende grondexploitatie relevant. In de kadernota herijking weerstandsvermogen en risicomanagement is aangegeven dat de risicoboxenmethode gehanteerd zal gaan worden als de methode voor het bepalen van het weerstandsvermogen en is de methode nader toegelicht. De geactualiseerde kadernota is op 22 juni 2011 vastgesteld.

Per 31 december 2013 zijn de risico's met behulp van de risicoboxenmethode gekwantificeerd. De minimale omvang van de risico's die verband houden met grondexploitaties en nog in exploitatie te nemen gronden bedragen 71,5 miljoen euro en het benodigde weerstandsvermogen voor de grondexploitatie Meerstad bedraagt 93,9 miljoen euro. Tezamen bedraagt het weerstandsvermogen 165,4 miljoen euro. De berekening is gebaseerd op verwachtingen en aannames met betrekking tot toekomstige ontwikkelingen. De verwachte omvang van weerstandsvermogen per 31 december 2015 bedraagt circa 187 miljoen euro. De risicoboxenmethode is gebaseerd op het boxenmodel van de lopende grondexploitaties. Voor de (grond) exploitaties waarvoor nog geen uitvoeringskrediet beschikbaar is gesteld wordt aangenomen dat er voldoende bijsturingmogelijkheden aanwezig zijn dan wel subsidiebronnen of nieuwe beleidsmiddelen om een eventueel tekort af te dekken. De benodigde risicobuffer zal in 2015 toenemen met circa 22 miljoen euro. De toename komt deels door toegenomen onzekerheden omtrent met name grondopbrengsten en voor een deel door een toename van de boekwaarde (het geïnvesteerde vermogen) van onze projectenportefeuille.

Bij veel elementen is er een bepaalde mate van onzekerheid in onze aannames, analyses en voorspellingen. Op voorhand is niet aan te geven welke onzekerheden uiteindelijk leiden tot een tekort in de grondexploitatie. Om deze onzekerheden te beheersen willen we nog meer nadruk leggen op beheersmaatregelen (discussie over tijd, geld en kwaliteit) binnen onze projecten. Uit een voorlopige meerjaren prognose van het weerstandsvermogen blijkt het benodigde weerstandsvermogen in de komende jaren zal toenemen tot circa 200 miljoen euro. De ontwikkeling van het saldo ziet er als volgt uit.

* Berekening is gebaseerd op gegevens uit de herzieningen 2013. Definitieve berekening volgt op basis van actualisaties c.q. herzieningen 2014. In deze berekening is geen rekening gehouden met afslagen op concernniveau.

Het risico van de grondexploitaties wordt betrokken bij de beoordeling van het totale gemeentelijke risico en weerstandsvermogen. Om eventuele risico op te kunnen vangen beschikken we over een reserve grondzaken. Deze reserve is onderdeel van het gemeentelijk weerstandsvermogen. De verwachte omvang van de reserve grondzaken eind 2014 bedraagt ongeveer 30 miljoen euro. Gelet op de omvang van het risico is dit te weinig. Van de voorgestelde aanvulling van het weerstandsvermogen in deze begroting, stellen we voor om 19,9 miljoen euro toe te voegen aan de reserve grondzaken. Voor het risico dat niet kan worden opgevangen door de reserve grondzaken geldt het gemeentelijk weerstandsvermogen als achtervang. In 2016 willen we het weerstandsvermogen verder aanvullen met 14,4 miljoen euro.

Bij de gemeenterekening 2014 bekijken we de noodzakelijke omvang van de reserve grondzaken in relatie tot het totale gemeentelijke weerstandsvermogen.

In het najaar volgt een raadsvoorstel waarin voorgesteld wordt om de kosten die samenhangen met de aanleg van bovenwijkse voorzieningen binnen grondexploitaties te activeren. Door de activering van deze activa kunnen de structurele middelen geruild worden tegen incidentele middelen. Deze incidentele middelen worden onder meer ingezet voor de versterking van het weerstandsvermogen.

Onderdeel 5

Sturing en verantwoording

Gedurende het jaar wordt in de diverse planning en control documenten zoals de begroting, de tussenrapportages en de jaarrekening gerapporteerd over de afzonderlijke onderdelen van het grondbeleid. Daarnaast wordt jaarlijks over het gevoerde grondbeleid gerapporteerd middels de rapportage Grondbank en één keer per jaar middels de rapportage Grondbedrijf met de bijlage Staat P. In de rapportage Grondbedrijf wordt een samenvatting gegeven van de stand van zaken en ontwikkelingen van het grondbedrijf inclusief het grondbezit. De Staat P geeft de stand van zaken per grondexploitatie weer. De bestaande regels over de winstafroaming worden gevolgd en in de Staten P/ rapportage Grondbedrijf wordt hierover verantwoording afgelegd.

Verder worden de herzieningen van de grondexploitaties volgens het ritme zoals dat is vastgelegd in de nota "De gemeenteraad aan het stuur" en de nota Grondbeleid 2010-2014 ter besluitvorming voorgelegd. Voor de slotcalculaties wordt jaarlijks op basis van de geldende regelgeving een planning opgesteld. De slotcalculaties van de af te sluiten complexen worden aan het einde van het desbetreffende kalenderjaar ter besluitvorming aangeboden.

LOKALE HEFFINGEN

In deze paragraaf geven we een toelichting op de lokale belastingen en heffingen. Aan de orde komen het beleid ten aanzien van de lokale heffingen, de opbrengsten, de kostendekkendheid van de tarieven, het kwijtscheldingsbeleid dat we hanteren en de lastendruk van de lokale heffingen voor de burger in vergelijking met andere grotere gemeenten.

BELEID LOKALE HEFFINGEN

Lokale heffingen betreffen zowel publiek- als de privaatrechtelijke heffingen. De publiekrechtelijke heffingen worden onderscheiden naar belastingen en rechten:

- Belastingen: de opbrengsten van belastingen vallen onder de algemene middelen en kunnen vrij worden besteed. De bekendste zijn de onroerende-zaakbelasting, de logiesbelasting en de hondenbelasting. Bij belastingen is kostendekkendheid niet aan de orde;
- Rechten: dit zijn vergoedingen voor concrete prestaties door de gemeente geleverd. De opbrengst van de rechten is niet vrij besteedbaar: de opbrengsten moeten aangewend worden voor de gerelateerde prestaties. Voorbeelden zijn de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de leges burgerzaken. Bij rechten kijken we naar de kostendekkendheid. Er geldt een wettelijke limiet van maximaal 100% kostendekkendheid.

Privaatrechtelijke heffingen zijn alle heffingen die niet zijn vastgelegd in een leges- of belastingverordening. In Groningen maken we onderscheid tussen algemene tarieven die vooraf zijn bepaald en voor iedere afnemer gelden en commerciële tarieven. Bij de laatste opereert de gemeente als marktpartij in een concurrerende omgeving. Wettelijke limieten voor kostendekkendheid gelden niet, maar de gemeente heeft wel zelf een beleid voor kostendekkendheid.

Hieronder geven we een beknopte uiteenzetting van het gemeentelijke beleid met betrekking tot de belangrijkste lokale heffingen:

- Onroerende-zaakbelasting;
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing;
- Bouwleges;
- Parkeergelden.

Onroerende-zaakbelasting

De onroerende-zaakbelasting is de belangrijkste gemeentelijke belasting, niet alleen qua omvang, maar ook omdat de opbrengst tot de algemene middelen behoort en dus naar eigen inzicht besteed kan worden. De belangrijkste functie is het genereren van inkomsten. De hoogte van een aanslag is afhankelijk van de waarde van een pand en van de door uw raad vastgestelde tarieven. Daarbij wordt onderscheid gemaakt naar eigenaren van woningen, eigenaren van niet-woningen en gebruikers van niet-woningen. De waarde van de woningen en bedrijven in de stad wordt ieder jaar opnieuw bepaald.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing wordt als bestemmingsheffing aangemerkt, omdat de opbrengst niet naar de algemene middelen vloeit, maar dient ter dekking van de kosten van afvalinzameling en -verwerking. Het uitgangspunt is dat deze kosten - inclusief de kosten van kwijtscheldingen - volledig gedekt worden uit de opbrengst van de afvalstoffenheffing. Het aantal bewoners van een woning bepaalt de hoogte van het tarief. Er wordt gedifferentieerd naar vier categorieën, namelijk eenpersoonshuishoudens, tweepersoonshuishoudens, huishoudens van drie tot en met zeven personen en huishoudens van acht personen of meer. Hiermee wordt invulling gegeven aan het principe 'de vervuiler betaalt'. Deze tariefdifferentiatie heeft dus niet gedragsbeïnvloeding ten doel, de belangrijkste functie is het genereren van inkomsten om de voorziening mogelijk te maken.

Rioolheffing

De kosten voor het beheren en in stand houden van het rioolstelsel worden door een heffing verhaald. Per 1 januari 2009 is het rioolrecht omgevormd tot een rioolheffing. Hierbij hebben gemeenten naast de zorgplicht voor afvalwater en hemelwater ook de zorgplicht gekregen voor grondwater. De opbrengst van de rioolheffing is geoormerkt, met als uitgangspunt 100% kostendekkendheid. De belangrijkste functie is dus het genereren van inkomsten om de voorziening mogelijk te maken. De rioolheffing kan zowel van de eigenaar (aansluitrecht) als van de gebruiker

(afvoerrecht) worden geheven. Wij kennen alleen het aansluitrecht, waarbij een vast bedrag per aansluiting in rekening wordt gebracht.

Bouwleges

Bouwleges worden geheven om de kosten van het proces van bouwvergunningverlening te dekken. De belangrijkste functie is dus het genereren van inkomsten om de voorziening mogelijk te maken. Het tarief wordt bepaald door de hoogte van de bouwkosten (aanneemsom exclusief BTW). Ook voor de bouwleges is ons beleid een kostendekkendheid van 100%. Een complicatie bij de bepaling van de kostendekkendheid is dat door een wisselende omvang van de bouwprojecten de opbrengst van jaar tot jaar sterk fluctueert. Daarnaast is vooraf moeilijk te schatten hoeveel de opbrengst in enig jaar zal bedragen.

Parkeergelden

De parkeergelden bestaan uit een publiekrechtelijk en een privaatrechtelijk deel. Het publiekrechtelijk deel wordt ook wel parkeerbelasting genoemd en daaronder vallen de tarieven voor het parkeren bij parkeermeters en -automaten, de boetes voor het rood staan bij parkeermeters en -automaten en de tarieven voor parkeervergunningen. Onder het privaatrechtelijk deel vallen de tarieven voor parkeergarages en buurtstallingen. Het uitgangspunt is dat het parkeerbedrijf in totaal kostendekkend is. De parkeerbelasting is de belasting waarbij de doelstelling van regulering expliciet in de wet is vastgelegd. In de tariefstelling mag onderscheid gemaakt worden naar parkeerduur (kort/lang), het moment waarop wordt geparkeerd (dag/avond/weekend), het gebied waar wordt geparkeerd en het type vergunning. In Groningen maken we gebruik van de toegestane differentiatiemogelijkheden. We sturen zowel met tarieven, de duur van parkeren als met de beschikbaarheid van parkeerplaatsen.

Kwijtscheldingsbeleid

Met het hanteren van een kwijtscheldingsregeling geeft de gemeente een deel van zijn burgers de mogelijkheid om voor een lager tarief in aanmerking te komen. De ruimte om een eigen gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid te voeren is beperkt. De criteria waaraan kwijtscheldingsverzoeken getoetst worden, zijn op rijksniveau vastgesteld. We mogen wel zelf bepalen voor welke belastingen en heffingen we kwijtschelding verlenen en welk deel van de belastingaanslag of heffing we kwijtschelden.

We verlenen kwijtschelding voor:

- hondenbelasting, alleen voor de eerste hond en tot 60%;
- afvalstoffenheffing. Mensen die vijf jaar of langer op het sociale minimum zitten, krijgen volledige kwijtschelding van de afvalstoffenheffing. De andere kwijtscheldingsgerechtigden krijgen 57% van het aanslagbedrag kwijtgescholden. Een groot deel van de kwijtscheldingsgerechtigden krijgt de kwijtschelding automatisch. Zij hoeven geen formulier in te vullen en bewijsstukken te overleggen. Als van een formulier gebruik wordt gemaakt geldt een termijn van drie maanden waarbinnen een kwijtscheldingsverzoek moet worden ingediend.

Vernieuwde kostenverdeelsystematiek

De afgelopen periode is gewerkt aan een vernieuwing van de kostenverdeelsystematiek. Als logisch gevolg van deze nieuwe verdeelsystematiek doen zich herverdeeffecten voor en wijken de percentages kostendekkendheid van de tarieven in de begroting 2015 af van dekkingspercentages in de begroting 2014. De aanleiding voor de vernieuwing van de kostenverdeelsystematiek is tweeledig. In de eerste plaats zijn het de ambtelijke reorganisaties die een nieuw systeem van kostentoerekening noodzakelijk maken. In het oude dienstenmodel had iedere dienst een eigen methode van kostentoerekening met ook een eigen toerekening van overhead. Met de opheffing van de diensten en de decentrale directies middelen werken deze diensttoerekeningen niet meer. In de nieuwe structuur is er één SSC dat als centrale directie middelen voor de gehele gemeente werkt. Deze organisatiewijzigingen maken een nieuwe gemeentebrede kostenverdeelsystematiek noodzakelijk. Voor die vernieuwing is nog een tweede reden. Het tarievenonderzoek van Deloitte dat eerder dit jaar is uitgevoerd wees uit dat de kostentoerekening aan getarifeerde producten op het punt van de transparantie verbetering behoeft. Met het nieuwe model voor de kostentoerekening is invulling gegeven aan deze aanbeveling. Het nieuwe model is in samenwerking met Deloitte ontwikkeld.

De nieuwe kostenverdeelsystematiek leidt tot herverdeeffecten en vooral bij 'kleine' tarieven als de leges Leegstandswet, leges Huisvestingswet en leges ligplaatsvergunning tot dekkingspercentages die afwijken van de percentages in de begroting 2014. Deze afwijkingen zijn een gevolg van de veranderde systematiek. Het is niet uitgesloten dat er in de komende tijd nog verfijningen plaats zullen vinden in de kostenverdeelsystematiek waardoor het beeld de komende jaren nog wijzigt. Dat deze verfijningen wellicht nog nodig zijn is inherent aan een complexe en ingrijpende operatie die het opzetten van een nieuwe kostenverdeelsystematiek nu eenmaal is.

OPBRENGSTEN EN ONTWIKKELING KOSTENDEKKENDHEID

In de begroting geven we jaarlijks een overzicht van de opbrengsten van de belastingen, en de belangrijkste rechten en heffingen. In onderstaande tabel wordt een samenvatting gegeven van de gerealiseerde opbrengsten in 2013 en de geraamde opbrengsten voor 2014 en 2015. De tarieven voor iedere heffing worden in het najaar door middel van een apart raadsvoorstel vastgesteld.

Soort belasting of heffing	(bedragen x 1.000 euro)			
	Opbrengst rekening 2013	Opbrengstactuele begroting 2014	Opbrengst begroting 2015	Toename van 2014 naar 2015
Belastingen				
Onroerende zaakbelasting (OZB)	57.124	59.767	61.384	1.617
Roerende zaakbelasting (RZB)	86	70	73	3
Hondenbelasting	827	825	857	32
Logiesbelasting	1.265	1.055	1.055	0
Precariobelasting	596	527	554	27
Parkeerbelasting	7.059	7.382	7.659	277
Rechten en heffingen				
Afvalstoffenheffing	26.146	24.308	25.354	1.046
Reinigingsrechten	71	95	vervallen	n.v.t.
Marktgeden	691	642	712	70
Rioolheffing	13.915	14.043	14.793	750
Begrafnisrechten	1.242	1.332	1.370	38
Leges Burgerzaken	2.255	2.584	3.528	944
Leges Bouwactiviteiten	3.858	6.269	6.183	86-
Leges Huisvestingswet	73	136	138	2
Instemmingsbesluit Telecommunicatieverordening en Graafverordening	184	132	177	45
Leges Drank & Horeca	171	188	171	17-
Havengelden	122	145	124	21-
Parkeergelden (privaatrechtelijk)	6.042	7.146	7.348	202

Hieronder wordt dit beeld toegelicht. Als gevolg van de gewijzigde kostenverdeelsystematiek is voor individuele rechten en heffingen een toelichting op meer-/minderopbrengsten en op de ontwikkeling van de kostendekkendheid niet meer in alle gevallen mogelijk c.q. zinvol.

Onroerende-zaakbelasting

De raming van de OZB opbrengst stijgt met 1,6 miljoen euro. De grootste onderdelen betreffen de nominale tariefstijging van 873 duizend euro, een volumeontwikkeling (nieuwbouw) van 300 duizend euro en eerdere besluitvorming van uw raad om de OZB-opbrengst met 173 duizend euro te verhogen in verband met verlaging van de afvalstoffenheffing als gevolg van verlaging van het BORG niveau van onderhoud.

Hondenbelasting

De opbrengst hondenbelasting stijgt met 32 duizend euro, onder andere als gevolg van de nominale tariefstijging.

Precariobelasting

De precariobelasting is een belasting voor het gebruik van gemeentegrond en is een algemeen dekkingsmiddel. In Groningen hebben we echter een relatie gelegd tussen de opbrengst van de belasting en de kosten. Inzet is dat de kosten van handhaving in de openbare ruimte volledig gedekt worden uit de opbrengst precariobelasting. Op begrotingsbasis nemen de baten precariobelasting ten opzichte van 2014 toe met 27 duizend euro (totaal: 554 duizend euro). Dit kan worden verklaard door de indexering en volume effecten. De kostendekkendheid op begrotingsbasis bedraagt 106%.

Parkeerbelasting

De opbrengst van de parkeerbelasting stijgt met 277 duizend euro, voornamelijk als gevolg van de indexering van de tarieven en overige inkomsten. De parkeerbelasting is het publiekrechtelijk deel van de parkeergelden. Het betreft de opbrengst van de parkeerkaartjes, de naheffingen en de

parkeervergunningen. In het publiekrechtelijke deel zijn ook de kosten van het (gratis) fietsparkeren meegenomen. Het parkeerbedrijf beoogt als geheel 100% kostendekkend te zijn. De in mei gepresenteerde meerjarenprognose laat voor 2015 een tekort zien van 347 duizend euro. Met de voorgestelde maatregelen bij de begroting 2015 is er sprake van een sluitende begroting.

Afvalstoffenheffing

De opbrengsten afvalstoffenheffing stijgen met 1,0 miljoen euro door een toename van het aantal aansluitingen en mutaties in de overige opbrengsten zoals de scheiding van kunststoffen. De tarieven voor de afvalstoffenheffing 2015 zijn ongewijzigd ten opzichte van 2014. De tarieven worden bepaald door de verwachte kosten voor de afvalinzameling per aansluiting te berekenen. De kosten voor de afvalinzameling stijgen ten opzichte van 2014. Naast een verwachte toename van het afvalaanbod (door gunstiger economische omstandigheden en een toename van het aantal aansluitingen), is ook rekening gehouden met de aanpassing van de afvalstoffenbelasting. Hierdoor zal vanaf 1 januari 2015 niet alleen belasting worden geheven over het afval dat wordt gestort, maar ook over het afval dat wordt verbrand in Nederland. Deze factoren hebben een kostenverhogend effect, maar door een toename van het aantal aansluitingen blijven de tarieven in 2015 op hetzelfde niveau als in 2014.

Tarieven 2015:

1-persoons huishouden	€ 238,32
2-persoons huishouden	€ 278,64
3/7-persoons huishouden	€ 336,00
>8-persoons huishouden	€ 446,28

Bij eerdere besluitvorming over de inzet van de Egalisatiereserve afvalstoffenheffing is besloten tot verruiming van de kwijtscheldingsregeling en verlaging van de tarieven. Voor de jaren 2015 t/m 2018 houdt dit een onttrekking in aan de reserve van jaarlijks 1,3 miljoen euro. Vanwege de inzet van de egalisatiereserve komt de kostendekkendheid 2015 uiteindelijk uit op 94%.

Reinigingsrechten

De reinigingsrechten zijn ingaande 2015 vervallen. De bedrijven die in 2014 een aanslag voor reinigingsrecht kregen worden moeten een commercieel contract voor de inzameling van bedrijfsafval afsluiten.

Marktgeden

De opbrengsten marktgeden zijn in 2015 begroot op 712 duizend euro (inclusief indexering). De kosten zijn geraamd op 714 duizend euro. Het tarief is daarmee nagenoeg kostendekkend. Ten opzichte van de begroting 2014 vallen baten en de lasten hoger uit.

Rioolheffing

Voor de tariefberekening zijn de uitgangspunten uit het Groninger Water- en Rioleringsplan (GWRP) en de effecten van de vervangingsinvesteringen voor 2015 doorgerekend. Ook zijn de gevolgen van de nieuwe kostenverdeelssystematiek meegenomen in de herberekening van het tarief. De inkomsten stijgen met 750 duizend euro. De stijging bestaat uit een toename van de opbrengst van de heffingen met 462 duizend euro. De toename wordt veroorzaakt door de stijging van het tarief van € 136,8 naar € 138,85 en een stijging van het aantal aansluitingen met 250, van 103.822 naar 104.072. Hiermee ontstaat er een 100% kostendekkende exploitatie. De resterende stijging van 287 duizend euro wordt veroorzaakt door een stijging van de overige inkomsten riolering. Eind 2014 bieden wij tegelijk met de kredietaanvraag voor vervangingsinvesteringen voor 2015 de actualisatie van het GWRP 2014-2018 aan.

Begrafnisrechten

Als gevolg van de nieuwe kostenverdeelssystematiek is de kostendekkendheid van de begrafnisrechten gestegen van 100% naar 106%. Hiermee wordt de wettelijke opbrengstlimiet van honderd procent kostendekking overschreden. Wij stellen daarom voor om bij de begrafnisrechten de nominale compensatie van 1,7% niet toe te passen en de tarieven aanvullend met 4,3% te verlagen.

Leges Burgerzaken

De leges Burgerzaken zijn gebaseerd op de kostentoerekening conform het raadsbesluit van november 2006. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de producten Burgerzaken waarvoor de gemeente zelf de tarieven kan bepalen, in totaliteit kostendekkend zijn. Dat zijn de tarieven voor inlichtingen/ afschriften GBA en huwelijken. De leges rijbewijzen zijn vanaf 1 januari 2014 gemaximeerd. Voor andere producten geldt dat het vaststellen van de tarieven ontleend wordt aan rijksregelgeving. De kostentoerekening naar de onderliggende producten is gebaseerd op de verwachte hoeveelheid aangevraagde en afgegeven producten. Daarnaast is, bij het berekenen van de kostendekkendheid rekening gehouden met de compensabele BTW. De totale kostendekkendheid van de producten Burgerzaken komt uit op 79 % (2014: 79%). De raming van de

leges Burgerzaken is 944 duizend euro hoger dan in 2014. Dit komt doordat de opbrengst van de rijksleges ad 1,516 miljoen euro in de opbrengstraming van 2015 is opgenomen, terwijl die daar in 2014 geen deel van uitmaakte. Daarnaast is er een opbrengstdaling van 550 duizend euro, bestaande uit o.a. een taakstelling voor het tarief rijbewijs van 325 duizend euro, in verband met invoering maximumtarief.

Leges Bouwactiviteiten

Bouwleges worden geheven om de kosten van het proces van bouwvergunningverlening te dekken. In de begroting is rekening gehouden met de grote bouwprojecten op basis van kengetallen (5-jaarsgemiddelde) voor de leges tot 200 duizend euro en de legesopbrengsten boven de 200 duizend euro. De werkelijke opbrengsten kunnen met een optimale prognosemethode altijd nog afwijken. Er kunnen mutaties in onderhavige projecten plaatsvinden en vertragingen optreden. Ook marktontwikkelingen kunnen het beeld sterk beïnvloeden. Om risico's van tegenvallende inkomsten zoveel mogelijk uit te sluiten, besloot uw raad in 2001 een bestemmingsreserve in te stellen. Deze reserve is niet meer toereikend. Voor 2015 zijn de inkomsten bouwleges naar beneden bijgesteld. De begrote leges bouwactiviteiten komen in 2015 uit op 6,1 miljoen euro. De totale inkomsten bouwleges bedragen 6,183 miljoen euro. Dit is inclusief overige inkomsten ter dekking van onderhoudskosten van een applicatie en indirecte kosten. De kostendekking komt uit op 96%. In 2014 was in totaal 6,269 miljoen euro begroot. De daling van de inkomsten uit leges komt door minder bouwplannen leges tot 200 duizend euro. Het nadeel van 82 duizend euro dat ontstaat door de verlaging van de tarieven begrafenisrechten, willen wij compenseren door een verhoging van de leges omgevingsvergunning. Het dekkingspercentage van de leges omgevingsvergunning is 96% terwijl volledige kostendekking het door u vastgestelde uitgangspunt is. Om de opbrengst van deze leges met 82 duizend euro te verhogen is een tariefverhoging van 1,3% noodzakelijk. De kostendekking stijgt hierdoor naar 97%.

Leges Huisvestingswet

Het gaat hier om leges voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning conform de Huisvestingswet. Concreet gaat het om:

- gehele of gedeeltelijke onttrekking van woonruimte aan de bestemming tot woonruimte;
- samenvoeging van woonruimte met andere woonruimte;
- omzetting van zelfstandige woonruimte in onzelfstandige woonruimte.

De opbrengsten zijn voor 2015 begroot op 138 duizend euro, inclusief de indexering van 1,5%. Ten opzichte van de begroting 2014 is dit een afname van 2 duizend euro. De lasten zijn begroot op 94 duizend euro en de kostendekking op begrotingsbasis bedraagt 147%. Het dekkingspercentage wijkt af van het percentage in de begroting 2014. Dit komt door de herverdeeleffecten van de nieuwe kostenverdeelsystematiek.

Leges Instemmingsbesluiten Telecommunicatieverordening en Graafverordening

De opbrengsten instemmingsbesluiten stijgen met 45 duizend euro. De toename wordt veroorzaakt door de stijging van het tarief van € 424,30 naar € 430,66. Daarnaast is het variabele tarief per strekkende meter sleuf verhoogd van € 2,05 naar € 2,08. In de tarievennota kostendekking 'Publiekrechtelijke Tarieven' is vastgesteld dat het legestartief voor instemmingsbesluiten 100% kostendekkend moet zijn. De tariefstijging leidt tot een 100% kostendekkende exploitatie. De toename van de opbrengst wordt daarnaast veroorzaakt door de toename van het aantal verwachte aanvragen instemmingsbesluiten naar 284 en het aantal strekkende meter naar 27.000.

Leges Drank, Horeca en Prostitutie

Ten opzichte van 2014 zijn de begrote leges met 17 duizend euro afgenomen. Dit kan worden verklaard door een verwachte afname van het aantal vergunningen drank, horeca (6 duizend euro) en prostitutie (11 duizend euro). De kosten zijn ten opzichte van de begroting 2014 met 32 duizend euro gedaald. Dit komt enerzijds door de afname van het aantal vergunningen en anderzijds door de nieuwe kostenverdeelsystematiek hetgeen tot herverdeeleffecten leidt. Voor het aantal verleende vergunningen is uitgegaan van een gemiddelde. In werkelijkheid fluctueert het aantal vergunningen. Zo wordt een prostitutievergunning verleend voor een periode van 3 jaar.

Havengelden

De begrote opbrengsten havengelden komen uit op 124 duizend euro (inclusief indexering). De begrote opbrengsten zijn ten opzichte van 2014 21 duizend euro lager. Door het vertrek van de containeroverslag uit de Scandinavische havens in Groningen lopen de inkomsten uit de beroepsvaart (havengelden) terug. Daarnaast is er sprake van een algemene teruggang in de goederenoverslag. De kostendekking bedraagt nu 88%.

Parkeergelden privaatrechtelijk

Dit betreft de tarieven voor parkeergarages en buurtstallingen. De opbrengst voor 2015 wordt geraamd op 7,348 miljoen euro. Ten opzichte van de begroting 2014 is dat een stijging van 202 duizend euro. Het parkeerbedrijf beoogt als geheel 100% kostendekkend te zijn. De in mei gepresenteerde meerjarenprognose laat voor 2015 een tekort zien van 347 duizend euro. Met de voorgestelde maatregelen bij de begroting 2015 is er sprake van een sluitende begroting.

Leegstandswet

Het gaat om leges voor vergunningen tijdelijk verhuur woningen op grond van de Leegstandswet. In de begroting 2015 zijn de inkomsten leges ten opzichte van begroting 2014 nagenoeg gelijk gebleven. De inkomsten uit leges van de leegstandswet na indexering bedragen 13 duizend euro. Door wet- en regelgeving en nieuwe termijnen in relatie tot het proces van vergunningverlening, die regelmatig moeten worden bevestigd is in 2015 meer ureninzet ten opzichte van 2014 begroot. Verder leidt de nieuwe kostenverdeelsystematiek 2015 tot herverdeeleffecten en vooral bij 'kleine' tarieven zoals de leegstandswet. De lasten zijn begroot op 18 duizend euro en de kostendekkendheid op begrotingsbasis bedraagt 75%.

Makelaarstaxaties (faxen)

Door uw raad is besloten om leges te heffen voor het opvragen van gegevens door makelaars voor het opstellen van taxatierapporten in verband met bijvoorbeeld de aan- en verkoop van woningen, echtscheidingen en successieaangifte. De inkomsten uit leges makelaarstaxaties begroting 2015 na indexering bedragen 50 duizend euro. De lasten zijn begroot op 34 duizend euro en de kostendekkendheid op begrotingsbasis bedraagt 146%. Het dekkingspercentage wijkt af van het percentage in de begroting 2014. Dit komt door de herverdeeleffecten van de nieuwe kostenverdeelsystematiek.

Vellen van houtopstand

Door uw raad is besloten om met ingang van 1 maart 2014 leges te gaan heffen voor aanvragen omgevingsvergunningen voor het vellen van een houtopstand. In de begroting 2015 zijn de inkomsten uit leges voor het vellen van de houtopstand na indexering 106 duizend euro. De lasten zijn begroot op 129 duizend euro en de kostendekkendheid op begrotingsbasis bedraagt 83%. Bij het vaststellen van het legestartief is uitgegaan van 100% kostendekkendheid. Door de nieuwe kostenverdeelsystematiek die tot herverdeeleffecten leidt, wijkt het dekkingspercentage af.

Leges Kansspelen

Het gaat om leges voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een aanwezigheidsvergunning in gevolge van de Wet op de Kansspelen met betrekking tot een speelautomaat of automaten. Ten opzichte van de primitieve begroting 2014 zijn de begrote leges met 5 duizend euro afgenomen. Dit komt door een verwachte afname van het aantal vergunningen leges kansspelen. De kosten zijn ten opzichte van de begroting 2014 met 12 duizend euro gedaald. Dit komt enerzijds door de afname van het aantal vergunningen en anderzijds door de nieuwe kostenverdeelsystematiek hetgeen tot herverdeeleffecten leidt.

Leges APV Verkeer

In het kader van de beëindiging mandaatconstructie gemeente Groningen - Regiopolitie is in 2001 naast de handhavingstaken tevens genoemde vergunningverlening naar de Gemeente Groningen overgegaan. In de begroting van de baten 2015 zijn naast de legesinkomsten van de APV Verkeer ontheffingen ook overige inkomsten ter dekking van de verkeersmaatregelen in het kader van evenementen en festiviteiten meegenomen. De inkomsten uit leges APV verkeer ontheffingen na indexering bedragen 44 duizend euro en de overige inkomsten 109 duizend euro. De lasten zijn begroot op 164 duizend euro en de kostendekkendheid op begrotingsbasis bedraagt 94%. De toerekening van lasten is inclusief verkeersmaatregelen in het kader van evenementen en festiviteiten.

Leges Gehandicapten parkeerkaart

De opbrengsten zijn begroot op 89 duizend euro. De lasten zijn begroot op 211 duizend euro en de kostendekkendheid bedraagt 42%. De leges zijn niet kostendekkend voor alle kosten die de Gemeente Groningen maakt, maar zijn een tegemoetkoming in die kosten. Zo heeft uw raad destijds besloten.

OVERZICHT KOSTENDEKKENDHEID

Eind 2010 heeft uw raad de uitgangspunten voor het Groningse tarievenbeleid herbevestigd. Uitgangspunt is dat de gebruikers de volledige kostprijs voor onze producten en diensten betalen. Op dit uitgangspunt gelden de volgende uitzonderingen:

- indien de toegankelijkheid tot een voorziening of tarieven van voorzieningen in de omgeving daartoe aanleiding geeft, kan een nader te bepalen lager tarief worden vastgesteld;

- indien het handhaven van de openbare orde en veiligheid dat wenselijk maakt, kan een nader te bepalen lager tarief worden vastgesteld.

Kostendekkendheid publiekrechtelijke heffingen

In de hiernavolgende tabel wordt inzicht gegeven in de kostendekkendheid van de publiekrechtelijke heffingen. Per soort heffing worden de begrote kosten en opbrengsten naast elkaar gezet. De tabel is gesplitst naar rechten en heffingen die onder de Legesverordening vallen en rechten en heffingen die onder overige verordeningen vallen. Voor de onderdelen die onder de Legesverordening vallen is de indeling van het VNG-model 2010 gevolgd. Mede als gevolg van de invoering van de Europese Dienstenrichtlijn en de omgevingsvergunning (Wabo) wordt namelijk de kostendekkendheid van leges niet meer bepaald voor de verordening als geheel, maar zijn er clusters van dienstverlening aangewezen die verschillende regels voor kostendekkendheid kennen:

- cluster Algemene dienstverlening: kostendekkendheid geldt op het niveau van de cluster;
- cluster Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning/Wabo: kostendekkendheid geldt op het niveau van de cluster;
- cluster Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn: de kostendekkendheid wordt bepaald op het niveau van samenhangende diensten binnen de cluster.

Soort Heffing (Publiekrechtelijk)	criterium Kostendekkendheid	Artikel Legesverordening	Begrote Opbrengsten 2015	Toegerekende Kosten	Dekkings- percentage
Legesverordening indeling volgens model 2010					
Titel 1. Algemene Dienstverlening					
I. Afgifte gerelateerd met wettelijk maximum:					
a. Reisdocumenten	Deels Kosteloos en	4,3	2.271	2.936	77%
b. Verklaring Omtrent Gedrag	wet.max	4,4/4,5	193	341	57%
c. Inlichtingen \ Afschriften BS		4,2	127	216	59%
Totaal afgifte gerelateerde leges en wettelijk			2.591	3.494	74%
II. Afgifte gerelateerd zonder wettelijk maximum:					
a. Huwelijksvoltrekkingen	Deels Kosteloos	4,1	214	109	197%
b. Inlichtingen \ Afschriften GBA		4,2	133	245	54%
c. Rijbewijzen	Max. Tarief	4,6	590	621	95%
Totaal Afgifte gerelateerde leges zonder wettelijk maximum:			937	975	96%
Totaal Afgifte gerelateerde leges			3.528	4.469	79%
Naturalisaties		4,7	118	109	108%
Leges Leegstandswet		1,11	13	18	75%
Toegangspasje ondergrondse container	100%	7,7	1	1	100%
Instemmingsbesluit Telecommunicatieverordening en Graafverorde	100%	5.14/5.15	177	177	100%
Leges APV - Winkeltijdenwet		1,13	3	3	100%
Leges Huisvestingswet		1,10	138	94	147%
Leges Ligplaatsvergunning voor woonschepen		1,18	26	27	95%
Leges Kansspelen		1,14	23	11	208%
Leges APV - Verkeer	Beperkt	1,17	153	164	94%
Leges Makelaarsfaxen			50	34	146%
Gehandicapten parkeerkaart			89	211	42%
Totaal Algemene Dienstverlening			4.320	5.316	81%
Titel 2. Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning					
Omgevingsvergunning					
Leges Bouwactiviteiten		2,2.1	6.183	6.441	96%
Leges Aanlegactiviteiten		2,2.2	1	1	100%
Leges ingebruikname brandveiligheid			20	20	100%
Leges Handelsreclame		2,2.5	6	6	100%
Totaal leges omgevingsvergunning	100%		6.211	6.469	96%
Vellen Houtopstand			106	129	83%
Totaal Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning			6.317	6.597	96%
Titel 3. Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn					
Hoofdstuk 1 Horeca en Hoofdstuk 3 Prostitutie					
Leges APV - Drank en Horeca		3,1	171	176	97%
Leges APV - Prostitutie		3,3	36	32	113%
Hoofdstuk 2 Organiseren Evenementen of Markten					
Leges Diversen (muziekvergunningen)	Beperkt	3.1,2/3.1.7	1	1	100%
Leges Evenementen	Beperkt	-	100	647	15%
Hoofdstuk 4 Splitsingsvergunning Woonruimte					
Leges splitsingsvergunning	0	3,4	27	27	100%
Hoofdstuk 5 Leefmilieuverordening					
Leges Inzage milieudossier		7,5	1	1	100%
Totaal Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn			335	884	38%
Totaal Legesverordening			10.972	12.797	86%
Overige:					
Afvalstoffenheffing	100%		25.354	26.830	94%
Reinigingsrecht	100%		0	0	0%
Marktgelden	100%		712	714	100%
Rioolheffing	100%		14.793	14.775	100%
Havengelden	100%		124	141	88%
Begravenisrechten	100%		1.370	1.288	106%
Precario-belasting			554	521	106%
Totaal Overige Verordeningen			42.907	44.269	97%
Totaal Publiekrechtelijk			53.879	57.066	94%

De Legesverordening kent in totaal een kostendekking van 86%. Te zien valt dat ook op clusterniveau de kostendekking niet boven de 100% uitkomt. De overige verordeningen komen op een gezamenlijke kostendekking van 97% uit. Nieuw is dat we dit jaar ook de precariobelasting, hoewel dus formeel een belasting, meenemen in het overzicht van kostendekkendheid. De kostendekkendheid van alle publiekrechtelijke heffingen inclusief precario komt dan uit op 94%.

KOSTENDEKKENDHEID PRIVAATRECHTELIJKE HEFFINGEN

Het uitgangspunt van de gemeente is dat de privaatrechtelijke tarieven minimaal kostendekkend zijn. Voor een aantal tarieven geldt echter dat toegankelijkheid van voorzieningen en marktwerking er toe kunnen leiden dat een lager dan kostendekkend tarief wordt gehanteerd. Bij privaatrechtelijke commerciële tarieven is een risico- en winsttoeslag toegestaan. De kostendekkendheid van de verschillende privaatrechtelijke heffingen wordt in het volgende overzicht weergegeven:

Soort Heffing (Privaatrechtelijk)	Begrote Opbrengsten 2015	Toegerekende Kosten	Dekkingspercentage
Inzameling bedrijfsafval	8.261	8.220	101%
Commerciële straatreiniging	967	967	100%
Onderhoud en reparaties derden	620	551	113%
Verkoop brandstof	907	901	101%
Leasen	247	246	100%
Kermissen	219	144	152%
Stadsschouwborg / Oosterpoort			
Stadsschouwborg/Oosterpoort - Zakelijke tarieven	534	584	92%
Stadsschouwborg/Oosterpoort - Culturele tarieven	6.029	13.223	46%
CBK-kunsttuitleen	354	432	82%
Sportaccommodaties, zwembaden en Kardinges			
Sportaccommodaties, zwembaden en Kardinges - lasten incl. kapitaallasten	6.935	19.767	35%
Sportaccommodaties, zwembaden en Kardinges - lasten excl. Kapitaallasten	6.935	16.232	43%
<i>Samenstelling sportaccommodaties, zwembaden en Kardinges excl. Kapitaallasten</i>			
Sportaccommodaties, zwembaden en Kardinges - lasten excl. Kapitaallasten - Sporthallen	1.092	1.586	69%
Sportaccommodaties, zwembaden en Kardinges - lasten excl. Kapitaallasten - Sportparken	1.372	2.202	62%
Sportaccommodaties, zwembaden en Kardinges - lasten excl. Kapitaallasten - Gymlokalen	770	1.346	57%
Sportaccommodaties, zwembaden en Kardinges - lasten excl. Kapitaallasten - Zwembaden	2.418	7.361	33%
Sportaccommodaties, zwembaden en Kardinges - lasten excl. Kapitaallasten - IJsbanen	1.282	3.737	34%
Parkeergelden privaatrechtelijk	7.348	8.572	86%

Uit de tabel komt naar voren dat niet alle tarieven 100% kostendekkend zijn. De belangrijkste onderschrijdingen lichten wij toe.

De Oosterpoort en de Stadsschouwborg

Bij de prijsstelling van activiteiten wordt onderscheid gemaakt in zakelijke tarieven (die marktconform zijn) en culturele tarieven (gedeeltelijk kostendekkend). De zakelijke prijzen gelden voor de 'bedrijfsmatige' activiteiten, zoals de horeca en vergaderarrangementen. Hieraan ligt ten grondslag dat de Oosterpoort en de Stadsschouwborg marktconform moet werken, dit onder meer ter voorkoming van concurrentievervalsing met andere aanbieders in Groningen. In de begroting gaan wij voor de zakelijke tarieven uit van een kostendekkendheid van 100 procent. Voor de culturele prijzen wordt een prijstabel gehanteerd. Deze prijstabel geeft per cultuursoort een bandbreedte voor de prijsstelling en daarmee de onderhandelingsruimte voor de programmeurs. De uiteindelijke entreprijs van een kaartje is maatwerk per voorstelling.

Sportaccommodaties

De gemeente hanteert als uitgangspunt dat de tarieven niet volledig kostendekkend hoeven te zijn in verband met de toegankelijkheid van de voorzieningen en de concurrentie van vergelijkbare voorzieningen in de regio. Hoewel de kostendekkendheid in percentages per jaar kan verschillen, blijft dat uitgangspunt van kracht.

Parkeergelden privaatrechtelijk

Dit betreft de tarieven voor parkeergarages en buurtstallingen. Het parkeerbedrijf beoogt als geheel 100% kostendekkend te zijn. De in mei gepresenteerde meerjarenprognose laat voor 2015 een tekort zien van 347 duizend euro. Met de voorgestelde maatregelen bij de begroting 2015 is er

sprake van een sluitende begroting. De kostendekkendheid van het privaatrechtelijk deel bedraagt 86%. De kostendekkendheid van het publiekrechtelijk deel (de parkeerbelasting) bedraagt 169%.

LOKALE LASTENDRUK

Om de lokale lastendruk van Groningen te vergelijken met die in andere gemeenten maken we gebruik van gegevens uit de publicatie 'Kerngegevens belastingen grote gemeenten 2014' van de stichting COELO. Onderzoeksinstituut COELO, verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen, verricht jaarlijks onderzoek naar de gemeentelijke woonlasten in de grootste gemeenten in Nederland. In het overzicht zijn de woonlasten van Groningen in 2014 afgezet tegen die van 34 andere grote gemeenten. Weergegeven worden de lasten van de OZB, de reinigingsheffing (afvalstoffenheffing) en de rioolheffing voor een huishouden van gemiddelde omvang in een woning met gemiddelde waarde. Als woonlasten geldt de som van die drie. Groningen staat in 2014 qua hoogte van de woonlasten op de dertiende plaats, zie de laatste kolom.

Woonlasten 2014 voor een meerpersoonshuishouden in een woning met gemiddelde waarde (euro)				
Gemeente	Ozb-Eigenaar	Reinigingsheffing (1)	Rioolheffing (1)	Woonlasten (2)
Zaanstad	250,49	273,46	280,48	804,43
Emmen	318,23	276,40	175,75	770,38
Deventer	257,62	325,07	179,40	762,10
Enschede	261,30	310,44	186,72	758,46
Leiden	364,36	270,43	120,46	755,25
Delft	246,23	323,25	183,05	752,53
Haarlem	264,42	332,00	155,00	751,42
Westland	292,95	222,84	227,42	743,21
Arnhem	366,41	205,56	166,55	738,52
Rotterdam	188,59	372,50	177,10	738,19
Breda	233,61	319,68	179,52	732,81
Venlo	342,84	220,88	168,51	732,23
Groningen	258,02	336,00	136,80	730,82
Sittard-Geleen	279,28	273,99	174,60	727,87
Zoetermeer	348,40	272,92	88,85	710,17
Haarlemmermeer	265,75	322,80	119,76	708,31
Utrecht	226,58	252,96	227,37	706,91
Maastricht	232,98	298,33	173,51	704,82
Almere	262,94	306,39	127,78	697,11
Nijmegen	404,59	156,91	132,57	694,07
Ede	279,92	238,44	166,49	684,85
Assen	273,36	221,49	180,44	675,29
Apeldoorn	283,21	246,90	139,29	669,39
Lelystad	311,77	274,48	70,37	656,62
Leeuwarden	214,78	243,21	187,47	645,46
Amersfoort	278,70	240,00	114,81	633,52
Amsterdam	143,85	339,30	149,41	632,56
Dordrecht	203,56	255,72	164,25	623,53
Zwolle	243,41	269,23	104,10	616,74
Middelburg	168,76	274,42	173,19	616,37
's-Hertogenbosch	222,99	258,00	108,96	589,95
Eindhoven	187,75	241,00	148,00	576,75
's-Gravenhage	125,81	287,64	132,30	545,75
Alkmaar	184,46	238,68	114,90	538,04
Tilburg	192,18	230,68	109,54	532,40
Laagste	126	157	70	532
Hoogste	405	373	280	804
Gemiddelde	226	287	156	669

(1) Meerpersoonshuishouden
(2) Woonlasten zijn berekend als de som van ozb, rioolheffing en reinigingsheffing.
Bron: COELO

VERNIEUWING SOCIAAL DOMEIN

Op 1 januari 2015 treden de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) en de nieuwe Jeugdwet in werking. Hiermee wordt de gemeente verantwoordelijk voor een fors aantal taken op het gebied van zorg en ondersteuning die in 2014 nog onder de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten en de Wet op de jeugdzorg vielen. Naast deze veranderingen is vanaf 1 augustus 2014 de Wet Passend Onderwijs in werking getreden. Dat betekent dat scholen een passende plek moeten zoeken voor elke leerling. Bovendien is op 1 januari 2015 de Participatiewet van kracht (zie programma werk & inkomen).

De decentralisaties vormen een opgave, maar tegelijkertijd biedt het mogelijkheden om de sociale infrastructuur in de stad effectiever te organiseren. Naast het uitwerken en implementeren van de Wmo 2015 en de nieuwe Jeugdwet, willen we de manier van ondersteunen vernieuwen. Dat betekent ook dat we het anders gaan organiseren. Dit veranderingsproces noemen wij de transformatie. Op deze manier willen we komen tot een integraal en ontkokerd ondersteuningsaanbod op de gebieden werk, jeugd en WMO.

Vanuit het programma Vernieuwing Sociaal Domein geven we vorm aan deze transformatie. In deze paragraaf gaan we in op wat we daartoe in 2015 willen doen.

Relevante beleidsnota's

Nota Integrale Toegang Sociaal Domein (mei 2013)

Groningen voor elkaar. Visie en uitgangspunten vernieuwing van het sociale domein (september 2012)

Jeugd - Ieders zorg! (september 2012)

Meerjarekader Wet maatschappelijk ondersteuning Samen Sterk in Stad 2012-2015 (mei 2012)

Meedoen maakt het Verschil (februari 2014)

Definitief Beleidsplan Vernieuwing Sociaal Domein 2015 gemeente Groningen (oktober 2014) (onder voorbehoud van vaststelling)

Uitvoeringsplan Vernieuwing Sociaal Domein 2015 gemeente Groningen (oktober 2014) (onder voorbehoud van vaststelling)

Ontwikkelingen

AWBZ naar de Wmo

Sinds 2007 zijn gemeenten al verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Vanaf 2015 komen er nieuwe taken bij. Gemeenten worden onder andere verantwoordelijk voor dagbesteding, individuele begeleiding, onafhankelijke cliëntondersteuning en de inkomensondersteuning chronisch zieken en gehandicapten. De opgave die voor ons ligt is om al deze nieuwe taken - binnen de daarvoor beschikbare budgetten - te verbinden met de taken waar we vanaf 2007 al verantwoordelijk voor zijn. Een andere opgave waar we voor staan is om de verschillende vormen van dagbesteding en/of begeleiding een plek te geven in en te verbinden met de gebiedsgerichte aanpak.

Daarnaast krijgen we in het kader van de decentralisatie AWBZ als centrumgemeente ook een aantal extra verantwoordelijkheden erbij, zoals beschermd wonen en de begeleiding Maatschappelijke opvang/Vrouwenopvang. Gemeenten worden hiermee verantwoordelijk voor vrijwel de gehele extramurale AWBZ-zorg.

Jeugdhulp & zorg

De gemeenten zijn en blijven verantwoordelijk voor het preventief jeugdbeleid, de jeugdgezondheidszorg (JGZ), de licht ambulante hulpverlening en de coördinatie van de zorg die meestal binnen de Centra voor jeugd en Gezin (CJG) wordt uitgevoerd. Op 1 januari 2015 krijgen gemeenten daarnaast de regie over de jeugd-GGZ, de provinciale jeugdzorg (waaronder het meldpunt kindermishandeling, de kindertelefoon, de ambulante en residentiële jeugdzorg en pleegzorg), de gesloten jeugdzorg, de jeugdreclassering, de jeugdbescherming en de zorg voor de jeugd-LVG, de licht verstandelijk gehandicapten. In de nieuwe Jeugdwet staat een wettelijke 'zorgplicht' van gemeenten in plaats van het huidige 'recht op zorg'. De Jeugdwet geeft gemeenten een mate van vrijheid om te bepalen welke hulp nodig is en hoe deze wordt ingezet, maar noemt wel expliciete verantwoordelijkheden en taken.

Gebiedsgerichte aanpak

We willen dat onze burgers - wanneer nodig - gebruik kunnen maken van kwalitatief goede ondersteuning en zorg. Daarnaast willen we dat de kosten voor zorg en ondersteuning betaalbaar blijven. Om dit te bereiken geven we allereerst meer ruimte aan mensen zelf. Mensen zijn goed in staat om kansen te creëren, initiatieven te ontplooien en al dan niet samen met het netwerk oplossingen te bedenken voor eventuele problemen. We houden ook vast. Daarom zijn we bezig

een ondersteuningsstructuur te ontwikkelen die dicht bij de burger staat, het zogeheten gebiedsgericht werken. Dit is niet nieuw. We doen ook al veel in wijken vanuit andere programma's. In het Sociale Domein willen we deze aanpak de komende jaren verder ontwikkelen. Concreet betekent deze aanpak voor onze inwoners niet de gang van het ene loket naar het andere, maar een laagdrempelige plek in de eigen leefomgeving van waaruit verschillende disciplines in samenspraak met bewoners (en het netwerk) problemen aanpakken. Sociale (wijk)teams staan in de gebiedsgerichte aanpak centraal, waarbij de focus ligt op het leveren van maatwerk, integraal werken over meerdere leefgebieden en het uiteindelijke resultaat.

Analyse

Hoe staan we ervoor?

De gemeente Groningen staat voor de opgave om met minder geld vanaf 2015 ondersteuning te bieden aan inwoners die om wat voor reden dan ook een vorm van ondersteuning nodig hebben op het gebied van opvoeden en opgroeien, begeleiding en beschermd wonen. We zoeken dan ook naar een nieuw evenwicht tussen formele en informele zorg, tussen collectieve en individuele voorzieningen en tussen 'wij lossen jouw probleem op' en zoek het zelf maar uit'. We kiezen voor ontkokering en voor het tot stand brengen van nieuwe verrassende verbindingen. Allemaal met een doel: zorgen dat iedereen zo goed mogelijk mee kan doen aan de samenleving en dat niemand aan de kant hoeft te staan.

We willen burgers, die dat nodig hebben, zo goed mogelijk ondersteunen. Dat doen we vanuit een gebiedsgerichte en integrale aanpak. Daarom zijn we bezig een ondersteuningsstelsel te ontwikkelen dat dicht bij de burger staat, het zogeheten gebiedsgericht werken. We werken toe naar een stadsbrede dekking van sociale teams. In 2014 hebben we hierin stevige stappen gezet. Eind 2014 zijn zes sociale teams operationeel.

De sociale teams ontwikkelen we door tot sociale wijkteams. De te ontwikkelen sociale wijkteams zijn breder en richten zich op alle inwoners, die ondersteuning nodig hebben. In 2014 hebben we stappen gezet om het sociaal team Beijum door te ontwikkelen tot sociaal wijkteam (start 1 januari 2015).

Doelen

Wat willen we bereiken?

In 2014 hebben we vooral ingezet op het uitwerken en implementeren van de Wmo 2015 en de nieuwe Jeugdwet, waaronder het contracteren van zorgaanbieders, het regelen van de financiering en sturing van het ondersteuningsaanbod en het introduceren van dit aanbod bij onze burgers. Vanaf 2015 willen we nog steviger inzetten op de transformatie. Dit vraagt om een veranderstrategie. Voor 2015 betekent dat, dat we vooral gaan inzetten op:

- Werkende weg leren samen met het veld; een voorbeeld hiervan zijn de sociale teams;
- Gezamenlijk, ook met het veld, ontwikkelen van innovatieve voorzieningen. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan vernieuwende vormen van dagbesteding en zorgarrangementen die beter op elkaar aansluiten;
- Stapsgewijs vernieuwen door onder andere het opgaan van de CJG's, Stips en zorg- en hulpverleners in de sociale wijkteams;
- Minder gebruik van (langdurige) zorgtrajecten;
- Aandacht voor cultuurverandering. Vernieuwing is onmogelijk zonder een culturomslag bij de gemeente, maatschappelijke partners, beroepskrachten en inwoners. Gezamenlijk zetten we in op de omslag naar een gekantelde werkwijze waarbij eigen kracht, inzet van het informeel netwerk, wederkerigheid, zelfredzaamheid en participatie leidend zijn. Bovendien zetten we als gemeente in op het stellen van minder regels en het bieden van meer vrijheid en ruimte.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

In het Uitvoeringsplan Vernieuwing Sociaal Domein 2015 gemeente Groningen hebben we concreet aangegeven wat we in 2015 gaan doen. Een aantal belangrijke activiteiten geven we hieronder weer.

- Het bieden van passende zorg en ondersteuning voor onze inwoners;
- In 2015 werken we toe naar een stadsbrede dekking van sociale teams;
- Op 1 januari 2015 start het eerste sociale wijkteam;
- In 2015 ontwikkelen we een tweede sociaal team door tot sociaal wijkteam;
- In 2015 bouwen we de stedelijke toegang om naar toegangen per gebied per 1 januari 2016;
- Samen met de Groninger gemeenten, zorginstellingen en betrokkenen geven we vorm aan de transformatie Jeugd conform de afspraken in het Regionaal Transitie Arrangement;
- Inzetten op versterking van het voorliggende veld in het bijzonder voor de jeugd.

BEDRIJFSVOERING

Efficiënt, samenwerkend, open en flexibel

We streven naar een efficiënte en op samenwerking gerichte organisatie die zoveel mogelijk integraal werkt. Dat betekent samenwerken met elkaar, tussen de verschillende domeinen en met de stad. We staan voor een dienstbare overheid waarbij we invloed en betrokkenheid vergroten en ruimte laten voor initiatieven uit de samenleving. Dit vraagt een open en meedenkende houding van de medewerkers. Een organisatie die laagdrempelig is, die gebiedsgericht werkt en flexibel is. Deze flexibiliteit maakt de organisatie toekomstbestendig.

Inleiding

Bedrijfsvoering betreft de aansturing van de organisatie, zoals deze onderscheiden kan worden van de feitelijke uitvoering en van het bepalen van beleid. Bedrijfsvoering staat ten dienste van de feitelijke uitvoering en heeft daarmee indirect invloed op de dienstverlening die we leveren aan onze burgers, bedrijven en andere belanghebbenden.

Met de vorming van een Shared Service Center (SSC) en een Concernstaf (CS) is de bedrijfsvoering binnen de gemeente Groningen vanaf 2014 centraal georganiseerd.

In deze paragraaf geven we inzicht in de stand van zaken en de gewenste ontwikkelingen van onze gemeentelijke bedrijfsvoering voor 2015. We beantwoorden dit vanuit de vraag I. 'wat voor gemeente willen we zijn' (college ambities) en II 'wat voor gemeente moeten we zijn' (wettelijke ontwikkelingen). Daarnaast gaan we in op een aantal onderwerpen op basis van eerdere toezeggingen aan de raad.

Wat voor gemeente willen we zijn

1 Groningen, 1 gemeente

De gemeente Groningen is de afgelopen jaren getransformeerd van een decentrale, sectorale dienstenstructuur naar een concernmodel met een netwerk aan organisatieonderdelen. De nadruk in deze transitie lag op één Groningen, één organisatie, aangestuurd door het Groninger Management Team (GMT). Hiermee is de sturing in de organisatie aangepast en is een groot aantal organisatie onderdelen anders georganiseerd.

Bundeling bedrijfsvoering

Een belangrijke wijziging in de organisatie is de bundeling van de bedrijfsvoeringsfuncties. Het jaar 2014 stond vooral in het teken van het overeind houden van de dienstverlening. Ook heeft een eerste harmonisatie van processen en gegevens plaatsgevonden. In 2015 zullen we onze bedrijfsvoering door ontwikkelen waarbij een tweede harmonisatieslag van processen en gegevens noodzakelijk is. Daar waar gegevens en informatie op meerdere plekken, verschillend werden vastgelegd, worden deze op een uniforme wijze vastgelegd waardoor betere (integrale) concernsturing mogelijk wordt. Dit is o.a. aan de orde bij de centralisering van het vastgoed en informatieveiligheid.

Coalitie akkoord 'Voor de verandering'

De samenleving is in rap temp veranderd en doet dat nog steeds. Inwoners, bedrijven en instellingen positioneren zich anders in de stedelijke samenleving en willen een rol die daarbij hoort: kritisch en actief. Zij verwachten een overheid die daarop inspelt. Dat is een uitgelezen kans voor ons als gemeente om potenties te benutten en het begrip participatie waarlijk inhoud te geven.

Samenwerking, gebiedsgericht werken en integraliteit zijn belangrijke pijlers van het coalitieakkoord.

We staan voor een dienstbare overheid die in haar handelen steeds doordrongen is van het feit dat mensen de stad maken. De aanpak van maatschappelijk-economische vraagstukken gebeurt in gezamenlijkheid, er wordt naar elkaar geluisterd op basis van gelijkwaardigheid. Verwachtingen en mogelijkheden worden besproken en gerespecteerd. Wij lossen als overheid niet meer alles op, hetzij financieel, hetzij met regelgeving. Aan de andere kant heeft de overheid de wijsheid niet meer in pacht, het 'wij weten wel wat goed voor u is' behoort tot het verleden. Daar hoort openheid en transparantie bij.

Daarnaast willen we geen verkokerde overheid. Niet de gang van het ene loket naar het andere, maar naar een laagdrempelige plek in een wijk. Waar iedereen kan binnenlopen, waar mensen met elkaar in contact komen en verschillende disciplines in samenspraak met bewoners naar oplossingen zoeken. Deze samenredzaamheid maakt mensen sterker. We willen een organisatie zijn die laagdrempelig is, met medewerkers die met één been in de samenleving staan en met één been

in de organisatie. Een organisatie die gebiedsgericht werkt en flexibel is. Deze flexibiliteit maakt de organisatie ook toekomstbestendig, klaar voor de vele veranderingen die nog volgen.

Deze veranderende rol van onze gemeente betekent een gedragsverandering, van zowel onze medewerkers als onze burgers. Het betekent ook een grote ommekeer in de ambtelijke organisatie en stelt eisen aan onder andere de verdere organisatieverandering, personeelsontwikkeling, strategische personeelsplanning, zaakgericht werken en digitalisering.

Organisatieverandering

Analyse

Hoe staan we ervoor

Tal van onderdelen maken een intensief verandertraject door. In 2013 is gestart met een leiderschapsprogramma dat in 2014 is afgerond met het teamleidersprogramma.

Er hebben grootschalige verhuizingen plaatsgevonden waardoor veel medewerkers in een ander gebouw met andere collega's zitten.

In maart 2014 is de stand van zaken organisatieontwikkeling opgemaakt. De belangrijkste opgave is dat onze organisatie zich zo ontwikkelt dat het kan blijven bijdragen aan de stad Groningen en de wensen die er zijn, vertaald naar de eisen die dit aan de medewerkers in de organisatie stelt. We hebben de nadruk in 2014 daarom gelegd op alle medewerkers en op veranderen door te experimenteren, te improviseren en te denken door te doen.

Alle medewerkers bij elkaar vormen de organisatie van de gemeente Groningen. Zij vormen samen het succes van onze organisatie en hebben verschillende talenten. In de kern gaat de organisatieontwikkeling daarom over gedrag. Het gaat erom dat alle medewerkers binnen de gemeente zelf hun eigen verantwoordelijkheid nemen en - ook heel belangrijk - kunnen nemen. Dit doen ze samen. Samen met collega's, met het college, met de raad, met de samenleving. Daarbij wordt helder afgesproken welke resultaten worden behaald. De belangrijkste vraag voor medewerkers binnen de organisatie is: wordt de stad (of organisatie en dus indirect weer de stad) hier beter van? Zo ja, dan wordt gekeken op welke manier de gemeente kan bijdragen. Op verschillende plekken werken medewerkers al zo.

Doelen

Wat willen we bereiken

- Een meer wendbare organisatie die snel inspelt op nieuwe ontwikkelingen en veranderingen en makkelijker kan mee bewegen met krimp en groei binnen de organisatie. Een organisatie waar mobiliteit van medewerkers normaal is;
- De flexibiliteit zodanig vergroten dat nieuwe herplaatsers worden voorkomen;
- Meer medewerkers die eigen verantwoordelijkheid nemen, afgesproken resultaat behalen en samenwerken. Die het gedrag vertonen dat past bij 'De Andere Overheid' zoals beschreven in het collegeprogramma 'Voor de Verandering';
- Meer gezamenlijkheid (ambtenaren, college, raad, stad) 'leren' die andere rol te spelen;
- Medewerkers die hun talenten ontwikkelen.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen

We gaan net als in 2014 uit van de methode waarin het bevorderen van het goede centraal staat (appreciative inquiry). Dus: 'wat werkt wel' in plaats van 'wat gaat verkeerd'. Het tweede belangrijke uitgangspunt is dat we van onderop losmaken en van bovenaf weer verbinden. We veranderen we door te experimenteren en vooral door te doen en hier weer van te leren. We stimuleren en faciliteren medewerkers zelf de regie te voeren over hun eigen loopbaan en naar vermogen bij te dragen aan de ontwikkeling van de organisatie.

We gaan:

- Verzilveren van kansen in de organisatie die flexibiliteit en mobiliteit mogelijk maken en tegelijkertijd opruimen van de belemmeringen die dit in de weg zitten;
- Via allerlei manieren (o.a. storytelling, corporate story) het gewenste gedrag bij medewerkers laten zien, uitvergroten, stimuleren en belemmeringen wegnemen (in de organisatie of individueel);
- Werken in experimenteer/leeromgevingen (VERANDERLAB's) om in gezamenlijkheid een andere rol te ontwikkelen.
- De beschikbare middelen voor vorming, opleiding en mobiliteit in samenhang inzetten voor individuele loopbaanontwikkeling, versterken vakmanschap en de gewenste gedragsveranderingen.

Personeelsontwikkeling

Strategische personeelsplanning en personeelsschouw

Analyse **Hoe staan we er voor?**
In 2014 hebben we inzichtelijk gemaakt welke uitstroom op basis van pensionering de komende vijf jaar plaatsvindt en welke functies de komende jaren vrijkomen en moeten worden ingevuld. Dit is gebeurd aan de hand van gesprekken met het management.

Doelen **Wat willen we bereiken**
We willen als gemeente zo tijdig mogelijk kunnen anticiperen op de vervangingsvraag (wat we als organisatie nodig hebben) door te weten welke kwaliteiten we in huis hebben. Hierdoor kunnen we beter sturen op mobiliteit van personeel, het matchen van herplaatsingskandidaten op vacatures en de externe inhuur verminderen.

Activiteiten **Wat gaan we hiervoor doen**
In 2015 wordt een personeelsschouw gedaan voor het gehele personeelsbestand. Hierbij maken we zo veel mogelijk gebruik gemaakt van standaardisering. De strategische personeelsplanning zal een verdiepingsslag krijgen, waarbij de behoefte van de organisatie, zoals die zich in 2015 heeft ontwikkeld, leidend zal zijn.

Integriteit

Analyse **Hoe staan we er voor**
In december 2013 heeft de raad het college gevraagd haar te informeren over het integriteitsbeleid van de gemeente aan de hand van de Ambtenarenwet (art. 125quater) en de 'modelaanpak basisnormen integriteit openbaar bestuur en politie' (2006). Aan de hand van deze informatie kan de raad vervolgens bepalen welke punten de jaarlijkse rapportage integriteit in de gemeenterekening dient te bevatten.
In 2014 is geïnventariseerd wat de gemeente in huis heeft als het over integriteit gaat en waar we het precies over hebben op ambtelijk niveau. Conclusie is dat er op het gebied van integriteit normen, verplichtingen en regelingen zijn op de verschillende gebieden en er is een gedragscode gemeente Groningen. Het uitgangspunt voor 2015 is vooral het accent te leggen op integer handelen en dit als gespreksthema en in de verschillende organisatieonderdelen breed op de agenda te zetten.

Doelen **Wat willen we bereiken**
Het doel voor 2015 is de bewustwording rondom integriteit concernbreed te vergroten en onder de aandacht te brengen dat integriteit vooral een kwestie is van doen, van het bespreekbaar maken en van voorbeeldgedrag. Integer handelen is een normale manier van doen binnen de gemeente Groningen en moet zo blijven.

Activiteiten **Wat gaan we hiervoor doen**
In deze "Aanpak traject integriteit" zullen we integer handelen breed op de kaart zetten in de (ambtelijke) organisatie. Een aanpak die zich kenmerkt door direct een beweging in gang te zetten om integriteit in de dagelijkse praktijk levend te maken. Integriteit is van ons allemaal, geldt voor ons allemaal en is een kwestie van doen. Doen, door er aan te werken, bewust te zijn van het eigen gedrag, er op aanspreekbaar zijn en anders te gaan handelen. Het uitgangspunt is om met de directies integriteit op te pakken en te kijken welke thema's bijzondere aandacht nodig hebben. De bedoeling is dat zoveel mogelijk medewerkers meedoen en met elkaar over de thema's praten. Wat is gewenst gedrag, wat niet en waarom, hoe gaan we hier mee om en wat betekent dit voor een eventuele actualisatie van de gedragscode. In het vervolgtraject is het de bedoeling het thema met regelmaat op de agenda te zetten in (werk)overleggen en als vast onderdeel van het functioneringsgesprek. Integriteit is op deze manier een normaal en regelmatig terugkerend onderdeel van de HRM-werkbegeleidingscyclus.

Werkbegeleiding

Analyse **Hoe staan we ervoor**
We voeren jaarlijks met alle medewerkers gesprekken gevoerd in het kader van de werkbegeleidingscyclus. Deze cyclus kent twee vaste momenten: het functionerings- en het beoordelingsgesprek. Uitgangspunt is dat deze gesprekken met alle medewerkers worden gevoerd. De uitzonderingen hierop zijn langdurig zieken en medewerkers die in de loop van het jaar in of uit dienst treden.

Doelen	<p>Wat willen we bereiken</p> <p>De werkbegeleiding is er voor om de doelen van de gemeente en de doelen van de medewerker op elkaar af te stemmen. Daarbij gaat het enerzijds om het behalen van resultaten en anderzijds om het stimuleren van ontwikkeling.</p> <p>We verbeteren de werkbegeleidingscyclus in de komende jaren door explicieter en op een meer uniforme wijze te sturen op resultaten, competenties, mobiliteit en persoonlijke ontwikkeling. Sturen op resultaten draagt bij aan het behalen van de organisatiedoelstellingen, sturen op competenties ondersteunt het voeren van het gesprek over houding en gedrag. Beide dragen bij aan inzicht in het potentieel binnen onze organisatie en in de opleidingen waaraan behoefte is. In 2015 zetten we in eerste instantie in op het behalen van 100% van de te voeren gesprekken. Daarnaast werken we de komende jaren aan verbetering van de werkbegeleidingscyclus.</p>
Activiteiten	<p>Wat gaan we hiervoor doen</p> <p>In 2015 zetten we in eerste instantie in op het behalen van de norm van 100% gesprekken. In het verlengde hiervan verbeteren we de werkbegeleidingscyclus.</p> <p>Afhankelijk van de uitkomsten van het in gang gezette onderzoek naar de invoering van het systeem van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) van functiebeschrijving- en waardering (HR21), zal dit systeem in 2015 mogelijk ingevoerd worden. Dit houdt in dat we gaan werken met generieke functiebeschrijvingen, waarbij het maken van resultaatafspraken en het sturen daarop des te belangrijker wordt.</p> <p><i>Generatiepact</i></p>
Analyse	<p>Hoe staan we ervoor</p> <p>In het Sociaal Statuut 2014-2018 zijn afspraken gemaakt over het Generatiepact. De kern van dit pact is dat medewerkers van 55 jaar en ouder tijd kunnen inleveren, waarvan de gemeente een deel voor haar rekening neemt. De besparing die dit de gemeente oplevert, wordt gebruikt voor bezuinigingen en jonge instroom. In 2014 zijn we gestart met een campagne om de doelgroep van het Generatiepact te interesseren voor deelname.</p>
Doelen	<p>Wat willen we bereiken</p> <p>Gedurende de looptijd van het Sociaal Statuut komen ongeveer 1500 medewerkers in aanmerking voor de regeling. We streven naar een deelname van 10% van de doelgroep. Hiermee kunnen we uiteindelijk een besparing op de loonkosten van circa 500 duizend euro realiseren, die als bezuiniging wordt ingeboekt, en circa 12 fte jonge medewerkers aantrekken.</p>
Activiteiten	<p>Wat gaan we hiervoor doen</p> <p>In 2015 zetten we de al ingezette campagne voort. In de campagne wordt een mix van communicatie instrumenten ingezet, waaronder een brochure, informatiebijeenkomsten, informatie op intranet en contactmogelijkheden met specialisten op het gebied van de regelingen, salarissen en pensioenen.</p> <p><i>Arbo en verzuim</i></p>
Analyse	<p>Hoe staan we ervoor</p> <p>In 2013 bedroeg het ziekteverzuim (exclusief zwangerschapsverlof) 5,4 %. Tot en met juli 2014 bedroeg het voortschrijdend jaargemiddelde van het ziekteverzuim (exclusief zwangerschapsverlof) 5,2 %. De meldingsfrequentie lag in 2013 op 1,4. Tot en met juli 2014 was het voortschrijdend jaargemiddelde van de meldingsfrequentie 1,2. Dat zijn gemiddelden voor de hele organisatie. Er zijn echter kleine verschillen in ziekteverzuim bij de verschillende taken die we uitvoeren (beleid, uitvoering, beheer, toezicht). Zo ligt het ziekteverzuim bij de uitvoering van oudsher altijd wat hoger. Daarnaast hebben we te maken met enkele langdurige zieken, waarvan een deel niet beïnvloedbaar is.</p>
Doelen	<p>Wat willen we bereiken</p> <p>Het doel is de dalende lijn van het verzuim vast te houden. De Gemeentelijke Verzuimnorm 2013 (exclusief zwangerschap) voor gemeenten groter dan 100.000 inwoners ligt volgens de stichting Arbeidsmarkt en Opleidingsfonds (A+O fonds) Gemeenten op 4,7% van het totale aantal medewerkers. Wij vinden gezien de reorganisatie deze norm voor ons op dit moment te ambitieus en stellen een gemiddelde van 4,9 % vast. We streven naar een verzuimfrequentie van maximaal 1,2.</p>

MEETBAAR RESULTAAT 2015

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015
▪ Ziekteverzuim	▪ 5,4%	▪ 5,6	▪ 4,9
▪ Meldingsfrequentie	▪ 1,4	▪ 1,4	▪ 1,2

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen

De verschillende taken (beleid, uitvoering, toezicht, dienstverlening) die de gemeente uitvoert, vragen om een gedifferentieerde aanpak. Met ingang van 2015 starten we met het gebruik van een instrument van het A+O fonds gemeenten waarmee we op eenvoudige wijze realiseerbare doelstellingen voor verzuim kunnen berekenen voor de gehele gemeente, maar ook voor directies en afdelingen daarbinnen. Hiermee zijn voor elk organisatieonderdeel passende streefnormen te berekenen waarop gestuurd wordt. Verder continueren we de aanpak van voorgaande jaren, waarbij we, afhankelijk van de situatie, maatregelen nemen. Zo blijven we alert op langdurig te hoge werkdruk en frequent verzuim. Ook hebben we extra aandacht voor de communicatie richting medewerkers die betrokken zijn bij reorganisaties binnen de gemeente. Daarnaast zetten we in op het houden van beleids-SMT's (Sociaal Medische Teams) waarin beleidsmatige aspecten, goede voorbeelden en oplossingen voor problemen worden besproken.

Inhuur derden

Onder externe inhuur verstaan we personen die:

- werkzaamheden verrichten voor de gemeente Groningen én;
- geen (vaste of tijdelijke) ambtelijke aanstelling hebben én;
- werkzaam zijn binnen de organisatie én;
- werken onder aansturing van een lijnfunctionaris van de gemeentelijke organisatie.

Dit betekent dat een ieder die in opdracht van de gemeente werkzaamheden verricht in het kader van bijvoorbeeld een uitbesteding of een opdracht, maar die niet werkzaam is binnen de organisatie, niet tot de externe inhuur wordt gerekend. Bijvoorbeeld advocaten, notarissen en accountants, maar ook de stratenmakers, externe coaches, enzovoort.

Analyse

Hoe staan we ervoor

Afgesproken was, dat in 2013, het totale bedrag dat besteed werd aan de inhuur van extern personeel, niet meer zou bedragen dan 12% van de loonsom van 2012. Deze doelstelling hebben we gehaald (11,8%).

Doelen

Wat willen we bereiken

We continueren de huidige doelstelling: de externe inhuur bedraagt in 2015 niet meer dan 12% van de loonsom van 2013. We willen de inhuur van externen beperken, maar dat laat onverlet dat we blijven werken met een flexibele schil. Dat is een weloverwogen keuze in de bedrijfsvoering, waardoor we efficiënter kunnen inspelen op wisselingen in de capaciteitsbehoefte, bijvoorbeeld bij ziekte of voor de uitvoering van projecten. Bovendien is het voor sommige functies wenselijk om te blijven werken met externe inhuur: specialisten die we niet in huis hebben of willen hebben, het snel kunnen inspelen op piekbelasting zonder de (financiële) verplichting bij dalbelasting, omdat inhuur goedkoper is dan ambtelijke invulling, etc.

MEETBAAR RESULTAAT 2015

indicator	2013	Beoogd 2014	Beoogd 2015
▪ Inhuur derden als % van de loonsom van voorgaand jaar	▪ 11,8%	▪ 12%	▪ 12%

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen

We continueren de eerder genomen maatregelen om de externe inhuur terug te dringen. Zoals, één loket voor alle externe inhuur en daar waar het kan inzetten van interne medewerkers (bovenformatieve medewerkers, vrijwillig mobiele medewerkers).

Outsourcen ICT

Analyse	<p>Hoe staan we ervoor</p> <p>De I&A-organisatie van de gemeente is verantwoordelijk voor het beheer en de ontwikkeling van informatie- en ICT-voorzieningen. Daarvoor zijn circa 140 medewerkers werkzaam in het SSC. We willen ICT inzetten als strategisch middel voor het realiseren van maatschappelijke doelen en om de dienstverlening te innoveren. Hiervoor is een flexibele ICT-organisatie nodig die beter gebruik kan maken van technologische innovatie. Om dat te bereiken is een andere rolverdeling nodig tussen de interne I&A-organisatie en externe partijen. Daarom hebben we afgesproken dat we ICT gaan uitbesteden.</p>
Doelen	<p>Wat willen we bereiken</p> <p>We willen dat de uitvoering van I&A-taken zodanig bij externe partijen is belegd, zodat we:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Flexibeler worden in de I&A-ondersteuning;▪ Beter gebruik kunnen maken van technologische innovatie;▪ ICT beter in kunnen zetten voor de samenwerking met ketenpartners;▪ Vanaf 2017 structureel 5 miljoen euro minder uitgeven aan ICT.
Activiteiten	<p>Wat gaan we hiervoor doen</p> <p>In 2015 en navolgende jaren zullen we ons via een programma-organisatie concentreren op meerdere aanbestedingsprojecten en op het creëren van de voorwaarden in de eigen organisatie voor een verantwoorde uitbesteding. Afhankelijk van het nog nader te bepalen uitbestedingsscenario zal wellicht al een deel van de organisatie kunnen worden gemigreerd.</p>

Zaakgericht werken en digitalisering

Analyse	<p>Hoe staan we ervoor</p> <p>De digitalisering van onze bedrijfsvoering is vooral gericht op de vervanging van papieren documenten door digitale. Met deze ontwikkeling hebben we goede resultaten geboekt. Maar door gebrek aan uniformiteit kunnen we niet voldoen aan de steeds hogere eisen op het vlak van dienstverlening, efficiency, flexibiliteit en samenwerking. Belangrijke voorwaarden hiervoor zijn de digitalisering en standaardisatie van onze werkprocessen. Dit vraagt om een nieuwe aanpak van digitalisering.</p>
Doelen	<p>Wat willen we bereiken</p> <p>We streven naar een zodanige digitalisering van onze bedrijfsvoering, zodat we:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Meer diensten digitaal kunnen aanbieden;▪ Burgers inzicht kunnen geven in de status van hun aanvragen (track&trace-functionaliteit);▪ De concern brede dienstverlening in het klantcontactcentrum (zie programma Stad en Stadhuis) en het shared service centrum adequaat ondersteunen.;▪ De organisatie efficiënter en flexibeler maken door standaardisatie van digitale werkprocessen;▪ De samenwerking met externe partijen efficiënt faciliteren.
Activiteiten	<p>Wat gaan we hiervoor doen</p> <p>In 2015 zullen we via een programma-organisatie en volgens een vastgestelde cyclus de digitalisering van diensten, documenten en werkprocessen ter hand nemen. Om standaardisatie te bereiken zullen we ons conformeren aan de methodiek van Zaakgericht Werken. Deze methodiek is een landelijke standaard voor de inrichting van de gemeentelijke dienstverlening en is al bij veel gemeenten ingevoerd.</p> <p>Voor invoering van Zaakgericht werken is software benodigd. Deze kunnen we verkrijgen door zelf een Europese aanbesteding te doen of door ons aan te sluiten bij een samenwerkingsverband voor digitale dienstverlening, zoals DIMPACT. We onderzoeken in het laatste kwartaal van 2014 welke optie de voorkeur geniet en beslissen eind 2014 wat we doen.</p>

Concern breed auditprogramma

Jaarlijks wordt een aantal bedrijfsonderdelen intern getoetst op de juistheid, volledigheid en tijdigheid van de bestuurlijke informatievoorziening en de rechtmatigheid van beheerhandelingen. We bieden de raad hiertoe jaarlijks een onderzoeksplan aan met de te toetsen bedrijfsonderdelen. Dit is opgenomen in de Financiële verordening van de gemeente Groningen. Het auditplan 2015 wordt voor eind 2014 aangeboden aan de raad. Deze paragraaf geeft de hoofdlijnen van het auditprogramma voor 2015 weer.

Analyse	<p>Hoe staan we ervoor</p> <p>In 2014 zijn de afzonderlijke auditfuncties binnen de gemeente Groningen gebundeld binnen het SSC. De vorming van een centrale auditafdeling binnen het SSC ging gepaard met een krimp van de formatie. De doelstelling voor 2014 was daarom om de kwaliteit en kwantiteit van de auditwerkzaamheden minimaal op het zelfde niveau te houden als in 2013. Inmiddels kunnen we vaststellen dat door het bundelen van de afzonderlijke auditfuncties de beschikbare auditcapaciteit beter ingezet wordt, er uniformer gewerkt wordt en dat de kwaliteit van de auditwerkzaamheden verbeterd.</p>
Doelen	<p>Wat willen we bereiken</p> <p>Door middel van de audits willen we de kwaliteit van de kritische processen verder verbeteren en de control erop versterken.</p>
Activiteiten	<p>Wat gaan we hiervoor doen</p> <p>Binnen de audits ligt de focus op de kritische bedrijf processen. Een bedrijfsproces is kritisch als een of meer van de volgende aspecten van toepassing is:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Het proces is direct of indirect van invloed op een materieel bedrag in de jaarrekening; ▪ Van het proces moet de continuïteit gewaarborgd zijn; ▪ Aan het proces zijn grote politieke of publicitaire risico's verbonden. <p>Op basis van deze aspecten wordt het reguliere auditprogramma 2015 bepaald. Een groot deel van het auditprogramma 2015 zal overeen komen met het auditprogramma 2014. Daarnaast zal de focus van de audits in 2015 in het bijzonder liggen op de kwaliteit van de financiële en personele informatievoorziening. Ook de vernieuwing van het sociaal domein zal leiden tot wijzigingen binnen het auditprogramma.</p> <p>Niet alle auditonderwerpen zullen voor aanvang van het jaar te voorzien zijn. Daarom is een deel van de auditcapaciteit flexibel beschikbaar om in te zetten op audits of onderwerpen die gedurende het jaar actueel zijn of waar het college om vraagt.</p>

Verbonden partijen, samenwerkingsrelaties en governance

Analyse	<p>Hoe staan we ervoor</p> <p>De Rekenkamercommissie heeft aangegeven dat er aanleiding is om de governance ten aanzien van verbonden partijen en andere samenwerkingsrelaties te herzien. Dit vanuit het perspectief van de raad. De raad heeft ten aanzien van verbonden partijen een toetsende rol. We willen op basis van een actualisatie en beoordeling van de huidige verbonden partijen de governance ten aanzien van die verbonden partijen herzien.</p>
Doelen	<p>Wat willen we bereiken</p> <p>We willen bereiken dat er dit najaar een eenduidig kader in de vorm van een door de raad vastgestelde notitie komt voor het ontstaan en de vorming van nieuwe verbonden partijen en daarnaast geven we een kader voor het omgaan met de huidige verbonden partijen. Dat maakt dat voor de raad beter te toetsen is of het college terecht een verbonden partij aangaat. Ook kan de raad beter toetsen of het college ten aanzien van verbonden partijen (en andere relaties) afdoende de vinger aan de pols houdt.</p>
Activiteiten	<p>Wat gaan we hiervoor doen</p> <p>We toetsen daarvoor de huidige verbonden partijen op nut en noodzaak, en geven daarnaast een nieuw governance-kader voor de huidige verbonden partijen. We doen voorstellen voor het omgaan met subsidierelaties en private rechtsverhoudingen.</p>

Open spending

Analyse	<p>Hoe staan we ervoor</p> <p>Op de website "openspending.nl" worden de financiële gegevens van gemeenten, provincies en andere overheden weergegeven. Hiermee wordt beoogd de (financiële) transparantie van de overheid te verbeteren. De gemeente Groningen levert sinds 2014 data aan voor deze website.</p>
Doelen	<p>Wat willen we bereiken</p> <p>De financiële informatie op de site is hetzelfde als wat de gemeente per kwartaal moet leveren voor gebruik door de financiële toezichthouder, de Europese Unie, het ministerie van Binnenlandse Zaken en het Centraal Bureau voor de Statistiek. De vorm van deze informatie is gestandaardiseerd en wordt 'Informatie voor derden' genoemd. De informatie kent echter een redelijk hoog</p>

aggregatieniveau. Voor burgers en bedrijven willen we meer gedetailleerde informatie beschikbaar stellen.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen

We gaan in navolging van de gemeente Amsterdam deelnemen aan een proef van Openstate, de stichting achter openspending.nl. Het doel van de proef is om meer gedetailleerde financiële informatie beschikbaar te stellen dan we nu doen en daarmee burgers en bedrijven beter te informeren over de uitgaven van onze gemeente. Onderdeel van de proef is ook om na te gaan wat de impact op onze financiële administratie is

Fiscaal control framework

Analyse

Hoe staan we ervoor

Met de start van het SSC is vanaf 2014 fiscale kennis en advisering gecentraliseerd. Zo wordt vanaf 2014 de BTW aangifte onder één BTW nummer gedaan in plaats van 8 sub nummers voor de verschillende diensten. De inrichting van het financiële systeem is daarop aangepast. Daarnaast worden fiscale dossiers afgestemd met de gemeentelijke organisatie en met de Belastingdienst.

We houden relevante ontwikkelingen bij en participeren in de implementatie daarvan in de gemeentelijke organisatie.

Doelen

Wat willen we bereiken

Fiscaal in control zijn:

- De gemeente beschikt over voldoende maatregelen die borgen dat een juiste, volledige en tijdige aangifte kan worden gedaan van de noodzakelijke belastingen. Daartoe zijn werkprocessen op orde en zijn de juiste interne beheersmaatregelen getroffen. Tevens wordt hierdoor de basis gelegd voor fiscale informatievoorziening.
- Tijdige signalering en advisering inzake ontwikkelingen op fiscaal gebied om er voor te zorgen dat optimaal gebruik wordt gemaakt van de fiscale mogelijkheden.
- Toetsing van de processen en beheersmaatregelen op de werking. Daarmee wordt zekerheid verschaft over de uitkomsten en ontstaat inzicht in mogelijke verbeteringen.

Activiteiten

Wat gaan we daarvoor doen

In 2015 zal Dafinci 2.0 van start gaan. Fiscaal specialisten zijn betrokken bij de inrichting. Daardoor kunnen tijdige en betrouwbare Btw-aangiftes worden vervaardigd en worden afspraken gemaakt over wijzigingenbeheer en de beoordeling daarvan door fiscaal specialisten.

Vanaf 2015 gaan we verder werken aan de informatievoorziening toegedeeld naar organisatieonderdeel. Deze informatie dient enerzijds voor het management om te kunnen sturen, anderzijds zal deze input zijn voor de toetsing. We zijn aangesloten bij een fiscaal netwerk van de 100+ gemeenten en investeren in meerjarige fiscale opleidingen.

Grotere projecten waarin wordt deelgenomen zijn de invoering van de vennootschapsbelastingplicht, de fiscale gevolgen van de drie decentralisaties en de invoering van de werkkostenregeling (WKR) per 2015. Waar nodig wordt gebruik gemaakt van extern gespecialiseerde fiscale deskundigen.

Jaarlijks en dus ook in 2015 zal aan de hand van een steekproef de werking van de beheersmaatregelen worden vastgesteld. De steekproef voldoet aan de eisen zoals die gesteld zijn door de belastingdienst. Hiermee willen we ook richting de belastingdienst onderbouwen dat de gemeente Groningen op fiscaal gebied in control is.

Vernieuwing inkoopbeleid

Inkoop vervult de brugfunctie tussen markt en organisatie. Van belang is een goede aansluiting tussen behoeften van de gemeente en de mogelijkheden die de markt ons op verschillende terreinen biedt. Om deze rol nog beter in te vullen werken we aan nieuw inkoopbeleid. Dit nieuwe inkoopbeleid voeren we per 2015 uit. In ons inkoopbeleid geven we invulling aan de manier waarop we de doelen uit het coalitieakkoord realiseren. Dit doen we vanuit veranderende wettelijke kaders zoals de Aanbestedingswet en we richten ons op de verandering van de gemeentelijke organisatie, met name door de decentralisatie van de Jeugdwet, de Participatiewet en de nieuwe Wmo.

Analyse

Hoe staan we ervoor

De gemeente Groningen heeft een jaarlijks inkoopvolume van ongeveer 300 miljoen euro. Door de decentralisaties neemt dit in 2015 fors toe, naar verwachting tot boven de 400 miljoen euro (zie bijlage 1 aan het einde van deze paragraaf). Dit betekent dat de aanbestedingen voor het Sociaal Domein tot de speerpunten van inkoop behoren. Inkoop heeft zowel een grote rol in de

voorbereidingsfase van de decentralisaties als in de structurele inbedding van deze taken vanaf 2015.

Doelen

Wat willen we bereiken

Aan de ene kant geven we invulling en uitwerking aan het wettelijk kader, aan de andere kant geven we invulling aan de relevante doelen die in het collegeakkoord geformuleerd zijn. Dat zijn doelen op gebied van duurzaamheid, zowel ten aanzien van ons milieu als in sociaal perspectief. We zetten in op de toepassing van Social Return bij gemeentelijke aanbestedingen. Daarmee willen we kansen voor kansarme groepen realiseren. We willen met onze gemeentelijke inkoop ook recht doen aan onze regionale economische taak. Zoals in ons coalitieakkoord is omschreven: “Een agenda voor sociale, duurzame economische groei, waarbij duurzaamheid uitgangspunt is bij alles wat we doen.” Binnen de wettelijke kaders streven we maatwerk na, om optimaal onze gemeentelijke doelen te realiseren.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen

We zetten in op vernieuwing van ons inkoopbeleid en streven ernaar samen met het primair proces de meerwaarde hiervan tot uiting te brengen. Dit vraagt om een gerichte aanpak en specifieke focus per aanbesteding. Dat betekent dat we naast beleidsmatige aspecten ook aanpassingen doorvoeren in onze werkprocessen. Per aanbesteding leggen wij vast welke aanbestedingsvorm wordt gehanteerd en op welke inkoopdoelen wij ons richten. Hiermee verbeteren wij onze informatievoorziening en professionaliseren wij onze inkoop voor de Stad.

Vastgoed

Analyse

Hoe staan we ervoor

De verantwoordelijkheid voor beheer, exploitatie en instandhouding van het gemeentelijke vastgoed (huur en eigendom) is ondergebracht in het SSC. Tot 1 januari 2014 werd het beheer door de afzonderlijke directies uitgevoerd. In 2014 wordt de 2e fase in de centralisatie van het beheer en de verantwoordelijkheid voor het kern- en het maatschappelijk vastgoed gerealiseerd. In die fase betreft het: het systematiseren van de registratie en de beschrijving van de gebouwen en de exploitatiegegevens en worden ook de laatste gebouwen wat betreft beheer en exploitatie overgedragen aan het Shared Service Center.

Doelen

Wat willen we bereiken

De gemeente Groningen bezit en ontwikkelt vastgoed gericht op maatschappelijk rendement voor de gemeente op basis van beleidsdoelstellingen, of als marktpartijen dat niet (volledig) of onvoldoende aanbieden.

We willen het vastgoedmanagement verder professionaliseren én de netto-lasten met 2 miljoen euro structureel verminderen (2016). Daarvoor is strategisch vastgoedmanagement nodig, zodat een integraal beheer en beleid van alle vastgoedportefeuille(s) kan worden gerealiseerd en een optimale afstemming plaatsvindt tussen vraag en aanbod van vastgoed in relatie tot gemeentelijke (beleids)doelstellingen. Door strategisch vastgoedmanagement kunnen we effectiever en efficiënter omgaan met vastgoed.

We gaan in een aantal jaar van versnipperd beheer en beleid naar centrale sturing en exploitatie op basis van een visie. Voor deze professionalisering hebben we ons laten adviseren over de belangrijkste uitgangspunten, randvoorwaarden en organisatie.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen

We maken een gedetailleerd beeld van al het beschikbare vastgoed en de bijbehorende opbrengsten en kosten. We gaan in overleg met onze maatschappelijke partners, die vaak ook vastgoed huren of in bezit hebben, om te bezien hoe we kunnen samenwerken en het gebruik van vastgoed per saldo kunnen optimaliseren. Door een precieze analyse van de huisvestingsbehoefte en de beschikbare capaciteit kunnen we het gebruik optimaliseren, zodat de bezettingsgraad kan worden verhoogd. Dan kan er vastgoed worden afgestoten (beëindigen huurcontracten, verkopen van overbodig vastgoed) of kunnen nieuwe functies worden gehuisvest. De totale lasten kunnen dan worden verlaagd; bij de gemeente en bij onze maatschappelijke partners.

We gaan exploitatiemodellen maken zodat we van alle accommodaties weten wat nodig is om de gebouwen te beheren en onderhouden.

We gaan onze gemeentelijke organisatie inrichten op professioneel en strategisch beheer van onze vastgoedportefeuille(s) waarbij mogelijk opnieuw een aanpassing van onze organisatie nodig zal zijn.

Basis- en kernregistraties

Het gemeentelijke programma basisregistraties is een gevolg van de veranderende overheid. De elektronische overheid omvat een groot aantal verbeteracties en initiatieven waaronder de ontwikkeling van een stelsel van landelijke basisregistraties met als doel de verbetering van de dienstverlening. Het stelsel heeft onder meer tot doel dat burgers en bedrijven slechts eenmalig hun gegevens aan de overheid hoeven te verstrekken en dat die gegevens meervoudig worden gebruikt.

De gedachte achter het stelsel is alle informatie die bij elkaar hoort op één plek te verzamelen. Daarbij gaat het niet alleen om de kwaliteit van de gegevens in de afzonderlijke registraties zelf, maar vooral om de samenhang in het stelsel, zodat gegevens uit verschillende registraties kunnen worden gecombineerd. Bijvoorbeeld basisregistraties waarin persoonsgegevens worden gebruikt (NHR, Kadaster, BRI, etc.) hebben een koppeling met de Basisregistratie Personen (BRP). In het stelsel is de BRP de bron voor authentieke persoonsgegevens. Door de basisregistraties in het stelsel aan elkaar te koppelen, maken zij gebruik van dezelfde authentieke persoonsgegevens.

Een cruciale factor bij het verbeteren van de dienstverlening is de beschikbaarheid van juiste en actuele gegevens. De gegevens die de overheid gebruikte (en vaak nog gebruikt) zijn te versnipperd, onvoldoende betrouwbaar en slecht uitwisselbaar. Om daarin verbetering aan te brengen is een overheid breed stelsel van basisregistraties ontwikkeld: kwalitatief hoogwaardige gegevensbestanden die wettelijk verplicht moeten worden gebruikt bij het uitvoeren van overheidstaken.

Analyse

Hoe staan we ervoor

In 2014 hebben we een programma organisatie ingericht rondom dit thema. We hebben een 'foto' gemaakt van de huidige situatie van registraties binnen de gemeente Groningen.

Doelen

Wat willen we bereiken

Het verbeteren van de dienstverlening moet leiden tot het verminderen van administratieve lasten voor burgers, bedrijven en ook de overheid zelf, tot efficiëntere werkprocessen en tot effectiever handhaven.

Bovengenoemde doelstelling zullen we in een aantal jaren realiseren. We streven ernaar eind 2016 te voldoen aan het overheid brede stelsel van basisregistraties.

De invoering van het stelsel van basisregistraties heeft impact op de (werk)processen van medewerkers die zijn belast met de uitvoering van een taak met een wettelijke grondslag. Denk hierbij aan burgerzaken producten, vergunningverlening, subsidieverstrekking, ontheffingen, toestemming, handhaving, klachten, meldingen, inspraakregeling, zienswijzen, planvorming, etc. Met

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen

In 2015 zullen de activiteiten gericht zijn op de invoering van een generieke ICT-infrastructuur, een belangrijke voorwaarde om te voldoen aan het stelsel van basisregistraties.

Communicatie

In deelprogramma 2 Beleidscommunicatie in Programma 11 Stadhuis en Stadje wordt ingegaan op de beleidsvelden 'Informatie uitwisseling' en 'Samenwerken'.

Analyse

Hoe staan we ervoor

De gemeentelijke website, ondersteund door flankerende media zoals sub-websites, de stadsberichten, de persconferentie en het gemeentelijk Twitter- en Facebookaccount, vormt de ruggengraat van de externe communicatie infrastructuur. Intern wordt deze ruggengraat gevormd door het intranet. Het communicatief instrumentarium van de gemeente omvat echter meer dan de technische infrastructuur. Daaronder vallen ook de huisstijl, de communicatiestijl, luister- en vraagvaardigheden, en allerlei tools en werkmethodeken zoals Factor C.

Doelen

Wat willen we bereiken

We willen een communicatieve organisatie zijn waarin medewerkers met open en meedenkende houding actief en zichtbaar zijn. Een organisatie waarvan iedereen kan zien en snappen wat er gebeurt. In een communicatieve organisatie beschikken medewerkers zelf over basisvaardigheden op communicatief gebied. Daarbij worden ze ondersteund door de infrastructuur en een eenvoudig in te zetten instrumentarium. De communicatieprofessionals bieden specialistische expertise in die gevallen waarin de basisvaardigheden niet meer voldoende zijn.

Activiteiten

Wat gaan we daarvoor doen

(Digitale) voorzieningen:

- We ontwikkelen de gemeentelijke website tot een kernwebsite die antwoord geeft op de door burgers meest gezochte content, aangevuld met informatie rondom de vast te stellen tophema's (zie Deelprogramma 11.2 Beleidscommunicatie). Daarbij zorgen we ervoor dat deze kernwebsite voldoet aan de in 2014 gekozen web richtlijnen. Daarnaast gaan we andere digitale kanalen nog meer en beter inzetten, zoals Twitter en de Facebook-pagina. Daarbij zorgen we ervoor dat er heldere kaders zijn voor het gebruik van de verschillende kanalen;
- De inzet van het webcare-instrument breiden we verder uit, zodat medewerkers eenvoudig zelf kunnen monitoren en beluisteren wat er op hun aandachtsgebied online gebeurt en gezegd wordt;
- Als volgende stap in de doorontwikkeling van intranet, het instrument voor interne informatie-uitwisseling en samenwerking tussen medewerkers, wordt het mogelijk documenten te delen en er samen aan te werken.

Faciliteren:

Heldere kaders en opleidingen helpen ambtenaren de gewenste actieve, zichtbare, open en meedenkende houding aan te nemen. In samenwerking met HRM wordt daarom een interne leeromgeving ontwikkeld met onder andere het gebruik van social media, maar ook een training schrijven op B1 niveau past in dit kader. Daarmee rusten we medewerkers beter en meer toe om communicatiever gedrag te ontwikkelen en informatie te brengen én te halen. Daarnaast stellen we kaders op over de inzet en het gebruik van communicatiekanalen, zoals Twitteraccounts.

Het bestaande instrumentarium dat medewerkers ondersteunt bij hun communicatie-activiteiten zal nadrukkelijker onder de aandacht worden gebracht. Ter ondersteuning van de onder Organisatieontwikkeling genoemde activiteiten kunnen aanvullende tools, formats en methodieken worden ontwikkeld en aangeboden.

II Wettelijke ontwikkelingen

Een aantal wijzigingen in de landelijke wet- en regelgeving is van invloed op onze bedrijfsvoering. Op 1 januari moet de gemeente klaar zijn om de nieuwe wettelijke taken (Jeugdwet, Wmo en participatiewet) uit te voeren. Dit vraagt om een grote inzet op het gebied van bedrijfsvoering. Per 2016 wordt de Vennootschapsbelastingplicht ingevoerd, die bepaalt dat de gemeente vennootschapsbelastingplichtig is. Om als gemeente te voldoen aan deze nieuwe wet wordt een traject ingezet om te komen tot tijdige implementatie van de Vpb-plicht in de volle breedte van de gemeentelijke processen. Een andere ontwikkeling betreft de informatieveiligheid op basis van een resolutie die door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten is aangenomen. Om in lijn te komen met de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) is er de komende jaren aanvullende inspanning nodig om aan deze eisen te voldoen.

Ondersteuning vernieuwing sociaal domein

Analyse

Hoe staan we ervoor

Op 1 januari 2015 moet de gemeente klaar zijn om de nieuwe wettelijke taken (Jeugdwet, nieuwe Wmo en Participatiewet) uit te voeren. De voorbereidingen zijn in volle gang en dat betekent dat er in 2014 een hoge capaciteitsinzet wordt geleverd op het gebied van bedrijfsvoering. In 2015 zal eveneens een grote inzet moeten worden geleverd. Het gaat niet alleen om de overdracht van taken aan de gemeente, maar ook het ontwikkelen en implementeren van nieuwe werkwijzen en de daarbij behorende ondersteuning.

Doelen

Wat willen we bereiken

Een professionele én kostenefficiënte ondersteuning van de uitvoering van de taken op het gebied van jeugd, zorg en werk. De ondersteuning moet zo min mogelijk bureaucratisch zijn en vanwege kostenefficiëntie zo veel mogelijk als standaard dienstverlening aangeboden worden over een heel breed terrein: informatievoorziening en -systemen, juridisch, financiën, HRM, communicatie, huisvesting, etc.

Activiteiten

Wat gaan we er voor doen

In 2014 en deels 2015 is alles gericht op de start van de uitvoering. Daar ligt in de ondersteuning ook de eerste prioriteit. Verder moeten de ondersteunende processen worden uitgewerkt en georganiseerd

Invoering vennootschapsbelastingplicht

De invoering van de Vennootschapsbelastingplicht (Vpb) vanaf 2016 is een noodzakelijke ontwikkeling in onze bedrijfsvoering als gevolg van een wijziging in de landelijke wet- en regelgeving. Hierin wordt bepaald dat de gemeente vennootschapsbelastingplichtig is tenzij een in de wet genoemde vrijstelling van toepassing is.

Analyse

Hoe staan we ervoor

Naar verwachting treedt de Vennootschapsbelastingplicht voor overheidsbedrijven op 1 januari 2015 in werking en geldt voor boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2016. Daar waar binnen de gemeente sprake is van het drijven van een onderneming is de Vpb-plicht aan de orde. Het gaat dan om economische activiteiten waarbij de gemeente in concurrentie treedt (of kan treden) met de markt. Van deze gemeentelijke onderdelen moet de fiscale winst worden bepaald. Vrijstellingen gelden voor interne activiteiten, voor overheidstaken (waarbij geen sprake is van concurrentie) en voor samenwerkingsverbanden. De inschatting is dat de gevolgen administratief en organisatorisch groot zullen zijn en strategisch van aard. De belastingplicht vereist een aparte administratie en belastingaangifte van de relevante gemeentelijke onderdelen en een nauwkeurige toerekening van kosten (zakelijkheid van tarieven). De implementatie van de wet heeft o.a. consequenties voor de inrichting van administraties en kennis van ambtenaren (opleidingen). Los van de beheersmatige kant in de bedrijfsvoering van de gemeente kan de Vpb-heffing een argument worden in de strategische keuzes om als gemeente taken voortaan wel of niet uit te voeren en raakt daarmee de (in gang gezette) kerntakendiscussie van de gemeente. De gemeente kan geconfronteerd worden met extra financiële lasten, aangezien Vpb moet worden afgedragen voor een aantal gemeentelijke ondernemingen. Het gaat daarbij om een belastingpost van 20% voor winsten kleiner dan 200 duizend euro. Daarboven bedraagt de belasting 25% van de gerealiseerde fiscale winst.

Doelen

Wat willen we bereiken

- De gemeente voldoet per 1 januari 2016 aan de nieuwe wet vennootschapsbelastingplicht overheidsbedrijven;
- Meer specifiek zijn de gemeentelijke activiteiten, processen en administraties op 1 januari 2016 zo ingericht dat de organisatie voldoet aan deze nieuwe fiscale wetgeving;
- De gemeentelijke administratie is dan zodanig ingericht dat tijdig, juist en volledig informatie is te genereren voor de planning en control cyclus en om aangifte te doen van de Vpb.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen

Uiterlijk halverwege 2015 zullen we strategische keuzes maken m.b.t. de uitvoering van economische activiteiten (overheidsondernemingen). Daarbij bekijken we of economische activiteiten zodanig uitgevoerd of belegd zijn, dat ze al dan niet onder de gemeentelijke vpb-plicht vallen. Vervolgens volgt het implementatietraject om de onder de wet vallende processen, activiteiten en organisatieonderdelen te laten voldoen aan de wettelijke verplichtingen en de financiële administratie daarop in te richten.

Informatieveiligheid

Analyse

Hoe staan we ervoor?

Eind 2013 heeft de ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) de resolutie informatieveiligheid aangenomen. Met de resolutie verklaren gemeenten zich verantwoordelijk voor informatieveiligheid en moeten daarom invulling geven aan lokaal informatie veiligheidsbeleid en de borging ervan in zowel het bestuur als de organisatie. De gemeente Groningen hecht al jaren aan informatieveiligheid en werkt aan de realisatie van een basisbeveiligingsniveau. Dit niveau is nog niet voor alle aspecten gerealiseerd. Vanuit de VNG is een landelijk kader opgesteld. De landelijk afgesproken beveiligingseisen zijn zwaarder dan het huidige basisbeveiligingsniveau en de implementatie vergt de komende jaren aanvullende inspanning om hieraan te voldoen. Tevens is de gemeente officieel aangesloten bij de landelijke Informatiebeveiligingsdienst (IBD) van de VNG.

Doelen

Wat willen we bereiken?

We streven in 2015 een verbeterde concernsturing na op het thema informatieveiligheid waarin verantwoordelijkheden duidelijk zijn belegd en verbeterd inzicht bestaat in risico's.

Activiteiten

Wat gaan we hiervoor doen?

Eén van de belangrijkste speerpunten voor 2015 is de verdere inrichting van de concernsturing op Informatiebeveiliging. Hierdoor worden de voorwaarden gecreëerd voor een effectievere en efficiëntere implementatie van de benodigde informatiebeveiligingsmaatregelen. Er wordt een analyse uitgevoerd van de huidige situatie op basis van het nieuwe basisbeveiligingsniveau en de

uitkomsten zijn input voor een meerjarenplanning. Tevens wordt een intern auditprogramma ingericht en gaan we door met het verder op orde brengen van de beveiligingsinfrastructuur.

Garantiebanen

Analyse	<p>Hoe staan we ervoor?</p> <p>Het doel van de Participatiewet is dat zoveel mogelijk mensen met arbeidsvermogen regulier aan het werk gaan. De Participatiewet biedt daarvoor een aantal instrumenten. Het gaat dan om loonkostensubsidies voor garantiebanen en beschutte werkplekken. De garantiebanen zijn de 125.000 extra banen die er volgens afspraken tussen het kabinet en de sociale partners de komende tien jaren worden gecreëerd voor mensen met een arbeidsbeperking.</p>
Doelen	<p>Wat willen we bereiken?</p> <p>Als uitvloeisel van de baanafpraak in het sociaal akkoord creëren we ook binnen onze eigen organisatie arbeidsplaatsen voor mensen met een arbeidsbeperking. Bij de bepaling van ons aandeel als werkgever zullen we aansluiten bij de cao-afpraak die in onze sector wordt gemaakt. We pakken deze ontwikkelingen voortvarend op. Hiermee willen wij als Centrumgemeente het goede voorbeeld geven voor andere bedrijven/instellingen.</p>
Activiteiten	<p>Wat gaan we hiervoor doen?</p> <p>We onderzoeken de mogelijkheden om door middel van jobcarving extra banen te creëren binnen de bestaande organisatie.</p> <p>We onderzoeken de mogelijkheden om de plekken die binnen de gemeentelijke organisatie vrijkomen door natuurlijk verloop onder Wsw-medewerkers in te vullen door garantiebanen.</p>

III Overige onderwerpen

Lex Positivo

De Lex Silencio Positivo (LSP) houdt in dat een vergunning, indien niet tijdig op de aanvraag daarvoor is beslist, van rechtswege (ofwel na verloop van de beslistermijn automatisch) gegeven is. In 2011 heeft de raad besloten de Lex Silencio Positivo van toepassing te verklaren op de volgende(vergunning)stelsels: straatartiesten en straatmuzikanten, collectes, standplaatsen, marktstandplaatsen, snuffelmarkt, speelautomaten, inzameling huishoudelijk afval, parkeren en winkeltijden. Daarnaast bestaat het instrument van de 'dwangsom bij niet tijdig beslissen'. Aanvragers die te lang moeten wachten, kunnen op basis daarvan een schadevergoeding krijgen.

Analyse	<p>Hoe staan we er voor?</p> <p>In 2012 was het aantal verleende vergunningen op basis van de LSP 8 (dus te laat en daarmee van rechtswege verleende vergunningen). In 2013 is dit 1 keer voorgekomen. In 2012 is 11 keer een dwangsom uitgekeerd, voor in totaal 11.424 euro. In 2013 was dat 7 keer, voor in totaal 5.960 euro.</p>
Doelen	<p>Wat willen we bereiken?</p> <p>We willen bereiken dat het aantal vergunningaanvragen waarop te laat wordt beslist niet meer voorkomt. We zien een daling in de afgelopen 2 jaar na invoering van zowel de LSP als de dwangsom. Streven is het aantal verder te laten dalen.</p>
Activiteiten	<p>Wat gaan we hiervoor doen?</p> <p>Processen en werkwijzen zijn de afgelopen jaren aangepast. Indien nodig verdere optimalisering van procesapplicaties en werkwijzen die helpen termijnoverschrijdingen te voorkómen.</p>

Bedrijfsvervoersplan

Analyse	<p>Hoe staan we er voor?</p> <p>In de afgelopen jaren hebben wij diverse maatregelen genomen om het werk- en reisgedrag van medewerkers te beïnvloeden, en daarmee het aantal autokilometers te verminderen. Voorbeelden daarvan zijn ons stringente parkeerbeleid, invoeren van telewerken en het aanbieden van (elektrische) dienstfietsen. Gedurende de reorganisatieperiode 2013/ 2014 is er minder aandacht geweest voor dit onderwerp.</p>
---------	---

Doelen

Wat willen we bereiken?

We willen een voortrekkersrol in de regio vervullen als het gaat om reis- en werkgedrag van onze medewerkers. Door middel van meten en weten willen we bepalen waar de gemeente op dit moment staat en welke vervolmaatregelen we als gemeente effectief in kunnen zetten.

Activiteiten

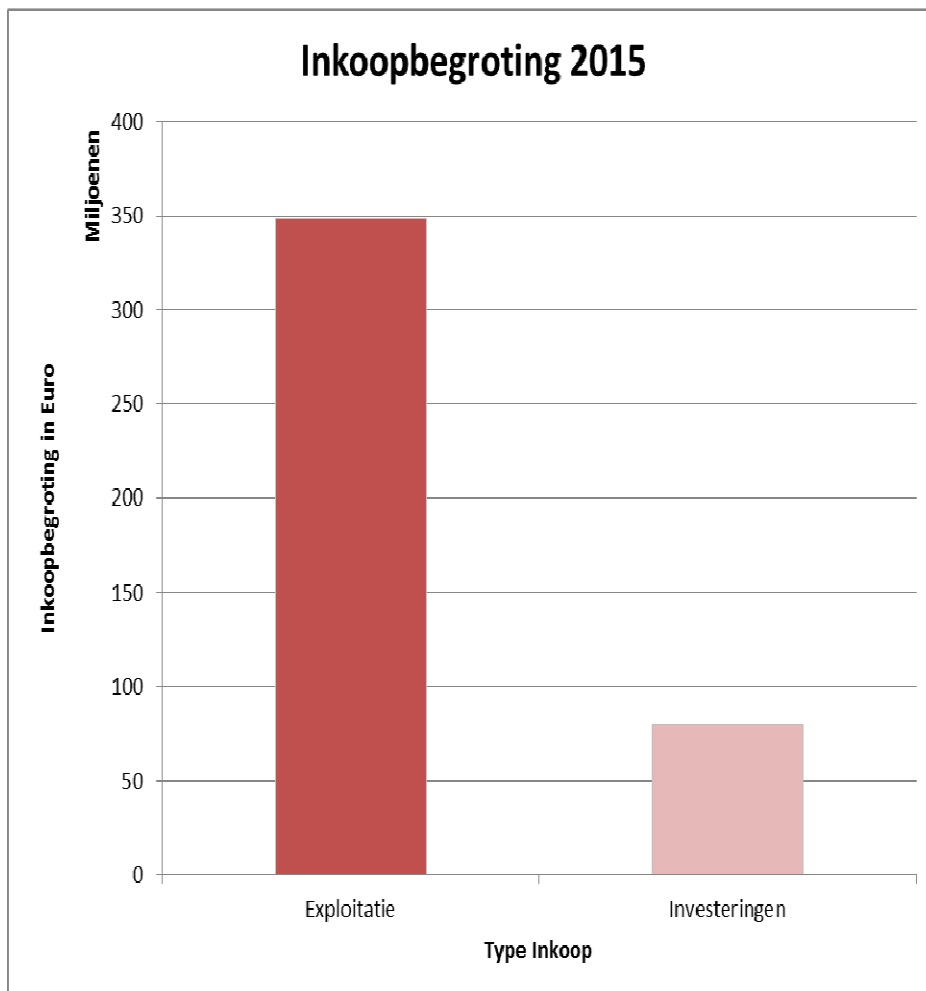
Wat gaan we hiervoor doen?

In het najaar van 2014 zetten we een onderzoek uit onder medewerkers om mogelijkheden en verwachte effectiviteit van verdere maatregelen te onderzoeken. Op grond van de rapportage die hieruit volgt pakken we in 2015 verdere acties op.

Bijlage 1

Inkoop

In onderstaande grafiek staat de begrote inkoopomzet voor 2015. De totale inkoopbegroting is ongeveer 428 miljoen euro. De inkoopbegroting is onder te verdelen in 348 miljoen euro voor Exploitatie en 80 miljoen euro voor Investerings. In het exploitatie deel is, gebaseerd op de september circulaire, een bedrag van 154 miljoen euro voor het Sociaal Domein opgenomen.

FINANCIEEL PERSPECTIEF

HOOFDSTUKKEN

1. **Toelichting financieel meerjarenbeleid**
2. **Financiële knelpunten**
3. **Bezuinigingen**
4. **Investerings en financiering**
5. **Arbeidskosten en gerelateerde verplichtingen**

TOELICHTING FINANCIËEL MEERJARENBEELD

Financieel Meerjarenbeeld

Bij de Voorjaarsbrief 2014 hebben we het Meerjarenbeeld voor de jaren 2015-2018 gepresenteerd. We hebben het meerjarenbeeld geactualiseerd naar aanleiding van aanvullende informatie over de ontwikkeling van de algemene uitkering en ontwikkelingen bij directies.

De ontwikkeling van het meerjarenbeeld is als volgt:

	2015	2016	2017	2018
Meerjarenbeeld Voorjaarsbrief 2014	2.038	850	2.879	2.165
Ontwikkelingen:				
1. Meicirculaire 2014	-1.581	-1.138	-877	-1.713
2. Septembercirculaire 2014	-956	842	1.485	2.452
3. Afwikkeling faillissement Simplon	84	84	84	84
4. Korting Oosterpoort/ Stadsschouwburg	35	100	100	100
5. Korting Forum	100	100	100	100
6. Effecten Cao gemeenten 2013-2015	-665	-1.165	-1.165	-1.165
7. Rente effecten	287	190	281	359
Saldo meerjarenbeeld begroting 2015	-658	-137	2.887	2.383

Het meerjarenbeeld is verslechterd ten opzichte van het meerjarenbeeld dat is gepresenteerd bij de Voorjaarsbrief 2014. In 2015 verslechtert het beeld met 2,7 miljoen euro, in 2016 met 1,0 miljoen euro, in 2017 blijft het meerjarenbeeld nagenoeg gelijk en in 2018 verbeterd het meerjarenbeeld met 218 duizend euro. De ontwikkelingen lichten we hieronder toe.

Toelichting ontwikkelingen

1. Meicirculaire 2014

De effecten van de meicirculaire 2014 zijn verwerkt in het meerjarenbeeld. In juni 2014 hebben wij uw raad schriftelijk geïnformeerd over de eerste uitkomsten van de meicirculaire 2014. In voortliggend meerjarenbeeld is de volledige uitkomst van de meicirculaire 2014 verwerkt. Het effect van de meicirculaire 2014 op het meerjarenbeeld is een nadeel van 1,6 miljoen euro in 2015, in 2016 een nadeel van 1,1 miljoen euro, in 2017 een nadeel van 0,9 miljoen euro en in 2018 een nadeel van 1,7 miljoen euro. De nadelen worden voornamelijk verklaard door de uitkomsten van de eerste fase van het groot onderhoud aan het gemeentefonds. Het financieel effect van dit groot onderhoud is in de meicirculaire 2014 bepaald op een structureel nadeel van 2,8 miljoen euro vanaf 2015. In de septembercirculaire 2014 is dit nadeel aangepast naar 2,5 miljoen euro structureel vanaf 2015. Door een overgangsregeling bedraagt het nadeel in 2015 1,25 miljoen euro, vanaf 2016 geldt het volledige nadeel van 2,5 miljoen euro. Op basis van eerdere berichtgeving vanuit het rijk werd een structureel nadeel verwacht van 3,8 miljoen euro.

2. Septembercirculaire 2014

Dinsdag 16 september 2014 (Prinsjesdag) is de septembercirculaire gemeentefonds verschenen. De effecten van deze circulaire zitten verwerkt in het meerjarenbeeld 2015-2018. In 2015 daalt de inkomst vanuit het gemeentefonds. Dit wordt voornamelijk verklaard door een lagere inschatting van de benodigde loon- en prijscompensatie in 2015 bij het Rijk. Dit leidt tot een lager accres wat een lagere uitkering uit het gemeentefonds oplevert voor gemeenten. De stijging vanaf 2016 wordt voornamelijk verklaard door stijgende accressen en mutaties in de uitkeringsbasis (aantal inwoners, woningen, bijstandsontvangers, e.d.).

3. Afwikkeling faillissement Simplon

Het faillissement van Simplon in 2013 heeft onder andere geleid tot het afboeken van een verstrekte lening aan Simplon. Voor aflossing van deze lening werd jaarlijks 84 duizend euro subsidie aan Simplon beschikbaar gesteld. Deze 84 duizend euro wordt ingezet om het verlies van de lening (binnen ongeveer 8 jaar) te compenseren.

4. Korting Oosterpoort/ Stadsschouburg

Bij vaststelling van de cultuurnota 2013-2016 is besloten de structurele gemeentelijke bijdrage voor de Oosterpoort/ Stadsschouburg (OPSB) met 200 duizend euro te verminderen. De vrijgekomen middelen worden structureel voor 100 duizend euro ingezet om de Basissubsidie Amateurkunst in de Cultuurnota 2013-2016 te behouden en worden ingezet om de besparing bij de OPSB gefaseerd in te voeren. In 2015 ontvangt de OPSB nog een aanvullende bijdrage van 65 duizend euro (waardoor de besparing per saldo 35 duizend euro bedraagt), vanaf 2016 geldt de volledige besparing van 100 duizend euro.

5. Korting Forum

In het Prinsenhofakkoord is aangegeven dat de gemeentelijke bijdrage aan het Groninger Forum vanaf 2014 omlaag gaat met structureel 100 duizend euro. In voorliggend meerjarenbeeld is deze bezuiniging verwerkt.

6. Effecten Cao gemeenten 2013-2015

Op 15 juli 2014 is een principeakkoord bereikt over een nieuwe Cao gemeenten 2013-2015. De afspraken leiden tot een nadeel van 665 duizend euro in 2015 en 1,165 miljoen euro vanaf 2016.

7. Rente effecten

De renteveronderstellingen voor de begroting 2015 zijn geactualiseerd. Het rente-omslagpercentage (ROP) handhaven we op 3,00%, maar door een beperkte verlaging van de lange rente op nieuwe geldleningen ontstaat een voordeel op rentekosten. Het voordeel bedraagt in 2015 287 duizend euro, in 2016 190 duizend euro, in 2017 281 duizend euro en in 2018 359 duizend euro.

FINANCIËLE KNELPUNTEN

In onderstaand overzicht staan op een rij voor welke knelpunten aanvullende beleidsmiddelen beschikbaar gesteld moeten worden. Het betreffen knelpunten die niet binnen bestaande budgetten opgelost kunnen worden of waar dit onwenselijke consequenties heeft. We stellen voor deze knelpunten op te lossen door het beschikbaar stellen van extra beleidsmiddelen hiervoor. In het eerste overzicht zijn alle knelpunten opgenomen waarvoor in voorgaande begrotingen middelen zijn gereserveerd. In het volgende overzicht staan alle knelpunten opgenomen die geïnventariseerd zijn bij de begroting 2015. We lichten onder de overzichten alle punten afzonderlijk toe.

Knelpunten (reeds middelen voor gereserveerd in voorgaande begrotingen)				
	2015	2016	2017	2018
1. Ruil incidenteel /structureel	-250	-250	-250	-250
2. Friciekosten bezuinigingen 2011-2014 nieuw	-5.864	-2.324	-216	
3. Friciekosten nieuwe bezuinigingen 2014-2017	-800	-320		
4. Financiering BBZ	-327			
5. Basisregistraties	-500			
6. Tekort Stadstoezicht	-830	-870	-620	-620
7. Onderhoud Herewegspoorviaduct	-600	-600	-600	-600
8. <i>Incidenteel gedekte structurele activiteiten</i>				
Tekort Veiligheidsgelden	-1.717	-1.717	-1.717	-1.717
Compensatie afromingstaakstelling WMO gelden	-300	-300	-300	-300
Stoppen ISV gelden	-170	-170	-170	-170
Duurzame ontwikkeling/ambitie energieneutraal 2025	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Meldpunt overlast	-140	-140	-140	-140
EfficiencyUWV	-500	-500	-500	-500
Schuldhelpverlening	-70	-70	-70	-70
Lokaal inkomensbeleid	-333	-333	-333	-333
Bijdrage GR Meerstad	-112	-112	-112	-112
Bijdrage OV bureau	-159	-159	-159	-159
Armoedebeleid	-1.100	-1.100	-1.100	-1.100
9. Groot onderhoud kinderboerderijen	-250			
10. Groninger museum/ voorziening onderhoud	-100	-100	-100	-100
Knelpunten	-15.122	-10.065	-7.387	-7.171

1. Ruil incidenteel/ structureel

Bij de begroting 2014 heeft een nadere uitwerking plaatsgevonden van de 'stelselherziening' van het activeren van investeringen in grondexploitaties. Hieruit blijkt dat meer investeringen uit de grondexploitaties op de balans kunnen worden gebracht. Dit in het kader van het ruilen van structurele middelen voor incidentele middelen. Bij de begroting 2014 is aangegeven dat in de jaarschijf 2015 een incidenteel bedrag van 4 miljoen euro geruild wordt voor structurele middelen. Dit bedrag hadden we gereserveerd voor een fietsverbinding met Meerstad aan de zuidkant van de stad. Tegenover het investeringsbedrag van 4 miljoen euro staat een structurele kapitaallast van 250 duizend euro.

2. Friciekosten bezuinigingen 2011-2014 nieuw

In de bezuinigingsopgave 2011-2014 en de maatregelen die we nemen om tekorten in de bedrijfsvoering te dekken, zit een personele bezuinigingsopgave van circa 250 fte. Ieder bezuinigingstraject op formatie gaat gepaard met frictiekosten, aangezien het tijd kost medewerkers te herplaatsen binnen of buiten de organisatie. Onder frictiekosten verstaan we doorlopende loonkosten inclusief overheadkosten. De kosten voor herplaatsing van boventallige medewerkers rubriceren wij onder kosten flankerend beleid. Dat betreft de kosten voor onder andere extra capaciteit van loopbaanadviseurs van het gemeentelijke Loopbaancentrum (LBC) en kosten voor outplacement. Voor flankerend beleid hebben we in totaal al 5 miljoen euro gereserveerd. Hierbij gaan we uit van 25 duizend euro aan kosten per fte en in totaal 200 fte.

De frictiekosten voor de periode 2014-2017 hebben we bepaald op circa 20 miljoen euro⁵. Bij de begroting 2014 is 11,6 miljoen euro beschikbaar gesteld in 2014, 5,9 miljoen euro in 2015, 2,3 miljoen euro in 2016 en 0,2 miljoen euro in 2017.

Op basis van ervaringen met frictiekosten in het verleden zou het bedrag aan frictiekosten hoger moeten zijn. We stellen ons echter tot doel maximaal 20 miljoen euro aan frictiekosten te maken. We houden hierbij rekening met de autonome uitstroom en een intensieve aanpak van herplaatsing van medewerkers.

3. Frictiekosten bezuinigingen 2014-2017

In de meerjarenbegroting 2014-2017 is een aanvullend bezuinigingspakket opgenomen om de begroting sluitend te maken. Deze bezuinigingen leiden tot extra frictiekosten voor circa 40 fte. In de meerjarenbegroting 2014-2017 zijn voor deze frictiekosten middelen opgenomen.

4. Financiering BBZ

Per 1 januari 2013 is de financieringssystematiek van de Besluit bijstand zelfstandigen (Bbz) gewijzigd. Het gaat om een wijziging waardoor gemeenten worden gestimuleerd om beter debiteurenbeheer op verstrekt bedrijfskapitaal te voeren en de selectiviteit te vergroten. De baten van gemeenten zijn genormeerd op basis van een landelijk gemiddeld percentage (de zogenaamde macronorm). Gemeenten die individueel in staat zijn meer baten te genereren dan dit landelijke gemiddelde percentage mogen de baten die uitstijgen boven het gemiddelde behouden. Omgekeerd is het zo, dat als een gemeente er niet in slaagt om de norm te halen, het verschil tussen de norminkomsten en de werkelijke baten voor eigen rekening komen. Wij verwachten niet te kunnen voldoen aan de genormeerde baten. Hierdoor ontstaat een structureel nadeel van 0,3 miljoen euro vanaf 2015. In 2016 wordt de norm opnieuw bepaald wat zal leiden tot een aanpassing van het tekort. Vandaar dat alleen in 2015 middelen in de begroting zijn opgenomen.

5. Basisregistraties

De overheidsbrede implementatie-agenda dienstverlening e-overheid, kortweg i-NUP, is een verzameling van 24 concrete voorzieningen om de overheid efficiënter te maken, lasten te verminderen en de dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen te verbeteren. Het i-NUP is vastgelegd in een bestuursakkoord tussen rijksoverheid, gemeenten, provincies en waterschappen en loopt van 2011 tot 2015. In het i-NUP zijn resultaatverplichtingen afgesproken waaraan rijk en gemeenten in 2015 moeten voldoen.

Het i-NUP valt globaal in twee delen uiteen: publieke dienstverlening en basisregistraties. Het onderdeel publieke dienstverlening is in Groningen (grotendeels) ondergebracht in het Programma Stad en Stadhuis.

Groningen heeft in 2008 besloten tot de inrichting van een binnengemeentelijk stelsel van basis- en kernregistraties, in aansluiting op het landelijk stelsel. De kernregistraties en kerngegevens moeten de gemeentelijke bedrijfsvoering efficiënter maken.

Bij de verdere doorontwikkeling van het stelsel is het van belang die activiteiten uit te voeren die noodzakelijk zijn om aan de wettelijke plicht te voldoen en de onderdelen van het stelsel zo te gebruiken (of in te richten) zodat de baten van het stelsel verzilverd kunnen worden.

Om dit te kunnen realiseren is een programmaorganisatie ingericht. Bij de begroting 2014 is voor 2014 en 2015 jaarlijks 500 duizend euro beschikbaar gesteld. Vanaf 2016 is structureel 300 duizend euro benodigd dat taakstellend opgelost dient te worden door de organisatie.

Deze kosten zullen op termijn worden terugverdiend door gebruik van de basis- en kerngegevens in onze uitvoerende processen. Met behulp van business cases zal de komende jaren aangetoond moeten worden waar en in welke omvang deze baten te verwachten zijn.

6. Tekort Stadstoezicht

Bij de begroting 2014 is gebleken dat de aannames ten tijde van de oprichting van Stadstoezicht niet reëel zijn geweest. Voor de verwachte tekorten zijn middelen opgenomen in de begroting. Het tekort loopt op tot structureel 620 duizend euro vanaf 2016. Daarnaast is voor de periode 2014-2016 incidenteel 250 duizend euro per jaar extra beschikbaar gesteld voor versterking in de lijn.

7. Onderhoud Herewegspoorviaduct

Bij de begroting 2014 is structureel 600 duizend euro extra vanaf 2015 gereserveerd voor vervanging van het Herewegviaduct. Het totaal beschikbare bedrag voor vervanging van het Herewegviaduct komt hiermee op structureel 1,2 miljoen euro, waarmee een investering van 20 miljoen euro kan worden gerealiseerd.

⁵ Hierbij gaan we uit van de start van herplaatsing op 1 januari 2014 en gemiddelde kosten per fte van 80 duizend euro per jaar. Voor de uitstroom gaan we uit van 35% in het eerste jaar, 75% in het tweede jaar, 90% in het derde jaar en 100% in het vierde jaar.

We hebben besloten de vervanging van het Herewegviaduct uit te stellen met 15 jaar. De kosten van noodzakelijk onderhoud bedragen 1,5 miljoen euro die gedekt wordt uit de vrijval van het gereserveerde budget voor vervanging in 2015 en 2016 (zie ook het volgende hoofdstuk 'bezuinigingen').

8. Incidenteel gedekte structurele activiteiten

De afgelopen jaren zijn structurele activiteiten incidenteel gedekt. Bij de begroting 2014 zijn voor een deel van deze activiteiten structurele middelen in de begroting opgenomen vanaf 2015. Het betreft de volgende activiteiten:

- Tekort Veiligheidsgelden (1,717 miljoen euro)
- Compensatie afromingstaakstelling Wmo gelden (300 duizend euro)
- Stoppen ISV gelden (170 duizend euro)
- Duurzame ontwikkeling/ ambitie energieneutraal 2025 (1 miljoen euro)
- Meldpunt overlast (140 duizend euro)
- Efficiency UWV (500 duizend euro)
- Schuldhulpverlening (70 duizend euro)
- Lokaal inkomensbeleid (333 duizend euro)
- Bijdrage GR Meerstad (112 duizend euro)
- Bijdrage OV bureau (159 duizend euro)
- Armoedebeleid (1,1 miljoen euro)

9. Groot onderhoud kinderboerderijen

De gemeente is eigenaar van de kinderboerderijen Stadspark, Minerva, Eelderbaan, Malle en Beestenborg. Behalve de kinderboerderij Stadspark worden de kinderboerderijen door derden geëxploiteerd. Hiervoor ontvangen zij van de gemeente subsidie om de exploitatie draaiende te houden en het dagelijks onderhoud aan opstallen en terreinen uit te voeren. Het groot onderhoud aan de gebouwen, opstallen, terreininrichtingen en terreinen valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Sinds het ontstaan van de kinderboerderijen in de jaren '80 is echter weinig geïnvesteerd in dit groot onderhoud. Alleen het meest urgente onderhoud is uitgevoerd. Om een inhaalslag te kunnen maken is bij de begroting 2014 voor de jaren 2014 en 2015 jaarlijks 250 duizend euro beschikbaar gesteld.

10. Groninger museum/ voorziening onderhoud

Naar aanleiding van een second opinion door Oranjewoud blijkt dat er tot en met 2022 sprake is van een tekort op de meerjaren-onderhoudsbegroting van ruim 1 miljoen euro bij het Groninger museum. Om dit tekort op te lossen is bij de begroting 2014 hiervoor - tot en met 2022 - jaarlijks een bedrag opgenomen in de begroting.

In het volgende overzicht staan alle knelpunten opgenomen die geïnventariseerd zijn bij de begroting 2015.

Knelpunten				
	2015	2016	2017	2018
11. Onontkoombare knelpunten bij coalitieakkoord 2014-2018				
Groot onderhoud en vervangingen				-337
Basisadministraties	-600	-600	-600	
Stijging proceskostenvergoedingen in procedures over de WOZ-waarde	-325	-325		
Inkomstenderving leges Publiekszaken / Burgerzaken	-550			
Wettelijke taken Cultuurhistorie (monumentenzorg en archeologie)	-300	-300	-300	-300
Regionalisering brandweer	109	-254	-219	-449
12. Resterende knelpunten bij coalitieakkoord				
Noodvoorzieningen asielzoekers	-250	-250	-250	-250
Interne plankosten ZRW, spoorse projecten, bereikbaarheid en stationsgebied	-650	-550	-200	-200
Gladheid gele stenen binnenstad (opruwen)		-170	-170	-170
KCC bezuiniging	-660	-330		
Opvangen tekorten binnen de SSC begroting	-500			
13. Intensiveringen coalitieakkoord 2014-2018				
Thema Werken/ Sociaal				
<i>Activering</i>	-3.200	-3.600	-4.600	-5.100
<i>Correctie bezuinigingstaakstelling p-budget</i>	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Knelpunt Samenvoeging SOZAWE/iederz uit intensivering Sociaal		-900	-900	-900
Doorlichting bestand bijstandsklanten uit intensivering Sociaal	-800			
Thema Werken/ Economie				
<i>Nieuw economisch programma</i>	-1.955	-2.000	-2.000	-2.000
<i>Kennisprojecten</i>	-500	-500	-500	-500
Dekken meerkosten koopzondagen uit intensivering Economie	-45			
Thema Zorgen				
<i>Versterking voorkant zorg</i>	-500	-500	-500	-500
<i>Preventie jeugdproblematiek</i>	-500	-500	-500	-500
Thema Wonen				
Thema Verplaatsen	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Thema Leren	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Thema Bewegen	-300	-300	-300	-300
Thema Verduurzamen	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Thema Bezoeken				
<i>Verblijfsklimaat binnenstad</i>	-300	-300	-300	-300
<i>Aanpak Diepenring</i>			-1.000	-1.000
Thema Verrijken	-250	-500	-750	-750
Thema Samenwerken/ Bedrijfsvoering				
Frictiekosten	-500	-4.700	-3.200	-1.100
14. Tekort parkeerbedrijf	-367			
15. Veiligheidszorg Noord	-175	-175	-175	-175
16. Evenementenbeleid	-275	-275	-275	-275
17. OZB niet-woningen	-150	-150	-150	-150
18. Afwikkeling 200 banenplan	-132	-132	-132	-132
19. Beeldende kunst en vormgeving	-400	-400	-400	-400
20. Veiligheidsregio	-187	-357	-357	-357
21. Tekort aanpak Vechtstraat	-90			
22. Budget gebiedsgericht werken	-1.000			
23. Ruil incidenteel structureel	-1.100	-1.900	-1.900	-1.900
24. Benodigde aanvulling weerstandsvermogen	-21.843	-14.400		
25. Continuerend maatschappelijke banen (2015/2016)	-500			
26. Vernieuwing sociaal domein	-2.750	-1.550		
Knelpunten	-48.845	-43.218	-26.978	-25.345

11. Onontkoombare knelpunten bij coalitieakkoord 2014-2018

Bij de voorbereiding van het financieel perspectief ten behoeve van de coalitieonderhandelingen zijn de zogeheten onontkoombare knelpunten geïnventariseerd. De onontkoombare knelpunten zijn strikt gedefinieerd als knelpunten waarbij geen keuzes bestaan deze op te lossen. Het betreft de volgende knelpunten:

- Groot onderhoud en vervangingen;
- Basisadministraties;
- Stijging proceskostenvergoeding in procedures over de WOZ-waarde;
- Inkomstenderving leges Publiekszaken/ Burgerzaken;
- Wettelijke taken Cultuurhistorie (monumentenzorg en archeologie);
- Regionalisering brandweer.

12. Resterende knelpunten bij coalitieakkoord 2014-2018

Naast de onontkoombare knelpunten (zie het punt hiervoor) hebben we bij de coalitieonderhandelingen een aantal knelpunten benoemd die weliswaar niet onontkoombaar zijn, maar die in onze ogen noodzakelijk zijn om op te lossen. Het betreft de volgende knelpunten:

- Noodvoorzieningen asielzoekers;
- Interne plankosten ZRW, spoorse projecten, bereikbaarheid en stationsgebied;
- Gladheid gele stenen binnenstad;
- Uitstel KCC bezuiniging;
- Opvangen tekorten binnen SSC begroting.

13. Intensiveringen coalitieakkoord 2014-2018

Bij de coalitieonderhandelingen hebben we een aantal thema's benoemd waarop we willen intensiveren. Hiervoor stellen we extra middelen beschikbaar. Waar mogelijk is bij de inhoudelijke programma's aangegeven hoe we deze intensiveringen concreet willen invullen. De invulling van de overige intensiveringen volgt in 2015. Om deze intensiveringen te kunnen bekostigen voeren we ombuigingen en besparingen op andere thema's door (zie het volgende hoofdstuk 'dekkingsbronnen'). De intensiveringen vinden plaats op de volgende thema's:

- Werken/ Sociaal;
- Werken/ Economie;
- Zorgen;
- Wonen;
- Verplaatsen;
- Leren;
- Bewegen;
- Verduurzamen;
- Bezoeken;
- Verrijken;
- Samenwerken/ Bedrijfsvoering;
- Frictiekosten.

14. Tekort parkeerbedrijf

De exploitatie van het Parkeerbedrijf laat voor de komende jaren een wisselend beeld zien. Uit de in mei 2014 gepubliceerde meerjarenprognose blijkt voor 2015 een nadeel van ongeveer 350 duizend euro. Door het opnieuw aanbesteden van het beheer van de parkeergarages wordt een besparing op beheerskosten verwacht. Door de gefaseerde afbouw van de gesubsidieerde arbeid stijgen de kosten van fietsparkeren in de stad. In 2015 leidt dit tot een nadeel van 167 duizend euro.

Per saldo bedraagt het verwachte tekort bij het Parkeerbedrijf hierdoor in 2015 367 duizend euro.

15. Veiligheidszorg Noord

Om haar exploitatie meerjarig sluitend te krijgen heeft Veiligheidszorg Noord haar tarieven verhoogd. Er is tijdelijk gekozen voor continuering van de afname van diensten zodat we tijd hebben om een goed gefundeerde keuze te maken. In het meerjarenperspectief is uitgegaan van inhuur van toezichtcapaciteit tegen het nieuwe verhoogde tarief.

16. Evenementenbeleid

We willen de organisatie van evenementen in de stad professionaliseren. Dit kost structureel 275 duizend euro vanaf 2015.

17. Ozb niet-woningen

In 2012 bleek bij de berekening van de OZB-opbrengst voor dat jaar dat de opbrengstderving hoger was dan geraamd. Dit werd o.a. veroorzaakt door een toename van het aantal bezwaarprocedures. Om de extra derving te compenseren zijn de ozb-tarieven met 0,5% verhoogd. Deze verhoging wordt voor nu voor niet-woningen teruggedraaid.

18. Afwikkeling 200 banenplan

Er is een aantal instellingen dat niet in staat is de gesubsidieerde baan regulier te maken. De uitvoering van maatschappelijk relevante activiteiten komt hierdoor onder druk te staan. De medefinanciering van 8 banen kost structureel 132 duizend euro.

19. Beeldende kunst en vormgeving

Het rijk had aangekondigd deze decentralisatie-uitkering naar de algemene uitkering over te hevelen. Dit was financieel verwerkt maar deze overdracht is door het rijk uitgesteld. Het gaat om een technische correctie.

20. Veiligheidsregio

Onze bijdrage aan de Veiligheidsregio valt hoger uit door een aanpassing in de verdeelsleutel die de Veiligheidsregio gebruikt om de gemeentelijke bijdrage te bepalen en door het vervallen van de compensatie voor loon- en prijsstijging.

21. Tekort aanpak Vechtstraat

Eind 2014/begin 2015 ronden we het project af en wordt de Vechtstraat als laatste locatie ingericht als 30 km/u gebied. Vanwege extra kosten voor de overige 30 km inrichtingsprojecten, waaronder een uitgebreid participatietraject, zijn aanvullende middelen noodzakelijk. Hiervoor stellen we in de begroting 90 duizend euro extra beleid beschikbaar.

22. Budget gebiedsgericht werken

In deze collegeperiode willen we aan de slag met een gebiedsgerichte aanpak. In 2015 gaan we oefenen en experimenteren met een tiental gebiedsgerichte opgaven (twee per stadsdeel) en de invulling van het wijkwethouderschap. Middelen hiervoor zijn afkomstig uit de stedelijke programma's (zie ook het volgende hoofdstuk 'dekkingsbronnen').

23. Ruil incidenteel structureel

Voor het verhogen van de weerstandscapaciteit van de grondexploitaties zijn extra middelen benodigd. Het weerstandsvermogen wordt aangevuld door structurele middelen te ruilen voor incidentele (het activeren van bovenwijkse voorzieningen in lopende grondexploitaties). Dit levert een structurele taakstelling op.

24. Benodigde aanvulling weerstandsvermogen

Door het afboeken op Meerstad en bedrijventerreinen, het verhogen van de weerstandscapaciteit van lopende grondexploitaties en het risico op de Wet BUIG moet in twee jaar het weerstandsvermogen worden aangevuld met respectievelijk 21,8 en 14,4 miljoen euro.

25. Inzet maatschappelijke banen bij gebiedsgerichte aanpak (2015/2016)

We willen in 2015 500 duizend euro reserveren voor de jaren 2015 en 2016 voor de inzet van (gesubsidieerde) maatschappelijke banen. Het moet hierbij gaan om banen waarvan is vastgesteld dat deze samenhangen met activiteiten die door bewoners in de wijken als waardevol zijn aangemerkt. Deze banen dragen bij aan het in stand houden van een basis voorzieningenniveau en de nagestreefde verzilveringsstrategie rond de gebiedsgerichte aanpak in het sociale domein (de drie decentralisaties).

26. Vernieuwing sociaal domein

Vanaf 2015 zijn we als gemeente verantwoordelijk voor de WMO 2015 en de Jeugdwet. De nieuwe wetten bieden mogelijkheden om ondersteuning beter te organiseren, maar gaan ook gepaard met forse rijksbezuinigingen. De decentralisaties omvatten zowel transitie van verantwoordelijkheden als transformatie van het zorgsysteem. Dit betekent dat we moeten investeren. Enerzijds om nieuwe taken goed uit te voeren en dat we voldoen aan de nieuwe wetgeving. Anderzijds in de beweging om vanuit sociale wijkteams te gaan werken en een kanteling van het systeem te realiseren waardoor de kosten van duurdere zorg moeten verminderen. Voor deze innovatie en investering in preventie willen we 2,75 miljoen euro in 2015 en 1,55 miljoen euro in 2016 beschikbaar stellen.

BEZUINIGINGEN (DEKKINGSBRONNEN)

Bezuinigingen 2014-2017

Bij de begroting 2014 hebben wij voor de collegeperiode 2014-2017 een besparingspakket uitgewerkt dat naar verwachting in totaal 23,233 miljoen euro oplevert in de jaarschijf 2015 (incidenteel 7,933 miljoen euro in 2015, structureel 6,405 miljoen euro vanuit 2015 en structureel 8,895 miljoen euro vanuit 2014). Tevens zijn er nog niet gerealiseerde bezuinigingen uit vorige collegeperiodes die we de komende jaren willen realiseren.

In de voortgangsrapportages en in de gemeenterekening rapporteren wij over de voortgang en de risico's bij de realisatie van de bezuinigingen.

Wij vragen u bij de begroting 2015 de voorgestelde maatregelen 2015 vast te stellen voor een totaal van 14,338 miljoen euro. Hiervan wordt 7,933 miljoen euro incidenteel gerealiseerd en 6,405 miljoen euro structureel. De verdeling van de maatregelen 2015 over de (deel)programma's in de begroting staat weergegeven in de eerste tabel. Een toelichting op de maatregelen is gegeven in Bijlage 2 Bezuinigingsvoorstellen 2014-2017 en toelichting van het raadsvoorstel bij de begroting 2014.

Bezuinigingen (Dekkingsbronnen) 2015-2018

Voor de begroting 2015-2018 hebben wij aanvullende dekkingsbronnen in beeld gebracht. Deels bestaan deze uit aanvullende (bezuinigings)maatregelen. Wij vragen u bij de begroting 2015 de voorgestelde maatregelen 2015 vast te stellen voor een totaal van 50,158 miljoen euro. Hiervan wordt 47,028 miljoen euro incidenteel gerealiseerd en 3,130 miljoen euro structureel. De verdeling van de maatregelen 2015 over de (deel)programma's in de begroting staat weergegeven in de tweede tabel. Onder het overzicht worden alle maatregelen afzonderlijk toegelicht.

Bezuinigingsvoorstellen 2014 - 2017 per (deel) programma		2015 (i)	2015 (s)	2016 (i)	2016 (s)	2017 (i)	2017 (s)
01 Werk en inkomen							
<i>01.1 Werk en activering</i>							
3	Taakstelling Werk&Participatie	323	-	-	1.223	-	-
<i>01.2 Inkomen</i>							
6	Wegwerken overschrijding middelen re-integratie	-	3.000	-	-	-	-
02 Economie en werkgelegenheid							
<i>02.2 Binnenstad en toerisme</i>							
11	Korting promotiebudget stad Groningen	-	14	-	-	-	-
12	Subsidie Marketing Groningen	-	25	-	-	-	-
03 Jeugd en onderwijs							
<i>03.1 Integraal jeugdbeleid</i>							
28	Stoppen gemeentelijke bijdragen renovatie schoolgebouwen en po en so	-	200	-	-	-	-
06 Cultuur							
<i>06.1 Culturele infrastructuur</i>							
43	Korting Groninger Archieven	-	100	-	-	-	-
07 Verkeer							
<i>07.6 Overig verkeer</i>							
53	Verkeer	-	100	-	-	-	-
08 Wonen							
<i>08.1 Doelgroepen</i>							
56	Jongerenhuisvesting - fietsklemmen	-	125	-	-	-	-
<i>08.3 Deelpr. Bestaande woningvoorraad</i>							
58	Minimaliseren beheertaak woonwagens	-	50	-	-	-	-
<i>08.5 Deelpr. Overig wonen</i>							
59	PlatformGras	-	7	-	-	-	-
09 Onderh & Beheer Openb Ruimte							
<i>09.1 Kwaliteit leefomgeving</i>							
62	Stadsleven natuurlijk	-	219	-	-	-	-
66	Verlagen BORG-niveaus naar laag	-	1.000	-	-	-	-
11 Stadhuis en stadje							
<i>11.1 Contact met de burger</i>							
70	Uitstel vervanging software	135	-	-	-	-	-
<i>11.3 Publieke dienstverlening</i>							
74	Openingstijden Publieksbalie	75	-	-	100	-	-
76	Samenvoegen Publiekszaken en Burgerzaken	-	125	-	-	-	-
12 Progr.Bedrijfsvoering							
<i>12.1 Innovaties</i>							
79	Bezuiniging eigen organisatie	2.000	-	7.000	-	-	10.000
13 College en raad							
<i>13.1 College en Raad</i>							
84	Ruil incidenteel structureel geld	4.000	-	-	-	-	-
87	Verlagen budget areaaluitbreiding en -omvorming	-	400	-	-	-	-
89	Vrijval bijdrage aan reserve Bcf	400	-	800	-	-	1.200
14 Algem. ink. en post onvoorzien							
<i>14.1 Algem. ink. & post onvoorzien</i>							
90	Lagere afvalstoffenheffing en rioolrechten compenseren door een OZB verhoging	-	1.040	-	-	-	-
91	Mismatchvoordeel	1.000	-	500	-	500	-
Endtotaal	Bezuinigingsvoorstellen 2014-2017	7.933	6.405	8.300	1.323	500	11.200

Dekkingsbronnen 2015-2018 per (deel) programma								
	2015 (i)	2015 (s)	2016 (i)	2016 (s)	2017 (i)	2017 (s)	2018 (i)	2018 (s)
D1 Werk en inkomen								
01.1 Werk								
1 Vrijval p-budget/ omzetting iederz tekort	5.800	-	5.600		5.000	-	445	-
2 Terugdringen uitvoeringstekort iederz	-	-	-	1.000	-	-	-	-
01.2 Inkomen								
3 Actualisatie budget BUG	7.700	-	-	3.000	-	-	-	-
D4 Welzijn, gezondheid en zorg								
04.1 Sociale samenhang en participatie								
4 Ruimte in Wmo budgetten	-	500	-	-	-	-	-	-
D6 Sport en bewegen								
05.1 Sportieve infrastructuur								
5 Verhoging dekkingstarieven	-	160	-	-	-	-	-	-
D8 Wonen								
08.2 Nieuwbouw								
6 Dekking budget gebiedsgericht werken uit ISV	1.000	-	-	-	-	-	-	-
08.3 Bestaande woningvoorraad								
7 Vrijval bestaande middelen voor bouw offensief	2.000	-	-	-	-	-	-	-
08.5 Overig wonen								
8 Vrijval ISV-middelen	500	-	500	-	-	-	-	-
D9 Onderhoud en beheer openbare ruimte								
09.1 Kwaliteit leefomgeving								
9 Besparing op lang cyclisch onderhoud	-	250	-	-	-	-	-	-
12 College en raad								
12.1 College en raad								
10 Geen compensatie richting instellingen voor loon- en prijsstijgingen	1.000	-	-	2.000	-	-	-	-
11 Vrijval middelen voor investeringsprogramma fysiek	-	220	-	-	-	-	-	-
12 Uistelvervanging Herewegviaduct	-	-	900	-	-	1.200	-	-
13 Verhoging dekkingstarieven*				840				
14 Doorlichting programma's *	-	2.000	-	-	-	-	-	-
15 Prioritering in accommodatiebeleid*	-	-	-	2.000	-	-	-	-
16 Outsourcing ICT*	-	-	-	-	-	5.000	-	-
17 Geen interne compensatie voor loon- en prijsstijgingen	2.500	-	-	5.000	-	-	-	-
18 Inzet incidentele ruimte in co-financieringsfonds	3.900	-	-	-	-	-	-	-
19 Reservering tekort 2015 vanuit jaarschijf 2014	2.728	-	-	-	-	-	-	-
20 Opbrengst ruil incidenteel structureel geld	19.900	-	14.400	-	-	-	-	-
Totaal	47.028	3.130	21.400	13.840	5.000	6.200	445	0

* In de voortgangsrapportages en de gemeenteraadsrapporteren vrijover de voortgang en de risico's bij de realisatie van deze (bezuinigings)maatregelen.

1. Vrijval p-budget/ omzetting iederz tekort

Rekening houdend met de actualisatie van het ingeschatte tekort bij iederz in 2015 bij het coalitieakkoord, resteert in 2015 een bedrag van 5,8 miljoen euro dat ten laste van het participatiebudget gebracht kan worden. Door dit deel van het tekort van iederz te dekken uit het participatiebudget valt 5,8 miljoen euro aan gemeentelijke middelen vrij.

2. Terugdringen uitvoeringstekort iederz

Vanaf 2016 willen we het uitvoeringstekort bij iederz terug brengen met 1 miljoen euro structureel. De invulling van deze besparing zoeken we in de huisvestingslasten.

3. Actualisatie budget BUIG

Het Rijk heeft eind september 2014 nadere informatie verstrekt over de budgetten die gemeenten vanaf 2015 krijgen voor het uitkeren van de bijstand en de loonkostensubsidie. Op basis van deze informatie verwachten we een positief resultaat op de BUIG van 7,7 miljoen euro in 2015 en 3 miljoen euro structureel vanaf 2016.

Het budget voor bijstandsuitkeringen wordt met de inwerkingtreding van de Participatiewet op 1 januari 2015 op een nieuwe manier verdeeld. Bij de verdeling van de bijstandsbudgetten wordt vanaf 1 januari 2015 gebruikgemaakt van het nieuw gekozen 'multiniveau-model'. Dit model houdt rekening met alle objectieve kenmerken van de huishoudens in een gemeente, die van belang zijn voor de kans dat een huishouden een bijstandsuitkering ontvangt. Het gaat dan om het type huishouden, waarbij onder andere wordt gekeken naar gezinssamenstelling, leeftijd, opleiding en het wel of niet hebben van gezinsleden met een arbeidsbeperking. Ook wordt specifieke informatie over de regionale arbeidsmarkt betrokken bij het vaststellen van het budget. Het nieuwe verdeelmodel pakt gunstig uit voor Groningen waardoor we een positief resultaat verwachten op de BUIG van 7,7 miljoen euro in 2015.

4. Ruimte in Wmo budgetten

We verwachten (op basis van ervaring van de afgelopen jaren) vanaf 2015 ook structureel geld over te houden op de (oude) Wmo budgetten. Dit bedrag zetten we in ter dekking van de begroting 2015.

5. Verhoging dekkingsgraad tarieven (zie ook nr. 13)

Door de privaatrechtelijke tarieven te verhogen verwachten we vanaf 2016 1 miljoen euro structureel aan extra inkomsten binnen te krijgen. Aangezien de tariefsverhogingen niet direct met ingang van 1 januari 2015 doorgevoerd kunnen worden bedraagt de extra inkomst in 2015 160 duizend euro. De verhoging van 160 duizend euro in 2015 vindt plaats bij sport gerelateerde tarieven. De verdeling van de resterende 840 duizend vanaf 2016 vindt op een nader moment plaats.

6. Dekking budget gebiedsgericht werken uit ISV

We hebben in het coalitieakkoord aangegeven per jaar 5 miljoen euro te willen reserveren voor het integraal gebiedsgericht werken, door verschuiving van middelen vanuit de bestaande programma's. Vooruitlopend op deze herschikking en de nieuwe organisatie willen we alvast voortvarend aan de slag gaan. Daarom willen we in 2015 1 miljoen euro beschikbaar stellen vanuit beschikbare ISV-middelen.

7. Vrijval bestaande middelen voor bouwoffensief

In het coalitieakkoord hebben we structureel middelen beschikbaar gesteld voor het thema 'Wonen'. Hier tegenover hebben we een bezuiniging opgenomen van incidenteel 2 miljoen euro in 2015 vanuit de huidige ISV middelen waar tot nu toe de maatregelen uit het bouwoffensief mee werden bekostigt.

8. Vrijval ISV-middelen

We verwachten in 2015 en 2016 nog jaarlijks 500 duizend euro vrijval binnen de ISV middelen. Deze vrijval zetten we in ter dekking van de begroting.

9. Besparing op lang cyclisch onderhoud

Vanaf 2015 besparen we 250 duizend euro structureel op budgetten voor lang cyclisch onderhoud.

10. Geen compensatie richting instellingen voor loon- en prijsstijgingen

In 2015 houden we structureel 1 miljoen euro in op het budget voor loon- en prijsstijgingen richting instellingen. In 2016 doen we dit nogmaals, waardoor vanaf 2016 structureel 2 miljoen euro beschikbaar komt.

11. Vrijval middelen voor investeringsprogramma fysiek

Bij de begroting 2006 zijn structureel extra beleidsmiddelen (337 duizend euro) beschikbaar gesteld voor een investeringsprogramma in het fysieke domein. Van deze extra beleidsmiddelen is 117 duizend euro structureel ingezet, het resterende deel (220 duizend euro) kan structureel vrijvallen.

12. Uitstel vervanging Herewegviaduct

Uit onderzoek blijkt dat de vervanging van het Herewegviaduct uitgesteld kan worden. Voor uitstel van vervanging is wel groot onderhoud nodig aan het viaduct. Hiervoor is een bedrag van 1,5 miljoen euro nodig. Het gereserveerde bedrag - voor vervanging - van structureel 1,2 miljoen euro in 2015 zetten we in voor het groot onderhoud. In 2016 zetten we nog 300 duizend euro in vanuit dit budget voor het groot onderhoud. Per saldo valt hierdoor 900 duizend euro vrij in 2016 en structureel 1,2 miljoen euro vanaf 2017.

13. Verhoging dekkingsgraad tarieven (zie ook nr. 5)

Door de privaatrechtelijke tarieven te verhogen verwachten we vanaf 2016 1 miljoen euro structureel aan extra inkomsten binnen te krijgen. Aangezien de tariefsverhogingen niet direct allemaal met ingang van 1 januari 2015 doorgevoerd kunnen worden bedraagt de extra inkomst in 2015 160 duizend euro. De verhoging van 160 duizend euro in 2015 vindt plaats bij sport gerelateerde tarieven. De verdeling van de resterende 840 duizend vanaf 2016 vindt op een nader moment plaats.

14. Doorlichting programma's

Met behulp van een inhoudelijke doorlichting van gemeentelijke programma's willen we vanaf 2015 2 miljoen euro structureel besparen.

15. Prioritering in accommodatiebeleid

We willen efficiënter omgaan met het gemeentelijk vastgoed. Door meer en beter gebruik te maken van gemeentelijke accommodaties, mede door bundeling van de aansturing van het gemeentelijk vastgoed willen we een structurele besparing realiseren van 2 miljoen euro vanaf 2016.

16. Outsourcing ICT

Door het outsourcen van onze ICT verwachten we een structurele besparing van 5 miljoen euro vanaf 2017 te kunnen realiseren.

17. Geen interne compensatie voor loon- en prijsstijgingen

In 2015 houden we structureel 2,5 miljoen euro in op het budget voor loon- en prijsstijgingen richting de interne organisatie. In 2016 doen we dit nogmaals, waardoor vanaf 2016 structureel 5 miljoen euro beschikbaar komt.

18. Inzet incidentele ruimte in co-financieringsfonds

In het co-financieringsfonds zit voor 3,9 miljoen euro aan incidentele ruimte die we inzetten ter dekking van de begroting in 2015.

19. Reservering tekort 2015 vanuit jaarschijf 2014

Bij de begroting 2014 hebben we 2,728 miljoen euro gereserveerd ter dekking van de jaarschijf 2015 bij de begroting 2015.

20. Opbrengst ruil incidenteel structureel geld

Uit een nadere inventarisatie van de investeringen in lopende grondexploitaties blijkt dat er aanvullende ruimte is om investeringen te activeren en hiermee incidenteel geld vrij te spelen tegen structureel hogere kapitaallasten. In 2015 ruilen we aanvullend op voorgaande begrotingen 19,9 miljoen euro en in 2016 14,4 miljoen euro. In de begroting hebben we rekening gehouden met de hogere kapitaallasten als gevolg van deze ruil.

In onderstaand overzicht staan de financiële consequenties samengevat van het financieel meerjarenbeeld, de financiële knelpunten en de dekkingsbronnen.

Financieel perspectief	2015	2016	2017	2018
Financieel meerjarenbeeld	-658	-137	2.887	2.383
Financiële knelpunten	-48.845	-43.218	-26.978	-25.345
Dekkingsbronnen	50.158	38.370	28.170	23.615
Totaal	654	-4.986	4.078	653
Inzet voor budget wijkwethouders	654			
Totaal	0	-4.986	4.078	653

INVESTERINGEN EN FINANCIERING

Investerings- en financieringsstaat

Als onderdeel van de uiteenzetting van de financiële positie geven wij in deze paragraaf een beeld van de investeringen in 2015 en de financiering daarvan. Dit wordt hieronder samengevat in de Investerings- en Financieringsstaat. Het overzicht en de toelichting daarop zijn tevens van belang voor de autorisatie van kredieten. In de Financiële Verordening is namelijk bepaald dat de kredieten voor de zogenaamde routine-investeringen meteen bij de begroting worden gevoteerd en dat voor de overige investeringen de benodigde kredieten in de loop van het jaar door middel van afzonderlijke voorstellen aan uw raad worden voorgelegd.

Investeringen	Boekwaarde 01.01.2015	Bruto investeringen	Vermin- deringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31.12.2015
Vaste activa					
<i>I. Investerings met economisch nut</i>					
- Routine investeringen		9.157	0		
- Beleidsmatige investeringen		19.075	0		
<i>II. Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut</i>		10.185	2.310		
Totaal vaste activa	925.239	38.417	2.310	32.503	928.843
Vlottende activa					
- Onderhanden werk inzake grondexploitatie	177.516	66.091	55.731	0	187.876
Financiële activa					
- Kapitaalverstrekingen	24.947	0	0	0	24.947
- Uitgezette leningen	479.211	0	28.538	0	450.673
- Bijdragen aan activa van derden	4.457	0	13	0	4.444
Totaal financiële activa	508.615	0	28.551	0	480.064
Totaal activa	1.611.370	104.508	86.592	32.503	1.596.783
Financiering	Boekwaarde 01.01.2015	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31.12.2015
Reserves	230.504	30.239	99.333		161.410
Voorzieningen	32.461	2.669	3.919		31.211
Opgenomen geldleningen Treasury	1.139.379	129.815	64.612		1.204.582
Alsnog te financieren	199.580				199.580
Totaal financiering	1.601.924	162.723	167.864	0	1.596.783

Toelichting

Vaste activa

Bij de vaste activa wordt een bedrag van 38,4 miljoen euro aan investeringen geraamd, met daartegenover 2,3 miljoen euro aan subsidies en eigen gemeentelijke bijdragen. In combinatie met de geraamde afschrijvingen ad 32,5 miljoen euro stijgt daardoor de boekwaarde van de vaste activa van 925,2 naar 928,8 miljoen euro.

De 38,4 miljoen euro aan investeringen in vaste activa onderscheiden we naar drie soorten, namelijk:

- Routine-investeringen 9,2 miljoen
- Beleidsmatige investeringen 19,1 miljoen
- Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut 10,2 miljoen

Routine-investeringen

De routine-investeringen zijn investeringen ter vervanging van bestaande activa in de sfeer van bedrijfsvoering met als doel de bedrijfsvoering op het huidige peil te houden. Het betreft

voornamelijk investeringen in automatisering, meubilair, huisvesting, voertuigen en materieel. Voor 2015 betreft het de volgende investeringen:

Routine-investeringen	
Vervangingsinvesteringen I&A	1.080
Vervangingsinvesteringen Oosterpoort / Stadsschouwburg	2.190
Vervangingsinvesteringen Stadsbeheer	5.387
Vervanging materieel Beschut bedrijf	350
Software Inkomensdienstverlening (GWS)	150
Totaal	9.157

De kapitaallasten van deze investeringen zijn opgenomen in deze begroting. Het beschikbaar stellen van de kredieten vindt bij de begrotingsvaststelling plaats in het raadsvoorstel bij de begroting.

Beleidsmatige investeringen

Beleidsmatige investeringen betreffen investeringen waarover al principebesluiten zijn genomen en waarvoor de dekking al is geregeld. De autorisatie en kredietverstrekking vinden niet plaats bij de vaststelling van de begroting, maar in de vorm van afzonderlijke raadsvoorstellen in de loop van het jaar. Voor 2015 worden voor 19,1 miljoen euro aan beleidsmatige investeringen geraamd.

Beleidsmatige investeringen met economisch nut		Bruto
Sporthal Europapark		2.100
Investeringen Sportparken 2015 (M IOP Sport)		2.552
Drafbaan (inzake mfa Evenementen)		1.004
Camping Stadspark		419
Vervanging riolering		13.000
Totaal		19.075

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Investeringen met maatschappelijk nut zijn investeringen die in principe niet verhandelbaar zijn, maar wel een meerjarig nut (kunnen) hebben. Voor zover ze plaatsvinden in de openbare ruimte mogen ze worden geactiveerd. Voorbeelden hiervan zijn wegen, straten, pleinen, bruggen, openbaar groen. Voor 2015 wordt 10,2 miljoen euro investeringen geraamd. Het betreft:

Investeringen in de openbare ruimte met maatsch. nut		
	Bruto	Verminderingen
Verkeer- en vervoerprojecten	5.383	2.310
Vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte	4.802	0
Totaal	10.185	2.310

- De 5,4 miljoen euro investeringen in verkeer- en vervoerprojecten betreffen voornamelijk de P&R UMCG (2,5 miljoen euro) en de Oostelijke ringweg (2,8 miljoen euro). Daarbij worden 2,3 miljoen euro bijdragen verwacht uit subsidies en overige inkomsten;
- De 4,8 miljoen euro vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte betreffen investeringen in wegen (0,9 miljoen euro), oeverbeschoeiingen (2,0 miljoen euro), sluisen (0,1 miljoen), kabels openbare verlichting (1,5 miljoen euro) en speelvoorzieningen (0,3 miljoen euro).

Ook bij deze investeringen worden voor de autorisatie en kredietverstrekking afzonderlijke raadsvoorstellen aan uw raad voorgelegd.

Naast de vermeerderingen (investeringen) van 38,4 miljoen euro vinden er bij de vaste activa afschrijvingen plaats van 32,5 miljoen euro. De boekwaarde van de vast activa stijgt daardoor van 925 naar 929 miljoen euro.

Vlottende activa: onderhanden werk inzake grondexploitaties

Investeringen in grondexploitaties gelden in de gemeentelijke verslaglegging als vlottende activa. Het betreft zaken als grondaankopen en infrastructurele werken. In 2015 gaat het naar verwachting om 66,1 miljoen euro aan investeringen, met daartegenover 55,7 miljoen euro aan inkomsten.

Investeringen in grondexploitaties		
	Bruto	Verminderingen
Woningbouw	11.596	9.077
Bedrijven	53.447	45.312
Wijkvernieuwing	414	930
Hergebruik grond	634	412
Totaal	66.091	55.731

De investeringen zijn als volgt opgebouwd:

Woningbouwlocaties 11,6 miljoen euro

▪ CiBoGa	1,4 miljoen euro
▪ Helpermaar	2,1 miljoen euro
▪ Oosterpark	1,7 miljoen euro
▪ Reitdiep 3 + 4	2,4 miljoen euro
▪ Oosterhamrikzone	0,9 miljoen euro
▪ Eemskanaalzone	3,1 miljoen euro

Bedrijfsterreinen en kantoren 53,4 miljoen euro

▪ Eemspoort	0,3 miljoen euro
▪ Westpoort	1,9 miljoen euro
▪ Rode Haan	1,6 miljoen euro
▪ Europapark	0,8 miljoen euro
▪ Grote Markt	42,0 miljoen euro
▪ Driehoek Peizerweg	0,9 miljoen euro
▪ Revitalisering	6,1 miljoen euro

Wijkvernieuwing 0,4 miljoen euro

▪ Paddepoel Zuidoost	0,2 miljoen euro
▪ Bessemoerstrook	0,2 miljoen euro

Hergebruik grond 0,6 miljoen euro

▪ Bouwrijp maken	0,4 miljoen euro
▪ Voorbereiding en toezicht	0,2 miljoen euro

Financiële activa

Begin 2015 heeft de gemeente naar verwachting voor totaal 509 miljoen euro aan financiële activa. Dit betreft als hoofonderdelen zo'n 479 miljoen euro aan verstrekte geldleningen en zo'n 25 miljoen euro aan kapitaalverstrekkingen (deelnemingen). Bij de verstrekte geldleningen gaat het voornamelijk om de leningen voor Meerstad (275 miljoen euro) en de leningen aan woningcorporaties (155 miljoen euro). Het bedrag aan uitgezette leningen loopt met 29 miljoen euro terug. Dit komt vooral doordat er sinds 2001 aan woningcorporaties geen leningen meer worden verstrekt en er alleen nog aflossing plaats vindt van bestaande leningen. Het totaal van de uitgezette leningen loopt daardoor terug tot 451 miljoen euro eind 2015. Het totaal van de financiële activa komt uit op afgerond 480 miljoen euro.

Financiering

Als gevolg van de verschillende bewegingen hierboven beschreven daalt de boekwaarde van de gemeentelijke activa van 1,611 miljard naar 1,597 miljard euro. De financiering van deze boekwaarde vindt plaats door middel van de reserves en voorzieningen van de gemeente, door geldleningen die de gemeente heeft aangetrokken, door het inzetten van kort geld of door het aantrekken van nieuwe geldleningen.

De omvang van de reserves neemt naar verwachting af van 230 naar 161 miljoen euro en de omvang van de voorzieningen neemt af van 32 miljoen euro naar 31 miljoen euro. Per saldo komen de eigen financieringsmiddelen daarmee eind 2015 uit op 193 miljoen euro. Het overgrote deel van de 1,597 miljard euro aan boekwaarde wordt daarom gefinancierd met langlopende leningen. Het totaal aan aangetrokken lange geldleningen begin 2015 bedraagt naar verwachting 1,139 miljard euro. Hierop wordt 64 miljoen euro afgelost en voor 130 miljoen euro worden nieuwe leningen aangetrokken. Het bedrag van opgenomen lange geldleningen eind 2015 komt daarmee uit op 1,205 miljard euro. In combinatie met de 193 miljoen aan reserves en voorzieningen is er ten opzichte van de boekwaarde eind 2015 van 1,597 miljard euro dan nog een gat van 199 miljoen euro. Dit zal gefinancierd worden door het inzetten van kort geld en/of door alsnog nieuwe geldleningen aan te trekken.

De cijfers hier verschillen van de bedragen in bijlage 9 'Overzicht opgenomen langlopende leningen', omdat het hier gaat over voornemens tot investeren of te wel kredietaanvragen, die in 2015 nog niet voor het volle bedrag tot uitgaven hoeven te leiden. Bijlage 9 is opgesteld vanuit Treasury-perspectief: op basis van in 2015 verwachte daadwerkelijke kasstromen voor investeringen is ingeschat welk bedrag aan langlopende leningen moet worden aangetrokken.

ARBEIDSKOSTEN EN GERELATEERDE VERPLICHTINGEN

Gemeenten dienen in de begroting in te gaan op de zogenaamde jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Onder arbeidsrechtelijke verplichtingen worden verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen door huidig dan wel voormalig personeel. Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat jaarlijkse arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume via de exploitatie moeten lopen. Als de verplichtingen niet van een vergelijkbaar volume zijn, dan moet hiervoor een voorziening worden getroffen.

Toepassing van deze voorschriften leidt tot de volgende situatie:

1. Wachtgeld (oude verplichtingen) en pensioenen ambtenaren

De verplichtingen aan ambtenaren worden door de gemeentelijke diensten jaarlijks op basis van de in- en uitstroom becijferd. Bij een omvang van de gemeente Groningen blijven de jaarlijkse exploitatielasten daarvan nagenoeg gelijk. Om die reden treffen we dan ook geen voorziening, maar nemen we de jaarlijkse lasten in de exploitatie op.

2. WW-conforme uitkeringen en bovenwettelijke WW-uitkeringen (vervangen wachtgeld)

Bovenwettelijke WW-conforme uitkering is een regeling die op 1 januari 2001 is ingegaan (hoofdstuk 10a van de ARG). Zit men eenmaal in een regeling dan blijft die op iemand van toepassing gedurende de resterende duur van de werkloosheid. Sinds 1 juli 2008 geldt hoofdstuk 10d ARG: de uitkeringen zijn qua duur en hoogte versoerd, dit geldt dus bij ontslagen van na die periode. De stijging van de WW-uitkeringen is gering en constant. Directies nemen de kosten als last in hun begroting op. Na akkoordbevinding CAO 2013 - 2015 wordt de mogelijk duur van de uitkering conform 10D ARG verlengd tot de AOW leeftijd.

3. Wachtgeld en pensioenen wethouders

Bepalend voor het instellen van een voorziening voor pensioenen en wachtgeld wethouders is het ongelijkmatige karakter van de verplichting. Als de verplichting jaarlijks van een vergelijkbaar volume is, mag geen voorziening worden ingesteld. De jaarlijks soms aanzienlijke fluctuaties in dergelijke verplichtingen door mogelijke (tussentijdse) wethouders wisselingen is een belangrijke wegingsfactor voor pensioenen en wachtgeld wethouders. De verplichtingen, en daarmee de fluctuaties ervan, worden nog verhoogd als oud-wethouders de gevormde pensioenrechten opeisen bij waardeoverdracht. Het betreft verder wisselingen binnen een relatief kleine groep; de jaarlijkse schommelingen in de verplichtingen in verband met pensioenen en wachtgeld wethouders kunnen al snel aanzienlijk zijn. Daarom zal er normaal gesproken een voorziening voor pensioenen en wachtgeld wethouders moeten worden getroffen. De pensioenen van de wethouders na 2007 zijn verzekerd bij Loyalis. Daarom hoeft er geen voorziening gevormd te worden en worden de jaarlijkse pensioenpremies als last in de begroting opgenomen. Voor APPA-pensioenen is het wel verplicht een voorziening te treffen.

4. Opgebouwde vakantierechten

Over de maanden juni tot en met december bouwen ambtenaren recht op vakantiegeld op, welke rechten in mei het jaar daarop worden uitbetaald. Feitelijk zou het bedrag van deze zeven maanden ten laste van de exploitatie van het lopende jaar moeten worden gebracht en als nog te betalen schuld op de balans in de jaarrekening moeten worden opgevoerd. Omdat er geen grote mutaties in de totale omvang van het personeelsbestand zijn, heeft dit weinig tot geen effect op de uitkomst van de exploitatie over de jaren heen. Om die reden is er sprake van een gelijk volume en is het niet toegestaan vanuit het BBV een balanspost te creëren.

5. Levensloopregeling

Sinds 1 januari 2012 is de levensloopregeling niet meer beschikbaar voor nieuwe deelnemers. Voor bestaande deelnemers geldt overgangsrecht. Hierbij speelt de hoogte van het levensloop tegoed een rol. Wanneer een medewerker op 31 december 2011 een levenslooptegoed had van minder dan 3 duizend euro kan er met ingang van 1 januari 2012 niet meer gespaard worden. Wanneer de medewerker in 2012 nog een levenslooptegoed had, valt dit tegoed vrij op 1 januari 2013. Wanneer een medewerker op 31 december 2011 een levensloop tegoed had van 3 duizend euro of meer, kan hij tot en met 31 december 2021 blijven doorsparen. Als een medewerker in 2013 het levensloop tegoed ineens opneemt, wordt er over 80% van het tegoed loonheffingen ingehouden het restant tegoed wordt onbelast uit betaald. Het tegoed dat een medewerker (bovenop de 3 duizend euro op 31 december 2011) sinds 1 januari 2012 heeft opgebouwd, moet wij wel volledig belasten. Dit overgangsrecht is niet meer van toepassing op het jaar 2014. Met Prinsjesdag 2014 is aangekondigd dat dit overgangsrecht in het belastingplan 2015 weer is opgenomen.

6. Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA)

De gemeente Groningen is per 1 januari 2008 eigenrisicodrager geworden in het kader van de regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA). Hiertoe is besloten omdat de instroom van medewerkers in de voormalige WAO, nu WIA, in de gemeente Groningen laag is. De uitvoering van de WGA is vervolgens in 2008 door de gemeente zelf ter hand genomen. Door het eigenrisico-dragerschap (ERD) kan de gemeente, indien er hoge instroom in de WGA plaats vindt, de helft van de WGA-lasten verhalen op de werknemers.

In 2012 is besloten dat er tot 2015 geen verhaal in het kader van de WGA op de werknemers plaatsvindt, omdat de lasten van de bijdrage zeer gering zijn. De lasten van de werkgeversbijdrage, die identiek is aan de bijdrage van de werknemer, zijn laag, komen zelden voor en worden om die reden als last in de exploitatie opgenomen.

Na evaluatie van het eigen-risicodragerschap WGA zal worden besloten of verhaal van (fictieve) WGA premie op de werknemer kan plaatsvinden. De evaluatie WGA ERD zal in 2015 plaatsvinden.

7. Verlofstuwmeer

Verlofstuwmeren ontstaan door niet opgenomen verlofuren jaar in jaar uit mee te nemen naar het volgende jaar. De financiële gevolgen van het toekennen en opnemen van verlof moeten gerekend worden tot de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen.

Vanuit de vraag en antwoordrubriek van de commissie BBV wordt duidelijk dat voor een gemeente als de gemeente Groningen zulke verplichtingen beschouwd moeten worden als zijnde van een jaarlijks vergelijkbaar volume. Volgens de regels betekent dat geen voorziening opnemen maar de lasten in de begroting ramen.

Verder is het zo dat het opnemen van verlof uit een verlofstuwmeer niet leidt tot extra lasten. Dus in die zin is er ook geen aanleiding om een verplichting op te nemen. Slechts bij ontslag of opheffen van een organisatieonderdeel zou uitbetaling van de verlofuren aan de orde kunnen zijn. Maar dan neem je dat mee bij de budgettaire gevolgen van zo'n ingreep, en niet door in zijn algemeenheid in de jaarrekening een voorziening op te nemen voor een verlofstuwmeer. Om vorenstaande redenen wordt geen voorziening getroffen en nemen we de jaarlijkse lasten in de exploitatie op.

8. Kosten reorganisatie

In januari 2013 is een notitie verschenen van het BBV, welke nadere spelregels geeft voor de verwerking en bepaling van een eventuele reorganisatievoorziening. Aan het vormen van een reorganisatievorming zijn de volgende voorwaarden verbonden:

De gemeente moet een reorganisatieplan en/of besluit genomen hebben in het betreffende boekjaar;

- Het personeel moet over het plan en/of besluit zijn geïnformeerd;
- De omvang van de verplichting moet op betrouwbare wijze kunnen worden geschat.
- Alleen bij zeer grote organisaties, waar permanent wel enige reorganisatie plaatsvinden kan er sprake zijn van een voorspelbaar gelijkmatig kostenpatroon, zodat er dan geen voorziening mag worden gevormd. Omdat er in 2015 nog een aantal reorganisaties aan de orde is hebben we hiervoor een voorziening ingesteld in de begroting 2015;

In de 2015 hebben we in dit kader ook een reserve beschikbaar voor flankerend beleid.

BIJLAGEN

BIJLAGEN

1. Totaaloverzicht extra beleidsmiddelen
2. Extra beleidsmiddelen peildatum 30 juni 2014
3. Totaaloverzicht deelprogramma's
4. Exploitatiebegroting
- 5a. Overzicht formatie primitief, formatie actueel en bezetting
Begroting
- 5b. Begroting personeel van derden
6. Overzicht geactiveerde kapitaaluitgaven
7. Overzicht uitgeleende langlopende geldleningen
- 8a. Overzicht reserves en voorzieningen
- 8b. Toelichting reserves en voorzieningen
9. Overzicht opgenomen (en op te nemen) langlopende geldleningen
10. Subsidies en Inkomensoverdrachten
11. Onderhoudsgegevens gemeentelijke gebouwen
- 12.a Incidentele baten en lasten
- 12.b Structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves
12. Inter bestuurlijk toezicht
13. Berekening EMU-Saldo
14. Financiële begrippen en afkortingen bij de begroting

Bijlage 1 **TOTAALOVERZICHT EXTRA BELEIDSMIDDELEN**

Continuering extra beleid voorgaande jaren	2015 (i)	2015 (s)	2016 (i)	2016 (s)	2017 (i)	2017 (s)	2018 (i)	2018 (s)
01 Werk en inkomen								
<i>01.1 Werk en activering</i>								
Efficiency UWV		500						
<i>01.2 Arbeidsmarktbeleid</i>								
Financiering BBZ	327							
Schuldhelpverlening		70						
Lokaal inkomensbeleid		333						
Armoedebeleid		1.100						
Totaal 01 Werk en inkomen	327	2.003	-	-	-	-	-	-
04 Welzijn, gezondheid en zorg								
<i>04.1 Soc samenhang en participatie</i>								
Compensatie afromingstaakstelling WMO gelden		300						
Meldpunt overlast		140						
Totaal 04 welzijn, gezondheid en zorg	-	440	-	-	-	-	-	-
06 Cultuur								
<i>06.1 Culturele infrastructuur</i>								
Groninger museum/voorziening onderhoud		100						
Totaal 06 Cultuur	-	100	-	-	-	-	-	-
07 Verkeer								
<i>07.2 Openbaar vervoer</i>								
Bijdrage OV bureau		159						
Totaal 07 Verkeer	-	159	-	-	-	-	-	-
08 Wonen								
<i>08.2 Nieuwbouw</i>								
Bijdrage GR Meerstad		112						
Duurzame ontwikkeling/ambitie energieneutraal 2025		1.000						
<i>08.5 Overig wonen</i>								
Stoppen ISV gelden		170						
Totaal 08 Wonen	-	1.282	-	-	-	-	-	-
09 Onderh & Beheer Openb Ruimte								
<i>09.1 Kwaliteit leefomgeving</i>								
Tekort Stadstoezicht	830		870			620		
Groot onderhoud kinderboerderijen	250							
Totaal 09 Onderh & Beheer Openb Ruimte	1.080	-	870	-	-	620	-	-
10 Veiligheid								
<i>10.1 Veilige woon- en leefomgeving</i>								
Tekort Veiligheidsgelden		1.717						
Totaal 10 Veiligheid	-	1.717	-	-	-	-	-	-
11 Stadhuis en Stadter								
<i>11.3 Publieke dienstverlening</i>								
Basisregistraties	500							
Totaal 10 Veiligheid	500	-	-	-	-	-	-	-
12 College, raad en overig								
<i>12.1 College en Raad</i>								
Ruil incidenteel/structureel		250						
Totaal 12 College, raad en overig	-	250	-	-	-	-	-	-
14 Algemene ondersteuning								
<i>14.1 Algemene ondersteuning</i>								
Frictiekosten bezuinigingen 2011-2014 nieuw	5.864		2.324		216			
Frictiekosten nieuwe bezuinigingen 2014-2017	800		320					
Totaal 14 Algemene ondersteuning	6.664	-	2.644	-	216	-	-	-
Totaal Continuering Extra beleid	8.571	5.951	3.514	-	216	620	-	-

Aanvullende beleidsmiddelen 2015								
	2015 (i)	2015 (s)	2016 (i)	2016 (s)	2017 (i)	2017 (s)	2018 (i)	2018 (s)
01 Werk en inkomen								
01.1 Werk en activering								
Activering	3.200		3.600		4.600			5.100
Correctie bezuinigingstaakstelling p-budget		1.000						
Afwikkeling 200 banenplan		132						
01.2 Arbeidsmarktbeleid								
Doorlichting bestand bijstandsklanten uit intensivering Sociaal	800							
Totaal 01 Werk en inkomen	4.000	1.132	3.600	-	4.600	-	-	5.100
02 Economie en werkgelegenheid								
02.2 Binnenstad en toerisme								
Dekken meerkosten koopzondagen uit intensivering Economie	45							
Verblijfsklimaat binnenstad		300						
02.3 Groningen Kennisstad								
Kennisprojecten		500						
Totaal 02 Economie en werkgelegenheid	45	800	-	-	-	-	-	-
04 Welzijn, gezondheid en zorg								
04.3 Integratie en emancipatie								
Noodvoorzieningen asielzoekers		250						
Totaal 04 Welzijn, gezondheid en zorg	-	250	-	-	-	-	-	-
05 Sport en bewegen								
05.1 Sportieve infrastructuur								
Thema Bewegen		300						
Totaal 05 Sport en bewegen	-	300	-	-	-	-	-	-
06 Cultuur								
06.3 Overig cultuur								
Evenementenbeleid		275						
Totaal 06 Cultuur	-	275	-	-	-	-	-	-
07 Verkeer								
07.3 Auto								
Interne plankosten ZRW, spoorse projecten, bereikbaarheid en stationsgebied	650		550		200		200	
07.4 Parkeren								
Tekort parkeerbedrijf	367							
07.5 Verkeersveiligheid								
Tekort aanpak Vechtstraat	90							
Totaal 07 Verkeer	1.107	-	550	-	200	-	200	-
08 Wonen								
08.2 Nieuwbouw								
Thema Verduurzamen		1.000						
08.3 Bestaande woningvoorraad								
Budget gebiedsgericht werken	2.154							
08.4 Cultuurhistorie en archeologie								
Wettelijke taken Cultuurhistorie (monumentenzorg en archeologie)		300						
Totaal 08 Wonen	2.154	1.300	-	-	-	-	-	-

Aanvullende beleidsmiddelen 2015	2015 (i)	2015 (s)	2016 (i)	2016 (s)	2017 (i)	2017 (s)	2018 (i)	2018 (s)
09 Onderh & Beheer Openb Ruimte								
09.1 Kwaliteit leefomgeving								
Groot onderhoud en vervangingen								337
Gladheid gele stenen binnenstad (opruwen)			170		170		170	
Veiligheidszorg Noord		175						
Herewegviaduct	1.200		300					
Totaal 09 Onderh & Beheer Openb Ruimte	1.200	175	470	-	170	-	170	337
10 Veiligheid								
10.4 Integriteit en veiligheid								
Regionalisering brandweer	-109		254		219		449	
Veiligheidsregio	187			357				
Totaal 10 Veiligheid	78	-	254	357	219	-	449	-
11 Stadhuis en stadjer								
11.3 Publieke dienstverlening								
Stijging proceskostenvergoedingen in procedures over de WOZ-waarde	325		325					
Inkomstenderving leges publiekszaken	550							
KCC bezuiniging	160							
Totaal 11 Stadhuis en stadjer	1.035	-	325	-	-	-	-	-
12 College, raad en overig								
12.1 College en Raad								
KCC bezuiniging	500		330					
<i>intensiveringen coalitieakkoord 2014-2018</i>								
Thema Werken/Sociaal								
Knelpunt Samenvoeging SoZaWe/Iederz uit intensivering Sociaal				900				
Thema Werken/Economie								
<i>Nieuw economisch programma</i>	1.955			2.000				
Thema Zorgen								
<i>Versterking voorkant zorg</i>		500						
<i>Preventieve jeugdproblematiek</i>		500						
Thema Wonen		2.000						
Thema Verplaatsen		2.000						
Thema Leren		1.000						
Thema Bezoeken								
<i>Aanpak Diepenring</i>						1.000		
Thema Verrijken	250		500			750		
Thema Samenwerken/Bedrijfsvoering		300						
<i>overig</i>								
Ruil incidenteel structureel (19,9 miljoen euro)		1.100						
Ruil incidenteel structureel (14,4 miljoen euro)				800				
Vernieuwing sociaal domein	2.750		1.550					
Totaal 12 College, raad en overig	5.455	7.400	2.380	3.700	-	1.750	-	-
13 Algemene inkomsten en post onvoorzien								
13.1 Algemene inkomsten en post onvoorzien								
OZB niet-woningen		150						
Totaal 13 Algemene inkomsten en post onvoorzien	-	150	-	-	-	-	-	-
14 Algemene ondersteuning								
14.1 Algemene ondersteuning								
Basisadministraties	600		600		600			
Opvangen tekorten binnen SSC begroting	500							
Frictiekosten	500		4.700		3.200		1.100	
Totaal 14 Algemene ondersteuning	1.600	-	5.300	-	3.800	-	1.100	-
Totaal Aanvullende beleidsmiddelen 2015	16.347	11.782	12.879	4.057	8.989	1.750	1.919	5.437

EXTRA BELEIDSMIDDELEN PEILDATUM 30 JUNI 2014

Naam beleidswijzigingen begroting 2005	Oorspronkelijk bedrag		Besteed	Vrijval	Reserve EB
	(i)	(s)			
02.5 Grote Markt		388	258	130	
Totaal 2005	-	388	258	130	-

Deelpr. Beleidswijzigingen begroting 2006	Oorspronkelijk bedrag		Besteed	Vrijval	Reserve EB
	(i)	(s)			
02.5 Grote Markt	-	300	163	137	-
12.1 Investeringsbijdr programma fysiek*	-	337	117	220	-
Totaal 2006	-	637	280	357	-

* Middelen structureel ingezet in begroting 2015

Naam beleidswijzigingen begroting 2007	Oorspronkelijk bedrag		Besteed	Vrijval	Reserve EB
	(i)	(s)			
02.5 Grote Markt	-	400	218	182	-
02.5 Lokaal akkoord - fysiek en sociaal	-	235	235	-	-
12.1 Terreinvinst *	-	112	99	13	-
Totaal 2007	-	747	552	195	-

Deelpr. Beleidswijzigingen begroting 2008	Oorspronkelijk bedrag		Besteed	Vrijval	Reserve EB
	(i)	(s)			
12.1 Terreinvinst *	-	96	34	62	-
02.5 Grote Markt	-	400	218	182	-
07.4 Eemskanaal/Europapark/Westpoort	-	290	290	-	-
08.2 Woningbouwproductie	-	247	247	-	-
<u>Stadsmeierrechten 2008</u>					
01.2 Computers voor de minima	1.000	-	878	10	112
<u>Totaal Stadsmeierrechten 2008</u>	<u>1.000</u>	<u>-</u>	<u>878</u>	<u>10</u>	<u>112</u>
Totaal 2008	1.000	1.033	1.667	254	112

Deelpr. Naam beleidswijzigingen begroting 2009	Oorspronkelijk bedrag		Besteed	Vrijval	Reserve EB
	(i)	(s)			
<u>Continuering meerjarenbegroting 2007-2010</u>					
02.5 Grote Markt	-	400	218	182	-
08.2 Woningbouwproductie	-	100	100	-	-
07.3 Herinrichting Diepenring	-	100	100	-	-
12.1 Project oud en nieuw*	-	20	-	20	-
<u>Totaal Continuering extra beleid 2009</u>	-	<u>620</u>	<u>418</u>	<u>202</u>	-
Totaal 2009	-	620	418	202	-

Naam beleidswijzigingen begroting 2010	Oorspronkelijk bedrag		Besteed	Vrijval	Reserve EB
	(i)	(s)			
02.5 Grote Markt	-	400	218	182	-
07.4 Eemskanaal/Europapark/Westpoort Budget verkeersmaatregelen -	-	291	291	-	-
07.3 reconstructies	-	93	93	-	-
08.2 Woningbouwproductie	-	395	395	-	-
08.2 Buffer projecten en beleid	-	1.010	1.010	-	-
14.1 Herhuisvesting SOZawe (omruil incidenteel - structureel met ROEZ bij T2010-1))	-	2.160	2.160	-	-
Totaal 2010	-	4.349	4.167	182	-

Deelpr. Beleidswijzigingen begroting 2011	Oorspronkelijk bedrag		Besteed	Vrijval	Reserve EB
	(i)	(s)			
<u>Aanvullend extra beleid 2011</u>					
12.1 Organisatieontwikkeling / frictiekosten *	1.000	-	550	-	450
<u>Totaal aanvullend extra beleid 2011</u>	<u>1.000</u>	<u>-</u>	<u>550</u>	<u>-</u>	<u>450</u>
<u>Continuering extra beleid</u>					
07.4 Opwaarderen ringwegen	-	454	454	-	-
11.3 Wijkservicecentrum Lewenborg	-	136	132	4	-
<u>Totaal continuering extra beleid</u>	<u>-</u>	<u>590</u>	<u>586</u>	<u>4</u>	<u>-</u>
Totaal 2011	1.000	590	1.136	4	450

Deelpr. Beleidswijzigingen begroting 2012	Oorspronkelijk bedrag		Besteed	Vrijval	Reserve EB
	(i)	(s)			
<u>Continuering extra beleid</u>					
08.2 Duurzame ontwikkeling/ambitie energieneutraal 2025*	1.000	-	941	-	59
02.3 Cofinancieringsfonds kennisprojecten	500	-	306	-	194
<u>Totaal continuering extra beleid 2012</u>	<u>1.500</u>	<u>-</u>	<u>1.247</u>	<u>-</u>	<u>253</u>
<u>Aanvullend extra beleid 2012</u>					
12.1 Organisatieontwikkeling / frictiekosten	1.000	-	795	-	205
<u>Totaal aanvullend extra beleid 2012</u>	<u>1.000</u>	<u>-</u>	<u>795</u>	<u>-</u>	<u>205</u>
Totaal 2012	2.500	-	2.042	-	458
Per 1/1/2015 stand reserve 323					

Deelpr. Beleidswijzigingen begroting 2013	Oorspronkelijk bedrag		Besteed	Vrijval	Reserve EB
	(i)	(s)			
<u>Continuering extra beleid voorgaande jaren</u>					
08.2 Duurzame ontwikkeling/ambitie energieneutraal 2025*	1.750	-	1.486	-	264
<u>Totaal continuering extra beleid 2013</u>	<u>1.750</u>	<u>-</u>	<u>1.486</u>	<u>-</u>	<u>264</u>
<u>Aanvullend extra beleid 2013</u>					
06.1 Volksfeesten	-	30	30	-	-
<u>Totaal aanvullend extra beleid 2013</u>	<u>-</u>	<u>30</u>	<u>30</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Totaal 2013	1.750	30	1.516	-	264
Per 1/1/2015 stand reserve 323					

Deelpr.	Beleidswijzigingen begroting 2014	Oorspronkelijk bedrag		Besteed	Vrijval	Reserve
		(i)	(s)			EB
<u>Continuëring extra beleid voorgaande jaren</u>						
01.1	200 banenplan	500	-	500	-	-
01.1	Bedrijfsvoering lederz	700	-	700	-	-
01.1	Efficiency UWV	500	-	500	-	-
01.1	lederz WSW	5.000	-	5.000	-	-
01.2	Armoedebeleid (2013 en 2014)	1.900	-	1.900	-	-
01.2	Lokaal inkomensbeleid	333	-	333	-	-
01.2	Schuldhulp	70	-	70	-	-
14.1	Frictiekosten SoZaWe	95	-	95	-	-
02.2	Binnenstadmanagement	125	-	125	-	-
02.3	Akkoord van Groningen	300	-	300	-	-
02.5	G-kracht	425	-	425	-	-
03.1	Verduurzamen schoolgebouwen	800	-	800	-	-
04.1	Functie Meldpunt verbreden	140	-	140	-	-
04.1	WMO	300	-	-	300	-
06.3	Cultuur	1.000	-	1.000	-	-
07.2	Bijdrage OV-bureau	159	-	159	-	-
07.6	Plankosten ZRG / Spoor	475	-	475	-	-
08.2	Aanvulling reserve Grondzaken	3.000	-	3.000	-	-
08.2	Boterdieppgarage / grex Ciboga	1.400	-	1.400	-	-
08.2	Duurzame ontwikkeling/ambitie					
08.2	energieneutraal 2025	2.250	-	2.250	-	-
08.2	GR Meerstad	112	-	112	-	-
09.1	Herewegviaduct tijdelijke maatregelen	100	-	100	-	-
09.1	Veiligheid: Stadstoezicht	85	-	85	-	-
04.1	Veiligheid: Buurtconciërges	63	-	63	-	-
04.1	Veiligheid: Buurtbemiddeling	41	-	41	-	-
10.1	Veiligheid: Wijk- en stratenaanpak	122	-	122	-	-
10.1	Veiligheid: Burgernet	35	-	35	-	-
04.2	Veiligheid: Schuldhelpverlening	85	-	85	-	-
10.4	Veiligheid: Veiligheidshuis	60	-	60	-	-
10.1	Veiligheid: Cameratoezicht	90	-	90	-	-
10.1	Veiligheid: Veilig uitgaan/evenementen	30	-	30	-	-
03.1	Veiligheid: Supportersproject	90	-	90	-	-
04.1	Veiligheid: Aanpak mensenhandel	30	-	30	-	-
12.1	Veiligheid: Aanpak mensenhandel	42	-	42	-	-
03.1	Veiligheid: Oud en Nieuw	68	-	68	-	-
03.1	Veiligheid: Straathoekwerk	244	-	244	-	-
03.1	Veiligheid: Halt	58	-	58	-	-
04.2	Veiligheid: Hulpverl kinderen huiselijk geweld	100	-	100	-	-
10.5	Veiligheid: Fysieke veiligheid	20	-	20	-	-
11.2	Burgerparticipatie	50	-	50	-	-
11.2	Wijkcommunicatie	50	-	50	-	-
14.1	Formatie financiën	150	-	150	-	-
14.1	ICT	-	1.700	1.700	-	-
13.1	Risicobuffer	-	2.500	2.500	-	-
<u>Totaal continuëring extra beleid 2014</u>		<u>21.197</u>	<u>4.200</u>	<u>25.097</u>	<u>300</u>	<u>-</u>

<u>Aanvullend extra beleid 2014</u>						
01.1	Tekort lederz	400	-	400	-	-
01.2	Financiering BBZ	440	-	378	62	-
01.2	Tekort wet BUIG	7.064	-	4.768	2.296	-
	Vergoeding eigen bijdrage wet					
01.2	kinderopvang wwv deel reïntegratie	-	160	160	-	-
14.1	Huisvesting SoZaWe	750	-	750	-	-
02.4	SNN	-	112	112	-	-
02.5	Boterdiep	500	-	500	-	-
02.5	Ontsluiting Suiker Unie	400	-	400	-	-
03.1	Leerlingenvervoer	130	-	130	-	-
04.3	Noodopvang asielzoekers	345	-	345	-	-
04.3	Antillianenbeleid	-	262	262	-	-
06.1	Grote zaal Oosterpoort	-	23	-	23	-
07.4	Extra kosten parkeerautomaten Card-only	-	72	72	-	-
07.4	Tekort parkeerbedrijf	800	-	375	425	-
08.2	Boterdiepgarage / grex Ciboga	-	510	510	-	-
08.2	Waardering gronden Suiker Unie	-	1.600	1.600	-	-
09.1	Groot onderhoud kinderboerderijen	250	-	100	150	-
09.1	Tekort Stadstoezicht variant 1	790	-	790	-	-
09.1	Tekort Stadstoezicht variant 2	140	-	140	-	-
11.3	Basisregistraties	500	-	500	-	-
11.3	Proceskostenvergoeding belastingen	-	125	125	-	-
12.1	Tekort bedrijfsvoering RO EZ	2.000	-	1.600	400	-
12.1	Frichtekstn bezuinigingen 2011-2014 nw	11.596	-	11.596	-	-
12.1	Frichtekstn nwe bezuinigingen 2014-2017	2.080	-	2.080	-	-
12.1	Ruil incidenteel/structureel	-	900	900	-	-
<u>Totaal aanvullend extra beleid 2014</u>		<u>28.185</u>	<u>3.764</u>	<u>28.593</u>	<u>3.356</u>	<u>-</u>
Totaal 2014		49.382	7.964	53.690	3.656	-

	Oorspronkelijk bedrag		Besteed	Vrijval	Reserve EB
Beleid voor 2005 en overig	(i)	(s)			
2.5	-	6.664	6.619	45	87
Totaal beleid voor 2005 en overig	-	6.664	6.619	45	87
<hr/>					
Totaal generaal	55.632	23.022	72.345	5.025	1.371

TOTAALOVERZICHT DEELPROGRAMMA'S BESTAAND BELEID

Totaaloverzicht deelprogramma's bestaand beleid						
Deelprogramma		Lasten	Baten	Saldo	Mutatie Reserves	Saldo
Programma 1 Werk en inkomen						
1.1	Werk en activering	70.856	21.927	48.929-		48.929-
1.2	Arbeidsmarktbeleid	191.592	165.190	26.402-	20	26.382-
1.3	Overig werk en inkomen	-	-	-	-	-
Totaal Werk en inkomen		262.448	187.117	75.331-	20	75.311-
Programma 2 Economie en werkgelegenheid						
2.1	Ruimte voor bedrijvigheid	2.775	1.348	1.427-	-	1.427-
2.2	Binnenstad en toerisme	1.164	25	1.139-	-	1.139-
2.3	Groningen kennisstad	50	-	50-	-	50-
2.4	Overige acquisitie	308	7	301-	-	301-
2.5	Overig	17.765	4.124	13.641-	1.927	11.714-
Totaal Economie en werkgelegenheid		22.062	5.504	16.558-	1.927	14.631-
Programma 3 Jeugd en onderwijs						
3.1	Integraal jeugdbeleid	101.193	22.950	78.243-	245	77.998-
3.2	Overig	-	-	-	-	-
Totaal Jeugd en onderwijs		101.193	22.950	78.243-	245	77.998-
Programma 4 Welzijn, gezondheid en zorg						
4.1	Sociale samenhang en participatie	127.919	6.367	121.552-	771	120.781-
4.2	Preventie en zorg	39.112	12.348	26.764-	501-	27.265-
4.3	Integratie en emancipatie	1.865	447	1.418-	-	1.418-
4.4	overige	-	-	-	-	-
Totaal Welzijn, gezondheid en zorg		168.896	19.162	149.734-	270	149.464-
Programma 5 Sport en bewegen						
5.1	Sportieve infrastructuur	21.099	7.902	13.197-	22	13.175-
5.2	Deelname aan sport	984	74	910-	25	885-
5.3	Overig	513	90	423-	-	423-
Totaal Sport en bewegen		22.596	8.066	14.530-	47	14.483-
Programma 6 Cultuur						
6.1	Culturele infrastructuur	35.416	8.785	26.631-	227	26.404-
6.2	Deelname aan cultuur	3.439	-	3.439-	-	3.439-
6.3	Overig	1.103	318	785-	-	785-
Totaal Cultuur		39.958	9.103	30.855-	227	30.628-

(Vervolg) Totaaloverzicht deelprogramma's bestaand beleid						
Deelprogramma		Lasten	Baten	Saldo	Mutatie Reserves	Saldo
Programma 7 Verkeer						
7.1	Fiets	1.154	-	1.154-	-	1.154-
7.2	Openbaar vervoer	159	-	159-	-	159-
7.3	Auto	1.250	-	1.250-	-	1.250-
7.4	Parkeren	13.191	16.108	2.917	700-	2.217
7.5	Verkeersveiligheid	-	-	-	-	-
7.6	Overige	6.093	2.050	4.043-		4.043-
Totaal Verkeer		21.847	18.158	3.689-	700-	4.389-
Programma 8 Wonen						
8.1	Doelgroepen	550	252	298-	-	298-
8.2	Nieuw bouw	8.216	8.475	259	-	259
8.3	Bestaande woningvoorraad	857	692	165-	1.176-	1.341-
8.4	Cultuur historie en archeologie	858	81	777-	-	777-
8.5	Overig	3.237	3.588	351	90-	261
Totaal Wonen		13.718	13.088	630-	1.266-	1.896-
Programma 9 Onderhoud en beheer openbare ruimte						
	Kwaliteit van de leefomgeving	55.536	22.952	32.584-	-	32.584-
9.2	Afvalinzameling en -verwerking	29.244	32.736	3.492	1.326	4.818
9.3	Overig	1.726	1.061	665-	407-	1.072-
Totaal Onderhoud en beheer openbare ruimte		86.506	56.749	29.757-	919	28.838-
Programma 10 Veiligheid						
10.1	Veilige woon- en leefomgeving	1.801	-	1.801-	-	1.801-
10.2	Jeugd en Veiligheid	-	-	-	-	-
10.3	Integriteit en veiligheid	615	134	481-	-	481-
10.4	Fysieke veiligheid	18.355	2.505	15.850-	-	15.850-
10.5	Overig	-	-	-	-	-
Totaal Veiligheid		20.771	2.639	18.132-	-	18.132-
Programma 11 Stadhuis en stadje						
11.1	Contact met de burger	125	32	93-	-	93-
11.2	Beleidscommunicatie	374	-	374-	-	374-
11.3	Publieke dienstverlening	28.766	21.749	7.017-	30	6.987-
11.4	Overig	478	297	181-	-	181-
Totaal Stadhuis en stadje		29.743	22.078	7.665-	30	7.635-
Programma Bedrijfsvoering						
12.1	College, Raad en overig	89.759	3.931	85.828-	67.405	18.423-
Totaal Bedrijfsvoering		89.759	3.931	85.828-	67.405	18.423-

(Vervolg) Totaaloverzicht deelprogramma's bestaand beleid					
Deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo	Mutatie Reserves	Saldo
Programma 13 College en Raad					
13.1 Algemene inkomsten en post onvoorzie	48.243	557.326	509.083		509.083
Totaal Overig	48.243	557.326	509.083	-	509.083
Programma 14 Algemene inkomsten en post onvoorzien					
14 Algemeneondersteuning	71.501	4.277	67.224-	30-	67.254-
Totaal Algemene inkomsten en post onvoorzi	71.501	4.277	67.224-	30-	67.254-
Totaal lasten en baten 2015	999.241	930.148	69.094-	69.094	0

EXPLOITATIEBEGROTING

Baten	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Niet in te delen inkomsten	0	21.129	30.029
Rente	23.656	21.892	20.293
Goederen en diensten	176.339	165.091	168.308
Belastingen	66.957	62.414	71.586
Overdrachten	498.456	489.727	609.231
Voorzieningen	755	0	0
Totaal baten	766.163	760.253	899.447
Lasten	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Niet in te delen lasten	0	10.595	96.073
Salarissen en sociale lasten	250.989	235.237	230.529
Personeel van derden	22.951	6.810	8.373
Rente en afschrijving	65.825	70.206	71.675
Goederen en diensten	136.358	130.917	261.207
Overdrachten	283.973	296.203	298.015
Voorzieningen	11.029	2.553	2.669
Totaal lasten	771.125	752.520	968.541
Mutaties in reserves	-11.513	7.733	-69.094
Saldo	6.551	0	0

Baten**Niet in te delen inkomsten**

Hier worden de inkomsten geboekt, die niet onder een andere inkomstenrekening zijn te rangschikken. De stijging van 8,9 miljoen euro wordt voornamelijk veroorzaakt door een aantal niet toe te wijzen posten en bezuinigingstaakstellingen.

Rente

Hieronder vallen de rente-inkomsten van belegde overtollige kasmiddelen, rente van verstrekte kort- en langlopende geldleningen, enzovoorts.

Specificatie Rente

	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Rente langlopende leningen u/g	21.374	18.861	18.038
Rente kas-/callgeldlening u/g	0	814	0
Rente consumptief krediet	207	194	232
Overig waaronder dividenden	2.075	2.023	2.023
Totaal	23.656	21.892	20.293

De mutaties in de rentebaten in de begroting ten opzichte van de begroting van 2014 zijn een saldering van diverse posten.

Goederen en diensten.

In de post Goederen en diensten zijn conform het Besluit Begroting en Verantwoording de leges en de heffingen opgenomen. Tevens vindt u hier de vergoeding voor het beschikbaar stellen van personeel aan derden, ontvangen huren en pachten, de verkoopopbrengst van gronden, andere onroerende zaken en buitengebruik gestelde duurzame goederen, evenals de opbrengsten wegens verkoop van goederen en diensten.

Specificatie Goederen en diensten			
	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Vergoeding voor personeel	4.236	1.435	2.071
Huren en pachten	13.961	13.344	13.338
Leges en Heffingen	54.770	56.993	58.487
Overige goederen en diensten	103.372	93.319	94.412
Totaal	176.339	165.091	168.308

De stijging van 3,2 miljoen euro wordt in de begroting 2015 ten opzichte van de begroting van 2014 veroorzaakt door een optelling van verschillende goederen en diensten.

Specificatie Belastingen			
	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Onroerend zaak belasting	57.124	57.943	61.384
Hondenbelasting	827	814	857
Logiesbelasting	1.265	1.000	1.055
Roerende zaak belasting	86	69	79
Precaire belasting	596	472	554
Parkeerbelasting	7.059	7.232	7.657
Totaal	66.957	67.530	71.586

De opbrengst van de belastingen stijgt door de nominale tariefstijging en volumeontwikkelingen. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de paragraaf lokale heffingen.

Overdrachten

Hierop worden de Algemene Uitkering en de specifieke uitkeringen van het Rijk verantwoord. De stijging van 119,5 miljoen euro ten opzichte van de actuele begroting 2014 wordt vooral veroorzaakt door middelen bestemd voor de invoering decentralisaties in het Sociaal domein per 1 januari 2015.

Voorzieningen

Conform het BBV mogen er geen onttrekkingen meer via de exploitatie lopen. Uitgaven worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar de bijlage toelichting reserves en voorzieningen.

Lasten

Niet in te delen uitgaven

Hier worden de lasten opgenomen, die niet onder een andere categorie zijn te rangschikken. Ook zijn hieronder opgenomen de extra beleidsmiddelen, die nog verdeeld moeten worden, de post onvoorzien en middelen investeringen in de organisatie.

Salarissen en sociale lasten

Zie ook bijlage 5 a, het overzicht personele sterkte en personeelslasten (Staat B)

Salarissen en sociale lasten			
	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
B&W gemeenteraad	1.828	1.828	1.877
Gemeentelijk personeel	198.351	189.766	184.840
WSW personeel	39.750	36.868	35.505
Wwb	4.380	2.241	802
Voormalig personeel	4.642	3.016	1.743
Bovenformatief	3.292	1.926	6.031
Verhaal salarissen	-1.485	-372	-269
Stagiaires	230		
Totaal	250.988	235.273	230.529

B&W/Gemeenteraad

Het aantal raadsleden is ongewijzigd; de loonkosten zijn iets hoger begroot, o.a. rekening houdend met een stijging van de salariskosten in 2015.

Personeel in dienst

De begrote formatie voor 2015 bedraagt 2821 fte. Ten opzichte van de begroting B 2014 is dat 64 fte minder. Deze afname wordt vooral verklaard door de bezuiniging op de ondersteunende PIJOFACJH-functies.

In de begroting 2015 is de bezuiniging op de PIJOFACH verwerkt. Dat betekent een forse verlaging van de begrote loonsom. Tegen deze structurele verlaging staat een incidentele verhoging van de frictiekosten door herplaatsers.

Tegenover de afname van de formatie staat een stijging van de loonkosten. In deze begroting is de volgende lastenstijging verwerkt:

- CAO-ontwikkelingen 2014 0,35 procent vanaf 1 januari 2014;
- CAO-ontwikkelingen 2015 1,00 procent vanaf 1 januari 2015;
- Sociale lastenmutatie 2015 0,50 procent.
- Totale mutaties 1,85 procent.

Bovenformatief personeel

Bovenop de begrote, toegestane formatie is in Staat B vastgelegd hoeveel bovenformatief personeel wij in 2015 begroten en de kosten daarvan. Door de lopende en toekomstige reorganisaties is het aantal herplaatsingskandidaten in 2015 aanmerkelijk toegenomen. Bij de Voortgangsrapportages en de Rekening zullen wij u informeren over de ontwikkeling van het aantal boventalligen.

Personeel van derden

Externe inhuur wordt voor een deel gedekt uit de middelen die zijn gekoppeld aan de formatie. Het gaat dan bijvoorbeeld om opengestelde maar nog niet ingevulde vacatures. Maar een deel van de formatie wordt bewust niet ingevuld. Dit wordt gebruikt voor bijvoorbeeld opvang van piekwerkzaamheden of ziekte of voor de uitvoering van projecten. Daarnaast wordt externe inhuur gedekt uit andere middelen, bijvoorbeeld projectbudgetten. In bovenstaande tabel staat in de kolom 'Rekening 2013' het totaal aan externe inhuur. In kolommen 'Begroting 2014' en 'Begroting 2015' staat alleen dat deel van de externe inhuur dat wordt gedekt uit andere middelen dan de formatie. In bijlage 5b, het overzicht 'Begroting personeel van derden', bevat het totaal van de begrote externe inhuur.

Rente en afschrijving

Specificatie Rente en afschrijving	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Afschrijvingen	28.136	31.368	32.503
Rente	37.689	39.615	39.172
Totaal	65.825	70.983	71.675

Rentelasten dalen in de begroting ten opzichte van de begroting van 2014 met 0,4 miljoen euro. Deze daling is een saldering van diverse posten.

Goederen en diensten

Hieronder vallen de aankoop van goederen en diensten, energiekosten, duurzame goederen, specifieke gebruik/verbruiksgoederen, uitbestede werkzaamheden, huren en pachten, verzekeringen, vergoedingen en overige diensten. De lasten van overige goederen en diensten stijgen met 130,3 miljoen euro ten opzichte van de actuele begroting 2014. Deze stijging ten opzichte van de actuele begroting 2014 wordt vooral veroorzaakt door de invoering decentralisaties in het Sociaal domein per 1 januari 2015.

Overdrachten

Tot de inkomens- en vermogensoverdrachten behoren onder andere de subsidies aan instellingen/organisaties en de uitkeringen op grond van de bijstandsregelingen.

De lasten van overdrachten stijgen met 1,8 miljoen euro ten opzichte van de actuele begroting 2014. Dit wordt veroorzaakt door diverse mutaties.

Voorzieningen

Hieronder zijn opgenomen de dotaties aan de voorzieningen. Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves betreffen altijd resultaatbestemming. Onttrekkingen aan voorzieningen vinden rechtstreeks plaats op de voorziening.

Saldo Reserves

Het saldo reserves wordt voor het grootste deel verklaard door de gemeentelijke bijdrage die in 2015 voldaan moet worden aan het RSP pakket. De afdracht bedraagt 80,3 miljoen euro en wordt gedekt uit de reserve RSP. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar de bijlage toelichting reserves en voorzieningen.

OVERZICHT FORMATIE PRIMITIEF, ACTUEEL EN DE BEZETTING REKENING

Staat B: overzicht formatie primitief 2015, formatie actueel 2014 en bezetting rekening 2013							
Totaal		Primitieve begroting 2015		Begroting 2014		Rekening 2013	
		Toegestane (begrote) formatie		Toegestane (begrote) formatie		Gemiddelde personele bezetting	
		fte	euro	fte	euro	fte	euro
Personeel in dienst: aanstelling Soort formatie							
Vast	Vast	2.778	181.985	2.810	185.108	2.852	192.491
Tijdelijk	Vast	43	2.855	12	777	26	1.325
Vast	Tijdelijk			56	3.547	43	2.974
Tijdelijk	Tijdelijk			7	334	24	1.561
Totaal loonsom en fte's personeel in dienst		2.821	184.840	2.885	189.766	2.945	198.351
Bovenformatief personeel							
Aantal fte en kosten		84	6.031	37	1.926	48	3.292
Totaal loonsom en fte's ambtelijk personeel		2.906	190.871	2.922	191.692	2.993	201.643
Stagiaires, BBL, werkleerplekken		28					230
Bestuur			1.877		1.828		1.828
WSW		1.099	35.505	1.149	36.868	1.230	39.750
WWB			802		2.241		4.380
Subtotaal Bestuur, WSW, WWB		1.099	38.184	1.149	40.937	1.230	45.958
Externe inhuur met andere dekking dan de begrote formatie			8.373		6.810		22.951
Voormalig personeel							
Wachtgelden (conform EMIS)			500		653		852
FLO/FPU/Overig			1.243		2.363		3.790
Totaal voormalig personeel			1.743		3.016		4.642
AF:							
Gedetacheerde uitleen			-2.071		-2.001		-4.236
Verhaal salaris			-269		-372		-1.485
Subtotaal gedetacheerde uitleen, verhaal salaris			-2.340		-2.373		-5.721
Overige personeelskosten							
Vorming en opleiding			3.450		3.217		3.120
Werving en selectie			30		115		69
Bedrijfsgezondheidszorg			749				
Personele vergoedingen en verstrekkingen			1.468		1.410		1.879
Overig			1.031		884		711
Totaal overige personeelskosten			6.728		5.626		5.779
Totaal generaal fte's en personele lasten		4.032	243.559	4.071	245.708	4.223	275.482

PERSONEEL VAN DERDEN

Categorieën waarvoor extern personeel zal worden ingezet (bedragen in € 1.000)	
1. Tijdelijke invulling van opengestelde vacatures in de formatie	1.290
2. Inzet t.b.v. piekwerkzaamheden in het reguliere takenpakket	1.748
3. Inzet t.b.v. projecten	2.561
4. Inzet t.b.v. extra werk t.o.v. reguliere werk (niet: piekwerkzaamheden en projecte	475
5. Flexibele inzet voor regulier werk (niet: piekwerkzaamheden, extra werk of projecten, wel b.v. seizoenswerk, etc.)	1.898
6. Vervanging i.v.m. zwangerschap en ziekte	0
7. Overig	406
Totaal categorieën 1 t/m 7	2.466
Dekkingsbronnen voor externe inhuur (bedragen in € x 1.000)	
1. Begrote (toegestane) formatie	2.471
Overige dekkingsbronnen:	
2. Projectbudgetten	2.030
3. Concerbijdrage	1.862
4. Overige	4.481
Totaal overige dekkingsbronnen	8.373
	0
Totaal dekkingsbronnen	10.844

OVERZICHT KAPITAALLASTEN

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde	Vermeerderingen	Verminderings	Afschrijvingen	Boekwaarde	Toegerekende	Kapitaallasten
	1-1-2015	2015	2015	2015	31-12-2015	rente	
	1	2	3	4	5	6	7
Immateriële vaste Activa	0	0	0	0	0	0	0
Materiële vaste Activa	925.239	38.417	2.310	32.503	928.843	27.796	60.298
Financiële vaste activa							
- Kapitaalverstrekkingen	24.947	0	0		24.947	748	748
- Uitgezette leningen	479.211	0	28.538		450.673	18.075	18.075
- Bijdragen aan activa van derden	4.457	0	13		4.444	151	151
Totaal	1.433.854	38.417	30.861	32.503	1.408.907	46.770	79.272

OVERZICHT UITGELEENDE LANGLOPENDE LENINGEN

Overzicht uitgeleende langlopende geldleningen

Omschrijving	Boek	Uit te lenen	Aflossing	Boek	Rente	Rente en
	waarde	2015	2015	waarde	2015	aflossing
	1-1-2015			31-12-2015		
	1	2	3	4	5	6
				=1+2-3		= 3 + 5
- Gem. woningbouw (tot 1985)	2.451	0	118	2.333	178	296
- Gem. woningbouw (na 1985)	152.596	0	13.285	139.311	5.712	18.997
- Martiniplaza BV	12.959	0	11.319	1.640	396	11.715
- Euroborg NV	16.330	0	450	15.880	830	1.280
- Bejaardenhuizen (Patrimonium & Huismeesters)	1.232	0	51	1.181	59	110
- Grunneger Power	200	0	0	200	8	8
- Zwembad Hoogkerk	98	0	23	75	5	28
- Multifunctioneel Centrum Engelbert	352	0	33	319	14	47
- ARCG	3.009	0	2.851	158	87	2.938
- Monumentenfonds	1.000	0	0	1.000	47	47
- Groninger Museum	522	0	40	482	29	69
- Meerstad	275.000	0	0	275.000	10.289	10.289
- Infoversum	2.450	0	200	2.250	99	299
- VG&R	900	0	100	800	19	119
- Onderwijshuisvesting, Sport/Welzijn, Kunst en Cultuur	436	0	68	368	13	81
- Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	9.676	0	0	9.676	290	290
- Groninger Museum aanvullende lening	0	0	0	0	0	0
Totaal	479.211	0	28.538	450.673	18.075	46.613

OVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN

OMSCHRIJVING	SALDO 31- DEC-2014	Rente 2015	Overige toevoeging 2015	Overige onttrekking 2015	Vrijval 2015	Saldo 31- 12-2015
ALGEMENE EGALISATIE RESERVE						
Algemene egalisatiereserve (AER)	32.549		1.943	3.863		30.629
Totaal algemene egalisatie reserve	32.549	0	1.943	3.863	0	30.629
BESTEMMINGSRESERVES EGALISATIE						
Egalisatie afvalstoffenheffing	5.883			1.326		4.557
Totaal bestemmingsreserve egalisatie	5.883	0	0	1.326	0	4.557
OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES						
Rente egalisatiereserve ADF	1.750					1.750
Egalisatiereserve OCSW	0					0
Egalisatiereserve WMO	2.628			800		1.828
Egalisatiereserve instellingen ivm concernaccres	762		1.024	1.260		526
Afkoopsommen onderhoud graven	1.470	36		36		1.470
BSV Paddepoel	43			8		35
Bureau Onderzoek & Statistiek	0					0
Cofinancieringsfonds	3.947			3.947		0
Dekking tekort begroting	2.728			2.728		0
Exploitatie risico Forum	3.200		300			3.500
Extra beleid bestuurlijke dienstverlening	205			205		0
Extra beleid organisatieontwikkeling frictie	450			450		0
Flankerend beleid	4.098			290		3.808
Frictiekosten bez 11-14	172					172
Geluidreducerend asfalt	400					400
Kinderfonds Armoede (EB)	136			20		116
Kosten dualisering	27					27
Kunstvoorraad CBK	1.647					1.647
Martiniplaza B.V.	3.916					3.916
Minimabeleid (GKB)	75					75
Onderw ijshuisvesting	2.659	40				2.699
Personeel in Balans	164		436	436		164
RCF-Noord	33					33
Reserve extra beleid NDE	42			42		0
Reserve Regio Specifiek pakket Zuiderzeelijn	77.765		2.554	80.319		0
Riolering	1.210					1.210
Ten Boer	252					252
Verkiezingen	58		780	810		28
Verlies kunst CBK	21			21		0
Wachtgeld en mobiliteit	42					42
WGA	1.060		30			1.090
Aandelen NV Essent	1.262					1.262
Bodemsanering	4.648	72	460	125		5.055
BWS	155					155
Duurzaamheid	0					0
Forumgarage	2.800		700			3.500
Gemeentegaranties	150					150

Vervolgtabel reserves 2015

OMSCHRIJVING	SALDO 31- DEC-2014	Rente 2015	Overige toevoeging 2015	Overige onttrekking 2015	Vrijval 2015	Saldo 31- 12-2015
Grondbank	4.134	69				4.203
Grondzaken	25.195	450	20.169	2.625		43.189
Groninger Monumentenfonds	932					932
ISV	25.315		965			26.280
Kunst op straat	575					575
Duurzame ontw ikkeling, ambitie energieneutraal	323					323
Cofinanciering kennisprojecten	194					194
Duurzaamheid	87					87
Stimuleringsfonds VHV	13.701	211				13.912
Wonen boven w inkels	1.000					1.000
Recreatiegebied Kardinge	486			22		464
Fonds Economische Ontw ikkelingen	155					155
Totaal overige bestemmingsreserves	192.072	878	27.418	94.144	0	126.224
Totaal reserves	230.504	878	29.361	99.333	0	161.410

Verloopoverzicht voorzieningen 2015

OMSCHRIJVING	SALDO 31-DEC-2014	Toevoeging 2015	Onttrekking 2015	Vrijval 2015	Saldo 31-12-2015
Ambulancedienst	184				184
Fonds sanering Beckerweg	958				958
Groot onderhoud gebouwen	1.681	111	50		1.742
Groot onderhoud Hanzeplein	543	97	40		600
Groot onderhoud Harm Buitenplein	357	357	300		414
Groot onderhoud OP/SB	141				141
Groot onderhoud Sontweg	1.046	208	140		1.114
Groot onderhoud Zuiderdiep	770	200	100		870
Grote Steden Beleid III	622				622
Huur leegstand Waagstraat	350		350		0
Huur leegstand Europaweg	3.700		1.200		2.500
Individueel Loopbaanbudget	475				475
Leegstand Eendrachtskade	-				0
Legaat Andrea Elkenbracht	214				214
Nadelig saldo Zodiak	145				145
Naheffing belastingdienst	175				175
Onderhoud gebouwen stadhuis	125				125
Onderhoud gebouwen Kreupelstraat	901	66			967
Onderhoud museum	1.163	152			1.315
Onderhoud Muziekschool	152	0			152
Onderhoud Parkeergarages	459				459
Onderhoud vensterscholen	400	70	55		415
Onderhoud voormalig onderwijs gebouwen	104	0			104
Openbaar vervoer	1.527				1.527
Pensioen voormalig medewerker WMOO, nu O2G2	165				165
Pensioenen wethouders	2.405				2.405
Personeel	54		18		36
RCG	184				184
Reorganisatie	3.733		1.625		2.108
Riolering groot onderhoud	125	26			151
Riolering vervangingsinvesteringen	1.069	741			1.810
Spaarverlof	41		41		0
Thermiek BV	19				19
Verzekeringen	1.245	641			1.886
Volkshuisvesting	877				877
Voorziening risico BTW	60				60
Vordering op CBL Vennootschap BV	222				222
Vordering op Verkoop Vennootschap BV	5.247				5.247
Wachtgeld wethouders	823				823
Totaal voorzieningen	32.461	2.669	3.919	-	31.211

TOELICHTING RESERVES EN VOORZIENINGEN

Naam	Doel	Maximale omvang	Stand ultimo 2015	Omvang vlgs onderbouwing	Toelichting van de onderbouwing
ALGEMENE EGALISATIERESERVE					
Algemene egalisereserve (AER)	Het opvangen van eventuele onvoorziene verliezen op de korte en lange termijn		30.629		In de stand van de AER is rekening gehouden met het verwachte besteedbare resultaat 2014, de aanvulling van het weerstandsvermogen van 1,9 miljoen euro (rest van de aanvulling w sv van 19,9 miljoen euro gaat naar reserve grondzaken) en een verwachte onttrekking van 3,9 miljoen euro in verband met nacalculatie regiotram.
BESTEMMINGSRESERVE EGALISATIE TARIEVEN					
Egalisatie afvalstoffenheffing	Het opvangen van prijsschommelingen in het tarief van de afvalstoffenheffing. Voeding: overdekking van meer dan 100% in enig jaar van de afvalstoffenheffing		4.557		Het minimum niveau van de egalisereserve afvalstoffenheffing is bepaald op 7,50 euro per aansluiting. Het aantal aansluitingen op 31 december 2013 is: 90.352. Op basis van de berekende minimale omvang (677) wordt de huidige stand als voldoende beoordeeld. Voor de bepaling van het tarief 2015 heeft er geen indexatie (1,5%) plaatsgevonden. Voorts is er bij de raadsbehandeling van de jaarrekening 2012 een motie aangenomen inzake teruggave teveel geïnde afvalstoffenheffing. Dit houdt in dat de woonlastencompensatie doorgetrokken wordt en dat het tarief structureel met 6 euro naar voren wordt bijgesteld.
BESTEMMINGSRESERVE OVERIG					
Egalisereserve WMO	Buffer voor het opvangen van schommelingen bij de uitvoering van de WMO.		1.828		De reserve bevindt zich op het door de raad vastgestelde maximaal en gewenste niveau.
Minimabeleid (GKB)	Geormerkt geld voor zorg c.q. schuldhulpverlening.		75	75	Het beïnvloedbare deel van de lasten bedraagt circa 5 miljoen euro. De maximale omvang van de reserve is 1,5% ofwel 75 duizend euro. De reserve is van voldoende omvang.
RCF-Noord	Opvangen van mogelijke tekorten in de exploitatie van het Regionaal Coördinatiepunt Fraudebestrijding-Noord.		33	45	Betreft een egalisereserve omdat het RCF veelal werkt met meerjarig incidentele financiering. Een reserve van 10% van de lasten achten wij voldoende. De lasten bedragen circa 450 duizend euro per jaar.
Wachtgeld en mobiliteit	Dekking van wachtgelduitkeringen en kosten van mobiliteit.		42	42	Het niveau van de reserve is conform de prognose van de verplichtingen.
Kinderfonds Armoede (EB)	Betreft een bestemmingsreserve voor het verstrekken van pc's aan kinderen van minimegezinnen.		116	116	De PC minima regeling is medio 2013 gestopt. De reserve wordt gebruikt om de verplichtingen inzake internet aansluitingen voor minima aan wie een PC is verstrekt te voldoen. Verplichting loopt door tot medio 2017.
BSV Paddepoel	Deze reserve houdt verband met de aanbouw BSV Paddepoel.		35	Voldoende	Deze reserve draagt bij aan de exploitatiesubsidie over periode van 10 jaar van de buurt- en speeltuinvereniging Paddepoel. Conform raadsbesluit is deze reserve gevormd en daarbij is bepaald dat jaarlijks 8 duizend euro aan deze reserve wordt onttrokken. Het niveau van deze reserve is conform planning en daarmee voldoende.
Egalisereserve instellingen ivm concernaccres	Betreft de egalisereserve die is ontstaan door het niet volledig toevoegen van de van het concern ontvangen indexatie in het betreffende jaar aan het subsidiebudget. Het verschil tussen de aan het subsidiebudget toegevoegde indexatiepercentage en de gemeentelijke compensatie wordt jaarlijks verrekend met deze reserve.		526	Voldoende	De raad heeft voor gesubsidieerde instellingen een accessystematiek vastgesteld waarbij het concernaccres met een verfraging van twee jaar wordt verwerkt in de subsidiebudgetten. Het verschil tussen het in enig jaar ontvangen en het in de subsidiebudgetten "doorgegeven" concernaccres wordt verrekend met deze bestemmingsreserve. Bij raadsbesluit van 19 december 2012 is deze systematiek aangepast. Deze aanpassing bestaat slechts hierin dat nu een veiligheidsklep is ingebouwd waardoor het financiële risico voor de gemeente - een negatieve reserve - verdwijnt. Het accres wordt niet meer op percentages aan instellingen doorgegeven maar op basis van beschikbaar budget.
Exploitatie risico Forum	Betreft een reserve om de risico's van de exploitatie van het Groninger Forum te dekken, die ontstaan zijn door de verwachte latere opening van het gebouw.	3.500	3.500	Voldoende	Oorspronkelijk niveau was 3,5 miljoen. Er is in 2010 echter 1,95 miljoen aan de het Forum betaald ter ondersteuning van de exploitatie. In 2015 is de laatste termijn weer gedoteerd aan de reserve conform raadsbesluit GR10.2268757 punten III en IV. Daarmee is de reserve op niveau voor toekomstige exploitatierisico's.
Verkiezingen	Egalisatie van de kosten van verkiezingen	nvt	28	Voldoende	In 2015 wordt er een gecombineerde verkiezing georganiseerd (provinciale verkiezingen in combinatie met de waterschappen). De geraamde storting betreft de reguliere storting met een extra storting vanuit het gemeentefonds van 292 duizend ter dekking van de kosten van de waterschappen. Voor het organiseren van de verkiezingen dient een onttrekking van 810 duizend euro uit de reserve plaats te vinden.

Vervolg tabel toelichting reserves	Doel	Maximale omvang	Stand ultimo 2015	Omvang vlg's onderbouwing	Toelichting van de onderbouwing
Naam					
Nieuw bouw VMBO	Beklemd reserve ter dekking van kapitaallasten		0		Deze reserve MOET NIET opgeheven worden
Onderw ijshuisvesting	Opvangen van risico's en het mogelijk maken van toekomstige investeringen.		2.699		Door de bezuinigingen en de afnamen vanuit gemeentefonds komt deze reserve onder druk te staan de komende jaren. De onttrekking voor 2015 moet nog plaats vinden via het programma onderw ijshuisvesting 2015 dat in het najaar aan de raad w ordt aangeboden ter besluitvorming
WGA	Afdekken van het eigen risico op de WGA (Regeling w erkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten)		1.090		In 2015 wordt een regulere toevoeging van 30 duizend euro begroot. In het besluit 'Evaluatie regeling w erkhervatting gedeeltelijke arbeidsgeschiktheid (WGA) 2011' is besloten: de gew enste minimum omvang van de reserve WGA is 1 miljoen euro. Een eventueel surplus zal in het betreffende dienstjaar ten gunste van de exploitatie vrijvallen
Rente egaliseringsreserve ADF	Opvangen renteschommelingen		1.750	1.750	Vastgestelde maximum van de egalisatie reserve. Deze moet voldoende zijn op 1% rentestijging te kunnen opvangen en daarnaast het structurele deel van het voordeel uit mismatchfinanciering
Bureau Onderzoek & Statistiek			0		
Kunstvoorraad CBK	Deze bestemmingsreserve is ingesteld om in geval van schade of verlies van kunst werken van het Centrum Beeldende Kunst (CBK) de niet verzekerde kosten van herstel van kunst werken te dekken. Het is kostbaar om de volledige collectie van het Centrum Beeldende Kunst voor alle risico's te verzekeren. Bij "verlies" van de voorraad volstaat het uitgekeerde bedrag niet. Immers, de dan geldende marktwaarde bepaalt de aanschafprijs, de werken zijn verzekerd tegen de toenmalige inkoopprijs. Mocht door andere calamiteiten (zoals waterschade of ongedierte) de collectie onherstelbaar beschadigd raken dan zijn w e daarvoor niet verzekerd. Met vaststelling van het collectiebeheersplan is hiervoor een bestemmingsreserve voorraden ingesteld.		1.647	voldoende	Na vaststelling van het collectiebeheersplan is het CBK met het bureau verzekeringen in overleg gegaan om de verzekerde waarde af te stemmen op de waarde van de werken die aanwezig zijn in het CBK. Van de 6,6 miljoen aan totale collectiewaarde blijkt circa 2,3 miljoen onder de leners te zijn. De overige 4,3 miljoen heeft het CBK verzekerd. De leners zijn zelf verantwoordelijk voor het verzekeren van de onder hun hoede aanwezige werken. De praktijk wijst uit dat uitkering of vergoeding van schade aan eigendommen van een derde partij (uitleen) door verzekeringsmaatschappijen niet eenduidig is. Waar de ene verzekeringsmaatschappij zonder dralen de schade vergoedt, w eigeren anderen. Wanneer deze werken verloren gaan zal het lastig zijn dit op de leners te verhalen. Indien 75% van de leners onvoldoende verzekert, is het risico maximaal ca. 1,7 miljoen euro, derhalve is de reserve toereikend. Deze reserve is met de waardering van de kunstvoorraad tot stand gekomen. In 2012 is na uitgebreid onderzoek van de voorraadwaardering deze reserve met 869 duizend euro afgewaardeerd. Op basis van dit onderzoek bleek dat een aantal kunstwerken ten onrechte in de voorraadwaardering w as meegenomen. De hoogte van de reserve is hiermee w eer afgestemd op de w erkelijke waarde van de voorraad. Het niveau is voldoende.
Verlies kunst CBK	Opvangen exploitatiekortingen voor de periode tot en met 2015		0		Eind 2015 reserve opheffen
Aandelen NV Essent	Tegenwaarde ontvangen aandelen EGD bij overgang EGG naar EGD.		1.262		Waardering is volgens verkrijgingsprijs.
Flankerend beleid	Herplaatsing medewerkers in het kader van de bezuinigingsoperatie 2011-2014.		3.808		De reserve is van voldoende omvang.
Frictiekosten bez 11-14	Doel is hieruit incidentele kosten te betalen die voortvloeien uit vastgestelde maatregelen van de bezuinigingsaankomst 2011-2014.		171		De reserve is van voldoende omvang.
Kosten dualisering	Het afdekken van incidentele lasten vanaf 2003 over de gew enste ondersteuning voor de raad (raadsgriffie) als gevolg van de invoering van het dualisme.		27		De reserve is van voldoende omvang.
Martiniplaza B.V.	Herwaardering van de aandelen van Martiniplaza B.V.		3.916		Waardering is volgens verkrijgingsprijs.
Mobiliteit topkader	Financiële buffer voor het opvangen van kosten van loopbaanbeleid en mobiliteit van het topkader.		0		De voeding bestaat uit bijdrage van directies. Het verschil tussen deze bijdrage en de verstrekte bedragen w ordt jaarlijks aan de reserve onttrokken of toegevoegd.
Personeel in Balans	Bij raadsbesluit van 29 oktober 2008 is deze reserve ingesteld. Doel is om de volgende kosten te dekken: 1) in het kader van het programma 'Personeel in Balans'; 2) voor het nieuw op te richten Loopbaancentrum; 3) de resterende frictiekosten uit de bezuinigingen 2004-2006.		164		
Ten Boer	Voordelen en nadelen in de samenwerking met Ten Boer (per dienst) w orden met deze reserve verrekend.		252		Ingesteld bij jaarrekening 2009

Vervolg tabel toelichting reserves	Doel	Maximale omvang	Stand ultimo 2015	Omvang vlg's onderbouwing	Toelichting van de onderbouwing
Naam					
Reserve extra beleid NDE	Nieuw beleidsmiddelen die voor de aankomende jaren beschikbaar zijn gesteld, zijn in deze reserve opgenomen.		0		Reserve kan bij rekening 2015 worden opgeheven.
Afkoopsommen onderhoud graven	Veel nabestaanden kiezen voor het afkopen van het onderhoud van de graven in plaats van het jaarlijks te voldoen. Deze inkomsten worden gestort in deze bestemmingsreserve, zodat de rente daarvan kan worden aangewend voor het feitelijke onderhoud.		1.470		Het jaarlijkse resultaat op de begraafplaatsexploitatie wordt met deze reserve verrekend. De reserve is nodig om toekomstige uitgaven te kunnen opvangen.
Geluidreducerend asfalt	Het reserveren van gelden voor de meerkosten van het onderhoud ten opzichte van de gebruikelijke traditionele asfaltwegen.		400		Elk jaar wordt een onderhoudsprogramma voor het ZOAB-areaal opgesteld. Indien nodig vindt een onttrekking aan deze reserve plaats.
Riolering	Als er resultaten worden gerealiseerd op de productgroep riolering zullen deze worden verrekend met de bestemmingsreserve Riolering. Deze reserve geeft mede inzicht in de mate waarin de planning van het GWRP gehaald wordt.		1.210		Er zijn voor 2015 geen mutaties begroot.
Bodemsanering	Bestemd voor de kosten van bodemsaneringen die niet uit andere bronnen gefinancierd kunnen worden. Daarnaast is deze reserve specifiek bestemd voor het afdekken van eventueel schadeclaims betreffende in het verleden door de gemeente uitgegeven grond, alsmede claims van het rijk in verband met ongerechtvaardigde verrijking en de silbsanering.		5.055		Op basis van de een risico-inventarisatie is het minimumniveau van de reserve bodemsanering bepaald op 1,7 miljoen euro. De huidige stand van de reserve is voldoende. In 2015 wordt de rente toevoeging (72) en is er een mutatie van 335 begroot.
BWS	Rente voorziening BWS		155		Het saldo van de reserve BWS is van de gemeente Groningen en andere gemeenten uit de regio. Niet het hele saldo komt dus aan Groningen toe. Aanwending kan plaatsvinden i.o.m. de regio.
Fonds Economische Ontwikkelingen	De middelen worden breed ingezet ter stimulering van de economische ontwikkelingen in de stad.		155		Er zijn voor 2015 geen mutaties begroot.
Forumgarage	Afdekking risico parkeergarage Forum		3.500		Op 23 juli 2010 is door de raad besloten om een voorziening in te stellen om het risico van de parkeergarage Forum af te dekken. Tot 2019 wordt er jaarlijks 700 duizend euro vanuit het parkeerbedrijf toegevoegd aan de voorziening.
Gemeentegaranties	Conform de nota "Herpositionering van het Woonservice Centrum" is deze reserve ingesteld om eventuele claims gemeente garantie te kunnen opvangen.		150		Gemeenten in Nederland hebben geen achterwachtverplichting meer bij nieuwe hypotheekgaranties. De reserve hoeft niet verder worden gevoerd. Al afgegeven gemeentegaranties blijven wel gegarandeerd. De reserve dient hiervoor als buffer en is niet vrij besteedbaar.
Grondbank	Overeenkomstig besluitvorming is de reserve nodig voor de dekking van risico's en financiering van grondbankaankopen.		4.203		Overeenkomstig besluitvorming is de reserve nodig voor de dekking van risico's en financiering van grondbankaankopen. De begrote mutatie in 2015 is de toevoeging van rente.
Grondzaken	Het doel van de bestemmingsreserve Grondzaken is het vormen van een toereikende buffer voor het opvangen van schommelingen op de grondexploitaties. Om de risico's die voortvloeien uit de grondexploitaties in uitlegen binnenstedelijke ontwikkelingslocaties te kwantificeren wordt de boxenrisicomethode gehanteerd.		43.189		De minimale omvang van de risico's die verband houden met grondexploitaties, plankostencomplexen en nog in exploitatie te nemen gronden bedraagt 73 miljoen euro. De berekening is gebaseerd op verwachtingen gebaseerd op aannames met betrekking tot toekomstige ontwikkelingen. Het is evident dat het saldo van de reserve grondzaken ver beneden het minimum niveau is. De begrote mutaties in 2015 zijn de toevoeging van extra beleid, resultaten binnenbezittingen en erfpachterreinen en rente. De onttrekkingen zijn verwachtte resultaten op gronden.
Groninger Monumentenfonds	Deze reserve is gevormd als buffer voor de lening, die verstrekt is aan het Groninger Monumentenfonds.		932		De middelen zijn nodig als buffer voor de verstrekte achtergestelde lening aan NV Groninger Monumentenfonds. De reserve is niet op niveau. De minimale omvang is 1 miljoen euro.
ISV	In deze reserve zijn middelen opgenomen die niet opgenomen mogen worden in de ISV-voorziening.		26.280		Het saldo van de reserve bestaat uit de 'oude' reserve ISV en de ISV middelen tot en met 2014 die wel verplicht zijn, maar nog niet tot uitbetaling zijn gekomen. De begrote toevoegingen zijn rente en de bijdrage wijkvernieuwing.
Kunst op straat	Financieren van kunst bij nader te bepalen kunstprojecten in de openbare ruimte. Het fonds wordt beheerd door het Centrum Beeldende Kunst (CBK) en ROEZ.		575		Er zijn voor 2015 geen mutaties begroot.
Duurzame ontwikkeling, ambitie energieneutraal	In deze reserve zijn nog te besteden extra beleidsmiddelen opgenomen.		323		Er zijn voor 2015 geen mutaties begroot.

Vervolg tabel toelichting reserves	Doel	Maximale omvang	Stand ultimo 2015	Omvang vlg's onderbouwing	Toelichting van de onderbouwing
Naam					
Cofinanciering kennisprojecten	In deze reserve zijn nog te besteden extra beleids gelden opgenomen.		194		Er zijn voor 2015 geen mutaties begroot.
Duurzaamheid	In deze reserve zijn nog te besteden extra beleids gelden opgenomen.		87		Er zijn voor 2015 geen mutaties begroot.
Stimuleringsfonds VHV	Personen of instellingen de kans te geven onder aantrekkelijke voorwaarde geld te lenen voor initiatieven betreffende aanschaf van een pand, renovaties, woningaanpassingen, groot onderhoud, activiteiten in de gebouwde omgeving.		13.912		De reserve dient ter dekking van de verstrekte geldleningen. De leningen worden verstrekt vanuit een rekening-courant die we bij het SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten) aanhouden. Bij volledige omzetting van het RC-saldo is het volledige bedrag van deze reserve nodig ter financiering. De reserve is hierdoor niet vrij besteedbaar.
Wonen boven winkels	Bij de jaarrekening 2004 is besloten deze bestemmingsreserve te vormen als wettelijk vermogen voor de oprichting van de NV Wonen boven Winkels Groningen waar de gemeente in participeert.		1.000		De middelen in de reserve zijn noodzakelijk als buffer voor de participatie van de gemeente Groningen in NV Wonen boven Winkels.
Recreatiegebied Karding	Deze reserve is voor toekomstige uitgaven voor de herinrichting van het kerngebied van het recreatiegebied Karding.	500	464	500	Deze reserve bestaat uit een bedrag voor de beklende reserve ter dekking van de kapitaallasten van de investering in het servicegebouw Karding (60) en de uitvoering van de Visie op het Kerngebied Karding(440). Nadat deze visie is vastgesteld (juli 2012) is besloten het tramproject te stoppen. Daarmee is één van de meest bepalende elementen in de herinrichting van het kerngebied gewijzigd. De entree van het sportcentrum Karding wordt 90 graden gedraaid, uitkomend in het hart van het recreatiegebied samen met de herinrichting van het voorterrein van het sportcentrum. De daarmee gemoeide middelen ad 900 duizend euro zijn middels de raadsnota : "Renovatie fase 2 "Sportcentrum Karding: duurzaam bewegen" uit deze reserve beschikbaar gesteld.

TOELICHTING VOORZIENINGEN

Naam Voorziening	Doel	Maximale omvang	Stand ultimo 2015	Toelichting van de onderbouwing
Ambulancedienst	Opvangen van mogelijke kosten die voortvloeien uit de saneringsprocedure, die met het indienen van een sanerings aanvraag in december 2002 is ingezet.		184	De voorziening dekt de kosten van het overgangsrecht FLO voor zo ver die niet gedeclareerd kunnen worden.
Fonds sanering Beckerweg	Eeuwigdurende nazorg van de sanering van de locatie Beckerweg.		3758	Voor 2015 is geen mutatie begroot.
Groot onderhoud gebouwen	Onderhoud kapitaalgoederen w aarborgen. Voor het opvangen van overschrijdingen van onregelmatig gespreide kosten voor groot onderhoud w ordt jaarlijks een dotatie aan deze voorziening gedoteerd.		1.742	De begrotingen van de gebouwen behorende tot het kernvastgoed zijn ontvlochten. De meerjaren onderhoudsplannen van diensten zijn divers qua opzet en inhoud. We gebruiken 2014 om de meerjarenplanningen te harmoniseren. Bij schouw is gebleken, dat een aantal onderhoudsactiviteiten nog niet hoeven te worden uitgevoerd. Dit heeft geen gevolgen voor de kwaliteit van het onderhoud. Na harmonisering zullen de werkzaamheden opnieuw
Groot onderhoud Hanzeplein	Opvangen grote schommelingen in de onderhoudskosten van het Hanzeplein.		600	De begrotingen van de gebouwen behorende tot het kernvastgoed zijn ontvlochten. De meerjaren onderhoudsplannen van diensten zijn divers qua opzet en inhoud. We gebruiken 2014 om de meerjarenplanningen te harmoniseren. Bij schouw is gebleken, dat een aantal onderhoudsactiviteiten nog niet hoeven te worden uitgevoerd. Dit heeft geen gevolgen voor de kwaliteit van het
Groot onderhoud Harm Buitenplein			414	De begrotingen van de gebouwen behorende tot het kernvastgoed zijn ontvlochten. De meerjaren onderhoudsplannen van diensten zijn divers qua opzet en inhoud. We gebruiken 2014 om de meerjarenplanningen te harmoniseren. Bij schouw is gebleken, dat een aantal onderhoudsactiviteiten nog niet hoeven te worden uitgevoerd. Dit heeft geen gevolgen voor de kwaliteit van het
Groot onderhoud OP/SB	Het opvangen van groot onderhoud aan de Oosterpoort/ Stadsschouw burg.		141	De voorziening wordt onderhouden door het MIOP OPSB om de fluctuaties in de exploitatiebudgetten planmatig onderhoud gebouwen en bedrijfsmiddelen te stabiliseren
Groot onderhoud Sontweg	Opvangen grote schommelingen in de onderhoudskosten van de locaties Sontweg en Vinkhuizen.		1.114	De begrotingen van de gebouwen behorende tot het kernvastgoed zijn ontvlochten. De meerjaren onderhoudsplannen van diensten zijn divers qua opzet en inhoud. We gebruiken 2014 om de meerjarenplanningen te harmoniseren. Bij schouw is gebleken, dat een aantal onderhoudsactiviteiten nog niet hoeven te worden uitgevoerd. Dit heeft geen gevolgen voor de kwaliteit van het onderhoud. Na harmonisering zullen de werkzaamheden opnieuw meerjarig in beeld worden gebracht en zal een nieuwe fasering van uitvoering worden vastgesteld.
Groot onderhoud Zuiderdiep	De voorziening betreft de verplichting samenhangend met het in de tijd onregelmatig gespreid zijn van de kosten van groot onderhoud. Jaarlijks wordt een meerjarenplan opgesteld. De belangrijkste onderdelen zijn: schilderwerk binnen / buiten, bestrating en riolering gebouw Menno van Coehoorn, inspectie / onderhoud en vernieuw en van daken, aanbrengen van glas op de balustrades en vervangen van tapijt.		870	De begrotingen van de gebouwen behorende tot het kernvastgoed zijn ontvlochten. De meerjaren onderhoudsplannen van diensten zijn divers qua opzet en inhoud. We gebruiken 2014 om de meerjarenplanningen te harmoniseren. Bij schouw is gebleken, dat een aantal onderhoudsactiviteiten nog niet hoeven te worden uitgevoerd. Dit heeft geen gevolgen voor de kwaliteit van het onderhoud. Na harmonisering zullen de werkzaamheden opnieuw meerjarig in beeld worden gebracht en zal een nieuwe fasering van uitvoering worden vastgesteld.
Grote Steden Beleid III			622	Betreft nog niet bestede rijksmiddelen voor d epijler economie.
Huur leegstand Waagstraat	Dekking huur leegstand Waagstraat		350	wordt gebruikt voor de huur van 2015
Individueel Loopbaanbudget	In de CAO is afgesproken dat ambtenaren met ingang van 2013 recht krijgen op een Individueel Loopbaanbudget (ILB) van 500 euro per jaar. Opsparen kan ook, met een maximum van 1.500 euro in 2015. Het budget is bedoeld voor loopbaan gerelateerde activiteiten gericht op een nieuwe functie.		475	In verband met claimrecht is een voorziening getroffen van 475 duizend euro.

Leegstand Eendrachtskade Legaat Andrea Elkenbracht	Dekking huur leegstand Eendrachtskade Begaafde (oud) leerlingen van het stedelijk conservatorium in de gelegenheid stellen een voortgezette muziekstudie in het buitenland te volgen.	0 214	Wordt in 2014 geheel besteed aan de huur van Eendrachtskade Het niveau is voldoende. De kosten worden bestreden uit de rente van een beschikbaar legaat.
Nadelig saldo Zodiak	Compensatie voor financiële risico's verbonden aan overname van stafpersoneel Zodiakgroep.	145	Volgens onderliggende berekeningen is de voorziening van voldoende omvang.
Naheffing belastingdienst	Vanaf 2011 heeft de gemeente Groningen tablets in gebruik. Het gebruik hiervan is fiscaal belast. Tot nu toe is nog geen belasting hierover afgedragen. Met de belastingdienst zal een afspraak worden gemaakt over de wijze waarop belastingheffing en afdracht geregeld zullen gaan worden.	175	Over de jaren 2011, 2012 en 2013 zal een naheffing plaats vinden. Naar schatting gaat het om 175 duizend euro. Hiervoor is een voorziening in het leven geroepen. Wij gaan ervan uit dat dit in 2014 wordt afgewikkeld.
Onderhoud gebouw en stadhuis	Egalisatie groot onderhoud Bestuursdienstgebouw en (Oude Stadhuis en Goudkantoor).	125	De begrotingen van de gebouwen behorende tot het kernvastgoed zijn ontvloten. De meerjaren onderhoudsplannen van diensten zijn divers qua opzet en inhoud. We gebruiken 2014 om de meerjarenplanningen te harmoniseren. Bij schouw is gebleken, dat een aantal onderhoudsactiviteiten nog niet hoeven te worden uitgevoerd. Dit heeft geen gevolgen voor de kwaliteit van het onderhoud. Na harmonisering zullen de werkzaamheden opnieuw meerjarig in beeld worden gebracht en zal een nieuwe fasering van uitvoering worden vastgesteld.
Onderhoud gebouw en Kreupelstraat/Trompsingel	Egalisatie van de kosten van (groot) onderhoud van de beide DIA-panden.	967	De begrotingen van de gebouwen behorende tot het kernvastgoed zijn ontvloten. De meerjaren onderhoudsplannen van diensten zijn divers qua opzet en inhoud. We gebruiken 2014 om de meerjarenplanningen te harmoniseren. Bij schouw is gebleken, dat een aantal onderhoudsactiviteiten nog niet hoeven te worden uitgevoerd. Dit heeft geen gevolgen voor de kwaliteit van het onderhoud. Na harmonisering zullen de werkzaamheden opnieuw meerjarig in beeld worden gebracht en zal een nieuwe fasering van uitvoering worden vastgesteld.
Onderhoud museum	De voorziening heeft als doel het opvangen van schommelingen in de kosten van groot onderhoud van het Groninger Museum.	1315	In de huurovereenkomst is vastgelegd welke bedragen het Groninger Museum moet betalen voor huur en onderhoud. Het verschil tussen deze bedragen en de werkelijke kosten wordt in de voorziening gestort.
Onderhoud Muziekschool	Het opvangen van toekomstig onderhoud aan de Muziekschool.	152	De begrotingen van de gebouwen behorende tot het kernvastgoed zijn ontvloten. De meerjaren onderhoudsplannen van diensten zijn divers qua opzet en inhoud. We gebruiken 2014 om de meerjarenplanningen te harmoniseren. Bij schouw is gebleken, dat een aantal onderhoudsactiviteiten nog niet hoeven te worden uitgevoerd. Dit heeft geen gevolgen voor de kwaliteit van het onderhoud. Na harmonisering zullen de werkzaamheden opnieuw meerjarig in beeld worden gebracht en zal een nieuwe fasering van uitvoering worden vastgesteld.
Onderhoud Parkeergarages		459	Voor 2015 zijn geen mutaties begroot.
Onderhoud vensterscholen	Opvangen schommelingen onderhoudsplan voor planmatig/groot onderhoud.	415	De begrotingen van de gebouwen behorende tot het kernvastgoed zijn ontvloten. De meerjaren onderhoudsplannen van diensten zijn divers qua opzet en inhoud. We gebruiken 2014 om de meerjarenplanningen te harmoniseren. Bij schouw is gebleken, dat een aantal
Onderhoud voormalig onderwijs gebouw en	Onderhoud dat ten doel heeft de voormalig onderwijsgebouwen en in goede staat te houden voor andere bestemmingen	104	De begrotingen van de gebouwen behorende tot het kernvastgoed zijn ontvloten. De meerjaren onderhoudsplannen van diensten zijn divers qua opzet en inhoud. We gebruiken 2014 om de meerjarenplanningen te harmoniseren. Bij schouw is gebleken, dat een aantal

Naam Voorziening	Doel	Maximale omvang	Stand ultimo 2015	Toelichting van de onderbouwing
Openbaar vervoer	De gemeente participeert in het OV-bureau Groningen Drenthe en is voor 21% risicodragend voor eventuele financieel deconfiture van dit bureau. Daarnaast kan de voorziening worden ingezet voor OV-infrastructuur.		1527	Voor 2015 zijn geen mutaties begroot.
Pensioenen voormalig medewerker openbaar onderwijs	Het financieel afdekken van een risico in verband met de éénmalige kosten van een pensioenvoorziening van een voormalig medewerker WMOO nu O2G2.		165	Het financieel afdekken van een risico in verband met de éénmalige kosten van een pensioenvoorziening van een voormalig medewerker WMOO nu O2G2.
Pensioenen wethouders	Sinds 2002 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de pensioenen van wethouders. De voorziening is ingesteld om de pensioenlasten van voormalig wethouders (voor 2006) te kunnen financieren. Waarschijnlijk zal in de komende jaren een landelijk fonds voor pensioenen van wethouders in het leven worden geroepen. Ten behoeve van de pensioenvoorziening van wethouders die ingaande 2006 politieke ambtsdragers zijn/waarden, is een verzekeringspolis afgesloten.		2405	Voor 2015 is geen mutatie begroot.
Personeel	Afloop ontvangen voorziening.		36	Jaarlijkse mutatie is 18 duizend euro.
RCG	Garantstelling loonkosten voormalig RCG medewerkers		184	Voor 2015 is geen mutatie begroot.
Reorganisatie	Het gevolg van de vorming van het SSC is dat niet iedere medewerker kan worden geplaatst. Voor de kosten van boventaligheid is deze voorziening ingesteld.		2108	Volgens planning wordt deze voorziening in 2015 met 1,6 miljoen euro ingezet.
Riolering groot onderhoud	De voorziening is bedoeld als dekking van het onderhoud op de langere termijn zoals herijking overstortmuren, inmeting rioolstelsel, uitbaggeren, etcetera.		151	Het G(W)RP 2014-2017 vormt de basis voor deze voorziening.
Riolering vervangingsinvesteringen	Spaarbedragen voor toekomstige investeringen mogen in het riooltarief worden opgenomen als de eerste aanleg van uitbreidingsinvesteringen in de grondexploitatie is gedekt.		1810	Het G(W)RP 2014-2017 vormt de basis voor deze voorziening.
Spaarverlof Thermiek BV	Opvang negatieve resultaten van Thermiek BV		0 19	Kan worden opgeheven in 2015 Voor 2015 is geen mutatie begroot.
Verzekeringen	Afdekken van eigen risico's bij schadeuitkeringen		1.886	In 2015 wordt een reguliere toevoeging van 641 duizend euro voorzien. Na afwikkeling van eventuele claims op het eigen risico zal een surplus boven de maximale omvang in het betreffende dienstjaar ten gunste van de exploitatie vrijvallen.
Volkshuisvesting	Het doel is het afdekken van aanspraken, die kunnen voortvloeien uit de gemeentelijke risicopositie ten aanzien van woningbouw corporaties en gewaarborgde geldleningen (o.a. gemeentegaranties). Het bedrag dat met dit risico gemoeid is neemt jaarlijks af. De vrijgekomen bedragen blijven binnen deze voorziening behouden in verband met mogelijke risico's vanuit het WEW (nationale hypotheekgarantie).		877	Voor 2015 is geen mutatie begroot.

Naam Voorziening	Doel		Stand ultimo 2015	Toelichting van de onderbouwing
Voorziening risico BTW	Dze voorziening is ingesteld voor de mogelijke suppletie 2012		60	Voor 2015 is geen mutatie begroot.
Vordering op CBL Vennootschap BV	In verband met de verkoop van Essent is er een aandeel in een aantal opgerichte BV's w elke dienen ter zekerheid van mogelijke claims, voortvloeiende uit de verkooptransactie of rechtshandelingen van voor de verkoop. Onzeker is in hoeverre er uiteindelijk een beroep gedaan kan worden op het vermogen van deze BV.		222	Voor 2015 is geen mutatie begroot.
Vordering op Verkoop Vennootschap BV	In verband met de verkoop van Essent is er een aandeel in een aantal opgerichte BV's w elke dienen ter zekerheid van mogelijke claims, voortvloeiende uit de verkooptransactie of rechtshandelingen van voor de verkoop. Onzeker is in hoeverre er uiteindelijk een beroep gedaan kan worden op het vermogen van deze BV.		5247	Voor 2015 is geen mutatie begroot.
Wachtgeld voormalig personeel CBK	Dekking van w achtgeldkosten van de voormalige directeur CBK.		0	Kan worden opgeheven in 2015
Wachtgeld w ethouders	Om in de komende jaren aan de w achtgeldverplichtingen voor oud w ethouders te kunnen voldoen is in boekjaar 2012 een voorziening gevormd.		823	Voor 2015 is geen mutatie begroot.

OVERZICHT OPGENOMEN (EN OP TE NEMEN) LANGLOPENDE GELDLENINGEN

Bedragen x € 1.000						
Omschrijving	Boekwaarde begin v/h jaar	Op te nemen	Aflossing	Boekwaarde einde v/h jaar (1+2-3)	Rente	Rente en aflossing (3+5)
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
A. GELDLENINGEN						
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars						
	-		-	-	-	-
Totaal opgenomen binnenlandse pf/verzekeraars	-	-	-	-	-	-
Binnenlandse banken en ov. financiële instellingen						
- ABN AMRO Bank NV	102.954	-	3.782	99.172	4.652	8.434
- Algemene Spaarbank Nederland NV (ASN)	1.500	-	1.500	-	4	1.504
- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	671.437	-	28.745	642.692	22.084	50.829
- Triodos Bank	25.000	-	-	25.000	638	638
- Nederlandse Waterschaps Bank	294.537	-	30.475	264.062	9.813	40.288
- St. Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Ned. Gem.	250	-	110	140	4	114
- Nog op te nemen leningen in 2015	-	129.815	-	129.815	4.154	4.154
- Nog op te nemen leningen in 2014	40.000	-	-	40.000	1.020	1.020
Totaal binnenlandse banken en ov. financiële instellingen	1.135.678	129.815	64.612	1.200.881	42.369	106.981
Overige binnenlandse sectoren						
- ROEZ	1.200	-	-	1.200	53	53
- Overig (Wichers Hoeth)	1	-	-	1	0	0
- Overheid (Gemeente Meerssen)	2.500	-	-	2.500	64	64
Totaal geldleningen	104.154	129.815	3.782	230.187	8.859	12.641
Buitenlandse instellingen						
	-	-	-	-	-	-
Totaal buitenlandse instellingen	-	-	-	-	-	-
Totaal geldleningen	1.239.832	259.630	68.394	1.431.068	51.228	119.622
B. WAARBORGSOMMEN						
	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-
Totaal waarborgsommen	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	1.239.832	259.630	68.394	1.431.068	51.228	119.622

SUBSIDIES EN INKOMENSOVERDRACHTEN

Deelprogramma	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
01.1 Werk en activering	7.886	4.653	2.207
01.2 Arbeidsmarktbeleid	158.016	162.997	169.904
02.1 Ruimte voor bedrijvigheid	2.955	390	
02.2 Binnenstad en toerisme	1.436	1.326	1.031
02.3 Groningen kennisstad	277	365	
02.4 Overige acquisitie	268	328	133
02.5 Overig econ en werkgelegenheid	5.081	3.704	4.147
03.1 Integraal jeugdbeleid	17.617	16.750	16.450
04.1 Soc samenhang en participatie	35.697	34.240	32.556
04.2 Preventie en zorg	19.440	19.532	25.170
04.3 Integratie en emancipatie	1.655	1.331	1.216
05.1 Sportieve infrastructuur	1.767	1.649	1.746
05.2 Deelname aan sport	1.098	1.121	972
05.3 Overig sport en bewegen	322	330	349
06.1 Culturele infrastructuur	21.009	20.202	19.284
06.2 Deelname aan cultuur	2.346	3.689	3.404
06.3 Overig cultuur	637	709	489
07.2 Openbaar vervoer	163	163	159
07.4 Parkeren	334		
07.6 Overig verkeer	-49	3.791	1
08.1 Doelgroepen	1.291	5	5
08.2 Nieuwbouw	132	63	63
08.3 Bestaande woningvoorraad	-299	523	41
08.4 Cultuurhistorie en archeologie	883	295	
08.5 Overig wonen	228	292	72
09.1 Kwaliteit leefomgeving	298	157	157
09.2 Afvalverzameling	84		
10.5 Fysieke veiligheid	2.170	13.947	14.460
11.1 Contact met de burger	11		
11.3 Publieke dienstverlening	1.196	1516	1516
12.1 College en Raad	698	629	625
Hulpkostenplaatsen	1.135	1.726	1.858
Totaal subsidies en inkomensoverdrachten	285.782	296.423	298.015

ONDERHOUDSGEGEVENS GEMEENTELIJKE GEBOUWEN

Onderhoud kapitaalgoederen				
Gebouw	Boekwaarde 01-01-2015	Meerjarenplan	Voorziening derhoudbedrag 01-01-2015	Opmerkingen begroting 2015
KERNVASTGOED				
Oude Stadhuis	34	ja	125	119
Goudkantoor	0	ja	0	0
Prefectenhof/Kreupelstraat	12.989	ja	901	48 Voorziening is inclusief Trompsingel
Trompsingel	3.026	ja	0	47
Peizerweg	4.417		0	540
Gebouw Hanzeplein 120	5.614	ja	543	72
Duinkerkenstraat	3.380	ja	1.681	88
Huisvesting Gothenburgweg	3.934	ja	0	0
Huisvesting Zuiderdiep	9.934	ja	770	396
Harm Buitenplein	49.974	ja	357	0
Totaal	93.302		4.377	1.310
BRANDWEERGEBOUWEN				
Gebouw Sontweg 10	3.737	ja	1.046	149
Gebouw Diamantlaan	1.064	ja	0	54
Totaal	4.801		1.046	203
MAATSCHAPPELIJK VASTGOED				
Groninger Museum	1.457	ja	1.163	1.070
Oosterpoort/Stadschouwburg	8.901	ja	141	521
Vensterscholen	6.822	ja	400	200
Gebouw Muziekschool	25	ja	152	10
Sportaccommodaties/zwembaden	53.244	ja	0	2.722
Welzijnsaccommodaties	2.670	ja	0	100
Gebouwen natuur- en duurzaamheid	665	ja	0	26
Schoolgebouwen (economisch eigendom)	126.779	ja	104	140
Totaal	200.563		1.960	4.789
OVERIG				
Huisvesting personeel begraafplaatsen	886	ja	0	0
Wijkposten	1.262	ja	0	0
Parkeergarages	118.521		459	428
Totaal	120.669		459	428
TOTAAL	419.335		7.842	6.730
Verzekerde waarde opstalverzekering per 1-januari-2015	1.312.276			

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

programma (nr. en omschrijving)	Incidentele baten 2015	bedrag x 1.000 euro
13. Algemene inkomsten en onvoorzien	Nationale gebiedsontwikkeling (decentralisatie uitkering)	280
12. College en raad	Uitruil structureel voor incidenteel	23.900
12. College en raad	Vrijval ISV middelen	500
12. College en raad	Vrijval bestaande middelen bouwoffensief	2.000
12. College en raad	Inzet incidentele ruimte co-financieringsfonds	3.900
12. College en raad	Reservering tekort 2015 vanuit jaarschijf 2014	2.728
12. College en raad	Gemeentelijke bijdrage RSP	80.300
03 Jeugd en onderwijs	Bestuursakkoord VVE	856
11. Stadhuis en Stadje	reserve verkiezingen	810
1. Werk en inkomen	ESV gelden	750
8. Wonen	Dekking budget gebiedsgericht werken uit ISV	1.000
1. Werk en inkomen	Actualisatie budget BUIG	4.700
12. College en raad	Onttrekking AER	3.863
12. College en raad	Onttrekking reserve Wmo	800
12. College en raad	Onttrekking reserve Extra beleid organisatieontwikkeling	450
12. College en raad	Onttrekking reserve flankerend beleid	290
8. Wonen	Onttrekking reserve Grondzaken	8.125
Totaal incidentele baten 2015		135.252

programma (nr. en omschrijving)	Incidentele lasten 2015	bedrag x 1.000 euro
14. Algemene ondersteuning	Frictiekosten bezuinigingen 2011-2014 nieuw	5.864
14. Algemene ondersteuning	Frictiekosten bezuinigingen 2014-2017	800
12. College en raad	Gemeentelijke bijdrage RSP	80.300
06 Cultuur	Bijdrage reserve Forum	300
03 Jeugd en onderwijs	Bestuursakkoord VVE	856
03 Jeugd en onderwijs	Veiligheids middelen	460
11. Stadhuis en Stadje	proces en gerechtskosten woz	325
04 Welzijn Gezondheid Zorg	Asielzoekers	250
9. Onderhoud en beheer openbare ruimte	Groot onderhoud kinderboerderijen	250
11. Stadhuis en Stadje	inkomsten derving leges baten	550
12. College en raad	Aanvulling weerstandsvermogen	21.843
8. Wonen	Budget gebiedsgericht werken	1.000
12 College en raad	Nacalculatie uit AER	3.863
4. Welzijn, gezondheid en zorg	Dekking huishoudelijke hulp uit reserve Wmo	800
6. Cultuur	Dotatie aan reserve exploitatierisico Forum	300
12. College en raad	Extra beleid organisatieontwikkeling	450
11. Stadhuis en Stadje	verkiezingen	780
9. Onderhoud en beheer openbare ruimte	Bodemsanering (decentralisatie uitkering)	335
8. Wonen	Rente reserve Grondzaken	450
8. Wonen	Storting reserve ISV	965
1. Werk en inkomen	Financiering BBZ	327
14. Algemene ondersteuning	Basisregistraties	1.100
11. Stadhuis en Stadje	KCC bezuiniging	660
14. Algemene ondersteuning	Opvangen tekorten SSC begroting	500
14. Algemene ondersteuning	Frictiekosten begroting 2015-2018	500
7. Verkeer	Tekort parkeerbedrijf	367
1. Werk en inkomen	Continuering maatschappelijke banen (2015/2016)	500
12 College en raad	Vernieuwing sociaal domein	2.750
Totaal incidentele lasten 2015		127.445

programma (nr. en omschrijving)	Incidentele baten 2016	bedrag x 1.000 euro
13. Overig	Vrijval ISV middelen	500
12. College en raad	Uitruil structureel voor incidenteel	14.400
12. College en raad	Onttrekking AER ivm Begrotingssaldo 2016	4.986
Totaal incidentele baten 2016		19.886

programma (nr. en omschrijving)	Incidentele lasten 2016	bedrag x 1.000 euro
14. Algemene ondersteuning	Frictiekosten bezuinigingen 2011-2014 nieuw	2.324
14. Algemene ondersteuning	Frictiekosten bezuinigingen 2014-2017	320
14. Algemene ondersteuning	Basisregistraties	600
11. Stadhuis en Stadjer	proces en gerechtskosten woz	325
11. Stadhuis en Stadjer	KCC bezuiniging	330
12. College en raad	Aanvulling weerstandsvermogen	14.400
12. College en raad	Vernieuwing sociaal domein	1.550
14. Algemene ondersteuning	Frictiekosten begroting 2015-2018	4.700
11. Stadhuis en Stadjer	Verkiezingen	488
Totaal incidentele lasten 2016		24.549

programma (nr. en omschrijving)	Incidentele baten 2017	bedrag x 1.000 euro
11. Stadhuis en Stadjer	verkiezingen	517
Totaal incidentele baten 2017		517

programma (nr. en omschrijving)	Incidentele lasten 2017	bedrag x 1.000 euro
14. Algemene ondersteuning	Basisregistraties	600
14. Algemene ondersteuning	Frictiekosten begroting 2015-2018	3.416
11. Stadhuis en Stadjer	verkiezingen	488
12. College en raad	Toevoeging AER begrotingssaldo 2017	4.078
Totaal incidentele lasten 2017		8.582

programma (nr. en omschrijving)	Incidentele baten 2018	bedrag x 1.000 euro
11. Stadhuis en Stadjer	verkiezingen	517
Totaal incidentele baten 2018		517

programma (nr. en omschrijving)	Incidentele lasten 2018	bedrag x 1.000 euro
14. Algemene ondersteuning	Frictiekosten begroting 2015-2018	1.100
11. Stadhuis en Stadjer	verkiezingen	488
12. College en raad	Toevoeging AER begrotingssaldo 2018	653
Totaal incidentele lasten 2018		2.241

Bijlage 12.b **Structurele toevoegingen & onttrekkingen aan reserves**

2015	Structurele toevoegingen aan reserve (naam reserve)	bedrag x 1.000 euro
	Personeel in balans	436
	Accres gesubsidieerde instellingen	1024
	Onderw ijshuisvesting rente	40
	WGA	30
	Totaal structurele toevoegingen 2015	1.530

2015	Structurele onttrekkingen aan reserve (naam reserve)	bedrag x 1.000 euro
	Personeel in balans	436
	Accres gesubsidieerde instellingen	1.260
	Recreatiegebied Kardinge	22
	Buurt- en speeltuinvereniging Paddepoel	8
	Nieuw bouw NDE	42
	Reserve grondzaken	2.625
	Totaal structurele onttrekkingen 2015	4.393

2016	Structurele toevoegingen aan reserve (naam reserve)	bedrag x 1.000 euro
	Personeel in balans	436
	Accres gesubsidieerde instellingen	1024
	Onderw ijshuisvesting rente	40
	WGA	30
	Totaal structurele toevoegingen 2016	1.530

2016	Structurele onttrekkingen aan reserve (naam reserve)	bedrag x 1.000 euro
	Personeel in balans	436
	Accres gesubsidieerde instellingen	1.260
	Recreatiegebied Kardinge	22
	Buurt- en speeltuinvereniging Paddepoel	8
	Nieuw bouw NDE	42
	Reserve grondzaken	2.000
	Totaal structurele onttrekkingen 2016	3.768

2017 Structurele toevoegingen aan reserve (naam reserve)		bedrag x 1.000 euro
Personeel in balans		436
Accres gesubsidieerde instellingen		1024
Onderw ijshuisvesting rente		40
WGA		30
Totaal structurele toevoegingen 2017		1.530

2017	Structurele onttrekkingen aan reserve (naam reserve)	bedrag x 1.000 euro
	Personeel in balans	436
	Accres gesubsidieerde instellingen	1.260
	Recreatiegebied Kardinge	22
	Buurt- en speeltuinvereniging Paddepoel	8
	Nieuw bouw NDE	42
	Reserve grondzaken	2.000
Totaal structurele onttrekkingen 2017		3.768

2018 Structurele toevoegingen aan reserve (naam reserve)		bedrag x 1.000 euro
Personeel in balans		436
Accres gesubsidieerde instellingen		1024
Onderw ijshuisvesting rente		40
WGA		30
Totaal structurele toevoegingen 2018		1.530

2018	Structurele onttrekkingen aan reserve (naam reserve)	bedrag x 1.000 euro
	Personeel in balans	436
	Accres gesubsidieerde instellingen	1.260
	Recreatiegebied Kardinge	22
	Buurt- en speeltuinvereniging Paddepoel	8
	Nieuw bouw NDE	42
	Reserve grondzaken	2.000
Totaal structurele onttrekkingen 2018		3.768

INTER BESTUURLIJK TOEZICHT

Doelen 2015 gemeente Groningen Interbestuurlijk toezicht

Toetsingscriteria IBT

De provincie is in overleg met de gemeenten gekomen tot toetsingscriteria per toezichtsterrein voor de beoordeling van de uitvoering. Gemeenten kunnen daarbij goed, matig of slecht scoren. De beoordeling 'goed' betekent dat de gemeente op (vrijwel) alle punten voldoet aan de beoordelingscriteria. Er zijn geen of slechts kleine verbetermogelijkheden. In het volgende jaar zal er voor deze categorie behoudens bijzondere omstandigheden geen sprake zijn van provinciale toezichtbemoediging. De lat voor het verkrijgen van een oordeel 'goed' ligt hoog, omdat aan vrijwel alle punten moet worden voldaan. Dit betekent dat vrij snel sprake is van het oordeel 'matig', als aan één of meer (procedurele) punten niet wordt voldaan.

Een score van matig betekent dan ook niet automatisch dat niet goed gepresteerd wordt. Er is wel ruimte voor verbetering. Zo nodig worden daarvoor herstelmaatregelen aangegeven. De provincie kan daarover in overleg treden met de gemeente. Hierbij moet gezegd worden dat voor de toezichtsterreinen waarbij de gemeente matig scoort, we vinden dat we het zeker niet slecht doen; de verbeterpunten betreffen in veel gevallen procedurele punten. De term slecht betekent dat de gemeente niet voldoet aan de wettelijke vereisten.

Over de uitvoering van de taken binnen de toezichtsterreinen in 2013 hebben wij in de rapportage IBT 2013 (bijlage bij de jaarrekening) de volgende kwalificaties gegeven: huisvesting statushouders (goed), financiën (matig), archief (matig), Wabo (matig), ruimtelijke ordening (matig) en monumenten en archeologie (matig).

Hieronder zijn per toezichtsterrein de verbeterpunten aangegeven en is aangegeven op welke wijze invulling wordt gegeven aan verbetering. Deze doelen zijn grotendeels bij de rapportage 2013 al weergegeven.

1 Huisvesting statushouders

We hebben een wettelijke taak, op basis van de Huisvestingswet om vergunninghouders te huisvesten. Dit zijn mensen uit het buitenland die in Nederland asiel hebben aangevraagd en een verblijfsvergunning hebben verkregen. Door het Rijk wordt elk half jaar een taakstelling opgelegd voor het aantal te huisvesten vergunninghouders. Het centraal orgaan opvang asielzoekers (COA) heeft de verantwoordelijkheid deze taakstelling uit te voeren, in samenwerking met de gemeenten. De halfjaarlijkse taakstelling wordt gebaseerd op de instroom van vergunninghouders en prognoses die daaromtrent worden opgesteld. Een vergunninghouder moet binnen 14 weken na aanmelding een passende woning aangeboden krijgen, met daaraan gekoppeld een traject om uitkering, onderwijs en inburgering te organiseren. De gemeente voert de regio op dit traject. Huisvesting gebeurt door de woningcorporaties, begeleiding van de individuele vergunninghouders gebeurt in onze gemeente door vrijwilligers van Humanitas.

Waarom moet de gemeente voldoen?

Voldoen aan de kwantitatieve taakstelling die per halfjaar wordt opgelegd.

Wat zijn onze verbeterpunten?

In 2013 zijn er 8 vergunninghouders meer gehuisvest dan de taakstelling. Dit, terwijl door de politieke instabiliteit in een aantal landen (zoals Syrië en Somalië), de taakstelling het tweede half jaar van 2013 is gestegen ten opzichte van het 1e half jaar van 2013. Voor 2014 is de taakstelling het tweede half jaar extra opgehoogd (van 74 naar 107) door de verhoogde instroom uit met name Somalië. We verwachten dat we eind 2014 deze verhoogde taakstelling niet volledig kunnen realiseren. De taakstelling voor 2015 is op dit moment nog niet bekend. Voor 2012 en 2013 is de taakstelling behaald. Voor 2014 is het de vraag, gezien de verhoogde taakstelling. De samenwerking met zowel de woningcorporaties als met Humanitas verloopt goed. Er zijn geen verbeterpunten.

2 Financiën

Het is de bedoeling van zowel de provincie als de gemeente om de invulling van het toezicht zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij de geest van de wet revitalisering generiek toezicht (vertrouwen en vereenvoudiging). Voor het begrotingsjaar 2014, stonden wij onder repressief toezicht. Dit repressieve toezicht zal naar verwachting ook gelden voor het begrotingsjaar 2015.

Waarom moet de gemeente voldoen?

1. De begroting is structureel en reëel in evenwicht en
2. Uit meerjarenraming is aannemelijk dat dit evenwicht wordt gecontinueerd en

3. Er is voor zover bekend geen sprake van bestuurlijke relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden.

Geraamde structurele uitgaven en inkomsten zijn in evenwicht.

De begroting 2015 sluit met een saldo van 0. De begroting is structureel en reëel in evenwicht. De financiële meerjarenbegroting ziet er als volgt uit:

Financieel perspectief begroting 2015	2014	2015	2016	2017	2018
Financieel perspectief	0	654	-4.986	4.078	653
Inzet: budget voor wijkwethouders		-654			
Financieel perspectief 2015-2018		0	-4.986	4.078	653

Uit deze opstelling blijkt dat het evenwicht tot en met 2018 wordt gecontinueerd.

In de begroting 2015 wordt in bijlage 12 een overzicht gegeven van de incidentele baten en lasten. Samengevat ontstaat daaruit het volgende beeld.

	2015	2016	2017	2018
incidentele baten	135.252	19.886	517	517
incidentele lasten	127.445	24.549	8.582	2.241
Saldo lasten -/- baten	-7.807	4.663	8.065	1.724

*Bedragen * 1.000 euro

Uit deze opstelling blijkt dat in 2015 de incidentele baten de incidentele lasten overschrijden. In 2016 tot en met 2018 slaat dit om, de incidentele lasten zijn groter dan de incidentele baten. In de totale meerjarenperiode zijn de incidentele lasten groter dan de incidentele baten hetgeen duidt op het structureel in evenwicht zijn van de begroting.

In de totale incidentele lasten 2015 zitten twee grote posten. Voor aanvulling van het weerstandsvermogen 21,8 miljoen euro en voor de gemeentelijke bijdrage aan het Regionaal Specifiek Pakket (RSP) 80,3 miljoen euro.

Twee belangrijke incidentele baten zijn de onttrekking aan de reserve RSP van 80,3 miljoen euro en een bedrag van 23,9 miljoen euro dat ontstaat door de uitruil van structurele middelen voor incidentele middelen.

Het oordeel over het structureel in evenwicht zijn van de begroting wordt mede bepaald door het saldo van de structurele stortingen en structurele onttrekkingen aan de reserves.

	2015	2016	2017	2018
structurele toevoegingen	1.530	1.530	1.530	1.530
structurele onttrekkingen	4.393	3.768	3.768	3.768
Saldo toev -/- ontr.	-2.863	-2.238	-2.238	-2.238

*Bedragen * 1.000 euro

Uit het overzicht blijkt dat in de meerjarenperiode structureel meer aan de reserves wordt onttrokken, dan er wordt gestort. Het saldo moet echter wel in perspectief worden geplaatst van de totale omvang van de reserve positie welke ultimo 2015 op begrotingsbasis 161,4miljoen euro bedraagt.

In deze begroting presenteren we voor het eerst een dynamisch ontwikkeling van het weerstandsvermogen. We laten de ontwikkeling van het weerstandsvermogen zien als gevolg van wijziging in de risico's en de reserves in de periode 2015-2018. Hiermee ontstaat een beter beeld van ons weerstandsvermogen in meerjarig perspectief. Het dynamisch weerstandsvermogen is een groeiemodel. In 2015 hebben we ons gefocust op de grootste risico's en reserves. De komende jaren bouwen we het uit.

De conclusie is dat in het meerjarig perspectief de beschikbare weerstandscapaciteit in de komende jaren groeit tot 0,81 in 2018. In het jaar 2016 ligt het weerstandsvermogen net onder de 0,8 omdat de voorfinanciering van het begrote tekort in 2016 wordt voorgefinancierd uit het weerstandsvermogen.

Weerstandsvermogen begroting 2015	Jaar 2015*	Jaar 2016*	Jaar 2017	Jaar 2018
Benodigde weerstandscapaciteit (A)	200.302	212.890	212.231	207.652
Beschikbare weerstandscapaciteit (B)	160.242	165.775	169.135	167.788
Ratio weerstandsvermogen	80%	78%	80%	81%

*inclusief aanvulling weerstandsvermogen

Bestuurlijk relevante onderwerpen

Ook in de komende jaren blijft sprake van grote opgaven zowel op het ruimtelijk als het sociale domein. De risico's bij de gemeentelijke grondexploitaties blijven groot. Deze risico's hebben voor een groot deel betrekking op Meerstad. In 2014 nemen we een verlies als gevolg van lagere inkomsten bij de verkoop van kavels en verlagen we de te realiseren opbrengsten bij de afzet van bedrijventerreinen. Desondanks blijven de risico's groot en zijn we afhankelijk van de economische ontwikkelingen. Gelet op de omvang van het risico telt deze zwaar mee in ons weerstandsvermogen, waarmee we in staat zijn om nadelen op te vangen. Voor een compleet overzicht van de ontwikkelingen verwijzen we u naar de paragraaf Grondbeleid. Daarnaast hebben we de komende jaren te maken met hervormingen op het sociale terrein. We krijgen te maken met de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) en de nieuwe Jeugdwet treed in werking. Daarnaast is vanaf 1 augustus 2014 de Wet Passend Onderwijs in werking getreden en is op 1 januari 2015 de Participatiewet van kracht. De decentralisaties vormen een opgave voor de gemeente en vergroten het gemeentelijke risico. We houden hiermee rekening in de paragraaf weerstandsvermogen. Voor meer informatie verwijzen we naar de paragraaf vernieuwing sociaal domein.

Wat zijn onze verbeterpunten?

In deze begroting doen we voorstellen om het gemeentelijk weerstandsvermogen op 0,8 te brengen. Voor de langere termijn streven we naar een ratio van 1,0.

Daarbij blijven we inzetten op een versterking van het integraal risicomangement binnen de gemeente. Een vergroting van het risico bewustzijn zal moeten leiden tot een grotere focus op beheersmaatregelen en daarmee tot een verlaging van het risico.

3 Archief

Waarom moet de gemeente voldoen?

1. Er is een werkend kwaliteitssysteem voor het beheer van archiefbescheiden (het beheer van zowel analoge als digitale archiefbescheiden voldoet aan toetsbare eisen van een toe te passen kwaliteitssysteem).
2. Zowel analoge als digitale archiefbescheiden worden in goede, geordende en toegankelijke staat gebracht.
3. Zowel analoge als digitale archiefbescheiden worden tijdig vernietigd of overgebracht/openbaar gemaakt (beschikbaar gesteld).
4. Er is een duurzame en adequate beheer- en bewaaromgeving (zowel analoge als digitale archiefbescheiden worden duurzaam beheerd en zijn geplaatst in daartoe geëigende omgevingen).

Wat zijn onze verbeterpunten?

De volgende verbeter- en actualiseerpunten zijn geconstateerd:

- Een werkend kwaliteitssysteem ontbreekt. Er worden in DIV werkprocessen al wel kwaliteitsnormen gehanteerd op basis waarvan het beheer van de archiefbescheiden getoetst kan worden, zoals omschreven in de Archiefregeling. Nadere uitwerking hiervan zal plaatsvinden in het kader van het te ontwikkelen kwaliteitssysteem.
- Om het informatiebeheer goed in de kaart te hebben is het van belang dat er een volledig en
- actueel overzicht is van alle archiefbescheiden, in welke vorm dan ook. Dit is bij de meeste organisatieonderdelen het geval, maar bij een aantal niet. Dit zal nader uitgewerkt en geactualiseerd worden.
- De meeste organisatieonderdelen zijn bij met selectie en vernietiging. Voor enkele is sprake van achterstand. Deze zal ingelopen moeten worden.
- Er is onvoldoende zicht op de archiefzorg bij de gemeenschappelijke regelingen waaraan de gemeente deelneemt.

Wat gaan we daarvoor doen en wat is daarvoor nodig?

Het invullen van de KPI lijst is één van de eerste taken die is opgepakt vanuit de nieuwe, centrale DIV organisatie. Dit is gebeurd in samenspraak met de gemeentelijk archiefinspecteur. In juli 2014 is dit opgeleverd.

Stand van zaken met betrekking tot. de planning voor aanpak van de verbeterpunten:

Ontwikkelen van een kwaliteitssysteem

Een kwaliteitssysteem is in 2014 in ontwikkeling in samenhang met de landelijke ontwikkelingen vanuit Archief2020. Het doel is in 2015 een handreiking voor een kwaliteitssysteem te realiseren. De doorontwikkeling naar een kwaliteitssysteem is een meerjarentraject.

Geordend overzicht archiefbescheiden

In 2014 is in het kader van de centrale DIV organisatie een start gemaakt met de samenvoeging van de structuurplannen van de voormalige DIV afdelingen. De verwachting is, dat in 2015 één structuurplan opgeleverd kan worden. Onderdeel daarvan is een totaaloverzicht van analoge en digitale archiefbescheiden.

Vernietiging en overbrenging

Dit is een jaarlijks terugkerende activiteit. In 2014 zal de vernietiging voor een deel van de in het verleden ontstane achterstand bij een aantal voormalige diensten weggewerkt kunnen worden. Aan het wegwerken van de nog resterende achterstand wordt in 2015 een vervolg gegeven. Voor de overbrenging zullen met de Groninger Archieven nadere afspraken gemaakt worden over eventueel vervroegde overbrenging van archiefonderdelen, waarbij indien van toepassing het aspect openbaarheid in acht genomen dient te worden.

Zicht op de archiefzorg van de gemeenschappelijke regelingen

Een overzicht van de gemeenschappelijke regelingen, waarin de gemeente Groningen participeert is gereed. In 2015 zal in samenwerking met de gemeentelijke archiefinspecteur van het RHC Groninger Archieven nog nader afgestemd worden welke vorm van archiefinspectie van toepassing is.

Doelen 2015

Met de start op 3 februari 2014 van de centrale DIV organisatie was de algemene verwachting, dat in de hele archiefcyclus van postbehandeling tot archivering een kwaliteitsslag in effectiviteit en efficiëntie haalbaar zou zijn. Er zijn stappen gezet in verbetering van de onderlinge afstemming in de archiefcyclus en aanpassing van procedures. Het doel is in 2015 vereenvoudiging en standaardisering van het proces verder gestalte te geven.

Meer specifiek worden hieronder de doelen voor 2015 beschreven:

Verbeter-/actiepunten	Toelichting	Planning
Implementatie kwaliteitsysteem voor DIV	De ontwikkeling van een kwaliteitsysteem heeft plaatsgevonden in samenhang met de landelijke ontwikkelingen vanuit Archief2020. In 2015 is het doel realisatie van een handreiking voor een kwaliteitsysteem.	2015 e.v.
E-depot	Om in de toekomst de permanent te bewaren digitale archiefbescheiden te kunnen raadplegen is een e-depot noodzakelijk. Voorbereidende werkzaamheden voor een operationeel E-depot zijn op hoofdlijnen afgerond in samenwerking tussen de RHC's van Friesland, Drenthe en Groningen. De voortgang in het oprichten van een operationeel E-depot krijgt in 2015 een vervolg. Voorwaarde voor het voldoen aan de archiefwettelijke regelgeving is, dat ondermeer de techniek voor permanente bewaring toereikend is. Evenals voor het kwaliteitsysteem is hier sprake van een meerjarentraject.	2015 e.v.

4. Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

Waarom moet de gemeente voldoen?

Gemeente voldoet voor wat betreft. risicovolle vth-taken in voldoende mate aan de beoordelingscriteria:

Beleid, probleem- /risicoanalyse

1. Actueel beleid (minimaal vergunningen- en handhaving-beleid inclusief brandveiligheid, protocol bouwplantoetsing, bodembeleid) en probleem- en risicoanalyse (<4 jaar) is beschikbaar voor GS.
2. Beleid bevat doelen en prioriteiten, ambitieniveau is in lijn met capaciteit.
3. Beleid en probleem- en risicoanalyse besteedt aandacht aan de onderkende Wabo-risico's (asbest, verontreinigde grond, brandveiligheid bij de opslag van gevaarlijke stoffen, constructieve veiligheid en brandveiligheid) en is duidelijk over wat de specifieke gemeentelijke risico's zijn. Tevens wordt in kader toezicht en handhaving aandacht besteed aan: veiligheid/ gezondheid, landschap, natuur en cultuurhistorie.

Jaarprogramma

4. Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma vth-taken vastgesteld door B&W en beschikbaar voor GS. Het programma wordt bij de begroting aangeboden aan de raad.
5. Het uitvoeringsprogramma heeft duidelijke relatie met risico's, doelen, prioriteiten en evaluatie vorig programma. Beschikbare middelen toereikend voor uitvoering.
6. In het uitvoeringsprogramma zijn v.w.b. vergunningverlening in ieder geval de systematiek en werkzaamheden voor het actueel houden van vergunningen voor risicovolle activiteiten beschreven.

Jaarverslag

7. Bij het jaarverslag behorend bij de jaarrekening wordt de evaluatie van het uitvoeringsprogramma en rapportage (art. 7.7 Bor) aangeboden aan de raad en is het beschikbaar voor GS.
8. Jaarverslag bevat duidelijke conclusies over mate van uitvoering uitvoeringsprogramma, de bijdrage aan beleidsdoelen, de beheersing van risico's en of beleid, prioriteiten en/of programma bijgesteld dienen te worden.

Wat zijn onze verbeterpunten?

We blijven in gebreke met betrekking tot het volgende punt:

- Het jaarlijkse uitvoeringsprogramma 2014 (Wabo en bodem) is op 19 december 2013 vastgesteld door B&W, aangeboden aan de raad en beschikbaar voor GS. Het evaluatieverslag over het uitvoeringsprogramma 2013 is niet tijdig aangeboden aan de raad en beschikbaar voor GS. Het evaluatieverslag 2013 is op 24 juni 2014 vastgesteld door B&W, aangeboden aan de raad en beschikbaar voor GS.

Wat gaan we daarvoor doen en wat is daarvoor nodig?

De verbeteractie om uiteindelijk de status 'goed' te verwerven bestaat voornamelijk uit het tijdig opleveren van het evaluatieverslag.

5 Wet ruimtelijke ordening (Wro)

Waarom moet de gemeente voldoen?

Het interbestuurlijk toezicht (IBT) op het gebied van de Wet ruimtelijke ordening richt zich in eerste instantie op de actualiteit van beheersverordeningen en bestemmingsplannen. Het toezicht op het op tijd vaststellen van het uitvoeringsprogramma en jaarverslag vindt plaats in het kader van de Wabo.

Het interbestuurlijk toezicht op het terrein van de ruimtelijke ordening gaat nadrukkelijk niet over het toezicht op de naleving van de provinciale belangen zoals deze zijn verwoord in het Provinciaal omgevingsplan en Provinciale omgevingsverordening (POP en POV). Voor zover sprake is van provinciale belangen worden de mogelijkheden van de Wet ruimtelijke ordening en Besluit ruimtelijke ordening ingezet en niet het middel van interbestuurlijk toezicht.

Bestemmingsplan en beheersverordening:

1. Voor het gehele gemeentelijke grondgebied gelden actuele, aan de regels van rijk en provincie aangepaste, bestemmingsplannen/beheersverordeningen.
2. Over de uitvoering van de Wro-taken in het voorafgaande jaar is verslag gedaan aan de gemeenteraad. Dit jaarverslag is bij het jaarverslag behorend bij de jaarrekening aan de gemeenteraad aangeboden en is tevens beschikbaar voor GS.

Bestuursrechtelijke handhaving:

1. Het beleid voor de bestuursrechtelijke handhaving in het kader van de Wro is uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma voor het komende jaar. Dit uitvoeringsprogramma is bij de begroting aan de raad aangeboden en is beschikbaar voor GS.

2. Over de bestuursrechtelijke handhaving in het kader van de Wro in het voorafgaande jaar is verslag gedaan aan de gemeenteraad. Dit jaarverslag is bij het jaarverslag behorend bij de jaarrekening aan de gemeenteraad aangeboden en is tevens beschikbaar gesteld aan GS

Wat zijn onze verbeterpunten?

De gemeente beschikt voor het gehele grondgebied over bestemmingsplannen alsmede één beheersverordening. Het overgrote deel daarvan is actueel (minder dan 10 jaar oud); van de andere bestemmingsplannen zijn de meeste op basis van artikel 3.1, derde lid, Wro verlengd. De geactualiseerde en verlengde bestemmingsplannen dekken de risico's af. Bij de gebieden die nog niet belegd zijn met een (actueel) bestemmingsplan doen de risico's zich niet voor. Voor deze gebieden bestaat een operationeel herzieningsprogramma. Volgens de normen van de provincie voldoet de gemeente matig aan de wettelijke verplichtingen uit de Wro. Dit komt omdat de provincie de lat heel hoog legt voor het oordeel 'goed'. Daarvoor moet namelijk echt volledig aan alle eisen voldaan zijn: het gehele gemeentelijke grondgebied moet belegd zijn met actuele bestemmingsplannen en beheersverordeningen waarin alle risico's voor gezondheid (geurhinder, geluidhinder, luchtkwaliteit), (externe) veiligheid en cultuurhistorie/archeologie afgedekt zijn.

Wat gaan we daarvoor doen en wat is daarvoor nodig?

De verbeteractie om uiteindelijk de status 'goed' te verwerven bestaat uit het afronden van het actualiseringsprogramma zoals afgesproken met de gemeenteraad.

6. Monumenten en archeologie

Waarom moet de gemeente voldoen?

Indicatoren beleid:

1. De vastgestelde of in procedure zijnde bestemmingsplannen (binnen de wettelijke termijnen) zijn voor het hele gemeentelijke grondgebied Maltaproof en alle (rijks) beschermde stads- en dorpsgezichten zijn erin opgenomen.
2. De gemeente heeft voor de gebouwde rijksmonumenten een monumentencommissie die voldoet aan artikel 15 van de Monumentenwet.

Indicatoren Vergunningen en adviezen

3. Er is voor de gebouwde rijksmonumenten een openbaar en compleet register van verleende omgevingsvergunningen (als bedoeld in art. 20 Monumentenwet) en er wordt voldaan aan de termijnen waarbinnen verleende vergunningen in het register moeten zijn opgenomen.
4. In alle wettelijk verplichte gevallen voor gebouwde rijksmonumenten wordt advies gevraagd aan de monumentencommissie.

Indicatoren Toezicht en handhaving

5. Op alle incidenten is passende actie ondernomen.

Wat zijn onze verbeterpunten?

M.b.t. incidenten (meldingen van voorvallen die kunnen leiden tot het vaststellen van een overtreding van de Monumentenwet) is niet in alle gevallen passende actie ondernomen. De handhaving behoeft daarmee verbetering.

Wat gaan we daarvoor doen en wat is daarvoor nodig?

We hebben onze werkprocessen voor toezicht verder verbeterd. We hebben een handhavingsbeleidsplan en we gaan werken met verbeterde uitvoeringsprogramma's voor toezicht en handhaving. Daarmee willen we de kwaliteit en intensiteit van de handhaving beter borgen. We hebben een registratiesysteem, inclusief een uitgebreide workflow voor de vergunningverlening en handhaving. Mede hierdoor zijn we in staat om een kwalitatief goede vergunningverlening te borgen en onder andere een jaarlijks overzicht van de verleende vergunningen te geven.

BEREKENING EMU-SALDO

Gemeenten moeten in hun begroting een berekening opnemen van het zogenoemde EMU-saldo, dat wil zeggen een raming voor het begrotingsjaar zelf (2015), een prognose voor het vorig begrotingsjaar (2014) en een raming voor het jaar volgend op het begrotingsjaar (2016).

Algemene gegevens:				
Gemeentenaam:	Groningen			
Gemeentenummer:	0014			
Jaar:	2015			
Bestandsnaam:	EMU150060014.XLS			

Omschrijving	2014	2015	2016
	x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2014, aangevuld met raming resterende periode	x € 1000,- Volgens begroting 2015	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2015
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	25.372	-69.094	-5.201
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	bij 31.368	32.503	32.000
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	bij 2.553	2.669	2.600
4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	af 62.752	62.700	62.700
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	bij		
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	bij		
7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	af 32.200	33.900	34.500
8 Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	bij 8.300	8.500	8.700
9 Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	af 1.927	3.919	3.900
10 Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	af		
11 Verkoop van effecten:	☒ ja ☐ nee ☐ ja ☒ nee ☐ ja ☐ nee		
a Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)			
b Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	af 15.000		
Berekend EMU-saldo	-44.286	-125.941	-63.001

Toelichting:

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Van dit maximale tekort van 3% van Nederland is 2,5% voor de rijksoverheid en 0,5% voor de decentrale overheden. De EMU-systematiek werkt evenwel op een andere manier dan het baten-lastenstelsel dat decentrale overheden hanteren. Investerings en uitgaven die worden gedekt uit reserves bijvoorbeeld tellen niet mee in het baten-lastenstelsel, maar

tellen wel door in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Van het toegestane tekort van 0,5% van de decentrale overheden is voor 2015 0,34% voor de gemeenten, 0,10% voor de provincies en 0,06% voor de waterschappen. Het EMU-saldo voor Groningen voor 2015 komt uit op -125,9 miljoen euro. Het betekent dat in EMU-termen de uitgaven 125,9 miljoen euro groter zijn de inkomsten. Dit grote verschil in 2015 komt vooral omdat in 2015 80,3 miljoen euro aan de reserve RSP wordt onttrokken ten behoeve van het Regio Specifiek Pakket. Om hun EMU-saldo te kunnen monitoren worden voor gemeenten en provincies individuele EMU-referentiewaarden gepubliceerd. De EMU-referentiewaarde voor Groningen voor 2015 bedraagt - 34,9 miljoen euro. De referentiewaarde wordt dus ruimschoots overschreden. Een individuele EMU-referentiewaarde is echter geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een gemeente op basis van zijn begrotingstotaal in de gezamenlijke tekortnorm heeft. Het rijk is verder met de decentrale overheden overeengekomen dat gedurende deze kabinetsperiode bij overschrijding van de -0,5 procent BBP geen sancties zullen worden toegepast.

FINANCIËLE BEGRIPPEN EN AFKORTINGEN BIJ DE BEGROTING

A	
ABCG	Advies- en begeleidingscentrum Centraal Groningen
ABW	Algemene Bijstandswet
ACL	Activiteiten Centrum Lewenborg
ADV	Arbeidsduurverkorting
AER	Algemene Egalisatiereserve
AJM	Alleenstaande en jonge moeders
AMA	Alleenstaande Minderjarige Asielzoekers
AMHK	Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
AO/IC	Administratieve Organisatie/ Interne Controle
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtenaren
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ARCG	Afvalverwijdering Regio Centraal Groningen
ARG	Ambtenaren Reglement Groningen
ASHG	Advies - en Steunpunt Huiselijk geweld
ATB	Arbeidstijdenbesluit
ATW	Arbeidstijdenwet
AVA	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
AvG	Akkoord van Groningen
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
B	
B&V	Beheer en Verkeer
BAG	Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BAN	Bestuursacademie Nederland
BANS	Bestuursakkoord nieuwe stijl
BBL	Beroepsbegeleidende leerweg
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
BCF	BTW Compensatie Fonds
BDU	Brede doel uitkering
BEVI	Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen
BIBOB	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BIMA	Binnenstad Management
BIRK	Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit
BJZ	Bureau Jeugdzorg
BLS	Besluit Locatie gebonden Subsidies
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BORG	Beheer Openbare Ruimte Groningen
BOS	Buurt, Onderwijs en Sport
Bpe	Prestaties voor bodemsanering
BRP	Basisregistratie Personen
BSO	Buitenschoolse opvang
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BUIG	Bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten
BV	Besloten Vennootschap
BVG	Basis Voorziening Gegevens
BWS	Besluit Woning gebonden Subsidies
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
C	

C2C	Cradle-to-Cradle
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBK	Centrum Beeldende Kunst
CBS	Centraal Bureau Statistiek
CCC	Carbohydrate Competence Center
CIO	Centrale ICT Organisatie
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
CJG	Centra voor Jeugd en Gezin
CMA	Centraal Meld- en Adviespunt
CMS	Content Management Systeem
CODIN	Contactnet Duurzame Innovatie Noord-Nederland
COELO	Centrum voor onderzoek van de economie van de lagere overheden
CoT	City of Talent
CPB	Centraal Plan Bureau
CTG	College tarieven gezondheidszorg
CV	Commanditaire vennootschap
CVTM	Coördinatie van vrijwillige Thuiszorg en Mantelzorg
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
CWK	Cultuurhistorische Waarden Kaart
D	
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
E	
EB	Extra Beleid
EBP	Economisch Business Plan
ECB	Europese Centrale Bank
EEV	Enhanced Environmentally Friendly Vehicle
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EGG	Elektriciteitsbedrijf Gemeente Groningen
EKD	Elektronisch Kind Dossier
ELANN	Eerste Lijns Advies Noord Nederland
EMIS	Employee Management Information System
EPA-U	Energieprestatieadvies voor bestaande utiliteitsgebouwen
EPC	Energie-prestatie-coëfficiënt
ESF	Europees Structuurfonds
EVC	Eerder verworven competenties
F	
F&V	Financiën en Veiligheid
FES	Fonds Economische Structuurversterking
FIDO	Financiering Decentrale Overheden
FLO	Functioneel Leeftijdsonslag
FMIS	Facilitair Management Informatie Systeem
FPPM	Fonds voor Podium Programmering en Marketing
FPU	Flexibel Pensioen en Uittreden
Fte	Fulltime equivalent
FUWA	Funciewaardering
G	
G32	Netwerk van 35 (middel)grote steden
GAE	Groningen Airport Eelde
GCC	Groningen City Club
GCI	Groningen Confucius Instituut
GEMM	Grond Exploitatie Maatschappij Meerstad
GF	Gemeente Fonds
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg

GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GKB	Groninger Krediet Bank
GMT	Groningen Management Team
GPR	Gemeentelijke Praktijk Richtlijn
GRP	Gemeentelijk rioleringsplan
GSB	Grote Steden Beleid
GWK	Groninger Woonkwaliteit
GWW	Grond-, Weg- en Waterbouw
H	
HANNN	Healthy Ageing Netwerk Noord Nederland
HRM	Human Research Development
I	
I&A	Informatie en Automatisering
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
ID-baan	Instroom en Doorstroom
IFAT	International Fair Trade Association
IFLO	Inspectie Financiën Lokale en provinciale Overheden
INV	Instituut voor Natuurbeschermingseducatie
IPO	Interprovinciaal Overleg
IOAW	Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze werknemer
IOAZ	Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandige
IRC	Interne Rekening Courant
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
IWCN	International Welcome Center North
IZA	Interim-regeling Ziektekosten voor Ambtenaren
J	
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOAP	Jongeren Activiteitenplek
K	
KVK	Kamer van Koophandel
KVO	Keurmerk Veilig Ondernemen
L	
LAAC	Lokale Advies en Arbitrage Commissie
LCW	Logistiek Centrum Westpoort
LEA	Lokaal Educatieve Agenda
LPH	Licht Pedagogische Hulpverlening
M	
MADD	Make a difference day
MAU	Meerjarige Aanvullende Uitkering
MBO	Middelbaar Beroeps Onderwijs
MIOP	Meerjaren Investerings- en Onderhoudsplan
MIT	Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport
MJD	Maatschappelijke Juridische Dienstverlening
MJP	Meerjarenplan
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MOA	Medische Opvang Asielzoekers
MOP	Meerjaren-ontwikkelingsprogramma
MPG	Ketenzorg Multi Probleem Gezinnen
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
N	
NAP	Normaal Amsterdams Peil
NDE	Natuur en Duurzaamheid Educatie
NIVRA	Koninklijk Nederlands Instituut van Register Accountants
NLA	Nieuw Lokaal Akkoord
NNBT	Noord Nederlands Bureau voor Toerisme

NOA	Noordelijke Ontwikkelings-As
NOM	Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland
NPF	Noordelijk Platform Fraudebestrijding
NT2	Nederlands als Tweede Taal
NUG(GERS)	Niet Uitkeringsgerechtigden
NV	Naamloze Vennootschap
NWW-ers	Niet-werkende werkzoekenden
NZA	Nederlandse Zorgautoriteit
O	
O&W	Onderwijs en Welzijn
OBS	Openbare Basisschool
OCSW	Onderwijs Cultuur Sport en Welzijn
ODCN	Overheid Data Center Noord
ODF	Open Document Formaat
OG	Opgenomen (geld)leningen
OGGz	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OOG	Omroep Organisatie Groningen
OOGO	Op overeenstemming gericht overleg
ORO	Ontwikkel- en realisatie overeenkomst Euroborg
ORT	Onregelmatigheidstoeslag
OV	Openbaar Vervoer
OWWZ	Onderwijs aan Woonwagen- en Zigeunergezinnen
OZB	Onroerende Zaakbelasting
O2G2	Openbaar Onderwijs Groep Groningen
P	
PBE	Publiek Belang Elektriciteitscentrale Borssele
P&O	Personeel en Organisatie
P&R	Parkeren en Reizen
PGA	Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers
PGB	Persoonsgebonden budget
PG&Z	Publieke Gezondheid & Zorg
PHP	Persoonlijk Herstel Plannen
PIB	Persoonsgebonden Inburgeringsbudget
PIJOFACH	Personeel, ICT, Juridische zaken, Organisatie, Financiën, Administratie, Communicatie en Huisvesting.
PM	Pro Memorie
POP	Provinciaal Omgevingsplan
PPS	Publiek Private Samenwerking
R	
RCP	Regionaal Crisisplan
R&D	Research and Development
R&W	Ruimte en Wonen
RAAK	Reflectie- en Actiegroep Aanpak Kindermishandeling
RAJ	Regionaal Actieprogramma Jeugd
RAK	Reserve Aanvaardbare Kosten
RC	Rekening Courant
RCG	Regio Centraal Groningen
REP	Regionaal Educatief Plan
RGSHG	Regeling Geldelijke Steun Huisvesting Gehandicapten
RGSVH	Regeling Geldelijke Steun Voorzieningen aan Huurwoning
RHC	Regionaal Historische Centra
RI&E	Risico Inventarisatie en Evaluatie
RMC	Regionaal Meld en Coördinatiefunctie
RNVGS	Circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen
RO/EZ	Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken

ROA	Regeling Opvang Asielzoekers
ROC	Regionaal Opleidingscentrum
ROP	Rente Omslagpercentage
RSP	Regio-specifiek pakket
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
RUG	Rijks Universiteit Groningen
RZB	Roerende Zaakbelasting
S	
SENSE	Centrum voor seksuele gezondheid
SES	Stedelijke Ecologische Structuur
SHV	Schoon, Heel en Veilig
SISA	Single Information Single Audit
SKSG	Stichting Kinderopvang Stad Groningen
SLOK	Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven
SMT	Sociaal Medische Teams
SNN	Samenwerkingsverband Noord Nederland
SO	Speciaal Onderwijs
SOA	Seksueel Overdraagbare Aandoening
SOOG	Stedelijk Overleg Ouderenbonden Groningen
SSC	Shared Service Center
STAG	Stichting Ambulancevervoer Groningen
STIP	Steun- en Informatiepunt
STOV	Stadsgewestelijk Openbaar Vervoer
SVn	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten
T	
TAG	Teerhoudend asfalt granulaat
TMO	Tussen de Middag Opvang
TMO	Taskforce Management Overstromingen
TROM	Toeristische Recreatieve Ontwikkelings Monitor
U	
UG	Uitgezette (geld)leningen
UMCG	Universitair Medisch Centrum Groningen
UWV	Uitvoering Werknemers Verzekeringen
V	
VAVO	Voortgezet Algemeen Volwassenenonderwijs
VGR	Voortgangsrapportage
VHV	Volkshuisvesting
VIA	Verwijs Index Antillianen
VMBO	Vorbereidend Middelbaar- en Beroepsonderwijs
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VNN	Verslavingszorg Noord Nederland
VR	Veiligheidsregio
VSD	Vernieuwing Sociaal Domein
VSO	Voorgezet Speciaal Onderwijs
VTA	Vorming Training en Advies vrijwilligers
VTEC	Vrijwilligers in eigen taal en cultuur
VVE	Vereniging van Eigenaren
VVE-programma	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VVTV	Voorlopige Vergunning Tot Verblijf
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
W	
Wbb	Wet Bodembescherming
W&I	Werk en Inkomen
W&OC	Werk en Onderzoekscentrum
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht

Wajong	Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
WAO	Wet Arbeidsongeschiktheid
WAS	Waarschuwings- en Alarmeringssysteem
WEW	Waarborgfonds Eigen Woning
WGA	Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsongeschikten
WIA	Wet Werk en inkomen naar arbeidsvermogen
WIJ	Wet investeren in jongeren
WING	Stichting Welzijn in Groningen
Wko	Wet Kinderopvang
Wm	Wet milieubeheer
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WPG	Werkproject Groningen
WSF	Wet Studiefinanciering
WSNP	Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
WSR	Werkmaatschappij Sport en Recreatie
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WUW	Wet Uitkeringen Wegen
WVG	Wet Voorzieningen Gehandicapten
WW	Werkloosheid Wet
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWI	Wonen, Wijken en Integratie
WWIK	Wet Werk en Inkomen Kunstenaars
Z	
ZAR	Meldpunt Zorgafstemming risicjongeren
ZAT	Zorg-advies team
ZZL	Zuiderzeelijn
ZZP	Zelfstandige Zonder Personeel

COLOFON

Gemeente Groningen
Grote markt 1
Postbus 20001
9700 PB Groningen
Telefoonnummer: 050-3677674
Website: www.gemeente.groningen.nl